T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK SANATI ANA BİLİM DALI
TÜRK SANATI BİLİM DALI

İSTANBUL ŞEYH VEFÂ CAMİİ HAZİRESİ

(MEZAR TAŞLARI TİPOLOJİSİ ÜZERİNE BİR DENEME)

Yüksek Lisans Tezi

Mustafa SÜRÜN

İstanbul, 2006

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK SANATI ANA BİLİM DALI
TÜRK SANATI BİLİM DALI

İSTANBUL ŞEYH VEFÂ CAMİİ HAZİRESİ

(MEZAR TAŞLARI TİPOLOJİSİ ÜZERİNE BİR DENEME)

Yüksek Lisans Tezi

Mustafa SÜRÜN

Danışman: Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM

İstanbul, 2006

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Mustafa Sürün'ün "İstanbul Şeyh Vefa Haziresi (Mezar Taşları Tipolojisi Üzerine Bir Deneme)" konulu tez çallışması jürimiz tarafından Türk Sanatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı	: Prof.Dr. Selçuk Mülayim	.....
Üniversitesi	Marmara	
Üye	: Prof.Dr. Örcün Barışta	.....
Üniversitesi	Marmara	
Üye	: Yrd.Doç.Dr. Nalan Türkmen	.....
Üniversitesi	Marmara	

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun .10../.08../ 2006 tarih ve ....13-10..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Yrd.Doç.Dr. Göksel Öztürk
Müdür Vekili

ÖNSÖZ

Eşyaya şekil ve yön veren insan nasıl ki yaşadığı dönemden kendini soyutlayamazsa, sanat eserleri de ifade edildikleri dönemden büsbütün ayrı düşünülemez. Sanat eserlerinde ortaya konan duygu ve düşüncenin arkasında ona fon teşkil eden birikim, kişisel hislerde gizli olan dönemin ruhudur. Bu ruh kendi dönemine hâkim olarak bütün alanlarda kendini hissettirir. Siyasî, ekonomik, sosyal, kültürel ve sanatsal alanlar dönemin ruhunu bizlere neredeyse bir ayna gibi yansıtırlar. Fakat sanat eserleri, kalıcılıkları ve daha algılanabilir olmaları sayesinde tarihte insanların medeniyet yolunda geçirmiş oldukları değişim ve gelişim merhalelerinin diğer alanlara nazaran daha rahat takip edilmesini sağlar. İşte bu açıdan Osmanlı mezar taşlarına yaklaştığımızda bu taşlardan Osmanlı'nın sanat anlayışındaki gelişim ve değişimlerini takip edebilmekteyiz. Çünkü Osmanlı döneminde, sanatın yaşadığı dönemsel farklılıkları ve özellikleri mezar taşlarında da görebilmekteyiz.

Geçmişle olan bağlarımızın kopukluğu, bize yeniden tarihimizle irtibata geçmemizin gerekliliğini hissettirmiştir. Geçmişi demode olmuş bir mazi bütünü olarak değil, artı ve eksileriyle araştırılması gereken bir değer olarak görmeliyiz. Ama bu noktada tarihe kendi kafamızdakilerini söyletmek yerine tarihin bize söylediklerine kulak vermeye dikkat etmeliyiz. Bu düşüncelerle maziyi incelediğimizde tarihin her alanında elde ettiğimiz veriler hem geçmişe hem de geleceğe ışık tutmaktadır. Osmanlı mezar taşları içermiş olduğu bilgiler sayesinde geçmişe tanıklık eden belgelerdendir. Bu bilinçle Osmanlı hazirelerini ele aldığımızda oraların sadece insanların defnedildiği mezarlıklar değil, geçmiş sanatımızın bir bölümünü barındıran tarih hazineleri olduğu anlaşılacaktır.

Bu çalışmayla sadece İstanbul'da sayıları yüzlerle ifade edilen hazirelerden biri olan Şeyh Vefâ Külliyesi haziresi incelenmiş olup gerek şâhide ve başlıkların tipolojik çeşitliliği gerekse metin muhtevası açısından mezar taşlarından elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir.

Günümüzde sadece İstanbul'da bir semt adı olarak algılanan Vefâ bu kez bir çalışmanın temel sâiki olmuş ve Şeyh Vefâ'ya olan borcumuzu bir nebze de olsa yerine getirebilme ümidi bu çalışmanın hazırlanmasına vesile olmuştur. Çalışmamın danışmanlığını yürüten ve fikirleriyle katkıda bulunan Sayın Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM'e, teze nitelik katma çabasından dolayı Sayın Prof. Dr. Örcün BARIŞTA'ya yardımlarından dolayı Sayın Hesna HARAL'a ve ağabeyim Ahmet SÜRURİ'ye, birikimlerini paylaşan Sayın Dr. Aziz DOĞANAY'a müteşekkirim.

İstanbul, 2006 Mustafa SÜRÜN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ

Çizim Listesi…….. V
Fotoğraf Listesi……. VII
Grafik Listesi…… XI
Hazire Planları Listesi……. XII
Kısaltma Listesi…… XIII

1. GİRİŞ…… 1

1.1. Konunun Niteliği…….. 1
1.2. Yayın ve Araştırmalar……. 2
1.3. Metod ve Düzen…… 3

2. KÜLLİYE VE HAZİRE..... 6

2.1. Vefâ ve Çevresi…….. 6
2.2. Şeyh Vefâ'nın Hayatı…… 10
2.3. Külliye…… 13
2.3.1. Cami…… 17
2.3.2. Çilehane……... 21
2.3.3. Kütüphane…… 22
2.3.4. Medrese…… 24
2.3.5. Hamam ve İmaret……. 26
2.3.6. Şeyh Vefâ Türbesi…… 26
2.3.7. Lala Paşalar Türbesi …… 28
2.4. Hazire……..... 30

3. KATALOG……. 38

4. DEĞERLENDİRME……... 283

4.1. Hazirenin Kronolojisi…….. 283
4.2. Mezar Taşlarında Tipolojik Tasnif…… 299
4.2.1. Başlık Tipolojileri…….. 303
4.2.2. Başlıksız Şâhide Tipolojileri…….. 352
4.3. Mezar Taşlarının Kitabe İçerikleri
4.3.1. İsimler…… 398
4.3.2. Meslekler…… 414
4.3.3. Yer İsimleri…… 429
4.3.4. Ölüm Sebepleri ve Yaşları……. 435
4.3.5. Teslim Kitabeleri……... 440
4.3.6. Kitabe Terminolojisi…..……... 444

KAYNAKÇA…… 461

FOTOĞRAFLAR……..... 466

ÇİZİMLER…….. 489

Çizim Listesi

		Sayfa No.
Çizim 1–4:	Başlıklı taşların gövde tipleri.	489
Çizim 5:	Başlıklardan Tip 1 için örnek çizim.	490
Çizim 6–7:	Başlıklardan Tip 2 için örnek çizimler.	490
Çizim 8:	Başlıklardan Tip 3 için örnek çizim.	490
Çizim 9–10:	Başlıklardan Tip 4 için örnek çizimler.	490
Çizim 11:	Başlıklardan Tip 5 için örnek çizim.	490
Çizim 12–13:	Başlıklardan Tip 6 için örnek çizimler.	490
Çizim 14:	Başlıklardan Tip 7 için örnek çizim.	491
Çizim 15:	Başlıklardan Tip 8 için örnek çizim.	491
Çizim 16–18:	Başlıklardan Tip 9 için örnek çizim.	491
Çizim 19:	Başlıklardan Tip 10 için örnek çizim.	491
Çizim 20:	Başlıklardan Tip 11 için örnek çizim.	491
Çizim 21:	Başlıklardan Tip 12 için örnek çizim.	491
Çizim 22:	Başlıklardan Tip 13 için örnek çizim.	491
Çizim 23–35:	Başlıklardan tasnif dışı olanların örnek çizimleri.	492–3
Çizim 36–40:	Şâhidelerden Tip 1 için örnek çizimler.	494
Çizim 41–43:	Şâhidelerden Tip 2 için örnek çizimler.	495
Çizim 44:	Şâhidelerden Tip 3 için örnek çizim.	495

Çizim 45–46: Şâhidelerden Tip 4 için örnek çizimler. 495

Çizim 47–48: Şâhidelerden Tip 5 için örnek çizimler. 496

Çizim 49–50: Şâhidelerden Tip 6 için örnek çizimler. 496

Çizim 51: Şâhidelerden Tip 7 için örnek çizim. 497

Çizim 52: Şâhidelerden Tip 9 için örnek çizim. 497

Çizim 53: Şâhidelerden Tip 10 için örnek çizim. 497

Çizim 54: Şâhidelerden Tip 11 için örnek çizim. 497

Çizim 55: Şâhidelerden Tip 12 için örnek çizim. 498

Çizim 56: Şâhidelerden Tip 13 için örnek çizim. 498

Çizim 57: Şâhidelerden Tip 14 için örnek çizim. 498

Çizim 58: Şâhidelerden Tip 15 için örnek çizim. 498

Çizim 59: Şâhidelerden Tip 16 için örnek çizim. 499

Çizim 60: Şâhidelerden Tip 17 için örnek çizim. 499

Çizim 61: Zeynî şâhidesi. 499

Çizim 62–63: Şâhidelerden tasnif dışı olanların örnek çizimleri. 500

Fotoğraf Listesi:

	Sayfa No.
Fot. 1: Vefâ külliyesi ve haziresinin genel planı. Aziz Doğanay'dan.	466
Fot. 2: Caminin 1171/1757 yılında tamir edildiğini bildiren kitabe.	466
Fot. 3: Medreseden günümüze ulaşan hücre duvarları.	466
Fot. 4: Caminin kıble yönünden genel görünümü.	467
Fot. 5: Ana kubbenin oturduğu aslan göğsü ve kemerin iç kısımdan görünümü.	467
Fot. 6: Kubbe kasnağında bulunan sivri kemerli pencere.	467
Fot. 7: Yarım kubbe ve kasnağında bulunan sivri kemerli pencere.	467
Fot. 8: Yan beden duvarlarında bulunan pencereler.	467
Fot. 9: Kirpi saçaklar.	467
Fot. 10: Son cemaat mahallinin genel görünümü.	468
Fot. 11: Son cemaat mahallinin günümüzde doğramalarla kapatılmış hâli.	468
Fot. 12–13: Minarenin genel görünümü.	468
Fot. 14: Mihrap sofasının genel görünümü.	469
Fot. 15: Mihrap sofasında bulunan pencereler.	469
Fot. 16: Kıble yönündeki beden duvarında bulunan pencereler.	469
Fot. 17: Günümüzde caminin içerisinden çilehaneye geçiş bulunmamaktadır.	469
Fot. 18: Caminin içeriden görünümü.	470
Fot. 19: Tromplarda bulunan kalem işleri.	470

Fot. 20: Mihrabın genel görünümü. 470

Fot. 21: Gurlitt'in çizimiyle caminin kesiti. 471

Fot. 22: Gurlitt'in çizimiyle caminin dıştan görünümü. 471

Fot. 23: Gurlitt'in çizimiyle caminin içten görünümü. 471

Fot. 24: Gurlitt'in cami planı. 472

Fot. 25: Ekrem Hakkı Ayverdi'nin cami planı. 472

Fot. 26: Abdullah Kuran'ın cami planı. 472

Fot. 27: Çilehanenin günümüzdeki durumu. 473

Fot. 28: Çilehanenin yandan görünümü. 473

Fot. 29: Çilehanenin günümüzdeki girişi. 473

Fot. 30: Çilehane girişinin içten görünümü. 473

Fot. 31: Şeyh Vefâ'nın kedisine ait olduğu söylenilen mezar. 473

Fot. 32: Ekrem Hakkı Ayverdi'nin çilehane planı. 474

Fot. 33: İ. Aydın Yüksel'in çilehane planı. 474

Fot. 34: Aziz Doğanay'ın çilehane planı. 474

Fot. 35: Medresenin kuzey duvarı. 475

Fot. 36: Medresenin kuzey ve batı duvarının kesiştiği nokta. 475

Fot. 37: Medresenin batı duvarı. 475

Fot. 38: Medresenin kuzey duvarında bulunan giriş kapısı. 475

Fot. 39: İmam lojmanı. 475

Fot. 40: İmam lojmanın alt katında bulunan abdesthane. 475

Fot. 41: Medreseden günümüze ulaşan alanın bahçe olarak kullanılması. 476

Fot. 42: Medresenin kuzey duvarında bulunan pencereler. 476

Fot. 43: Medresenin kuzey ve batı duvarının birleştiği çalık köşe. 476

Fot. 44: Medresenin batı kapısı. 476

Fot. 45: Medresenin batı kapısı üzerindeki tamir kitabesi. 476

Fot. 46: İ. Aydın Yüksel'in çizimiyle Şeyh Vefâ türbesi planı. 477

Fot. 47: Aziz Doğanay'ın çizimiyle Şeyh Vefâ türbesi planı. 477

Fot. 48: Şeyh Vefâ Hazretlerinin türbesinin genel görünümü. 477

Fot. 49: Türbenin girişi. 477

Fot. 50: Türbenin giriş kapısı üzerinde bulunan Farsça manzum kitabe. 477

Fot. 51: Şeyh Vefâ Hazretlerinin sandukası. 478

Fot. 52: Türbedeki diğer sandukalar. 478

Fot. 53: Aziz Doğanay'ın çizimiyle Lala Paşalar türbesi planı. 478

Fot. 54: Lala Paşalar Türbesi**.** 479

Fot. 55: Lala Paşalar türbesinin ayakta kalan sütunu. 479

Fot. 56: Türbede medfun bulunanların şâhideleri. 479

Fot. 57: Sandukanın üzerinde bulunan hançer motifi. 479

Fot. 58-59: Molla Gürani Camii haziresinde bulunan Zeynî mezar taşı. 480

Fot. 60-64: Cendercizâde Muhiddin Çelebi Türbesi haziresinde bulunan Zeynî mezar taşı. 480

Fot. 65: Külliyenin güney tarafında bulunan ve hazireyi kuşatan ihata duvarının yolun alt tarafından görünümü. 481

Fot. 66: Külliyenin güney tarafında bulunan ve hazireyi kuşatan ihata duvarının yolun üst tarafından görünümü. 481

Fot. 67: İhata duvarında bulunan cami girişi. 481

Fot. 68: İhata duvarında bulunan pencereler. 481

Fot. 69–70: İhata duvarında bulunan büyük hacet pencereleri. 481

Fot. 71–72: Hacet pencerelerinden detay. 482

Fot. 73: İhata duvarında bulunan Osmanlıca kitabe. 482

Fot. 74: Sağ adanın genel görünümü. 482

Fot. 75–77: Sağ adanın kuş bakışı görünümü. 483–4

Fot. 78: Sağ adanın yol tarafında bulunan mezarlar. 484

Fot. 79: Sol adanın alt kısmının genel görünümü. 485

Fot. 80–81: Sol adanın diğer kısımları. 485–6

Fot. 82: Sol adanın yol tarafında bulunan kısmı. 486

Fot. 83–87: Sol adada bulunan ve yeri belli olmayan mezarlar. 487

Fot. 88–92: Hazirenin sağ adasının farklı yerlerinden topladığımız kırık şâhide parçaları. 488

Grafik Listesi:

	Sayfa No.
Grafik 1: Yıllara göre mezar sayısı (902–951).	287
Grafik 2: Yıllara göre mezar sayısı (952–1001).	287
Grafik 3: Yıllara göre mezar sayısı (1002- 1051).	288
Grafik 4: Yıllara göre mezar sayısı (1052–1101).	288
Grafik 5: Yıllara göre mezar sayısı (1102–1151).	289
Grafik 6: Yıllara göre mezar sayısı (1152–1201).	289
Grafik 7: Yıllara göre mezar sayısı (1202–1251).	290
Grafik 8: Yıllara göre mezar sayısı (1252–1301).	290
Grafik 9: Yıllara göre mezar sayısı (1302–1315).	291
Grafik 10: Yüzyıllara göre mezar sayısı.	292
Grafik 11: Başlık tipolojileri.	301
Grafik 12: Başlıksız şâhide tipolojileri.	302
Grafik 13–16: Meslekler.	425–8
Grafik 17–19: Yer isimleri.	432–4
Grafik 20: Ölüm sebepleri.	438
Grafik 21: Ölüm yaşları.	439
Grafik 22: Teslim kitabeleri.	443

Hazire Planları Listesi:

	Sayfa No.
Plan 1: XV, XVI ve XVII. yy.a ait mezarlar.	293
Plan 2: XVIII. yy.a ait mezarlar.	294
Plan 3: XIX. yy.a ait mezarlar.	295
Plan 4: Hazirenin genel planı.	296
Plan 5: Hazirede bulunan erkeklerin mezarları.	297
Plan 6: Hazirede bulunan kadınların mezarları.	298

Kısaltmalar:

a.g.e. : Adı geçen eser.

a.g.m. : Adı geçen makale.

Aş. : Ayak şâhidesi.

B. : Receb.

Bş. : Baş şâhidesi.

c. : Cilt.

C. : Cemaziyelâhir.

Ca. : Cemaziyelevvel.

cm.: Santimetre.

çev. : Çeviren.

Dr.: Doktor.

Fot. : Fotoğraf.

haz. : Hazırlayan.

İst.: İstanbul.

K_1: Kaide bir.

K_2: Kaide iki.

Kat. no: Katalog numarası.

Kt. : Kapak taşı.

Lh.: Lahit.

L.: Şevval.

m.: Metre.

M.: Muharrem.

N.: Ramazan.

Prof.: Profesör.

R.: Rabiyülâhir.

Ra.: Rabiyülevvel.

s. : Sayfa.

S.: Safer.

sy.: Sayı.

Ş.: Şaban.

ty.: Tarih yok.

vb.: Ve benzeri.

vd.: Ve diğerleri.

vs.: Ve sâire.

YKY.: Yapı Kredi Yayınları.

yy.: Yüzyıl.

Z.: Zilhicce.

Za.: Zilkâde.

1. GİRİŞ

Mezar anıtları ve mezar taşları, medeniyetlerin dinî inançları çerçevesinde kendilerini ifade tarzlarına göre geçmişten günümüze kadar pek çok toplumda ve çeşitli coğrafyalarda varlığını devam ettirmiştir. Türklerde de gerek İslâm öncesi gerekse İslâm sonrası dönemlerde mezar yapımına büyük önem verilmiştir. Çünkü mezarlar sadece ölü bedenlerin toprakla bütünleştiği yerler olmayıp aynı zamanda toplumların geçmişle olan bağlarını diri tutan anıtlardır.

Osmanlı mezar taşları taşımış olduğu değerlerle birçok açıdan İslâm medeniyetinin mezar geleneği içerisinde dikkat çekici ve kendine has bir biçim kazanmıştır. Son dönemlerde bu taşlar sanatsal açıdan ve taşımış oldukları bilgiler açısından kıymetlerinin anlaşılması sonucu pek çok Türk sanat tarihi araştırmasına konu olmuş, fakat Osmanlı'nın yayılmış olduğu coğrafya ve zaman göz önüne alındığında henüz işin çok başında olduğumuz anlaşılmıştır.

Şeyh Vefâ Külliyesi'nin haziresinde bulunan dört yüz yetmiş beş mezar taşı üzerine yapmış olduğumuz bu çalışmayla Osmanlı mezar taşlarının kendine has özelliklerinden biri olan serpuşların ve şâhidelerin bu hazire özelinde tipolojik ve dönemsel tasnifi yapılmak istenmiştir. Aynı zamanda katalogdan elde edilen bilgiler doğrultusunda hazire ve mezar taşlarıyla ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Konuya başlamadan önce çalışmamızın niteliği, konuyla ilgili yayınlar ve metodu üzerinde durmak istiyorum.

1.1. Konunun Niteliği:

Osmanlı mezar taşları tezyinat, hat, edebiyat, kıyafet tarihi vb. birçok açıdan sanat tarihi araştırmalarına konu olabilecek zenginliğe sahiptir. Mezar taşları en başta kadın ve erkek mezar taşları olarak tasnif edilmektedir. Kadın şâhideleri tezyinatlarıyla, erkek şâhideleri ise serpuşları ile dikkat çekmektedir. Gerek tezyinatın gerekse başlıkların dönemin sanat zevkine göre değişmesi, bir çok şâhide formunun ve başlık çeşidinin doğmasına sebep olmuştur. Osmanlı mezar taşlarının özelliklerinden biri olan başlıklar erken dönemlerde çeşit olarak az olmakla birlikte mezar taşlarında

kullanılmaktaydı. Özellikle 17. ve 18. yüzyıllar meslekî farklılıkları yansıtan serpuşlu şâhidelerin ortaya çıktığı ve zenginleştiği dönemler olmuştur.

Tezyinatları ile erkek taşlarından ayrılan kadın şâhideleri arasında erkek başlıkları kadar fazla çeşitlilik göstermeyen 'hotozlu' denilen başlıklı kadın şâhideleri de bulunmaktadır. Bunlar zamanla sadece bezemeleri açısından farklılık kazanmıştır. Erkek şâhidelerinde bulunan başlıkların ise ilmiye, kalemiye ve seyfiye sınıfına ait türler olmakla birlikte zamanla tarikatlar ve diğer alt grupların eklenmesiyle çeşitlilik kazandığı görülmektedir. "Mezar Taşları Tipolojisi Üzerine Bir Deneme" adını vermiş olduğumuz bu çalışmayla Şeyh Vefâ Külliyesi haziresi çerçevesinde gerek şâhidelerin gerekse serpuşların dönemsel ve meslekî tipolojik tasnifi yapılmaya çalışılmıştır.

1.2. Yayın ve Araştırmalar:

Osmanlı mezarlıkları ve mezar taşları hakkında lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde tezler yapılmakla birlikte konuyla ilgili birçok kitap da yayınlanmıştır. Ayrıca bu konuyu çeşitli yönleriyle inceleyen makaleler de bulunmaktadır. Konumuzla ilgili tüm bu çalışmaların listesini veren bibliyografik iki önemli çalışma bulunmaktadır.

Bunların ilki Hüseyin Türkmenoğlu tarafından hazırlanmış olup [1] bu bibliyografya denemesinde 1989 yılına kadar Türkiye'de yazılan kitap, tez ve makalelere ait 489 eserin künye bilgileri yer almaktadır. Türkmenoğlu'nun bu eserini içermesinin yanı sıra hem Türkiye'deki hem de Türkiye dışındaki çalışmalara yer veren bir diğer bibliyografya [2], 1996 yılında Türk Tarih Kurumu'nca yayınlanan "İslâm Dünyasında Mezarlıklar Ve Defin Gelenekleri" eserde yer alan imzasız çalışmadır. Bu bibliyografyada ise 1236 künye bulunmaktadır.

---

[1] Hüseyin Türkmenoğlu, **Mezar-Mezarlık ve Mezartaşları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi**, Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, 1989.

[2] "Türk ve İslâm Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri Hakkında Uluslararası Bir Kaynakça Denemesi", **İslâm Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri**, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1996, s.209-265.

Osmanlı mezar taşları üzerine şimdiye kadar yapılan en titiz ve önemli çalışma ise Hans-Peter Laqueur'in kaleme aldığı "Hüve'l-Baki - İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları"[3] adlı eserdir. Bu eserde Osmanlı mezarlıkları ve mezar taşları hakkından genel bilgiler verilmekle beraber bazı başlık türleri hakkında değerlendirmeler de bulunmaktadır.

Konumuzla doğrudan ilgili olan tek çalışma İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde 1964–65 yılında Hayrettin Gazioğlu tarafından yapılan "Vefâ Külliyesi" adlı mezuniyet tezidir.[4] Bu tezde kısaca külliyenin tarihinden ve Şeyh Vefâ'nın hayatından bahsedildikten sonra hazirede bulunan sadece yetmiş iki taşın kitabe bilgileri verilmiştir. Çalışmamıza kaynak teşkil eden bir diğer eser ise özellikle Şeyh Vefâ'nın hayatı hakkında şimdiye kadar en kapsamlı çalışma olan Abdülkadir Erdoğan'ın "Fatih Mehmed Devrinde İstanbul'da Bir Türk Mütefekkiri – Şeyh Vefâ" adlı kitabıdır.[5] Külliyenin tarihiyle ilgili bilgiler ise Baha Tanman'ın İstanbul Ansiklopedisi'nde yazmış olduğu "Şeyh Vefâ Külliyesi"[6] adlı maddede ve Aziz Doğanay'ın "Ebü'l-Vefâ Külliyesi"[7] başlıklı makalesinde yer almaktadır. Konuyla ilgili olarak Ekrem Hakkı Ayverdi, Süheyl Ünver, İsmail E. Erünsal ve birçok araştırmacının çalışmalarından da istifade edilmiştir.

1.3. Metod ve Düzen

Çalışmamız için öncelikle mezarların yerini gösteren bir hazire planı

---

[3] Hans-Peter Laqueur, **Hüve'l-Baki: İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları**, çev. Selahattin Dilidüzgün, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997.

[4] Hayrettin Gazioğlu, **Vefâ Külliyesi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Yayınlanmamış Mezuniyet Tezi, 1964–65, 82 s. + plan.

[5] Abdülkadir Erdoğan, **Fatih Mehmed Devrinde İstanbul'da Bir Türk Mütefekkiri: Şeyh Vefâ Hayatı ve Eserleri**, İstanbul: Ahmed İhsan Basımevi, 1941.

[6] Baha Tanman, "Şeyh Vefâ Külliyesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 173–6.

[7] Aziz Doğanay, "Ebü'l-Vefâ Külliyesi", **İstanbul Şehir ve Medeniyet**, İstanbul: Klasik Yayınları, 2004, s. 147–169.

hazırlanmıştır. Hem bu planda hem de katalogta bulunan örneklerde daha önce hazirede yapılan sayımda taşların üzerine yazılan numaralar esas alınmıştır. Daha sonra her mezar taşı için genel bilgileri içeren katalog hazırlanmıştır. Bu katalogda şu bilgiler bulunmaktadır:

Kat. no: Taşların üzerine daha önceden verilmiş olan numaralar katalogta bulunan örnekler için de kullanılmıştır. Metfun bulunan kişinin kimlik bilgileri, hicrî ve miladî vefat tarihi de bu kısımda verilmiştir. Kişilerin asıl isimleri italik olarak yazılmıştır.

İnceleme Tarihi: Taşların incelendiği ay ve yıl yer almaktadır.

Ölçüleri: Mezarların kapak taşı, baş şâhidesi, ayak şâhidesi, kaide kısımlarının ve lahitlerin ölçüleri alınmıştır. Ölçülerde kapak taşı, kaide ve şâhideler için (boy x en veya çevre) lahitler için ise (boy x en x yükseklik) sırası kullanılmıştır. Şâhidelerin bazısı alttan yukarıya doğru genişlediği için hem dip kısmından hem de üst taraftaki en geniş kısmının ölçüsü alınıp "…-… cm." şeklinde gösterilmiştir. Silindir gövdeli taşların ise hem dip hem de üst kısımlarının çevre ölçüleri alınmıştır. Katalogda çevre ölçüleri alınmış olan taşlar italik olarak belirtilmiştir. (Kt. = Kapak taşı, Bş. = Baş şâhidesi, Aş. = Ayak şâhidesi, K = Kaide, L. = Lahit demektir.)

Malzeme ve Teknik: Mezar yapımında kullanılan taşın cinsi (mermer, küfeki vd.), taşa hakk edilmiş olan yazının kabartma şekli (alçak kabartma mı yüksek kabartma mı) ve taşa işleniş tekniğiyle (düz veya mâil kesim olup olmadığı) ilgili bilgiler bu kısımda bulunmaktadır.

Yazı nev'i: Kitabede kullanılan hattın nev'i (sülüs, talik vb.) ve kaç satır olduğu belirtilmiştir.

Kitabe: Kitabelerde hangi dilin (Türkçe, Arapça veya Farsça) kullanıldığı belirtildikten sonra kitabe metninin aslı ve Latin harfleriyle yazılmış hâli verilmiştir. Kitabelerde kırık olan kısımlar (- - -) şeklinde, okunamayan kelimeler ise (…) şeklinde belirtilmiş olup kelimenin birkaç harfi eksik veya silik olup da tarafımızdan tamamlandıysa [ ] işareti kullanılmıştır.

Genel Bilgiler: Bu kısımda mezarların (toprak mezar, kapaklı mezar, tekne lahit) ne tür bir mezar olduğu belirtilip genel durumları hakkında bilgi verilmiştir.

Mezarın şâhideleri kapak taşı olmadan direk toprağa bağlıysa bu tür mezarlar "toprak mezar", eğer ki mezar kapak taşı ve şâhidelerden oluşuyorsa "kapaklı mezar" ve üstü açık lahit şeklindeyse "tekne lahit" olarak adlandırılmıştır.

Katalogdan elde edilen bilgiler doğrultusunda kitabe içerikleriyle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Önce hazirede medfun bulunan kişilerin alfabetik isim listesi oluşturulmuştur. Daha sonra mezar taşlarında adı geçen meslekler, yer isimleri, ölüm sebepleri ve yaşları, teslim kitabeleriyle ilgili listeler hazırlanıp bunlar sayısal olarak grafiklerde gösterilerek değerlendirilmiştir. Bunların dışında mezar kitabelerinde geçen kelimeler için küçük bir sözlük oluşturulmuştur.

Başlıklı şâhidelerin başlık türleri kendi içerisinde gruplandırılarak kronolojik olarak tasnif edilmiştir. Daha sonra aynı uygulama başlıksız şâhideler için yapılmıştır. Tasnifler yapılırken taşın üst kısmında yer alan parça eğer zamanında başa giyilen bir başlık türüyse "başlıklı şâhideler" olarak adlandırılmıştır. Bu başlıklar için bazen "başa giyilen şey ve başlık" manasına gelen serpuş kelimesi de kullanılmıştır. Dip, gövde ve baş-tepe olarak kısımlara ayırabileceğimiz şâhidelerin üst taraflarında serpuş olmayan fakat taşın baş kısmını oluşturan farklı formlar yer alabilmektedir. Bunlar şâhidelerin baş kısmını oluşturmalarına rağmen serpuş olarak kullanılmadığı ve meslekî bir farklılığı göstermediği için başlıksız şâhideler içerisinde değerlendirilmiştir. Başlık ve şâhide çeşitlerinin hepsinden birer tane örnek çizim hazırlanmıştır.

Tezimiz dört bölümden oluşmaktadır. Giriş olan birinci bölümde konunun niteliği, kaynak ve yayınlar, metod ve düzen yer almaktadır. İkinci bölümde Vefâ semti, Şeyh Vefâ'nın hayatı, külliye ve hazire hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölüm katalogdan oluşmaktadır. Değerlendirmelerin yapıldığı dördüncü bölümde ise hazirenin kronolojisi, tipolojik tasnifler ve kitabe içerikleri bulunmaktadır.

2. KÜLLİYE VE HAZİRE

2.1. Vefâ ve Çevresi

Külliyenin bulunduğu alan Bizans döneminde Sferaki Mahallesi olarak isimlendirilmekteydi. Çünkü burası Büyük Kostantin zamanında âyandan olan Sferaki tarafından imar edilmişti.[8] Bu bölgede bir zamanlar Konstantianai adında erken Bizans dönemine ait saray ve kilise olduğu,[9] Bizans'ın son evresinde de kentteki nüfus azalmasıyla birlikte 1300 başlarında bir manastır yapıldığı bilinmektedir.[10] Buralar gerek Haliç gibi ticari bir limana olan yakınlığı gerekse şehrin en önemli meydanlarından Tauri Forumu[11] kuzeyinde, I. Constantinus, II. Leon gibi imparatorların saraylarının bulunduğu kentin en yüksek tepesinin (3. tepe) kuzey-batı yamacında ve kentin ana eksenini oluşturan Mese'nin[12] Harisius ya da Andronopolis kapısına (Edirnekapı) giden koluna yakın olması nedeniyle Bizans zamanında varlıklı insanların konutlarının bulunduğu bir semtti.[13] Kostantinapolis'in fethiyle birlikte Fatih Sultan Mehmed şehre yeni bir çehre ve kimlik kazandırmak için Rumeli ve Anadolu'dan pek

---

[8] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 5; Fuat Pınardağ, "İstanbul Vefâ Semti", **Sebilürreşad**, Mart 1957, c. X, sy. 241, s. 253–256; Süheyl Ünver, "Mihr-i Vefâ", **İslâm Medeniyeti**, 15 Eylül 1967, c. I, sy. 2, s. 16–17.

[9] Albrecht Berger, "Konstantianai", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. V, s. 57.

[10] "Vefâ", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c.VII, s.372.

[11] Tauri formu: Bugünkü Simkeşhane, Bayezid Hamamı, Bayezid Külliyesi ve Bayezid Meydanını kaplayan alan. Semavi Eyice, "Tauri Formu", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 225.

[12] Mesa: Kentin bütün tarihi boyunca kaburgasını oluşturan anayol ya da orta yol (Türk döneminin Divanyolu) Roma ve Bizans döneminde Mese (erken dönemlerinde Tauri Formu'na kadar Regia) adını taşımıştır. Bu yol Trakya'dan Bizantium'a gelen eski Via Egnatia'nın sonradan kent içinde kalan bölümüdür. Doğan Kuban, "Mese", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. V, s. 404.

[13] "Vefâ", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 372.

çok kişiyi bu şehre yerleştirmişti. Bu civara da Tireliler iskân edildi.[14] Evliya Çelebi Seyahatname'sinde gerek bu iskân politikasını gerekse şehrin nasıl İslâmbol'a dönüştüğünü şöyle anlatmaktadır:

" ...Andan Anatolı'da ve Rumeli'de cemi eyalet sahibi vüzeralara emr-i şerifler parekende ve perişan olup vilayet vilayet İslambol'a beni âdem sürdiler. Evvela Rumeli'den Üsküb halkın Üskübli mahallesine, Yenişehir halkın Yeni Mahalle'ye, Sofya halkın Ayasofya'ya, Mora Urumlar'ın Fener kapusına ve Selanik Yahudileri'nin elli cemaatin Tekfur sarayına ve Şuhud kapusı cânibine kodılar. Anınçün Çufüd kapusı dirler. Anatolı cânibinden Aksaray ili Aksaray mahallesine, Akke ve Gazze ve Remle'den gelen Arabistan kavmi Tahte'l-kala'ya, Acem'den geleni Mahmud Paşa kurbında Hoca Hanı'na, Balat şehrinden gelen çingeneleri Balat mahallesine, Aklbend'den gelen Uluç âdemlerin Aklbend mahallesine, Arnabud kavmin Silivri kapusına, Sıfat Yaudilerin Hasköy'e, Anatolı Etrakların Üsküdar'a, Tokat ve Sivas Ermenilerin Sulu Manastır'a, Manisalı[lar] Macuncı mahallesine, Eğridir ve Eğdirlileri Eğrikapu'ya, Bursalıları Eyyübsultan'a, Karamanlıları Büyük Karaman'a, Konyalılar'ı Küçük Karaman'a, ***Tirelileri Vefa'ya****, Çarşamba ovası halkı Çarşamba Bazarına, Kastamonu kavmın Kazancılar mahallesine, Tarab-Efzünlı Lazları Bâyezid câmii yerine, Gelibolı kavmin Tershâne'ye ve İzmir kavmın Büyük Galata'ya ve Freng kavmın Küçük Galata'ya ve Sinob ve Samsun kavmın Tophâne'ye, vel-hâsıl ol asırda dest-i Âli Osman'da ne kadar şehr-i azimler var ise cümlesinden Ümmet-i Muhammed'i ehl-i iyâlleri ile İslâmbol'a getürüb izaz [u] ikrâm idüp mamür [u] âbâdân itdiler. Anınçün İslâmı bol ismiyle müsemmâ olup ilel-an Gulgule-i Rum, Velvele-i Rum, Tantana-i Rum oldı..."*[15]

Hem bu göçler sebebiyle hem de fethe katılmış olan kişilerin cami, mescid, hamam gibi vakıfları etrafında oluşan yerleşim alanları Kostantinapolis'in sadece bir ad değişikliğiyle İstanbul oluşunu değil, bilinçli bir imar ve yerleşim politikasının sonucu olduğunu gösterir. Böylece pek çok İstanbul mahallesi Fatih döneminden itibaren

---

[14] Orhan Şaik Gökyay, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi-1**, İstanbul: YKY, 1996, s. 45.

[15] a.g.e., s. 45-46.

günümüze kadar varlığını devam ettiren isimlerine kavuşmuş olur.[16] Külliyenin yapıldığı Vefâ mahallesi de bunlardan biri olup ismini Fatih döneminde burada adına cami yapılan Şeyh Musluhiddin Mustafa Ebü'l-Vefâ'dan almaktadır. Pek çok şâire ilham kaynağı olan İstanbul bu sefer şiirden ilham almış ve semtlerinden birine Vefâ denilmiştir. Çünkü "Vefâ", Şeyh Musluhiddin'in şiirlerinde kullandığı mahlasıdır.

Vefâ, Fatih'ten sonraki Osmanlı döneminde de önemini korumuş Bayezid, Şehzade ve Süleymaniye gibi selâtin camilerinin ve külliyelerinin arasında yer alması sebebiyle Osmanlı ulemasının ve bürokratlarının yoğun olduğu bir bölge hâline gelmiştir. Bunlar arasında Pertev Paşa, tersane emini İbrahim Efendi,[17] Kaymak Mustafa Paşa, Revani Çelebi, Payzen Yusuf Paşa, Recai Efendi bulunmaktadır.[18] Zamanla bölge birçok Osmanlı yapısıyla imar edilmiştir. Bunlar arasında Molla Hüsrev Mescidi, kiliseden camiye çevrilen Molla Gürani-Vefâ Kilise Camii, Sarı Bayezid Camii, Yahya Güzel Mescidi, Revani Efendi Mescidi, Mimar Ağa Mescidi, Ekmekçizâde Ahmed Paşa Medresesi, Recaî Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi ve Sebili, Atıf Efendi Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa Kütüphanesi, Beşinci Vakıf Hanı, Vefâ Lisesi, Büyük Kovacılar Hamamı, Rehabula Kadın Sebili'ni sayabiliriz.[19]

Vefâ sadece bir bölgeye ad olmakla kalmayıp Vefâ meydanı, Vefâ yokuşu, Vefâ bozası, Vefâ şirası, Vefâ lisesi, Vefâ spor kulübü ve Vefâ stadyumu gibi sahip olduğu değerlerle İstanbul'un tarihine nüfuz etmiştir.[20]

Vefâ meydanı, zamanında İstanbul'un mesire yerlerinden biri olduğu gibi[21] İstanbul'un tarihinde de bazı olaylara tanıklık etmiştir. Mimar Davud Ağa Vefâ

---

[16] Konuyla ilgili daha geniş bilgi için bakınız; Ekrem Hakkı Ayverdi, **Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri, Şehrin İskanı ve Nüfusu**, Ankara: Vakıflar Umum Müdürlüğü Neşriyatı, 1958.

[17] Orhan Şaik Gökyay, a.g.e., s. 133.

[18] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 5.

[19] Konuyla ilgili daha geniş bilgi için bkz. Süleyman Faruk Göncüoğlu, "İstanbul'un Unutulmuş Bir Semti: Vefâ"**, İstanbul Şehir ve Medeniyet**, İstanbul: Klasik Yayınları, 2004.

[20] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 5

[21] Eremya Çelebi Kömürcüyan, **İstanbul Tarihi (XVII. Asırda İstanbul)**, çev. Hrand D. Andreasyan, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1952.

meydanında asılmış olup[22] Süleymaniye'nin inşası esnasında Mısır'dan getirilen sütunlar Vefâ meydanı güzergahından geçirilmiştir. Evliya Çelebi bu olayı şu şekilde anlatmaktadır :

"***Eşkâl-i tarz-ı câmi-i Süleymâniye :*** *Bu câmi-i azimin tâs-ı nilgün kubbesinin tâ zirve-i alâsı Ayasofya kubbesinden müdevver ve yedi zirâ-ı meliki refiü'l-bünyâd kubbe-i cihân âbadır. Ve bu kubbe-i bi misâlin çâr pâye-i amelesinden mâada câmi'in yemin [ü] yesârında dörd aded somaki mermer sütunlar var kim her biri onar Mısır hazinesi kıymet ider. Yine Mısır diyârında (---) şehrinden Nil ile İskenderiye'yi andan Karınca Kapudan sal gemilere tahmil idüp muvafık-ı eyyâm ile İslambol'da Unkapanı'na getürüp andan Vefâ meydanına andan Süleymaniya câmiinde Karınca Kapudan dörd aded sütunları Süleyman Han'a teslim itdikde ..."*[23]

Evliya Çelebi İstanbul'da yetmiş tane otluk ambarı bulunduğunu bunlar içerisinde Vefâ meydanındaki otluk ambarıyla Ahırkapı'nın iç kısmındaki otluk ambarının en büyükleri olduğunu bildirir.[24] Yine Evliya Çelebi doğramacılar esnafı hakkında şu bilgileri vermektedir: *"İşyerleri Vefâ yakınında Ekmekçioğlu Türbesi yanında Süleyman Han'ın yaptığı büyük bir işyeridir. Doğramacıbaşı yani sedefkârcıbaşı orada oturur. İşyeri neferâtları 100 neferdir ama İstanbul içre."*[25] Mimar marangozları esnafının da Vefâ yakınındaki Doğramacıbaşı işyerinde olduğunu söyler.

Günümüzde ise Vefâ semti o eski günlerinden çok uzak bir durumda olup zamanın vefâsızlığı ve kadirbilmezliği sonucu işyerleri, imâlathaneler ve bekar odalarının istilasına uğramış bir bölge hâline gelmiştir.

---

[22] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 6.

[23] Orhan Şaik Gökyay, a.g.e., s. 62.

[24] Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: İstanbul**, İstanbul: YKY, 2003, 1. cilt, 2. kitap, s. 548–549.

[25] a.g.e., s. 622.

2.2. Şeyh Vefâ'nın Hayatı (Konya, ? – İstanbul 896/Temmuz 1491)

Şeyh Vefâ Konya'da doğmuş ve asıl adı Muslihuddin Mustafa b. Ahmed Konevî olan büyük bir mutasavvıf, müneccim ve şairdir.[26] Şiirlerinde "Vefâ" mahlasını kullanmaktadır.[27] Kaynaklarda adı "Ebulvefâ", "İbnülvefâ / İbn Vefâ" veya "Vefâzâde" gibi değişik şekillerde de anılmaktadır.[28] Eserlerde Şeyh Vefâ'nın zâhiri ilimlerde mâhir, astronomiye vâkıf, mûsikiyi iyi bilen "vefk"[29] yazmakla tanınmış, Arapça, Farsça ve Türkçe olmak üzere üç dilde şiirler yazan önemli bir mürşid-i kâmil olduğu belirtilmektedir.[30]

Zeynî tarikatına intisap ederek Debbağlar İmamı adıyla tanınan Şeyh Muslihuddin'den, daha sonrada onun tavsiyesiyle Abdüllatif el-Makdisî'den Halvetî tarikatının esaslarını öğrenip tasavvuf dersleri almıştır. Karamanoğlu İbrahim Bey Konya- Köyceğiz'de onun adına bir cami yaptırmıştır. Hac farizasını ifa için Konya'dan yola çıkıp Antalya üzerinden Hicaz'a gitmiş dönüşte Rodos Şövalyeleri tarafından esir edilip casusluk töhmetiyle hapse atılmış olan Şeyh Vefâ Karamanoğlu İbrahim Beyin fidyesini ödemesiyle esaretten kurtulmuştur.[31] Daha sonra tam tarihi bilinmemekle birlikte İstanbul'a gelmiştir.

Gerek Fatih Sultan Mehmed'in, gerekse oğlu II. Bayezid'in kendisine çok iltifat etmelerine ve zaman zaman kendisini ziyaret etmek istemelerine rağmen, prensipleri sebebiyle padişahlarla görüşmemiştir.[32] Ama II. Bayezid'in babası Fatih Sultan Mehmed'in cenaze namazını kıldıran Şeyh Vefâ'yı orada görmüş olabileceği ve Şeyh

---

[26] Salim Aydüz, "Vefâ (Şeyh)", **Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi**, İstanbul: YKY, c. II, s. 654.

[27] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 7.

[28] Reşat Öngören, **Tarihte Bir Aydın Tarikatı Zeynîler**, İstanbul: İnsan Yayınları, 2003, s. 130.

[29] Vefk: Arapça, muvafakat, uygunluk, başarı vs. gibi anlamları olan bir kelime. Bir kişinin isteğine uygun olarak hazırlanan dua, harf, muska ve hamâil için vefk tabiri kullanılır. Ethem Cebecioğlu, **Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü**, Ankara: Rehber Yayınları, 1997.

[30] Reşat Öngören, a.g.e., s. 132.

[31] Salim Aydüz, a.g.e., c. II, s. 654.; Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 11.

[32] Salim Aydüz, a.g.e., c. II, s. 654.

Vefâ'nın vefatı haberini alan II. Bayezid'in hemen hankahına gelerek gasledilmiş ve kefenlenmiş olan Vefâ hazretlerinin yüzünü ısrarla açtırarak öptüğü rivayet edilmektedir.[33] Belirli vakitlerde halk ile sohbet edip İstanbul ekâbirinin de ziyaretlerini ahali arasında kabul eden Şeyh Vefâ, Molla Hüsrev'den başkasına iade-i ziyerette bulunmazmış.[34] Sohbetlerine katılan kişilerden biri de Fatih Sultan Mehmed'in son sadrazamı Karamanî Mehmed Paşa'dır. Kumkapı'da kendi adına yaptırdığı Nişancı Camii'ne defnedilen Karamanî Mehmed Paşa'nın mezar kitabesini Şeyh Vefâ tanzim etmiştir.[35]

1491 yılında vefat etmiş olan Şeyh Vefâ Fatih Sultan Mehmed döneminde kendi adına yapılan caminin haziresinde II. Bayezid zamanında yapılan türbesinde medfundur. Şeyh Vefâ'nın eserleri şunlardır:

1. *Ruznâme-i Şeyh Vefâ*: Müsenna bir tarzda devr-i daimiyi gösterir bir takvimden ibaret olup cetvelleri ve birkaç astronomik şekli ihtiva eder. Eserde ayrıca ahkâm-ı nücum konusunda da bir kısım bulunur. Osmanlılar devrinde meydana getirilen en meşhur ruznamedir. Eserin pek çok şerh ve tercümesi dünya kütüphanelerinde bulunur.

2. *Melhame-i Şeyh Vefâ fi'l-küsûf ve'z-zelzele ve'l-metar ve'l-berd ve'l-ahvâli'l-cevviyeti'l-uhrâ*: Güneş ve ay tutulmaları ile zelzele, yağmur gibi meteorolojik hadiselerden çıkartılan ahkâmdan bahseder.

3. Risâle fi'r-rub'ı'l-müceyyeb: Rub'-ı müceyyeb adı verilen astronomi aletinin kullanılması hakkındadır.

4. Yedi Yıldızın Ahkâmı: Muhtemelen *Melhame* adlı eserinin bir bölümü olan bu eserde yedi günün ahkâmından ve yedi gezegenin bu konudaki etkilerinden bahisler bulunur.

5. Makâm-ı sülûk: Tasvvufî bazı meselelerden bahseden ve 396 beyitten

---

[33] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 13.

[34] a.g.e., s.12.

[35] a.g.e., s. 8.

oluşan manzum bir eserdir. Edebi açıdan kıymeti bulunmayan eser insanlara ahlaki ve tasavvufî meseleleri kolayca anlatmak maksadıyla telif edilmiştir.

6. Sâz-ı İrfan: Şeyh Vefâ'nın bir çok rubaiyatını ve diğer manzumelerini ihtiva eden bir eseridir.

7. Evrâd-ı Vefâ: Müntesiplerinden birisine yazdırdığı bir dua kitabıdır.

8. Gurrenâme: Muhtemelen Ruznâme'den ayrı bir parçadır.[36]

[36] Salim Aydüz, a.g.e., c. II, s. 654–655.

2.3. Külliye

Külliye Eminönü ilçesi, Hacı Kadın Mahallesi, 173. pafta, 535. ada, 5. parselde yer almaktadır. Güneyde Vefâ Caddesi, kuzeyde İmaret Sabunhanesi yeni adıyla Dârülhadis Sokağı, batıda bugün kapatılmış olan bir çıkmaz sokak ve konutlar, doğuda Atıf Efendi Kütüphanesi ile sınırlandırılmıştır[37] (Fot. 1). Şehzade Camii ile Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Darü'l-hadis'inin arasında bulunan sokağın (Dede Efendi Caddesi) sonundan sola dönüp (Cemal Yener Tosyalı Caddesi) ilk sağdan içeriye Süleymaniye Camii'ne doğru giden yolun (Vefâ Caddesi) sağ tarafında külliyeyi görebilmekteyiz.

Şeyh Vefâ adına Fatih Sultan Mehmed zamanında 1476 tarihinde ilk olarak cami ve çifte hamam yapıldığı bilinmektedir. Çünkü Fatih vakfiyesinde medrese ve diğer yapılardan bahsedilmemiştir.[38] Baha Tanman Vefâ Camii'ne II. Bayezid döneminde 1481–1490 yılları arasında medrese, derviş hücreleri, imaret niteliğinde bir mutfak ve kütüphane gibi unsurların eklenmesiyle tam teşekküllü bir külliye hâline getirildiğini söyler.[39] Ancak I. Selim zamanında hazırlandığı düşünülen bir vakfiye derviş hücreleri, mutfak, dervişler için evler ve kütüphanenin Şeyh Vefâ tarafından yaptırıldığını göstermektedir. II. Bayezid tarafından yaptırıldığı bilinen Şeyh Vefâ medresesi ve türbesiyle ilgili herhangi bir vakıf kaydı bulunmamaktadır.[40]

Gurlitt, caminin Bizans dönemine ait bir kiliseden dönme olduğunu iddia etmiştir. Bu konuya eserinde şu şekilde değinir:

"Bulunduğu bölgede Ebul Vefâ Mescidi olarak adlandırılan öğrendiğim yapı ile Paspates'in Demirciler Mescidi diye andığı yapının özdeş olup olmadığından emin

---

[37] Aziz Doğanay, "Ebü'l-Vefâ Külliyesi", **İstanbul Şehir ve Medeniyet**, İstanbul: Klasik Yayınları, 2004, s. 147.

[38] Ekrem Hakkı Ayverdi, **Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri III**, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1973, s. 504.

[39] Baha Tanman, "Şeyh Vefâ Külliyesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 174.

[40] İsmail E. Erünsal, "Şeyh Vefâ ve Vakıfları Hakkında Yeni Bir Belge", **İslâm Araştırmaları Dergisi**, 1997, sy. 1, s. 62.

değilim. Bu mescit, Fatih Sultan Mehmet'e yakın bir zat olan Şeyh Mustafa Vefâ Efendi adına ve Hammer'e göre, bizzat Sultan tarafından yaptırılmıştır. Papati bu yapıyı yanlışlıkla, kaynaklarda ilk defa 908 yılında adı geçen ve VI. (Bilge) Leo (886-911) zamanında Libyalı (Libs) Konstantinos tarafından inşa edilmiş olan Lips Manastırı'nın kilisesi ile karıştırmaktadır. Manastırın inşası VII. Konstantinos Prophyrogennetsos (912-959) dönemine kadar sürmüş ve II. Andronikos Palacologos'un (ölümü 1328) defini vesilesiyle yenilenmiştir. Adler'e göre ise, mescit Türk kökenlidir; yani 15. yüzyılın ikinci yarısına ait bir eserdir. Buna karşın kubbeli mekânın biçimi, yapının ana hatları itibariyle Hıristiyan kökenli olabileceğini düşündürmektedir."[41]

Gurlitt'in bu fikri, gerek caminin Osmanlı mimarisinin karakteristik özelliklerini taşıması gerekse birçok tarih kitabı ve vakfiyede bu eserin ilk olarak Fatih Sultan Mehmed döneminde inşa edildiğini zikretmesinden dolayı bir yanılgı olarak görülmüştür.

Şeyh Vefâ adına Fatih döneminde bir cami ve hamam yapıldığını bize bildiren en eski kaynak Tursun Bey'in Tarih-i Ebu'l-Feth adlı eseri olduğu bilinmektedir. Tursun Bey, kitabının Fatih Sultan Mehmed'in yapmış olduğu eserleri anlattığı "Âsâr-ı Sultân Ebü'l-Feth der isti'mâr-ı Kostantıniyye" adlı kısımda bize şu bilgileri vermektedir: *"Ve Pâdişâh-ı İslâm'un ehlu'llah tâyifesine i'tikâdı râsih olduğundan, câmi'-i fezâyil meşâyihu'l-mütekaddimîn ve'l-müte'ahhırîn Şeyh Vafâ-zâde «zâdehu'llâhu kerâmeten»*[42] *ve ulemâ hazretlerinün huzûrına münâsib ve dervişler içün –ki «ricâlün lâ tülhihim ticâretün ve lâ bey'ün an zikri'llah»*[43] *anların vasfıdur– huzûr ile meşgûl olacaklayın savâmi 'ü hammamtertib idiverdi."*[44]

---

[41] Cornelius Gurlitt. **İstanbul'un Mimarî Sanatı**, çev: Rezan Kızıltan, Ankara: Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, 1999, s. 43.

[42] «Allah onun itibarını arttırsın.»

[43] «Öyle adamlar ki, onları ne bir ticaret, ne bir alış veriş Allah'ı zikretmekten alıkoymaz.» (Nûr Sûresi: 37).

[44] Tursun Bey, **Târih-i Ebül-Feth**, haz.: Mertol Tulum, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, 1977, s. 74-75.

Hoca Sadettin Efendi ise Tâcü't-Tevarih adlı eserinde caminin Fatih döneminde inşa edildiğini şöyle anlatmaktadır: *"İstanbul'un içinde ise, Vefâ meydanında Şeyh Vefâ hazretlerinin tertemiz kabirleri yanında da büyük bir cami yaptırmış ve kubbesini göğe yükseltmiştir. Ol ulu kişinin ruhu için nice hayrat ayırmıştı".*[45]

Evliya Çelebi de Seyahatname'sinde caminin Fatih döneminde yapıldığını zikreder: *"İstanbul içinde on birinci salâtin câmi'dir. Fatih Sultan Mehmed yaptırmıştır. O kadar büyük değildir ama, ruhaniyetli olan, duası kabul olunan büyük câmi' ve eski bir mabeddir. Bir şerefeli bir minaresi, bahçesi, medreseleri, imareti, hamamı vardır".*[46]

Ayvansarayî Hüseyin Efendi de Hadîkatü'l-Cevâmi adlı eserinde Şeyh Vefâ Külliyesi hakkında şu bilgileri verir: *"Bânisi Sultan Bayezid-i Velî'dir. Câmi'-i hâkâniyye 881 (1476) lâfzı tarih vâki' olmağla ismi dahi kılınmıştır. Muslihiddîn el-Hâcc Mustafâ Vefâ Efendi'ye hibe ve hediye olunub hânkâh olunmuşdur.*

Şeyh-i müşârün-ileyh tarîk-î Zeyniyyeden olub kabr-i şerîfî dahi andadır. Müstakil türbedir ve mihrab önünde olan halvethânesinin kapusı câmi'in mihrâbı içindedir. Hücerât ve medrese ve imâret ve hammâm ve çeşme ve sâ'ir levâzımı tamamdır ve câmi'in türbe tarafında olan meydan-ı kebîr meşhûr Vefâ meydanıdır. Ve vakfın müsakkafâtı sâ'ir emlak gibi tasarruf ve beyne'l-verese taksim olunur. İcâresi yokdur ve mecmû' evlere aş ve birer çift ekmek ta'yin olunub, imâretden müstakil Hadim ve İrsal ve her haneye verilür. Verese tamam olub menzili beytü'l-mâl zabt edeceği vakitde vakıfdan zabt olunur. Ve şeyh-i mumâ-ileyh hazretlerinin vefâtına İlâ rahmet-i Rabbihi 896(1490) târih vâki' olmuşdur.

Elsine-i selâsede âsârı ve resâ'il ve eş'ârı olub Rûznâme'si dahi ma'rûfdur. Âsâr-ı tab'ından manzûm âsârı vardır. Ez-cümle bu rubâ'i anlarındır:

---

[45] Hoca Sadettin Efendi, **Tâcü't-Tevârih III**, haz. İsmet Parmaksızoğlu, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1992, s. 182.

[46] Yüksel Yoldaş Demircanlı, **İstanbul mimarisi için kaynak olarak Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, İstanbul: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 1989, s. 182.

Doğrulukdur doğruluk ey nîk vay

Hiç görmedim eğriyi bay

Doğrulukdan ular ok menzile

Eğrilikden kalur yerinde yay

Ve yanında kendünden sonra şeyh olan halifesi Şeyh Alî Efendi medfûndur ki vefâtına Şeyh 910 (1504) lâfzı târihdir. Mahallesi vardır."[47]

Ayvansarayî caminin II. Bayezid döneminde yapıldığını söylemesine rağmen vermiş olduğu inşa tarihi 881 (1476) Fatih Sultan Mehmed dönemine gelmektedir. Ekrem Hakkı Ayverdi bunu bir kalem sürçmesi olarak kabul etmiştir.[48]

Külliyenin cami ve hamamının Fatih Sultan Mehmed zamanında yapıldığını Fatih Vakfiyesi'nden de anlayabilmekteyiz:

"Bundan sonra ol padişah-ı gerdun-serir, nâzım-ı ahval-i gani-vü fakir, Dârüssaltanatseniyye mahmiye-i Kostantiniyyede Eşşeyh Vefâ Zade Mahellesinde müceddeden [yeni olarak] bina buyurdukları Câmi-i müberekin nazm-ı ahvaline ihtimam buyurup.

(321) mesalih-i Cami-i mezbur için harim-i Camia karip bir fâhir Hamam bina buyurup ol Cami-i mübarekin tevliyet ve tedbir-i ahvalini Kutbül'ârifin, zuhrussalikin şeref bahş-i daire-i tevhit, salik-i tarik-ı terk-ü tecrit, Eşşeyh Vefâ zade hizmetlerine tefviz buyurdular ve şart buyurdular ki madâm ol aziz-i azizülvücut daire-i sıhhat ve seccade-i âfiyette mevcût ola ve kendiler tasarrufat-ı Cami-i şerife mübaşeretten ferağ ettiklerinden sonra.

---

[47] Ayvansarâyî Hüseyin Efendi, Ali Sâtı' Efendi, Süleyman Besîm Efendi, **Hadîkatü'l-Cevâmi' İstanbul Câmileri ve Diğer Dinî, Sivil Mimarî Yapılar**, haz.: Ahmed Nezih Galitekin, İstanbul: İşaret Yayınları, 2001, s. 187.

[48] Ekrem Hakkı Ayverdi, a.g.e., s. 503.

(322) Galata Camiinde tayin olunan masarif ve mevacib ayni ile bu cami-i mübareke dahi tayin olunup zait ve nakız olmaya."[49]

Bütün bunlar külliyenin cami ve hamamının ilk kez Fatih Sultan Mehmed zamanında (881/1476 yılında) yapıldığını göstermektedir. Şeyh Vefâ'nın vefatından yirmi üç sene sonra 919/1513 külliye için bir de vakfiye hazırlanmıştır.[50]

2.3.1. Cami :

Fatih Sultan Mehmed tarafından 881/1476 yılında yaptırılan cami 1171/1757 yılında (III. Osman'ın saltanatının son, Sultan III. Mustafa'nın ilk yılına tekabül etmektedir), medrese ve derviş hücreleri ise bir yangını müteakip I. Abdülhamid tarafından 1200/1785-86'da tamir ettirilmiştir. Caminin 1171/1757 yılında tamir edildiğini giriş kapısında bulunan ve Şair Derûnî'ye ait tarih kıtasının yer aldığı tamir kitabesinden öğrenmekteyiz (Fot. 2) :

Bu dergâh-ı muallâ Şeyh Vefâ-i kutb-i a'zamdır

Ziyâret idene itâ ider rütbe-i ulyâ

Derûnî âşık-ı sâdık dedi tâmîrine târih

İbâdetgâh-ı uşşâka yapıldı camî'i zîbâ. 1171/1757[51]

1909 yangınında yanan camiden yalnız Şeyh Vefâ'nın çilehanesi, türbe ve medresenin harab birkaç hücresi (Fot. 3), etraf duvarlarının bir kısmı kalmış, cami ve hamam tamamen yok olmuştur.[52] 20. yy.ın başlarında harap durumda olan cami II. Meşrutiyet'in ilk yıllarında (1908–1910) "mail-i inhidam" olduğu gerekçesi ile yeniden inşa edilmek üzere yıktırılmış, fakat I. Dünya Savaşı'nın araya girmesiyle bu niyet gerçekleştirilememiştir. Külliyenin diğer bölümleri de geçen yüzyılda harap olmuş ve

---

[49] **Fatih Mehmet II Vakfiyeleri**, Ankara: Vakıflar Umum Müdürlüğü, 1938, s. 258–9.

[50] Ömer Lütfi Barkan, Ekrem Hakkı Ayverdi, **İstanbul Vakıfları Tahrîr Defteri 953 (1546) Tarihli**, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1970, s. 159.

[51] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 150-151.

[52] Ekrem Hakkı Ayverdi, **Fatih Devri Mimarisi**, İstanbul: İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, 1953, s. 198.

çoğu ortadan kalkmıştır.[53] 1990–94 yılları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğünün izniyle, yüksek mimar Beyhan Erçağ denetiminde, Eminönü Tarihi Camileri Yaptırma ve Onarma Derneği tarafından, eldeki planlara uygun yeni projeler hazırlatılarak yeniden inşa edilmiştir.[54]

Osmanlı Cami mimarisinin Fatih dönemine ait tipik özelliklerini taşıyan Vefâ Camii'nin boyutları dıştan 27x17 m. içten ise 24x12 m.dir (Fot. 4). Yaklaşık 1,20 m. eninde ki duvarları bir sıra taş ve iki sıra tuğla münavebesiyle inşa edilmiştir. Mekan ana kubbenin sağında ve solunda bulunan birer yarım kubbeyle enlemesine gelişen dikdörtgen bir yapıya sahiptir. Caminin harim kısmı ortada aslan göğüsleri üzerine oturan sekizgen kasnaklı 11 m. çapında bir ana kubbe ve bu kubbenin her iki yanında, ana kubbeyi taşıyan kemerlere dayanan iki yarım kubbeyle örtülüdür[55] (Fot. 5). Baha Tanman Zeyniyye tarikatına bağlı olan Şeyh Vefâ'nın adına yapılan bu caminin ana mekanının aynı zamanda tarikatın zikir, sohbet ve ayinlerinin yapıldığı bir mekân olarak kullanılması sebebiyle tarikat yapılarında "cami-tekke" olarak nitelendirilen grubun İstanbul'daki ilk örneklerinden biri olduğunu kabul eder.[56] İsmail E. Erünsal vakfiyeden hareketle vakfedilen emlak arasında müstakil bir zaviye binasından bahsedilmediği için Baha Tanman'ın caminin çift fonksiyonlu bir yapı olduğu görüşüne katılır.[57]

Sekizgen olan kubbe kasnağının her kenarında birer tane olmak üzere sekiz tane sivri kemerli pencere yer almaktadır (Fot. 6). Yarım kubbelerin kasnaklarında ise üçer tane sivri kemerli pencere bulunmaktadır (Fot. 7). Caminin sağında ve solundaki yarım kubbelerin altında bulanan beden duvarları da ikisi altta bir tanesi de üstte olmak üzere üçer tane pencereye sahiptir (Fot. 8). Bu pencerelerin altta bulunanları söveli, parmaklıklı ve dikdörtgen şeklinde olup üst kısımlarında pencere alınlıkları ve hafifletme kemerleri bulunmaktadır. Üstte bulunan pencere ise kasnaklarda bulunan

---

[53] Baha Tanman, a.g.e., s. 174.

[54] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 154-155.

[55] a.g.e., s. 151-152, Baha Tanman, a.g.e., s. 174.

[56] Baha Tanman, "Osmanlı Mimarisinde Tarikat Yapıları/Tekkeler", Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, **Türkler**, 2002, c. XII, s. 154.

[57] İsmail E. Erünsal, s. 61.

pencerelerle aynıdır. Trompların üst kısımlarında ve kasnaklardan kubbeye geçiş yerlerinde kırmızı tuğla ile örülmüş kirpi saçaklar kullanılmıştır (Fot. 9).

Caminin ön tarafında bulunan son cemaat yeri altı adet beton sütunun taşıdığı, pandantiflere oturan 4 m. çaplı beş kubbe ile örtülüdür. Kubbelerden ortada bulunanı diğerlerinden biraz daha yüksek yapılmıştır (Fot. 10). Elan doğramalarla kapatılmış durumda olan son cemaat yerinde (Fot. 11) giriş kapısının sağında ve solunda ikişer tane olmak üzere dört tane pencere bulunmaktadır. Kubbelerin üst kısmında ise sivri kemerli iki pencere vardır. Son cemaat yerinin sağ tarafında minare yeralmaktadır. (Fot. 12-13).

Güney duvarının tam ortasında yanlardaki yarım kubbelerden daha alçak kotta düzenlenmiş içeriden dilimli küçük bir yarım kubbeyle örtülü beşgen mihrap sofası bulunmaktadır (Fot. 14). Cami gerek sahip olduğu plan, gerekse bu mihrap sofasıyla Bursa'daki Ebu İshak Camii ve eski Eyüp Sultan Camii gibi mihrap önü kubbe ile örtülü camiler grubuna girmektedir.[58] Mihrap sofasında üstte sivri kemerli üç tane, altta ise beden duvarlarının alt kısımlarında bulunan pencerelerle aynı özelliklere sahip iki tane olmak üzere toplam beş adet pencere bulunmaktadır (Fot. 15). Caminin güney cephesinde mihrap sofasının sağında ve solundaki beden duvarları da iki tanesi altta bir tanesi de mihrap sofasına yakın olan alt pencerenin tam üstüne gelen kısımda olmak üzere üçer tane pencereye sahiptir (Fot. 16). Mihrap sofası kubbesinin tam üzerinde ise biri sağda diğeri solda olmak üzere iki tane sivri kemerli pencere bulunmaktadır. Önceleri caminin içerisinden mihrap sofasının önünde bulunan çilehaneye bir geçiş olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu geçiş bulunmamaktadır[59] (Fot. 17).

Caminin iç kısmı günümüzde son derece sade olup kubbe, kemer, tromp ve pencere kenarları kalem işlerine sahiptir. Mermer mihrap ve minberi bulunmaktadır (Fot. 18–20).

---

[58] Ekrem Hakkı Ayverdi, a.g.e., s. 198.; Baha Tanman, "Şeyh Vefâ Külliyesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c.VII, s. 174.

[59] Ayvansarâyî Hüseyin Efendi, a.g.e., s. 187.

Şeyh Vefâ Camii'ne ait ilk plan ve çizimlerin mimar ve sanat tarihçisi Gurlitt (1850 Viyana-1938 Berlin) tarafından yapıldığı bilinmektedir. 1757 yılındaki tamirattan yıllar sonra Gurlitt'in yapmış olduğu bu çizimler hem Fatih döneminde yapılmış olan camide hem de şu anki camide bulunmayan bazı ayrıntıları göstermesi açısından önemlidir (Fot. 21-23). Bu çizimlerde revak sütunlarına kâgir gömlek giydirilmiştir. Sütunların normalde yığma olmayıp yekpare sütunlar olduğunu ve cami tekrar yapılmak için yıkıldığı zaman yerlerde yattığını Ekrem Hakkı Ayverdi bildirmektedir.[60] Bu çizimlerde son cemaat yerindeki revaklı avlunun sol köşedeki gözünün kapatılarak hücre hâline getirildiği ve caminin ana kubbesini taşıyan doğu kemerinin ise bir payanda ile dışarıdan desteklendiği görülmektedir. Girişi harimden verilen minare, caminin kuzeybatı köşesinde yer almaktadır. Gurlitt'in çizimlerinde gösterilen minarenin 1757 tamiri sırasında, o dönemin üslubuna uygun olarak yapıldığı anlaşılmaktadır.[61] Minare daire kesitli pabuç ve gövdeye, barok görünümlü şerefe ve kâgir külaha sahiptir.[62] İçeride cümle kapısının önünde bir fevkani mahfil bulunmaktadır. Caminin iç kısmının batı duvarında Gurlitt'in sonradan ilave edilen unsurlar gibi taramalı olarak çizdiği bir çıkıntı dikkati çekmektedir. Bu çıkıntının, duvarı güçlendirmek için yapılmış bir takviye veya ısınmada kullanılan bir ocak olduğu sanılmaktadır.[63] Baha Tanman bu çıkıntının ocak olabileceği ihtimalini göz önünde bulundurarak yapıyı bu yönüyle tarikat ehlinin ikametlerine ve sohbetlerine tahsis edilmiş olan ve ocaklarla donatılan yan mekânlara sahip zaviyeli (tabhaneli) camiler geleneğine bağlanabileceğini düşünür.[64] Ekrem Hakkı Ayverdi caminin alt pencerelerinde ve caminin iç kısmında bulunan büyük kemerlerin Gurlitt'in planlarında yuvarlak olarak çizilmesini yazara ait bir görüş hatası olduğunu kabul eder.[65] Gurlitt çizimlerinde mihraptan çilehaneye girişi sağlayan kapıya yer vermemiştir. Cephe resminde ise çilehaneyi göstermemiştir (Fot. 24).

---

[60] Ekrem Hakkı Ayverdi, a.g.e., s. 198.

[61] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 152-153.

[62] Baha Tanman, "Şeyh Vefâ Külliyesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 174.

[63] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 152-153.

[64] Baha Tanman, a.g.e., s. 174.

[65] Ekrem Hakkı Ayverdi, a.g.e., s. 199.

Gurlitt bu yapıyı Bizans dönemine ait bir kilisenin camiye çevrilmiş hâli olarak kabul ettiğinden çizimlerinde son cemaat revakını, çilehaneyi, minareyi, vaaz kürsüsünü, minberi, batı duvarındaki ocağı ve içeriden yarım kubbeleri taşıyan kemerlere yapılan destekleri taralı olarak göstermiştir. Gurlitt'in yapmış olduğu çizimlerden hareketle Ekrem Hakkı Ayverdi (Fot. 25) ve Aptullah Kuran (Fot. 26) da birer plan hazırlamıştır. Bu planlarda Bizans ve Türk unsuru ayrımı gözetilmeden restitüsyon yapılmıştır. Aptullah Kuran, Gurlitt'in çizimlerindeki takviyeleri kaldırarak aynı planı tekrar etmiş olup planında, mihraptan hücreye geçilen kapıyı göstermemiştir. Ekrem Hakkı Ayverdi ise tamirlerde yapılan bazı ilaveleri kaldırmış, mihrap önündeki hücreyi gerçek ölçülerine daha uygun bir şekilde göstermiştir. Cami yeniden inşa edilmeden önce kazılar yapılarak asıl plan ortaya çıkartılıp yükseklikleri ve mimari ayrıntıları Gurlitt'in çizimleri ve tahminlere dayanarak Hatice Karakaya'nın projelendirdiği yapı, kalıntıları üzerinde yeniden ayağa kaldırılmıştır. Aziz Doğanay yeni projenin uygulamasında, yüksekliklerin biraz abartıldığını ve 1757 yılındaki tamirde küçük kubbeli tâbhane odalarının ortadan kaldırılarak yarım kubbeli yan mekanlara dönüştürülmüş olabileceğini düşünür .[66]

2.3.2. Çilehane :

Caminin mihrap çıkıntısının önünde yer alan ve eski caminin mihrabından geçiş olduğu bilinen çilehane şuan yeni camiye bitişik olarak yapıldığı için eski fotoğraflardan görebildiğimiz giriş kapısı yoktur (Fot. 27-28). Duvarları kaba yontulu kefeki taşıyla örülmüş olan hücrenin üstü tonozla örtülü olup tonoza geçiş kısmında kirpi saçak kullanılmıştır. 410x350–370 cm. ölçülerinde kareye yakın bir yapı olan çilehanenin arka tarafı ön tarafından 20 cm. kadar geniştir. Günümüzde çilehaneye giriş batı duvarındaki pencerelerden bir tanesinin kapıya çevrilmesiyle sağlanmıştır (Fot. 29-30).

İstanbul'da bir örneğinin de Küçük Efendi Külliyesinde olduğunu belirten Baha Tanman bu küçük odanın çilehane olduğunu ve niçin mihrap önünde bulunduğunu şu şekilde açıklar: *"Tarikat yapılarında çilehanenin (başka bir deyişle halvethanenin)*

---

[66] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 153-154.

ibadet mekânına doğrudan bağlantılı olması geleneğinin burada devam ettiği görülmektedir. Ayrıca dervişlerin, Tanrı'ya ulaşma yolunda kendisine yöneldikleri şeyhlerin halvete çekildiği çilehaneye, ibadetleri sırasında yöneldikleri mihrabın içinden geçilmesini de tarikat sembolizminin mimariye yansıması olarak değerlendirmek gerekir."[67]

Gurlitt ve Ayverdi (Fot. 32) çizimlerinde hücreyi iki pencereli, İ. Aydın Yüksel (Fot. 33) ise konuyla ilgili bir açıklama yapmaksızın planında çilehaneyi dört pencereli olarak göstermiştir. Aziz Doğanay bu yapının duvar örgüsünün dikkatlice incelendiğinde doğu ve batı cephelerinde alt sırada ikişer pencere, güney cephesinde ise ikisi altta birisi üstte üç pencere olmak üzere, hücrede toplam yedi pencere bulunduğunu tespit eder. (Fot. 34) Ayrıca bu kadar çok pencereye sahip olan ve külliyenin ana girişinin tam karşısında oldukça işlek bir yerde bulunan bir yapının çilehane olamayacağı ihtimalini dile getirir. Buranın itikaf odası, kütüphane veya kıraat odası olarak da kullanılan bir şeyh odası olabileceğini söyler. Hücrenin önünde, Şeyh Ebü'l-Vefâ'nın efsanelere konu olan kedisinin gömülü olduğu söylenen bir mezar bulunmaktadır (Fot. 31).[68]

2.3.3. Kütüphane:

Şeyh Vefâ adına inşa edilen külliyede günümüze ulaşmayan ve külliyenin hangi kısmında olduğunu bilemediğimiz bir kütüphane bulunduğunu vakfiyelerden öğrenmekteyiz. Bu konudaki ilk belge İstanbul Şer'î Sicillerinde bulunan bir vesikadır. Bu belgeyi yayına hazırlayan İsmail E. Erünsal şu bilgileri vermiştir:

"II. Bâyezid devrinde, vakıfları teftişe me'mur edilen Mevlânâ Alâaddin'in hazırladığı bu Arapça hüccete göre Şeyh Vefâ'nın vakıflarının tasdikli bir vakfiyesi bulunmadığından, devrin padişahı vakfın durumunun tesbit edilip işler hale getirilmesini emretmiştir. Bunun üzerine Mevlana Alâaddin, vakfın mahalline gidip adı anılan şahitler ve vakfın görevlililerinden vakıf mütevellisi Musa b. Ahmed ve kâtib Mehmed b. İsa huzurunda, vakfın durumunu tesbit edip Recep 890/Temmuz 1485

---

[67] Baha Tanman, a.g.e., s. 175.

[68] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 155-158.

tarihini taşıyan bu hücceti hazırlamıştır.[69]

Şeyh Vefâ tarafından bizzat vakfedilen bu kitapların sayı ve konu listesi ile kitapları ödünç alma şartlarını vakfiyeden öğrenebilmekteyiz:

"...adı geçen vâkıf Şeyh İbn-i Vefâ –Allah ona rahmet ve ihsan eylesin–, mükafatını Allah'tan bekleyerek ve Onun rızasını kazanmak için, sıhhatli, şer'an tasarrufları uygulanır ve teberruları geçerli bir halde iken , yukarıda imzası bulunan Rumeli kazaskeri tarafından onaylanmış vakıf defterinde isimleri yazılı muhtelif ilimlerden çeşitli kitapları ki otuz üç adet mükemmel ciltli Kur'ân-ı Kerîm, küçük boyda mükemmel ciltlenmiş otuz Kur'ân-ı Kerîm cüzü, tefsir, kavâ'id-i Kur'ân ve tecvide dair ciltli ciltsiz elli dokuz aded, ehâdis-i nebeviyyeye dair ciltli ciltsiz elli aded, usûl-i fıkha dair ciltli ciltsiz on iki aded, furû-ı fıkha dair ciltli ciltsiz otuz beş aded, ilm-i meşâyihe dair ciltli ciltsiz yüz aded, ilm-i meâni ve ilm-i nahivden ciltli dokuzar aded, ilm-i sarfdan ciltli üç aded, tıb ve lugat ilimlerinden ciltli ciltsiz ondörder aded, ilm-i hikmetden ciltli ciltsiz yedi aded, ilm-i kelâmdan ciltli beş aded, ilm-i mantık ve hilafdan ciltli ciltsiz üç aded, ilm-i hey'etden ciltli yedi aded kitabı ve Türkçe ve Farsça ciltli ve ciltsiz yirmi bir aded dîvânı sahih ve şe''i bir surette İstanbul halkından bu kitaplara ihtiyacı olan müderris ve talebelere vakfetti ve şöyle şart etti ki, kitaplar ancak üst tabakadan olan güvenilir, emin ve mutemed ve bu şehirde mukim kimselere ödünç olarak verilebilecek, yine bu şehrin ahalisinden orta ve aşağı tabakaya mensup kimselere ise ödünç olarak verme ancak kuvvetli bir rehin ve güvenilir bir kefil karşılığında yapılabilecektir."

Şeyh Vefâ'nın vefatından yirmi üç sene sonra 919/1513 tarihinde hazırlanan başka bir vakfiyeden de bu kütüphanenin var olduğunu ayrıca günlük bir akçe ücretle görevli bir hâfız-ı kütüb bulunduğunu öğrenmekteyiz.[70] Daha sonraki dönemlerde kütüphane ve kitapların ne olduğu bilinmemektedir. Abdülkadir Erdoğan ve Süheyl Ünver, Köprülü Kütüphanesi'nde bulunan "İhyâu ulum" adlı eserin ilk sayfasında Şeyh

---

[69] İsmail E. Erünsal, "Şeyh Vefâ ve Vakıfları Hakkında Yeni Bir Belge", **İslâm Araştırmaları Dergisi**, 1997, sy. 1, s. 47–64.

[70] Ömer Lütfi Barkan, Ekrem Hakkı Ayverdi, a.g.e., s.159.

Vefâ'ya ait göz şeklinde bir mühür bulunduğunu söylerler.[71] Abdülkadir Erdoğan kitabın kütüphanede 27, Süheyl Ünver ise 97 numarada kayıtlı olduğunu bildirir. Köprülü kütüphanesinde bu numaralarda kayıtlı bir "İhyâu ulum" bulunmamaktadır. Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Katoloğu[72] adlı eserde 697, 698, 699 ve 700 numaralarda kayıtlı dört adet "İhyau ulumi'd-din" vardır. Bu dört kitap da tarafımızdan incelenmesine rağmen bahsedilen mühür bulunamamıştır. Süheyl Ünver makalesinde bu mührün siyah-beyaz bir fotoğrafını vermiş olup mührün üzerindeki Osmanlıca yazının Vefâ'nın mührü manasına gelen "mühr-i vefâ" ve vefâ muhabbeti, vefâlı muhabbet, vefâ güneşi, vefâkar sevgi manasına gelen "mihr-i vefâ" olarak iki şekilde okunabileceğini söylemiştir.[73]

2.3.4. Medrese:

Medresenin Fatih Vakfiyesi ve diğer kaynaklarda adı geçmediği için II. Bayezid zamanında yapıldığı düşünülmektedir.[74] Günümüze sadece kuzey (Fot. 35-36) ve batı duvarı (Fot. 37) ulaşmış olan medresenin doğu duvarı tamamen ortadan kalkmıştır. Günümüze ulaşan kalıntılarından medresenin bir avlu etrafında "U" şeklinde yan yana sıralanmış eşit büyüklükteki odalardan meydana geldiği anlaşılmaktadır. Caminin kuzey duvarında Darü'l-hadis sokağına açılan ve medreseyi ikiye bölen bir kapı bulunmaktadır (Fot. 38). Bu uygulamaya Kadırga'daki Sokullu Mehmed Paşa Külliyesinde de rastlanmaktadır. Medresenin ayrı bir dershanesi bulunmadığından caminin aynı zamanda dershane olarak da kullanıldığı düşünülmektedir.[75]

---

[71] Abdülkadir Erdoğan, **Fatih Mehmed Devrinde İstanbul'da Bir Türk Mütefekkiri, Şeyh Vefâ Hayatı ve Eserleri**, İstanbul: Ahmed İhsan Basımevi, 1941, s. 8-9.; Süheyl Ünver, "Mihr-i Vefâ", **İslâm Medeniyeti**, 15 Eylül 1967, c. 1, sy. 2, s.16.

[72] **Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu**, haz. Ramazan Şeşen, Cevat İzgi, Cemil Akpınar, İstanbul: İslâm Tarih Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), 1986, s. 336–337.

[73] Süheyl Ünver, a.g.m., s. 17.

[74] İ. Aydın Yüksel, **Osmanlı mimarisinde II. Bayezid-Yavuz Selim Devri (886–926/1481–1520)**, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1983, s. 294.

[75] Baha Tanman, a.g.m., s. 175; Aziz Doğanay, a.g.e., s. 158.

Günümüzde medresenin bulunduğu alanda merdivenlerden çıkarken sol tarafta cami imamının lojmanı (Fot. 39), alt katında ise abdesthane ve tuvaletler bulunmaktadır (Fot. 40). Sağ taraftaki boşluk ise bostan olarak kullanılmaktadır (Fot. 41).

Medrese duvarları kaba yontulmuş bir sıra kefeki taşı ve iki sıra tuğla münavebesiyle hatıllı olarak örülmüştür. Medresenin batı duvarında mermer söveli beş pencere, kuzey duvarında ise alt kotta yalnız bir kapı açıklığı, üst kotta ise üç sağda ve üç de solda olmak üzere altı tane sövesiz dikdörtgen pencere açıklığı bulunmaktadır (Fot. 42). Medresenin kuzey ve batı köşesinin birleştiği yer çalık olarak yapılmıştır. Aziz Doğanay J. Pervititch'in sigorta haritasından [76] hareketle zamanında buradan içeriye giren bir yol bulunduğu için köşenin bu şekilde yapıldığını söyler[77] (Fot. 43).

Medresenin batı kapısının üzerinde I. Abdülhamid zamanına ait celî sülüs hatla yazılmış mermer bir kitabe bulunmaktadır (Fot. 44-45). Şair Refîâ'ya ait kitabe de şu şekildedir :

Hazret-i Şeyh Vefâ mürşid-i ashâb-ı safâ

Hâce-i Fatih iken yani o zât-ı yektâ

Sevk idüp Fatihi bu camii ve bu hankahı

Eylemişler o zaman himmet ile tarh u binâ

Hücreler olmuş iken suhte-i ihrak yine

Himmet-i Şâh Hân Hamîd ile oldu ihya

Düştü dört beytle târih Refîa el-hak

Ne güzel medrese hem tekye-i erbâb-ı Vefâ (1197/1783-84)

Tarih rakamı bulunmayan kitabenin tarih beyti tamiyeli olup “düştü dört”

---

[76] Jacques Pervititch, **Sigorta Haritalarında İstanbul**, haz. Seden Ersoy, Çağatay Anadol, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, [ty.], s. 185.

[77] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 147.

ifadesiyle tarih beytinden dört rakamının düşürülmesi gerektiği belirtilmiştir. Buna göre tamir tarihinin 1201- 4 = 1197 / 1783-84 olması icap eder.[78]

2.3.5. Hamam ve İmaret (Mutfak):

Külliyeden günümüze ulaşamayan yapılar arasında hamam ve imaret de (mutfak) bulunmaktadır. Hamamın Fatih Sultan Mehmed tarafından yaptırıldığını Fatih Vakfiyesi'nden,[79] imaretin ise Şeyh Vefâ tarafından yaptırıldığını I. Selim zamanında hazırlanan bir vakfiyeden[80] öğrenmekteyiz. Evliya Çelebi Vefâ hamamının Irgatlar Hamamı ve Azablar Hamamı'ndan sonra İstanbul'da yapılan üçüncü hamam olduğunu söylemektedir.[81] Külliyenin mutfağında, tekkede inzivaya çekilmiş dervişlerle intisab etmiş olan müridler için pişirilecek olan yemeklerin masrafı hamamın, fırının, dükkanların, odaların, bahçenin ve Balluca mezrasının gelirleriyle karşılanmaktaydı.[82]

2.3.6. Şeyh Vefâ Türbesi:

Türbe, caminin güneyinde, Vefâ Caddesi'ne açılan kapının yanında yer almaktadır. 1491 yılında II. Bayezid döneminde inşa edilmiştir. Bursa üslûbu inşa geleneğini sürdürmekte olan yapı kare planlı olup 8.30x8.35-40 m. ölçülerindedir (Fot. 46–47). 80 cm. kalınlığında olan duvarlar bir sıra kesme taş bir üç sıra tuğla münavebesiyle inşa edilmiştir. Üstü kiremitle kaplı kırma çatıyla örtülü olup çatıya geçişte kirpi saçak kullanılmıştır. Her cephede iki tane olmak üzere toplam sekiz tane dikdörtgen pencereye sahiptir. Giriş cephesi hariç bütün pencere söveleri kefekiden olup pencere alınlıkları ve hafifletme kemerleri tuğladandır. Pencerelerin dışında lokma parmaklıklar bulunmaktadır (Fot. 48).

---

[78] a.g.e., s. 159.

[79] **Fatih Mehmet II Vakfiyeleri**, Ankara: Vakıflar Umum Müdürlüğü, 1938, s.258–9.

[80] İsmail E. Erünsal, a.g.m., s. 62.

[81] Yüksel Yoldaş Demircanlı, **İstanbul mimarisi için kaynak olarak Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, İstanbul: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 1989, s. 33.

[82] İsmail E. Erünsal, a.g.m., s. 57.

Türbenin doğu duvarında mermer söveli, basık kemerli giriş kapısı bulunmaktadır. Kapının üzerinde önceleri bir saçak olduğu duvardaki izlerden bellidir. Bugün türbe kapısının önüne etrafı kapalı bir sakıf eklenmiştir (Fot. 49). Basık kemer ile kapının üst tarafındaki sivri hafifletme kemeri arasında celî sülüs hatla yazılmış, manzum Farsça mermer kitabe bulunmaktadır (Fot. 50). İki satır hâlinde dört tarh içerisine yazılan kitabenin orta kısmında 896 tarihinin bulunduğu eski fotoğraflarda görülebilmektedir. Kitabe yekpare olmayıp beş parçadan meydana gelmiştir. Eski kitabenin altına "Şeyh Ebü'l-Vefâ Hazretleri Türbesi" yazılı yeni bir mermer kitabe konulmuştur. Eski kitabede şu ifadeler yer almaktadır:

Ân şem'-i fürûz-i harem-i Ka'be-i esrâr

Be-güzâşt ez-ân pul ki guzer kerd kih mih

Hâhî ki bedânî sefer-i Şeyh Vefârâ

Der yâb zi târîh-i ilâ rahmet-i Rabbihî. Sene 896

Türkçesi:

O sırlar Kâbe'sinin parlak kandili

Küçük ve büyük (herkesin) geçtiği köprüden geçip gitti

Şeyh Vefâ'nın seferini bilmek istersen

İlâ rahmet-i Rabbihî tarihinden. Sene 896

İçte de kare plan şemasını muhafaza eden türbenin üstü ahşaptan tavanla örtülüdür. Herhangi bir bezeme ihtiva etmeyen tavan, türbenin yapıldığı tarihe ait değildir. Türbede biri Ebü'l-Vefâ hazretlerine ait, beş sanduka yer almaktadır (Fot. 51). Sandukalardan ikisi de Ebü'l-Vefâ'nın halifelerinden Şeyh Ali Efendi ve Şeyh Dâvud

Efendiye ait olduğu bilinmektedir (Fot. 52). Diğer iki sandukada kimlerin medfun olduğu bilinmemektedir. [83]

2.3.7. Lala Paşalar Türbesi:

Külliyenin batı haziresinde kubbesi çökmüş bir türbe bulunmaktadır. Aziz Doğanay yapıyı içerisinde medfun bulunan kişilerden hareketle Lala Paşalar türbesi olarak isimlendirmiştir (Fot. 53). Burada Lala Mehmed Paşa (1004/1595), Lala Ramazan Paşa (1013/1604) ve bir kişi daha medfun bulunmaktadır. Abdulkadir Erdoğan bu paşalar hakkında şu bilgileri vermektedir:

"Lala Mehmed Paşa Teke'lidir. Fakat Zeyli Şekayık'da Mevla Mustafa Efendi'nin hal tercemesi arasında adı geçerken Aydın taraflarından olduğu yazılmıştır. Evvelce kendine Mehmed Çavuş denirmiş. Mehmed III'ün dayesi ile evlenmiştir. Defterdar ve nişancı ve 1591 (Hicri 1000) tarihinde lala olmuştur. 1594 (Hicri 1004)de sadrazam olmuş müteakiben Şirpençeye tutulmuş ve ölmüştür. Sadaret divanında yalnız bir gün bulunabilmiştir. Padişah vefatından sonra bu türbeyi ziyaret etmiştir.

Ramazan Paşa maliyeden yetişmiş, baş defterdar, Mehmed III'e lala, 1593 (Hicri 1002) tarihinde Konya valisi, 1597 (1006 Hicri)de Kıbrıs Beylerbeyi olmuş ve 1604 (Hicri 1013)de ölmüştür. Üveys Paşa bunun kardeşidir. Lala Mehmed Paşa ile bu Lala Ramazan Paşa'nın aynı türbede medfun olmasının sebebi anlaşılamamıştır. Aralarında ırkî, yahut sıhrî bir bağlantı bulunması ihtimali hatıra gelebilir. Yahut her ikisinin de Mehmed III'e lala olmakta birleşmeleri cesedlerinin de aynı türbeye yerleşmesine sebeb teşkil edebilir."[84]

Türbedeki üçüncü mezarın baş şâhidesi Mustafa b. İbrahim'e ait olup ayak şâhidesi III. Mehmed'in dâyesi Halime Hanım'a aittir. Abdülkadir Erdoğan Lala Mehmed Paşa'nın III. Mehmed'in dâyesiyle evlendiğini bildirir bu hanım Lala Mehmed Paşa'nın eşi olabilir.

Bu türbe hakkında kaynaklarda pek bilgi yer almamakta olup bu konuya sadece

---

[83] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 160-63; Baha Tanman, a.g.e., s. 175.

[84] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 26.

Aziz Doğanay makalesinde yer vermiştir. Lala Paşalar türbesi, Pervititch'in haritasında altı sütunlu, doğu cephesi kapalı, batı cephesi yandaki binanın duvarına bitişik, kuzey ve güney cepheleri ise bir sütunla ikiye bölünmüş açık, yapının üstü tonozla örtülü şekilde gösterilmiştir.[85] Bu çizimler temsili olabilir, çünkü türbenin doğusunun kapalı olduğuna dair bir belirti bulunmamaktadır. Güney ve kuzey yönde ortada gösterilen sütunlara ait bir iz de görülmemektedir. Batı kısmının yandaki duvara yaslandığı doğrudur. Türbenin zamanında kubbeli olduğu tahmin edilmektedir. Günümüze sadece temel kaidesi ulaşmıştır. 460x460 cm. ölçülerinde kare plana sahip olan türbenin iç kısmında 337x260.cm. ölçülerinde içerisinde üç kişinin medfun bulunduğu geniş bir sanduka bulunmaktadır (Fot. 54-55). Sanduka içerisinde serpuşsuz, üstüvanî şâhideler bulunmaktadır (Fot. 56). Sandukanın doğu pahlasına oyulmuş üç küçük su haznesi bulunmaktadır. Bu kısmın yan satıhları üzerinde gülbezekler ve saksı içinde görülen şükûfeler bulunmaktadır. [86] Sandukanın güney kenarında da hançer motifi bulunmaktadır (Fot. 57).

[85] Pervititch, a.g.e., s. 185.

[86] Aziz Doğanay, a.g.e., s. 164-65.

2.4. Hazire

Osmanlı mezarlıklarını büyük şehir mezarlıkları, hazireler ve sofalar olarak ayırabiliriz. Büyük mezarlıklar genelde şehrin dışında ve yüksek yerlerde doğup gelişen mezarlıklardır. Her ne kadar günümüzde Eyüp ve Karacaahmet gibi mezarlıklar şehrin içinde kalmış olsalar da kendi zamanı içerisinde düşündüğümüzde bu mezarlıkların surlarla çevrili ve İstanbul-i nefsi denilen kısmın dışında kaldığı anlaşılacaktır. Eski İstanbul, İstanbul-i nefsi, belâd-ı selâse ve Boğaz'ın kıyılarında oluşan küçük yerleşim yerlerinden oluşmaktaydı. İstanbul-i nefsi kara ve deniz surlarıyla çevrilmiş olan sur içinde bulunan bölgeden oluşmaktadır. Üç belde manasına gelen belâd-ı selâse ise Üsküdar, Eyüp ve Galata bölgesinden meydana gelmekteydi. Eyüp ve Karacaahmet gibi mezarlıklar bu topografya içerisinde şehrin dışında kalan ama şehrin her yerinden görülebilecek yerlerde konumlanmış mezarlıklardı. Yani her ne kadar alan itibariyle şehrin dışında kalsalar da yüksek kısımlarda bulunmalarından dolayı hayatın görüş açısı içerisinde yer almaktaydılar.

Sofalar da büyük mezarlıkların veya hazirelerin içerisinde bulunan bir nevi aile mezarlıklarıdır.

Hazire ise bir yapı etrafında oluşan ve çevresi duvar ve pencerelerle ihata edilmiş mezarlıklara verilen isimdir.[87] Genelde şehrin içine nüfuz etmiş, hayatın içinde ve onun bir parçası olan yerlerdir. Hazireler cami, mescit, medrese, sıbyan mektebi, sebil, türbe, tekke vb. yapıların etrafında bulunmaktadır. Geçmiştekilerin bu tür yapılar etrafında defnedilmesinin farklı sebepleri vardır. Kişi bânisi olduğu yapının yanına defnedilerek ahirete intikalinden sonra da gerek o yapıya gelenlerin dualarına gerekse o yapıdan istifade eden kişilerin sevabına nâil olmak istemektedir. Daha sonradan bâninin aile efradı, yakın akrabaları, orada görev yapanların ve mahalle sakinlerinin defnedilmesiyle hazireler oluşmaktadır. Tekke hazirelerinde ise tarikatın şeyhlerinin defnedilmesinden sonra tarikatın derviş, mürit, muhip ve ailelerinin oralarda ebedi uykularına çekilmekleri, farklı kesimlerden insanların da toplumun manevi büyükleri

[87] Hazirenin kelime manası, etrafında duvar veya çit bulunan ağıl, mezarlık vesâire demektir. Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara: Aydın Kitabevi, 2000, s. 351.

sayılan bu kişilere kabirde dahi olsa komşu olma isteği bu hazirelerin meydana gelmesini etkilemiştir.

Araştırma alanımız olan Şeyh Vefâ Külliyesi haziresi 15. yy.da inşa edilmiş Vefâ Camii'nin çevresinde oluşan İstanbul'un büyük hazirelerinden bir tanesidir. Külliyenin zamanında Zeyniyye tarikatının İstanbul'daki merkezi olması ve Fatih döneminin büyük mutasavvıflarından olan Şeyh Vefâ Hazretlerinin vefatından sonra burada defnedilerek kendi adına bir türbe yaptırılması bu hazirenin oluşum ve gelişimini etkilemiştir. İnsanların vefatlarından sonra bile Şeyh Vefâ'ya yakın olma arzusu burasını zaman içerisinde İstanbul'un en büyük hazirelerinden biri hâline getirmiştir. Şeyh Vefâ Külliyesi haziresi aynı zamanda fetihten sonra İstanbul'da oluşan hazirelerin ilklerindendir. 15.yy.dan 19.yy.ın sonuna kadar beş asırlık bir dönem içerisinde defin yapılmış bir haziredir. Maalesef 15.yy.a ait sadece bir taş bulunmaktadır (Kat. no. 43), 16. ve 17. yüzyıllara ait şâhideler de sayıca azdır. Haziredeki şâhidelerin pek çoğu 18 ve 19. yüzyıllara aittir.

Haziredeki 15. yy.dan günümüze ulaşan şâhide İstanbul'da çok az örneği bulunan bir zeyniyye taşıdır. Zeyniyye şâhideleri dikey bir karenin alt köşelerinden yay gibi kavisler oluşturarak yekpare olan gövdeye bitişmesinden meydana gelen lahit türü mezarlardır (Çizim 61). Bu taş gerek örneğinin az olması gerekse 15. yy. gibi erken bir dönemde kendine has bir tipoloji oluşturan zeyniyyelere ait olması açısından önemlidir. Çünkü 15. yy. Osmanlı mezar taşları genelde Bursa üslubu veya mihrabiyeli mezar taşları da olarak isimlendirilen rumî ağırlıklı kompozisyonların oluşturduğu tezyinata sahip taşlardır. Erken dönemde çeşitlilik açısından fazla olmamakla beraber başlıklı şâhideler de kullanılmıştır. Bu taş günümüze ulaşmış zeyniyye taşlarının en güzel örneklerinden bir tanesidir. Böyle büyük bir hazirede sadece bir tane zeyniyye taşı olması bu döneme ait taşların ya zamanla yok olduğunu veya tarikatın zamanla etkisini kaybederek buranın öneminin azaldığı ihtimallerini akla getirmektedir.

Hazirede daha önceden 15.yy.a ait veya zeynîlere ait başka taşlar bulunuyor muydu bilemiyoruz. Ama zeynîlerin zaman içerisinde İstanbul'da etkilerini yitirdiklerini

Reşat Öngören "Tarihte Bir Aydın Tarikatı Zeynîler"[88] adlı kitabında ifade etmektedir. Zeynîliğin etkisini kaybetmesinin nedenlerini tarikatın temel prensiplerinden olan zâhir-bâtın dengesini zamanla kaybederek Zeyniyye tekkelerinin artık ilim ehli kimseler için câzibe merkezi olmaktan çıkmasına ve diğer bazı tarîkatların öne çıkıp Zeyniyye ile arasında yaşanan rekabetin etkisine bağlamaktadır.[89] Reşat Öngören İstanbul'da muhtelif ilimlere vukûfu sebebiyle, âlim, sanatkâr ve mütefekkirlerin uğrak yeri hâline gelen Şeyh Vefâ'nın (ö. 896/1491) tekkesinin vefatından sonra yerine geçen Ali Dede (ö. 917/1511–1512) zamanında ve daha sonraları eski canlılığını yitirdiğini söyler. Dönemin kaynaklarının Fatih ve II. Bayezid devri İstanbul'unun en önemli tarikat merkezlerinden birinde yirmi sene hizmet vermiş olan bu zâtın faaliyetleri ve yerine geçen halifeleri hakkında neredeyse hiç bilgi vermemesine dikkat çeker.[90] Diğer tarikatların İstanbul'da Zeyniyye'nin önüne geçmesinin siyasi olaylarla bağlantısını da göz önünde bulundurarak bu olayı şu şekilde yorumlar:

"Kaynaklarda kaydedildiğine göre, II. Bayezid Amasya'da vâli iken, Şeyh Vefâ'nın çok iyi münâsebetler kurduğu Sadrâzam Karamânî Mehmed Paşa'nın Şehzâde Cem tarafını tutarak kendisini babası Fâtih'in yanında katline sebebiyet verecek ölçüde sürekli çekiştirdiği haberini almış ve Amasya'da kendisine güvendiği Halvetiyye Şeyhi Çelebi Halife'den (Cemal Halvetî, ö. 899/1494) sadrazamın bertaraf edilmesi hususunda mânevi yardım istemiştir. Dervişleriyle birlikte bu iş için seferber olan Çelebi Halife, sadrazamın Şeyh Vefâ tarafından hazırlanan vefk sayesinde manevi koruma çemberi içinde bulunduğu, ancak kendisi ve dervişlerinin gayretiyle bu dairenin içine girmeyi başardıklarını söyleyerek yakında helak olacağını Şehzâde Beyazid'e haber vermiş, bir müddet sonra da Fâtih Sultan Mehmed'in âniden ölümünün ardından sadrâzam yeniçeriler tarafından şehid edilmiştir. Olayın kaynaklarda kaydedildiği şekliyle meydana gelip gelmediği ayrı bir konu olmakla birlikte, buradan Şeyh Vefâ'nın sadrazam tarafını tuttuğunu rahatça söyleyebiliriz. İşte böyle bir olaydan sonra babasının yerine geçen Sultan II. Bayezid'e karşı Vefâ'nın biraz mesâfeli durmayı yeğlediği de düşünülebilir. Hatta böyle bir tavır şeyhten sonra halifeleri tarafından da

---

[88] Reşat Öngören, **Tarihte Bir Aydın Tarikatı Zeynîler**, İstanbul: İnsan Yayınları, 2003.

[89] a.g.e., s. 196-198.

[90] a.g.e., s. 197.

sürdürülmüş ise, bu, Vefâ ile oluşan silsilenin tarîkattaki diğer silsilelere göre etkisini daha erken yitirmesine de sebep olmuş olabilir."[91]

Bir başka yerde bu konuyla ilgili şu fikirleri beyan eder:

"Nakşibendiyye'nin yalnızca Horasan bölgesinde değil Anadolu'da da Zeyniyye'nin etkisini kırdığı anlaşılmaktadır. Ancak bu coğrafyada Nakşibendiyye ile birlikte Halvetiyye ve Bayrâmiyye'nin yükselişleri de Zeyniyye'nin geri plana düşmesine sebep olmuştur. Özellikle XV. yy. ın son çeyreğinden itibaren meydana gelen bazı olaylar Halvetiyye ile Bayrâmiyye'nin yükselmesini, Zeyniyye'nin ise gerilemesini beraberinde getirmiştir. Kaydedididiğine göre Sultan II. Bâyezid Amasya'da vâli iken Halvetiyye'den Şeyh Çelebi Halîfe (Cemal Halvetî, ö.899/1494) ve Bayrâmiyye'den Şeyh Muhyiddin Yavsî ile çok samimi ilişkiler kurmuş ve her ikisinden de el almıştı. Babası Fatih Sultan Mehmed'in vefâtı üzerine İstanbul'da tahta oturduktan sonra II. Bâyezid bu iki şeyhi başkente davet etti ve burada teşkilatlanmalarına imkan sağladı. Bu gelişme devlet adamlarının Halvetiyye ve Bayrâmiyye'ye rağbet etmesine ve böylece bu tarikatların öne çıkmasına sebep olmuştu."[92]

Reşat Öngören'in yapmış olduğu bu değerlendirmeler hazirede niçin bu kadar az zeyniyye taşı olduğuna açıklık getirmesi açısından önemlidir. Külliye her ne kadar bir Zeyniyye tekkesi olarak teşekkül etmiş olsa da hazirenin gelişimi bu yönde olmamıştır. Burası tarikat haziresinden ziyade pek çok sosyal grubun iç içe defnedildikleri bir hazire hâlini almıştır. Daha sonraki yüzyıllarda külliyede müderris veya türbedar olarak görev yapmış kişilerden buraya defnedilen olmuştur. Fakat bu kişilere ait taşların da Zeyniyye tarikatının kullanmış olduğu şahide tipinde olmaması tarikatın etkisini erken dönemlerde kaybetmesine bağlanabilir.

Vefâ semtindeki diğer hazirelerde de iki tane zeyniyye taşı tespit edilmiştir. Bunlardan bir tanesi Molla Gürani Camii'nin haziresinde (Fot. 58–59) diğeri ise Cendericizâde Muhittin Çelebi Türbesi haziresinde yer almaktadır (Fot. 60–64). Molla Gürani Camii haziresinde bulunan mezarın sadece ayak şâhidesi günümüze ulaşmıştır.

---

[91] a.g.e., s. 142-143.

[92] a.g.e. s. 199–200.

İstanbul'da bulunan az sayıdaki zeyniyye taşlarının birkaç tanesi de Eyüp Sultan Hazretleri'nin türbesi etrafında oluşan hazirede bulunmaktadır. Bu taşların hepsi II. Bayezid dönemine tarihlenmektedirler.[93] İstanbul dışında özellikle Bursa'da birçok zeyniyye mezarı bulunmaktadır. Bu taşlar Bursa'da Türk İslâm Eserleri Müzesi'nde, Umur Bey Camii haziresinde, Zeyniler Camii haziresinde, Azab Bey Camii haziresinde ve Elvan Bey Camii haziresinde yer almaktadır. Muradiye Camii'nin arka bahçesine Bursa'nın farklı yerlerinden getirilmiş taşlar arasında birkaç tane zeyniyye taşı bulunmaktadır. Konya Sırçalı Medrese Müzesi'nde de bu tip taşlardan vardır.[94]

Şeyh Vefâ adına hazırlanan bir vakfiyede kıble yönündeki bir arsadan bahsedilmektedir. Daha sonra Şeyh Vefâ'nın tarikat ehli için belirli şartlarla ücret ve kira vermeden oturmaları için bu arsada binalar yaptırdığı zikredilmektedir. Vakıfta bahsi geçen arsa tahminimizce zamanla definler yapılarak günümüze ulaşan hazire içerisinde kalmıştır. Bu arsadan vakfiyede şu şekilde bahsedilmiştir:

"Yine onun vakfettiklerinden biri de merhum ve mağfur Sultan Mehmed Han'ın –Allah'ın bağışlaması ve rahmeti üzerine olsun– kendisine temlik ettiği Kostantiniyye'de ki– âfetlerden ve belalardan korunsun– mezkur Şeyh'e nisbet edilen mahalledeki caminin ve türbesinin yakınında bulunan arazidir. Bu arazi kıble tarafında düz bir ana yolla sınırlı, ortasında mezkur caminin mihrabının hizasında büyük bir kapı vardır. Doğu tarafında Revanî diye meşhur olan İlyas Bey'in mülküne, oradan Hızır b. Abdullah el-Hammamî'nin evine doğru giden eğri yola bitişiktir. Sonra bu sınır Pozlapa vakfına, sonra Mehemmed Çelebi b. Yalbak'ın mülküne ulaşır ve buradan kuzeye doğru İlyas Çelebi'nin mülküne (151b) sonra da kuzey tarafından mellah Yusuf'un zevcesi Nefise Hatun'un mülküne, sonra Şehriban binti Abdullah'ın mülküne giren özel yola ve Ümmi Kemal'in mülküne dayanır. Oradan da batıdaki anayola ve oradan dönüş yaparak adı geçen Şeyh'in camiine dayanır. Sonra batı sınırı adı geçen camiden, kıble tarafında adı geçen anayola geçer. Bu arazinin üzerindeki daha önce de işaret edildiği

---

[93] Alım Karamürsel, "Eyüp'ten İki Zeynî Mezar Taşı"**, Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla V. Eyüpsultan Sempozyumu: Tebliğler 11-13 Mayıs 2001**, İstanbul: Eyüp Belediyesi, 2002, s. 240–243.

[94] Demet Karaçağ, **Bursa'daki 14-15. Yüzyıl Mezartaşları**, Ankara: Övendire Danışmanlık-Tanıtım H., 1994, s. 189-216.

gibi Sultan'ın –Allah'ın rahmeti üzerine olsun– temliki esnasında içindeki mevcut bina edilmiş evlerle harab olmuş evler ve bütün yetişmiş ağaçlar ve mezkur Şeyhin bu araziyi temellüküden sonra yaptırdığı binalar da bu vakfa dahildir. [Mezkur Şeyh] bu binalarda kendi tarikatine mensup olanlardan ihtiyacı olanların oturmasını ve beş vakitte mezkur camide cemaat oluşturmalarını ve hayattayken kendinin ashabı ve ahbabıyla tesbit ettiği üzere evradına kendisinden sonra da belli vakitlerde devam etmelerini ve boş kalan arazi üzerinde de oturmak için binalar yapmalarını ve bunların zamanla harap olmaması için de kendi paralarıyla tamir etmeleri şartıyla bu binalarda ücret ve kira vermeden oturmalarını şart kıldı"[95]

Vefâ haziresine defnedilenler arasında meşhur şair Nev'î de bulunmaktadır. Fakat günümüzde mezarının neresi olduğu bilinmemektedir. Evliya Çelebi cami avlusunda cihan kutbu Şeyh Şaban Efendi'nin yanında medfun olduğunu bildirir.[96] Abdülkadir Erdoğan şahidesinin taş yığınları arasında kaldığını söyler.[97] Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde, Vefâ Camii haziresinde medfun bazı zevatın isimlerini vermektedir. Seyahatname'de adı geçen kişiler şunlardır: Şeyhülislâm (---) Efendi, Hasan Niksarî oğlu İbrahim oğlu Mevlânâ Mehmed, Yakub oğlu Mevlânâ Kasım Hatib,[98] Mevlânâ Şemseddin Ahmed el-Ensârî (Molla Ahmed Efendi),[99] Şeyh Şaban-ı Sâni,[100] Ahmed oğlu Mevlana Atâullah.[101] Bunlardan da bazılarının mezarları günümüze ulaşmamıştır.

Hazire doğu yönünde günümüz binaları, batı yönünde Atıf Efendi Kütüphanesi, güney yönünde ise Vefâ Caddesi boyunca uzanan ihata duvarıyla çevrilidir (Fot. 65–66). İhata duvarında kapı dâhil on üç tane açıklık bulunmaktadır. Bu açıklıkların bir tanesi kapı (Fot. 67), sekiz tanesi lokma parmaklıklı normal pencereler

---

[95] İsmail E. Erünsal, "Şeyh Vefâ ve Vakıfları Hakkında Yeni Bir Belge", **İslâm Araştırmaları Dergisi**, 1997, sy. 1, s. 56–57.

[96] Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: İstanbul**, YKY, c. I, kitap 1, s. 329.

[97] Abdülkadir Erdoğan, a.g.e., s. 25.

[98] Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, a.g.e., s.298.

[99] a.g.e., s. 325.

[100] a.g.e., s. 337.

[101] a.g.e., s. 338.

olup (Fot. 68) iki tanesi de büyük, barok etkili mermer sövelere sahip hacet penceresidir (Fot. 69–70). Büyük hacet pencereleri duvardan öne doğru biraz çıkıntı yapmaktadır. Baha Tanman bu büyük hacet pencerelerinin tarihsiz olmasına rağmen üsluplarından hareketle 1757-58'deki tamirat sırasında eklenmiş olabileceğini söyler (Fot. 71–72).[102] Duvar bir sıra küfeki, iki sıra tuğla müvacenesiyle örülmüş olup üzerinde küfeki bir harpuş yer almaktadır. İhata duvarının üzerinde üç tane kitabe bulunmaktadır. Hacet penceresinin parmaklıkları üzerinde yer alan kitabede *"ŞEYH EBÜLVEFA HAZRETLERİNİN ve CÜMLE MEVTÂNIN RUHLARINA FATİHA 1955"* yazmaktadır (Fot. 70). Giriş kapısının üzerinde bulunan mermer kitabede ise *"ŞEYH EBÛLVEFA CAMİİ"* yazmaktadır (Fot. 67). Bu kitabeler günümüze yakın tarihlerde konmuş kitabelerdir. Bazen hazire duvarlarının pencere üstlerine, hazirede medfun bulunan bir kişinin şâhide içeriğine sahip kitabeler konabilmektedir. Burada da bu uygulamayı görebilmekteyiz. Giriş kapısının sağ tarafında bulunan hacet penceresinin üzerindeki Osmanlıca kitabe 275 katalog numaralı kişiye aittir. Üç satır hâlinde celî ta'lik hatta sahip mermer kitabede *"Huve'l-Hayyu'l-Bâki / Merhum ve mağfur el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur Vefâlı / Mahmud Çavişzâde el-Hac Feyzullah Efendi rûhiçün el-Fâtiha sene 1181 fi 15 C."* yazmaktadır (Fot. 73).

Camiyi ana giriş kısmı hariç "U" şeklinde üç taraftan çevrelemiş durumda olan hazire arka giriş kapısının ortadan böldüğü iki adadan oluşmaktadır. Kanaatimizce hazirede ilk önce sağ ada meydana gelmiştir (Fot. 74). Şeyh Vefâ'nın türbesinin bu kısımda olması hazirenin gelişim yönünü etkilemiş olmalı. Çünkü hazirede erken tarihli ve az sayıda bulunan 15. ve 16. yy.a ait mezarların tamamı bu adada bulunmaktadır. Diğer adadaki en erken örnek 17. yy.a tarihlenmektedir (Kat. no. 305). Aynı zamanda hazirenin bu kısmı diğer adaya göre daha yoğun durumda olup burada diğer adanın iki katına yakın mezar bulunmaktadır. Alan itibariyle bu kısım daha büyük olsa da Şeyh Vefâ'nın türbesinin burada bulunması yoğunluğu da etkilemiş olmalı (Fot. 75–77). Kişiler nasıl ki hayattayken komşuları veya oturacakları semt hakkında tercihlerde bulunuyorlarsa ahirete intikallerinden sonra da kabir arkadaşları hususunda aynı hassasiyeti göstermektedirler. Kişilerin toplum içerisindeki saygınlık ve itibar

[102] Baha Tanman, a.g.e., s. 175.

durumunun artık bu dünyada nihayetlendiği son nokta defnedileceği yerdir. Çünkü hazireye baktığımızda Şeyh Vefâ'ya en yakın olan ve türbesini çevreleyen mezarların elit tabakadan kişilere ait olduğunu görmekteyiz (Fot. 78).

18. yy.dan sonra oluşmaya başlayan sol adada sayıca hazirenin üçte biri kadar mezar bulunmaktadır (Fot. 79–82). Bu kısımda yukarıda da belirttiğimiz gibi 17. yy.a ait bir adet şâhide bulunmaktadır. Fakat bu taşın yeri belli olmayıp duvara dayalı bir şekilde durmaktadır. Bu yüzden bu taşın kesin olarak bu adaya ait olduğunu söyleyemeyiz. Diğer adadan buraya taşınmış olabilir. Burada pek çok yeri belli olmayan duvara dayalı şâhideler bulunmaktadır, önceden numaralandırılmış olan bu taşlar çalışmamızda katalog kapsamına alınmıştır (Fot. 83–87). Bunların dışında bir de hazirenin farklı kısımlarında mezarların arasında kırık ve yeri belli olmayan numaralandırılmamış bir çok şâhide parçası vardı. Bu şâhide parçalarını türbenin arkasındaki boşluğa toplayıp 433'den 472'ye kadar katalog kapsamına almaya devam ettik (Fot. 88–92).

KATALOG

3. KATALOG

Çalışmamızın üçüncü bölümünü katalog oluşturmaktadır. Haziredeki mezar taşları üzerinde bulunan numaralar hem katalogda ki örnekler için hem de hazire planında bulunan mezarlar için kullanılmıştır. Çalışmanın tamamında bu katalog numaraları esas alınıp ilgili kısımlarda bu numaralara atıfta bulunulmuştur.

Hazirede bulunan mezarların üzerlerine Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan sayım sırasında numaralar konulurken bir takım sıralama hataları yapılmış ve unutulan taşlar kendisine en yakın taştan hareketle "…-A" şeklinde numaralandırılmıştır. Hazirede bu şekilde numaralandırılmış dört mezar bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla 162-A, 297-A, 338-A ve 369-A'dır. Lala Paşalar türbesinde bulunan ve aynı kişiye ait olan baş ve ayak şâhidesi de ayrı olarak numaralandırılmasına rağmen katalogda bir mezar olarak değerlendirilmiştir. Önceden haziredeki mezarlar 432'ye kadar numaralandırılmıştı. Hazirenin muhtelif yerlerinde bulunan kırık ve yeri belli olmayan şâhide parçaları, tarafımızdan Şeyh Vefâ Türbesi'nin arkasında bulunan boşluğa toplanıp 432'den devam edilerek 472'ye kadar katalog kapsamına alınmıştır. Yukarıda belirtilenlerle birlikte katalog kapsamına alınan toplam taş sayısı 475 olmuştur. Bu hazire sahip olduğu mezar sayısıyla İstanbul'un en büyük cami hazirelerinden bir tanesidir.

Katalogda ki örneklerin ilk satırında mezarın numarası, medfunun kimliği ve ölüm (hicri ve miladi olarak) tarihi verilmiştir. Mezar taşarlarında genelde çocuklar babaları, kadınlar ise eşleri veya babalarına isnat edilerek toplumsal konumları belirtilir. Dolayısıyla mezar taşında birden çok kişinin ismi geçebilmektedir. Bu yüzden, karışıklığa yol açmaması için medfunun ismi italik olarak belirtilmiştir. Daha sonra sırasıyla taşların incelenme tarihi, ölçüleri, taşın cinsi ve yazının hakk edilme şekli, yazının nevi ve kitabenin dili belirtilip kitabenin asıl metni ve Latin harfleriyle yazılmış hâli verilmiştir. En son genel bilgiler kısmında da mezarın ne tür bir mezar olduğu ve günümüzdeki durumu izah edilmiştir. Her sayfaya iki taşın katalog bilgileri verilmiş olup yanlarına da mezarların baş şâhidelerinin genel görünümünü gösteren fotoğrafları konulmuştur.

Osmanlı mezar taşları pek çok açıdan incelenmeye değer bilgiyi barındırmaktadır. Bu yüzden araştırmacılar genelde araştırdığı konu çerçevesinde katalog bilgileri kısmını şekillendirmektedir. Bizim çalışmamız başlık ve şâhide çeşitlerini belirlemeye yönelik olduğu için katalog kısmında mezar taşları hakkında genel bilgiler verilmiş olup gruplamalar değerlendirme kısmında yapılmıştır. Aynı zamanda katalogdaki örneklerden elde edilen bilgiler doğrultusunda metin içerikleriyle ilgili değerlendirmeler de yapılmıştır.

Katalog bilgilerinin araştırmacının konusuna göre değiştiğini söylemiştik. Bu yüzden yapılan pek çok araştırma olmasına rağmen mezar taşlarıyla ilgili genellemeler ve veri karşılaştırması yapılamamaktadır.

Kat. no: 1, Süleymaniye Aşçıbaşısı Ali Bey, 1266 / 1849-50.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (170x80cm.) Bş. (145x*57-73*cm.) Aş. (150x*47-59*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقي \ يا [ا] لهي قيل مغفرت اي ربّ يزدان \ بحق عرش اعظم نور قران \ كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان \ ايده لر روحمه بر فاتحه احسان \حرمنى عمرم صاوردم ... \ آب ... كلدم شمدى ... كلرم \ سليمانيه عشچى باشيسى \ مرحوم و مغفور السّيد \ على بكك روحيچون \ رضأ لله الفاتحه \ سنه ١٢٦٦

Huve'l-Bâkî / Yâ [i]lahî kıl mağfiret ey Rabb-i yezdân / Bi-hakkı arş-ı a‘zam nûr-i Kur’ân / Gelüb kabrim ziyaret eden ihvân / İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsân / [C]ürmünü ömrün savurdum … / Âb … geldim şimdi … gelirim / Süleymaniye Aşçıbaşısı / merhum ve mağfur es-Seyyid / Ali Beyin rûhiçün / rızâen lillâhi'l-Fâtiha / sene 1266

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no: 2, Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi *Hatice Atiyye Hanım*, 1257 / 1841-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (97x45cm.) Bş. (66x18,5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقي \ ياقوه لى ابراهيم \ افندينك كريمه سى \ مرحومه خديجه \ عطيه خانمك \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٧

Huve'l-Bâkî / Yakovalı İbrahim / Efendinin kerimesi / merhume Hatice / Atiyye Hanımın / rûhiçün el-Fâtiha sene 1257

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 3, Hatab Kapusu'nda soğancı es-Seyyid Osman Efendinin oğlu *es-Seyyid Akif Salih Efendi*, 1 Şevval 1247 / 4 Mart 1832.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (76x26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقي \ اجدى باغ جنته نو جوانم \ والدينك حسرت قيدى كول فدانم \ حطب قپوسنده صوغانجى \ السّيد عثمان افندينك اوغلو \ مرحوم ومغفور السيد عاكف \ صالح افندينيك روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٤٧ فى غره ل

Huve'l-Bâkî / Uçdu bâğ-ı cennete nev-civânım / Valideynin hasret koydu gül fidanım / Hatab Kapusu'nda Soğancı / es-Seyyid Osman Efendinin oğlu / merhum ve mağfur es-Seyyid Âkif / Sâlih Efendinin rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1247 fi gurre L.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadec baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 4, 1135 / 1722-23.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (227x80cm.) Bş. (165x16-28cm.) Aş. (125x*61-70*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

el-Fatiha / … / sene 1135

الفاتحه \ ... \ سنه ١١٣٥

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Yazıları silik olduğu için okunamıyor.

Kat. no : 5, Kiracıbaşı karındaşı Seyyid Süleyman Ağanın mahdumu *es-Seyyid İbrahim Edhem*, 15 Muharrem 1226 / 9 Şubat 1811.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (78x23-41cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

بر كل غنجه ايكن اچلمدن صولدم \ باغ جهانى ترك ايدب جنت اعلايى بولدم \ افتراقمه والدينم كريان اولديلر امّا \ بن كل كبى حاندان اولوب كولدم \ كيراجى باشي قرنداشى سليمان \ اغانك مختومى مرحوم سيّد \ ابراهيم ادهم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٢٦ فى ١٥ م

Bir gül-i gonca iken açılmadan soldum / Bâğ-ı cihânı terk idüb cennet-i a'lâyı buldum / İftirakıma valideynim giryân oldular amma / Ben gül gibi handân olub güldüm / Kiracıbaşı karındaşı Seyyid Süleyman / Ağanın mahdumu merhum Seyyid / İbrahim Edhem ruhuna Fâtiha / sene 1226 fi 15 M.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesi vardır.

Kat. no : 6, Topuzluzâde Vodin eyâleti reisi Mehmed Râif Bey Efendinin kerimesi *Emine Sâye Hanım*, 12 Zilhicce 1260 / 23 Aralık 1844.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (100x55cm.) Bş. (77x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقي \ غنجه كلوم اوجدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والده سى جاننه \ طپوزلى زاده وودين ايالتي \ رئسى محمد رائف بك افنديك \ كريمه سى امينه صايه خانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٦٠ فى ١٢ ذ

Hûve'l-Bâkî / Gonca gülüm uçdu cennet bağına / Firakı kaldı validesi canına / Topuzluzâde Vodin eyâleti / reisi Mehmed Râif Beyefendinin / kerimesi Emine Sâye Hanım ruhuna Fâtiha / sene1260 fi 12 Z.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 7, Kasımpaşalı Cerrah el-Hâc Muhammed, 1143 / 1730-31.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (164x77cm.) Bş. (125x*64-75*cm.) Aş. (123 x*53-63*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمته ربّه الغفور \ قاسم باشالى جراح الحاج \ محمّد روحيچون \ سنه ١١٤٣

el-Fâtiha / merhum ve mağfur / ilâ rahmetihî rabbihi'l-ğafûr / Kasımpaşalı Cerrah el-Hâc / Muhammed rûhiçün / sene 1143

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 8, Süleymaniye aşçıbaşısı es-Seyyid Ali Beyin kerimesi *Şerife Esmâ Hanım*, 11 Recep 1252 / 22 Ekim 1836.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (103x50cm.) Bş. (90x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ امر حقله تمام اولدى --- \ اغليوب قالدى پدرى \ هم والده سى سليمانيه عاشجى باشيسى \ السيد على بكين \ كريمه سى مرحومه شريفه اسمآ \ هرموز خانمك روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٥٢ فى ١١ ب

Huve'l-Bâkî / Emr-i hakla tamam oldu --- / Ağlayub kaldı peder / hem validesi Süleymaniye Aşçıbaşısı / es-Seyyid Ali Beyin / kerimesi merhume Şerife Esmâ / Hürmüz Hanımın rûhiçün / el-Fâtiha sene 1252 fi 11 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 9, Cezayirli Hasan Kapudanzâde, 1137 / 1724-25.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (160x60cm.) Bş. (140x15 cm.) Aş. (103x15-23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

جزائرلی \ حسن قبودان زاده \ لا الهی لطف حقدن \ محمّدم قبرنده \ مسرور ایلیه \ نور دیدم فخری \ عالم اول محمّد \ شفاعتله تقصیراتن \ عف ایدوب \ حق قبرنی نور ایلیه \ تاریخنی اوقیان \ مؤمین فاتحه \ احسان ایلیه \ سنه ١١٣٧

Cezayirli / Hasan Kapudanzâde / Lâilâhî lütf-i hakdan / Muhammedim kabrinde / mesrur eyleye / nur-i didem fahri / âlem ol Muhammed / şefâatle taksiratın / af idüb / Hak kabrini nur eyleye / tarihini okuyan / mümin Fâtiha / ihsan eyleye / sene 1137

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 10, Hacı Edhem Beyin evladı *Hüseyin* , 1245 / 1829-30.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (120x50cm.) Bş. (67x24cm.) Aş. (68x17-22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حاجی ادهم بك ینار اتش کبی اولادینیك \ کل یوزین صولدردی باد موت ایدب جسمن تباه \ بویله ایمش عادت کرون یوقدور چاره لر \ والدینینه صبرلر ایلسون احسان اله \ قطرهٔ اشکمله یازدم مصرع تاریخنی \ باغ عالمده چچك نازك حسینه قیدی اه \ فاتحه سنه ١٢٤٥

Huve'l-Bâkî / Hacı Edhem Bey yanar ateş gibi evladının / Gül yüzün soldurdu bad-ı mevt edüb cismin tebah / Böyle imiş âdet görün yoktur çareler / Valideynine sabırlar eylesün ihsan-ı ilâh / Katre-i eşkimle yazdım mısra-ı tarihini / Bâğ-ı âlemde çiçek-i nazik Hüseyne kıydı ah / Fâtiha sene 1245

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 11, Kapuçukadarı Süleyman Ağanın mahdumu *İsmail Hakkı Efendi*, 8 Safer 1273 / 9 Ekim 1856.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (132x60cm.) Bş. (76x23cm.) Aş. (76x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

آه من الموت \ بر قوش ايدم اوچدم يوادن \ اجل ايردى بنى انادن بابادن \ قپوچوقدارى سليمان اغانك \ مخدومى مرحوم و مغفور \ اسماعيل حقى افندينك \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٧٣ فى ٨ ص

Âh min el-mevt / Bir kuş idim uçtum yuvadan / Ecel ayırdı beni anadan babadan / Kapuçukadârı Süleyman Ağanın / mahdumu merhum ve mağfur / İsmail Hakkı Efendinin / rûhiçün Fâtiha / sene 1273 fi 8 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 12, Üçüncü bölüğün mütevellisi Salih Odabaşı Ağa, Rebiülâhir 1231 / Mart 1816.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (142x29-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الهى روضهٔ جنان ايله مقامن \ غآفيل انسان بلمز ائمش \ كلمه ينجه باشنه دعمان \ ايچون نلر كلدى باشمه \ اوچونجى بلوكون متوللیسى \ مرحوم صالح اوطه \ باشى اغانك روحنه \ الفاتحه سنه ١٢٣١ ر

İlahî ravza-i cenân eyle makamın / Gâfil insan bilmez imiş / gelmeyince başına … / için neler geldi başıma / Üçüncü bölüğün mütevellisi / merhum Sâlih Oda- / başı Ağanın ruhuna / el-Fâtiha sene 1231 R.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 13, Dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Hasan Çelebizâde *es-Seyyid Ahmed Bey*, 15 Rebiülevvel 1265 / 10 Şubat 1849.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (175x33cm.) Aş. (140x*53-64*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ کلدی موعود اجل هیچ ویرمدی امان \ امر حق نازل اولنجه هیچ طورمدی تنده جان \ بر اونلمزدرده دشدم کل کبی صولدی تنم \ قره لرم معصوملرم قان اغلیوب آنسین همان \ باش اکوب نص اذا جاء حکمنه لبیک دیدم \ نوش ایدوب جام قدرتدن ایلدم ترك جهان \ درکاه عالی قپوجی باشیلرندن \ حسن چلبی زاده مرحوم و مغفور له \ السّید احمد بك روحیچون \ رضاء لله تعالی الفاتحه \ سنه ١٢٦٥ فی ١٥ را

Hûve'l-Bâkî / Geldi ecel hiç vermedi emân / Emr-i hak nâzil olunca hiç durmadı tende can / Bir onulmaz derde düşdüm gül gibi soldu tenim / Karalarım masumlarım kan ağlayıp ansın heman / Baş eğip nass-ı izâ câe hükmüne lebbeyk dedim / Nuş edüb cam-ı kudretten eyledim terk-i cihan / Dergâh-ı âlî kapucubaşılarından / Hasan Çelebizâde merhum ve mağfur leh / es-Seyyid Ahmed Bey rûhiçün / rızâen lillahi teâlâ el-Fâtiha / sene 1265 fi 15 Ra.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 14, Müderrisîn-i kiramdan Uryânîzâde Muhammed Arif Efendinin kerimesi *Emetullah Kadın*, 5 Zilhicce 1222 / 3 Şubat 1808.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (82x26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مدرسین کرامدان \ عریانی زاده محمّد \ عارف افندینك \ کریمه سی مرحومه و مغفوره \ شریفه امة الله خانم \ روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٢ فی ٥ ذ

Hûve'l Bâkî / Müderrisin-i kiramdan / Uryânîzâde Muhammed / Arif Efendinin / kerimesi merhume ve mağfure / Şerife Emetullah Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1222 fi 5 Z.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 15, Merhum el-Hâc İbrahim Ağanın kerimesi *Dervişe Şerife Şefika Hanım*, 1252 / 1836-37.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (156x75cm.) Bş. (130x25cm.) Aş. (72x22-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحيّ الباقى \ امر ايتدى خدا ايلدى فرمان \ ايرشدى وبا ويرمدى امن امان \ مراده ايرمدم دنياده همان \ ويره جنتده مرادم خالق رحمان \ مرحوم الحاج ابراهيم اغانك \ كريمه سى مرحومه درويشه شريفه \ شفيقه خانم روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٢

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Emretti Hüdâ eyledi ferman / Erişti veba vermedi emn-i eman / Murada ermedim dünyada heman / Vere cennette muradım hâlık-ı rahman / merhum el-Hâc İbrahim Ağanın / kerimesi merhume dervişe Şerife / Şefika Hanım rûhiçün el-Fâtiha /sene 1252

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesinin üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 16, Sancaktar İbrahim Ağanın mahdumu *es-Seyyid Hüseyin Efendi*, 22 Zilkade 1259 / 15 Aralık 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (73x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ نو جوانم كتدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والدينك جاننه \ سنجاقدار ابراهيم اغانك \ مخدومى مرحوم السيد حسين \ افندى روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٥٩ فى ٢٢ ذا

Hûve'l-Bâkî / Nev-civânım gitti cennet bağına / Firakı kaldı valideynin canına / Sancaktar İbrahim Ağanın / mahdumu merhum es-Seyyid Hüseyin / Efendi rûhiçün Fâtiha / sene 1259 fi 22 Za.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 17, Hasibe Hasene, 1264 / 1847-48.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x62cm.) Bş. (157x27-32cm.) Aş. (100x22-28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ سرنجاك عدم اولدى ينه بر سرد خرم \ دوندى بو سطح زمين صفنه بيت الخزنه \ تنى نازكتر ايكن غنجهٔ شكفته كبى \ خار مرك ايله نحال اولدى اوكلپير سنه \ يار اولوركن اكا اثواب حريريه بيله \ صاردىلر عاقبت الامر وجودين كفنه \ حيفكم كنج ايدى كتدى بو جهاندان اه واه \ اه قيدك فلك اول نورس غنجه دمنه \ مادر و دادرى قان اغليه رق ماتم ايدر \ اه اول ايكى كوزم كتدى حسيبه حسنه \ كلدى سكان جناندن برى يازدى تاريخ \ اولدى فردوسه روان روح روان حسنه \ سنه ١٢٦٤

Huve'l-Bâkî / Serencân-ı adem oldu yine … hurrem / Döndü bu sath-ı zemin … beytü'l-hazne / Teni nazikter iken gonca-i şüküfte gibi / Hâr-ı merk ile nihal oldu … … / Yar olurken ana esvab-ı haririye bile / Sardılar akıbetül-emr vücudun kefene / Hayf kim genç idi gitti bu cihandan âh vah / Âh kıydın felek ol nevres-i gonca demine / Mader u dâderi kan ağlayarak mâtem eder /Âh ol iki gözüm gitti Hasibe Hasene / Geldi sükkan-ı cenandan biri yazdı tarih / Oldu firdevse revan ruh-i revan Hasene/ sene 1264

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 18, Solak Ali Ağa.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (76x26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

صولق عالي اغا چون بقايه \ ايلدى رحلت الهى دار عقباده \ مقامن حق ايده جنت فنادن \ نا مراد كتدى اناسينه وداع \ ايتدى ... جلال ايتدى \ قيامته قالدى حسرت ديديلر فوتن \ تاريخى واله سندن همشيره سندن \ حدا اولا مرحوم و مغفور \ صولق على اغا روحيچون \ الفاتحه

Solak Ali Ağa çün bekâya / eyledi rıhlet, İlâhî dâr-ı ukbada / makamın hak ide cennet, Fenâdan / nâmurad gitti anasına vedâ / etti … celal etti / kıyamete kaldı hasret, Dediler fevtin / tarihi validesinden hemşiresinden / hoda ola merhum ve mağfur / Solak Ali Ağa rûhiçün / el-Fâtiha

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 19, Kitapcı Hacı Osman'ın oğlu *Halil*, 1154 / 1741-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (70x11-16cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

امر حقله تمام اولمش \ وعده سی قالدی حسرت \ پده ری هم والده سی \ کتابجی حاجی عثمانك \ اوغلی خلیل روحنه \ فاتحه سنه ١١٥٤

Emr-i hakla tamam olmuş / vadesi, Kaldı hasret / pederi hem validesi / kitapcı Hacı Osman'ın / oğlu Halil ruhuna / Fâtiha sene 1154

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 20, Mükabele-i süvari başhalifesi Kara Halife *Muhammed Efendi* ibn-i Musa, Muharrem 1118 / Nisan-Mayıs 1706.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (162x82cm.) Bş. (164x25cm.) Aş. (151x30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحيّ الباقی \ مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمة ربه \ الغفور مقابلهٔ \ سواری باش خلیفه سی \ صاحب الخیرت قره \ خلیفه محمّد افندی \ ابن موسی روحیچون \ الفاتحه \ سنه ١١١٨ م

Huve'l-Hayyu'l Bâkî / Merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur Mukabele-i / süvari başhalifesi / sahibü'l-hayrat Kara / Halife Muhammed Efendi / ibn-i Musa rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1118 M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 21, İzmitli Altunîzâde Kâtib es-Seyyid Muhammed Efendi, 3 Rabiyülevvel 1225 / 8 Nisan 1810.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (171x65cm.) Bş. (157x31.) Aş. (153x*60-73*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحيّ الباقى \ رحلت ايتدى بو جهاندان والدينك \ بر كلى بر نهال تازه ايدى اوله \ جنت بلبلى حق تعالى رحمتيله \ روحنى شاد ايليه حسرتيله \ فرقتيله يقدى جان ايله ديلى \ مرحوم و مغفور ايزمتلى \ التونى زاده كاتب \ السّد محمّد افندى \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٥ فى ٣ را

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Rıhlet etti bu cihandan valideynin / bir gülü, Bir nihâl-i taze idi ola / cennet bülbülü, Hak teâlâ rahmetiyle / ruhunu şâd eyleye, Hasretiyle / firkatiyle yaktı can ile dili / merhum ve mağfur İzmitli / Altunîzâde Kâtib / es-Seyyid Muhammed Efendi / ruhiçün el-Fâtiha / sene 1225 fi 3 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 22, Sahibayar es-Seyyid Said Efendinin oğlu *es-Seyyid Ahmed Ragıb Efendi*, 19 Ramazan 1237 / 9 Haziran 1822.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (110x48cm.) Bş. (90x27cm.) Aş. (81x18-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ صاحبعيار السّيد سعيد \ افندينك اوغلى مرحوم \ السيد احمد راغب افندينك \ روحيچون و كجمش اقرباء تعلقات \ لرى ارواحلريچون فاتحه \ سنه ١٢٣٧ فى ١٩ ن

Huve'l-bâkî / Sahibayar es-Seyyid Saîd / Efendinin oğlu merhum / es-Seyyid Ahmed Ragıb Efendinin / rûhiçün ve geçmiş akraba-i talukat- / ları ervahlarıçün Fâtiha / sene 1237 fi 19 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 23, el-Hâc Yahya, 1146 / 1733-34.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Bş. (75x23-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

بقميان عين بصيرتله مزارم طاشنه \ نيديكم فرق ايلمز تاكلنجه باشنه \ مرحوم و شيرپنچه دن وفات \ ايدن الحاج يحيى الفاتحه \ سنه ١١٤٦

Bakmayan ayn-i basiretle mezarım taşına / Nitekim fark eylemez takılınca başına / merhum şirpençeden vefat / eden el-Hâc Yahya el-Fatiha / sene 1146

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 24, Mîr Muhammed Emin, Muharrem 1162 / Aralık 1748 – Ocak 1749.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (137x13-25.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى القدير \ غنجه شكفهٔ باغ نجابت ايكن \ اولدى حزان ديده حيف مير محمد امين \ غرغرقهٔ قاب رحمت ايدوب عصياننى \ زيب قصور جنان ايليه رب معين \ فوتنه اوچلر چقوب سيلدى تاريخنى \ جنته عزم ايلدى طاير روح امين \ سنه ١١٦٢ محرم

Huve'l-Hayyu'l-Kadîr / Gonca-i şüküfe-i bâğ-ı necâbet iken / Oldu hazan-dîde hayf Mîr Muhammed Emin / … … rahmet edib isyanını / Zîb-i kusûr-i cînan eyleye rabb-i mûin / Fevtine üçler çeküb söyledi tarihini / Cennete azm eyledi tayir-i ruh-i emin / sene 1162 Muharrem.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece başşâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 25, Hatab Kapusu tüccarlarından Soğanî Salih Ağa, 27 Cemaziyelâhir 1242 / 25 Ocak 1827.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (137x33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ بقوب كجمه رجام بودر اى محمد امتى \ اولونك ديريدن همان بر فاتحه در منتى \ قبرمى زيارت ايدن اى رسولك امتى \ بره بر فاتحه احسان ايدن بولور جنتى \ حطب قپوسى تجارلرندن مرحوم \ و مغفور صوغانى صالح \ اغانك روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٤٢ فى ٢٧ ج

Huve'l-Bâkî / Bakıb geçme ricam budur ey Muhammed ümmeti / Ölünün diriden heman bir Fâtiha'dır minneti / Kabrimi ziyaret eden ey rasûlün ümmeti / Bire bir Fatiha ihsan eden bulur cenneti / Hatab Kapusu tüccarlarından merhum / ve mağfur Soğanî Sâlih / Ağanın rûhiçün el-Fâtiha / sene 1242 fi 27 C.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 26, 7 Recep 1274 / 22 Şubat 1858.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : KT. (130x62cm.) Bş. (115x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ نهال تازۂ كلزار غروناز ايكن حيفا \ جهانى ترك ايدوب بر لحظه ده عقبايه عزم ايتدى \ فناسن دهر دونك پك كوچوكدن ايليوب ادراك \ او طفل پر ادب جاى بقا پيمايه عزم ايتدى \ كلوب بر صوت غيبى سيلدى تاريخ منقوطن \ رجبده مير نشئ جنت عليايه عزم ايتدى \ فاتحه سنه ١٢٧٤ فى ٧ رجب

Âh min el-mevt / Nihâl-i taze-i gülzar-ı … iken hayfâ / Cihanı terk edip bir lahzada ukbaya azmetti / Fenâsın dehr-i dûnun pek küçükten eyleyip idrak / O tıfl-ı pür-edeb cây-ı bekâ peymaye azmetti / Gelip bir savt-ı gaybi söyledi tarihi menkuten / Recebde mîr-i neşe-i cennet-i ‘ulyâya azmetti / Fâtiha 1274 fi 7 Receb

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 27, Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi *Fatma Saniye Hanım*, 15 Safer 1250 / 23 Haziran 1834.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (117x649cm.) Bş. (68x20cm.) Aş. (68x13-19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ یاقوه لی ابراهیم افندینك \ کریمه سی مرحومه و مغفوره \ جنتمکان فردوس \ اشیان فاطمه ثانیه حانم \ روحنه الفاتحه \ سنه ۱۲۵۰ فی ۱۵ ص

Huve'l-Bâkî / Yakovalı İbrahim Efendinin / kerimesi merhume ve mağfure / cennet-mekan firdevs- / âşiyan Fatma Sâniye Hanım / ruhuna el-Fâtiha / sene 1250 fi 15 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 28, Hacı Osman Ağanın duhteri *Zekiyye Hanım* , Muharrem 1263 / Aralık 1846-Ocak 1847.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (122x28-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقی \ حاجی عثمان اغانك دختری پاکیزه سی \ وضع حمل ایلر ایکن الدی ارجعیدن ریحه \ نورسیده کل ایدی کلدی چون بادی اجل \ امر حقّه جان آتوب آجدی بقایه اجنحه \ والدینی اغلیوب اشکندن الدی تارخ \ کچمیه سج اوقو زکیه خانمه کل فاتحه \ سنه ۱۲٦۳ م

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Hacı Osman Ağanın duhter-i pâkizesi / Vaz-ı haml eylerken aldı irci‘îden rayha / Nev-resîde gül idi geldi çün bad-ı ecel / Emr-i hakka can atub açtı bekâya ecniha / Valideyni ağlayub eşkinden aldı tarih / geçmeye sec oku Zekiyye Hanıma gül Fâtiha / sene 1263 M.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 29, Fârisihandan Sahaf Muhammed Hatıf Efendinin zevcesi *Şerife Halide Hanım*, Safer 1265 / Aralık 1848-Ocak 1849.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (105x29-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ بنى قيل مغفرت اى رب يزدان \ بحق عرش اعظم نورى قرآن \ كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان \ ايده لر روحمه بر فاتحه احسان \ فارسى خوندان صحاف محمد هاتف \ افنديڭ زوجه سى شريفه حالده خانم \ روحنه و كافه اهل ايمان ارواحلرينه \ رضاء لله فاتحه سنه ١٢٦٥ فى ١٢ ص

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-ı a‘zam nur-i Kur’ân / Gelüb kabrim ziyaret eden ihvan / İdeler ruhuma bir Fatiha ihsan / Fârisihandan Sahaf Muhammed Hâtif / Efendinin zevcesi Şerife Hâlide Hanım / ruhuna ve kaffe-i ehl-i iman ervahlarına / rızâen lillah Fâtiha sene 1265 fi 12 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde sadece baş şâhidesi ile kapak taşının bir kısmı bulunmaktadır.

Kat. no : 30, Ümmü Gülsüm Hatun, 21 Recep 1152 / 25 Ekim 1739.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (140x85cm.) Bş. (135x30-41cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer-Küfeki, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحي الباقى \ مرحومه و مغفوره \ ام كلسوم خاتون \ روحيچون الله تعالى \ رضاء شريف ايچون \ الفاتحه سنه ١١٥٢ ٢١ رجب

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Merhume ve mağfure / Ümmü Gülsüm Hatun / rûhiçün Allah teâlâ / rıza-ı şerif için / el-Fâtiha sene 1152 21 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 31, Helvacı kethüdâsı Receb Ağa, 11 Safer 1261 / 19 Şubat 1845.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x60cm.) Bş. (98x25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مرحوم و مغفور \حلواجى كتحداسى \ رجب اغانك \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٦١ ١١ س

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur / helvacı kethüdâsı / Receb Ağanın / ruhuna Fâtiha / sene 1261 11 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 32, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı el-Hâc Ahmed Ağa, 15 Rabiyülâhir 1267 / 7 Şubat 1852.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (188x78cm.) Bş. (78x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ فنادن بقايه ايلدى رحلت \ ايده قبرنى حق روضهء جنت \ شيخ ابوالوفا حضرتلرينك \ تربدارى مرحوم و مغفورله \ الى رحمة ربه الغفور الحاج احمد \ اغانك روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٦٧ فى ١٥ ر

Huve'l-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / İde kabrini hak ravza-i cennet / Şeyh Ebu'l-Vefâ Hazretlerinin / türbedârı merhum ve mağfur leh / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur el-Hâc Ahmed / Ağanın rûhiçün el-Fâtiha / sene 1267 fi 15 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 33, Tahterevancıbaşı es-Seyyid Mehmed Ağanın kerimesi Şerife Fatma Hanımın … cariyesi *Zibfer kalfa*, 12 Ramazan 1263 / 25 Ağustos 1847.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x74cm.) Bş. (132x28cm.) Aş. (78x25-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on satır, mâil kesim.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اه ایله زار قیله رق تازه لکمه طویمه دم \ چون اجل پیمانه سی طولمش مرادم المدم \ حسرتا فانی جهانده طول عمر سورمدم \ فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بلمدم \ تحتراوانجی باشی السیّد محمد اغانك \ کریمهسی شریفه فاطمه خانمك ... \ جاریه سی مرحومه زیبفر قلفه \ روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٦٣فی ١٢ ن

Huve'l-Bâkî / Ah ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım / Hasretâ fanî cihanda tûl-i ömr sürmedim / Firkaten takdir bu imiş ta ezelden bilmedim / Tahterevancıbaşı es-Seyyid Mehmed Ağanın / kerimesi Şerife Fatma Hanımın ... / câriyesi merhume Zibfer kalfa / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1263 fi 12 N.

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kendisine ait olmadığı düşünülen bir kapak taşında yer almaktadır.

Kat. no : 34, el-Hâc Osman Ağanın kerimesi *Zeliha*, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : KT. (180x74cm.) Bş. (60x18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

بر نازنینك مسکیندر \ بو مزار حاکه یکسان \ ایلدی نازك تنین روز \ کار الحاجی عثمان اغا \ نك کریمه سی زلیحه \ روحیچون فاتحه \ سنه ١١٥١

Bir nazeninin miskindir / bu mezar, hâke yeksan / eyledi nazik tenin ruz / gâr el-Hacı Osman Ağa / nın kerimesi Zeliha / rûhiçün Fâtiha / sene 1151

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Şâhidenin tepesi kırıktır.

Kat. no : 35, Toscalı Muhammed Ağanın kerimesi *Aliyye Hanım*, 1247 / 1831-32.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (78x43cm.) Bş. (51x17cm.) Aş. (40x12-15cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ طوسجه لی محمّد اغانك \ کریمه سی مرحومه علیّه \ خانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٧

el-Bâkî / Toscalı Muhammed Ağanın / kerimesi merhume Aliye / Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1247

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 36, Fatma ibn-i Dürrî Ahmed Efendi, 1156 / 1743-44.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (225x87cm.) Bş. (133x33-43cm.) Aş. (120x22-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ بر نازنینك مرقدیدر بو مزار \ حاکه یکسان ایلدی نازك تنین روز \ کار فاطمه ابن دری احمد افندی روحنه \ سنه ١١٥٦

el-Fâtiha / Bir nazeninin merkadidir bu mezar / hâke yeksan eyledi nazik tenin ruz / gâr Fatma ibn-i Dürrî Ahmed Efendi ruhuna / sene 1156

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 37, Tosyalı tacir Kara Muhammed Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*, Recep 1253 / Ekim 1837.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (54x20-27cm.) Aş. (54x23-25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ توسيه لى تاجر قره محمّد اغانك \كريمه سى مرحومه و مغفور لها \ جنتمكان فاطمه حانم \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٣ فى رجب

Huve'l-Bâkî / Tosyalı tacir Kara Muhammed Ağanın / Kerimesi merhume ve mağfur lehâ / cennet-mekan Fatma Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1253 fi Receb

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 38, Darphâne-i âmire mektubî serhalifesi hacegân-ı dîvan-ı hümâyundan es-Seyyid Muhammed Raşid Efendi, Zilkade 1252 / Şubat-Mart 1837.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (190x65cm.) Bş. (140x30cm.) Aş. (95x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ ضربخانهٔ عامره مكتوبى \ سر خليفه سى حوجكان \ ديوان همايوندن \ مرحوم و مغفور له \ المحتاج الى رحمة ربه \ الغفور السّيد محمّد راشيد \ افنديڭ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٥٢ فى ذا

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Darphane-i âmire mektûbî / serhalifesi hacegân-ı / dîvan-ı hümâyundan / merhum ve mağfur leh / el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur es-Seyyid Muhammed Râşid / Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1252 fi Za.

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 39, Kitapcı el-Hâc Ali'nin oğlu *Osman Ağa*, 5 Muharrem 1167 / 2 Kasım 1753.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (103x55cm.) Bş. (93x11-21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ کتابجی الحاج علی‌نك \ اوغلی مرحوم عثمان \ اغا روحیچون فاتحه \ سنه هو ١١٦٧ ٥ م

Huve'l-Bâkî / Kitapcı el-Hâc Ali'nin / oğlu merhum Osman / Ağa rûhçün Fâtiha / sene hu 1167 5 M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 40, Kitapcı el-Hâc Ali'nin ciğer köşesi *Osman Ağa*, 11 Recep 1164 / 5 Haziran 1751.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (104x52cm.) Bş. (109x12-21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer-Küfeki, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمته ربّه \ الغفور کتابجی الحاج \ علینك جکر کوشه سی \عثمان اغا روحیچون \ الفاتحه \ سنه ١١٦٤ ١١ رجب

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur kitapcı el-Hâc / Ali'nin ciğer köşesi / Osman Ağa rûhiçün / el-Fâtiha sene 1164 11 Receb

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 41, Fatma, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (150x57cm.) Bş. (79x23cm.) Aş. (58x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ يا الهى بو غريبك مسكن ماويسى \ جنت الفردوس اعلى ايليه قبرين واضحه \ نا مراد
اولوب فنادن اخرته راهى اولن \ فاطمه نك روحى ايچون دى يلوم \ الفاتحه \ سنه ١١٥١

el-Bâkî / Ya ilahî bu garibin mesken-i me'vâsı / Cennetü'l-firdevs-i a'lâ eyleye kabrin vazıha / Nâmurad olub fenâdan ahirete râhî olan / Fâtma'nın rûhiçün diyelüm / el-Fâtiha / sene 1151

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 42, **Emine Saliha, 1151 / 1738-39.**

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (200x95cm.) Bş. (170x35-51cm.) Aş. (177x39-45cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ چون ظهور ايتدى خطاب ارجعى دن صايحه \ كل نفس ذائقت الموتدن ايردى رايحه \ هذه
جنات عدن فادخلوها خالدين \ ايتنه ماصدق السون امينه صالحه \ بو قرا يرده قرار ايدوب ياطن
مرحومه نك \ ديك روحى ايچون الفاتحه \ سنه ١١٥١

el-Bâkî / Çün zuhur etti hitâb-ı irci'îden sayha / Küllü nefsin zâigatü'l-mevt'den erdi râyiha / Hâzihî cennâtü adnin fedhulûhâ hâlidîn / ayetine mâsadak olsun Emine Saliha / Bu kara yerde karar edüb yatan merhumenin / diyek ruhu içün el-Fâtiha / sene 1151

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 43, *Mevlana Ebubekir Çelebi* bin Mevlana Hüseyin el-Yegânî, 902 / 1496-97.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Lh. (220x68x53.) Bş. (103x63-18-50.)
Aş. (106x61-17-50.)
Malzeme ve teknik : Mermer, yüksek kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Arapça.

إنتقل من دار \ الفناء الى \ دار البقاء \ المرحوم المغفور \ السعيد الشهيد المحتاج \ الى رحمة الرب \ الغفور \ مولانا ابو \ بكر چلبى بن مولانا \ حسين اليكانى و ذلك \ يا ناظرا بقبري \ متفكرا \ بأمرى \ فى الامس كنت \ مثلك غدا تصير مثلى \ فى شهرى ربيع \ الاخر من \ شهور سنه \ أثنى و تسع مائة \ الهجرية النبوية الهلالية

İntegale min dâr'il- / fenâi ilâ / dâri'l-bekâi / el-merhum el-mağfur / es-Saîd eş-Şehid el-muhtâc / ilâ rahmeti'r-rabbi'l- / gafur / Mevlânâ Ebu / Bekir Çelebi bin Mevlânâ / Hüseyin el-Yegânî ve zâlike / Yâ nâzıran bi-kabrî / mütefekkiran / bi-emrî / fi'l-emsi küntü / mislüke ğaden tasîru mislî / fi şehrî rabiü'l-/ âhir min / şühûri sene / isnâ ve tis‘a mie / el-hicriyyetü'n-nebeviyyetü'l- hilâliyye

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın hem baş hem ayak şâhidesinin iki yüzünde de yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 44, Ali Bey, Receb 1276 / Ocak-Şubat 1860.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (165x70cm.) Bş. (158x35cm.) Aş. (142x25-28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on dört satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اى قدر ... ... رحيم \ كمسه تقديرينه اولماز حائل \ پسر حضرت عارف پاشا \ ارجعى امرينه اولدى قائل \ ... ايكن ظلم اجل \ قيلدى بازار حياتن كاسل \ حسن خطنده قلم عاجز ايدى \ فارسى و عربيده كامل \ مقصدى كسب فيوضات ايدى هب \ اولمدى عالمه اصلا مائل \ هاتف غيبى ديدى تاريخن \ على بك جنته اولدى داخل \ فاتحه ١٢٧٦ فى رجب \ پنجشنبه يومى

Huve'l-Bâkî / Ey kadri … … rahim / Kimse takdirine olmaz hâil / Piser-i hazreti Arif Paşa / İrci‘î emrine oldu kail / … iken zulm-i ecel / Kıldı pazar hayatın kâsil / Hüsn-i hattında kalem âciz idi / Fârisi ve Arabîde kâmil / Maksadı kesb u fuyuzât idi hep / Olmadı âleme asla mâil / Hâtif-i gaybî dedi tarihin / Ali Bey cennete oldu dâhil / Fâtiha 1276 fi Receb / Pencşembe yevmi

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulun maktadır.

Kat. no : 45, Zeliha, 1 Safer 1260 / 21 Şubat 1844.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (160x60cm.) Bş. (142x31-40cm.) Aş. (120x15-23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \... بودر قانونی ای اخوانی دین \ بولمدی راحت اجلدن المدی بر کمسه کام \ عاقبت
بو زوجهٔ حاجی صالح اغای نعلبور \ طویمدن دنیایه اولدی مدت عمری تمام \ ارجعی امرین
طیوب ترك ایتدی فانی عالمی \ اغلیوب حسرتله اوغلی مصطفی بك صبح و شام \ قطره اشکیله
تاریخن یازوب ایتدی دعا \ جنت الفردوس اوله حالا زلیخایه مقام \ سنه ١٢٦٠ فی غره ص

Huve'l-Bâkî / ... budur kanunu ey ihvânî-i din / Bulmadı rahat ecelden almadı bir kimse kam / Akıbet bu zevce-i Hacı Salih Ağa-yı nalbur / Doymadan dünyaya oldu müddet-i ömrü tamam / İrci‘î emrin duyup terk etti fanî âlemi / Ağlayıp hasretle oğlu Mustafa Bey subh u şâm / Katre-i eşkiyle tarihin yazıp etti dua / Cennetü'l-firdevs ola halen Zeliha’ya makam / sene 1260 fî gurre S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 46, Uryânîzâde Efendinin kerimesi *Şerife Emine Hanım*, 20 B. 1218 / 5 Kasım 1803.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (83x55cm.) Bş. (70x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بر کلم کلدی جهآ --- \ بر آه ایدتی یانه یانه \ کزب جنت سراینی \ اوچوب کتدی ...
پروانه \ عریآنی زاده افندی کریمه سی \ مرحومه شریفه امینه خانمك \ روحیچون الفاتحه \ سنه
١٢١٨ ٢٠ ب

Huve'l-Bâkî / Bir gülüm geldi cihâ[na] / Bir âh etti yana yana / Gezip cennet sarayını / Uçup gitti … pervane / Uryânîzâde Efendi kerimesi / merhume Şerife Emine Hanımın / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1218 20 B.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 47, İsmail Ağazâde Ahmed Ağa, 1130 / 1717-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (33x10cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

اسمعیل \ اغازاده \ احمد اغا \ روحنه \ فاتحه \ سنه ١١٣٠

İsmail / Ağazâde / Ahmed Ağa / ruhuna / Fâtiha / sene 1130

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 48, İhtisab Emini Hüseyin Ağazâde *es-Seyyid Halil Ağa*, 1148 / 1735-36.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (51x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

حالا احتساب امینی \حسین اغا زاده \ مرحوم ومغفور \ السّید حلیل اغا \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٤٨

Hâlâ ihtisab emini / Hüseyin Ağazâde / merhum ve mağfur / es-Seyyid Halil Ağa / ruhuna Fâtiha / sene 1148

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 49, Tatarbazarcıklı Hafız Ahmed Ağanın kerimesi *Ayşe Sıdıka Hanım*, 27 Cemaziyelâhir 1225 / 30 Temmuz 1810.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : K. (134x70cm.) Lh. (109x41x43cm.)
Bş. (74x20) Aş. (73x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

اچلمش كول كبى صولدم جهانده \ بابام بنى زل ايلدى فناده \ قران اقور بلبل ايدم هر انده \
كورشدوره وره بزى روزى جزاده \ تا قيامت حشر اولنجه والدم اه \ ادم قالدى شمدن كيرو دنياده \
چيجك اتشينه ياندى وجودم \ مسكنم جنت اوله عقباده \ تاتار بازارچقلى حافظ احمد \ اغانك كريمه
سى عايشه صد يقه \ حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٢٥ ٢٧ ج

Açılmış gül gibi soldum cihanda / Babam beni zıl eyledi fenâda / Kur'ân okur bülbül idim her anda / Görüştüre bizi ruz-i cezada / Tâ kıyamet haşr olunca validem âh / Adım kaldı şimden gerü dünyada / Çiçek ateşine yandı vücudum / Meskenim cennet ola ukbâda / Tatarbazarcıklı Hafız Ahmed / Ağanın kerimesi Ayşe Sıdıka / Hanım ruhuna Fâtiha sene 27 C. 1225

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 50, Zeynep Kadın, 1148 / 1735-36.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (117x51cm.) Bş. (64x16cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ زينب قادن \ روحنه \ فاتحه \ سنه ١١٤٨

Merhume / Zeyneb Kadın / ruhuna / Fâtiha / sene 1148

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 51, Bekir Efendinin zevcesi *Şerife Hatice Hakika Hanım*, 23 Recep 1273 / 20 Mart 1857.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (93x24-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ الهى روز محشرده بكا كوناكون اجر ايله \ نه درتلرله هلاك اولدم شهيدلرله حشر ايله \ ياربى بكر افنديڭ زوجه سى شريفه \ خديجه حقيقه خانمڭ \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٧٣ فى ٢٣ ب

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / İlahî rûz-i mahşerde bana gûne-gûn ecr eyle / Ne dertlerle helâk oldum şehidlerle haşr eyle / ya rabbi Bekir Efendinin zevcesi Şerife / Hatice Hakika Hanımın / ruhuna Fâtiha / sene 1273 fi 23 B.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 52, Hâlâ ihtisab emini Hüseyin Ağazâde *es-Seyyid Muhammed Emin*, 1147 / 1734-35.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (96x19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

حلا احتساب امنى \ حسين اغا زاده \ مرحوم و مغفور \ السيد محمّد امين روحنه الفاتحه \ سنه ١١٤٧

Hâlâ ihtisab emini / Hüseyin Ağazâde / merhum ve mağfur / es-Seyyid Muhammed Emin ruhuna el-Fâtiha / sene 1147

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 53, Fesci Yahya Ağanın zevcesi Kasım Ağanın validesi *Emine Hatun*, 4 Şevval 1264 / 3 Eylül 1848.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (145x65cm.) Bş. (145x38-54cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بنی قیل مغفرت ای رب یزدان \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان \ ایدلر روحمه فاتحه احسان \ فسجی یحیی اغانك زوجه سی \ قاسم اغانك والده سی مرحومه \ امینه خاتون روحنه فاتحه \ سنه ١٢٦٣ فی ٤ ل

Huve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / İdeler ruhuma Fâtiha ihsan / Fesci Yahya Ağanın zevcesi / Kâsım Ağanın validesi merhume / Emine Hatun ruhuna Fâtiha / sene 4 Şevval 1264

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 54, Merhum Süleyman Efendinin oğlu *Pir Muhammed Ağa*, 1143 / 1730-31.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (54x18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم سلیمان \ افندینك اوغلو \ پیر محمّد اغا \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٤٣

Merhum Süleyman / Efendinin oğlu / Pir Muhammed Ağa / Ruhuna Fâtiha / sene 1143

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 55, Sâbıkan Mekke-i Mükerreme kadısı Muradzâde es-Seyyid Muhammed Murad Efendinin kerimesi *Şerife Rukiye Hanım*, 5 Şevval 1219 / 7 Ocak 1805.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (230x92cm.) Bş. (201x45-55cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ امر حقله دورلو امراض کلدی بنم تنمه \ بولمدی صحت وجودم سبب اولدی موتمه \ عاقبت ایردی اجل رحلت کوروندی جانمه \ اوقویوب بر فاتحه ارسال ایده لر روحیمه \ سابقا مکه مکرمه قاضیسی مراد زآده \ السّید محمّد مرآد افندینك کریمه سی \ مرحومه و مغفوره المحتاج الی رحمة ربّه \ الغفور شریفه رقیه خانم روحیچون \ الفاتحه سنه ١٢١٩ شوال ٥

Huve'l-Bâkî / Emr-i hakla türlü emraz geldi benim tenime / Bulmadı sıhhat vücudum sebeb oldu mevtime / Âkıbet erdi ecel-i rıhlet göründü canıma / Okuyup bir Fâtiha irsal edeler ruhuma / Sâbıkan Mekke-i Mükerreme Kadısı Muradzâde / es-Seyyid Muhammed Murad Efendinin kerimesi / merhume ve mağfure el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur Şerife Rukiye Hanım rûhiçün / el-Fâtiha sene 1219 Şevval 5

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 56, Muhammed, 1169 / 1755-56.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : K. (196x95cm.) Lh. (160x48x48cm.)
Bş. (110x18cm.) Aş. (90x*63-73*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

سمی مفخرعالم کمشی زاده حیفا کم \ نهال کل نورسته ایکن باغ دنیاده \ دخی کلچین مقصود اولمدن کلزار عالمده \ ایرشدی ناکهان باد اجل اول سروازاده \ همان روحی پرواز ایلدی جون اوج اعلایه \ اوله ارامکاهی کلستان عدن اعلاده \ انیس جور قرین نورجرمن عفو ایده الله جرمن \ مقامی جنت المأوا اوله یارب عقباده \ دیدی صدحزنله کروبیان تاریحنی شهری \ ایده منزل محمّد قصر فردوس معلاّده \ سنه ١١٢٩

Sümmiye mefhar-i âlem Gümüşîzâde hayfâ kim / Nihâl-i gül-i nevreste iken bağ-ı dünyada / Dahi gülçin maksut olmadan gülzar-ı âlemde / Erişti nâgehan bâd-ı ecel ol serv-i âzâd / Hemen ruhu pervaz eyledi çün evc-i a‘lâya / Ola aramgâhı gülistan ‘adn-ı a‘lâda / Enis cevr-i karin nur cürmün afv ede Allah cürmün / Makamı cennetü'l-ma’vâ ola yâ Rabbi ukbâda / Dedi sadhüzünle kerrûbiyân tarihini şehrî / Ede menzil-i Muhammed kasr firdevs-i muallâda / sene 1129

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kitabedeki metin baş şâhidesinin hem ön yüzüne hem de arka yüzüne yazılmıştır.

Kat. no : 57, Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi *Aişe Raife Hanım*, 1255 / 1839-40.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (80x46cm.) Bş. (72x21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ یاقوه لی ابراهم \ افندینك کریمه سی \ مرحومه عائشه رئفه حانم \ روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۲۵۵

Huve'l-Bâkî / Yakovalı İbrahim / Efendinin kerimesi / merhume Ayşe Râife Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1255

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 58, Kiracıbaşı Seyyid Abdullah Ağanın zevcesi *Hatice Hatun*, 25 Muharrem 1226 / 19 Şubat 1811.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (180x70cm.) Bş. (145x28-43cm.) Aş. (120x19-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ کنج ایکن کوجدی جهاندن بویله بر خلق حلیم \ دیلرم قبرینی پور نور ایلیه رب الکریم \ یکرمی ایکی یاشنه ایرمش ایکن بو نو جوان \ دعوت ایتدی کندوکی اول خالق فرد الحکیم \ کیراجی باشی سیّد عبدالله اغانك \ زوجه سی مرحومه و مغفوره خدیجه \ خاتونك روحیچو الفاتحه \ سنه هو ۱۲۲٦ فی ۲۵ م

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Genç iken göçtü cihandan böyle bir hulk-i halim / Dilerim kabrini pür-nur eyleye Rabbü'l-kerim / Yirmi iki yaşına ermiş iken bu nev-civan/ Davet etti kendüni ol hâlik-i ferdü'l-hakîm / Kiracıbaşı Seyyid Abdullah Ağanın / zevcesi merhume ve mağfure Hatice / Hatunun rûhiçün el-Fâtiha / sene 1226 fi 25 M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no :59 : **Ondokuz Ağanın oğlu *Seyyid Muhammed Arif*, 1235 / 1819-20.**

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (75x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer-Küfeki, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ بر کلی غنجه ایکن اچلمدن \ صولدم باغ جهانی ترك \ ایدوب جنت اعلایی بولدم \ اون
طقوز اغانك اوغلو سیّد \ محمّدعارف روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٥

el-Bâkî / Bir gül-i gonca iken açılmadan / soldum, Bağ-ı cihan-ı terk / edüb cennet-i a'lâyı buldum / Ondokuz Ağanın oğlu Seyyid / Muhammed Ârif ruhuna Fâtiha / sene 1235

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Baş şahidesi 60 nolu taş ile birlikte küfeki bir kaide içerisindedir.

Kat. no : 60, *Ayşe* bint-i Ebu Bekir Ağa, 1192 / 1778-79.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (60x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ هور معصوم ایکن بو ماه زیبا \ کل نو غنجه وش صولدی حیفا \ مرحومه ومغفوره
عائشه \ بنت ابو بکر اغا روحنه \ فاتحه سنه ١١٩٢

Huve'l-Bâkî / Henüz masum iken bu mâh-ı zîbâ / Gül-i nev-goncaveş soldu hayfâ / merhume ve mağfure Ayşe / bint-i Ebu Bekir Ağa ruhuna / Fâtiha sene 1192

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Baş şahidesi 59 nolu taş ile birlikte küfeki bir kaide içerisindedir.

Kat. no : 61, Mekâda türbedârı Ahmed Ağa kerimesi *Ayşe Hanım*, 15 Ramazan 1252 / 24 Aralık 1836.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (90x47cm.) Bş. (72x19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ نو جوانم اوجدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والدينك جاننه \ مقاده توربدار احمد اغا \ كريمه سى مرحمه عائشه خانم \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٢ فى ١٥ ن

Huve'l-Bâkî / Nev-civanım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı valideynin canına / Mekâda türbedârı Ahmed Ağa / kerimesi merhume Ayşe Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 15 Ramazan 1252

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 62, Bazarcık Kapuçukadarı Hafız Ahmed Ağanın oğlu *Hüseyin Hüsnü Efendi*, 15 Recep 1226 / 5 Ağustos 1811.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş.(65x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

بر كلى غنجه ايدم اه اچلمدن صولدم \ باغ جهانى ترك ايدوب جنت اعلاى بولدم \ افتراقمله والدينم كريان اولديلر امّا \ بن كول كبى خندان الوب كولدوم \ بازارجق قبوچوقدارى حافظ احمد \ اغانك اوغلو حسين حسنى افندى \ روحنه الفاتحه سنه ١٢٢٦ فى ١٥ ب

Bir gül-i gonca idim âh açılmadan soldum / Bağ-ı cihanı terk edip cennet-i a‘lâyı buldum / İftirakımla valideynim giryan oldular amma / Ben gül gibi hândan olub güldüm / Bazarcık Kapuçukadarı Hâfız Ahmed / Ağanın oğlu Hüseyin Hüsnü Efendi / Ruhuna el-Fâtiha sene 1226 fi 15 B.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 63, Hatice Kadın, 1147 / 1734-35.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (110x26-33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

در بکانهٔ عصمت خدیجه قادین کیم \ یازلسه منقبتی بر کتاب اولور حالا \ اسیر پسنتر اولوب بش سنه دوامر اوزره \ صلوة خمسه یی ترك ایتمدی ولی اصلا \ او داخی چکدی الن بو سرای فانیدن \ براقدی جای تحسرده جمله حیفایی \ علاج دردی حکیما شراب کوثر اوله \ وارنجه اهل بقا جمله سی دیه صحا \ یازلدی دانهٔ اشکمله بری تاریخك \ نجیب ایله انی نور چشمنه انها \ اوله معین و پناهی خدیجة الکبری \ خدیجه قادینه صحن جنان اولوب مأوی \ سنه ١١٤٧

Dürr-i bigâne-i İsmet Hatice kadın kim / Yazılsa menkabeti bir kitap olur hâlâ / Esir-i pister olup beş sene devâmir üzere / Salavat-ı hamseyi terk etmedi velî asla / O dahi çekti elin bu saray-ı fanîden / Bıraktı cây-ı tehassürde cümle hayfâyı / İlaç derdi hekîmâ şarab-ı kevser ola / Varınca ehl-i bekâ cümlesi dedi sahâ / Yazıldı dâne-i eşkimle biri tarihin / Necib eyle ânı nur-i çeşmine inhâ / Ola mu‘în ve penâhı Haticetü'l-kübra / Hatice kadına sahn-ı cenan olup me’vâ / sene 1247

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no :64, Fesçi Ahmed Ağa ibn-i Yunus oğlu Süleyman, 1245 / 1829-30.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (85x40cm.) Bş. (58x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ فسجی احمد اغا ابن \ یونس اوغلو مرحوم \ جنتمکان سلیمان \ روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٤٥

el-Bâkî / Fesçi Ahmed Ağa ibn-i / Yunus oğlu merhum / cennet-mekan Süleyman rûhiçün Fâtiha / sene 1245

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 65, Fahri Hatun, 4 Şevval 1129 / 11 Eylül 1717.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (44x27-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه فخرى \ خاتون روحنه \ فاتحه سنه ١١٢٩ ٤ شوال

Merhume Fahri / Hatun ruhuna / Fâtiha sene 1129 4 Şevval

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 66, Vefâlı Kasımpaşalı Cerrah Hacı Hüseyin Ağa, 1169 / 1755-56.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (130x27-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ مرحوم و مغفور \ وفالى قاسم پاشالى \ جرّاح حاجى حسين \ اغا روحنه فاتحه \ سنه ١١٦٩

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhum ve mağfur / Vefâlı Kasımpaşalı / Cerrah Hacı Hüseyin /Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1169

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 67, Çirbaşı Receb Ağazâde *Mustafa Ağa*, Zilkade (gurre) 1189 / 24 Aralık 1775.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : KT. (236x100cm.) Bş. (140x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمت \ ربّه الغفور چیر \ باشی رجب اغا زاده \ مصطفی اغا روحنه \ الفاتحه سنه ١١٨٩ غره ذی القعده

Merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti / rabbihi'l-gafur Çir / başı Receb Ağazâde / Mustafa Ağa ruhuna / el-Fâtiha sene 1189 gurre Zilkade

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 68, Dergâh-ı âli halifelerinden İsmail Efendi, Safer 1160 / Şubat-Mart 1747.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (257x86cm.) Bş. (200x39cm.) Aş. (186x*80-87*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

دركه عاليده اولمشدی خليفه بر زمان \ يغنی اسمعيل افندی كوجدی عقبا ... \ ... فانی اولدوغير كلشن سرای عالمك \ اتمدی صبر و تحمل دهر دوان ندوهنه \ را ضی اولدی امرينه باری خدانك جان اتوب \ جونكه كرمشيدی صدی المرجعيدن كوشنه \ ارتحال اتيدی بقاسك ملكتينه عاقبت \ كيتدی مهمان اولمغه منزللرك ممدوحسنه \ كوش ايدنجه فوتني يحيی ديدی تاريخنی \ فاتحه ياد ايده اسمعيل افندی روحنه \ سنه ١١٦٠فی ص

Dergeh-i âlîde olmuştu halife bir zaman / Yani İsmail Efendi göçtü ukbâ … / … fanî oldu gayr-i gülşen saray-ı âlemin / Etmedi sabr u tahammül dehr-i devan-ı nedvehne / Razı oldu emrine Barî-i hodanın can atıp / Çünkü girmişti sadâ el-merci'îden gûşune / İrtihal etti bekâsın meleketeyne âkıbet / Gitti mihman olmaya menzillerin memduhasına / Gûş edince fevtini Yahya dedi tarihini / Fatiha yad ede İsmail Efendi ruhuna / sene 1160 fî S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 69, Yakup Fâik Efendinin mahdumu *Muhammed Rauf*, 11 Zilkade 1247 / 12 Nisan 1832.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (90x43cm.) Bş. (66x22cm.) Aş. (60x16-19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ نو جوانم اوجدى جنت باغنه \ فراقى قلدى والدينك جاننه \ يعقوب فائق افندينك \ مخدومو مرحوم محمّد رؤف \ روحنه فاتحه سنه ١٢٤٧ فى ١١ ذا

el-Bâkî / Nev-civanım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı valideynin canına / Yakup Fâik Efendinin / mahdumu merhum Muhammed Rauf / ruhuna Fâtiha / sene 1247 fi 11 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 70, Afife Kadın.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

عفيفه قادين اول در كران افسر عصمت \ دريغا ايلدى صرآف كردون قمتن كاسد \ او كومر پارهٔ پاكزه يى صدحيف كيم آلدى \ انكچوندركه ديرلر خالق عالم موت ايچون نافذ \ بو موضعده انى اسودهٔ خاك ايلدى كردون \ اوله هر لحظه غفران الهى قبرينه وارد \ اكا تاب فضاى محشرى اسان ايدوب مولا \

Afife kadın ol dürr-i giran-i efser-i ismet / Derîğâ eyledi sarraf gerdun kamten kasid / O … pare-i pakizeyi sadhayf kim aldı / Ânınçûndur ki derler hâlık-ı âlem mevt içun nâfiz / Bu mevzi‘de ânı âsude-i hâk eyledi gerdun / Ola her lahza gufran-ı ilâhî kabrine vârid / Âna tâb-ı feza-yı mahşeri âsân edip mevlâ / ---

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Şahidenin altı beton içerisindedir.

Kat. no : 71, Ispartalı Boğazcı Mehmed Ağanın zevcesi *Fatma Hatun*, 1233 / 1817 – 18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (115x26-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ کنج ایکن کوچدی جهاندن \ بویله بر خلق حلیم دیلرم \ قبرنی پر نور ایلیه رب الکریم \ اسپارطالی بوغاسجی \ محمد اغانك زوجه سی مرحومه \ فاطمه حاتون روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۳۳

el-Bâkî / Genç iken göçtü cihandan / böyle bir hulk-i halim, Dilerim / kabrini pür-nur eyleye Rabbü'l-kerim / Ispartalı Boğazcı / Mehmed Ağanın zevcesi merhume / Fatma Hatun ruhuna Fâtiha / sene 1233

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 72, Divan-ı hümâyun kalemi hulafasından es-Seyyid Ahmed Şemseddin Efendinin validesi *Şerife Ayşe Sıdıka Hanım*, 1277 / 1860-61.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (108x*60-70*cm.) Aş. (108x*60-70*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ دیوان همایون قلمی خلفاسندن \ السید احمد شمس الدین افندینك \ والده سی مرحومه شریفه عایشه \ صدیقه حاتونك و کافه اهل \ ایمانك روح شریفلریچون \ الفاتحه سنه ۱۲۷۷

Huve'l-Bâkî / Dîvân-ı hümâyun kalemi hulefasından / es-Seyyid Ahmed Şemseddin Efendinin / validesi merhume Şerife Ayşe / Sıdıka Hatunun ve kaffe-i ehl-i / imanın rûh-i şerifleriçün / el-Fâtiha / sene 1277

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 73, Yağlıkçı el-Hâc es-Seyyid İsmail Efendinin kerimesi *Şerife Fatma Hanım*, Rabiyülâhir gurre 1237 / 26 Aralık 1821.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (68x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ غنجه كلوم كتدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والدينك جاننه \ يغلقجى الحاج السّيد \ اسمعيل افندينك كريمه سى \ مرحومه شريفه فاطمه خانم \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٧ غره ر

el-Bâkî / Gonca gülüm gitti cennet bağına / Firakı kaldı valideynin canına / Yağlıkçı el-Hâc es-Seyyid / İsmail Efendinin kerimesi / merhume Şerife Fatma Hanım / ruhuna Fâtiha / sene 1237 gurre R.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 74, Kitapcı el-Hâc Ali'nin hatunu *Hatice Hatun*, 1170 / 1756-57.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x26-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ زيارتدن مراد اولان دعادر \ بوكون بكا ايئسه يارين سكادر \ كتابجى الحاجى علينك خاتوني \ مرحومه و مغفوره خديجه \ خاتون روحيچون اللّه \ رضاسيچون فاتحه \ سنه ١١٧٠

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Ziyaretten murad olan duadır / Bugün bana ise yarın sanadır / Kitapcı el-Hacı Ali'nin Hatunu / merhume ve mağfure Hatice / Hatun rûhiçün Allah / rızasıçün Fâtiha / sene 1170

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 75, Hattat tabib-i havassa Hasan, 1148 / 1735-36.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (267x130x15cm.) Kt. (227x93x18cm.)
Bş. (166 x29cm.) Aş. (166x*60-80*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الله سبحانه وتعالى طبيب خطاط \ خواصه حسن قولنه و بلجمله \ مؤمنين ومؤمناته رحمت ايليه \ بحرمة سورة الفاتحه \ فى اواخر ربيع الاولى \ سنه ١١٤٨

Allah subhânehû ve teâlâ hattat tabib-i / havassa Hasan kuluna ve bilcümle / müminin ve müminâta rahmet eyleye / bi-hürmeti sûretu'l-Fâtiha / fî evâhir-i Rabîu'l-ûlâ / sene 1148

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 76, Hacegândan Faik Efendinin Mahdumu *İbrahim Râşid Efendi*, 1263 / 1846-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (102x50cm.) Bş. (68x20cm.) Aş. (65x15-18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ بر اه ايله كتدى دار فنادن \ نو جوانم وفات ايتدى قزمقدن \ خواجكاندن فائق افندينك \ مخدومى ابراهيم راشيد \ افندى روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٦٣

Huve'l-Bâkî / Bir âh ile gitti dâr-ı fenâdan / Nev-civanım vefat etti kızamıktan / Hacegândan Fâik Efendinin / mahdumu İbrahim Râşid / Efendi ruhuna el-Fâtiha / sene 1263

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 77, Seyyid Muhammed Ağanın ehli *Hafize Hanım*, 1236 / 1820-21.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (62x27-32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

--- سيد محمد اغانك اهلى \ مرحومه حفيظه حانمك \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٦

--- seyyid Mehmed Ağanın ehli / merhume Hafize Hanımın / rûhiçün Fâtiha / sene 1236

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Şâhidenin üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 78, Hacegândan Fâik Efendinin kerimesi *Ayşe Refika Hanım*, 1263 / 1846-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (120x229cm.) Bş. (84x18-21cm.) Aş. (79x20-24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer-Küfeki, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اكزيك كتدى جنته نو جوانم \ والدين حسرت قويدى كل فدانم \ خوجكاندن فائق افنديناك \ كريمه سى مرحومه عايشه رفيقه \ خانمك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٣

Huve'l-Bâkî / İkizin gitti cennete nev-civanım / Valideyn hasret koydu gül fidanım / Hacegândan Fâik Efendinin / kerimesi merhume Ayşe Refika / Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1263

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidendir.

Kat. no : 79, Şeyh Ebu'l-Vefâ İmamı Kütahyalı Hafız Muhammed, 1241 / 1825-26.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (81x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمة ربّه الغفور \ شيخ ابوالوفا امامي \ كوتاهيهلى حافظ محمّد \ افندى روحنه فاتحه سنه ١٢٤١

el-Bâkî / merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Şeyh Ebu'l-Vefâ İmamı / Kütahyalı Hafız Muhammed / Efendi ruhuna Fâtiha / sene 1241

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 80, Uryanîzâde Efendinin kerimesi *Şerife Ayşe Hanım.*

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (72x52cm.) Bş. (73x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ كل غنجه ايدم آچلمدن صولدم \ باغ جهانى ترك ايدوب جنت \ اعلآيى بولدم افتراقمله والدينم \ كريآن اولديلر امّا بن كل كبى \ خندان اولوب كولدم عريانى \ زآده افنديڭ كريمه لرى مرحومه \ و مغفوره شريفه عايشه خانم \ روحيچون رضاءالله الفاتحه

Huve'l-Bâkî / Gül-i gonca idim açılmadan soldum / Bâğ-ı cihanı terk edip cennet-i / a'lâyı buldum, İftirâkımla valideynim / giryân oldular ammâ, Ben gül gibi / hândan olub güldüm Uryanî / zâde Efendinin kerimeleri merhume / ve mağfure Şerife Ayşe Hanım / rûhiçün rızâenlillah el-Fâtiha

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı kırıktır.

Kat. no : 81

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (72x38cm.) Bş. (77x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ اه صدا اه کی بر تازه جوان \ ایتدی طاعونله جهاندن رحلت \ پدر و مادرین اتشده یاقوب \ کتدی چکسون ابوینی حسرت \ ---

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Âh sada âh ki bir taze civan / Etti taunla cihandan rıhlet / Peder u mâderin ateşte yakıp / gitti, Çeksun ebeveyni hasret / ---

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Şâhide bir kaide içerisindedir. Beşinci satırdan sonrası kaide içerisinde olduğundan okunamamaktadır.

Kat. no : 82, Mihrişah Valide Sultanın kethüdâsı Yusuf Ağanın halilesi *Mehpare Kadın*, 1238 / 1822-23.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1.(270x150cm.) K_2.(254x120cm.) Kt.(203x95cm.) Bş.(255x42-56cm.) Aş.(203x37-50cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ جنت مکان فردوس اشیان \ مهرشاه والده سلطان \ علیها الرّحمة والغفران \ حضرتلرینك کتحداسی \ یوسف اغا مرحومك \ حلیله سی مرحومه \ و مغفور لها مهپاره \ قادینك روحیچون \ رضاء لله فاتحه \ سنه هو ۱۲۳۸

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Cennet-mekan firdevs-âşiyan / Mihrişah Valide Sultan / aleyha er-rahmetü ve'l-gufran / hazretlerinin kethüdâsı / Yusuf Ağa merhumun / halilesi merhume / ve mağfur lehâ Mehpare / Kadının rûhiçün / rızâen lillah Fâtiha / sene hu 1238

Genel bilgiler : İki kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 83, Mustafa Paşazâde İsmail Beyin kerimesi *Emine Hanım*, 1169 / 1755 – 56.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (54x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

- - - \ مصطفى پاشا زاده \ اسمعيل بيك مرحومك \ كريمه سى امينه \ حانم روحنه \ الفاتحه \ سنه ١١٦٩

- - - / Mustafa Paşazâde / İsmail Bey merhumun / kerimesi Emine / Hanım ruhuna / el-Fâtiha / sene 1169

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 84, Tosyalı tâcir Kara Muhammed Ağanın ehli *Emine Hanım*, Recep 1253 / Ekim 1837.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (104x17-29.5cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ فنادن بقايه ايلدى رحلت \ ايده قبرينى حق روضهء جنت \ توسيه لى تاجر قره محمّد اغنك \ اهلى مرحومه امينه حانم \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٣ غره رجب

Huve'l-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / Ede kabrini Hak ravza-i cennet / Tosyalı tâcir Kara Muhammed Ağanın / ehli merhume Emine Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1253 gurre Receb

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 85, Hatice Hatun, 1254 / 1838-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (127x28-39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ فنادن بقايه ايلدى رخلت \ ايده قبرينى حق روضهٔ جنت \ جنتمكان مرحومه و مغفوره \ حديجه خاتون روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٥٤

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / Ede kabrini Hak ravza-i cennet / cennet-mekan merhume ve mağfure / Hatice Hatun rûhiçün / el-Fâtiha sene 1254

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 86, Erzengan sakin kiracıbaşı es-Seyyid Abdullah Ağa, 1 Ramazan 1227 / 8 Eylül 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (205x75cm.) Bş. (193x36cm.) Aş. (137x22-24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ لطف ايله مسكنم قيل يا خدا باغ جنان \ راضيم هر امرينه يا ربّ ايلدم تسليم جان \ المادم دنيا مرادك نامراد اولدم بكون \ ويره جنتده مرادم بكا خلاق جهان \ دار دنياده طوررکن كول كبى نازك تنم \ اكسوزك كلدى وبا هيج ويرمدى امن امان \ ارزنكان ساكن كراجى باشيسى \ السّيد عبدالله اغانك روحنه \ فاتحه سنه هو ١٢٢٧ فى ١ ن

Huve'l-Bâkî / Lütf eyle meskenim kıl ya Hoda bağ-ı cenan / Razıyım her emrine ya Râb eyledim teslim-i can / Almadım dünya muradın namurad oldum bugün / Vere cennette muradım bana hallâk-ı cihan / Dâr-ı dünyada dururken gül gibi nazik tenim / Ansızın geldi vebâ hiç vermedi emn-i eman / Erzengan sâkin kiracıbaşısı / es-Seyyid Abdullah Ağanın ruhuna / Fâtiha sene hu 1227 fi 1 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 87, *Kanlıcalı Numan Efendi* ibn-i Salih Efendi, 1141 / 1728-29.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

قنلجالى \ اناسينك بر دانه سى \ مرحوم و مغفور \ نعمان افندي ابن صالح افندى \ روحلرينه فاتحه \ سنه ١١٤١

Kanlıcalı / anasının bir dânesi / merhum ve mağfur / Numan Efendi / ibn-i Salih Efendi / ruhlarına Fâtiha / sene 1141

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 88, *Rabia* bint-i Muhammed, Cemaziyelâhir 1108 / Aralık 1696-Ocak 1697.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (45x24.5-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه رابعه \ بنت محمّد روحيچون \ فاتحه جماذى لاخر \ سنه ١١٠٨

Merhume Râbia / bint-i Muhammed rûhiçün / Fâtiha cemaziyelâhir / sene 1108

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 89, Sultan Süleyman Camii Şerif imaret aşçıbaşı Ali Beyin validesi *Şerife Emine Hanım*, 13 Recep 1241 / 21 Şubat 1826.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (150x60cm.) Bş. (136x33-44cm.) Aş. (118x26-38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ يا الهى بنى قيل مغفرت اى ربّ يزدان \ بحق عرش اعظم نورى قران \ كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان \ ايده لر روحمه بر فاتحه احسان \ سلطان سليمان جامع شريف \ عمارت عشجى باشى على بك والده سى \ شريفه امينه حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤١ فى ١٣ ب

Huve'l-Bâkî / Yâ ilahî beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-ı a‘zam nurî-i kur’an / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Sultan Süleyman Cami-i Şerif / imâret aşçıbaşı Ali Bey validesi / Şerife Emine Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1241 fi 13 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 90, Ashab-ı menâsıb-ı divânîden dersaâdet ordu-yi hümâyunu muhasebecisi es-Seyyid Mehmed Şevket Efendinin validesi ve hemşiresi ve hemşirezâdesi ve diğer hemşiresi *Seyyide Ümmü Gülsüm ve Esmâ ve Hâlide ve Rukiye Hanımlar*, 1272 / 1855-56.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (167x28-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الذى لا يموت \ اصحاب مناصب ديوانيدن درسعادت \ اردوى همايونى محاسبه جسى \ السيد محمد شوكت افنديناك والده سى \ و همشيره سى و همشيره زادهسى و ديكر \ همشيره سى مرحومات و مغفورات \ المحتاجاة الى ربّهن الغفور \ رافع الدّرجاة سيّده امّ كلثوم \ و اسما و خالده و رقيه خانملرك \ ارواح طيّبه سيچون رضاء \ لله الفاتحه مع الصّلوة \ سنه ١٢٧٢

Huve'l-Hayy ellezî Lâyemût / Ashab-ı menâsıb-ı divânîden dersaâdet / ordu-yi hümâyunu muhasebecisi / es-Seyyid Mehmed Şevket Efendinin validesi / ve hemşiresi ve hemşirezâdesi ve diğer / hemşiresi merhumat ve mağfurat / el-muhtacat ilâ rabbihünne'l-gafur / râfi‘ud-derecât Seyyide Ümmü Gülsüm / ve Esmâ ve Hâlide ve Rukiye Hanımların / ervâh-ı tayyibesiçün rızâen / lillâh el-Fâtiha ma‘a's-salavat / sene 1272

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 91, Eşrâf-ı kudâttan *Muhammed Said Efendi* ibn-i el-Hâc Hasan Efendi, Zilkade 1225 / Kasım-Aralık 1810.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (170x70cm.) Bş. (155x*68-75*cm.) Aş. (188x*50-63*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم و مغفورله \ اشرآف قضاتندن \ محمّد سعید افندی ابن \ الحاج حسن افندی \ روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٥ ذا

Huve'l-Bâkî / merhum ve mağfur lehu / eşrâf-ı kudatından / Muhammed Sâid Efendi ibn-i / el-Hâc Hasan Efendi / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1225 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 92, Kitapcı el-Hacı Ali'nin kerimesi *Nesibe Kadın*, 1162 / 1748-49.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (103x55cm.) Bş. (57x16.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ کتابجی الحاجي \ علينك کريمه سی \ نصيبه قدين رو \ حنه الفاتحه \ سنه ١١٦٢

Huve'l-Bâkî / Kitapcı el-Hacı / Ali'nin kerimesi / Nesibe Kadın ru- / huna el-Fâtiha / sene 1162

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfeki olup ayak şâhidesinin yerinde 94 nolu taş bulunmaktadır.

Kat. no : 93, Kiracıbaşı Seyyid Abdullah Ağanın mahdumu *Seyyid Ömer Ağa*, 1226 / 1811-12.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (64x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بر کلی غنجه ایدم اچلمدن صولدوم \ باغ جهانی ترك ایدوب جنّت اعلای بولدم \ افتراقمله والدینم کریان اولدیلر امّا \ بن کول کبی خندان اولوب کولدوم \ کیراجی باشی سیّد عبد الله \ اغانك مخدومی مرحوم سید عمر \ اغا روحنه فاتحه سنه ١٢٢٦

Huve'l-Bâkî / Bir gül-i gonca idim açılmadan soldum / Bâğ-ı cihânı terk edip cennet-i a'lâyı buldum / İftirakımla valideynim giryân oldular ammâ / Ben gül gibi handân olub güldüm / Kiracıbaşı Seyyid Abdullah / Ağanın mahdumu merhum Seyyid Ömer / Ağa ruhuna Fâtiha sene 1226

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 94, Hâlâ ihtisab emini Hüseyin Ağazâde *es-Seyyid Muhammed Emin*..

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (58x19.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

حلا احتساب امینی \ حسین اغا زاده \ مرحوم و مغفور \ السّید محمّد امین \ روحنه فاتحه \ ---

Hâlâ ihtisab emini / Hüseyin Ağazâde / merhum ve mağfur / es-Seyyid Muhammed Emin / ruhuna Fatiha / ---

Genel bilgiler : Sadece baş şâhidesi bulunanan mezar 92 nolu mezarın kapak taşının ayak kısmında bulunmaktadır.

Kat. no : 95, Kitapcı el-Hâc Osman Ağa, 1157 / 1744-45.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (208x94cm.) Bş. (140x25cm.) Aş. (96x37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ زیارتدن مراد اولان دعادر \ بوکون بکا ایسه یارن سکادر \ مرحوم و مغفور الی رحمت \ الغفور کتابجی الحاج عثمان اغا روحنه فاتحه \ سنه ١١٥٧

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Ziyaretden murad olan duadır / Bugün bana ise yarın sanadır / merhum ve mağfur ilâ rahmeti'l- / gafur Kitapcı el-Hâc Osman / Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1157

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 96, Âsakir-i hâssa-i şâhaneden kol ağası Ahmed Efendinin mahdumu âsakir-i hâssa-i şâhâneden kol ağası *Muhammed Ağa*, Muharrem (gurre) 1260 / 22 Ocak 1844.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (145x60cm.) Bş. (110x30cm.) Aş. (74x29-32.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on satır.
Kitabe : Türkçe.

--- --- --- کورمدم \ --- درمان ارادم بر علاجین بولمدم \ --- ---تازه لکمه دویمدم \ جون اجل پیمانه سی طولمش مرادم المدم \ --- --- --- اولمادم \ طرابزونی طباقحانه محله سندن \ احمد افندینك مخدومی عاساکر حسهٔ \ شآهانه دن قول اغاسی مرحوم \ محمّد اغانك روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٦٠ غره فی م

--- --- --- görmedim / --- derman aradım bir ilacın bulmadım / --- --- tazeliğime doymadım / Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım / --- --- --- olmadım / Trabzonî tabakhane mahallesinden / Ahmed Efendinin mahdumu asâkir-i hâssa-i / şâhâneden kol ağası merhum / Muhammed Ağanın ruhuna el-Fâtiha / sene 1260 gurre fi M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 97, Şerife Rabia, 19 Safer 1152 / 28 Mayıs 1739.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (76x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ اون ياشنده بو نهالك چون تمام اولدى عمرى \ جدى مرحومك جوارنده اولوب حاكه نهان \ كوز ياشيله والدى يازدى انك تاريخنى \ واى شريفه رابعه ايلدى عزم جنان \ سنه ١١٧٢ فى ١٩ ص

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / On yaşında bu nihâlin çün tamam oldu ömrü / Ceddi merhumun civarında olub hake nihan / Göz yaşıyla vâlidi yazdı anın tarihini / Vay Şerife Rabia âh eyledi azm-i cenan / sene 1172 fi 19 Safer

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 98, Keresteci el-Hacı Lütfullah, 1175 / 1761-62.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (98x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور \ الى رحمة ربّه الغفور \ كرستجى الحاج \ لطف الله روحنه \ الفاتحه سنه ١١٧٥

Merhum ve mağfur / ila rahmete rabbihi'l-gafur / Keresteci el-Hâc / Lütfullah ruhuna / el-Fâtiha / sene 1175

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 99, İbn-i Hüseyin Çavuş Selanikli, 1065 / 1654-55.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (47x35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

ابن حسين \ چاوش سلانيكلى \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٠٦٥

İbn-i Hüseyin / Çavuş Selanikli / rûhiçün Fâtiha / sene 1065

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 100, Vefâ Kasım Seyyid Ömer Efendinin kerimesi *Emine Monla*, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (63x17cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, yazının tahrirleri çökertilmiştir, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

وفا قاسيم سيد \ عمر افندينك \ كريمه سى مرحومه \ و مغفور لها امينه \ منلا روحيچون \ فاتحه سنه ١٢٣٣

Vefâ Kasım Seyyid / Ömer Efendinin / kerimesi merhume / ve mağfur lehâ Emine / Monla rûhiçün / Fâtiha sene 1233

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no :101, **Seyyid Muhammed Ağa, 1123 / 1711-2.**

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (87x26-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

سيّد محمّد اغا \ روحيچون فاتحه \ سنه ١١٢٣

Seyyid Muhammed Ağa / rûhiçün Fâtiha / sene 1123

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 102, … … hafidi İbrahim Beyin daire müdürü Bekir Efendinin mahdumu tarîk-i kâdiriyyeden *es-Seyyid Muahammed Emin Nail Efendi*, Cemaziyelâhir 1228 Yevm-i Salı / Haziran 1813.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (103x67cm.) Bş. (69x24cm.) Aş. (70x20-23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî talik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

يا هو \ ... ... حفيدى ابراهيم \ خليل بكك دائره مديرى بكر افنديڭ \ مخدومى اتوز سكز ماه سكز كون \ دنياده عمر صوروب ارتحال دار بقا \ ايدن طريق قادريه دن السيد محمّد \ امين نائل افنديڭ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٨١ يوم صالى جماذى لاخر

Ya hu / ... ... hafidi İbrahim / Halil Beyin daire müdürü Bekir Efendinin / mahdumu otuz sekiz mâh sekiz gün / dünyada ömür sürüp irtihâl-i dâr-ı bekâ / iden tarîk-i Kâdiriyyeden es-Seyyid Muhammed / Emin Nâil Efendinin ruhuna Fâtiha / sene 1228 Cemaziyelâhir Yevm-i Salı

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 103, Sâbıkan Akhisar a‘yânı silahşorân-i hassa es-Seyyid Abdi Bey Efendinin kerimesi *Şerife Emine Hanım*, 19 Recep 1213 / 27 Aralık 1798.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ سابقا اقحصار \ اعيانى سلحشوران حصه \ السّيد عبدى بك افندينك \ كريمه سى
مرحومه و مغفوره \ شريفه امينه خانم روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢١٣ فى ١٩ ب

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan Akhisar / a‘yânı silahşorân-i hassa / es-Seyyid Abdi Efendinin / kerimesi merhume ve mağfure / Şerife Emine Hanım rûhiçün / el-Fâtiha sene 1213 fi 19 B.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 104, Sâbıkan teberdârân kethüdâsı ve sürre-i hümâyun emin olan el-Hacı Mustafa Ağa, **1162 / 1748-49.**

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (237.5x100x20cm.) Kt. (226x80x18cm.)
Bş. (152x31cm.) Aş. (141x*56-68*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور المحتاج الى رحمت الغفور \ الحاج مصطفى اغا يه علا متدن مراد اولان دعادر
\ بوكون بكا ايسه يارن سكادر الهى بو مقامك \ صاحب كروب جنت سراينه جهنمدن بعيد اولور \
سابقا تبرداران كتحداسى و صرۀ همايون \ امين اولان الحاجى مصطفى اغا روحنه \ فاتحه سنه
١١٦٢

Merhum ve mağfur el-muhtac ilâ rahmeti'l-gafur / el-Hâc Mustafa Ağaya alâmetten murad olan duadır / Bugün bana ise yarın sanadır, İlahî bu makamın / sahibi girip cennet sarayına cehennemden ba‘îd olur / sâbıkan teberdârân kethüdâsı ve sürre-i hümâyun / emin olan el-Hacı Mustafa Ağa ruhuna / Fâtiha sene 1162

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 105, Mustafa, 1083 / 1672 – 73.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (158x117x20cm.) Lh. (232x97x43cm.)
Bş. (165x31) Aş. (115x*81-96*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

ضفحه سيتدن اخز امنى ... \ بويله بر كامل وجودك حيف ... \ عاقبت قلدى وفا ميدانى جاى مقبر \ كيسه دارينك حصلت راغب خوش رايحه \ توبه سن يا رب قبول ايله كناهن عوف قيل \ جنت اعلى نصيب اوله اول صالح \ رحلتن كوش ايليوب ديدى ذكى تاريخينى \ مصطفى مسكنكى اوله جنانده فاتحه \ سنه ١٠٨٣

Safha-i seyyitten ahz emini … / Böyle bir kamil vücudun hayf … / Âkıbet kıldı Vefâ meydanı cây-ı makber / Kîsedârının haslet ragıp hoş rayha / Tevbesin ya rabbi kabul eyle günahın afv kıl / Cennet-i a'lâ nasip ola ol salih / Rıhletten gûş eyleyip dedi Zeki tarihini / Mustafa meskenini ola cenânda Fatiha / sene 1083

Genel bilgiler : Kaideyle yükseltilmiş tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 106, Emine Hatun, Recep 1249 / Kasım-Aralık 1833.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x30-38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مرحومه و مغفوره لها \ امينه خاتون و جميع \ اهل ايمان ارواحلريچون \ فاتحه سنه ١٢٤٩ رجب

Huve'l-Bâkî / Merhume ve mağfure lehâ / Emine Hatun ve cemî' / ehl-i iman ervâhlariçün / Fâtiha / sene 1249 Receb

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 107, Hatice Hanım, 25 Ramazan 1270 / 22 Haziran 1854.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (155x67cm.) Bş. (143x24-34cm.) Aş. (116x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اهل بیتی ارتحال ایتدی حسن اغانك اه \ اقرباسی قیلدی درد افتراقله فغان \ بولمادی چاره طبیب و خواجه اول بیچاره یه \ درد سینیه بماره اولمادی ایلدی ترك جهان \ مرقدی روشن اولوب مولا سؤلن سهل ایده \ مرغ روحی کلشن فردوس ایتسون آشیان \ رحلت ایتدی کده صابرله دیدم تارخنی \ ایلیه عدنی خدیجه خانمه ربم مکان \ سنه ١٢٧٠ ٢٥ ن

Huve'l-Bâkî / Ehl-i beyti irtihal etti Hasan Ağanın âh / Akrabası kıldı derd-i iftirâkla figân / Bulmadı çâre tabib ve hoca ol biçâreye / Derd-i sineye bimâre olmadı eyledi terk-i cihan / Merkadı rûşen olup Mevla sualin sehl ede / Morğ-ı ruhu gülşen-i firdevs etsin âşiyan / Rıhlet ettikde sabırla dedim tarihini / Eyleye ‘adni Hatice Hanıma Rabbim mekan / sene 1270 25 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. 108 nolu taş ile aynı kapak taşı üzerinde bulunmaktadır.

Kat. no : 108, Masârifât muhasebecisi müteveffa Râşid Beyin ağalarından Hasan Ağanın mahdumu *Muhammed Nedim Efendi*, 1273 / 1856-57.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (56x19.5cm.) –Fesli olan-
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مصارفات محاسبه جسی \ متوفی راشد بکك \ اغالرندن حسن اغانك \ مخدومی مرحوم محمّد \ ندیم افندینك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٧٣ غره ذ

Huve'l-Bâkî / Masârifât muhasebecisi / müteveffa Râşid Beyin / ağalarından Hasan Ağanın / mahdumu merhum Muhammed / Nedim Efendinin ruhuna Fâtiha / sene 1273 gurre Z.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. 107 nolu taş ile aynı kapak taşı üzerinde bulunmaktadır.

Kat. no : 109, el-Hâc İbrahim Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*, 1259 / 1843-44.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (159x60cm.) Bş. (170x23cm.) Aş. (138x20-25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ كل افندم نظر ايله \ بو مزارم طاشنه عاقيل \ ايسك غافل اولمه عقلنى \ ال باشنه صالنوب كزردم \ هر دم بقنه لر كلدى باشمه \ اون ايكى ياشمده تراب \ اولدم طاش دكلدى باشمه \ الحاج ابراهيم اغانك \ كريمه سى \ مرحومه فاطمه خانم \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٩

Huve'l-Bâkî / Gel efendim nazar eyle / bu mezarım taşına, Âkil / isen gâfil olma aklını / al başına, Salınıp gezerdim / her dem bak neler geldi başıma / On iki yaşımda turab / oldum taş dikildi başıma / el-Hâc İbrahim Ağanın / kerimesi merhume Fatma Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1259

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 110, Darphâne-i âmirede sahibayar Said Efendinin mahdumu *es-Seyyid Süleyman Hakkı Efendi*, 24 Ramazan 1245 / 19 Mart 1830.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (138x55cm.) Bş. (120x29.5cm.) Aş. (101x18.5-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ ضربحانهٔ عامره ده صاحبعيار \ سعيد افندينك مخدومى و مرحوم \ السيد سليمان حقى افندينك \ روحيچون فاتحه سنه ١٢٤٥ فى ٢٤ ن

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Darbhâne-i âmirede sahibayar / Said Efendinin mahdumu ve merhum / es-Seyyid Süleyman Hakkı Efendinin / rûhiçün Fâtiha / sene 1245 fi 24 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 111, Râkım, 7 Recep 1279 / 28 Aralık 1862.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (154x70cm.) Bş. (132x33cm.) Aş. (115x34-58cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on beş satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی لایموت \ راقم حطاط کیم حق ایلمش \ ذاتنی حسن کتابتله بکام \ شبوۀ خط جلیسی بیمثال \ حسن نسخی هالۀ بدر تمام \ بلسه کرفیض جلی و خطنی \ روح یاقوتی اولور اکا غلام \ خلقن حطی کبی احسن ایدی \ ایتمامشدی سنی اللی یی تمام \ ارجعی امرك طوینجه ایلدی \ فجأة عزم ره دار سلام \ ایلسون ذاتن خداوند کریم \ مکتب فردوسه استاد بنام \ یازدی خامه فوتنه تارخ تام \ راقمه خلد برین اولدی مقام \ سنه ۱۲۷۹ فی ۷ رجب

Huve'l-Hayy Lâyemût / Râkım hattat kim hak eylemiş / Zatını hüsn-i kitabetle begam / Şubv-i hatt-ı celisi bî-misal / Hüsn-i neshi hale-i bedr-i tamam / … … celi ve hattını / Ruh-i Yakûtî olur ona ğulâm / Hulkun hattı gibi ehsen idi / Etmemişti sinni elliyi tamam / İrci‘î emrin duyunca eyledi / Füc’eten azm-i rah-ı dâr-i selam / Eylesin zatın hodavend-kerim / mekteb-i firdevse üstad-ı benam / Yazdı hâme fevtine tarih-i tam / râkıma huld-i berîn oldu makam / sene 1279 fi 7 Receb

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 112, Eşraf-ı kazadan el-Hâc Ahmed Efendinin mahdumu *es-Seyyid Muhammed Emin Ağa*, Zilkade 1228 / Ekim-Kasım 1813.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (177x39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ چکدی ال دار فنادن بو نو جوان \ روحی اولسون غریق رحمت رحمان \ اون سکز یاشنده کتدی بقایه اه \ عجبمی والدینی اولسه لر نالان \ اشراف قضادن الحاج احمد \ افندینك مخدوم مکرّمی مرحوم \ و مغفور المحتاج الی رحمته \ ربه الغفور السّید \ محمّد امین اغانك روحیچون \ الفاتحه \ سنه ۱۲۲۸ ذا

Huve'l-Hallâku'l Bâkî / Çekdi el dâr-ı fenâdan bu nev-civan / Ruhu olsun garik-i rahmet-i rahman / On sekiz yaşında gitti bekâya âh /... valideyni olsalar nalân / eşrâf-ı kazadan el-Hâc Ahmed / Efendi'nin mahdum-ı mükerremi merhum / ve mağfur el-muhtac ilâ rahmeti / rabbihi'l-gafur es-Seyyid / Muhammed Emin Ağanın rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1228 Za.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 113, Ahiçelebi mahkemesi başkâtibi İsmail Efendi, 1199 / 1784-85.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (145x37.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ کمسه باقی دکلدر چونکه دهربی ثبوت \ کل اوقو اخلاص ایله بر فاتحه ایتمه سیکوت \ باق حقیقتله بو فقیرن مرقدنه ابرة ال \ کل نفس فانی فا الله حی لا یموت \ احی جلبی محکمهسی باش کاتبی اسمعیل افندی روحیچون فاتحه ۱۱۹۹

Huve'l-Bâkî / Kimse bâki değildir çünkü dehr bî-subut / Gel oku İhlâs ile bir Fâtiha etme sukut / Bak hakikatle bu fakirin merkadine ibret al / Külli nefs fanî fallâhu hayyun lâ-yemût / Ahiçelebi mahkemesi başkâtibi / İsmail Efendi rûhiçün Fâtiha / sene 1199

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 114, Şevki Hasan Efendinin hazinedârı *İsa Ağa*, 9 Şevval 1127 / 8 Ekim 1715.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (177x68cm.) Bş. (157x58cm.) Aş. (148x25-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ نوش ایدوب جام وبادن \ شربتی ایلدی فانی جهاندن \ اه عزلتی والدینم کوش \ ایدوب فوتم ایلدیلر اه \ فغان بویله بر درده \ دشدم بولمدم بی دوا \ شوقی حسن افندینك \ خزینه داری مرحوم عیسی \ اغانك روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۲۷ ۹ ل

Huve'l-Bâkî / Nuş edib câm-ı vebâdan / şerbeti, Eyledi fanî cihândan / âh uzleti, Valideynim gûş / edib fevtim eylediler âh-ı / figân, Böyle bir derde / düştüm bulmadım bî-deva / Şevki Hasan Efendinin / hazinedârı merhum İsa / Ağanın ruhuna Fâtiha / sene 1127 9 Şevvâl

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 115, Duhan tüccarlarından merhum Müderriszâde es-Seyyid Hâc Mustafa Ağa, 13 Safer 1226 / 9 Mart 1811.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (190x80cm.) Bş. (157x34cm.) Aş. (152x29-39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان \ بحق عرش اعظم نوری قرأن \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان ایده لر روحمه بر فاتحه احسان \ دحان تجارلرندن مرحوم \ مدّرس زاده السّید حاج \ مصطفی اغانك روحیچون \ فاتحه سنه هو ١٢٢٦ فی ١٣ ص

Huve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Râbb-i yezdan / Bi-hak-ı arş-ı a'zam nurî-i Kur'ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / duhan tüccarlarından merhum / Müderriszâde es-Seyyid Hâc / Mustafa Ağanın rûhiçün / Fâtiha sene hu 1226 fi 13 Sâfer

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 116, Hasan Efendizâde, 1252 / 1836-37.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (175x75cm.) Bş. (165x34cm.) Aş. (138x31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on dört satır, çift sütun, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حسن افندی زاده – حاکه اولوب فتاده \ طورمدی جوق فناده – عمرینی ایتدی تمام \ قیدی فلك ناکهان – هیج دیمه دی نو جوان \ بیل بونی بویله عیان – یوق جهانده دوام \ علّتی کلدی شدید – یآتمدی وقت مدید \ شبهه سز اولدی شهید – المآدی عالمده کام \ زائر اولان اغلسین – کوزی باشی چاغله سین \ سینه سنی داغله سین - اتش فرقتله تام \ حرمتنه پیآمیر – جرمیده وآرسه اکر \ عفو ایده یوم محشر – حضرت رب الأنام \ تا ریخ دردمندی – سرمده صوریکندی \ روح عزیز افندی – جنتی قیلدی مقام \ سنه ١٢٥٢

Huve'l-Bâkî / Hasan Efendizâde – Hâke olub fetâda / Durmadı çok fenâda – Ömrünü etti tamam / Kıydı felek nâgehan – Hiç demedi nev-civan / Bil bunu böyle 'iyân – Yok cihanda devam / İlleti geldi şedid – Yetmedi vakt-i medid / Şüphesiz oldu şehid – Almadı âlemde kâm / Zâir olan ağlasın – Gözü başı çağlasın / Sinesini dağlasın – Âteş-i firkatle tam / Hürmetine peyamir - Cürmü de varsa eğer / Af ede yevm-i mahşer – Hazret-i rabbi'l-enâm / Tarih-i derdmendi – Sermede suver-i … / ruh-i Aziz Efendi – Cenneti kıldı makam / sene 1252

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 117, Mısır çarşı kapusu ağzında attar merhum Seyyid el-Hâc Said Ağanın halilesi *Fatma Hanım*, 1232 / 1816-17.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (134x33-46cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ چون اجل کلدی اکا اولمز امان \ جرمنی عفو ایلیه یا ربّ المنان \ مغفرت قیل اولمسون حالی بمان \ مظهر نورشفاعت قیل هر زمان \ مصر چارشو قپوسی اغزنده \ عطار مرحوم سیّد الحاج \ سعید اغانك حلیله سی مرحومه \ فاطمه خانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٢

Huve'l-Bâkî / Çün ecel geldi ona olmaz eman / Cürmünü af eyleye yâ Rabbe'l-menan / Mağfiret kıl olmasın hâli bimân / Mazhar-ı nur-ı şefâat kıl her zaman / Mısır çarşı kapusu ağzında / Attar merhum Seyyid el-Hâc / Said Ağanın halilesi merhume / Fatma Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1232

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 118, Mütevelli Mahmut Ağa, 1124 / 1712-13.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (108x 20-22cm.) Aş.(100x*66-76*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الله سبحانه و تعالی \ متولی محمود اغا قولنه رحمت ایلیه \ بحرمة الفاتحه \ سنه ١١٢٤

Allah subhânehû ve teâlâ / Mütevelli Mahmud Ağa / kuluna rahmet eyleye / bi-hürmeti'l-Fâtiha / sene 1124

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 119, Kilârî Hasan Ağanın halilesi *Emine Hanım*, 3 Muharrem 1253 / 9 Nisan 1837.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (122x26-41cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم و مغفور له کیلاری \ الحاج حسن اغانك خلیله سی \ مرحومه و مغفور لها شریفه \ امینه خانم وسائر اهل \ ایمان روحلریچون فاتحه \ سنه ۱۲۵۳ فی ۳ م

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur leh Kilârî / el-Hâc Hasan Ağanın halilesi / merhume ve mağfur lehâ Şerife / Emine Hanım ve sâir ehl-i / iman ruhlariçün Fâtiha / sene 1253 fi 3 M.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 120, Mustafa Efendi.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (256x115x19cm.) Kt. (217x92x15cm.)
Bş.(190x27cm.) Aş. (178x*58-72*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ انتقال ... فنادن حیف بر ... \ اوله ... المدن ... \ ... امام اول سلطان ... \ ... کوناکون علتلرله عمری ... \ صوندی ساقی فنا ... \ اولمشکن نشوۀ ... \ روحنی شاد ایلیوب جرمن دخی ... \ ... ایتسون ... خدی الاینام \ فوتنی کوش ایلیوب هاتف دیدی تارخ \ ... مصطفی افندی \ سنه ---

El-Fâtiha / İntikal … fenâdan hayf bir … / ola … elimden … / … imam ol sultan / … gûnâgûn illetlerle ömrü … / Sundu sakî fenâ … / Olmuşken neşve-i … / Ruhunu şad eyleyip cürmün dahî … / … etsin Hodâ el-eynâm / Fevtini gûş eyleyip hâtif dedi tarih / … Mustafa Efendi / sene ---

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kitabedeki yazıların bir kısmı çok silik olduğu için okunamamaktadır.

Kat. no : 121, Teberdâr Hâc Mustafa Efendi, 1165 / 1751-52.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (203x95cm.) Bş. (70x28.5-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Osmanlıca

مرحوم و مغفور \ تبردار حاج مصطفى قولنه حق ايده رحمت \ ايدوبن قبرنى پر نور مقامن ايليه جنت \ اكر حقك رضاسيچون زيارتسه قصدك \ درونى بر دعا ايله آچوب حقا ايكى دستك \ رضاء لله الفاتحه \ ١١٦٥

Merhum ve mağfur / Teberdâr Hâc Mustafa kuluna Hak ede rahmet / Kabrini pür-nur makamın eyleye cennet / Eğer hakkın rızasıçün ziyaretse kastın / Derunî bir dua eyle açub hakka iki destin / rızâen lillâhi'l-Fâtiha / sene 1165

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 122, Ayşe Hatun, Cemaziyelâhir 1133 / Mart-Nisan 1721.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (121x29-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه ومغفوره \ عائشه حاتون \ روحنه الفاتحه \ سنه ١١٣٣ ج

Merhume ve mağfure / Ayşe Hatun / ruhuna el-Fâtiha / sene 1133 C.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 123, Kezban Hatun, 1124 / 1712-13.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (116x22.5-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

الله سبحا نه و تعالى مرحومه \ كذبان حاتون جملهٔ مو منين \ و مؤ مناته رحمت ايليه \ بحرمت الفاتحه سنه ١١٢٤

Allah subhânehû ve teâlâ merhume / Kezban Hatun cümle müminîn / ve müminata rahmet eyleye / bi-hürmeti'l-Fatiha sene 1124

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır

Kat. no : 124, Enderun-i hümâyunda kilar-ı hassadan mahrec duhaniyan kethüdâsı Karanfil Osman Efendi, 17 Ramazan 1245 / 12 Mart 1830.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (100x32x15cm.) Bş. (132x34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ بنى قيل مغفرت اى ربّ يزدان \ بحقّ عرش اعظم نورى قران \ كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان \ ايده لر روحمه بر فاتحه احسان \ اندرون همايونده كيلار \ حاصّدن محرج مرحوم \ دحانيان كتحداسى قرنفل \ عثمان افندى روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٥ فى ١٧ ن

Huve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-i a‘zam nur-i Kur’ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Enderun-i hümâyunda kilar-ı / hâssadan mahrec merhum / duhaniyan kethüdâsı Karanfil / Osman Efendi ruhuna Fâtiha / sene 1245 17 N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup dikdörtgen bir kaideye oturtulmuş baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 125, el-Hâc Ali Babanın zevcesi *el-Hâce Nefise Hanım*, 27 Ramazan 1266 / 6 Ağustos 1850.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : K. (190x82x15cm.) Kt. (165x67cm.) Bş. (132x24-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ فنادن بقایه ایلدی \ رحلت ایده قبرنی \ حق روضء جنت \ الحاج علی بابانك \ زوجه سی مرحومه و مغفوره \ الحاجه نفیسه حانم \ روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٦٦ ٢٧ ن

Huve'l-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi / rıhlet, Ede kabrini / hak ravza-i cennet / el-Hâc Ali Babanın / zevcesi merhume ve mağfure / el-Hâce Nefise Hanım / rûhiçün Fâtiha / sene 1266 27 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 126 ve 131, Lala, Şaban 1013/ Aralık 1604-Ocak 1605.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Bş. (*87x93*cm.) Aş. (*92-95*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Türkçe.

روحی شاد اولسون الهی ایتدی لالا انتقال \ عبرت ال بوندن همان ایتمه توجه ناصحه \ حق تعالی قبرنه روزنلر اجسون جابحا \ بوی جنتدن دماغ روحنه ایرسون رایحه \ روح موتای خیرله یاد ... \ سیر دخی محتاج برکون دعایی صالحه \ مشفیا هر کیم زیارت ایلیه تاریخله \ دیدم اول اوفی لالا روحی ایجون فاتحه
غفر الله ولوالدیه اواخر \ شعبان شهر سنه ثلث عشر و الف روحیچون \ فاتحه اوقیانك عاقبتی خیر اوله

a)Ruhu şad olsun ilâhî etti Lala intikal / İbret al bundan heman etme teveccüh nâsıha / Hak teâlâ kabrine revzenler açsın câbehâ / Bûy-i cennetten dimağ-ı ruhuna ersin râyiha / Ruh-i mevta-yı hayırla yad …/ Seyr dahî muhtac bir gün dua-yı saliha / Müşfiyen her kim ziyaret eyleye tarihle / Didem ola evfi Lala ruhu için Fatiha
b)Gaferallâhu ve li-vâlideyhi evâhir-i / şaban-şehr sene selâse aşr ve elf rûhiçun / Fatiha okuyanın âkıbeti hayr ola

Genel bilgiler : Lala paşalar türbesinde bulun 126 (ayak) ve 131 (baş) nolu taşlar aynı mezara ait baş ve ayak şâhideleri olmasına rağmen önceden iki ayrı numara verildiği için bir katalog içerisinde değerlendirilmiştir. Lala Paşalar türbesinde bulunan büyük lahit içerisinde yer alan mezarın baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 127, Lala Ramazan Paşa, 1003 / 1594-95.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (*78x84*cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Türkçe.

تاريخ وفات حضرت رمضان پاشا \ ... ... \ فوق ... رحمتله لالا پاشا \ سال تاريخنى انك صوردوقده ... \ رحمه الله على ... مددیدى اكا \ سنه ١٠٠٣

Tarih-i vefat-ı hazreti Ramazan Paşa / … … … … / Fevk … rahmetle Lala Paşa / Sâl-ı tarihini anın sordukda … / Rahimehû Allâh alâ … medidi âna / sene 1003

Genel Bilgiler : Lala Paşalar türbesinde bulunan büyük lahit içerisinde yer alan mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 128, *Halime Hatun* Dâye-i Sultan Muhammed Han Gazi.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (65x*95-95*cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Arapça.

انتقلت المرحومة المغفوره من \ دار الفنا الى دار البقا حليمه خاتون \ دايۀ سلطان محمّد حان غازى

İntekalet el-merhumetü el-mağfure min / dâri'l-fenâi ilâ dâri'l-bekâ Halime Hatun / Dâye-i Sultan Muhammed Han Gazi

Genel Bilgiler : Lala Paşalar türbesinde bulunan büyük lahit içerisinde yer alan mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 129, *Mustafa* bin İbrahim, 1002 / 1593-94.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (80x*90-90*cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Türkçe.

مصطفى بن ابراهيم \ فى اواسط جماذى \ الأخر سنه اثنى الف

Mustafa bin İbrahim / fî evâsıt-ı cemâziyel- / âhir sene isnâ elf

Genel Bilgiler : Lala Paşalar türbesinde bulunan büyük lahit içerisinde yer alan mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 130, Mehmed Sadık, 1023 / 1614-15.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Bş. (*77-79*cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

دريغا ابن اول لالا محمد وجود ... \ ... ايلدى زير ... ... \ اكرچه ايلدى منزلک ... اول كلشن جنت \ و احبابى نى ايلر كجه كندز اه و وايلاى \ اولنجه تارك دنيا ديدى امر وصفى تاريخن \ محمد صادقك اوله مقامى جنت ريباى سنه ١٠٢٣

Derîğâ ibn-i Lala ol Mehmed vücud … / … eyledi zîr … … / egerçi eyledi menzilin … ol gülşen-i cennet / ve ahbabını eyler gece gündüz âh u vaylây / olunca târik-i dünya dedi emr-i Vasfi tarihin / Mehmed Sadık'ın ola makamı cennet-i rîbây sene 1023

Genel Bilgiler : Lala Paşalar türbesinde bulunan büyük lahit içerisinde yer alan mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 132, Trabzonî el-Hâc Mustafa Kapudanın mahdumu *Hattat Osman Efendi*, 15 Zilhicce 1230 / 18 Kasım 1815.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (232x75cm.) Bş. (131x32cm.) Aş. (116x27-31.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اه ایله زار قیله رق تازلکمه طویمدم \ چون اجل پیمانه سی طولمش مراد المدم \ حسرتا فانی جهانده طول عمر سورمدم \ فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بلمدم \ طرابزونی الحاج مصطفی \ قپودانك محتومی \ مرحوم خطاط عثمان افندی روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۳۰ فی ۱۵ ذ

Huve'l-Bâkî / Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / Çün ecel peymânesi dolmuş muradım almadım / Hasretâ fanî cihanda tûl-i ömür sürmedim / Firkaten takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim / Trabzonî el-Hâc Mustafa / kapudanın mahdumu merhum hattat / Osman Efendi rûhiçün Fâtiha / sene 1230 fi 15 Zilhicce

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 133, *Tekirdağlı Emine* bint-i Hacı Ali Odabaşı, 1124 / 1712-13.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (45x38cm.) Aş. (48x32-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

تکرداغلی \ امینه بنت حاجی \ علی اوده باشی روحنه \ فاتحه ۱۱۲٤

Tekirdağlı / Emine bint-i Hacı / Ali Odabaşı ruhuna / Fâtiha sene 1124

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 134, Ondokuz Ağanın kerimesi *Hafize Hanım*, 1237 / 1821-22.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (87x38cm.) Bş. (58x17.5cm.) Aş. (50x15-17.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs,yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

غنجه كلوم كتدى جنت باغنه \ فراقى قالدى پدرى جاننه \ اون طقوز اغانك \ كريمه سى مرحومه \ حفيظه حانمك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٧

Gonca gülüm gitti cennet bağına / Firakı kaldı pederi canına / Ondokuz Ağanın / kerimesi merhume / Hafize Hanımın / ruhuna Fâtiha / sene 1237

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 135, Sâbıkan Ordu ve Livâ-i şerif Şeyhi Kırîmî el-Hâc Halil Efendi merhumun halilesi *Rukiye Hatun*, 1246 / 1830-31.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (177x98cm.) Bş. (91x25-34cm.) Aş. (90x18-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ سابقا اردوولوا شريف شيخى \ قريمى الحاج خليل افندى مرحومك \ حليله سى مرحومه رقيّه خاتون كريمه لرى \ مرحومه و مغفوره فاطمه پنبه خانمك \ روح شريفلرينه الفاتحه \ سنه ١٢٤٦

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Sâbıkan ordu ve livâ-i şerif şeyhi / Kırîmî el-Hâc Halil Efendi merhumun / halilesi merhume Rukiye Hâtun kerimeleri / merhume ve mağfure Fatma Pembe Hanımın / ruh-i şerifelerine el-Fâtiha / sene 1246

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidendir.

Kat. no : 136, Ondokuz Ağanın oğulluğu *İbrahim Halid*, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (87x46cm.) Bş. (55x17.5cm.) Aş. (46x17-18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

اون طقوز اغانك \ اوغللغى جنتمكان \ مرحوم ابراهيم حالد \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٣

Ondokuz Ağanın / oğulluğu cennet-mekan / merhum İbrahim Hâlid / ruhuna Fâtiha / sene 1233

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 137, 3 Receb 1243 / 20 Ocak 1828.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (89x24.5cm.) Aş. (56x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ عزّتك حقيچون عبدى بنده كى \ ايله يا رب جسمى نارى جهنمدن بعيد \ باد سرمستله يقيلدى اول كل اندام \ قلدى جمله احبابى كنج غمده نا اميد \ روحنه ايدب دعا ديديلر هر فاتحه \ واه چقمه عبد طاعونا اولدى شهيد \ سنه ١٢٤٣ فى ب

Huve'l-Bâkî / İzzetin hakkıçün abdi bendegî / Eyle yâ Rab cismi nâr-ı cehennemden baîd / Bâd-ı sermestle yıkıldı ol gül-i endam / Kaldı cümle ahbâbı genç gamda nâ-ümid / Ruhuna edüb dua dediler her Fâtiha / Vâh çekme abd tâuna oldu şehid / sene 1243 fi 3 B.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesinin üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 138, Mukaddeman saray-ı hümâyunda vâkı göz bekçiler ocağından Mora sâlyâneciliği ile çirağ buyurulmuş olan Mudurlulu es-Seyyid Muhammed Ağa, 1251 / 1835-36.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (236x90cm.) Bş. (119x26-30cm.) Aş. (90x30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مقدما سراي همايونده واقع قوز \ بكجيلر اوجاغندن موره ساليانه \ جيلكى ايله جراغ بيورلمش اولان \ مرحوم و مغفور الى رحمة ربّه \ الغفور مدرليلى السيد محمّد \ اغانك روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٥١

Huve'l-Bâkî / Mukaddeman saray-ı hümâyunda vâkı göz / bekçiler ocağından Mora sâlyâne- / ciliği ile çirağ buyurulmuş olan / merhum ve mağfur ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur Mudurlulu es-Seyyid Muhammed / Ağanın ruhuna el-Fâtiha / sene 1251

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesi kırıktır.

Kat. no : 139, Sâbıkan Babadağı Kadısı el-Hâc Osman Efendi, 1164 / 1750-51.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (230x86cm.) Bş. (146x29cm.) Aş. (78x*37-53*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ سابقا بابا طاغى \ قاضيسى اولان مرحوم و مغفور \ الحاج عثمان افندى \ روحيچون \ سنه ١١٦٤

el-Fâtiha / Sâbıkan Babadağı / Kadısı olan / merhum ve mağfur / el-Hâc Osman Efendi / rûhiçün / sene 1164

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 140, Haremeyn-i şerifeyn başhalifesi Ahmed Efendi

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt.(213x90cm) Bş.(92x35cm.) Aş.(63x*62-72*cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

فاتحه \ نعيما حرمين شريفين باش خاليفه سى احمد \ افندى ايتدى وا حيفا كى رحلت \ حرمين كاتب اولمش ايدى سابقا \ اورتبتله بولوب احراز شهرت \ كراما كاتبين اجرجزيلك \ ايدوب دفتر اعماله مثبت \ چكيلوب ابتداى امصاى عفو \ ترقى يازيله رحمتله قت قت اوله يارب \ كلوب هاتف ديدى نعميه تاريخ \ نعيم اچره نعيما بولدى نعمت

Fâtiha / Naimâ haremeyn-i şerifeyn başhalifesi Ahmed / Efendi etti vâ hayfâ ki rıhlet / Haremeyn kâtib olmuş idi sâbıkan / ... bulup ihrâz-ı şöhret / Kirâmen katibîn ecr-i cezîlin / edüp defter-i a'mâle müsbet / Çekilüp ibtidayı emsayı avf / Terakki yazıla rahmetle kat kat ola ya rab / Gelip Hâtif dedi naime tarih / naim içre naima buldu nimet

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin tepesi kırıktır.

Kat. no : 141, Kapan-ı 'asl tüccarlarından Tulumbacızâde es-Seyyid Muhammed Emin Efendi, 25 Cemaziyelâhir 1272 / 3 Mart 1856.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (125x62cm.) Bş. (126x26cm.) Aş. (90x22-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ چون اجل كلدى اكا اولمز امان \ جرمنى عفو ايليه يا ربّ المنّان \ قپانى عسل توجّارلرندن \ طولنباجى ذاده مرحوم \ و مغفور لها السّيد \ محمّد امين افنديك \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٧٢ فى ٢٥ ج

Huve'l-Bâkî / Çün ecel geldi ona olmaz eman / Cürmünü af eyleye yâ Rabbe'l-mennân / Kapan-ı 'asl tüccarlarından / Tulumbacızâde merhum / ve mağfur lehâ es-Seyyid / Muhammed Emin Efendinin / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1272 fi 25 C.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 142, Kapan-ı ‘asl tüccarlarından Tulumbacızâde es-Seyyid Muhammed Salih Şükrü Ağa, 1243 / 1827 – 28.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (198x62cm.) Aş. (152x29-30cm.) Bş. (163x37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحي الباقى \ مرور اتدكجه قبرمدن الايه الا اخوان \ دعاء خير ايله ياد ايلين كى محتاجم هران \ زيارت ايلين اجناب بنى هر دم اونتمسون \ كه جرمم حدّن اشمشدر اوله كه عفو ايده رحمان \ قپان عسل تجّارلرندن طلومباجى \ زاده مرحوم السّيد محمّد صالح \ شكرى اغانك روحيچون \ الفاتحه سنه هو ١٢٤٣

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Mürur ettikçe kabrimden ... ihvân / Dua-i hayr ile yâd eyleyin ki muhtacım her an / Ziyaret eyleyen ecnâb beni her dem unutmasın / Ki cürmüm haddin aşmıştır ola ki af ede Rahmân / Kapan-ı ‘asl tüccarlarından Tulumbacı- / zâde merhum es-Seyyid Muhammed Salih / Şükrü Ağanın rûhiçün / el-Fâtiha sene 1243

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 143, Nimetî Hanım, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (122x23.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ مرحومه ومغفوره \ نعمتى حانم \ روحيچون \ رضا لله تعالى \ فاتحه سنه ١١٥١

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhume ve mağfure / Nimetî Hanım / rûhiçün / rızâen lillâhi teâlâ / Fâtiha sene 1151

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 144.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (65x12.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

ربنا اتنا فى الدنيا حسنة \ و فى الخرة حسنة \ وقنا عذاب النار
روحيچون فاتحه \ لااله الاّ الله \ محمد رسول الله

a) Rabbenâ âtina fi'd-dünya haseneten / ve fi'l-âhireti haseneten / ve kınâ azâbe'n-nâr
b) rûhiçün Fâtiha / Lâilâhe illallah / Muhammedün rasûlullah

Genel bilgiler : Taş serbest olup, şâhidenin tepesi kırıktır.

Kat. no : 145, Şeyh Ebu'l-Vefâ medresesi müderrisi Akşehîrî Mustafa Keşşâf Efendi, 17 Ramazan 1281 / 13 Şubat 1865.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (220x110x20cm.) Kt. (190x75cm.)
Bş. (173x36cm.) Aş. (168x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالحى لا يموت \ علماء عظامدن و مدّرسين \ كرآمدن شيخ ابو الوفا \ قدس سرّه الاعلاّ \
حضرتلرينك مدرسه سى \ مدّرسى اقشهيرى مصطفى كشاف \ افندنك روحيچون فاتحه \ سنه
١٢٨١ فى ١٧ رمضان

Huve'l-Hayy Lâyemût / Ulema-i izamdan ve müderrisîn-i / kirâmdan Şeyh Ebu'l-Vefâ / kuddise sırruhû el-a'lâ / hazretlerinin medresesi / müderrisi Akşehîrî Mustafa Keşşâf / Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1281 fi 17 N.

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 146, Yahyagüzel Mahallesi muhtarı Hacı Hüseyin Efendinin Halilesi *Fatma Zehra Hatun*, 1265 / 1848 – 49.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (107x24-31cm.) Aş. (73x25-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ یحیا کوذل محله سی محتاری \ حاجی حسین افندینك حلیله سی مرحومه \ فاطمه زهرا خاتون \ روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٦٥

Huve'l-Bâkî / Yahyagüzel Mahallesi muhtarı / Hacı Hüseyin Efendinin / halilesi merhume / Fatma Zehra Hatun / rûhiçün Fâtiha / sene 1265

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 147, Estefe handânlarından Salih Ağanın mahdumu *Halil Bey*, Muharrem 1227 / Ocak-Şubat 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (190x75cm.) Bş. (142x32cm.) Aş. (145x*72-83*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ لآ اله الله محمّد رسول الله \ استفه حاندانلرندن \ صالح اغانك مخدومی \ مرحوم و مغفور جنّت مکآن \ فردوس آشیان خلیل \ بك روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٧ فی م

Huve'l-Bâkî / Lâilâhe illallah Muhammedün rasûlullah / Estefe handânlarından / Salih Ağanın mahdumu / merhum ve mağfur cennet-mekan / firdevs-âşiyan Halil / Bey rûhiçün el-Fâtiha / sene 1227 fi M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 148, Hamide Hanım, 5 Safer 1241 / 19 Eylül 1825.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x64cm.) Bş. (144x25-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ زادۀ یوسف اغا میر مشیر حیفا \ دختری قالدی ملول واه ادوب عزم بقا \ اولمدی دردینه بجاره نك اصلا چاره \ اجل اولنجه اولورمی ... بیك دورلو دوا \ اه اه ایلیه رك خیری دیدی تاریخن \ حمیده حانمه عدنی قیله منان مأوی \ الفاتحه ١٢٤١ فی ٥ ص

Huve'l-Bâki / Zâde-i Yusuf Ağa mîr-i müşir hayfâ / dohteri kaldı melûl vâh edip azm-i bekâ / Olmadı derdine biçarenin asla çare / Ecel olunca olur mu … bin türlü devâ / Âh âh eyleyerek Hayri dedi tarihin / Hamide Hanıma ‘adni kıla mennân me’vâ / el-Fâtiha 1241 fi 5 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır

Kat. no : 149, Hacı İsmailzâde İbrahim Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*, 1276 / 1859-60.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (69x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ چمشکزك قضاسنده صیرنق \ قریه سنده \ حاجی اسماعیل اغا زاده \ ابراهیم اغانك کریمه سی جنتمکان \ فاطمه خانمك روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٧٦ فی ١٢ ذا

Huve'l-Bâkî / Çemişgezek kazasında Sırnık / karyesinde Hacı İsmail Ağazâde / İbrahim Ağanın kerimesi cennet-mekan / Fatma Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1276

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olduğu düşünülen taşın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 150, Sâbıkan Bosna Valisi Hüsameddin Paşa hazretlerinin kerime-i muhteremleri Fatma Uluvve Hanımın dadısı *Leftâre Kadın*, 29 Şevval 1227 / 5 Kasım 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (143x32-43cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ سابقا بوسنه واليسى \ خسامدالدين پاشا حضرتلرينك \ كريمهء محترملرى فاطمه \ علوه خانمك ضاضيسى \ مرحومه لفتاره قادينك \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٧ فى ٢٩ ل

Âh mine'l-mevt / Sâbıkan Bosna vâlisi / Hüsameddin Paşa Hazretlerinin / kerime-i muhteremleri Fatma / Uluvve Hanımın dadısı / merhume Leftâre Kadının / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1227 fi 29 L.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 151, Sudûr-i ‘izâmdan Esad Efendinin kerime-i muhteremesi *Fâtımatü'z-Zehra Hanım*, 17 Şevval 1255 / 24 Aralık 1839.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (83x6-20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ صدور عظامدن \ اسعد افندينك \ كريمه محترمه سى \ فاطمة الزظهرا \ حانمك روحيچون \ رضاء لله فاتحه \ سنه ١٢٥٥ \ ١٧ ل

el-Bâkî / Sudûr-i ‘izâmdan / Esad Efendinin / kerime-i muhteremesi / Fâtımatü'z-Zehra / Hanımın rûhiçün / rızâen lillâh Fâtiha / sene 1255 / 17 L.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 152, Eşrâf-ı kudâttan Mustafa Enîs Efendinin halilesi *Münire Hatun*, 17 Şevval 1285 / 30 Ocak 1869.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (175x105cm.) Bş. (134x*54-77*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

آه من الموت \ اشراف قضاتدان \ مصطفى انيس افندينك حليله سى \ و مرحوملرك والده لرى خديجه \ منيره حاتونك و كافه أهل ايمانك \ ارواحلريچون رضأ لله فاتحه \ سنه ١٢٨٥ فى ١٧ ل

Âh mine'l-mevt / Eşrâf-ı kudâttan / Mustafa Enîs Efendinin halilesi / ve merhumların valideleri Hatice / Münire Hatunun ve kaffe ehl-i imanın / ervâhlariçün rızâen lillâh Fâtiha / 1285 fi 17 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup 153 ve 154 nolu taşlar ile aynı kapak taşı üzerinde bulunmaktadır.

Kat. no : 153, **Eşrâf-ı kudâttan es-Seyyid Mustafa Enîs Efendinin mahdumu *es-Seyyid Mehmed İzzettin Efendi*, 1250 / 1834-35.**

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (81x20-22.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ حاصلى عمرم چكرم پاره سى \ كتدى الدن دلده قالدى ياره سى \ قيل شفاعت نو جوانم بزلره \ والدينك غيرى يوقدر چاره سى \ اشراف قضاتدان السيد مصطفى \ انيس افندينك مخدومو مرحوم \ السيد محمد عزتدين افندى روحنه فاتحه سنه ١٢٥٠

Huve'l-Bâkî / Hâsılı ömrüm cigerim pâresi / Gitti elden dilde kaldı yâresi / Kıl şefâat nev-civanım bizlere / Valideynin gayrı yoktur çâresi / Eşrâf-ı kudâttan es-Seyyid Mustafa / Enis Efendinin mahdumu merhum / es-Seyyid Mehmed İzzettin Efendi / ruhuna Fâtiha sene 1250

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup 152 ve 154 nolu taşlar ile aynı kapak taşı üzerinde bulunmaktadır.

Kat. no : 154, ... önünde kurukahveci Seyyid Hasan Efendinin mahdumu *Seyyid Mustafa Tevfik Efendi*, 1247 / 1831-32.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (71x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ نو جوانم اوجدى جنت باغنه \ فراقى قلدى والدينك جاننه \ تحمر اوننده قورى \ قهوه جى سيد حسن افندينك مخدومو سيد \ مصطفى توفيق \ افندينك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٧

el-Bâkî / Nev-civanım uçtu cennet bağına / Firâkı kaldı valideynin canına / tehammur önünde kuru / kahveci Seyyid Hasan Efendinin / mahdumu Seyyid Mustafa Tevfik / Efendinin ruhuna Fâtiha / sene 1247

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup 152 ve 153 nolu taşlar ile aynı kapak taşı üzerinde bulunmaktadır.

Kat. no : 155, Munise Hanım, 3 Recep 1270 / 2 Nisan 1854.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (135x62cm.) Bş. (82x27-34cm.) Aş. (92x23-28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ پاك دامن صالحه بر دختر \ ابتلا ايتمشدى امّا چاره سز بر علت \ كنج ايكن بيچاره چكدى بونجه دم رنج و تعب \ عاقبت قيدى فلك اول نازنين عفته \ والدينه ترك ايدوب بر طفل دختر كتدى آه \ حشره دك زار و فغانله صالدى حسرته \ وآه همشيره م ديوب عصمت ديدى تاريخ درّ \ مونسه خانم قرين اولدى وصال رحمته \ سنه ١٢٧٠ فى ٣ ب

--- / Pâkdâmen saliha bir dohter / İbtilâ etmişti ammâ çaresiz bir illet / Genç iken bîçâre çekti bunca dem-i renc u ta‘b / Akıbet kıydı felek ol nazenin iffete / Valideyne terk edip bir tıfl-ı dohter gitti âh / Haşre dek zâr u figânla sâldı hasrete / Vâh hemşirem deyip İsmet dedi tarih Dürr / Munise Hanım karîn oldu visal-i rahmete / sene 1270 fi 3 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin üst tarafı kırıktır.

Kat. no : 156, Hâdim-râh-ı şeriat-ı eşrâf-ı kudâttan Mustafa Enis Efendi, 4 Safer 1277 / 22 Ağustos 1860.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (175x70cm.) Bş. (145x36cm.) Aş. (125x22-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, oniki satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقی \ خادم راه شریعت اشرف قضاتدن \ مصطفی انیس افندیٰنیك حال و نامدار \ خیل مدت خدمت دین مبینله ایلدی \ ملکت محروسهٔ شاهانه ده کشت و کذار \ بعده ضبطییه ده نائب ایکن کشفه همان \ ارجعی امریله اولدی عازم دار القرار \ پاك ایدوب جرم و خطادن دفتر اعمالنی \ غرقهٔ دریای رحمت ایلیه آمرزکار \ ایلدم بر فاتحه اهدا دیدم تاریخنی \ مصطفی فردوسده اولسون انیس چاره یار \ روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٧٧ فی ٤ س

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Hâdim-râh-ı şeriat-ı eşrâf-ı kudâttan / Mustafa Enis Efendinin hâl u namdâr / hayli müddet hizmet-i din-i mübinle eyledi / ... mahruse-i şâhanede geşt ü güzar / Ba'dehû zabtiyede nâib iken keşfe hemân / İrci'î emriyle oldu âzim-dârü'l-karar / Pâk edip cürm ü hatadan defter-i a'mâlini / Garga-i deryayı rahmet eyleye âmürz-gâr / Eyledim bir Fâtiha ihdâ dedim tarihini / Mustafa firdevsde olsun enis çâre yâr / rûhiçün Fâtiha / sene 1277 fi 4 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 157, Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan ve mektûbî mâliyesinden hulefa Fâik Efendinin validesi *Şerife Nefise Hanım*, 4 Recep 1271 / 23 Mart 1855.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x68cm.) Bş. (130x30-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حواجکان دیوان همایندان \ و مکتوبی مالیّه سندن خلفا \ فائق افندینك والده سی \ مرحومه و مغفور لها شریفه \ نفیسه حانمك روحیجون فاتحه \ سنه ١٢٧١ فی ٤ ب

Huve'l-Bâkî / Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan / ve mektûbî mâliyesinden hulefâ / Fâik Efendinin validesi / merhume ve mağfur lehâ Şerife / Nefise Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1271 fi 4 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 158, Seyyid Muhammed Ağa, 1123 / 1711.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (95x17cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

حق سبحانه \ وتعالى مؤمنين \ ومؤمنانه سيّد \ محمّد اغا قولنه \ رحمت ايليه \ بحرمة الفاتحه \ سنه ١١٢٣

Hak subhânehû / ve teâlâ müminîn / ve müminâta Seyyid / Muhammed Ağa kuluna / rahmet eyleye / bi-hürmeti'l-Fâtiha / sene 1123

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 159, 12 Rabiyülevvel 1195 / 8 Mart 1781.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş.(82x32 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, onbir satır.
Kitabe : Türkçe.

- - - \ ايرمدى عمرم بهارا - - - \ اجل قلدى علاج اولمدى درد - - - \ جورمى عصيانم جوقدر - - - \ اوميديم بونه حقدن اوله رحمت \ شفيع اوله حبيبم بن ... رحمت \ رحمتى مبذول اولور عطانك \ جورمينه معترف اولن قوللرينك \ الهى يارليغا شهباى لطفله \ بو محتاجه ايليه بر فاتحه اهدى \ سنه ١١٩٥ فى ١٢ را

- - - / Ermedi ömrüm bahara --- / Ecel geldi ilac olmadı derd - - - / Cürmî-i isyanım çoktur --- / Ümidim buna Haktan ola rahmet / Şefi‘ ola habibim ben … rahmet / Rahmeti mebzûl olur ‘atânın / Cürmüne mu‘terif olan kullarının / İlahi yarlıga şehbâ-yı lütufla / bu muhtace eyleye bir Fâtiha ihdâ / sene 1195 fi 12 Ra.

Genel bilgiler : Taş serbest olup, şâhidenin tepesi kırıktır.

Kat. no : 160, Ayşe Hanım, 1257 / 1841-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (45x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Türkçe.

--- \ عايشه خانم كيدوب قيلدى جنان اجره مكان فاتحه ١٢٥٧

--- / Ayşe Hanım gidip kıldı cenan içre mekan Fâtiha 1257

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulıunmaktadır.Taşın büyük kısmı kırıktır.

Kat. no : 161, Eşrâf-ı kudâttan merhum Seyyid Mustafa Enîs Efendizâde meclis-i vâlâ tahrirat odası hülefası mütehayyerâtdan *Seyyid Mehmed Emin Efendi.*

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (170x58cm.) Bş. (121x30cm.) Aş. (86x*40-50*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, altı satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اشراف قضاتدان مرحوم سيّد \ مصطفى انيس افندى زاده \ مجلس وا لا تحريرآت اوطاسى \ خلفاسى متخيراتدان مرحوم سيّد \ محمد امين افنديك و كافۀ

Huve'l-Bâkî / Eşrâf-ı kudâttan merhum Seyyid / Mustafa Enîs Efendizâde / Meclis-i vâlâ tahrirât odası / mütehayyirâtdan merhum Seyyid / Mehmed Emin Efendinin ve kâffe-i / ---

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 162, Süleyman Fehim Efendinin oğlu *Muhammed Nuri*, (gurre) Rebiülâhir 1228 / 3 Nisan 1813.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (94x47cm.) Bş. (85x19-20cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ محمّد نوری مرغ جنت \ اسا کتدی رضوانه \ یتوردی خاتم خاصی \ فراقی
اولدی سلیمانه \ سلیمان فهیم افندینك \ اوغلی محمّد نوری \ روحنه فاتحه سنه ١٢٢٨ غره ر

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Muhammed Nuri morg-ı cennet- / âsâ gitti rıdvâna /
Yitirdi hâtem-i hâssı / firakı oldu Süleyman'a / Süleyman Fehim Efendi'nin /
Oğlu Muhammed Nuri / ruhuna Fâtiha sene 1228 gurre R.

Genel Bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 162-A, Muhammed Ağa, 1131 / 1718-19.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (50x25cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم محمّد \ اغا روحنه \ فاتحه سنه ١١٣١

Merhum Muhammed / Ağa ruhuna / Fâtiha sene 1131

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır

Kat. no : 163, Emetullah Kadın, 1141 / 1728-29.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (53x13cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه و مغفوره \ امت الله قادين \ روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١١٤١

Merhume ve mağfure / Emetullah Kadın / rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1141

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 164, Trabzon tüccarlarından el-Hâc Mustafa Ağa, 7 Zilkade 1247 / 8 Nisan 1842.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (160x65cm.) Bş. (93x25cm.) Aş. (73x19-25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ چون اجل كلدى اكا اولماز امان \ جرمنى عفو ايله يا ربّ المنان \ مغفرت قيل اولمسون حالى يمان \ مظهر نورى شفاعت قيل هر زمان \ طربزون تجارلرندن مرحوم الحاج \ مصطفى اغا روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٧ فى ٧ ذا

el-Bâkî / Çün ecel geldi ona olmaz emân / Cürmünü affeyle yâ Rabbe'l-mennân / Mağfiret kıl olmasın hâli yaman / Mazhar nurî-i şefâat kıl her zaman / Trabzon tüccarlarından merhum el-Hâc / Mustafa Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1247 fi 7 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 165, es-Seyyid Osman, 17 Rabiyülevvel 1175 / 16 Ekim 1761.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (95x46-49cm.) Bş. (95x17cm.) Aş. (50x49-53cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور \ السّيد عثمان \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٧٥ فى ١٧ را

Merhum ve mağfur / es-Seyyid Osman / ruhuna Fâtiha / sene 1175 fi 17 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 166, es-Seyyid el-Hâc Ahmed Ağanın kerimesi *Şerife Saliha Hatun*, 21 Rabiyülevvel 1225 / 26 Nisan 1810.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x81cm.) Bş. (136x23-24cm.) Aş. (133x24-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ السّيد الحاج احمد \ اغانك كريمه سى مرحومه \ و مغفوره شريفه صالحه \ حاتون روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٢٥ فى ٢١ ربع لاول

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / es-Seyyid el-Hâc Ahmed / Ağanın kerimesi merhume / ve mağfure Şerife Saliha / Hatun rûhiçün Fâtiha / sene 1225 fi 21 Rebiyülevvel

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 167, Müteyahhirân hacegân-ı dîvân-ı humâyunda ve defterhâne-i hâkânî kuyudât odası kudemay-ı hulefâsından es-Seyyid Mustafa Besim Efendi, 11 Şevval 1281 / 9 Mart 1865.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (226x110x18cm.) Kt. (190x72cm.)
Bş. (173x34.5-35.5cm.) Aş. (113x31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, onbir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحي لايموت \ متخيران حواجكان ديوان \ همايونده دفترخانۀ خاقانى \ قيودات اوطه سى قدماى \ خلفاسندن فردوسى ناميله \ تخلصنما خادم تربۀ شريفۀ \ حضرت شيخ مصلح الدين \ ابوالوفا منتقل دار الرحمته \ والنعيم السيد مصطفى بسيم \ افندى روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٨١ فى ١١ شوال

Huve'l-Hayy Lâ-yemût / Mütehayyirân hacegân-ı dîvân-ı / humâyunda ve defterhâne-i hâkânî / kuyudât odası kudemay-ı / hulefâsından Firdevsî namıyla / tahallusnümâ hâdim-i türbe-i şerife-i / Hazreti Şeyh Muslihiddin / Ebu'l-Vefâ müntekil-i dâru'r-rahmete / ve'n-ne‘îm es-Seyyid Mustafa Besim / Efendi ruhuna el-Fâtiha / sene 1281 fi 11 Şevval

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 168, Said Efendinin dohteri *Ayşe Sıdıka Hanım*, 1253 / 1837-38.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (162x65cm.) Bş. (143x21.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ دختر معصومۀ اسعد افندى وآى وآى \ نو جوان و كنج ايكن اولدى بقايه رونمايى \ ارجعى دعوتنه ايدوب اجآبت با رضا \ ايجدى شهد آب اجل بصدى مقام قبره پايى \ اشك حسرتله وفاتك تاريخى اولدى رقم \ قصرى عدنى عايشۀ صديقه حآنم ايده جايى \ سنه ١٢٥٣

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Dohteri masume-i Said Efendi vây vây / Nev-civan ve genç iken oldu bekâya rûnumâyı / İrci‘î davetine edip icâbet bâ-rıza / İçti şehd-âb-ı ecel bastı makam-ı kabre payı / Eşk-i hasretle vefâtın tarihi oldu rakam / Kasr-ı ‘adni Ayşe Sıdıka Hanım ide câyı / sene 1253

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 169, Saray-ı hümâyun çirağlarından Emine Gülzemin Hanım, (gurre) Zilhicce 1261 / 1 Aralık 1845.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (182x32-40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سرای همایون چراغلرندن \ جنتمکان فردوس اشیان \ مرحومه ومغفوره المحتاجة \ الی رحمة ربّه الغفور \ عقتلو امینه کل زمین \ حانمك روح شریفه سیچون \ لله الفاتحه \ سنه ١٢٦١ فی غره ذ

Huve'l-Bâkî / Saray-ı hümâyun çirağlarından / cennet-mekan firdevs-âşiyan / merhume ve mağfure el-muhtâce / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / iffetli Emine Gülzemin / Hanımın ruh-i şerifesiçün / lillâhi'l-Fatiha / sene 1261 fi gurre

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup bir kaide içerisinde sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 170, Zecriyye kâtibi Manastırlı el-Hâc Numan Efendi, 15 Ramazan 1245 / 10 Mart 1830.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (202x67cm.) Bş. (168x*57-73*cm.) Aş. (140x*46-62*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمة ربّه \ الغفور زجریه کاتبی \ مناسترلی الحاج \ نعمان افندینك \ روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٤٥ فی ١٠ ن

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur zecriyye kâtibi / Manastırlı el-Hâc / Numan Efendinin / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1245 fi15 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 171, Mîr-i mîran kiram-ı bahrü'l-ihtişamdan sâbıkan Niğde sancağı mutasarrıfı Vidinî İsmâil Paşa.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (181x41cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, oniki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ بر قضا کبی اوله تقدیر تدبیر اکا امر محال \ امر حق جاری همان ایلمکدر
انفصال \ چون اذا جاء القضا عمّی البصر مفهومی \ تا ازلدن ایلمشدی کندونه هم کوشمال \ حق
ایده قبرنی روضئه جنّت \ مقتولا شهید اولوب بقایه ایتدی ارتحال \ میر میران کرام باهر
الاحتشامدن سابقا \ نیکده سنجاغی متصرّفی مرحوم و مغفور له \ ودینی اسماعیل پاشانك روحی \
ایچن رضآء لله تعالی الفاتحه

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Bir kaza gibi ola takdir-i tedbir ana emr-i mahal / Emr-i hak câri hemân eylemektir infisâl / Çün izâ câe'l-kadâ 'ummiye'l-basar mefhumu / Tâ ezelden eylemişti kendine hem gûşmâl / Hak ede kabrini ravza-i cennet / Maktulen şehid olup bekâya etti irtihal / mîr-i mîrân-ı kiram bâhirü'l-ihtişamdan sâbıkan / Niğde sancağı mutasarrıfı merhum ve mağfur leh / Vidinî İsmâil Paşanın ruhu / içün rızâen lillâhi teâlâ el-Fâtiha

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup bir kaide içerisinde sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 172, Kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu *Edhem İbrahim Efendi*, 1257 / 1841-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (90x45cm.) Bş. (76x23cm.)
Malzeme ve eknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ ایلدی انجام اجل عمرم تباه \ عالمه کلدم بر قوش ایدم اوچدم اه \ والدینم اغلمه اولدم
شفیع \ ایتمدم فانیه رغبت له نکاه \ قضاتدن مصطفی انیس افندینك \ مخدومی ادهم ابراهیم افندینك
روحیچون \ فاتحه سنه ١٢٥٧

Âh mine'l-mevt / Eyledi encâm-ı ecel ömrüm tebah / Âleme geldim bir kuş idim uçtum âh / Valideynim ağlama oldum şefî' / Etmedim fanîye rağbetle nigâh / Kudâttan Mustafa Enis Efendinin / mahdumu Edhem İbrahim Efendinin rûhiçün / Fâtiha sene 1257

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 173, Derviş Mehmed, 1117 / 1705-06.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (70-10cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır; mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ دريغا درويش محمد طفل ايكن \ چالدى صيادى اجل اول مهوه شى \ باغ جنت قوشى ايكن دنيده \ صنديلر كم قاله اول طوطى وشى \ ديديلر تاريخنى ... ... \ اوچدو ياحيف دنيادن جنت قوشى \ سنه ١١١٧

El-Fâtiha / Derîğâ Derviş Mehmed tıfıl iken / Çaldı sayyâdî-i ecel ol mehveşi / Bağ-ı cennet kuşu iken dünyada / Sandılar kim kala ol tutîveşi / Dediler tarihini … … / Uçdu ya hayf dünyadan cennet kuşu / sene 1117

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup bir kaide içerisinde sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 174, Hâlâ teşrifatî-i dîvân-ı hümâyun Nazif Beyefendi emekdarlarından *el-Hâc Ahmed Ağa,* 16 Rabiyülevvel 1268 / 9 Ocak 1852.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (162x80cm.) Bş. (141x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مرحوم ومغفور المحتاج \ الى رحمته ربه الغفور \ حالا تشريفاتى ديوان همايون \ نظيف بك افندى امكدارلرندن \ الحاج احمد اغانك \ روحيچون فاتحه \ سنه فى ١٦ را

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Hâlâ teşrifâtî-i dîvân-ı hümâyun / Nazif Bey Efendi emekdarlarından / el-Hâc Ahmed Ağanın / rûhiçün Fâtiha / sene 1268 fi 16 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidir.

Kat. no : 175, Sadrazam-ı esbak [Yu]suf Paşa hazretlerinin vekil --- *Hafız Ahmed Nuri Efendi*, 25 Şevval 1231 / 18 Eylül 1816.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (164x30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقى \ صدرى اعظم اسباق \ --- سف پاشا \ حضرتلرينك وكيل - - - \ حافظ احمد نورى \ افندينك روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٣١ فى ٢٥ ل

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Sadrazam-ı esbak / [Yu]suf Paşa / Hazretlerinin vekil - - - / Hafız Ahmed Nuri / Efendinin rûhiçün / el-Fâtiha sene 1231 fi 25 L.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadec baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın kenarları kırıktır.

Kat. no : 176, Kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu *Muhammed Fazlı Efendi*, 1255 / 1839-40.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (95x54cm.) Bş. (67x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ --- بلنمدى امر ... بر چاره سى \ اوج ياشنده تكميل المش وعده سى \ نيجه روخانى و جسمانيله تدبير ايتديلر \ كلسه لقمان نيلسون طلموش اجل پيمانه سى \ قضاتدن مصطفى انيس افندينك مخدومى \ محمّد فضلى افندينك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٥٥

Âh mine'l-mevt / --- bulunmadı emr ... bir çâresi / Üç yaşında tekmil almış vadesi / Nice ruhanî ve cismaniyle tedbir ettiler / Gelse Lokman neylesun dolmuş ecel peymânesi / kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu / Muhammed Fazlı Efendi rûhiçün Fâtiha / sene 1255

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın sağ tarafı kırıktır.

Kat. no : 177, Vidinli İdris Paşanın ehli *Fatma Hanım*, 15 Ramazan 1232 / 29 Temmuz 1817.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (166x85cm.) Bş. (166x43-52cm.) Aş. (154x32-40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالحی الباقی \ بو چاغنده ترحم ایتمدی وبآ بر کرّه \ یاقدی وجود شهری کچمدی رجا بر کرّه \ اتمسونمی اولادم اه اوچوردی الدن بنی \ قالدی یاورولرم داغلدی یوا بر کرّه \ ای فلك لایقمدر حاکیله یکسان ایلمك \ اجل کلمش اه چاره یوق بر کرّه \ ویدنلی ادریس پاشانك اهلی \ مرحومه فاطمه خانم روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۳۲ فی ۱۵ن

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Bu çağında terahhüm etmedi vebâ bir kere / Yaktı vücud-i şehri geçmedi recâ bir kere / Etmesin mi evlâdım âh uçurdu elden beni / Kaldı yavrularım dağıldı yuva bir kere / Ey felek lâyıkımdır hâkiyle yeksan eylemek / Ecel gelmiş âh çare yok bir kere / Vidinli İdris Paşanın ehli / merhume Fatma Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1232 fi 15 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 178, İbrailde bina emini ve kapucubaşı Süleyman Ağa merhumun kerimesi *Şerife Hafife Hanım*, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (71x20 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ برکلی غنجه ایدم اچلمدن \ صولدم باغ جهانی ترك \ ایدب جنّت اعلایی بولدم \ ابرائلده بنا امنی و قپوجی \ باشی سلیمان اغا مرحومك کریمه سی \ شریفه حفیفه حانم روحنه \ فاتحه سنه ۱۲۳۳

el-Bâkî / Bir gonca idim açılmadan / soldum, Bağ-ı cihânı terk / edip cennet-i a'lâyı buldum / İbrâilde bina emini ve kapucu- / başı Süleyman Ağa merhumun kerimesi / Şerife Hafife Hanım ruhuna / Fâtiha sene 1233

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 179, Mîr-i mîran-ı kiramdan Vidinli İsmail Paşanın cariyesi *Hâtem Kadın*, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (141x28-42 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ فنادن بقایه ایلدی رحلت \ حق ایده قبرنی روضئه جنّت \ میر میران کرامدن ویدنلی \ اسماعیل پاشانك جاریه سی \ مرحومه و مغفوره خاتم \ قادن روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٣

Huve'l-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / Hak ede kabrini ravza-i cennet / Mîr-i mîrân-ı kiramdan Vidinli / İsmail Paşanın cariyesi / merhume ve mağfure / Hâtem Kadın ruhuna Fâtiha / sene 1233.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 180, Sâbıkan sadr-ı Anadolu Arabzâde Hamdullah Efendi Hazretleri etbâ'ından Edhem Ağanın semere-i fuâdı *Ahmed Râşid Molla,* 1246 / 1830-31.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (85x47cm.) Bş. (76x20-22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سابقا صدر اناطولی \ عرب زاده حمدالله افندی \ حضرتلری اتباعندن \ ادهم اغانك ثمرهٔ فوادی \ احمد راشد ملاّ روحنه \ الفاتحه ١٢٤٦

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan Sadr-ı Anadolu / Arabzâde Hamdullah Efendi / Hazretleri etbâ'ından / Edhem Ağanın semere-i fuâdı / Ahmed Râşid Molla ruhuna / el-Fâtiha / sene 1246

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 181, Emine, (gurre) Zilhicce 1227 / 6 Aralık 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (140x27-29 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ ارجعی امرینه فرمانبر \ اولوبدر انسان بویله در \ حکمت تقدیر جناب سبحان \ قوندی کوجدی ایدب افنای \ متاع عمری بو رباط ایجره \ نیجه قافله یی پایان \ نورسیده م ایدی امینه شفیقم \ ای واه دخی شکفته ایکن الدی \ المدن دوران جان و دل یاقدی \ وداع ایلدی جون دنیایی \ اوله بلبل کبی جنتده امینه خندان م \ ۱۲۲۷ غره ذ

Huve'l-Bâkî / İrci'î emrine fermanber / olubdur insan, Böyledir / hikmet-i takdir-i cenab-ı sübhan / Kondu göçtü edip efnâ-yı / meta'-ı ömrü, Bu ribât içre / nice kafileyi pâyân / Nev-resîdem idi Emine şefikim / eyvâh, Dahi şüküfte iken aldı / elimden devrân, Can u dil yaktı / Vedâ eyledi çün dünyayı / Ola bülbül gibi cennette Emine handân / sene 1227 Zilhicce gurre Z.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup bir kaide içerisinde sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 182, Devletlû Arapzâde el-Hâc Hamdullah Molla Efendimizin duhancıbaşısı Edhem Ağanın zevcesi *Hatice Hanım*, 21 Zilkade 1250 / 21 Mart 1835.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (187x72cm.) Bş. (138x17-38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ دولتلو عرب زاده الحاج \ حمد الله ملا افندیمزك \ دحانجی باشی ادهم \ اغانك زوجه سی کنجلکنه \ طویمیوب مرادینه ارمیان \ مرحوم حدیچه حانم روحنه \ الفاتحه \ سنه ۱۲۵۰ ۲۱ ذا

Huve'l-Bâkî / Devletlû Arabzâde el-Hâc / Hamdullah Molla Efendimizin / duhancıbaşısı Edhem / Ağanın zevcesi gençliğine / doymayıp muradına ermeyen / merhum Hatice Hanım ruhuna /el-Fâtiha / sene 1250 21 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 183, Abdi Ağanın kerimesi *Şerife Rukiye Hanım*, 14 Şevval 1228 / 29 Eylül 1814.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (194x71cm.) Bş. (190x33-49cm.) Aş. (128x33-49cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اویچق فرمان حق استر اجابت دعوته \ امرینه مطیع اولانلر جمله ایررلر عزه ته \ نو جوانلقده ترحم اتمدی طاعون بکا \ ... یقدی وجودم شهری قلدی فنا\ کل شو موتا قبرینه اوقو بر فاتحه سوره سی \ ای فلك لایقمي شمدی تراب اولسون لانه سی \ عبدی اغانك کریمه سی مرحومه شریفه \ رقیه حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٢٨ فی ١٤ ل

Huve'l-Bâkî / Uyucak ferman-ı hak ister icabet davete / Emrine muti‘ olanlar cümle ererler izzete / Nev-civanlıkta terahhum etmedi tâun bana / … yaktı vücudum şehri kıldı fenâ / Gel şu mevta kabrine oku bir Fâtiha suresi / Ey felek layık mı şimdi türab olsun lânesi / Abdi Ağanın kerimesi merhume Şerife / Rukiye Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1228 fî 14 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 184, Cizye kalemi kesedârı Mustafa Efendi, 11 Ramazan 1166 / 12 Temmuz 1753

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Lh. (210x67.5x67cm.) Bş.(130x18.5-32cm.) Aş.(118x24-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقی \ مرحوم و مغفور \ الی رحمة ربه الغفور \ جزیه قلمی کسه داری \ مصطفی افندی \ روحیچون فاتحه \ سنه ١١٢٢ فی ١١ ن

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhum ve mağfur / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Cizye kalemi kesedârı / Mustafa Efendi / rûhiçün Fâtiha / sene 1166 fi 11 N.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Lahitin sol pehlesi orijinal olmayıp sonradan beton ile yapılmıştır.

Kat. no : 185, Sâbıkan Bozdoğan dibeki pazar voyvadası Ziyâeddin Efendinin mahdumu *Mustafa Cemal Efendi*, 7 Zilkade 1259 / 30 Kasım 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (75x45cm.) Bş. (41x17cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سابق بوز طغان دبکی \ پازار ویوده سی ضیاالدین \ افندینك مخدومی مصطفی \ جمال افندی روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۵۹ فی ۷ ذا

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan Bozdoğan dibeki / pazar voyvadası Ziyâeddin / Efendinin mahdumu Mustafa / Cemal Efendi rûhiçün Fâtiha / sene 1259 fi 7 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 186, el-Hâc Said Efendi mahdumu *Muhammed Emin Efendi*, 7 Şaban 1252 / 17 Kasım 1836.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (125.5x52.5cm.) Bş. (83x20cm.) Aş. (72x17-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حاصلی عمرم چکرم بارسی \ کتدی الدن قالدی دلده یاره سی \ قیل شفاعت نو جوان قولنه \ والدینك غیری یوقدر چاره سی \ الحاج سعید افندی مخدومی مرحوم \ محمّد امین افندی روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۵۲ فی ۵ ش

Huve'l-Bâkî / Hâsılı ömrüm ciğerim pâresi / Gitti elden kaldı dilde yâresi / Kıl şefâat nev-civan kuluna / Valideynin gayrı yoktur çaresi / el-Hâc Said Efendi Mahdumu merhum / Muhammed Emin Efendi ruhuna Fâtiha / sene 7 Şaban 1252

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 187, Rumeli Valisi Raşid Muhammed Paşa Efendinin kaftanağası *Seyyid Ali Ağa*, 15 Şevval 1242 / 12 Mayıs 1827.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (135x60cm.) Bş. (108x37cm.) Aş. (77x28-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ روم ايلى واليسى \ راشيد محمّد پاشا افنديمزك \ قفتان اغاسى مرحوم \ ومغفور له سيد على \ اغانك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٢ فى ١٥ ل

Huve'l-Bâkî / Rumeli vâlisi / Raşid Muhammed Paşa Efendimizin / kaftan ağası merhum / ve mağfur leh Seyyid Ali / Ağanın ruhuna Fâtiha / sene 1242 fi 15 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 188, Havva, 1098 / 1686-87.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x*64-75*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

جور ايلدى عزم بقا اوله مسكن دار النعيم \ عفو ايليه عصيانى محشرده راحمان رحيم \ اوقى دعأ تاريخن اوج لر ثوابن ويره حق \ فردوس اعلا ايله حق حوانك مقامن يا كريم \ سنه ١٠٩٥

Cevr eyledi azm-i bekâ ola mesken-i dâru'n-na‘îm / Affeyle isyanı mahşerde rahman-ı rahim / Oku dua tarihin üçler sevabın vere hak / Firdevs-i a‘lâ eyle hak Havva'nın makamın ya Kerim / sene 1095

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 189, Merhum Seyyid Osman Efendinin kerimesi *Şerife Fatma Hanım*, 15 Muharrem 1235 / 3 Kasım 1819.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (145x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ بو باغ كلشنده بر غنجه ايكن \ نار طاعون ياقدى ايلدى حزان \ ناصل اولسون او والدم دل روش \ هر كون ايدرايسه اه ايله فغان \ مرحوم سيد عثمان افندينك \ كريمه سى مرحومه شريفه فاطمه \ خانمك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٥ فى ١٥ م

Huve'l-Bâkî / Bu bağ-ı gülşende bir gonca iken / Nâr-ı tâun yaktı eyledi hazân / Nasıl olsun o validem dil-i reviş / Her gün ederse âh ile figan / merhum Seyyid Osman Efendinin / kerimesi merhume Şerife Fatma / Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1235 fi 15 M.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 190, Abdülcabbarzâde müderrisîn-i kiramdam [Ham]za Beyefendinin mahdumu *Muhammed Arif Bey*, 6 Cemaziyelevvel 1235 / 20 Şubat 1820.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Lh. (125x46x42cm.) Bş. (100x29cm.)
Aş. (80x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اه كيم بو عالم ايچره بنده شادان اولمدم \ چاره سز بر درده دوشدم دفعه امكان بولمدم \ يا الهى سن بيلورسن غيرى سندندر مدد \ يوزمى دركاهكه سورمكدن اعلا بولمدم \ كجدى عمرم اهله هيچ كورمدم صحت يوزن \ بر مسافر كبى كلدم بونده مهمان بولمدم \عبد الجبّار زاده مدرّسين كرامدن \ [حم]زه بك افندينك مخدومى \ مرحوم و مغفور محمّد عارف بك \ افندينك روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٣٥ فى ٦ جا

عبد الجبار زاده \ مدرسين كرامدان \ خمزه بك افندينك \ مخدومى مرحوم محمّد \ عارف بك روحنه \ فاتحه ١٢٣٥

a) Huve'l-Bâkî / Âh kim bu âlem içre bende şâdân olmadım / Çaresiz bir derde düştüm def'a imkan bulmadım / Yâ ilahî sen bilirsin gayri sendendir medet / Yüzümü dergâhına sürmekten a'lâ bulmadım / Geçti ömrüm âhla hiç görmedim sıhhat yüzün / Bir misafir gibi geldim bunda mihman bulmadım / Abdülcabbarzâde müderrisîn-i kiramdan / [Ham]za Beyefendinin mahdumu / merhum ve mağfur Muhammed Ârif / Efendinin rûhiçün el-Fâtiha / sene 6 Ca. 1235

b) Abdülcabbarzâde / müderrisîn-i kiramdan / Hamza Beyefendinin / mahdumu merhum Muhammed / Ârif Bey ruhuna / Fâtiha sene 1235

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin iki yüzünde metin vardır.

Kat. no : 191, Fatma Hanım, 1186 / 1772-73.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (68x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

رحلت ايتدى بو جهاندن والدينك بر كلى \ بر نهال تازه ايدى اوله جنت بلبلى \ مرحومه سوردن ايرلمش \ فاطمه خانم روحنه فاتحه \ سنه ١١٨٦

Rıhlet etti bu cihandan valideynin bir gülü / Bir nihâl-i taze idi ola cennet bülbülü / merhume sûrdan ayrılmış / Fatma Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1186

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 192, Saray-ı hümâyun yağlıkçıbaşı Mustafa Ağa, 11 Safer 1269 / 23 Kasım 1852.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (240x11cm.) Bş. (162x*72-90*cm.) Aş. (119x*60-68*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ سراى همايون ياغلقجى باشيلغى \ خدمتيله شرفياب مرحوم \ ومغفور المحتاج الى رحمة \ ربه الغفور السيد الحاج \ مصطفى اغانك روحنه \ وكافهء اهل ايمانك \ ارواحلرينه رضا لله الفاتحه \ سنه ١٢٦٩ فى ١١ ص

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Saray-ı hümâyun yağlıkçıbaşılığı / hizmetiyle şerefyâb merhum / ve mağfur el-muhtac ilâ rahmeti / rabbihi'l-gafur es-Seyyid el-Hâc / Mustafa Ağanın ruhuna / ve kâffe-i ehl-i imanın / ervahlarına rızâen lillah el-Fâtiha / sene 1269 fi 11 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 193, Mîr-i mîran-ı kiramdan Vidinli İsmail Paşanın mahdumu *Kamil Muhammed Bey*, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (126x32cm.) Aş. (100x70cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالحی الباقی \ اچلمش کول کبی صولدم جهاندہ \ انام بابام ترك ایلدم فناده \ قوران اوقور بلبل ایدم هر انده \ کورشد وره بزی روز جزاده \ وبا آتشینه یاندی وجودم \ مسکنم جنت اولسون عقباده \ میر میران کرامدن ویدنلی \ اسماعیل باشانك مخدومی مرحوم \ کامل محمّد بك روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۳۳

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Açılmış gül gibi soldum cihanda / Anam babam terk eyledim fenâda / Kur'ân okur bülbül idim her anda / Görüştüre bizi rûz-i cezada / Vebâ ateşine yandı vücudum / Meskenim cennet olsun ukbâda / Mîr-i mîrân-ı kiramdan Vidinli / İsmail Paşanın mahdumu merhum Kâmil Muhammed Bey rûhiçün Fâtiha / sene 1233

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 194, Kudât kapukethüdâsı es-Seyyid Mehmed İsmet Efendinin zevcesi *Şerife Şefika Hanım*, 21 Cemâziyelâhir 1257 / 11 Temmuz 1841.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (148x30-42cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî talik, oniki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ نوش ایدوب موت شرابی - - - \ ارتحال ایتدی فنادن بك کوزل اوصافیله \ ترك ایدوب بو داردنیانك کلی ریحانك \ الفته اثار جنتدن طوقنمش رایحه \ نو جواندی بولمدی مقصودینی دنیاده اول \ دیلرز پروردکار منزلی جنات اوله \ جار اهلی جمله سی ... ... \ دیه لم شفیقه خآنم روحنه فآتحه \ قضات قپو کتحداسی السید محمد عصمت افندینك \ زوجه سی شریفه شفیقه خانم سنه ۱۲۵۷ فی جا ۲۱

Huve'l-Bâkî / Nûş edip mevt-i şarabı --- / İrtihâl etti fenâdan pek güzel evsâfıyla / Terk edip bu dâr-ı dünyanın gülü reyhanın / Ülfete âsâr-ı cennetten dokunmuş râyiha / Nev-civandı bulmadı maksudunu dünyada ol / Dileriz perverd-gâr menzili cennât ola / Câr-ı ehli cümlesi … … / Diyelim Şefika Hanım ruhuna Fâtiha / Kudât kapu kethüdâsı es-Seyyid Mehmed İsmet Efendinin / zevcesi Şerife Şefika Hanım sene 1257 fî Câ 21

Genel bilgiler : Taş toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 195.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (175x88cm.) Bş. (83x25-27cm.) Aş. (60x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dört satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

كلوب يار وفادارم \ برقدى بو اياق طاشم \ دونوب كتدى غريب اولدم \ بو طاش قالدى اياق طاشم

Gelip yar-ı vefâdârım / Bıraktı bu ayak taşım / Dönüp gitti garib oldum / Bu taş kaldı ayak taşım

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 196, Arnavud Belgradlı Monla Ebubekr Ağa, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (130x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

ارناود بلغردالى \ مرحوم ومغفور \ منلا ابو بكر اغا روحنه فاتحه \ سنه ١١٥١

Arnavud Belgradlı / merhum ve mağfur / Monla Ebu Bekir Ağa / ruhuna Fâtiha / sene 1151

Genel Bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 197, Attar es-Seyyid Abdullah Efendinin kerimesi *Şerife Aişe Hanım*, 27 Recep 1228 / 26 Temmuz 1813.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (140x29-43cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ صولدورب کل کبی بکزم اه باد اجل \ غنچهٔ نازه نیك مسکنین قلدی تراب \ طیغ طاعون اتشی بغرینه کار ایلدی \ وضع حملیله دو شهادت بولوب \ عطار السّید عبدالله افندینك \ کریمه سی مرحومه شریفه عائشه \ حانمك روحنه الفاتحه \ سنه ۱۲۲۸ فی ۲۷ ب

Huve'l-Bâkî / Soldurup gül gibi benzim âh bâd-ı ecel / Gonca-i nâzenin miskinin kıldı türab / Tığ-ı tâun ateşi bağrına kâr eyledi / Vaz-ı hamliyle dü şehadet bulup / Attar es-Seyyid Abdullah Efendinin / kerimesi merhume Şerife Aişe / Hanımın ruhuna el-Fâtiha / sene 1228 fi 27 B.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 198, Sadr-ı esbak merhum Hüsrev Muhammed Paşanın imamı eşrâf-ı kudâttan *es-Seyyid Osman Efendi*, 28 Ramazan 1278 / 30 Mart 1862

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (36x102cm.) Bş. (80x*62-75*cm.) Aş. (85x*61-66*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ صدر اسبق مرحوم خسرو \ محمّد پاشانك امامی \ اشراف قضاتدن \ مرحوم و مغفور له \ السّید عثمان افندینك \ روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۷۸ فی ۲۸ ن

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî /Sadr-ı esbak merhum Hüsrev / Muhammed Paşanın imamı / eşrâf-ı kudâttan / merhum ve mağfur leh / es-Seyyid Osman Efendinin / rûhiçün Fâtiha / sene 1278 fi 28 N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi dikdörtgen bir kaideye oturtulmuştur.

Kat. no : 199, Abdülcabbar Süleyman Beyin kerimesi *Fatma Hanımefendi*, 1234 / 1818-19.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (228x80cm.) Lh. (201x61x58cm.)
Bş. (153x33cm.) Aş. (143x37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ عبد الجبّار زاده سلیمان بك \ مرحومك كریمه سی نورسیده \ ایكن ارتحال دار بقا ایدن \ مرحومه و مغفوره لها فاطمه \ خانم افندی روحیچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٣٤

Huve'l-Bâkî / Abdülcabbarzâde Süleyman Bey / merhumun kerimesi nev-resîde / iken irtihal-i dâr-ı bekâ eden / merhume ve mağfure lehâ Fatma / Hanım Efendi rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1234

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 200, Nefise Kadın, 1236 / 1820-21.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (140x32-43cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اه كم بو عالم ایچره بنده شادان اولمدم \ دردیمه درمان ارادم بر علاجن بولمادم \ كچدی عمرم كورمدم صحّت یوزین \ بر مسافر كبی كلدم بنده مهمان اولمدم \ مرحومه و مغفوره جنتمكان \ عدن آشیان نفیسه قادینك روحیچون فاتحه \ سنه

Huve'l-Bâkî / Âh kim bu âlem içre bende şâdân olmadım / Derdime derman aradım bir ilacın bulmadım / Geçti ömrüm görmedim sıhhat yüzün / Bir misafir gibi geldim ben de mihman olmadım / merhume ve mağfure cennet-mekan / adn-âşiyan Nefîse Kadının / rûhiçün Fâtiha / sene 1236

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup bir kaide içerisinde sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 201, Baş muhasebe kalemi hulefalarından üçüncü halife ---.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (178x68cm.) Bş. (96x30-31cm.) Aş. (123x18-22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی لایموت \ باش مهاسبه قلمی \ خلفالرندن اوجنجی \ خلیفه جنتمکان \ فردوس اشیان \ مرحوم و مغفور \ ---

Huve'l-Hayy Lâ-yemût / Başmuhasebe kalemi / hulefâlarından üçüncü / halife cennet-mekan / firdevs-âşiyan / merhum ve mağfur /---

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi kırık olup kapak taşının üzerindedir.

Kat. no : 202, Kurukahveci Abdullah Ağanın kerimesi *Şerife Hatice Hanım*, 10 Rabiyülevvel 1261 / 20 Mart 1845.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (178x70cm.) Bş. (172x31-39cm.) Aş. (144x24-32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حملی وضع ایلمشکن ایلدی ترك فنا \ اول حبیبك حرمتنه مغفرت قیل یا ربّنا \ الوب معصومك بیله عزم ایتدی باغ جنته \ رحمتنه مستغرق ایده انی بار خدا \ مرحوم قوری قهوه جی عبدالله \ اغانك کریمه سی مرحومه شریفه \ خدیجه حانم روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۲۱ فی ۱۰ را

Huve'l-Bâkî / Hamlî-i vaz eylemişken eyledi terk-i fenâ / Ol habibin hürmetine mağfiret kıl yâ rabbenâ / Alıp masumun bile azm etti bağ-ı cennete / Rahmetine müstağrak ede anı bâr-ı hodâ / merhum kurukahveci Abdullah / Ağanın kerimesi merhume Şerife / Hatice Hanım rûhiçün Fâtiha / sene 1261 fi 10 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 203, Kahveci es-Seyyid Abdullah Efendinin damadı *Süleyman Ağa*, 1228 / 1813-14.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (160x34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حسرتا کم روز شب اتمکده در هب اه زار \ جمله جرمین عفو ایده پروردکار \ فلکدن المدن کامین مطعونا اوخرایه \ وفادار اولمیوب عمری یتشدی داری عقبایه \ قهوه جی السید عبدالله افندینك \ دامادی مرحوم سلیمان اغا روحنه \ روحنه الفاتحه سنه ١٢٢٨

Huve'l-Bâkî / Hasretâ kim ruz-şeb etmektedir hep âh zar / Cümle cürmün affede perverd-gâr / Felekten almadan kâmın mat'ûnan uhrâya / Vefâdâr olmayıp ömrü yetişti dâr-ı ukbâya / Kahveci es-Seyyid Abdullah Efendinin / damadı merhum Süleyman Ağa ruhuna / el-Fâtiha sene 1228

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 204, Zahide Sultan merhumenin Teberdâr kethüdâsı Emin Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*, 1210 /1795-96.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (174x64cm.) Bş. (82x21cm.) Aş. (68x17-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ عزم ایتدی جهاندن والدینك بر کلی \ بر نهال تازه ایدی اوله جنت بلبلی \ حق تعالی رحمتیله روحنی شاد ایلیه \ حسرتیله فرقتیله یاقدی جان و دیلی \ عصمتلو زاهده سلطان مرحومه نك \ تبردار کتحداسی امین اغانك کریمه سی \ مرحومه فاطمه حانم روحنه \ فاتحه سنه ١٢١٠

Huve'l-Bâkî / Azmetti cihândan valideynin bir gülü / Bir nihâl-i taze idi ola cennet bülbülü / Hak teâlâ rahmetiyle ruhunu şâd eyleye / Hasretiyle firkatiyle yaktı can u dili / ismetlu Sultan Zahide merhumenin / teberdâr kethüdâsı Emin Ağanın kerimesi / merhume Fatma Hanım ruhuna / Fâtiha / sene 1210

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 205, Mühürdar el-Hâc Muhammed Efendinin validesi *Ayşe Hatun*, 28 Safer 1166 / 4 Ocak 1753.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (187x43-60cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مهردار الحاج محمّد امين \ افندينك والده سى مرحومه \ ومغفوره عايشه خاتون \ روحنه الفاتحه \ سنه ١١٦٦ فى ٢٨ ص

Huve'l-Bâkî / Mühürdar el-Hâc Muhammed Emin / Efendinin validesi merhume / ve mağfure Ayşe Hatun / ruhuna el-Fâtiha / sene 1166 fi 28 S.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadec baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 206, Merhum Evliyazâde Hafız Muhammed Ağanın zevcesi *Hatice Hanım*, 1263 / 1846-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (81x32-37cm.) Aş. (64x28-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مرحوم اولياّ زاده \ حافظ محمّد اغانك \ زوجه سى مرحومه و مغفوره \ حديجه حانم روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٦٣

Huve'l-Bâkî / Merhum Evliyazâde / Hafız Muhammed Ağanın / zevcesi merhume ve mağfure / Hatice Hanım rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1263

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş şâhidesi bir kaide içerisine oturtulmuş ve ayak şâhidesi de bulunmaktadır.

Kat. no : 207, Numan Bey, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (127x60cm.) Bş. (70x17.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ بن بقايهٔ والدينم \ الودا اومد يغم سزدن \ دعادر والدينم الوده \ مرحوم نعمان بيك \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٥١

--- / Ben bekâye-i valideynim / elveda umduğum sizden / duadır valideynim / merhum Numan Beyin / ruhuna Fâtiha / sene 1151

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 208, Seyyid Abdullah.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Lh. (229x80x74cm.) Bş. (kırık) Aş. (134x*110-120*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Osmanlıca

حق او سيد عبد الله ايده انعام تام \ ايليه اول سيدى داخل ... صالحه \ مرقدين پر نور ايدوب رحمت ايده \ ايره كلزارى جناندن ريحه \ هاتفى غيبى ديدى تاريخنى \ ---

Hak o Seyyid Abdullah ede in'âm-ı tam / eyleye ol seyyidi dahil … saliha / merkadin pür-nur edip rahmet ede / [v]ire gülzâr-ı cenândan rayha / hâtifi gaybı dedi tarihini / ---

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi parçalanmış durumda olup eksik kısımları vardır. Lahitin sol pehlesi orijinal olmayıp sonradan betondan yapılmıştır.

Kat. no : 209, Fatma Dudu, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (80x20 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim..
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه فاطمه \ دودو روحنه \ الله رضاسی \ ایچون الفاتحه \ سنه ١١٥١

Merhume Fatma / Dudu ruhuna / Allah rızası / içün el-Fâtiha / sene 1151

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulumaktadır.

Kat. no : 210, Sâbıkan tahmis nâzırı Hüseyin Ağa, 29 Safer 1259 / 31 Mart 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (144x58cm.) Bş. (143x28-30cm.) Aş. (120x22-32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اه کیم فانی جهاندہ اتمدن تکمیل کام \ کلدی نیك باقی ویردی سمع جانه یك پیام \ مرغ روحك دام مختدن خدا اذاد ایدوب \ لطفیله اتدی مکانك روضهٔ دار السلام \ سابقا تحمیص ناظری مرحوم \ و مغفور الحاج حسین \ اغا روحنه رضأ لله الفاتحه \ سنه ١٢٥٦ فی ٢٩ ص

Huve'l-Bâki / Âh kim fanî cihanda etmeden tekmil-i kâm / Geldi nîk bâkî verdi sem-‘i câna yek peyam / Morğ-ı ruhun dâm-ı muhteden hodâ azâd edip / Lütfuyle etti mekanın ravza-i dârü's-selâm / sâbıkan tahmis nâzırı merhum / ve mağfur el-Hâc Hüseyin / Ağa ruhuna rızâen lillah el-Fâtiha / sene 1259 fi 29 S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 211, Başmuhasebe kaleminin altıncı halifesi Seyyid Yusuf Aziz Efendinin oğlu *Seyyid Osman Nuri*, 15 Ramazan 1229 / 31 Eylül 1814.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (202x77 cm.) Bş. (147x37 cm.) Aş. (98x21-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ باش محاسبه قلمنك \ التنجى خليفه سى سيّد \ يوسف عزيز افندنيك \ اوغلو مرحوم ومغفور \ المحتاج الى رحمة ربّه \ الغفور سيّد عثمان نورى \ افندينك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٢٩ فى ١٥ ن

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Başmuhasebe kaleminin / altıncı halifesi Seyyid / Yusuf Aziz Efendinin / oğlu merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur Seyyid Osman Nuri / Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1229 fi 15 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 212, Avni Efendinin biraderi *es-Seyyid Ali Efendi*, 7 Muharrem 1182 / 24 Mayıs 1768.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (227x94cm.) Bş. (157x34cm.) Aş. (136x*76-80*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ اول خدانك امرينه راضى اولوب \ قلدم نظر يا الهى فضلك ايله \ فردوسنده ويره قرار عونى \ افندينك برادرى مرحوم و مغفور \ السيد على افندينك روحنه \ الفاتحه \ سنه ١١٨٢ ٧ محرم

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Ol hodânın emrine razı olup / kıldım nazar, Yâ ilahî fazlın ile / firdevsinde vere karar, Avnî / Efendinin biraderi merhum ve mağfur / es-Seyyid Ali Efendinin ruhuna / el-Fâtiha / sene 1182 7 Muharrem

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 213, Salih Ağanın biraderi *İbrahim Efendi*, 1232 / 1816-17.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (225x80cm.) Bş. (193x40cm.) Aş. (196x33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, oniki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اغلسون تا حشره دك حالم بلنلر اه كيم \ نو جوان ايكن بويله ايمش حكم تقدير خدا \ صالنوركن باغ عالمده نهال كول كبی \ سرو قدم قيردی حيفا صرصر باد وبا \ اون سكز ياشنده المدن فلكدن كاممی \ امر حقله ايرشدی باكه بو تير قضا \ دورلو نعمتلرله پرورده اولان نازك تنم \ خاكله يكسان ايدوب باد اجل ايتدی هبا \ صالح اغانك برادری مرحوم \ ابراهيم افنديئك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٢ غره ل

Huve'l-Bâkî / Ağlasın tâ haşre dek halim bilenler âh kim / Nev-civan iken böyle imiş hükm-i takdir-i Hodâ / Salınırken bâğ-ı âlemde nihâl-i gül gibi / Sırr u kadem girdi hayfâ sarsar bâd-ı vebâ / On sekiz yaşında almadan felekten kamımı / Emr-i hakla erişti bana bu tîr-i kaza / Türlü nimetlerle perverde olan nazik tenim / Hâkle yeksan edip bâd-ı ecel etti hebâ / Salih Ağanın biraderi merhum / İbrahim Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1232 gurre L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 214, Muhammed Ağa, 7 Zilkade 1152 / 5 Şubat 1740.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (65x62cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, iki satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ محمد اغا روحنه فاتحه \ سنه ١١٥٢ ٧ ذ ل ق د

---/ Mehmed Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1152 7 Z l k d

Genel bilgiler : Tekne lahit olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesinin bir bölümü bulunmaktadır.

Kat. no : 215, Kisedâr-ı cizye – Haraç kisedârı Hâc Muhammed Efendi, 1152 / 1739-40.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Lh. (240x76x74cm.) Bş. (165x 30.) Aş.(160x*80-110*cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, a yüzü on bir satır, b yüzü yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

بقمدى مرأت دهره ايلدى عدنه خرام \ عكس اولنجه قلبينه ور بقادن رايحه \ كيسه دار جزيه ايكن ايتدى اخر انتقال \ ايرديكى دمده مشام روحنه بر فاتحه \ ايردى نفس پاكنه كلبانك امر ارجعى \ مست مد هوش ايلدى جان و دلى اول نايحه \ چقدى بر اه ايلينجه روحى پرواز ايلدى \ اولدم استشمام ايدوب باغ جنات \ كم اوقورسه اى شريف بو مشهدك تاريخني \ ديه لر حاج محمد روحنه الفاتحه \ سنه ١١٥٢

الفاتحه \ مرحوم و مغفور \ المحتاج الى رحمة \ الغفور خراج \ كيسه دارى \ الحاج \محمّد افندى روحنه \ فاتحه سنه ١١٥٢

a) Bakmadı mirât-ı dehre eyledi adne hırâm / Aks olunca kalbine ver bekâdan râyiha / Kisedâr-ı cizye iken etti âhir intikal / Erdiği demde meşam ruhuna bir Fâtiha / Erdi nefs-i pâkına gülbank emr-i irci‘î / Mest-i medhuş eyledi can u dili ol nâyiha / Çıktı bir âh eyleyince ruhu pervaz eyledi / Oldum istişmam edip bağ-ı cennât / Kim okursa ey şerif bu meşhedin tarihini / Diyeler Hâc Muhammed ruhuna el-Fâtiha / sene 1152
b) el-Fâtiha / merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti'l- / gafur haraç / kisedârı el-Hâc / Muhammed Efendi ruhuna / sene 1152

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan yüzünde yazı bulunmaktadır

Kat. no : 216, Eşrâf-ı kudâttan Kadrizâde merhum Muhammed Tahir Efendinin kerimesi *Şerife Nimetullah*, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (200x88.) Bş. (165x33-42.) Aş. (55x25-35.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ كنج ايكن كوجدى جهاندن \ بويله بر خلق حليم ديلرم قبرينى \ پور نور ايليه ربّ الكريم \ اشراف قضاتدن قدرى \ زاده محمّد طاهر افندى \ مرحومك كريمه سى شريفه نعمة الله \ حانمك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٣

Huve'l-Bâkî / Genç iken göçtü cihandan / böyle bir hulk-i halîm, Dilerim kabrini / pür-nur eyleye rabbü'l-kerim / eşraf-ı kudâttan Kadri- / zâde Muhammed Tahir Efendi / merhumun kerimesi Şerife Nimetullah / Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1233

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 217, Trabzonî Hilalîzâde Mustafa İzzet Efendi, 28 Rabiyülâhir 1248 / 25 Eylül 1832.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (190x69cm.) Bş. (162x35.5cm.) Aş. (128x31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on dört satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ ولآ بی بهره در آلدنمه کل بو محنت آباده \ بلورسك کمسه هیج باقی دکل بو دار دنیاده \ سرور ایله ادرکن سیر ... مراد اوزره \ صنوب کأسین اجل ناکاه دشوردی دار فریاده \ حیف کم کامم المآدن جهانی ترك ایدوب کتدم \ دریغا مسکنم شمدی قورلدی داری عقبایه \ صغندم سکا یا رب سندن اوزکه بر پناهیم یوق \ بو تنك تار قبر ایجره ایرشمز کمسه امداده \ خدا یا فضل لطفکدن کرم قیل ایلیوب رحمت \ صوچم عفو ایله ویر مسکن بکا فردوسی اعلاده \ مرحوم و مغفور المحتاج الی رحمة ربه الغفور \ طربزنی خلالی زاده مصطفی عزت افندی \ روحنه الفاتحه سنه ١٢٤٨ فی ٢٨ ر

Huve'l Hayyu'l Bâki / Velâ bî-behredir aldanma gel bu mihnet-i âbâda / Bulursun kimse hiç bâkî değil bu dâr-ı dünyada / Sürûr ile ederken seyr-i … murad üzre / Sunup ke'sin-i ecel nâgâh düşürdü dâr-ı feryada / Hayf kim kâmım almadan cihanı terk edip gittim / Derîğâ meskenim şimdi kuruldu dâr-ı ukbâya / Sığındım sana yâ Rabbi senden özge bir penâhım yok / Bu tenin tâ kabr içre erişmez kimse imdada / Hoda ya fazl-ı lütfundan kerem kıl eyleyip rahmet / Suçum afv eyle ver mesken bana firdevsi a'lâda / merhum ve mağfur el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Trabzonî Hilâlîzâde Mustafa İzzet Efendi / ruhuna el-Fâtiha sene 1248 fî 28 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şahidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 218, Muhammed Evliyâzâde, 1251 / 1835-36.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (234x95cm.) Kt. (208x75cm.) Bş. (166x35-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ محمّد اولیازاده جوان ایکن \ کلستان جنانه قوش کبی اوجدی \ طوینجه ارجعی امرین همان اولدم \ ره حقّه فدایی جان ایدوب قوشدی \ خطاسی وار ایسه عفو ایله یا غفّار \ فنادن ال چکنجه عفویکه دوشدی \ تأسّفله وفاتیچون دیدم تارخ \ مرد راسخ افندی کنج ایکن کوجدی \ روحیچون رضأ لله تعالی الفاتحه \ سنه ١٢٥١

Huve'l-Bâkî / Muhammed Evliyazâde civan iken / gülistan-ı cenâna kuş gibi uçtu / Duyunca irci'î emrin hemân oldum / râh-ı hakka fedâ-yı can edip koştu / Hatası var ise affeyleye yâ gaffar / fenâdan el çekince afvına düştü / Teessüfle vefatıçün dedim tarih / Merd-i râsıh efendi genç iken göçtü / rûhiçün rızâen lillâhi teâlâ el-Fâtiha / sene 1251

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 219, Başmuhasebe kaleminin altıncı halifesi Yusuf Aziz Efendi, 1213 / 1798-99.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (192x65cm.) Bş. (100x20 cm.) Aş. (105x20-25 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ باش محاسبه تلمنك \ التنجى خليفه سى \ مرحوم و مغفور \ المحتاج الى رحمة \ ربه الغفور السيد \ يوسف عزيز افندى \ روحنه الفاتحه \ سنه ١٢١٣ فى ١٦ ذا

Huve'l-Bâkî / Başmuhasebe kaleminin / altıncı halifesi / merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti / rabbihi'l-gafur es-Seyyid / Yusuf Aziz Efendi / ruhuna el-Fâtiha / sene 1213 fi 16 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 220, Asâkir-i hassa-i cenab-ı şâhane binbaşılarından yaver-i harb hazret-i seraskeri Mehmed Zeki Efendi mahdumu *Mustafa Vedat Efendi*, 1266 / 1849-50.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (62x21cm.) Aş. (40x19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ عساكر خاصهٔ جناب شاحنه \ بيكباشيلرندن ياور حرب \ حضرة سر عسكرى محمد زكى افندى \ مخدومى مرحوم ومغفور مصطفى \ وداد افنديڭ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٦

Huve'l-Bâkî / Asâkir-i hassa-i cenâb-ı şâhane / binbaşılarından yaver-i harb / hazret-i seraskeri Mehmed Zeki Efendi / mahdumu merhum ve mağfur Mustafa / Vedad Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1266

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no :221, Uruscuklu Yeniçeri Ağası Mustafa Ağanın kerimesi *Şerife Zeynep Hatun*, 1224 / 1809-10.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (195x78cm.) Bş. (133x28-43cm.) Aş. (132x25-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالحى الباقى \ اوقيالر فاتحه اى رحمة للعالمين \ دوراغى جنت اوله فى مقام امين \ اوروسجقلى يكيچرى اغاسى \ مصطفى اغانك كريمه سى \ مرحومه و مغفوره شريفه \ زينب حاتون روحنه فاتحه \ سنه ١٢٢٤

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Okuyalar Fâtiha ey rahmeten li'l-âlemîn / Durağı cennet ola fî makâmın emîn / Urusçuklu yeniçeri ağası / Mustafa Ağanın kerimesi / merhume ve mağfure Şerife / Zeyneb Hatun ruhuna Fâtiha / sene 1224

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 222, Sâbıkan rikab çukadârı Halil Ağanın kerimesinin oğlu *es-Seyyid Halil Efendi*, 1231 / 1815-16.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (225x85cm.) Bş. (146x32cm.) Aş. (108x25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs,on satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ عزم ايدوب جهاندن انه سنك بر كلى \ بر نهال تازه ايدى اوله جنت بلبلي \ حق تعالى رحمتيله روحنى شاد ايليه \ حسرتيله فرقتيله ياقدى جان بر كلى \ سابقا ركاب چوقدارى خليل \ اغانك كريمه سىنك اوغلى \ مرحوم السّيد خليل افندى \ روحيجون رضاءالله الفاتحه \ سنه ١٢٣١

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Azmedip cihandan annesinin bir gülü / Bir nihâl-i taze idi ola cennet bülbülü / Hak teâlâ rahmetiyle ruhunu şâd eyleye / Hasretiyle firkatiyle yaktı can bir gülü / sâbıkan rikab çukadârı Halil / Ağanın kerimesinin oğlu merhum es-Seyyid Halil Efendi / rûhiçün rızâen lillah / el-Fâtiha / sene 1231

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 223, Evliyazâde Hafız Muhammed Ağa, 3 Şevval 1227 / 10 Ekim 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (225x93cm.) Kt. (196x72cm.) Bş. (173x40cm.) Aş. (163x27-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالحی الباقی \ ایلدی حافظ اغا رحلت طویانلر چکدی آه \ دست ساقی اجلدن ایلیوب اول نوش جام \ روز مخشرده انی الطافنه مظهر ایدوب \ اول رسول کبریا ایتسون شفاعتله بکام \ غنچه امیدینی قلسون کشاده حق انك \ باغ جنت ایچره احسان ایلیوب عالیمقام \ انورا هم اغلدم هم بن وفاتی تاریخن \ دوشورب بر بیت مهمللە حساب ایتدم تمام \ فوتنه یارانی قانلر اغلدی واه ایلیوب \ قبری حافظ اغانك نور ایله ربّ الانام \ اولیا زاده حافظ محمد اغانك روحیچون \ الفاتحه سنه ١٢٢٧ فی ٣ ل

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Eyledi Hâfız Ağa rıhlet duyanlar çekti âh / Dest-i sâkî ecelden alıp ol nûş-i câm / Rûz-i mahşerde anı eltâfna mazhar edip / Ol resul-i kibriya etsin şefâatle bekâm / Gonca ümidini kılsın küşâde hak anın / Bâğ-ı cennet içre ihsan eyleyip âli makâm / ... hem ağladım hem ben vefât-ı tarihin / Düşürüp bir beyt mühmelle hesabettim tamam / Fevtine yârânı kanlar ağladı vâh eyleyip / Kabri Hafız Ağanın nur ile Rabbb-ül-enâm / Evliyazâde Hafız Muhammed Ağanın rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1227 fi 3 L.

Genel bilgiler : Kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 224, Vefâ kâtibi merhum Abdurrahman Efendi kerimesi *Şerife Esma Hanım*, Şevval 1221 / Aralık 1806-Ocak 1807.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (138x52cm.) Bş. (175x25-45cm.) Aş. (112x32-38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ یا الهیعفوکه محتاج اولوب \ لطف و فضلندن اومارم مغفرت \ چقدی امرکله تنمدن چونکه روح \ جنت المأ ویده ویرکل مسکنت \ ایلدی عقبایه عزم و رحلت \ جنّت ایچره بوله عالی منزلت \ وفا کاتبی مرحوم عبد الرحمن افندی \ کریمه سی مرحومه و مغفور لها شریفه \ اسما حانم روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٢١

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Yâ ilahî afv ki muhtac olup / Lütf u fazlından umarım mağfiret / Çıktı emrinle tenimden çünkü ruh / Cennet'ül-ma'vâda ver … meskenet / Eyledi ukbaya azm u rıhlet / Cennet içre bula âlî menzilet / Vefâ kâtibi merhum Abdurrahman Efendi / kerimesi merhume ve mağfur lehâ Şerife / Esmâ Hanım rûhiçün Fâtiha / sene 1221 fi L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidendir.

Kat. no : 225, el-Hâc Süleymen Halife, 1140 / 1727-28.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1 (305x117x15cm.) K_2 (259x93x20cm.)
Kt. (237x77x17cm.) Bş. (240x35cm.) Aş. (176x60-80cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on beş satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

فیض بخشآی کرده خلفآی ---\ سبق آموز کتابت شرف اهل سز \ یعنی الحاج سلیمان خلیفه مرحوم \ المآدن خوآثنی دنیه ده دلخوای قدر \ ایکی سالی متجاوز او وجود نایاب \ مرض مزمن ایله اولدی اسیر پستر \ چاره سآز اولمدی داروی شفای حکما \ کآرکر اولمدی تدبیرلری ذره قدر \ شویله کآر ایتمشیدی ربخ و مرض جانینه کیم \ جآننه منت ایدی عآلم عقبایه سفر \ مقصدی حاصل اولوب عزم ایدیجك ... عید \ کتدی عید ایتمکه فردوس ... دیدیم \ بی نقط حرفنی طرحیله دوشوب تاریخنی \ عید ایدوب باغ جنآن ایچره اوله کا.. \ سنه ١١٤٥

Feyz-bahşâ-i kerde hulefâ-yı --- / sebak-âmûz kitâbet-şeref ehlisiz / Yani el-Hâc Süleyman Halife merhum / Almadan havâssını dünyada dil-huvâ-yı kader / İki sâli mütecâviz o vücud-i nâyâb / Maraz-ı müzmin ile oldu esir-i pister / Çâre-sâz olmadı dârû-yi şifa-yı hukemâ / Kârger olmadı tedbirleri zerre kadar / Şöyle kâr etmemişti ribh u maraz canına kim / Canına minnet idi âlem-i ukbâya sefer / Maksadı hasıl olup azm edecek …… ‘îd / gitti ‘îd etmeye firdevs …… dedim / Bî-nukat harfini tarhıyla düşüp tarihini / ‘îd edip bağ-ı cenân içre ola ka….. / sene 1145

Genel bilgiler : İki kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 226, Feyzi Efendizâde Ahmed Şakir, 1234 / 1818-19.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (150x60cm.) Bş. (82x27cm.) Aş. (72x20-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, onbir satır.
Kitabe : Türkçe.

آه کیم فیضی افندی زاده اولمحبوب عام \ نامداش فخر عالم سید عآلیمقام \ سلخه ایردی غرهٔ حسنی هنوز بدر اولمدین \ دورعمرین ایلدی تکمیل اما ناتمام \ چآرده سآله رسید اولمشکن اولمآه منیر \ ترك ایدوب دنیایی اولدی عزم دار السلام \ خرمن عمرینی بر باد ایلدی باد اجل \ مزرع جنتده اولسون خوشه چین احترام \ اولمدی دنیآده چونکه بر مراد عقباده حق \ غرقهٔ نور تجلی ایلیه رب الانآم \ چقدی بر مصرعدن ایتدم فوتی تاریخن حساب \ اولدی زیبآ قرب احمد شاکره اعلا مقام \ سنه ١٢٣٤

Âh kim Feyzi Efendizâde ol mahbub-i âm / Nâmdaş-i fahr-i âlem seyyid-i ‘âlî-makam / Selha erdi gurre-i hüsnü henüz bedr olmadın / Devr-i ömrün eyledi tekmil ammâ nâ-tamam / Çârdeh sâle resîd olmuşken ol mâh-ı münîr / Terk edip dünyayı oldu azm-i dârusselâm / Hırmen-i ömrünü berbad eyledi bâd-ı ecel / Mezra‘-ı cennette olsun hûşe-çîn-i ihtiram / Olmadı dünyada çünkü bir murad-ı ukbâda hak / Garga-i nur tecelli eyleye rabbu'l-enâm / Çıktı bir mısradan ettim fevtî-i tarihin hesab / Oldu zîbâ gurb Ahmed Şakir'e a‘lâ makam / sene 1234

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi kırıktır.

Kat. no : 227, Mühimmat-ı harbiyede ambar emini Fethullah Efendinin mahdumu *Muhammed Tevfik Efendi*, 21 Cemaziyelâhir 1258 / 30 Temmuz 1842.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (168x60cm.) Bş. (144x28cm.) Aş. (92x25-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقى \ عزم ايدب جهاندن ولدينك بر كلى \ بر نهال تازه ايدى اوله جنت بلبلى \ حق تعالى رحمتيله روحنى شاد ايليه \ حسرتيله فرقتيله ياقدى جانله دلى \ مهمات حربيه ده انبار امننى مرحوم \ فتح الله افنديڭ مخدومى \ مرحوم و مغفور محمّد توفيق \ افندى روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٨ فى ٢١ ج

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Azmedip cihandan valideynin bir gülü / Bir nihâl-i taze idi ola cennet bülbülü / Hak teâlâ rahmetiyle ruhunu şâd eyleye / Hasretiyle firkatiyle yaktı canla dili / mühimmat-ı harbiyede ambar emini merhum / Fethullah Efendinin mahdumu / merhum ve mağfur Muhammed Tevfik / Efendi rûhiçün el-Fâtiha / sene 1258 fi 21 C.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 228, Hâlâ silahdarağa biraderi Ekrem Abdurrahman Bey, 1229 / 1813-14

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (198x80cm.) Lh. (160x54x48cm.)
Bş. (123x35cm.) Aş. (103x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ خرابه ويردى دهرى كيم قيامتدن نشان اولدى \ دوكلدى بزل عمرى كويا بر كلستان الخراب اولدى \ كلستان حيات ايچره دما دم عالم ايلرايكن \ كيدوب مطعونا شهيدى ذوق عيان اولدى \ نظرلره صاقنوركن بر زمان بوله ملك نسلى \ ايكى كوزم نورى دنيادن نهان اولدى \ اكا رحمت قيلان باقيلره كيم الوداع ايلر \ عبدالرحمن بيك وبادن عزم جنان اولدى \ سنه ١٢٢٩

مرحوم و مغفور المختاج \ الى رحمت ربه الغفور \ حالا سلحدار اغا برادرى \ اكرم عبد الرحمن بيك \ روحيچون الفاتحه

a)Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Harabe verdi dehri kim kıyametten nişan oldu / Döküldü bezl-i ömrü güyâ bir gülistanü'l-harab oldu / Gülistan hayat içre demâ dem âlem eyler iken / Gidip mat'ûnen şehidi 'îyân oldu / Nazarlara sakınırken bir zaman bula melek nesli / İki gözüm nurî-i dünyadan nihân oldu / Âna rahmet kılan bakîler kim elveda eyler / Abdurrahman Bey ve baden azm-i cenan oldu / sene 1229
b)Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / hâlâ silahdar ağa biraderi / Ekrem Abdurrahman Bey / rûhiçun el-Fâtiha

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 229, Ağa karakulağı merhum İbrahim Ağanın kerimesi *Ayşe Sıdıka Hanım*, 1224 / 1809-10.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (175x75cm.) Lh. (150x53x50cm.)
Bş. (110x30cm.) Aş. (94x25-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بو باغ کلشنده بر غنجه ایکن \ باد اجل بنی شمدی ایلدی حزان \ بر کلی زیباده نازنین ایکن \ ایلدی حق بنی حاکله یکسان \ اغا قره قلاغی مرحوم ابراهیم \ اغانك کریمه سي مرحومه عائشه \ صدیقه روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٢٣

Huve'l-Bâkî / Bu bağ-ı gülşende bir gonca iken / Bâd-ı ecel beni şimdi eyledi hezân / Bir gül-i zibade nâzenîn iken / Eyledi Hak beni hâkle yeksan / Ağa karakulağı merhum İbrahim / Ağanın kerimesi merhume Ayşe / Sıdıka Hanım ruhuna el-Fâtiha / sene 1224

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no :230, Şems Efendi, 1011 / 1602-03.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (270x109x15cm.) Lh. (208x78x85cm.)
Bş. (200x*96-101*cm.) Aş. (200x*96-101*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مهر فلك علم و عمل شمس افندی \ کیم عادت ایدی اکه عطا و کرم وحلم \ رحلت ایدیجك سویلدی تاریخی هاتف \ حیفا کیم افول ایلدی شمس فلك علم \ سنه ١٠١١

Mihr-i felek-i ilim u amel Şems Efendi / Kim âdet idi ana atâ ve kerem ve hilm / Rihlet edicek söyledi tarihini hâtif / Hayfâ kim … eyledi Şems-i felek-i ilm / sene 1011

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 231, es-Seyyid Derviş Hasan Ağa, 1143 / 1730-31.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (113x64.5cm.) Bş. (84x16.5cm.) Aş.(70x16-25.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم \ جكر كوشم \ السّيد دروش \ حسن اغانك \ روحنه فاتحه سنه \ ١١٤٣

Merhum / ciğer köşem / es-Seyyid Derviş / Hasan Ağanın / ruhuna Fâtiha / sene 1143

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin tepesi kırıktır.

Kat. no : 232, Mektûbî-i hâriciyye muâvini Saib Beyin kerimesi *Şerife Sâmiye Hanım*, Muharrem 1272 / Eylül-Ekim 1855.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (91x46cm.) Bş. (74x25cm.) Aş. (62x21-25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مكتوبئ خارجيه معاونى \ صائب بكك كريمه سى \ جنتمكان فردوس اشيان \ مرحومه شريفه ساميه خانم \ روح طيّبه لرينه الفاتحه \ سنه ١٢٧٢ م

Huve'l-Bâkî / Mektûbî-i hâriciyye muâvini / Sâib Beyin kerimesi / cennet-mekan firdevs-âşiyan / merhume Şerife Sâmiye Hanım / ruh-i tayyibelerine el-Fâtiha / sene 1272 M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 233, Âbide Hanım, 1206 / 1791-92.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (103x:55 cm.) Bş. (68x20 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ بو المکارم حضرت صدر کریم ذی همم \ یعنی عبد الله افندیکم فرید قدر وجاه \ صادق و کنجواری الحاج مصطفی افندینك \ چارده ساله امیدی ایدی بر نورنکاه \ بو البناته ما صدق بر دختر احسان ایتدی حق \ مادر بی رحم دنیا درعقب قیلدی تباه \ یانه یانه کریهٔ حسرتله تاریخن دیدم \ عابده حانم بهشتی قلدی حقا ـ ـ ـ \ الفاتحه ١٢٠٦

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Bu el-mekârim hazret-i sadr-ı kerîm zî-himem / Yani Abdullah Efendi kim ferîd-i kadr u câh / Sadık ve gencüvârî el-Hâc Mustafa Efendinin / Çârdeh sâle ümidi idi bir nur-i nigâh / Bu el-benâta mâ-sadak bir dohter ihsan etti hak / Mâder-i bî-rahm-i dünya der-'akab kıldı tebâh / Yana yana girye-i hasretle tarihin dedim / Abide Hanım behiştî kıldı hakka --- / el-Fâtiha 1206

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 234, Dergâh-ı âli kapucubaşılarından *Salih Koç Ağa* ibn-i İslâm Ağa, 1243 / 1827-28.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (202x60cm.) Bş. (200x40.5-39cm.) Aş. (190x38-40cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ ای فلك باغ جهانك \ بکا ذندان ایلدك \ غنجه می الدین المدن \ دیده می قان ایلدك \ بغریمه بصوب یتورکن \ سینمده جانم کبی \ سرو قدك پای ایدوب \ ذلفك بریشان ایلدك \ درکاه عالی قپوجی باشیلرندن \ مرحوم صالح قوج اغا ابن \ اسلام اغا روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٤٣ فی ٢٦ ل

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Ey felek bâğ-ı cihânın / bana zindan eyledin / Goncamı aldın elimden / dîdemi kan eyledin / Bağrıma basıp yaturken / sinemde canım gibi / Sırr u kadin pây edip / zülfün berişan eyledin / dergâh-ı âli kapucubaşılarından / merhum Sâlih Koç ağa ibn-i / İslam Ağa rûhiçün el-Fâtiha / sene 1243 fi 26 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 235, İbrahim Ağanın kerimesi *Şerife Emine Hanım*, 1234 / 1818-19.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (171x45cm.) Bş. (60x17cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ اوجدى باغ جنّته نو جوانم \ والدينى حسرت قويدى \ كول فدانم ابراهيم اغانك \ كريمه سى مرحومه شريفه \ امينه خانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٤

el-Bâkî / Uçtu bağ-ı cennete nev-civânım / Valideyni hasret koydu / gül fidanım İbrahim Ağanın / kerimesi merhume Şerife / Emine Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1234

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 236, Vefâ kâtibi Abdurrahman Şakir, 1229 / 1813-14.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (171x45cm.) Bş. (60x17cm.) Aş.(160x57-76cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ فنا دنيايه ميل اتمك بقا اولمز اولور \ يكسان كروب عالملرى بربر الور \ عبرت اولان عرفان بنم كبى كيدر \ بر كون كركسه پير كرك صبيان بنم بو سينم \ اوستونده بكا بر فاتحه احسان ايكى \ عالمده شاد اتسون انى اول خالق يزدان \ مرحوم و مغفور وفا كاتبى \ عبد الرحمان شاكر افندينك \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٩

Huve'l-Bâkî / Fenâ dünyaya meyletmek bekâ olmaz olur / Yeksan görüp âlemleri birbir alır / İbret olan irfan benim gibi gider / Bir gün gerekse pîr gerek sıbyan benim bu sinnim / Üstünde bana bir Fâtiha ihsan iki / âlemde şâd etsin anı ol hâlık-ı yezdan / merhum ve mağfur Vefâ kâtibi / Abdurrahman Şakir Efendinin / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1229

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 237, İltizamcı Hüseyin Ağanın mahdumu *Monla Emin*, 20 Ramazan 1227 / 27 Eylül 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (98x49cm.) Bş. (77x18cm.) Aş. (62x15-23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

اوجدی باغ جنّته نو جوانم والدینی \ حسرت قویدی کول فدانم \ التزامجی حسین \ اغانك مخدو می مرحوم \ منلا امین روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۲۷ ۲۰ ن

Uçtu bâğ-ı cennete / nev-civânım, Valideyni / hasret koydu gül fidanım / İltizamcı Hüseyin / Ağanın mahdumu merhum / Monla Emin ruhuna Fâtiha / sene 1227 20 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesinin üstü kırıktır.

Kat. no : 238, Vâhid Paşanın mahdumu *Sâib Bey*, 21 Rabiyülevvel 1273 / 21 Kasım 1856.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (115x62cm.) Bş. (75x23.5cm.) Aş. (64x20-24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ فضل رب ذولجلال اولدی بزه \ محسن حسن و جمال اولدی بزه \ اتامز صاحب کل اولدی بزه \ انامزك سودی حلال اولدی بزه \ واحد پاشانك مخدومی مرحوم \ ثائب بکك روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۳۷ فی ۲۱ را

Huve'l-Bâkî / Fazl-ı rabb-i zü'l-celâl oldu bize / Muhsin-i hüsn ü cemâl oldu bize / Atamız sahib-i gül oldu bize / Anamızın sütü helâl oldu bize / Vâhid Paşanın mahdumu merhum / Sâib Beyin rûhiçün Fâtiha / sene 1273 fi 21 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 239, Müderrisîn-i kiram zevi'l-ihtiramdan el-Hâc Mehmed Kâmil Bey Efendinin mahdumu *Muhammed Atıf Bey*, 25 Şaban 1235 / 7 Haziran 1820.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (125x52cm.) Bş. (82x26cm.) Aş. (70x17-25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مدرّسين كرام ذوى الاحترامدن \ الحاج محمد كامل بك افندينك \ مخدوم
نجابتمرسوملرى \ مرحوم و مغفور محمّد عاطف \ بك روحيچون فاتحه سنه ١٢٣٥ فى ٢٥ ش

Huve'l-Bâkî / Müderrisîn-i kiram zevi'l-ihtiramdan / el-Hâc Mehmed Kâmil Bey Efendinin / mahdum necâbet mersûmları / merhum ve mağfur Muhammed Atıf / Bey rûhiçün Fâtiha / sene 1235 fi 25 Ş.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 240, Müderrisîn-i kiramdan el-Hâc Mehmed Kamil Bey Efendinin mahdum-i pakları *Süleyman Neşat Bey*, 15 Ramazan 1235 / 26 Haziran 1820.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (80x40cm.) Bş. (55x19cm.) Aş. (57x16-23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مدرسين كرامدان الحاج \ محمد كامل بك افندينك \ محدوم پاكلرى مرحوم سليمان \
نشات بك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٥ فى ١٥ ن

Huve'l-Bâkî / Müderrisîn-i kiramdan el-Hâc / Mehmed Kâmil Bey Efendinin / mahdum-i pakları merhum Süleyman / Neşat Bey rûhiçün Fâtiha / sene 1235 fi 15 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 241, Cidde defterdârı Mehmed Şakir Efendizâde Ahmed Bey Efendinin mahdumu *Ali Bey*, 1271 / 1854-55.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (72x44cm.) Bş. (61x22cm.) Aş. (59x20-24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ بر قوش ايدم اوجدم يوادان \ اجل ايردى بنى انادن بابادن \ جدّه دفترداری محمد شاكر افندى \ زاده احمد بك افندينك مخدومى \ على بك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٧١

Âh mine'l-mevt / Bir kuş idim uçtum yuvadan / Ecel ayırdı beni anadan babadan / Cidde defterdârı Mehmed Şakir Efendi / zâde Ahmed Bey Efendinin mahdumu / Ali rûhiçün Fâtiha / sene 1271

Genel ilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 242, Hâlâ darphâne-i âmire nâzırı Yusuf Ağanın halilesi *Zeliha Hanım*, 9 Şevval 1202 / 13 Temmuz 1788.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1 (256x116x12cm.) K_2 (231x89x12cm.)
Lh. (197x63.5x60cm.) Bş. (125x30-40cm.)
Aş. (120x33-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ امر حقله دورلو امراض كلدى تنمه \ بولمدى صحت وجودم سبب اولدى موتمه \ عاقبت ايردى اجل رحلت كورندى جانمه \ اوقويوب بر فاتحه ارسال ايده لر روحمه \ حالا ضربخانهٔ عامره ناظرى \ يوسف اغانك حليله سى \ مرحومه و مغفوره \ زليحه خانم روحنه \ الفاتحه سنه ١٢٠٢ \ شوال ٩ فى

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Emr-i hakla türlü emraz geldi tenime / Bulmadı sıhhat vücudum sebeb oldu mevtime / Akıbet ayırdı ecel rıhlet göründü canıma / Okuyub bir Fâtiha irsâl edeler ruhuma / hâlâ darphâne-i âmire nâzırı / Yusuf Ağanın halilesi / merhume ve mağfure / Zeliha Hanım ruhuna \ el-Fâtiha sene 1202 / 9 Şevvâl fi

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 243, Dergâh-ı âli kapucubaşılarından Abdulcabbarzâde Süleyman Bey merhumun mahdumu dergâh-ı âli kapucubaşılarından *Selim Sırrı Bey*, 1234 / 1818-19.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1 (247x104x17cm.) K_2 (235x88x16cm.)
Lh. (205x69x67cm.) Bş. (152x42cm.)
Aş. (242x31-33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, a ve b yüzü sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ عبد الجبّار زاده سليمان بك \ مرحومك مخدومى دركاه عالى \ قپوجى باشيلرندن مرحوم \ و مغفور له سليم سرّى \ بك افندينك روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٣٤

الباقى \ دركآه عآلى قپوجى \ باشيلرندن \ عبد الجبّار زاده مرحوم \ و مغفور سليم سرى \ بك افندينك \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٤

a) Huve'l-Bâkî / Abdülcabbarzâde Süleyman Bey / merhumun mahdumu dergâh-ı âli / kapucubaşılarından merhum / ve mağfur leh Selim Sırrı / Bey Efendinin rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1234
b) el-Bâkî / Dergâh-ı âli kapucu / başılarından / Abdulcabbarzâde merhum / ve mağfur Selim Sırrı / Bey Efendinin / rûhiçün Fâtiha / sene 1234

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan tarafında yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 244, Hacegân-ı divân-ı hümâyundan dahiliyye kalemi hülefasından Çil Emin Ağazâde *Mehmed Efendi*, 15 Muharrem 1260 / 5 Şubat 1844.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (235x102x15cm) Kt. (205x82cm) Bş. (196x40cm)
Aş. (177x37cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ خواجكان ديوان همايوندن \ داخليّه قلمى خلفاسندن \ چيل امين اغا زاده مرحوم \ و مغفور المحتاج الى \ رحمت ربّه الغفور محمد امين \ افندينك روحيچون \ رضأ لله تعالى فاتحه \ سنه ١٢٦٠ فى ١٥ م

Huve'l-Bâkî / Hacegân-ı divân-ı hümâyundan / dahiliyye kalemi hülefasından / Çil Emin Ağazâde merhum / ve mağfur el-muhtac ilâ / rahmeti rabbihi'l-gafur Mehmed Emin / Efendinin rûhiçün / rızâen lillâhi teâlâ Fâtiha / sene 1260 fi 15 M.

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 245, Hacegân-ı divân-ı hümâyundan Yanyavî Ali Bey Efendinin mahdum-i mükerremleri *Muhammed Emin Efendi*, 21 Safer 1221 / 10 Mayıs 1806.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (104x24 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ حواجكان ديوان همايوندن \ يانيه وى على بك \ افنديك مخدوم مكرّملرى \ محمّد امين افنديك \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٢١ فى ٢١ س

هو الحى الباقى \ اشبو مرحومه \ و مغفوره خانمك \ مخدوم عزيزلرى \ محمّد امين افنديك \ روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٢١ فى ٢١ س

a) Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Hacegân-ı divân-ı hümâyundan / Yanyavî Ali Bey / Efendinin mahdum-i mükerremleri / Muhammed Emin Efendinin / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1221 fi 21 S.
b) Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / İşbu merhume / ve mağfure hanımın / mahdum-i azizleri / Muhammed Emin Efendinin / ruhuna el-Fâtiha / sene 1221 fi 21 S.

Genel bilgiler : Tekne lahit olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan tarafında yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 246, Sâbıkan tersane-i âmire emini ve serbevvâbîn dergâh-ı âli merhum Muhammed Emin Ağanın halilesi *Zeliha Hanım*, 18 Ramazan 1238 / 29 Mayıs 1823.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x68cm.) Bş. (195x43.5cm.) Aş. (178x44cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ سابقا ترسانهٔ عامره \ امينى و سر بوابين دركاه \ عالى مرحوم و مغفور \ محمّد االمين اغانك حليله سى \ مرحومه و مغفور لها \ زليخا خانم افنديك \ روحيچون الفاتحه سنه ١٢٣٨ فى ١٨ ن على مصرى

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Sâbıkan tersane-i âmire / emini ve serbevvâbîn dergâh-ı / âli merhum ve mağfur / Muhammed Emin Ağanın halilesi / merhume ve mağfur lehâ / Zelihâ Hanım Efendinin / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1238 fi18 Ramazan / Ali el-Mısrî

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 247, Sâbıkan tersâne-i âmire emini tophâne-i âmire nezâreti tevcihiyle duhul-i tarik ve mir-i ilm-i hassa râddesiyle tekmil-i tarik iderek ve başkapucubaşı Çil Emin Ağazâde *Mustafa Arif*, 25 Cemaziyelevvel 1250 / 29 Eylül 1834.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (207x75cm.) Bş. (226x40cm.) Aş. (196x40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ یا هو \ سابقا ترسانهٔ عامره امینی \ طوبخانهٔ عامره نظارتی \ توجیهیله دخول طریق \ و میر علم خاصه رادّه سیله \ تکمیل طریق ایدرك و باشقپو جی \ باشی ایکن ارتحال دار بقا \ ایدن مرحوم و مغفور \ چیل امین اغا زاده مصطفی عارف اغانك \ روحنه فاتحه سنه ١٢٥٠ فی ٢٥ جا

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Yâ hû / Sâbıkan tersâne-i âmire emini / tophâne-i âmire nezâreti / tevcihiyle duhul-i tarik / ve mir-i ilm-i hassa râddesiyle / tekmil-i tarik iderek ve başkapucu / başı iken irtihâl-i dâr-ı bekâ / iden merhum ve mağfur / Çil Emin Ağazâde / Mustafa Arif Ağanın / ruhuna Fâtiha / sene 1250 fi 25 Ca.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 248, Hâlâ darphâne-i âmire nâzırı Yusuf Ağanın halilesi *Zeliha Hanım*, 9 Şevval 1202 / 13 Temmuz 1788.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (176x36 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ امر حقله دورلو امراض کلدی تنمه \ بولمادی صحت وجودم سبب اولدی موتمه \ عاقبت ایردی اجل رحلت کورندی جانمه \ اقویب بر فاتحه ارسال ایده روحمه \ حالا ضربخانهٔ عامره ناظری \ یوسف اغا بك خلیله سی مرحومه \ و مغفوره زلیخا خانم روحنه رضاء الله تعالی \ الفاتحه \ سنه ١٢٠٢ ٩ ل

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Emr-i hakla türlü emraz geldi tenime / Bulmadı sıhhat vücudum sebeb oldu mevtime / Akıbet ayırdı ecel rıhlet göründü canıma / Okuyup bir Fâtiha irsal ede ruhuma / Hâlâ darphâne-i âmire nâzırı / Yusuf Ağanın halilesi merhume / ve mağfure Zeliha Hanım ruhuna / rızâen lillâhi teâlâ / el-Fâtiha / sene 1202 9 L.

Genel bilgiler : Tekne lahit olduğu düşünülen mezarın sadece baş tarafı bulunmaktadır.

Kat. no : 249, Mevali-i izamdan es-Seyyid Mustafa Cûdî Efendi merhumun kerimeleri *Şerife Fatma Hanım*, 1 Rebiyülâhir 1266 / 14 Şubat 1850.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (205x85cm.) Kt. (180x71cm.) Bş. (173x27-34cm.) Aş. (156x28-32.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ موالئ عظامدن السّيد \ مصطفى جودى افندى \ مرحومك كريمه لرى \ عند ليب كلزار بهشت \ شريفه فاطمه خانم \ روحيچون \ الفاتحه سنه ٢٦٦ فى غره ر

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Mevâli-i izamdan es-Seyyid / Mustafa Cûdî Efendi / merhumun kerimeleri / andelib-i gülzar-ı behişt / Şerife Fatma Hanım / rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1266 fi gurre R.

Genel bilgiler : Kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 250, Sadr-ı esbak müteveffa el-Hâc Koca Yusuf Paşa biraderi sâbıkan kethüdâ-yı bevvâbîn hazret-i cihandârı *Süleyman Bey Efendi*, (gurre) Rabiyülevvel 1233 / 9 Ocak 1818.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (263x134x20cm.) Kt. (232x93cm.) Bş.(257x44cm.) Aş. (246x58-40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى هو الله \ صدر اسبق متوفى الحاج \ قوجه يوسف پاشا برادرى \ سابقا كتخداي بوّابين حضرت \ جهانداری جنتمكان عدن \ اشيان المحتاج الى ربّه رحمة الرحمان \ سليمان بك افندى روحيچون الفاتحه سنه ١٢٣٣ فى غره ر \ السيد ... محمد

el-Bâkî Huvallah / Sadr-ı esbak müteveffa el-Hâc / Koca Yusuf Paşa biraderi / sâbıkan kethüdâ-yı bevvâbîn hazret-i / cihandârı cennet-mekan-ı adn- / âşiyan el-muhtac ilâ rabbihî rahmetü'r-rahmân / Süleyman Bey Efendi rûhiçün / el-Fâtiha sene 1233 fi gurre R. / es-Seyyid … Mehmed

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 251, el-Hâc Süleyman Efendi, 1125 / 1713-14.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (134x29-31cm.) Aş. (88x27-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الله سبحانه و تعالى الحاج \ سليمان افندى قولنه و بلجمله \ مؤمنين ومؤمناته رحمت ايليه \ بحرمة سورة الفاتحه \ سنه ١١٢٥

Allah subhânehû ve teâlâ el-Hâc / Süleyman Efendi kuluna ve bilcümle / müminîn ve müminâta rahmet eyleye / bi-hürmeti sureti'l-Fâtiha / sene 1125

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 252, İhtisab ketebesinden Emin Efendinin mahdumu *Atıf Bey*, 12 Muharrem 1260 / 2 Şubat 1844.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (75x39cm.) Bş. (67x18cm.) Aş. (67x15-17cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اغليوب زار ايلمك اى مادر پدرم \ يارين روز محشرده سزه شفاعت ايدرم \ جنت المأوى دكلمى روحى صبيانك يرى \ بن المله ايچوريرم سيزه آب كوثرى \ احتساب كتبه سندن امين افنديك \ مخدومى عاطف بك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٦٠ فى ١٢ م

Huve'l-Bâkî / Ağlayıp zar eylemen ey mâder pederim / Yarın rûz-i mahşerde size şefâat ederim /Cennet'ül-me'vâ değil mi ruh-i sıbyanın yeri / Ben elimle içiririm size âb-ı kevseri / ihtisab ketebesinden Emin Efendinin / mahdumu Atıf Bey ruhuna fâtiha / sene 1260 fi 12 M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 253, Sâbıkan dergâh-ı âli yeniçeri ağası Osman Ağanın kerimesi *Aişe Hanım*, 23 Şaban 1193 / 5 Eylül 1779.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1 (235x122x16cm.) K_2 (207x95x14cm.) Lh. (191x7064cm.) Bş. (167x43.5 –60cm.) Aş.(162x37-50cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ مرحوم ومغفور المحتاج \ الی رحمة ربّه الغفور سابقا \ درکاه عالی یکیچری اغاسی عثمان \ اغانك کریمه سی مرحومه \ عائشه خانم روحنه فاتحه \ سنه ١١٩٣ فی ٢٣ شعبان

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmete rabbihi'l-gafur sâbıkan / dergâh-ı âli yeniçeriağası Osman / Ağanın kerimesi merhume / Aişe Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1193 fi 23 Şaban

Genel bilgiler : İki kaideyle yükseltilmiş tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 254, Defterdar Muhammed Efendinin kerimesi *Ayşe Sıdıka Hanım*, Cemaziyelevvel 1264 / Nisan-Mayıs 1848.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (197x82cm.) Lh. (177x59x54cm.) Bş.(120x31.5cm.) Aş. (105x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on üç satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

آه من الموت \ انام بابام اصلا بر مروتم کورمدی \ حکیم خواجه دردیمه چاره بولمدی \ بر درده دوشدم اولدی وجودم حراب \ حقك امری بویله ایمش چکرم اولدی کباب \ ایچدم اجل شربتن لقمانه حاجت قالمدی \ ارقه مه کیدم بیازی لباسه حاجت قالمدی \ بر قوش کبی اوجوب کتدم بقایه روان \ انامك بابامك بر دانه سیدم نا مراد کتدم همان \ پدریمه احمد قرنداشمه حسرت کتدم اه الأمان \ دفتردار محمّد افندینك کریمهٔ محترمه سی \ مرحومه عائشه صدیقه خانم روحیچون \ رضاء لله الفاتحه \ سنه ١٢٦٤ فی غره جا

Âh mine'l-mevt / Anam babam asla bir mürüvvetim görmedi / Hekim hoca derdime çare bulmadı / Bir derde düştüm oldu vücudum harab / Hakkın emri böyle imiş ciğerim oldu kebab / İçtim ecel şerbetin Lokman'a hâcet kalmadı / Arkama giydim beyazı libasa hâcet kalmadı / Bir kuş gibi uçup gittim bekâya revan / Anamın babamın bir tanesiydim nâmurat gittim hemân / Pederime Ahmed karındaşıma hasret gittim âh el-emân / Defterdar Muhammed Efendinin kerime-i muhteremesi / merhume Ayşe Sıdıka Hanım rûhiçün / rızâen lillâh el-Fâtiha / sene 1264 fi gurre Ca.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin tepesi kırıktır.

Kat. no : 255, Serbevvâbîn Çil Emin Ağazâde Mustafa Ağa halilesi ve Ahmed Beyin validesi *Fatma Lebgüzar Kadın,* 15 Recep 1258 / 22Ağustos 1842.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x73cm.) Bş. (140x35cm.) Aş. (137x23-25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ سر بوّابين چيل امين اغا \ ذاده مصطفى اغا مرحومك \ حليله سى واحمد بكك \ والده سى مرحومه و مغفور لها \ فاطمه لبكزار قادين روحنه \ الفاتحه \ سنه ١٢٥٨ ١٥ ب

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Serbevvâbîn Çil Emin Ağa / zâde Mustafa Ağa merhumun / halilesi ve Ahmed Beyin / validesi merhume ve mağfur lehâ / Fatma Lebgüzar Kadın ruhuna / el-Fâtiha / see 1258 15 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 256, Hacegân-ı dîvân-ı âli sâbıkan maliye tezkirecisi Köftî Ahmet Efendi, 1154 / 1741-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (262x110x12cm.) Lh. (237x82x74cm.)
Bş. (143x32.5x22.5cm.) Aş. (142x30-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, a yüzü beş b yüzü altı satır.
Kitabe : Türkçe.

يكانه خواجهٔ ديوان كيم كفتى افندينك \ انيسن ايليه فزار الله مونسن رحمت \ دوكوبده دانه اشك چشم حسرت سويلدم تاريخ \ اوله احمد افندينك الهى مرقدى جنت \ سنه ١١٥٤

الدنيا فانية \ خواجكان ديوان عالى \ سابقا ماليه تذكيره جي سي \ اولان مرحوم و مغفور له \ كفتى احمد افندينك \ روحنه الفاتحة

a) Yegane hoca-i divân kim Köftî Efendinin / Enîs eyleye … Allah mûnisin rahmet / Döküpte dâne-i eşk-i çeşm-i hasret söyledim tarih / Ola Ahmed Efendinin ilahî merkadi cennet / sene 1154
b) ed-Dünya fâniyetün / Hacegân-ı dîvân-ı âli / sâbıkan mâliye tezkirecisi / olan merhum ve mağfur leh / Köftî Ahmed Efendinin / ruhuna el-Fâtiha

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan tarafında yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 257, Sâbıkan tersane emini Muhammed emin Ağanın kerimesi *Cemile Hanım*, 4 Şaban 1221 / 17 Ekim 1806.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1 (286x121x47cm.) K_2 (263x101x16cm.)
Lh. (228x70x70cm.) Bş. (160x41x24.5cm.)
Aş. (150x36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, a yüzü sekiz, b yüzü beş satır - mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اجابت ایلدی کوش ایلینجك ارجعی امرین \ فنادان ال چکوب امر خدایه ایلدی مقاد \ طوراغنی وصال جنت ایده حضرت الله \ دخی فردوس ایچنده ایلسون روح شریفك یاد \ زیارت ایلسنلر دیدیلر جوهرله تاریخن \ جمیله حانمك جان اوجنده بهشت اولسون شاد \ سنه ١٢٢١ ٤ ش

سابقا ترسانه امینی \ محمّد امین اغانك کریمه سی \ وضع جنین اثناسنده \ شهادت و فات ایدن مرحومه \ جمیله حانم روحیچون فاتحه

a) Huve'l-Bâkî / İcâbet eyledi gûş eyleyincek irci‘ emrin / Fenâdan el-çekip emr-i hodâya eyledi mekad / Durağını visâl-i cennet ede hazreti Allah / Deh-i firdevs içinde eylesin ruh-i şerifin yâd / Ziyaret eylesinler dediler cevherle tarihin / Cemile Hanımın can ucunda behişt olsun şâd / sene 1221 4 Ş.
b) Sâbıkan tersâne emini / Muhammed Emin Ağanın kerimesi / vaz-ı cenin esnasında / şehâdet-i vefat eden merhume / Cemile Hanım rûhiçün Fâtiha

Genel bilgiler : İki kaideyle yükseltilmiş tekne lahit olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan tarafında yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 258, Sâbıkan tersane-i âmire emini ve serbevvâbîn dergâh-ı âli Muhammed Emin Ağa, 1206 / 1791-92.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1. (283x119x40cm.) K_2. (225x91x17cm.)
Lh. (224x66x62cm.) Bş. (156x37x28cm.)
Aş. (160x85-100cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : a yüzü celî tâlik on beş, b yüzü celî sülüs sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مظهر رحمت حق یعنی امین اغا کیم \ صدق و غیرت ایله اولمشدی سرای تجین \ جمله منصوبده پسندیده ایدی اطواری \ دین و دولتده امانت ایله شهرت آیین \ جاه و اقبال فنادن اوصانوب اخرکار \ کتدی عقبایه واروب اولمغه آسوده نشین \ بی بقا اولدی یغنی اکلدی باغ دهرك \ قیلدی پیسرسیرانکهنی روضهٔ فردوس برین \ روحنه فاتحه خوان اولسون انك اهل وفا \ اولدی چون سمت وفاده بو مکان اچره مکین \ ایده همنام اولان حضرت فخر عالم \ روز مخشرده شفاعت اکا یارب آمین \ رفع انکشت شهادتله اوقو تاریخن \ همنشین اولدی محمّد ایله جنّتده امین

هو الخلاق الباقی \ سابقا ترسانهٔ عامره \ امنی و سر بوّابین \ درکاه عالی مرحوم \ ومغفور محمّد امین اغا \ روحیچون رضاء \ لله تعالی الفاتحه \ سنه ١٢٠٦ کتبه وحید

a) Huve'l-Bâkî / Mazhar-ı rahmet hak yani Emin Ağa kim / Sıdk u gayret ile olmuştu serây-ı tecin / Cümle mensubda pesendîde idi etvârı / Din ü devlette emanet ile şöhret-i âyin / Câh u ikbâl-i fenâdan usanıp ... / Gitti ukbaya varıp olmağa âsûde-nişin / Bî bekâ olduğunu anladı bağ-ı dehrin / Kıyıldı ... ... / Ruhuna Fâtiha hân olsun anın ehl-i vefâ / Oldu çün … Vefâda bu mekan içre yakin / İde hemnâm olan hazreti fahr-i âlem / Rûz-i mahşerde şefâat ana yâ Rabb âmin / Refi enguşt-i şehâdetle oku tarihin / Hemnişin oldu Muhammed ile cennette emin
b) Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Sâbıkan tersane-i âmire / emini ve ser bevvâbîn / dergâh-ı âli merhum / ve mağfur Muhammed Emin Ağa / rûhiçün rızâen / lillâhi teâlâ el-Fâtiha / sene 1206 / ketebehu Vahid

Genel bilgiler : İki kadideyle yükseltilmiş tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan tarafında yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 259, Mîr-i piyade Osman Ağanın validesi, 1125 / 1713-14.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (70x*92-95*cm.) Aş. (30x*74*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مير پياده عثمان \ اغانك والده سى فاطمه \ خاتون روحيچون فاتحه \ سنه ١١٢٥

Mîr-i piyade Osman / Ağanın validesi Fatma / Hatun rûhiçün Fâtiha / sene 1125

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 260, Bint-i İbrahim Paşa *Fatma Hanım*, 1090 / 1679-80.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (243x103x14cm.) Lh. (200x70x68cm.)
Bş. (90x38cm.) Aş. (90x37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

دوندروب يوز بو فنادن جانى طيران ايلدى \ تازه لكده رحلت اتدى اول بقا كلزارنه \ بنت ابراهيم پاشا فطمه خانم ايچون \ دندى تاريخ رحمت حق اوله روح پاكنه \ سنه ١٠٩٠

Döndürüb yüz bu fenâdan canı tayran eyledi / Tazelikte rihlet etti ol bekâ gülzârına / bint-i İbrahim Paşa Fatma Hanım içün / Dendi tarih rahmet-i hak ola ruh-i pakına / sene 1090

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 261, Gazi Sultan Mustafa Han hazretlerinin kerime-i muhteremeleri ismetlu Şah Sultan âliyetü'l-şân hazretlerinin ebesi *Ebezâde Fatma Hatun*, Zilhicce 1195 / Kasım-Aralık 1781.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (230x85cm.) Bş. (191x40-56cm.) Aş. (194x31-51cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ مرحوم و مغفور غازى سلطان مصطفى \ خان حضرتلرنيك كريمهٔ محترمه لرى عصمتلو \ شاه سلطان علية الشان حضرتلرينك \ ابه سى مرحومه ابه زاده فاطمه خاتون \ روحنه الفاتحه سنه ١١٩٥ ٢٥ ذ

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / merhum ve mağfur Gazi Sultan Mustafa / Han hazretlerinin kerime-i muhteremeleri ismetlu / Şah Sultan âliyetü'l-şân hazretlerinin / ebesi merhume Ebezâde Fatma Hatun / ruhuna el-Fâtiha sene 1195 25 Z.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 262, Sadr-ı esbak el-Hâc Koca Yusuf Paşa birâderzâdesi müderrisîn-i kiramdan Kâmil Bey halileri *Hodâded Kadın*, 15 Zilhicce 1227 / 20 Aralık 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (214x104x17cm.) Kt. (190x84cm.)
Bş.(197x33-45.5cm.) Aş. (167x28-40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

كل شئ هالك الاّ وجهه \ مرحوم صدر اسبق \ الحاج قوجه يوسف پاشا \ برادر زاده سى \ مدرّسين كرامدان \ كامل بك حليله لرى \ مرحومه و مغفور لها \ خدادد قدين روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٢٧ فى ١٥ ذ

Külli şeyin hâliku'l veche/ merhum sadr-ı esbak / el-Hâc Koca Yusuf Paşa / birâderzâdesi / müderrisîn-i kiramdan / Kâmil Bey halileleri / merhume ve mağfur lehâ / Hodâded Kadın rûhiçün el-Fâtiha / sene 1227 fi 15 Zilhicce

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 263, *Âkile Hanım* bint-i Ebubekir Ağa, 1192 / 1778-79.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (190x100cm.) Bş. (167x37-56cm.) Aş. (147x33x46cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بقمین چشمی بصیرتله مزارم طاشنه \ کمسه حالم بلمز بنم تاکلمینجه باشنه \ مرحومه و مغفوره عاقله \ خانم بنت ابو بکر اغا \ روحنه فاتحه \ سنه ۱۱۹۲

Huve'l-Bâkî / Bakmayın çeşm-i basiretle mezarım taşına / Kimse halim bilmez benim takılmayınca başına / merhume ve mağfure Âkile / Hanım bint-i Ebu Bekir Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1192

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 264, Metruk meclis muhasebe azasından Münire Sultan aliyyetü'ş-şân hazretlerinin kethüdâsı Mehmed Şakir Efendinin mahdumu *Ali Hâdi Bey*, 15 Safer 1280 / 1 Ağustos 1863.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (114x24cm.) Lh. (85x36x33cm.)
Bş. (66x*55-60*cm.) Aş. (65x*50-56*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

یا هو \ متروك مجلس محاسبه عضاسندن \ جنتمکان فردوس اشیان \ منیره سلطان علیة الشان \ حضرتلرینك کتخداسی مرحوم \ محمد شاکر افندینك مخدومی \ علی هادی بکك روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۸۰ فی ۱۵ صفر

Yâ hû / Metruk meclis muhasebe azasından / cennet-mekan firdevs-âşiyan / Münire Sultan aliyyetü'ş-şân / hazretlerinin kethüdâsı merhum / Mehmed Şakir Efendinin mahdumu / Ali Hâdi Beyin ruhuna Fâtiha / sene 1280 fi Safer

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 265, Sadr-ı esbak Yusuf Paşa biraderi merhum Süleyman Bey Efendinin halileleri *el-Hâce Rukiye Hanım*, 7 Zilhicce 237 / 25 Ağustos 1822

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (187x70x20cm.) Lh. (167x60x56cm.)
Bş. (111x35-38cm.) Aş. (104x29-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ لا اله الا الله محمّد رسول الله \ صدر اسباق يوسف پاشا \ برادرى مرحوم سليمان بك \ افنديڭ حليله لرى مرحومه \ و مغفور لها الحاجه رقيه حانم \ روحيچون الفاتحه \ سنه ٢٣٧ فى ٧ ذ

Huve'l-Bâkî / Lâ ilâhe illâllah Muhammedün rasûlullah / sadr-ı esbak Yusuf Paşa / biraderi merhum Süleyman Bey / Efendinin halileleri merhume / ve mağfur lehâ el-Hâce Rukiye Hanım / rûhiçün el-Fâtiha / sene 237 fi 7 Z.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Tarih ibaresinde bin değerini veren bir rakamı kullanılmamış olup tarihin sadec son üç rakamı yazılmıştır.

Kat. no : 266, Mekke-i mükerreme pâyesi olup sâbıkan Bursa kadısı Yalvacı es-Seyyid Muhammed Efendi, 1240 / 1824-25.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (210x80cm.) Bş. (193x43.5cm.) Aş. (183x33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مكۀ مكرمه پايه سى اولوب \ سابقا بروسه قاضيسى \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمت ربه الغفور \ يلواجى السّيد محمّد افندى \ روحيچون الفاتحه سنه ١٢٤٠

Huve'l-Bâkî / Mekke-i mükerreme pâyesi olup / sâbıkan Bursa kadısı / merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / **Yalvacı es-**Seyyid Muhammed Efendi / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1240

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 267, *Fatma Fitnat* (duhter-i pak-ı Emin Efendi), 11 Recep 1259 / 8 Ağustos 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (120x66cm.) Bş. (99x25cm.) Aş. (81x19-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ دختر پاك امين افندينك \ كلشن عمرين اجل ايتدى تباه \ دوشدى بر تارخ تام اعلانيچون \ فاطمه فطنت فنايه كتدى آه \ سنه ١٢٥٩ فى ١١ ب

Huve'l-Bâkî / Duhter-i pâk-ı Emin Efendinin / gülşen-i ömrün ecel etti tebah / Düştü bir tarih-i tam ilanıçün / Fatma Fitnat fenâya gitti âh / sene 1259 fi 11 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 268, Saray-ı cedid-i âmirede hâlâ müsahib Küçük Mehmed Ağanın mutekası nalbur Hacı İsmail zevcesi saraylı *Hatice Hatun*, 26 Rabiyyülevvel 1166 / 31 Ocak 1753.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (229x87.) Bş. (172x34-51cm.) Aş. (165x27-42cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الكريم الباقى \ سراى جديد عامره ده حالا مصاحب \ كوچك محمد اغانك معتقه سى نعلبور \ حاج اسمعيل زوجه سى مرحومه سرايلى \ خديجه خاتون روحنه فاتحه \ سنه ١١٦٦ ربيع الاول فى ٢٦

Huve'l-Hayy el-Kerîm el-Bâkî / Saray-ı cedid-i âmirede hâlâ müsâhib / Küçük Mehmed Ağanın mu'tekası nalbur / Hâc İsmail zevcesi merhume saraylı / Hatice Hatun ruhuna Fâtiha / sene 26 Rabiyülevvel 1166

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 269, Muhammed (Mahdum-i Emin Efendi), 4 Şevval 1274 / 18 Mayıs 1858.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (117x55cm.) Bş. (93x24cm.) Aş. (77x19-22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ او طفل ناز مخدوم امین افندینك آه \ وفاتی موجب حزن و ملال اولدی جهانه \ اجل تعقیب ایدوب وقت صباوتده دریغا \... باغ عمری عاقبت دوندی خزانه \ دیدم تاریخ تامن سعدیا حزن ایله ایواه \ محمّد بر فرید حسن ایدی کتدی جنانه \ باقوب بر فاتحه احسان ایدن ذاتن سرانجامی \ اولوب مقرون خیره ممدحی حاصل اوله کامی \ سنه ١٢٧٤ فی ٤ ل

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / O tıfl-ı naz mahdum-i Emin Efendinin âh / Vefâtı mucib-i hüzn ü melâl oldu cihâna / Ecel takib edip vakt-i sebâvette deriğa / … bâğ-ı ömrü akıbet döndü hezana / Dedim tarih-i tamın hüzn ile eyvah / Muhammed bir ferid-i hüsn idi gitti cenâna / bakıp bir Fâtiha ihsan eden zatın serencamı / olub … … hasıl ola kâmı / sene 1274 fi 4 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 270, Efâhim-i rical-i devlet-i aliyyeden Hacı Hüssam Efendizâde Selahaddin Beyefendinin halilesi *Behiyye Hanımefendi*, 15 Rabiyyülâhir 1312 / 14 Ekim 1894.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (185x72cm.) Bş. (182x36-38cm.) Aş. (166x30-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

آه من الموت \ افاخم رجال دولت \ علیه دن \ مرحوم حاجی \ حسّام افندی زاده \ صلاح الدّین بك \ افندینك حلیله سی \ مرحومه و مغفور لها \ بهیّه خانم افندینك روحی \ و کافهء اهل ایمانك \ ارواحیچون فاتحه \ سنه ١٣١٢ فی ١٥ ربیع الاخر

Âh mine'l-mevt / Efâhim-i ricâl-i devlet-i / aliyyeden merhum Hacı / Hüssam Efendizâde / Selahaddin Bey / Efendinin halilesi / merhume ve mağfur lehâ / Behiyye Hanım Efendinin ruhu / ve kâffe-i ehl-i imanın / ervâhıçün Fâtiha / sene 1312 fi 15 Rabiyyülâhir

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 271, Saraylı el-Hâce Fatma Kadın, 25 Rabiyülâhir 1178 / 22 Ekim 1764.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (223x183cm.) Bş. (225x57cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ مرحومه و مغفور لها \ سرایلی الحاجة فاطمه قادین روحنه \ رضاء لله الفاحه \ سنه ١١٧٨ فی ٢٥ ر

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / merhume ve mağfur lehâ / saraylı el-Hâce / Fatma Kadın ruhuna / rızâen lillah el-Fâtiha / sene 1178 fi 25 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 272, *eş-Şeyh Mehmed* İbn Seydî Ahmed eş-şehir bi-Hekim Çelebi, 974 / 1566-67.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (209x93cm.) Bş. (140x23-28cm.) Aş. (120x24-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Osmanlıca-Farsça.

مرحوم و مغفور \ الشیخ محمد ابن \ سیدی احمد \ الشهیر بحکیم جلبي \ فوت تاریخي رفت \ حیف آن طبیب \ اهل دلان \ سنه ٩٧٤

Merhum ve mağfur / eş-Şeyh Mehmed ibn / Seydî Ahmed / eş-şehir bi-Hekim Çelebi / fevt-i tarihi reft / hayf ân tabib / ehl-i dilân / sene 974

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı küfekidendir. Tarihine bakarak bu taşın sonradan aynı kişi adına tekrar dikilmiş olabileceğini söyleyebiliriz.

Kat. no : 273, Muallim-i Sultan Selim Hân-i Sanî Hoca Ataullah Efendi, 979 / 1571-72, 1171 / 1757-58.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (227x103cm.) Bş. (144x*59-73*cm.) Aş.(127x*48-60*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور معلم \ سلطان سليم حان ثانى \ حواجه عطاء الله افندى \ روحيچون رضاء رب العالمين \ ايچون فاتحه \ سنه ١١٧١ \ سنه ٩٧٩

Merhum ve mağfur muallim-i / Sultan Süleyman Hân-i Sâni / Hoca Ataullah Efendi / rûhiçün rızâen rabbü'l-âlemîn / içün Fâtiha / sene 1171 / sene 979

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kitabede iki tarih yer almaktadır. İkinci tarihten hareketle şâhidenin 18.yy.'da yenilenmiş olabileceğini söyleyebiliriz.

Kat. no : 274, Kastamonulu yirmi yedi bölüğün Salih Alemdâr Ağa, 1233 / 1817-18.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (110x31 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, onbir satır.
Kitabe : Türkçe.

[روز] محشرده بكا كونه كون اجر ايله \ نه زحمتله هلاك اولدم شهدا ايله خشر ايله \ رحمانسين اب رحمتله كلى عصيانم عفو \ ايله بنى قيل مغفرت اى ربّ يزدان \ بحق عرش اعظم نورى قران \ كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان \ ايده لر روحمه بر فاتحه احسان \ مرحوم قستمونلى يكرمى يدى \ بلوكك صالح علمدار اغا \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٣

[Rûz-ı] mahşerde bana gunagün ecr eyle / Ne zahmetle helak oldum şühedâ ile haşr eyle / Rahmansın âb-ı rahmetle gül-i isyanım aff / eyle, Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-i Kur'ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / merhum Kastamonlu yirmi yedi / bölüğün Sâlih Alemdâr Ağa / ruhuna Fâtiha / sene 1233

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 275, Süleymaniye Hazreti Ebu Eyyub Ensarî müderrisi ve Şeyh Vefâ mütevellisi Mahmud Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendi , 15 Cemaziyelâhir 1181 / 8 Kasım 1767.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K_1 (226x110x20cm.) K_2 (223x89x12cm.)
Lh. (216x43x43cm.) Bş. (185x41cm.)
Aş. (180x*85-110*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ كلّ نفس ذائقة الموت \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمة ربّه الغفور با
موصلهٔ \ سليمانيه حضرت ابى ايوب انصارى \ مدرسى و شيخ وفا متولّيسى \ ايكن وداع عالم فانى
ايدن \ محمود چاوش زآده الحاج فيض الله \ افندى روحيچون الفاتحه \ سنه ١١٨١ فى ١٥ ج

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Küllü nefsin zâigatü'l-mevt / merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti / rabbihi'l-gafur bâmevsule-i / Süleymaniye Hazreti Ebi Eyyub Ensarî / müderrisi ve Şeyh Vefâ mütevellisi / iken vedâ-ı âlem-i fanî eden / Mahmud Çavişzâde el-Hâc Feyzullah / Efendi rûhiçün el-Fâtiha / sene 1181 fi 15 C.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 276, Mehmed Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendinin halilesi ve kaşıkçı Mustafa Efendi merhumun kerimesi *Hâce Afife Hatun*, 23 Cemaziyelâhir 1182 / 4 Kasım 1768.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (246x88cm.) Bş. (225x53-67cm.) Aş. (210x53-64cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ كلّ نفس ذائقة الموت \ مرحومه و مغفوره المحتاجة \ الى رحمة ربّه الغفور
مرحوم \ محمد چاوش زآده الحاج فيض الله \ افنديڭ حليله سى و قشقجى \ مصطفى افندى
مرحومڭ \ كريمه سى \ حاجّه عفيفه خاتون روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١١٨٦ فى ٢٣ ج

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Küllü nefsin zâigatü'l-mevt / merhume ve mağfure el-muhtace / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur merhum / Mehmed Çavişzâde el-Hâc Feyzullah / Efendinin halilesi ve kaşıkçı / Mustafa Efendi merhumun / kerimesi Hâce Afife Hatun rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1182 fi 23 C.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 277, Şerife --- Hanım, 1200 / 1785-86,

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (150x60cm.) Bş. (82x26cm.) Aş. (83x18-26cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ --- شريفه \ --- حانم \ روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٠٠

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / --- Şerife / --- Hanım / rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1200

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin kenarları kırıktır.

Kat. no : 278, Mevâlî-i izamdan pâye-i Üsküdar es-Seyyid Mustafa Cûdî Efendi, 27 Zilkade 1247 / 28 Nisan 1832.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (213x81cm.) Bş. (184x40cm.) Aş. (156x32-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ موالئ عظامدان \ پايهٔ اسكدار ايكن \ دار بقايه ارتحال ايدن \ مرحوم و مغفور له \ جنتمكان فردوس آشيان \ يحتاج الى ربّه الغفران \ اين اوكلى حافظ القرأن \ السيّد مصطفى جودى \ افندنيك روحيچون \ فاتحه سنه ١٢٤٧ فى ٢٧ ذا

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Mevâlî-i izamdan / pâye-i Üsküdar iken / dâr-ı bekâya irtihal eden / merhum ve mağfur leh / cennet-mekan firdevs-âşiyan / yuhtâcu ilâ rabbihi'l-gufran / în o gülü hâfızü'l-Kur'ân / es-Seyyid Mustafa Cüdî / Efendinin rûhiçün / Fâtiha / sene 1247 fi 27 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 279, Rumeli eşrafından Vefâlızâde Mevlana es-Seyyid Feyzullah Efendi, 27 Şevval 1247 / 30 Mart 1832.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (170x85 cm.) Bş. (150x28 cm.) Aş. (140x25-37 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ قیل مغفرت ای ربّ یزدان \ بحق عرش اعظم نوری قران \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان \ ایده لر روحمه برفاتحه احسان \ روم ایلی اشرافندن وفالی \ زاده مرحوم و ومغفور له جنتمکان \ مولانا السید فیضا لله \ افندینك روحنه الفاتحه \ سنه ۱۲٤۷ فی ۲۷ ل

Huve'l-Bâkî / Kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-i Kur'ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Rumeli eşrafından Vefâlı / zâde merhum ve mağfur leh cennet-mekan / Mevlânâ es-Seyyid Feyzullah / Efendinin ruhuna el-Fâtiha / sene 1247 fi 27 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 280, Yeniceli Vefâlı el-Hâc İsmail Ağa, 21 Rabiyülevvel 1202 / 31 Aralık 1787.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (206x80cm.) Bş. (130x36cm.) Aş. (137x*60-70*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ یا الهی اول مبارك اسم پاك عزتی \ اول رسولك فخر عالم شاه کونین حرمتی \ ایله قبرین روضهٔ جنّت اله العالمین \ کیجه کوندوز ایلسونلر حوری غلمان حزمتی \ یکیچه لی وفالی مرحوم الحاج \ اسماعیل اغا روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۰۲ فی ۲۱ را

Huve'l-Bâkî / Yâ ilahî ol mübarek ism-i pâkı izzeti / Ol rasûlün fahr-ı âlem şâh-i kevneyn hürmeti / Eyle kabrini ravza-i cennet ilâhe'l-âlemin / Gece gündüz eylesünler huri gılman hizmeti / Yeniceli Vefâlı merhum el-Hâc / İsmail Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1202 fi 21 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 281, Rical-i devlet-i aliyyeden hariciyye katibi Vefâlızâde Şefik Beyefendinin zevcesi *Fatma Melek Hanım*, 23 Rabiyülevvel 1272 / 4 Aralık 1855.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (257x110x15cm.) Kt. (200x88x30cm.)
Bş. (178x*73-102*cm.) Aş. (150x*56-76*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, a yüzü on iki, b yüzü sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ خارجیّه کاتبی میر شفیقك زوجه سی \ ایتدی اسقاط جنین ایله فدای مالك \ ناکهان لیلده وجع عظیمه اوغرادوب \ اویله اهل عصمته صد خیفکیم قیدی فلك \ سیر سیران بلمز ایدی درت نفر اولادینه \ کیجه کوندوز سعی و کوشش ایله ویرمشدی \ جونکی تحصیل رضای زوج ایله مألوف ایدی \ رحمت ایلر حضرت باری اکا بی ریب و شك \ بر سروش غیب کلدی سویلدی تاریخنی \ اوچدی قصر جنت بالن اچوب روح ملك \ سنه ١٢٧٢ فی ٢٣ را

هو الباقی \ رجال دولت علیه دن \ خارجیّه کاتبی وفالی \ زاده زاده سی شفیق \ بك افندینك زوجه سی \ فاطمه ملك خانمك \ روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٧٢ ٢٣ را

a) Huve'l-Bâkî / Hariciyye katibi mîr Şefik'in zevcesi / etti iskat-ı cenin ile feda-yı mâlik / Nâgehan leylde vec-'i azime uğratıp / Öyle ehl-i ismete sad hayfkim kıydı felek / Seyr-i seyrân bilmez idi dört nefer evlâdına / Gece gündüz say ve gûşiş ile vermişti / Çünki tahsil-i rıza-yı zevc ile me'luf idi
b) Huve'l-Bâkî / Ricâl-i devlet-i aliyyeden / hariciyye katibi Vefâlı / zâde zâdesi Şefik / Bey Efendinin zevcesi Fatma Melek Hanımın / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1272 23 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan tarafında yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 282, Ruveyda, 1186 / 1772-73.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Lh. (178x63x55) Bş. (134x34) Aş. (121x27-36)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, a yüzü on altı, b yüzü sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ --- --- فردوس رجعت ایلدی \ --- --- --- اجابت ایلدی \ روز مخشرده --- قیلمغه والدینه \ --- --- حقه کشف رحمت ایلدی \ --- --- ایدوب حکم اجل \ --- ایلیه --- کسب الفت ایلدی \ داع وداغ فرقتیله والدینی هر زمان \ --- --- اشرخ حسرت ایلدی \ دست اچوب ایله دعایی بو رویده خانمه \ طفلکن کام جهاندن عزم رحلت ایلدی \ --- --- --- اولوب -- - \ آشیان رحمت رحمانه رغبت ایلدی \ حوریان تشریف ایدوب تاریخی تبشیر ایلیه \ بو رویده --- کلزار --- ایلدی \ سنه ١١٨٦

هو الحی لا یموت \ فاتحیله ایده لر تاریخنه فتح کلام \ ایلدی ترك سوا قصد ایلیوب دار السلام \ دست آچوب ایله دعا بو رویده روحنه \ فیض رحمتله الهی روحنه قیل مستدام \ آه حسرتله سنك عمّل دیدی تاریخنی \ امر حق ایله رویده عزم ایلدی دار السلام \ الفاتحه سنه ١١٨٦

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / --- --- firdevs ric‘at eyledi / --- --- --- icabet eyledi / Rûz-i mahşerde --- kılmaya vâlideynine / --- --- hakka keşf-i rahmet eyledi / --- --- edip hükm-i ecel / --- eyleye --- kesb-i ülfet eyledi / dâ‘ veda fırkatıyla vâlideyni her zaman / --- --- eşrah hasretle eyledi / Dest açıp eyle duayı bu Ruveyde Hanıma / Tıfılken kâm-ı cihandan azm-i rıhlet eyledi / --- --- --- olup --- / Âşiyan rahmet-i rahmana rağbet eyledi / Hûrîyan teşrif edip tarihi tebşir eyleye / Bu Ruveyde --- gülzar --- eyledi / sene 1186

Huve'l-Hayy Lâ-yemût / Fâtihayla edeler tarihine feth-i kelâm / Eyledi terk-i sivâ kasd eyleyip dârusselâm / Dest açıp eyle dua bu Ruveyde ruhuna / Feyz-i rahmetle ilâhî ruhuna kıl müstedam / Âh hasretle senin ‘âmmel dedi tarihini / Emr-i hak ile Ruveyde azm eyledi dârusselâm / el-Fâtiha sene 1168

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şahidesi bulunmaktadır. Kitabesi çift taraflı olup ön yüzünde ki kitabede kırılmış kısımlar vardır.

Kat. no : 283, Ahmedeyn, 1177 / 1763-64.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (120x45cm.) Bş. (75x18cm.) Aş. (53x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحومین المغفورین \ احمدین ارواحیچون \ الفاتحه \ سنه ۱۱۷۷

Huve'l-Bâkî / Merhûmeyn el-mağfûreyn / Ahmedeyn ervâhiçün / el-Fâtiha / sene 1177

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 284, Yeniceli Vefâlı Hacı İsmail Ağanın kerimesi *Şerife Havva Hatun*, 11 Rabiyülevvel 1205 / 18 Kasım 1790.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (184x64cm.) Bş. (155x28-40cm.) Aş. (118x26-39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الی رحمته ربّه الغفور یکجه لی لی \ وفالی حاجی اسماعیل اغانك \ کریمه سی مرومه و مغفور لها \ شریفه حوّا خاتونك \ روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۲۰۵ فی ۱۱ ر

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmete rabbihi'l-gafur Yeniceli / Vefâlı Hacı İsmail Ağanın / kerimesi merhume ve mağfur lehâ / Şerife Havva Hatunun / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1205 fi 11 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 285, Vefâlızâde zâdesi rikâb-ı şâhâne kapucubaşılarından Hâc Şemseddin Beyfendinin kerimesi ve ricâl-i devlet-i alîden Manastır defter-i bâri esbak müteveffa Haşi Beyin halilesi *Emine Hanım*, (gurre) Recep 1280 / 12 Aralık 1863.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (165x*75-90*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on satır.
Kitabe : Türkçe.

آه من الموت \ وفاليزاده زاده سى ركاب \ شاهانه قپوجى باشيلرندن \ حاجى شمس الدين بك افند ينك \ كريمه سى و رجال دولت \ عليدن مناستر دفترداری بارى \ اسبق متوفى هاشم بكك \ حليله سى مرحومه امينه مياس خانمك روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٨٠ فى غره رجب

Âh min'el-mevt / Vefâlızâde zâdesi rikâb-ı / şâhâne kapucubaşalarından / Hacı Şemseddin Beyefendinin / kerimesi ve ricâl-i devlet-i / alîden Manastır defterdârı bârî / esbak müteveffâ Hâşim Beyin / halilesi merhume Emine Miyas Hanımın ruhiçün / el-Fâtiha sene 1280 fi gurre Receb

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş şâhidesi kırık bir şekilde kapak taşının önünde durmaktadır.

Kat. no : 286, Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendinin mahdumu *es-Seyyid İbrahim Hakkı Efendi*, 21 Şevval 1227 / 28 Ekim 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (95x52cm.) Bş. (66x20cm.) Aş. (73x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ وفالى زاده السيد \ فيض الله افنديڭ محدومى \ مرحوم السيد ابراهيم \ حقّى افنديڭ روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٢٧ فى ٢١ ل

el-Bâkî / Vefâlızâde es-Seyyid / Feyzullah Efendinin mahdumu / merhum es-Seyyid İbrahim / Hakkı Efendinin rûhiçün / el-Fâtiha sene 1227 fi 21 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 287, Trabzon tüccarı Süleyman Efendinin mahdumu *Ahmed Efendi*, 23 Ramazan 1259 / 17 Ekim 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (100x50cm.) Bş. (78x27cm.) Aş. (81x21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ نو جوانم اوچدى جنت باغنه \ فراقى قالدى پدرينك جانىنه \ طربزن تجارى سليمان افندينك \ مخدومى احمد افندى روحنه فاتحه \ سنه ١٢٥٩ فى ٢٣ ن

Huve'l-Bâkî / Nev-civânım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı pederinin canına / Trabzaon tüccarı Süleyman Efendinin / mahdumu Ahmed Efendi ruhuna Fâtiha / sene 1259 fi 23 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 288, Mustafa Beyin oğlu … *Muhammed Sadık*, 1189 / 1775-76.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (130x70cm.) Bş. (82x58cm.) Aş. (85x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو \ كل نفس ذائقة الموت \ بو مرقد صاحبى خضر زاده \ مصطفى ... بيك اوغلو \ ... حضرت شهر ياري \ مرحوم محمد صادق \ روحيچون فاتحه \ سنه ١١٨٩

Hû / Küllü nefsin zâigatü'l-mevt / Bu merkad sahibi … / Mustafa … Beyin oğlu / … hazreti şehr-i yâri / merhum Muhammed Sadık / rûhiçün Fâtiha / sene 1189

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi kırıktır.

Kat. no : 289, Hatice, 1152 / 1739 -40.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (194x42-49cm.) Aş. (160x28-38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

عاجز و بچاره يم قپوكه كلدم يا اله \ رحمتكله يارلغه جرممى عفو ايت پادشاه \ ترك ايدوب اولاد اهلم سن كرم قيل يا كريم \ ايتمه قبرمده زليل غفرانك ايله عزوجاه \ دست اچوب دعا ايله يازلدى طاشه تاريخيم \ محرم عدنى حديجه ايده مأواده اله \ سنه ١١٥٢

Aciz ve biçâreyim kapuna geldim yâ ilah / Rahmetinle yarlığa cürmümü affet padişah / Terk edip evlâd-ı ehlim sen kerem kıl yâ kerim / Etme kabrimde zelil gufrânın ile … / Dest açıp dua ile yazıldı taşa tarihim / mahrem-i adnı Hatice ede mâvâde ilah / sene 1152

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bir kaide içerisindedir.

Kat. no : 290, Haleblizâde Şam tüccarlarından el-Hâc Ahmed Efendizâde *es-Seyyid el-Hâc Said Harirî Efendi*, 13 Zilhicce 1260 / 24 Aralık 1844.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (185x70cm.) Bş. (172x30-33cm.) Aş. (140x23-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحىّ الباقى \ دوكندى دانه قسمت اجل پيمانه سى طولدي \ اچلدى نفجهٔ جنت وجودم كول كبى صولدى \ ايرشدى عزرائيل جانه ايتدى سينه مى عريان \ يوزم سوردم او سلطانه بو جانم راحتى بولدى \ حلبلى زاده شام تجارلرندن \ الحاج احمد افندى زاده \ مرحوم السّيد الحاج سعيد حريرى \ افنديڭ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٦٠ فى ١٣ ذ

Huve'l-Hayyu'l Bâkî / Dokundu dâne kısmet-i ecel peymânesi doldu / Açıldı nefce-i cennet vücudum gül gibi soldu / Erişti Azrail cana etti sinemi uryan / Yüzüm sürdüm o sultana bu canım rahatı buldu / Haleblizâde Şam tüccarlarından / el-Hâc Ahmed Efendizâde / merhum es-Seyyid el-Hâc Said Harirî / Efendinin / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1260 fi 13 Z.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 291, Sultan Numan cariyelerinden saraylı *Fehim Fatma Kadın*, 1 Zilhicce 1178 / 22 Mayıs 1765.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (228x75cm.) Bş. (180x34-47cm.) Aş. (163x26-41cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم جنّت مکان \ فردوس عاشیان سلطان \ نعمان جاریّه لرندن نامراد \ دار فنادن دار بقایه رحلت ایدن \ مرحوم و مغفور لها سرایلی فهیم فاطمه \ قادینك حق تعالی قبرنی روضت \ من ریاض الجنت ایلیه امین روحیچون \ الفاتحه \ سنه ۱۱۷۸ فی ۱ ذ

Huve'l-Bâkî / Merhum cennet-mekan / firdevs-âşiyan Sultan / Numan cariyelerinden nâmurad / dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya rıhlet eden / merhume ve mağfur lehâ saraylı Fehim Fatma / Kadının Hak teâlâ kabrini *ravzatun* / *min riyâzi'l-cennet* eyleye amin rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1178 fi 1 Z.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 292, Benderi es-Seyyid el-Hâc Muhammed Ağa, Zilkade (gurre) 1253 / Ocak-Şubat 1838.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (116x28cm.) Aş. (114x17-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بنی قیل مغفرت ای رب یزدان \ بحق عرش اعظم نور قران \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان \ ایده لر روحمه بر فاتحه احسان \ بندری السید الحاج محمّد \ اغا روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۲۰۳ فی غره ذا

Huve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-i a‘zam nur-i Kur’ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Benderi es-Seyyid el-Hâc Muhammed / Ağa rûhiçün el-Fâtiha / sene 1253 fi gurre Za.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 293, Kâtibi gümrük eminin mâdırı ve el-Hacı İsmail Ağanın zevcesi *Aişe Sıdıka*, 9 Şaban 1259 / 4 Eylül 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (223x92cm.) Bş. (214x36-53cm.) Aş. (57x31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ کاتب کمرك امنیك مادریکیم چوق زمان \ مبتلای درد اولوب کلدی وجودینه خلل \ چوق دوالر ایتدیلر امّا اطبّای جهان \ ایتمدی تأثیر حیفا چکدی بو فانیدن ال \ حاجی اسماعیل اغانك زوجه سیدی کوجدی واه \ ایده همبزم زبیخ عقباده حق عزّ و جل \ صبر احسان ایلسون اولادینه ربّ رحیم \ ویره بو مرحومه یه جنتده هم اعلا محل \ بایله یازدم یازرکن فوتنه تاریخ آه \ ایتدی هم نام عائشه صدّیقه یی پیك اجل \ سنه ۱۲۵۹ فی ۹ ش کتبه مصری

Huve'l-Bâkî / Kâtibi gümrük eminin mâdırı kim çok zaman / Mübtelâ-yı derd olup geldi vücuduna halel / Çok devâlar ettiler ammâ etibbâ-yı cihân / Etmedi tesir hayfâ çekti bu fanîden el- / Hâcı İsmail Ağanın zevcesiydi göçtü vah / Ede hembezm-i zebih ukbada Hak azze ve celle / Sabr-ı ihsan eylesin evlâdına rabbü'r râhim / Vere bu merhumeye cennette hem a'lâ mahal / … yazdım yazarken fevtine tarih âh / Etti hem nâm Ayşe Sıdıkayı peyk-i ecel / sene 1259 fi 9 Ş. ketebehu Mısrî

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 294, Zeyneb Kadın ibn-i *Hâc İbrahim*, 1147 / 1734-35.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (167x44-54cm.) Aş. (150x34-47cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

بقمین عینی بصیرتله مزارم طاشنه \ بلمیه احوالمی تاکلمینجه باشنه \ بز حقیره هر کیم ایدرسه دعا \ ایده محشرده شفاعت مصطفا \ مرحومه زینب قدین ابن \ حاج ابراهیم روحنه الفاتحه \ سنه ۱۱٤۷

Bakmayın ayn-i basiretle mezarım taşına / Bilmeye ahvalimi takılınca başına / Biz hakire her kim ederse dua / Ede mahşerde şefâat Mustafa / merhume Zeyneb Kadın ibn-i / Hâc İbrahim ruhuna el-Fâtiha / sene 1147

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 295, Hacı Hafız Mustafa Efendi, 1199 / 1784-85.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (134x28cm.) Aş. (104x17-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ مرغ دل اوچدی داری صفایه \ دیلرم شفیع اوله محمّد مصطفایه \ مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمة ربه الغفور \ حاجی حافظ مصطفی افندی \ روحیچون فاتحه \ سنه ۱۱۹۹

el-Bâkî / Morğ-ı dil uçtu dâr-ı sefâya / Dilerim şefî‘ ola Muhammed Mustafa'ya / merhum ve mağfur / el-Muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Hacı Hafız Mustafa Efendi / rûhiçün Fâtiha / sene 1199

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 296, Haffaf İsmail Ağanın zevcesi *Şerife Emetullah Hatun*, 18 Ramazan 1238 / 29 Mayıs 1823.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (124x27-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ چون اجل کلدی اکا اولماز امان \ جرمنی عفو ایلیه ربّ المنّان \ مغفرت قیل اولمسون حالی یمان \ مظهر نور شفاعت قیل هر زمان \ خفاف اسماعیل اغانیك زوجه سی \ مرحومه شریفه امة الله حاتون \ روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۳۸ فی ۱۸ ن

el-Bâkî / Çün ecel geldi ana olmaz eman / Cürmünü affeyleye rabbü'l-menan / Mağfiret kıl olmasın hâli yaman / Mazhar-ı nur-i şefaat kıl her zaman / Haffaf İsmail Ağanın zevcesi / merhume Şerife Emetullah Hatun / ruhuna Fâtiha / sene 1238 fi 18 N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 297, Rikâb çukadârı es-Seyyid Halil Ağanın zevcesi *Şerife Zeyneb Hatun*, 1215 / 1800-01.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (125x78cm.) Bş. (210x38-47cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ مرحوم ركاب چوقداري \ السّيد خليل اغانك \ زوجه سى مرحومه \ و مغفور لها شريفه \ زينب خاتونك \ روحنه الفاتحه \ سنه ١٢١٥

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhum rikâb çukadârı / es-Seyyid Halil Ağanın / zevcesi merhume / ve mağfur lehâ Şerife / Zeyneb Hatunun ruhuna el-Fâtiha / sene 1215

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesi kırıktır.

Kat. no : 297-A, Üskübî Ahmed Çelebi'nin oğlu *Yusuf*, Recep 1129 / Haziran-Temmuz 1717.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (88x20-22 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

اسكوبى احمد \ چلبينك اوغلى \ مرحوم يوسف \ روحيچون فاتحه \سنه ١١٢٩ ب

Üskübî Ahmed / Çelebi'nin oğlu / merhum Yusuf / rûhiçün Fâtiha / sene 1129 B.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 298, Nefise Hatun, 1193 / 1779-80.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (200x88cm.) Bş. (170x37-52cm.) Aş. (112x32-45cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ موت بيدادك الندن خلق ايدر فرياد اه \ دست قهر ايله هزاران خانه لر اولدى حراب \ بو شريفه وصف خاتون نفيسه نام كم \ زوجهٔ سيد حليل اغا چوقادار ركاب \ خدمت اغاى ذيشان يكچرى ياندە \ كرجه اول دركاه عاليده اولبدرى كامياب \ تارمار اولدى ولكن اهل بيت ناكهان \ جاره يوق الحكم الله بيله ثبت اولمش كتاب \جد پاكى حضرت پيغمبر ايچن \ بو نفسه حاتونه طوبا و جنت قيل مأب \ سنه ١١٩٣

Huve'l-Bâkî / Mevt … elinden halk ider feryâd-ı âh / Dest-i kahr ile hezaran hâneler oldı harab / Bu Şerife Vasf Hatun Nefise nâm kim / zevce-i Seyyid Halil Ağa çukadâr-ı rikab / hidmet-i ağa-yı zişân yeniçeri yanda / Gerçi ol dergâh-ı âlide olbedri kamyâb / tarumar oldu velâkin ehl-i beyt nâgehan / Çare yok el-hükmullâh bile sebt olmuş kitab / Cedd-i pâkı Hazreti Peygamber için / Bu Nefise Hatuna tuba ve cennet kıl … / sene 1193

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı sonradan beton ile yapılmıştır.

Kat. no : 299, Hâlâ asâkir-i mansûre-i Muhammed seraskeri Hüsrev Muhammed Paşa Efendimizin gulam ağalarından birinci alayın sağ kol ağası *Halil Ağa*, 7 Rabiyülâhir 1248 / 3 Eylül 1832.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (220x87 cm.) Bş. (165x36 cm.) Aş. (149x27-30 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs,on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ حسرتا كم روز شب اتمكتدر هب اه ذار \ جمله جرمين عفو ايده پرودكار \ فلكدن المادن كامين دنيادن احرايه \ وفادار اولميوب عمرى يتشد دار عقبايه \ حالا عساكر منصوره محمّديه سرعسكرى \ حسرو محمد پاشا افندمزك غلام \ اغالرندن برنجى الايك صاغ قول \ اغاسى مرحوم حليل اغانك رحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٨ فى ٧ ر

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Hasretâ kim rûz-i şeb etmektedir heb âh-ı zâr / Cümle cürmün affede perverdgâr / Felekten almadan kamın dünyadan uhraya / Vefâdâr olmayıp ömrü yetişti dâr-ı ukbaya / Hâlâ asâkir-i mansûre-i Muhammediyye seraskeri / Hüsrev Muhammed Paşa Efendimizin ğulam / ağalarından birinci alayın sağ kol / ağası merhum Halil Ağanın ruhuna Fâtiha / sene 1248 fi 7 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı sonradan beton ile yapılmıştır.

Kat. no : 300, *el-Hâc İsmail* ibn-i İsmail, 1223 / 1808-09.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (220x63cm.) Bş. (174x38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, çift sütun, on beş satır.
Kitabe : Arapça –Türkçe.

هو الباقی \ طلب الامن فی الزمان عسیر ـ وحدیث المنی خداع وزور \... ... الخطوب فان قدر ـ ابدت ما اغفل الثقدیر \ لا یظن اسماعیل افرد البین ـ فقد اعجل العداة المسیر \ صارم فلت النوائب ... ـ و عض تحت الثر ... \ هو فی جانب الوفاء مقبور ـ و من اجله تزارالقبور \ و مقیما علی الوفاء و تطویه ـ اللیالی و زکره منشور \ مستجیرا برحمت الله قطعا ـ فهو ... نعم المجیر \ عم معروفه ففی کل قبر ـ من عطایاه روضة و غدیر \ و جزاه بجنة الخلد فضلا ـ فلنعم المولی و نعم النصیر \ فحمد ... قد عاش ٥٤ ... ـ و توفاه ارخا به غیور ١٢٢٣ \ حالا اوج اوچاق وکلی مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمت ربه الجلیل \ الحاج اسماعل ابن اسماعیل روحنه \ رضاء الله تعلی الفاتحه \ سنه ١٢٢٣

Huve'l-Bâkî / Talebü'l-emni fi'z-zamâni ‘asîrun _ ve hadîsu'l-menâ hudâ‘un ve zevrun / … … el-hutûb fe-in kadera _ ebedet mâ ağfele et-takdîr / Lâ yezunnu İsmail efradehu'l-beyn _ fe-kad a‘cele el-‘adâtu el-mesîr / Sârim fellet en-nevâib … _ ve ‘adda tahte's-serri … / Hu fî cânibi'l-Vefâi makbûr _ ve min eclihî tüzâru'l-kubûr / Ve mukîmen ‘ale'l-Vefâi ve tatvîhi _ el-leyâlî ve zikruhû menşûr / Müstecîran bi-rahmetillâhi kat‘an _ fe-huve … ni‘me'l-mücîr / ‘Amme ma‘rûfehû fe-fî külli kabrin _ min ‘atâyâhu ravzatun ve gadîr / Ve cezâhu bi-cenneti'l-huldi fadlen _ fe-le-ni‘me'l-mevlâ ve ni‘me'n-nasîr / Fe-hamden … kad ‘âşe 54 … _ ve teveffâhu erhan bihî gayûr 1223 / Hâlâ üç ocak vekili merhum ve mağfur / el-Muhtâc ilâ rahmet-i rabbihi'l-celîl / el-Hâc İsmail ibn İsmail ruhuna / rıdâen lillâhi teâlâ el-Fâtiha / sene 1223

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 301, **Sâbıkan Şeyh Vefâ merhum mütevellisi olan Genç Muhammed Ağanın kerimesi *Emine Hatun bint-i Ayşe*, 15 Ramazan 1178 / 8 Mart 1765.**

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (127x31-40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سابقا شیخ وفا مرحوم \ متولیسی اولان کنج \ محمّد اغانك کریمه سی \ مرحومه امینه خاتون \ بنت عایشه خاتون روحنه \ فاتحه سنه ١١٧٨ فی ١٥ ن

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan Şeyh Vefâ merhum / mütevellisi olan Genç / Muhammed Ağanın kerimesi / merhume Emine Hatun / bint-i Ayşe Hatun ruhuna / Fâtiha / sene 1178 fi 15 N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 302, Trabzonî … Muhammed kapudânın mahdumu *es-Seyyid Mustafa Efendi*, 1 Rabiyülâhir 1250 / 7 Ağustos 1834.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (185x67cm.) Bş. (156x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ دولابی بهردر الدنمه کل بو مهنت اباده \ بلورسین کیمسه هیچ باقی دکل بو دار دنیاده \ سرور ایله ایدرکن امر خایشله مراد اوزره \ صنوب کأسین اجل ناکاه دوشیردی دار فریاده \ حیف کم کامم المادن جهانی ترك ایدوب کتدم \ --- --- --- \ صغندم سکا یارب سندن اوزکه بر پناهیم یوق \ بو تنیك تار قبر اجره ایرشمز کمسه امداده \ مرحوم و مغفور طربزونی ... محمّد \ قپودانك مخدومی السید مصطفی افندی روحنه \ فاتحه سنه ١٢٥٠ فی غره ر

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Dolabı behrdir aldanma gel bu mihnet-âbâde / Bilirsin kimse hiç bâkî değil bu dâr-ı dünyada / Sürûr ile ederken emr-i hâyişle murad üzre / Sunup ke'sin ecel nâgah düşürdü dâr-ı feryada / Hayf kim kâmım almadan cihanı terk edip gittim / --- --- --- / Sığındım sana yâ Rabbi senden özge bir penâhım yok / Bu tenin tar kabr ecre erişmez kimse imdada / merhum ve mağfur Trabzonî … Muhammed Kapudânın mahdumu es-Seyyid Mustafa Efendi ruhuna / Fâtiha sene 1250 fî gurre R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesi kırıktır.

Kat. no : 303, Sâbıkan asâkir-i mansure-i Muhammadiyye seraskeri devletlu Muhammed Hüsrev Paşa Hazretlerinin gulamı *Osman Ağa*, 1252 / 1836-37.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x33cm.) Aş. (110x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ لطف ایدوب مسکنم قیل باغ جنت یاکریم \ جرممی عفو ایله الهی جمله دن سنسین رحیم \ امر باری بویله ایمش کنجلکمه طویمدم \ ایردی مطعونا اجل صولدیردی نازك تنم \ آلمادم دنیا مرادین نا مراد اولدوم بوکون \ هم احبام چکه لر تا قیامت حسرتم \ سابقا عساکر منصورهٔ محمّدیه سر عسکری \ دولتلو محمد خسرو پاشا حضرتلرنیك \ غلامی مرحوم و مغفور له عثمان اغانك \ روحیچون الفاتحه \ سنه ١٢٥٢ فی س

Huve'l-Bâkî / Lutfedip meskenim kıl bağ-ı cennet yâ kerim / Cürmümü affeyle ilahî cümleden sensin rahim / Emr-i bâri böyle imiş gençliğime doymadım / Ayırdı mat'ûnan ecel soldurdu nazik tenim / Almadım dünya muradın nâmurad oldum bugün / Hem ehibbam çekeler tâ kıyamet hasretim / Sâbıkan Asâkir-i Mansure-i Muhammediyye seraskeri / Devletlu Mehmed Hüsrev Paşa hazretlerinin / Gulâmı merhum ve mağfur lehu Osman Ağanın / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1252 fi S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı torağın içinde kaldığı için ölçüsü alınamamıştır.

Kat. no : 304, Hâcegân-ı divân-ı hümâyundan sâbıkan Tokat Kalhânesi müdürü Hüseyin Bey, 22 Zilhicce 1258 / 4 Şubat 1842

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (220x90x18cm.) Lh. (207x64x63cm.)
Bş. (164x39cm.) Aş. (52x34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, a yüzü on iki satır, b yüzü altı satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ قالخانهٔ توقادك اولموش ايدى مديرى \ منور اجل اريتدى كتدى حسين افندى \ اتمشدى خوجه لقله اقراننه تفوق \ فرمان حقه جانن تسليم ايتدى كتدى \ مرحومه شفقت اتسون لطف و شفاعت ايتسون \ اجناد انبيانك سلطان سر بلندى \ فكر ايله وقتى موتى يولك دوشرسه \ رحمت ايله ايدوب ياد شاد ايت بو دردمندى \ تاريخن ايتدى حقدن بر اهل دل مناجات \ جنّتله مكرم اولسون كوچدى حسين افندى لله الفاتحه \ سنه ١٢٥٨ فى ذ ٢٢

هواجكان ديوان \ همايوندن سابقا \ توقاد قالخانه سى \ مديرى مرحوم \ حسين بك روحنه \ سنه الفاتحه سنه ١٢٥٨ فى ذ ٢٢

a) Huve'l-Bâkî / Kalhâne-i Tokat'ın olmuş idi müdiri / Münevver-i ecel eritti gitti Hüseyin Efendi / Etmişti hocalıkla akranına tefevvuk / Ferman- hakka cânın teslim etti gitti / Merhuma şefkat etsin lütf u şefaât etsin / Ecnâd-ı enbiyânın sultan-ı serbülendi / Fikir ile vakt-i mevti yolun düşerse / Rahmet ile edip yâd-ı şâd et bu derdmendi / Tarihin etti haktan bir ehl-i dil-i münâcât / Cennetle mükerrem olsun göçtü Hüseyin Efendi / lillâhi'l-Fâtiha sene 1258 fi 22 Z.
b) Hâcegân-ı dîvân-ı / hümâyundan sâbıkan / Tokat Kalhânesi / müdürü merhum / Hüseyin Bey ruhuna / el-Fâtiha / sene 1258 fi 22 Z.

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Taşın ön ve yan yüzünde yazı bulunmaktadır.

Kat. no : 305, *Fatma Hatun* bint-i Veli kethüdâ, 1035 / 1625-26.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (82x27.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

فاتحه \ مرحومه فاطمه \ خاتون بنت ولى \ كتخدا \ سنه

Fâtiha / merhume Fatma / Hatun bint-i Veli / kethüdâ / sene 1035

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 306, Hayriyye tüccarlarından Galvazâde Hacı Hâşim Efendinin mahdumu *Süleyman Efendi*, (gurre) Zilhicce 1263 / 10 Kasım 1847.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (107x20.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ بر قوش ايدم اوجدم يوادن \ اجل ايردى بنى انادن بابادن \ خيريّه تجّارلرندن \ غلوا زاده حاجى \ هاشم افندينك محدومى \ سليمان افندينك \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٣ غره ذ

Huve'l-Bâkî / Bir kuş idim uçtum yuvadan / Ecel ayırdı beni anadan babadan / Hayriyye tüccarlarından / Galvazâde Hacı / Haşim Efendinin mahdumu / Süleyman Efendinin / rûhiçün Fâtiha / sene 1263 gurre Z.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 307, Ebu'l-Feth Sultan Muhammed Cami-i Şerifi hatibi olan Reyhanzâde es-Seyyid el-Hâc Said Muhammed Efendizâde *Seyyid Hafız Muhammed Tahir Efendi*, Rabiyyülevvel 1196 / Şubat-Mart 1782.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (132x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الله الباقى \ مرحوم و مغفور له \ ابو الفتح سلطان محمّد \ جامع شريفى خطيبى \ اولان ريحان زاده السيد \ الحاج سعيد محمّد افندى \ زاده سيد حافظ محمّد طاهر \ افندى روحنه فاتحه \ سنه ١١٩٢ فى ٥ را

Allah el-Bâkî / merhum ve mağfur leh / Ebu'l-Feth Sultan Muhammed / Cami-i Şerifi hatibi / olan Reyhanzâde es-Seyyid / el-Hâc Muhammed Said Efendi- / zâde Seyyid Hafız Muhammed Tâhir / Efendi ruhuna Fâtiha / sene 1196 fi Ra.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 308, Trabzon tüccarı Hacı Hasanzâde el-Hâc Süleyman Efendinin kerimesi *Besime Hanım*, 5 Zilkade 1272 / 20 Temmuz 1855.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (63x15-20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ نو جوانم اوچدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والده سى جانىنه \ طروبزون تجارى حاجى حسن \ زاده الحاج سليمان افنديك \ كريمه سى بسيمه حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٧٢ فى ٥ ذا

Âh mine'l-mevt / Nev-civanım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı validesi canına / Trabzon tüccarı Hacı Hasan / zâde el-Hâc Süleyman Efendinin / kerimesi Besime Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1272 fi 5 Za.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 309, Cemil Mustafa Bey, 10 Rabiyülâhir 1191 / 18 Mayıs 1777.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (89x14cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور \ جميل مصطفى \ بك روحنه الفاتحه \ سنه ١١٩١ فى ١٠ ر

Merhum ve mağfur / Cemil Mustafa / Bey ruhuna / el-Fâtiha / sene 1191 fi 10 R.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 310, Trabzonî Ruşen Ağanın zevcesi *Ayşe Hanım*, 15 Rabiyülâhir 1250 / 21 Ağustos 1834.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (150x64cm.) Bş. (150x31-37cm.) Aş. (119x25-33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ سیر ایدرکن شو جهانی صانکی بر مهپارسی \ وعده یتدی عکسه دوندی طلعتم
سیّاره سی \ جانمه ایردی صدائی مطمئنة ارجعی \ ایشدوب تسلیمه کلدی نفسیمك امّاره سی \حسره
تا بر لحظه اولمز بو اجل بزدن ایراق \ هیچ ایراق اولورمی چشمك ابیضنك قاره سی \ طروبزونی
روشن اغانك زوجه سی \ مرحومه و مغفور جنتمکان عائشه خانمك روحیچون الفاتحه \ سنه
۱۲۵۰ فی ۱۵ ر

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Seyrederken şu cihânı sanki bir mehpâresi / Vade yetti akse döndü tal'atım seyyaresi / Canıma erdi sadâî mutmainneten irci'î / İşitip teslime geldi nefsimin emmâresi / Hasretâ bir lahza olmaz bu ecel bizden ırak / Hiç ırak olur mu çeşmin ebyazının karası / Trabzonî Ruşen Ağanın zevcesi merhume ve mağfure cennet-mekan Ayşe / Hanımın rûhiçün el-Fâtiha / sene 1250 fi 15 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 311, Yeniceli Vefâlı merhum Hacı İsmail Ağanın damadı Hasan Efendi kerimesi *Şerife Hatice Monla*, Zilkade (gurre) 1205 / 2 Temmuz 1791.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (80x20cm.) Bş. (66x20cm.) Aş. (64x17-22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

غره زا \ یکیجه لی وفالی \ مرحوم حاجی اسماعیل \ اغانیك دامادی \ حسن افندی کریمه سی \
شریفه حدیجه منلا \ روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۰۵ غره ذا

Yeniceli Vefâlı / merhum Hacı İsmail / Ağanın damadı / Hasan Efendi kerimesi / Şerife Hatice Monla / ruhuna Fâtiha / sene 1205 gurre Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 312, Vefâlı Hacı İsmail Ağanın oğlu Feyzullah Efendinin mahdumu *es-Seyyid Muahammed Sadettin Efendi*, 8 Muharrem 1226 / 2 Şubat 1811.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (92x48cm.) Bş. (86x22cm.) Aş. (82x17-28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ وفالى حاجى اسمعيل \ اغانك اوغلو فيض الله \ افندينك مخدومى مرحوم السّيد محمّد \ سعدالدين افندينك روحيچون \ رضاء لله تعالى الفاتحه \ سنه ١٢٢٦ فى ٨ م

Huve'l-Bâkî / Vefâlı Hacı İsmail / Ağanın oğlu Feyzullah / Efendinin mahdumu merhum es-Seyyid Muhammed / Saadettin Efendinin rûhiçün / rızâen lillâhi teâlâ el-Fâtiha / sene 1226 fi 8 M.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 313, Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendinin hafidesi *Şerife Rukiye Lebibe Hanım*, 27 Zilhicce 1227 / 1 Ocak 1813.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (61x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ وفالى زاده السيد \ فيض الله افندينك حفيده سى \ مرحومه شريفه رقيه لبيبه \ حانم روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٢٧ ٢٧ ذ

el-Bâkî / Vefâlızâde es-Seyyid / Feyzullah Efendinin hafidesi / merhume Şerife Rukiye / Hanım rûhiçün Fâtiha / sene 1227 27 Z.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 314, Hibetullah, 1138 / 1725-26.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (51x15cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ هيبة الله \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٣٨

Merhume / Hibetullah / ruhuna Fâtiha / sene 1138

Genel Bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 315, Fesçi Seyyid Mehmed Ağa, 1224 / 1809-10.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (200x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ امر حقله دورلو امراض \ كلدى بنم تنمه بولمدى \ صحّت وجودم سبب اولدى \ موتمه عاقبت ايردى اجل \ رحلت كورندى جانمه اقويب \ برفاتحه ارسال ايده لر روحمه \ مرحوم و مغفور فسجى \ سيّد محمد اغانك \ روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٢٤

Huve'l-Bâkî / Emr-i hakla türlü emraz / geldi benim tenime, Bulmadı sıhhat vücudum sebeb oldu / mevtime, Akıbet ayırdı ecel / rıhlet göründü canıma, okuyup / bir Fâtiha irsal edeler ruhuma / merhum ve mağfur fesçi / Seyyid Mehmed Ağanın / ruhuna el-Fâtiha / sene 1224

Genel Bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 316, Sermevlüdhân hazret-i şehriyarî merhum Muhammed Sadık Efendinin kerimesi *Hatice Molla*, 5 Rabiyülâhir 1189 / 5 Haziran 1775.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

كل نفس ذائقة الموت \ سر مولودخان حضرت شهريارى \ مرحوم محمّد صاديق افنديڭ \ كريمه سى مرحومه ومغفور لها حديجه ملانڭ روحنه \ فاتحه سنه ١١٨٩ فى ٥ را

Küllü nefsin zâigatü'l-mevt / sermevlidhân hazret-i şehriyarî / merhum Muhammed Sadık Efendinin / kerimesi merhume ve mağfur lehâ / Hatice Mollanın ruhuna / Fâtiha sene 1189 fi 5 R.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır

Kat. no : 317, Âtıf Efendinin kitaphânesinde hâfızu'l-kütüb el-Hâc Hüseyin Efendi, 1197 / 1782-83.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (144x25-28.5 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ عاطف افنديڭ \ كتاب خانسنده \ حافظ الكتب مرحوم \ و مغفور الحاج حسين \ افندى روحيچون \ الفاتحه هو ١١٩٧

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Âtıf Efendinin / kitaphânesinde / hâfızu'l-kütüb merhum / ve mağfur el-Hâc Hüseyin / Efendi rûhiçün / el-Fâtiha 1197

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 318, Vefâlı merhum el-Hâc İsmail Ağanın halilesi çelebi kapudan es-Seyyid Muhammed Ağanın kerimesi *Şerife Fatma Hatun*, 11 Rabiyülâhir 1206 / 8 Aralık 1791.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (121x40-52cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ وفالى مرحوم الحاج اسماعيل \ اغانك خليله سى چلبى قپودان \ السّيد محمّد اغانك
كريمه سى مرحومه \ و مغفور لها شريفه فاطمه خاتون \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٠٦ فى ١١ ر

Huve'l-Bâkî / Vefâlı merhum el-Hâc İsmail / Ağanın halilesi çelebi kapudan / es-Seyyid Muhammed Ağanın kerimesi merhume / ve mağfur lehâ Şerife Fatma Hatun / ruhuna Fâtiha sene 1206 fi 11 R.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 319, Genç Mehmed Ağanın oğlu *el-Hâc Ahmed Ağa*, 1159 / 1746-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (157x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور \ كنج محمد اغانك اوغلى \ الحاج احمد اغا \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١١٥٩

Merhum ve mağfur / Genç Mehmed Ağanın oğlu / el-Hâc Ahmed Ağa / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1159

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 320, Aişe Sıdıka Hanım Efendi, 29 Ramazan 1264 / 30 Ağustos 1848.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (174x73cm.) Bş. (180x32cm.) Aş. (155x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on ik satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ صرۀ همايون امينى و جبّار \ زاده قپو كتخداسى اسبق \ مرحوم الحاج مصطفى بك \ زاده رتبۀ ثالثه اصحابندن \ اسبق ايج ايلى محصّلى الحاج \ صادق بك افنديڭ كريمۀ \ محترمه سى مرحومه و مغفوره \ عفتلو عائشه صديقه خانم \ افنديڭ روح پرفتوح \ شريفه لريچون الفاتحه \ سنه ١٢٦٤ فى ٢٩ ن

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Surre-i humâyun emini ve Cabbar / zâde kapu kethüdâsı esbak / merhum el-Hâc Mustafa Bey / zâde rütbe-i sâlise ashâbından / esbak … muhassılı el-Hâc / Sadık Bey Efendinin kerime-i / muhteremesi merhume ve mağfure / iffetlü Aişe Sıdıka Hanım / Efendinin ruh-ı … / şerifeleriçün el-Fâtiha / sene 1264 fi 29 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 321, Vefâlı Yağlıkçı Seyyid el-Hâc Mustafa Ağanın zevcesi *Nefise Hatun*, 13 Şevval 1237 / 2 Temmuz 1822.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (110x60cm.) Bş. (120x22-32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ وفالى يغلقجى سيّد الحاج \ مصطفى اغانك زوجه سى \ مرحومه و مغفور لها \ نفيسه خاتونك روحيچون \ وكچمش اقرباء تعلقاتلرى \ ارواحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٧ فى ١٣ ل

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Vefâlı Yağlıkçı Seyyid el-Hâc / Mustafa Ağanın zevcesi / merhume ve mağfur lehâ / Nefise Hatunun rûhiçün / ve geçmiş akraba-i taalukatları / ervâhlariçün Fâtiha / sene 1237 fi 13 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 322, Kapanlı Kettânî el-Hâc Mustafa Ağa, 13 Zilkade 1213 / 18 Nisan 1799.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (198x72cm.) Bş. (146x33cm.) Aş. (109x26-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ مرحوم مغفور \ المحتاج الی رحمة ربّه \ الغفور قپانلی کتانی \ الحاج مصطفی اغا \ روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۲۱۳ فی ۱۳ ذا

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhum ve mağfur / el-Muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur Kapanlı Kettânî / el-Hâc Mustafa Ağa / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1213 fi 13 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 323, Trabzon tüccar-ı mu‘teberânından Kara Alzâde el-Hâc Muhammed Ağanın kerime-i muhteremesi *Zehra Hanım*, 17 Safer 1273 / 18 Ekim 1856.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (193x71cm.) Bş. (157x31-39cm.) Aş. (143x26-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dokuz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ هجرت ایتدی بو فنادن باقی اچره دخترم \ ایله یا ربّ باغ جنّتده رفیق رهبرم \ والدینی چکرینه آتش حسرت قیوب \ نو نهال کنج ایکن کتدی بو فنادن کلترم \ طروبزون تجار معتبراننده قره علزاده \ الحاج محمّد اغانك کریمهء محترمه سی \ مرحومه زهرا خانم روحنه رضاء لله \ فاتحه ۱۲۳۷ فی ۱۷ صفر

Huve'l-Bâkî / Hicret etti bu fenâdan bâkî içre duhterim / Eyle yâ Rabbi bağ-ı cennette refik-i rehberim / Valideyni ciğerine ateş-i hasret koyup / Nev-nihâl-i genç iken gitti bu fenâdan gülterim / Trabzon tüccar-ı mu‘teberânından Kara Alzâde el-Hâc Muhammed Ağanın kerime-i muhteremesi / merhume Zehra Hanım ruhuna rızâen lillah / Fâtiha sene 1273 fi 17 Safer

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 324, Trabzonlu Seyyid Derviş Ali Paşanın kayınvalidesi *Şerife Fatma Hanım*, 15 Ramazan 1259 / 9 Ekim 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (130x25-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ يا الهى قيل بكا يار رحمتى \ بحق نور كونين حرمتى \ كجوردم عمريمى حيفا كه حيفا \ كه دنياده بولمادم هيج راحتى \ نه سعديده بقا واردر بو دهرين \ احتيار ايتديم انيكچون رحلتى \ كيمسه كولمز كيمسه دخى كولميه \ زوقنه دكمز جهانك محنتى \ طربزونلى سيد درويش على پاشانك \ قأين والده سى مرحومه شريفه فاطمه \ حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٥٩ فى ١٠ ن

Huve'l-Bâkî / Yâ ilahî kıl bana yâr-i rahmeti / Bi-hakk-ı nur-i kevneyn hürmeti / Geçirdim ömrümü hayfâ ki hayfâ / Ki dünyada bulmadım hiç rahatı / Ne sadîde bekâ vardır bu dehrin / İhtiyar ettim anınçün rihleti / Kimse gülmez kimse dahi gülmeye / Zevkine değmez cihanın mihneti / Trabzonlu Seyyid Derviş Ali Paşanın / kayınvalidesi merhume Şerife Fatma / Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1259 fi 15 N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 325, İsmail, 20 Ramazan 1147 / 13 Şubat 1735.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الرحيم \ الله سبحانه و تعالى \ صاحب القبر مرحوم \ و مغفور اسمعيلك \ مقامك جنت ايليه امين \ روحنه الفاتحه ٢٠ فى رمضان \ سنه ١١٤٧

Huve'r-Rahîm / Allah subhânehû ve teâlâ / Sâhibu'l-kabr merhum / ve mağfur İsmail'in / makamın cennet eyleye / ruhuna el-Fâtiha 20 fi Ramazan / sene 1147

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 326, Sâbıkan örücüler kethüdâsı Muhammed ibn-i Ali, 15 Ramazan 1251 / 4 Ocak 1836.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (123x25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سابقا اوروجیلر \ کتخداسی مرحوم و مغفور \ الی ربّه الغفور محمد اغا \ ابن علی روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۵۱ فی ۱۵ ن

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan örücüler / kethüdâsı merhum ve mağfur / ilâ rabbihi'l-gafur Muhammed Ağa / İbn-i Ali rûhiçün Fâtiha / sene 1251 fi 15 N.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 327, eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ aşçısı el-Hâc Mustafa, 1141 / 1728-29.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (112x20-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ مرحوم و مغفور \ الشیخ ابو الوفا \ عشجسی الحاج \ مصطفی روحنه \ سنه ۱۱٤۱

--- / merhum ve mağfur / eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ / Aşçısı el-Hâc / Mustafa ruhuna / sene 1141

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 328, Hacı Hüseyin Ağa, 1176 / 1762-63.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (77x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

--- --- ---رحلت \ قبرين ايده حق روضهء جنت \ مرحوم و مغفور حاجى \ حسيين اغا روحنه \ رضاء لله الفاتحه \ سنه ١١٧٦

--- --- --- rihlet / Kabrin ede hak ravza-i cennet / merhum ve mağfur Hacı / Hüseyin Ağa ruhuna / rızâen lillâh el-Fâtiha / sene 1176

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 329, Boşnak Hüseyin Ağa, 15 Muharrem 1193 / 2 Şubat 1779.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (163x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ جهانه طويمدن جانم \ اجل الدى كريبانم \ ورم ذهمينه دوش اولوب \ بويله امر ايتدى سبحانم \ دردينه درمان بولميان دنياسنه \ حسرت كيدن نامراد مرحوم ... \ بوشناق حسين اغا روحنه فاتحه \ سنه ١١٩٣ فى ١٠ محرم

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Cihana doymadan canım / Ecel aldı keribanım / Verem zehmine dûş olub / Böyle emretti sübhanım / Derdine derman bulmayan dünyasına / hasret giden nâmurad merhum … / Boşnak Hüseyin Ağa ruhuna Fâtiha / sene 1193 fi 15 Muharrem

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 330, Seyyid Numan, 1159 / 1746-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (58x14cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم سیّد \ نعمان رو \ حنه فاتحه \ سنه ١١٥٩

Merhum Seyyid / Numan ru- / huna Fâtiha / sene 1159

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 331, İmaretçi Hoca Emine Hatun, 1168 / 1754-55.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (117x31-42cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ مرحومه ومغفور لها \ من دار الفناء الى دار البقا \ عمارتجى حواجه امينه حاتون \ من نسل حضرت الشيخ ابو الوفا \ قدس الله سره العزيز الاعالى \ سنه ١١٦٨

el-Fâtiha / merhume ve mağfur lehâ / min dâri'l-fenâi ilâ dâri'l-bekâ / imaretçi Hoca Emine Hatun / min nesli hazreti eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ / kaddesallâhu sırrahû el-aziz el-e‘âlî / sene 1168

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 332, Trabzon tüccarlarından Kara Alizâde *Hacı Muhammed*, 23 Rabiyülâhir 1266 / 8 Mart 1850.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (119x27.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ بو خسته ليق بنى عارق ايتدى \ انجه لتدى زارف ايتدى \ بن بو درتدن اولورسم \ فلك بنا قهر ايتدى \ طروبزون تجارلرندن \ مرحوم قره على زاده حاجى \ محمّد اغانك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٦٦ فى ٢٣ ر

Huve'l-Bâkî / Bu hastalık beni … etti / İnceltti zârif etti / Ben bu dertten ölürsem / Felek bana kahretti / Trabzon tüccarlarından / merhum Kara Alizâde Hacı / Muhammed Ağanın ruhuna Fâtiha / sene 23 1266 R.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 333, Kısmet-i askeri ketebesinden Seyyid Ahmet Refik Bey, 1272 / 1855-56.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (103x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ دار دنياده جوان ايكن كزر ايدم بر زمان \ ناكهآن ايردى اجل ايتدى يرم باغ جنان \ فانى جهانده مراد المدن ترك ايلدم \ والدم ايلسون الى الابد آه فغان \ قسمت عسكرى كتبه سندن حريرى زاده \ مرحوم السّيد احمد رفيق بك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٧٢

Âh mine'l-mevt / Dâr-ı dünyada civan iken gezer idim bir zaman / Nâgehan ayırdı ecel etti yerim bâğ-ı cenân / Fanî cihanda murâd almadan terk eyledim / Validem eylesin ilelebed âh-ı figân / kısmet-i askeri ketebesinde Harirîzâde / merhum es-Seyyid Ahmed Refik Bey ruhuna Fâtiha / sene 1272

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 334, Rical-i devlet-i aliyyeden Rumeli masârifat muhasebecisi es-Seyyid Muhammed Râşid Beyefendinin ağvatından kassab *Muhammed Ağa*, 11 Zilkade 1272 / 13 Ağustos 1856.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (117x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ رجال دولت عليدن روم \ ايلى مصارفات محاسبه جيسى \ السّيد محمّد راشد بك افنديڭ \ اغواتندن قصاب محمّد \ اغانڭ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٧٢ فى ١١ ذا

Huve'l-Bâkî / Ricâl-i devlet-i aliyyeden Rum- / eli masârifat muhasebecisi / es-Seyyid Muhammed Raşid Beyefendinin / ağvatından kassab Muhammed / Ağanın rûhiçün Fâtiha / sene 1272 fi 11 Za.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 335, Şerife Ümmü Gülsüm Tûtî, 1206 / 1791-92.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (80x24.5 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ رحلت ايتدى بو جهاندن والدينك بر كلى \ بر نهالى تازه ايدى اوله جنت بلبلى \ حق تعالى رحمتيله روحنى شاد ايليه \ حسرتيله فرقتيله ياقدى جانى و ديلى \حانا نه قزم ايلدى رحلت \ ايده قبرينى حق روضهٔ جنت \مرحومه شريفه امّ كلثوم \ طوطى روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٠٦

Huve'l-Bâkî / Rıhlet etti bu cihandan valideynin bir gülü / Bir nihâl-i taze idi ola cennet bülbülü / Hak teâlâ rahmetiyle ruhunu şâd eyleye / Hasretiyle firkatiyle yaktı canı ve dili / Hânnane kızım eyledi rıhlet / Ede kabrini hak ravza-i cennet / merhume Şerife Ümmügülsüm / Tûtî ruhuna el-Fâtiha / sene 1206

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 336, Balmumcu Muhammed Efendinin kayınvalidesi *Şerife Fatma Hanım*,1250 / 1834-35.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (124x18-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ فنادن بقايه ايلدى \ رحلت ايده قبرنى حق \ روضهء جنّت بالمومجى \ محمّد افندينك قائن \ والده سى مرحومه شريفه \ فاطمه حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٥٠

el-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi / rıhlet, Ede kabrini hak / ravza-i cennet, Balmumcu / Muhammed Efendinin kayın- / validesi merume Şerife / Fatma Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1250

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp, serbest durumdadır.

Kat. no : 337, Ali Ağa, 1138 / 1725-26.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x14cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

اوقو يالر \ فاتحه رحمة \ للعالمين \ مرحوم على \ اغا روحنه \ الفاتحه \ سنه ١١٣٨

Okuyalar / Fâtiha rahmeten / lilâlemîn / merhum Ali / Ağa ruhuna / el-Fâtiha / sene 1138

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 338, Attar Seyyid Osman Efendinin zevcesi *Şerife Zübeyde Hanım*, 1237 / 1821-22.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (160x31-42cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

فنادن بقايه ايلدى رحلت \ حق ايده قبرنى روضهٔ جنّت \ عطّار سيّد عثمان افندينك \ زوجه سى مرحومه شريفه زبيده \ حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٧

Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / Hak ede kabrini ravza-i cennet / Attar Seyyid Osman Efendinin / zevcesi merhume Şerife Zübeyde / Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1237

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır. Taş iki parça halindedir.

Kat. no : 338-A, Kapuhalifesi Ahmed Efendinin kerimesi *Şerife Ayşe Hanım.*

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (60x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs,on satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ قفسدن اجدى طوطم كتدى الدن \ قودى حسرتله بن هجورى تنها \ يتوركن نازه نينم قره يرده \ عجمى باكه زندان اولسه دنيا \ اكا اوكسوزلكن بلدرممشدم \ يتيم ايدى پدردن كرچى امّا \ كيجه لر صبحدك اهى فغانم \ ايشيدن دير صبرلر ويره مولا \ قپو خلينه سى احمد فندينك \ كريمه سى مرحومه شريفه عايشه خانم \ ---

--- / Kafesten uçtu tûtim gitti elden / Kodu hasretle ben hicveri tenha / Yaturken nazenînim kara yerde / Acemi bana zindan olsa dünya / Ana öksüzlüğün bildirmemiştim / Yetim idi pederden gerçi ammâ / Geceler subhdan âh-ı figânım / İşiten der sabırlar vere mevlâ / kapuhalifesi Ahmed Efendinin / kerimesi merhume Şerife Ayşe Hanım / ---

Genel Bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 339, Sadr-ı âlî mektûbî hülefalarından Dökümcüzâde Seyyid Mustafa Efendi, (gurre) Ramazan 1239 / 30 Nisan 1824.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (106x34cm.) Aş. (88x30-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مسکنم داغلر باشی صحرایه حاجت قالمدی \ هب اونلدی یاره لرم جراحه حاجت قالمدی \ ایچدم اجل شربتن لقمانه حاجت قالمادی \ صدر عالی مکتوبی خلفالرندن دوکمجی \ ذاده مرحوم سیّد مصطفی افندی \ روحنه فاتحه سنه ۱۲۳۹ غره ن

Huve'l-Bâkî / Meskenim dağlar başı sahraya hâcet kalmadı / Hep önledi yaralarım cerraha hâcet kalmadı / İçtim ecel şerbetin Lokman'a hâcet kalmadı / Sadr-ı âlî mektûbî hülefalarından dökümcü- / zâde merhum Seyyid Mustafa Efendi / ruhuna Fâtiha / sene 1239 gurre N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 340, el-Hâc Hasan Ağanın kerimesi *Habibe Hatun*, 1250 / 1834-35.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (136x30-37cm.) Aş. (98x28-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان \ بحق عرش اعظم نور قران \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان \ ایده لر روحمه بر فاتحه احسان \ الحاج حسن اغانك کریمه سی \ مرحومه حبیبه حاتون \ روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۲۵۰

Huve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-i azam nur-i Kur’ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / el-Hâc Hasan Ağanın kerimesi / merhume Habibe Hatun / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1250

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 341, Akşehrî Keşşaf Efendinin mahdumu *Ahmed Şükrü Efendi*, 2 Zilkade 1268 / 18 Ağustos 1852.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (186x73cm.) Bş. (175x30-34cm.) Aş. (165x30-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on dört satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ فطانت پروری علاّمهٔ بی مثال همتایی \ شکست اتدی قدر معنایی مرعاتی مجلاّیی \ زهی والانسل اقشهری اول کشاف افندنیك \ آلوب کتدی اجل مخدوم اول حسنی مصفایی \ علانام احمد شکری افندی ایلدی رحلت \ بقایی اون یدی سنده بولوب ذیبا تجلایی \ نچه آه اتمیوب اغلشمسونلر بویله دلجویه \همان خیران اولوردی ایلیان بر کز تماشاسی \ اریشدی آه جوکانی اجل کلبرك خاندانه \ شتا ایامنه دوندردی باغ ذینت آرآیی \ بو تام تاریخده شکری مرغ آسا آشیان ایتدی \ مبارك روحی اوچدی جنت ایچره بولدی طوبایی \ سنه ١٢٦٨ فی ٢ ذا

Huve'l-Bâkî / Fetanetperveri-i allâme-i bîmisal hemtâyı / Şikest etti kader mana-yı mir‘ât-ı mücellâyı / Zehi … Akşehrî ol Keşşaf Efendinin / Alıp gitti ecel mahdum ol hüsni-i musaffâyı / Âlânâm Ahmed Şükrü Efendi eyledi rıhlet / Bekâyı on yedisinde bulup zîbâ tecellâyı / Nice âh etmeyip ağlaşmasunlar böyle dil-cûye / Heman hayran olurdu eyleyen bir göz temaşası / Erişti âh çevgânı ecel gülberg-i handane / Şita eyyamına döndürdü bağ-ı zinet-i ârâyı / Bu tam tarihte Şükrü mürg-ı âsâ âşiyan etti / Mübarek ruhu uçtu cennet içre buldu tûbâyı / sene 1268 fi 2 Za.

Genel Bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 342, Reisülküttab-ı esbak Seyyid Efendi merhumun hemşiresi hanım efendinin kethüdâsı *Mahmud Ağa* , 14 Şevval 1271 / 29 Haziran 1855.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt.(188x85 cm.) Bş.(168x27 cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \... بولنمدی اجلنك بر چاره سی \ کنج یاشنده تکمیل ایمش وعده سی \ نیجه روحانی و جسمانی ایله تدبیر ایتدیلر \ کلسه لقمان نیلسون طولمش اجل پیمانه سی \ رئیس الکتاب اسبق سید افندی \ مرحومك همشره سی خانم افندینك \ کتخداسی مرحوم و مغفور \ محمود اغانك روحیچون \ الفاتحه سنه ١٢٧١ فی ١٤ ل

Huve'l-Bâkî / … bulunmadı ecelinin bir çaresi / Genç yaşında tekmil etmiş vadesi / Nice ruhanî ve cismanî ile tedbir ettiler / Gelse Lokman neylesin dolmuş ecel peymânesi / Reisülküttab-ı esbak Seyyid Efendi / merhumun hemşiresi hanımefendinin / kethüdâsı merhum ve mağfur / Mahmud Ağanın rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1271 fi 14 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 343, Nalbur Ömer Efendinin kerimesi *Rahime Fatma Hanım*, 12 Ramazan 1275 / 16 Nisan 1859.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (146x29cm.) Aş. (125x21-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ دآر دنیاده جوان ایکن کزردم بر زمان \ ناکهان ایردی اجل ایتدی یرم باغ جنان \ فانی دنیاده مراد المدن ترك ایلدم \ والدینم ایلسونلر بر زمان آه و فغان \ عزرائیل کلوب چوکدی سینمه ویرمدی امان \ هنوز قدم باصدم اون بش یاشنه همان \ دنیاده مراد المدن جنانه اولدم روان \ والده مه صبرلر ویره اول رحیم رحمان \ نعلبور عمر افندینك کریمه سی مرحومه \ رحیمه فاطمه خانمك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٧٥ فی ١٢ ن

Âh mine'l-mevt / Dâr-ı dünyada civân iken gezerdim bir zaman / Nâgehan ayırdı ecel etti yerim bâğ-ı cenân / Fanî dünyada murad almadan terk eyledim / Valideynim eylesinler bir zaman âh u figân / Azrail gelip çöktü sineme vermedi eman / Henüz kadem bastım on beş yaşına heman / Dünyada murad almadan cenâna oldum revan / Valideme sabırlar vere ol rahim-i rahman / Nalbur Ömer Efendinin kerimesi merhume / Rahime Fatma Hanımın ruhuna Fâtiha / sene 1275 fi 12 N.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi bir kaideye oturmaktadır.

Kat. no : 344, Rütbe-i sâlise ricalinden muâvin mektubî hazret-i sadr-ı âlî Feyzullah Efendizâde Şefik Bey Efendinin mahdumu *Muhammed Fevzi Bey*, 11 Rabiyülevvel 1256 / 14 Mayıs 1840.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ رتبهٔ ثالثه رجالندن \ معاون مکتوبی حضرت \ صدر عالی فیض الله \ افندی زاده شفیق بك \ افندینك مخدومی محمّد فوزی بك \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٥٦ فی ١١ را

Huve'l-Bâkî / Rütbe-i sâlise ricalinden / muâvin mektubî hazret-i / sadr-ı âlî Feyzullah / Efendizâde Şefik Bey / Efendinin mahdumu Muhammed Fevzi Bey / ruhuna Fâtiha / sene 1256 fi 11 Ra.

Genel bilgiler : Toprak maezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 345, Baş bâki kolu Abdi Ağazâde İbrahim Efendi, 1155 / 1742-43.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (68x18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

باش باقی قولی \ عبدی اغا زاده \ ابراهیم افندی \ روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۱۵۵

Baş bâki kolu / Abdi Ağazâde / İbrahim Efendi / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1155

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 346, Fârisi hocası Buharalı Abdüssettar , 18 Şevval 1252 / 26 Ocak 1837.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (70x26cm.) Aş. (73x18-21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

یا هو \ بوخارالی عبد السّتار \ مرحوم حواجه فارسی \ حواجاسی روحیچون \ الفاتحه سنه ۱۲۵۲ فی ۱۸ شوال

Yâ hû / Buharalı Abdüssettar / merhum Hoca Fârisî / hocası rûhiçün / el-Fâtiha sene 1252 fi 18 Şevval

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 347, Nalbur Ömer Efendinin mahdumu *Ali Rıza Efendi*, (gurre) Safer 1274 / 20 Eylül 1857.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (66x33cm.) Bş. (57x19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ نو جوانم اجدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والدينك جاننه \ نعلبور عمر افنديڭ
مخدومى \ علی رضا افندى روحنه فاتحه \ سنه ١٢٧٤فى غره س

Âh mine'l-mevt / Nev-civanım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı valideynin canına / Nalbur Ömer Efendinin mahdumu / Ali Rıza Efendi ruhuna Fâtiha / sene 1274 fi gurre S.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 348, Trabzon tüccarından el-Hâc Hasanzâde Süleyman Efendi kerimesi *Feride Hanım*, (gurre) Cemaziyelevvel 1269 / 10 Şubat 1853.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (82x48cm.) Bş. (70x23cm.) Aş. (47x15-17cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ نازنينم كتدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والدينى جاننه \ طربزون تجارلرندن الحاج \
حسنزاده سليمان افندى كريمه سى \ فريده خانم روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٦٩ فى غره جا

Huve'l-Bâkî / Nâzenînim gitti cennet bağına / Firakı kaldı valideyni canına / Trabzon tüccarlarından el-Hâc / Hasanzâde Süleyman Efendi kerimesi / Feride Hanım ruhuna el-Fâtiha / sene 1269 fi gurre Ca.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 349, Mahmud Ağanın kerimesi *Fatma Zehra,* 19 Rabiyülâhir 1267 / 21 Şubat 1851.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (132x77cm.) Bş. (86x23.5cm.) Aş. (80x17-24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ محمود اغانك كريمه سی \ جنتمكان فردوس \ اشيان مرحومه \ فاطمه زهرا خانم \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٧ فی ١٩ ر

Huve'l-Bâkî / Mahmud Ağanın kerimesi / cennet-mekan firdevs- / âşiyan merhume / Fatma Zehra Hanım rûhiçün Fâtiha / sene 1267 fi 19 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup 350 numaralı taş ile aynı kapak taşı üzerinde yer almaktadır.

Kat. no : 350, Mahmud Ağanın mahdumu *Mehmed Sâid Efendi*, 13 Receb 1263 / 27 Haziran 1847.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (132x77cm.) Bş. (83x23.5cm.) Aş. (73x17-26.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ محمود اغانك مخدومی \ جنتمكان فردوس \ اشيان مرحوم و مغفور \ محمد سعيد افندی \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٣ فی ١٣ ب

Huve'l-Bâkî / Mahmud Ağanın mahdumu / cennet-mekan firdevs- / âşiyan merhum ve mağfur / Mehmed Said Efendi / rûhiçün Fâtiha / sene 1263 fi 13 B.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup 349 numaralı taş ile aynı kapak taşı üzerinde yer almaktadır.

Kat. no : 351, Mollacık Muhammed Efendizâde Ali Ağanın kerimesi *Esma Hatun*, 1153 / 1740-41.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (94x18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ ملاجق محمّد افندی \ زاده علی اغانك کریمه سی \ معصوم مرحومه اسما \ حانم روحیچون فاتحه \ الفاتحه سنه ۱۱۵۳

Huve'l-Bâkî / Mollacık Muhammed Efendi- / zâde Ali Ağanın kerimesi / masûm merhume Esmâ / Hanım rûhiçün Fâtiha / el-Fâtiha sene 1153

Genel bilgiler : Kapaklı lahit şeklinde olduğu düşünülen mezarın sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 352, Hatice Hanım, 1275 / 1858-59.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (152x70cm.) Bş. (126x29-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ عزیب علته دوچار اولوب نهایت آه \ خدیجه خانمك اولدی وجود پاکی خراب \ اچلدی سینه ده پستانی اوزره بر یاره \ که چاره اولمدی اول درده چکدی خیلی عذاب \ فدای جان ایدوب اخر اوجنده بیر امك \ صونلدی دستنه جام شهادت شهداب \ شفاعت ایله یا ربّ خدیجة الکبری \ مقام عالیه واصل اولنجه روز حساب \ صاچلدی قطرهٔ رحمتله فوت تاریخی \ خدیجه خانمه دار السّلام اولدی مأب \ سنه ۱۲۷۵

Âh mine'l-mevt / Azîb illete dûçar olup nihayet âh / Hatice Hanımın oldu vücûd-ı pâkı harab / Açıldı sinede pistani üzre bir yâre / Ki çare olmadı ol derde çekti hayli azab / Fedâ-yı can edip âhır ucunda bir emek / Sunuldu destine câm-ı şehâdet-ı şehdâb / Şefâat eyle yâ Rabb-i Haticeti'l-Kübra / Makam-ı âlîye vâsıl olunca rûz-i hesab / Saçıldı katre-i rahmetle fevt tarihi / Hatice Hanıma dârü's-selam oldu meâb / sene 1275

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 353, Ağakapusu İmamı Emin Efendinin zevcesi *Hanife Hatun*, 4 Şevval 1217 / 28 Ocak 1803.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (114x30-40 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمة ربّه الغفور \ اغا قپوسى امامى امين \ افندينك زوجه سى مرحومه \ ومغفور لها حنيفه خاتون \ روحيچون رضاء لله \ الفاتحه سنه ١٢١٧ فى ٤ ل

Huve'l-Bâkî / merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Ağakapusu İmamı Emin / Efendinin zevcesi merhume / ve mağfur lehâ Hanife Hatun / rûhiçün rızâen lillâh / el-Fâtiha sene 4 Şevval 1217

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 354, Zülüflüler Hocası eş-Şeyh el-Hâfız Muhammed Nakşibendî, 1156 / 1743.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (95x27-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

يا هو \ مرحوم و مغفور له \ زلفليلر خواجه سى \ الشيخ الحافظ \ محمّد النقشبندى \ روحنه الفاتحه \ سنه ١١٥٢

Yâ hû / merhum ve mağfur leh / Zülüflüler Hocası / eş-Şeyh el-Hâfız Muhammed el-Nakşibendî / ruhuna el-Fâtiha / sene 1156

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 355, Rukiye Kadın, 1145 / 1732.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (92x12cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ و مغفوره \ رقیه قدن \ روحنه \ فاتحه \ سنه ١١٤٥

Merhume / ve mağfure / Rukiye Kadın / ruhuna / Fâtiha / sene 1145

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 356, Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin validesi *Aişe Hatun*, 3 Ramazan 1217 / 28 Aralık 1802.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş.(115x26-39 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ شیخ وفا توربه داری \ حسین افندینك والده سی \ مرحومه عائشه حاتون \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢١٧ ٣ ن

Huve'l-Bâkî / Şeyh Vefâ türbedârı / Hüseyin Efendinin validesi / merhume Aişe Hatun / ruhuna Fâtiha / sene 1217 3 N.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 357, eş-Şeyh el-Hâc Abdullah el-Kangarî'nin validesi , 1235 / 1819-20.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (119x27-36.5 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Arapça.

هو الباقى \ هذا قبر المرأة الغريبة \ الصّالحة رحمها الله تعالى \ والدة العالم المحقّق الرّبانى \ والفاضل الكامل الصّمدانى \ الشيخ الحاج عبد الله الكانقرى \ غفر الله ولوالديه وللمومنين \ اجمعين الفاتحه \ سنه ١٢٣٥

Huve'l-Bâkî / Hâzâ kabru'l-mer'eti'l-garîbeti's- / sâlihati rahimehâ Allahu teâlâ / validetü'l-âlimi'l-muhakkık er-rabbânî / ve'l-fâdili'l-kâmili's-samedânî / eş-Şeyh el-Hâc Abdullah el-Kangarî / ğaferallâhu ve li-valideyhi ve li'l-müminîne / ecmaîn el-Fâtiha / sene 1235

Genel bilgiler : 358 nolu mezarın kapak taşının ayak kısmında bulunmaktadır.

Kat. no : 358, Darphâne-i âmirede dökmecibaşısı es-Seyyid Ahmed Ağa, (selh) Râbiyülâhir 1232 / 18 Mart 1817.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (143x70cm.) Bş. (137x27-28 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ مرحوم و ومغفور المحتاج \ الى رحمته ربّه الغفور \ ضربخانهٔ عامره دوكمه جى \ باشيسى السيد احمد \ اغانك روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٣٢ فى سلح ر

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / [darp] hâne-i âmire dökmeci- / başısı es-Seyyid Ahmed / Ağanın rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1232 selh R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 359, Mollacık Efendizâde Ali Ağa --- mahdumu *Abdülhalim Ağa*, 1246 / 1830-31.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (89x16cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, beş satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ ملاجق افندی زاده علی اغا ---\ مخدومی مرحوم ---\ عبد الحلیم اغا روحیچون \ سنه ١٢٤٦

Huve'l-Bâkî / Mollacık Efendizâde Ali Ağa --- / mahdumu merhum --- / Abdülhalim Ağa rûhiçün --- / sene 1246

Genel bilgiler : Tekne lahit şeklinde olduğu düşünülen taşın sadece baş şâhidesi mevcuttur.

Kat. no : 360, Beşinci kadın kalfalarından Biyale kalfa, 1227 / 1812-13.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (77x24-29 cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ فنادن بقایه ایلدی رحلت \ ایده قبرنی حق روضهء جنت \ بشنجی قادین قلفه لرندن \ مرحومه و مغفوره \ بیاله قلفه نك \ روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٢٧

Âh mine'l-mevt / Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / Ede kabrini Hak ravza-i cennet / beşinci kadın kalfalarından / merhume ve mağfure Biyâle kalfanın / rûhiçün Fâtiha / sene 1227

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 361, Muhammed ustanın zevcesi merhume Rukiye Hatun ve mahdumu *Seyyid Süleyman Efendi*, 1240 / 1824-25.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

محمد اوسته نك زوجه سى مرحومه \ رقيّه حاتون و مخدومى مرحوم \ و مغفور جنتمكان سيّد سلیمان \ افندى روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٤٠

Muhammed ustanın zevcesi merhume / Rukiye Hatun ve mahdumu merhum / ve mağfur cennet-mekan Seyyid Süleyman / Efendi rûhiçün el-Fâtiha / sene 1240

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 362, Şerife Emine Kadın, 15 Zilhicce 1164 / 4 Kasım 1751.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (125x25cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه و مغفوره \ شريفه امينه \ قدين روحنه فاتحه \ سنه ١١٦٤ ذلحجه ١٥

Merhume ve mağfure / Şerife Emine / Kadın ruhuna Fâtiha / sene 1164 15 Zilhicce

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 363, Evkâf-ı hümayun mahlulât odası ketebesinden Hasan Efendinin kerimesi *İsmet Hanım*, 15 Ramazan 1278 / 17 Mart 1862.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (113x23cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ اوقاف همايون محلولات \ اوطه سى كتبه سندن حسن \ افنديڭ كريمه سى \ مرحومه \ و مغفور لها عصمت خانمڭ \ و جميع مؤمنين مؤمنات \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٧٨ فى ١٥ ن

Âh mine'l-mevt / Evkâf-ı hümâyun mahlulât / odası ketebesinden Hasan / Efendinin kerimesi merhume / ve mağfur lehâ İsmet Hanımın / ve cemî müminîn ve müminât / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1278 fi 15 N.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 364, Mehmed Said, 1139 / 1726-27.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (56x10cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم \ و مغفور محمد \ سعيد \ روحيچون \ فاتحه سنه هو ١١٣٩ فاتحه

Merhum / ve mağfur Mehmed / Said / rûhiçün / sene hu 1139 Fâtiha

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 365, Başmuhasebe kalemi ketebelerinden Ali Beyin mahdumu *Seyyid Muhammed Şekak Efendi*, 18 Cemaziyelâhir 1242 / 17 Ocak 1827.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (39x26 cm.) Bş. (70x20 cm.) Aş .(80x23-24.5 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ باش محاسبه قلمى \ كتبه لرندن \ سيد على بكك \ مخدومى مرحوم سيّد محمّد \ شقق افندى روحيچون \ الفاتحه ١٢٤٣ فى ١٨ ج

el-Bâkî / Başmuhasebe kalemi / ketebelerinden Seyyid Ali Beyin / mahdumu merhum Seyyid Muhammed / Şekak Efendi rûhiçün / el-Fâtiha sene 1242 fi 18 C.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi bir kaide içerisindedir.

Kat. no : 366, Esbak meyve-i terkemekçisi el-Hâc Muhammed Derviş Ağanın kerimesi *Süedâ Hanım*, 15 Rabiyülevvel 1243 / 6 Ekim 1827.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (64x16-19.5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ اسبق ميوهٔ تركم كجيسى \ الحاج محمّد دروش \ اغانك كريمه سى مرحومه \ سعدا حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٣ فى ١٥ را

el-Bâkî / Esbak meyve-i terkemekcisi / el-Hâc Muhammed Derviş / Ağanın kerimesi merhume / Süedâ Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1243 fi 15 Ra.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 367, *es-Seyyid Ali Efendi* bin es-Seyyid Memiş Efendi, 1237 / 1821-22.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (161x60cm.) Bş. (150x31.5cm.) Aş. (52x16.5-21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقی \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الی رحمة ربّه الغفور \ السّید علی افندی \ بن السّید ممش افندی \ روحیچون رضاء لله \ تعالی الفاتحه \ سنه ١٢٣٧

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / es-Seyyid Ali Efendi / bin es-Seyyid Memiş Efendi / rûhiçün rızâen lillâhi / teâlâ el-Fâtiha / sene 1237

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesinin üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 368, Üsküdar'da Atik Valide Cami-i Şerifin başkâtibi Muhammed Emin Efendi, Şaban 1248 / Aralık 1832-Ocak 1833.

İnceleme tarihi : Eylül 2005 .
Ölçüleri : Kt. (160x71cm.) Bş. (140x32.5cm.) Aş. (126x20-33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان \ بحق عرش اعظم نور قران \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان \ ایده لر روحمه بر فاتحه احسان \ اوسکدارده عتیق والده \ جامع شریفك باش کاتبی \ مرحوم محمّد امین افندی روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٨ فی ٥ ش

Huve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-i a‘zam nur-i Kur’ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Üsküdar'da Atik Valide / Cami-i Şerifin başkâtibi / merhum Muhammed Emin Efendi ruhuna Fâtiha / sene 1248 fi 5 Ş.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 369, Yaverân-ı hazret-i şehr-yârîden erkan-ı harbiye-i bahriye reisi Faik Paşanın peder-i muhteremi *Hasan Rıfat Efendi*, 1315 / 1897-98.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (231x132x19cm.) KT. (200x84x18cm.)
Bş. (154x84x18cm.) Aş. (141x33-36cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی \ یاوران حضرت شهر یاریدن \ ارکان حربیئه بحریه رئیسی \ فائق پاشانك پدر محترمی \ حسن رفعت افندی وکافهٔ \ اهل ایمانك ارواحیچون \ لله الفاتحه \ سنه ١٣١٥ \ نمقه مصری زاده علی رضا

Huve'l-Hay / Yaverân-ı hazret-i şehr-yârîden / erkân-ı harbiye-i bahriye reisi / Fâik Paşanın peder-i muhteremi / Hasan Rıfat Efendi ve kâffe-i / ehl-i imanın ervâhıçün / lillâhi'l-Fâtiha / sene 1315 / nemegahu Mısrizâde Ali Rıza

Genel bilgiler : Bir kaideyle yükseltilmiş kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 369-A , Sâbıkan İstanbul Kadısı Arapzâde Hamdullah Efendinin imamları es-Seyyid Salih Hakkı Efendinin pederi *Seyyid Muhammed Efendi*, 1240 / 1824-25.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (96x54-61cm.) Bş. (91x23cm.) Aş. (81x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سابقا استانبول قاضیسی \ عرب زاده حمدالله افندینك \ اماملری السّید صالح \ حقّی افندینك پدری \ مرحوم و مغفورله السّید محمّد \ افندینك روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٤٠

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan İstanbul kadısı / Arapzâde Hamdullah Efendinin / imamları es-Seyyid Sâlih / Hakkı Efendinin pederi / merhum ve mağfur lehu es-Seyyid Muhammed / Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1240

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 370, Sadr-ı Anadolu mahzar ağalarından Süleyman Ağazâde eşrâf-ı kudât-ı kiramdan *Ömer Efendi*, 1227 / 1812-13.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (121x35 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمة ربّه الغفور \ صدر اناطولى محضر اغالرندن \ سليمان اغا زاده اشراف \ قضاة كرامدان عمر افندى \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٧

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Sadr-i Anadolu mahzar ağalarından / Süleyman Ağazâde eşrâf-ı / kudât-ı kiramdan Ömer Efendi / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1227

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulun maktadır.

Kat. no : 371, Esbak meyve terkemekcisi el-Hâc Muhammed Derviş Ağanın halile-i muhteremleri *Emetullah Kadın*, 28 Zilkade 1242 / 23 Haziran 1827.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (183x33-46cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ يا الهى اولمبارك اسم باكن عزّتى \ هم رسولك فخر عالم شاه كونين حرمتى \ ايليه قبرين روضه جنت يا اله العالمين \ كيچه كوندوز ايلسونلر حور غلمان حزمتى \ اسبق ميوه تركم كجيسي الحاج \ محمّد دروش اغانك حليلهٔ \ محترملري مرحومه و مغفور لها \ امة الله حانمك روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٤٢ فى ٢٨ ذا

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Yâ ilahî ol mübârek ism-i bâkin izzeti / Hem rasûlün fahr-i âlem şâh-ı kevneyn hürmeti / Eyleye kabrin ravza-i cennet yâ ilâhe'l-âlemin / Gece gündüz eylesinler huri gılman hizmeti / Esbak meyve terkemekçisi el-Hâc Muhammed / Derviş Ağanın halile-i / muhteremeleri merhume ve mağfur lehâ / Emetullah Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1242 fi 28 Za.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 372, Başmuhasebe kalemi ketebelerinden sâbık kazar emini Seyyid Ali Beyin halilesi *Şerife Hatice Hanım*, 27 Rabiyülâhir 1242 / 28 Kasım 1826.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (141x67cm.) Bş. (180x27-39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ باش محاسبه قلمی کتبه لرندن \ سابق قظار امینی سید علی بکك \ حلیله سی مرحومه و مغفور لها \ المحتاجّه الی رحمة ربّه \ الغفور شریفه حدیجه \ حانمك روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٤٢ فی ٢٧ ر

Huve'l-Bâkî / Başmuhasebe kalemi ketebelerinden / sâbık kazar emini Seyyid Ali Beyin / halilesi merhume ve mağfur lehâ / el-muhtace ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur Şerife Hatice / Hanımın rûhiçün Fâtiha / sene 1242 fi 27 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 373, Nâile, 1153 / 1740-41.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (132x57cm.) Bş. (90x18cm.) Aş. (87x15.5-18cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

... قادین که نوری ... عفت ایدی \ طفل ایکن ایتدی فنادن ... \ زار اولوب درد فرقتله دیدم تاریخنی \ نائل اوله جنت عدنه همیسه نائله \ سنه ١١٥٣

… kadın ki nur-i … iffet idi / Tıfıl iken etti fenâdan … / Zâr olup derd-i firkatle dedim tarihini / Nâil ola cennet-i adne hemise Naile / sene 1153

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 374, Süleymaniye vakfı ... Feyzullah Rafet Efendinin teyzesi *Şerife Ayşe Hatun*, Rabiyülâhir 1225 / Mayıs-Haziran 1810.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (121x26-33cm.)
Malzeme ve teknik : Küfeki, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

رحمها الله \ سليمانيه وقفى ... \ فيض الله رافت افنديڭ \ تيزه سى مرحومه شريفه \ عايشه حاتون \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٢٥ فى ر

Rahimehâ Allah / Süleymaniye vakfı ... / Feyzullah Râfet Efendinin / teyzesi merhume Şerife / Ayşe Hatun / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1225 fi R.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 375, Hâcegândan ve âmedi hulefasından es-Seyyid Ahmed Akif Efendinin kerimesi Mihaliçli merhume Emine Hanımın hafidesi *Şerife Saliha Redâyî Hanım*, 3 Cemaziyelevvel 1237 / 26 Ocak 1822.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (105x40-44cm.) Bş. (110x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ حواجكاندن و آمدى خلفاسندن \ السّيد احمد عاكف افنديڭ \ كريمه سى ميخاليجلى مرحومه امينه \ حانمڭ حفيده سى مرحومه و مغفور لها \ شريفه صالحه ردايى خانمڭ \ روحيچون \ فاتحه \ سنه ١٢٣٧ فى ٣ جا

Huve'l-Bâkî / Hâcegândan ve âmedi hulefasından / es-Seyyid Ahmed Akif Efendinin / kerimesi Mihaliçli merhume Emine / Hanımın hafidesi merhume ve mağfur lehâ / Şerife Saliha Redâyî Hanımın / rûhiçün Fâtiha / sene 3 Ca. 1237

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 376, Emine Hatun, Şevval 1221 / Aralık 1806 – Ocak 1807.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (196x82cm.) Bş. (204x33-47cm.) Aş. (159x29-33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ فی الاصل میخالیج ساکنه لرندن \ اولوب عزم دار بقا اولان \ مرحومه و مغفور لها حاجی \ فقیه کریمه سی امینه \ حاتونك روحیچون رضاء \ لله تعالی بحرمة الفاتحه \ سنه ١٢٣١ فی ل

Huve'l-Bâkî / Fi'l-asl Mihalic sakinelerden / olup azm-i dâr-ı bekâ olan / merhume ve mağfur lehâ Hâc / ... kerimesi Emine / Hatunun rûhiçün rızâen / lillâhi teâlâ bi-hurmeti'l-Fâtiha / sene 1221 fi L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 377, Yorgancı Hacı Ağanın kerimesi *Hatice Hanım*, 1266 / 1849-50.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (91x59cm.) Bş. (70x21cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اوجدی باغ جنته نو جوانم \ والدینك حسرت قویدی \ کول فدانم یورغانجی \ حاجی اغانك کریمه سی \ خدیجه خانم روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٣٦فی ر

Huve'l-Bâkî / Uçtu bâğ-ı cennete nev-civanım / Valideynin hasret koydu / gül fidanım Yorgancı / Hacı Ağanın kerimesi / Hatice Hanım ruhuna el-Fâtiha / sene 1226

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 378, Hüseyin Efendinin mahdumu *Muhammed Emin Efendi*, 1212 / 1797-98.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (82x34cm) Bş. (59x12cm) Aş. (41x11-14cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ حسين افندينك \ مختومى مرحوم \ محمّد امين افندى \ روحنه الفاتحه \ سنه ١٢١٢

el-Bâkî / Hüseyin Efendinin / mahdumu merhum / Muhammed Emin Efendi / ruhuna el-Fâtiha / sene 1212

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 379, Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Ümmü Gülsüm Monla*, 1200 / 1785-86.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (84x40cm.) Bş. (50x16cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

شيخ \ وفا تربدار حسين \ افندينك كريمه سى \ مرحومه امّ كلثوم منلا \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٠٠

Şeyh / Vefâ türbedârı Hüseyin / Efendinin kerimesi / merhume Ümmü Gülsüm Monla / ruhuna Fâtiha / sene 1200

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin tepesi kırıktır.

Kat. no : 380, Ulema-i kibardan Hasan Efendinin yeğeni Süleyman Efendinin kerimesi *Fatma Hanım*, 1240 / 1824-25.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (112x48cm.) Bş. (110x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اه ایله زار قیله راق تازه لکمه طویمدم \ جون جل پیمانه سی طولمش مرادم المدم \ حسره تا فانی جهانده طول عمر سورمدم \ فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بلمدم \ علماء کباردن حسن افندینك \ یکنی سلیمان افندینك کریمه سی \ مرحومه فاطمه حانم روحنه \ الفاتحه سنه ١٢٤٠

Huve'l-Bâkî / Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / Çün ecel peymânesi dolmuş muradım almadım / Hasretâ fanî cihanda tûl-i ömür sürmedim / Firkaten takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim / Ulema-i kibardan Hasan Efendinin / yeğeni Süleyman Efendinin kerimesi merhume Fatma Hanım ruhuna / el-Fâtiha sene 1240

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 381, Sâbıkan cebecibaşı Sarı Abdullah Paşa merhumun zevcesi *Fatma Hatun*, 1154 / 1741-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (250x95cm.) Bş. (165x32-43cm.) Aş. (164x26-40cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور \ سابقا جبه جی باشی \ صاری عبدالله پاشا \ مرحومك زوجی فاطمه \ خاتون روحنه الفاتحه \ سنه ١١٥٤

Merhum ve mağfur / Sâbıkan cebecibaşı / Sarı Abdullah Paşa / merhumun zevci Fatma / Hatun ruhuna el-Fâtiha / sene 1154

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 382, Müderrisîn-i kiramdan Kastamonulu Mehmed Efendinin kerimesi müderrisîn-i kiramdan Mehmed Sadık Efendinin halilesi *Ayşe Hanım*, 15 Cemaziyelâhir 1245 / 12 Aralık 1829.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (145x64cm) Bş. (135x30-47cm) Aş. (100x20-28cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الى رحمة ربّه الغفور مدرّسين \ كرامدان
قسطمونيلى محمد افندينك \ كريمه سى مدرّسين كرامدان \ محمد صادق افندينك خليله سى \ شهيده
اولان عايئشه حانم \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٤٥ فى ١٥ ج

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur müderrisîn-i / kiramdan Kastamonulu Mehmed Efendinin / kerimesi müderrisîn-i kiramdan / Mehmed Sadık Efendinin halilesi / şehide olan Ayşe Hanım / rûhiçün el-Fâtiiha / sene 1245 fi 15 C.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 383, Trabzonî Ruşen Ağanın oğlu *Molla Hasan*, 15 Rabiyülevvel 1250 / 22 Temmuz 1834.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (120x60cm.) Bş. (73x23cm.) Aş. (84x22-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ حاصلى عمرم جكرم پاره سى \ كتدى الدن دلده قالدى ياره سى \ طربزونى روشن
اغانك \ اوغلو مرحوم جنتمكان \ ملاّ حسن روحنه فاتحه \ سنه ١٢٥٠ فى ١٥ را

Huve'l-Bâkî / Hâsılı ömrüm ciğerim pâresi / Gitti elden dilde kaldı yâresi / Trabzonî Ruşen Ağanın / oğlu merhum cennet-mekan / Molla Hasan ruhuna Fâtiha / sene 1250 fi 15 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 384, Konyalı mesci altıncı bölüğün Seyyid Mustafa Odabaşı, 1231 /1815-16.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (171x68cm) Bş. (90x23-26cm) Aş. (112x23-36cm)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ فنادن بقايه ايلدى رحلت \ ايده قبرنى حق روضه جنّت \ قونيه لى مسجى التنجى \ بلوكك
مرحوم سيّد مصطفى \ اوطه باشى روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣١

el-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi rıhlet / Ede kabrini hak ravza-i cennet / Konyalı mesci altıncı / bölüğün merhum Seyyid Mustafa / Odabaşı ruhuna Fâtiha / sene 1231

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 385, Sertahtarevânî es-Seyyid Muhammed Ağanın kerimesi *Şerife Safiyye*, Safer 1238 / Ekim-Kasım 1822.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (44x22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ مرحوم سر تحتروانى \ السيد محمّد اغا كريمه سى \ مرحومه شريفه صفيه \ حانمك
روحيچون \ فاتحه سنه ١٢٣٨ فى س

el-Bâki / Merhum sertahtarevânî / es-Seyyid Muhammed Ağa kerimesi / merhume Şerife Safiyye / Hanımın rûhçün / Fâtiha sene 1238 fi S.

Genel bilgiler : Baş şâhidesi 386 nolu mezaraın kapak taşının ayak kısmında bulunmaktadır.

Kat. no : 386, Azm-i rical devlet-i aliyyeden tophâne-i âmire nazırı Tevfik Beyefendi hazretlerinin cariyelerinden *Heraz Kalfa*, 8 Ramazan 1272 / 13 Mayıs 1856.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (103x24-35cm.) Kt. (134x81cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

ـ ـ ـ \ اعظم رجال دولت علیه دن طوبخانهٔ \ عامره ناظری عطوفتلو توفیق \ بك افندی حضرتلرینك \ جاریه لرندن مرحومه و مغفور لها \ المحتآجه اله رحمت ربها الغفور \ هراز قلفه روحنه الفاتحه \ سنه ۱۲۷۲ فی ۸ ن

--- / ‘azam ricâl-i devlet-i aliyyeden tophâne-i / âmire nâzırı âtûfetli Tevfik / Bey Efendi hazretlerinin / cariyelerinden merhume ve mağfur lehâ / el-muhtâce ila rahmete rebbehâ'l gafur / Heraz Kalfa ruhuna el-Fâtiha / sene 1272 fi 8 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesinin üst ve alt kısmı kırılmıştır.

Kat. no : 387, Ayşe Hanım, 1156 / 1743-44.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (89x40cm.) Bş. (70x15cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ و مغفوره \ عایئشه حانم \ روحنه الفاتحه \ سنه ۱۱۵۷

Merhume / ve mağfure / Ayşe Hanım / ruhuna el-Fâtiha / sene 1156

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Şâhidenin tepesi kırıktır.

Kat. no : 388, İskeçeli es-Seyyid el-Hâc Süleyman Ağa, 27 Rabiyülevvel 1211 / 30 Eylül 1796.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (105x31 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ الچكوب بالجمله دن اتدم بقايه رحلتى \ ترك ايدوب كرويه قويدم مال ملكى دولتي \ كم كلوب قبرم زيارت ايلين اخوانمز \ اوقوسونلر روحم ايچون قل هو الله ايتى \ مرحوم و مغفور اسكچه لى \ السيد الحاج سليمان اغانك روحنه \ بحرمة الفاتحه \ تاريخ سنه ١٢١١ فى ٢٧ را

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / El çekip bilcümleden ettim bekâya rıhleti / Terk edip geriye koydum mal mülkü devleti / Kim gelip kabrim ziyaret eyleyen ihvânımız / Okusunlar ruhum için *Kul huvallah* ayeti / merhum ve mağfur İskeçeli / es-Seyyid el-Hâc Süleyman Ağanın ruhuna / bi-hürmeti'l- Fâtiha / tarih-i sene 27 Ra. 1211

Genel bilgiler : Baş şâhidesi kendisine ait olmayan bir kapak taşının ortasına yerleştirilmiştir.

Kat. no : 389, Duhan tüccarlarından İskeçeli Hacı Seyyid Süleyman Ağanın zevcesi *Emine Hatun*, 1195 / 1780-81.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (170x70cm.) Bş. (163x40-48cm.) Aş. (60x23-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ دخان تجارلرندن اسكيجه لى \ حاج سيّد سليمان اغانك \ زوجه سى مرحومه امينه \ خاتون \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٩٥

Huve'l-Bâkî / Duhan tüccarlarından İskeçeli / Hâc Seyyid Süleyman Ağanın / zevcesi merhume Emine / Hatun ruhuna Fâtiha / sene 1195

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesinin üstü kırıktır.

Kat. no : 390, Fatma Hatun, 21 Cemaziyelevvel 1174 / 29 Aralık 1760.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (116x26-37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ دآر دنیایی براغوب عزم فردوس ایلین \ فاطمه خاتون روحنه ایله اعطآ فاتحه \ سنه ١١٧٤ فی ٢١ جا

Huve'l-Bâkî / Dâr-ı dünyayı bırakıp azm-i firdevs eyleyen / Fatma Hatun ruhuna eyle i'tâ Fâtiha / sene 1174 fi 21 Ca.

Genel bilgiler : Baş şâhidesi kendisine ait olmayan bir kapak taşına yerleştirilmiştir.

Kat. no : 391, Şeyh Vefâ Hamamı ustalarından *Zeynep* bint-i Mustafa, 1226 / 1811-12.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş.(90x19-32 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ مرحومه و مغفوره شیخ \ وفا حمامی اوسته لرندن \ زینب بنت مصطفی \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٢٦

el-Bâkî / Merhume ve mağfure Şeyh / Vefâ Hamamı ustalarından / Zeyneb bint-i Mustafa / ruhuna Fâtiha / sene 1226

Genel bilgiler : Baş şâhidesi kendisine ait olmayan bir kapak taşına yerleştirilmiştir.

Kat. no : 392, Ayşe, 1127 / 1715-16.

İnceleme tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Kt. (200x65 cm.) Bş. (110x28-34 cm.) Aş. (120x37-44 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

- - - \ عايشه فردوس اعلاده بوله والى مقام \ الفاتحه سنه ١١٢٧

--- / Ayşe firdevs-i alada bula vâlâ-yı makam / el-Fâtiha sene 1167

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Baş şâhidesi bir kaide içerisinde olup üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 393, Ayşe Hanım, 1156 / 1743-44.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (208x92 cm.) Bş. (185x35-48 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

بو فنا دنيادن ال چكوب فراموش ايله دك \ تازجه فيدان ايكن جام اجل بوش ايلدك \ نا مراد اتدى فلك... كام المدي \ يورى وار شمدن كيرو حاكي دارى اغوش ايلدك \ اوّلى اخر بودر جاى سلامت جمليه \ محشرده شفيع اوله سكا پيغمبرك \ رفتى قلبيله ياهو سويلدم تاريخى \ جنت الموا اوله همكانى عا يشه حانم روحنه فاتحه \ سنه ١١٥٦

Bu fenâ dünyadan el çekip ferâmûş eyledik / Tazece fidan iken câm-ı ecel boş eyledik / Nâmurad etti felek ... gam almadı / Yürü var şimden geri hâki dâr-ı âguş eyledik / Evveli âhir budur cây-ı selamet cümleye / Mahşerde şefi‘ ola sana peygamberin / Refti kalbiyle yahû söyledim tarihi / Cennet'ül me’vâ ola hemgânı Ayşe Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1156

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 394, Zaim Ömer Ağanın oğlu *Muhammed Emin,* 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (115x26cm.) Aş. (82x32-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

ال چكوب بزم جهاندان فا \ نيدر دنيا ديو كلشن فرد \ وسه كتدى باقيدر عقبا \ ديو دوشدى لفظا بر تا \ ريخ بيك يوز اللى بر سنه سى \ جان اطوب كتدى جنت موا ديو \ زاعم عمر اغانك اوغلى محمّد امين \ روحنه فاتحه \ سنه ١٢٥١

El çekip bezm-i cihandan fâ- / nidir dünya deyu, Gülşen-i fird- / evse gitti bâkidir ukbâ / deyu, Düştü lafzen bir tâ- / rih bin yüz elli bir senesi can atub gitti cennet-i me'vâ deyu / zâim Ömer Ağanın oğlu Muhammed Emin / ruhuna Fâtiha / sene 1251

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 395, --- müderrisîn-i kiramdan Kastamonulu Muhammed, 15 Ramazan 1241 / 23 Nisan 1826.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (150x33-37 cm.) Aş. (90x32-35 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هوالخلاق الباقى \ رحمة الله عليه \ ـ ـ ـ مدرّسين \ كرامدان مرحوم \ قسطومنلى محمّد \ حواجه روحنه \ فاتحه سنه ١٢٤١ ن ١٥

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Rahmetullahi aleyh / ... müderrisîn-i / kiramdan merhum / Kastamonlu Muhammed / Hoca ruhuna / Fâtiha sene 1241 N. 15

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 396, eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Aişe Hanım*, 8 Şevval 1239-Cuma / 6 Haziran 1824.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (180x80cm.) Bş. (105x26-36cm.) Aş. (85x21-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ كنج ايكن كيتدى جهاندن بويله بر خلق حليم \ ديلرم قبرينى پر نور ايليه ربّ الكريم \ الشّيخ ابو الوفا تربه دارى \ حسين حقّى افنديڭ كريمه سى مرحومه \ و مغفوره عائشه حانم \ روحيچون و كافّهٔ اهل ايمان \ ارواحلريچون بحرمة سورة الفاتحه \ سنه ١٢٣٩ فى ٨ ل جمعه

Huve'l-Bâkî / Genç iken gitti cihandan böyle bir hulk-i halîm / Dilerim kabrini pür-nur eyleye Rabbü'l-kerim / eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı / Hüseyin Hakkı Efendinin kerimesi merhume / ve mağfure Ayşe Hanım / rûhiçün ve kaffe-i ehl-i iman / ervâhlariçün bi-hurmeti sureti'l-Fatiha / sene 1239 fi L. Cuma

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 397, Sâbık mâlikane kalfası el-Hâc Osman Efendinin zevcesi *Aişe Hanım*, 29 Ramazan 1238 / 9 Haziran 1823.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (172x77cm.) Bş. (175x31-43cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ بنى قيل مغفرت اى ربّ يزدان \ بحق عرش اعظم نور قرأن \ كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان \ ايده لر روحمه بر فاتحه احسان \ سابق مالكانه قلفه سى الحاج \ عثمان افنديڭ زوجه سى مرحومه \ عيئشه حانمك روحنه فاتحه \ سنه ١٢٣٨ فى ٢٩ ن

el-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan / Bi-hakk-ı arş-i a'zam nur-i Kur'ân / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Sâbık mâlikane kalfası el-Hâc / Osman Efendinin zevcesi merhume Ayşe Hanımın ruhuna Fâtiha / sene 1238 fi 29 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 398, Sâbıkan kethüdâ-yı sadr-ı âlî Ahmed Âtıf Efendinin imamı *el-Hâc Hafız Muhammed Numan Efendi*, 27 Zilkade 1219 / 29 Mart 1805.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (182x70cm.) Bş. (126x30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سابقا کتخدای صدرعالی \ احمد عاطف افندینك \ امامی مرحوم و مغفور \ المحتاج الی رحمة ربّه \ الغفور الحاج حافظ \ محمّد نعمان افندی روحی اچون فاتحه \ سنه ١٢١٩ فی ٢٧ ذا

Huve'l-Bâkî / Sâbıkan kethüdâ-yı sadr-ı âlî / Ahmed Âtıf Efendinin / imamı merhum ve mağfur / el-muhtac ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur el-Hâc Hâfız / Muhammed Numan Efendi ruhu içun Fâtiha / sene 1219 fi 27 Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 399, Sâbıkan hatab kapusu kethüdâsı Sinesonlu Hacı Hasan Ağa, 25 Rabiyülevvel 1245 / 24 Eylül 1829.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (145x60cm.) Bş. (135x30-41cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم و مغفور الی رحمة ربّه \ الغفور سابقا حطب قپوسی \ کتحداسی سنه صونلی حاجی \ حسن اغانك روحنه \ رضاء لله الفاتحه \ سنه ١٢٤٥ فی ٢٥ را

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur ilâ rahmeti rabbihi'l- / gafur sâbıkan hatab kapusu / kethüdâsı Sinesonlu Hacı / Hasan Ağanın ruhuna / rızâen lillah el-Fâtiha / sene 1245 fi 25 Ra.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 400, Nalbur Salih Efendi zevcesi *Şerife Zübeyde*, 7 Şevval 1217 / 31 Ocak 1803.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt.(195x85 cm.) Bş.(178x31-43 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on bir satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقی \ اه کیم بو عالم ایچره بنده شادان اولمدم \ بر مسافر کبی کلدم بر دم مهمان اولمدم \ نه حکیم کار ایتدی بکا بولمدی درده درمانی \ امر حق بویله ائیمش یرینی بولدی فرمانی \ نیازم بودور انجق اونتمیه دوستلر بنی \ جنّت اعلاده قسمت ایلیه مولا مقامنی \ مرحومه ومغفوره نعلبور صالح \ افندی زوجه سی شریفه زبیده \ خانم روحیچون رضاء لله فاتحه \ سنه ١٢١٧ فی ٧ ل

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî / Âh kim bu âlem içre bende şâdan olmadım / Bir misafir gibi geldim bir dem mihmân olmadım / Ne hekim kâr etti bana bulmadı derde dermanı / Emr-i hak böyle imiş yerini buldu fermanı / Niyazım budur ancak unutmaya dostlar beni / Cennet-i a'lâda kısmet eyleye Mevlâ makamını / Merhume ve mağfure Nalbur Salih Efendi zevcesi Şerife Zübeyde / Hanım rûhiçün rızâen lillâhi Fatiha / sene 1217 fi 7 L.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 401, Evkaf-ı hümâyun hazinesinde mahlûlat odası ketebesinden Hasan Efendinin halilesi *Zekiye Hanım*, (gurre) Ramazan 1269 / 9 Haziran 1853.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (207x85cm.) Bş. (173x33-41cm.) Aş. (148x25-35cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اوقاف همایون خزینه سنده \ محلو لات اوطه سی کتبه سندن \ حسن افندینك حلیله سی مرحومه \ و مغفور لها زکیه خانمك \ و کافهٔ اهل ایمانك ارواحیچون \ رضاء لله تعالی الفاتحه \ سنه ١٢٦٩ غره فی ن

Huve'l-Bâkî / Evkâf-ı hümâyun hazinesinde / mahlûlat odası ketebesinden / Hasan Efendinin halilesi merhume / ve mağfur lehâ Zekiye Hanımın / ve kaffe-i ehli imanın ervâhiçün / rızâen lillâhi teâlâ el-Fâtiha / sene 1269 gurre fi N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 402, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Emine Monla*, 1212 / 1797-98.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş.(150x19 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ الشيخ ابوالوفا تربدارى \ حسين افندينك \ كريمه سى مرحومه \ امينه منلانك \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢١٢

Huve'l-Bâkî / eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı / Hüseyin Efendinin / kerimesi merume / Emine Monlanın / rûhiçün el-Fâtiha / sene 1212

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 403, Rical-i devlet-i aliyyeden tezkire-i sanî Ali Raik Bey Efendinin daireleri hademelerinden vekiliharc *Muhammed Hüsrev Ağa*, 1248 / 1832-33.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (148x32cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ رجال دولت عليه دن \ تذكرۂ ثانى على رائق \ بك افندينك دائره لرى \ خدمه لرندن مرحوم و مغفور \ وكيلحرج محمّد حسرو اغانك \ وكافهء مؤمنين روحيچون \ الفاتحه سنه ١٢٤٨

Huve'l-Bâkî / Rical-i devlet-i aliyyeden / tezkire-i sânî Ali Râik / Bey Efendinin daireleri / hademelerinden merhum ve mağfur / vekiliharç Muhammed Hüsrev Ağanın / ve kaffe-i müminîn rûhiçün / el-Fâtiha sene 1248

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır. Taş iki parça halindedir.

Kat. no : 404, Rukiye Hatun, 28 Zilhicce 1160 / 31 Aralık 1747.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş.(180x26-38 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الحی الباقی \ مرحومه و مغفور لها \ رقیّه خاتون \ روحنه رضاء لله \ الفاتحه \ سنه ١١٦٠ ذلحجه ٢٨

el-Hayyu'l-Bâki / Merhume ve mağfur lehâ / Rukiye Hatun / ruhuna rızâen lillâh / el-Fâtiha / sene 1160 Zilhicce 28

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 405, Kütahyalı Hattat Hocazâde Abdurrahman Efendi, 15 Safer 1245 / 16 Ağustos 1829.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : K. (90x39cm.) Bş. (101x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الی رحمة ربّه الغفور \ کوتاهیه لی حطاط خواجه \ زاده عبدالرحمان افندینك \ روحیچون و جمیع اهل \ ایمان اروالحریچون فاتحه \ سنه ١٢٤٥ فی ١٥ س

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur el-muhtac / ilâ rahmeti rabbihi'l-gafur / Kütahyalı Hattat Hoca- / zâde Abdurrahman Efendinin / rûhiçün ve cemi‘ ehl-i / iman ervâhlariçün Fâtiha / sene 1245 fi 15 S.

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taş bir kaide içerisinde bulunmaktadır.

Kat. no : 406, Beyşehri müftüsüzâde müderrisîn-i kiramdan Muhammed Said Efendi, 1164 / 1750-51.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (190x25-30 cm.) Aş. (180x*65-81*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

بیکشهری مفتیسی \ زاده مدرسین \ کرامدن مرحوم \ و مغفور له محمّد سعید \ افندی روحنه \ الفاتحه \ سنه ١١٦٤

Beyşehri müftüsü- / zâde müderrisin-i / kiramdan merhum / mağfur leh / Muhammed Said / Efendi ruhuna / el-Fâtiha / sene 1164

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 407, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Hakkı Efendinin zevcesi *Şerife Saliha* bint-i ... , 1249 / 1833-34.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (167x67 cm.) Bş. (135x27-44 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو خلاق الباقی \ شیخ ابوالوفا توربداری \ حسین حقّی افندینك زوجه سی \ مرحومه شریفه صالحه بنت \ ... روحیچون فاتحه \ سنه ١٢٤٩

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı / Hüseyin Hakkı Efendinin zevcesi / merhume Şerife Saliha bint-i / ... rûhiçün Fâtiha / sene 1249

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 408, Fatma Hatun, 1162 / 1748-49.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (210x100cm.) Bş. (130x27-37cm.) Aş. (110x28-38cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بر نازنیك مرقدیدر \ بو مزار حاکه یکسان \ ایلدی نازك تنی روزکار \ مرحومه و مغفوره \ فاطمه حاتون روحیچون \ فاتحه \سنه ١١٦٢

Huve'l-Bâkî / Bir nazenin merkadidir / bu mezar, hâke yeksan / eyledi nazik teni rüzgar / merhume ve mağfure / Fatma Hatun rûhiçün / Fâtiha / sene 1162

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesi kırıktır.

Kat. no : 409, Şerife Fatma, 1148 / 1735-36.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (155x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

- - - مسکن \ - - - ایلمش نازك - - - \حاکه یکسان روزکار \ مرحومه شریفه \ فاطمه خاتون \ روحنه فاتحه \ سنه ١١٤٨

--- miskin / --- eylemiş nazik --- / hâke yeksan rüzgar / merhume Şerife / Fatma Hatun / ruhuna Fâtiha / sene 1148

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 410, --- Ağanın kerimesi *Şerife Ayşe*, 25 Rabiyülevvel 1227 / 8 Nisan 1812.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (91x23-5cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

--- اغانك كريمه سى \ جنتمكان مرحومه \ و مغفوره شريفه \ عايئشه روحنه \ فاتحه سنه ١٢٢٧ ٢٥ را

--- Ağanın kerimesi / cennet-mekan merhume / ve mağfure Şerife / Ayşe ruhuna / Fâtiha sene 1227 25 Ra.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 411, el-Hâc Ebubekir Efendinin kerimesi *Hafize Hatun*, 1250 / 1834-35.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (112x24-30cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقى \ الحاج ابو بكر \ افندينك كريمه سى \ مرحومه حفيظه خاتون \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٥٠

el-Bâkî / el-Hâc Ebu Bekir / Efendinin kerimesi / merhume Hafize Hatun / rûhiçün Fâtiha / sene 1250

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 412, Ahmed Efendi, 1203 / 1788-89.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (135x22-24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم و مغفور \ احمد افندی \ روحنه فاتحه \ سنه ۱۲۰۳

Huve'l-Bâkî / Merhum ve mağfur / Ahmed Efendi / ruhuna Fâtiha / sene 1203

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 413, Abdülbâkî, 1153 / 1740-41.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x20cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

کتدی عقبایه \ دریغا ینه بر عنچهٔ تر \ اوله بافیلری \ کلزار جهاندہ باقی \ فوتی تاریخنی \ هاتف دیدی بو مصرعله \ کلشن جنّتی جای \ ایلیه عبد الباقی \ سنه ۱۱۵۳

Gitti ukbâya / deriğa yine bir gonca-i ter / Ola bâfileri / gülzârı cihanda bâkî / Fevti tarihini / hâtif dedi bu mısra ile / Gülşen-i cenneti cây / eyleye Abdülbâkî / sene 1153

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 414, Monla Emrullah, 1153 / 1740-41.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (73x19cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

كنجلكينه ديميان \ مرحوم و مغفور \ منلا امرالله رو \ حنه فاتحه \ سنه ١١٥٣

Gençliğine doymayan / merhum ve mağfur / Monla Emrullah ru- / huna Fâtiha / sene 1153

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 415, Rabia, 1151 / 1738-39.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (53x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

سوريلوب چون ... او طفل ربيعه \ دورديكم حكم خداور قلدى ... ربعه \ اچون جام اجل ... صافى فنادن \ ... رحلت قور حسرت والدين ... \ ... غنجه ... باغ عالم ايلر اول ماه \ سنه ١١٥١

Sorulub çün … o tıflı rabia / Devr-i dîkim hükm-i hodaver kıldı … rabia / Açın câm-ı ecel … sâf-ı fenâdan / … rıhlet kor hasret valideyn … / … gonca … bağ-ı âlem eyler ol mâh / sene 1151

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 416, Hâcegândan ve maliyye mektupçusu hulefâsından Faik Efendinin kayınvaliddesi *Hamide Hatun*, 3 Rabiyülâhir 1272 / 13 Aralık 1855.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (104x20-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ خواجكاندن و ماليّه مكتوبجسي \ خلفاسندن فائق افنديڭ \ قائن والده سى مرحومه و مغفوره \ حميده حاتون روحيچون \ الفاتحه \ سنه ١٢٧٢ فى ٣ ر

Huve'l-Bâkî / Hâcegândan ve maliyye mektupçusu / hulefâsından Fâik Efendinin / kayınvalidesi merhume ve mağfure / Hamide Hatun rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1272 fi 3 R.

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 417, Şemseddin Monla Gürani müezzini attar es-Seyyid İsmail Efendinin halilesi *Aişe Kadın*, (gurre) Şevval 1262 / 26 Temmuz 1846.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (105x21-31 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ شمس الدين منلا كرانى \ مؤذّنى عطّار السّيد \ اسماعيل افنديڭ حليله سى \ مرحومه و مغفور لها \ عائشه قادين \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٢ ل غره

Huve'l-Bâkî / Şemseddin Monla Gürani / müezzini attar es-Seyyid / İsmail Efendinin halilesi / merhume ve mağfur lehâ / Ayşe Kadın / rûhiçün Fâtiha / sene 1262 gurre Şevval

Genel bilgiler : Taş herhangi bir yerde toprağa bağlı olmayıp serbest durumdadır.

Kat. no : 418, Monlacıkzâde Ali Bey oğlu *Süleyman Efendi*, 1163 / 1749-50.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (90x24cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور الى رحمة \ ربّه الغفور منلاجق \ زاده على بك اوغلى \ سليمان افندى روحنه \ فاتحه \ سنه ١١٦٣

Merhum ve mağfur ilâ rahmeti / rabbihi'l-gafur / Monlacık- / zâde Ali Bey oğlu / Süleyman Efendi ruhuna / Fâtiha sene 1163

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 419, Şeyh Mefâ Hazretlerinin imamı Hacı Osman Efendi, 15 Recep 1269 / 23 Haziran 1853.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (118x30cm.) Aş. (81x37cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ فنادن بقايه ايلدى \ رحلت ايده قبرينى \ حق روضهٔ جنت \ شيخ مفا حاظرتلرينك \ امامى حاجى عثمان افنديك \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٦٩ ب ١٥

Huve'l-Bâkî / Fenâdan bekâya eyledi / rıhlet, Ede kabrini / hak ravza-i cennet / Şeyh mefa hazretlerinin / imamı Hacı Osman Efendinin / rûhiçün Fâtiha / sene 1269 B. 15

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 420, Trabzonî Pir Hocanın kerimesi *Cedide Hanım*, 1239 / 1823-24.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (154x28cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on dört satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ نو نهال کول مثال شو جهانده بر زمان \ جملهٔ اطفال ایله قران اقورکن هر زمان \ غنجه حسنم کورمك اوزره نرکس چشمم بنم \ اسدی بو بادی اجل هیچ ویرمدی بر دم امان \ ای دریغا حاکه یکسان ایلدی نازك تنم \ صولدروب کول رویمه رحم اتمدی فانی جهان \ کامم المدن فناده کنج ایکن ایردی اجل \ جانمه قصد ایلدی صوندی بازهرین همان \ حسرتمدن کیجه کوندوز والدینم اغلیوب \ زارلر قیلوب دوکوب یاش ایده لر آه فغان \ طربزونی پیر خواجه نك کریمه سی مرحومه \ و مغفور لها جدیده حانم روحنه رضاء لله فاتحه \ سنه ١٢٣٩

Huve'l-Hallâku'l-Bâki / Nev-nihal gül-i misal şu cihanda bir zaman / Cümle-i etfâl ile Kur'ân okurken her zaman / Gonca-i hüsnüm görmek üzre nergis-i çeşmim benim / Esti bu bâdî-i ecel hiç vermedi bir dem eman / Ey derîğâ hâke yeksan eyledi nazik tenim / Soldurup gül ruyeme rahmetmedi fanî cihan / Kamım almadan fenâda genç iken ayırdı ecel / Canıma kasdeyledi sundu bazehrin heman / Hasretimden gece gündüz valideynim ağlayıp / Zarlar kılıp döküp yaş edeler âh-ı figân / Trabzonî Pir Hocanın kerimesi merhume / ve mağfur lehâ Cedide Hanım ruhuna rızâen lillâh Fâtiha / sene 1239

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 421, Mîr Yusuf, 12 Ramazan 1258 / 17 Ekim 1842.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (205x75cm.) Bş. (186x33cm.) Aş. (182x25-31cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ میر یوسف نام برذات مکار مبرورك \ جسم کلبرکك فلك خاك ایجره افنا ایلدی \ اول عنایت ... ... اندیشه نك \ زیور اقبالنه چرخ رشك بیچاره ایلدی \ عزم ایدوب همت مصریدن ثروت سامان ایله \ بر زمان شهر ستانبولی تماشا ایلدی \ بسترموته دوشردکده کلوب بیك اجل \ ارجعی امرینه دخی کوشنه القا ایلدی \ ارتحال ایتدکده مهری سویلدم تاریخنی \ میر یوسف شبهه سز فردوسی ماوی ایلدی \ سنه ١٢٥٨ فی ١٢ ن

Huve'l-Bâkî / Mîr Yusuf nam bir zat-ı mekkâr-ı mebrûrun / Cism-i gülberkin felek-i hâk içre ifnâ eyledi / Ol 'inâyet … … endişenin / Züyûr ikbâline çerh-i reşk bîçare eyledi / Azm edip himmet-i mısrîden servet sâmân ile / Bir zaman şehr-i stanbûlî temaşâ eyledi / Pister-i mevte düşürdükde gelip bin ecel / İrci'î emrine dahî gûşune ilkâ eyledi / İrtihal ettikde mührü söyledim tarihini / Mîr Yusuf şüphesiz firdevsî-i ma'vâ eyledi / sene 1258 fî 12 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 422, Kaftancı Hüseyin Çelebi, 1159 / 1746-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (156x29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم و مغفور الى \ رحمة ربّه الغفور \ قفتانجى حسين جلبى \ روحنه الفاحه \ سنه ١١٥٩

Merhum ve mağfur ilâ / rahmeti rabbihi'l-gafur / Kaftancı Hüseyin Çelebi / ruhuna el-Fâtiha / sene 1159

Genel bilgiler : Toprak mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 423, Ömer Ağanın oğlu *Hüseyin Ağa*, 1154 / 1741-42.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (230x91 cm.) Bş. (139x24-26 cm.) Aş. (106x*58-70*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ برجوان نازننك مرقديدر \ بو مزار حاكه يكسان ايلدى \ نازك تنين روزكار زاعم \ عمر اغانك اوغلى مرحوم \ و مغفور حسين \ اغا روحنه \ سنه ١١٥٤

el-Fâtiha / Bir civan-ı nazeninin merkadidir / Bu mezar hâke yeksan eyledi / Nazik tenin rüzgar-ı zâ'im / Ömer Ağanın oğlu merhum / ve mağfur Hüseyin / Ağa ruhuna / sene 1154

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı sonradan beton ile yapılmıştır.

Kat. no : 424, Yağlıkçı Hacı İbrahim Ağanın cariyesi, 19 Ramazan 1216 / 23 Ocak 1802.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (187x68 cm.) Bş. (181x26-41 cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ يغلقجى حاجى ابراهيم \ اغانك جاريه سى مرحومه \ و مغفور لها نظيفه \ قلفه نك روحي چون \ رضاء لله الفاتحه \ سنه ١٢١٦ فى ١٩ ن

Huve'l-Bâkî / Yağlıkçı Hacı İbrahim /Ağanın cariyesi merhume / ve mağfur lehâ Nazife / Kalfanın rûhiçün / rızâen lillâh el-Fâtiha / sene 1216 fi 19 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 425, Tersâne-i âmire kapudanlarından Trabzonî el-Hâc Kara Alizâde Osman Kapudan kerimesi *Fatma Hanım*, 7 Rabiyülâhir 1243 / 28 Ekim 1827.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (143x54cm.) Bş. (140x23-26cm.) Aş. (72x18-22cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اه كيم بو عالم ايچره بنده شادان اولمدم \ چاره سز بر درده دوشدم دفعه امكان بولمادم \ كنج ياشمده ناكهان ايردى اجل \ بر مسافر كبى كلدم بنده مهمان اولمدم \ قالمادى لقمانه حاجت وعده تكميل نيلم \ نوش ايدوب جام اجلدن عزم ولدن ايلدم \ حمدالله شيخ وفانك قرينه اولدم نصيب \ الچكوب دار فنادن بونده اسكان ايلدم \ ترسانۀ عامر قپودنلرندن طروبزونى \ الحاج قره على زاده عثمان قپودان \ كريمه سى مرحومه ومغفور لها فاطمه \ حانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٤٣فى ٧ ر

Huve'l-Bâki /Âh kim bu âlem içre bende şâdan olmadım / Çaresiz bir derde düştüm def‘e imkan bulmadım / Genç yaşımda nâgehan ayırdı ecel / Bir misafir gibi geldim bende mihman olmadım / Kalmadı Lokman'a hâcet vade tekmil neylim / Nûş edip câm-ı ecelden azm-i vildan eyledim / Hamdullah Şeyh Vefâ'nın karîne oldum nasib / Elçekip dâr-ı fenâdan bunda iskan eyledim / Tersâne-i âmire kapudanlarından Trabzonî / el-Hâc Kara Alizâde Osman kapudan / kerimesi merhume ve mağfur lehâ Fatma / Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1243 fi 7 R.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Ayak şâhidesinin üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 426, Şeyh Halil Efendi, Zilkade 1259 / Kasım-Aralık 1843.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (215x100cm.) Bş. (122x*79-84*cm.) Aş.(95x*67-81*cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

یا هو \ سادات طریقت علیهٔ \ نقشبندیّه دن حسن \ پاشا حانی وراسنده \ خانه سنده پوست نشین \ اولان عارف معارف ربانی \ و راقف اسرار سبحانی \ شیخ خلیل افندی \ روحیچون فاتحه \ سنه ۱۲۵۹ فی ذا

Ya Hû / Sâdât-ı tarikat-i aliyye-i / Nakşibendiyyeden Hasan / Paşa Hanı verasında / hanesinde postnişin / olan arif-i maarif-i rabbani / ve ragıf-ı esrar-ı sübhani / Şeyh Halil Efendi / rûhiçün Fâtiha / sene 1259 fi Za.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı sonradan beton ile yapılmıştır.

Kat. no : 427, el-Hacı Ali, 1159 / 1746-47.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (231x101cm.) Bş. (112x23-39cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

الفاتحه \ مرحوم و مغفور الحاجی \ علی روحیچون \ سنه ۱۱۵۹

el-Fâtiha / merhum ve mağfur el-Hacı / Ali rûhiçün / sene 1159

Genel bilgiler : Sadece baş şâhidesi bulunan mezarın kapak taşı sonradan betondan yapılmıştır.

Kat. no : 428, Dramalı Halil Ağa, 1164 / 1750-51.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (211x101cm.) Bş. (146x27cm.) Aş. (108x25-29cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ حق سبحانه و تعالی \ حضرتلری مرحوم \ و مغفور درامه لی \ خلیل اغانك
روحنی شاد \ و حندان ایلیوب تقصراتنی عفو \ ایلمه سیچون الفاتحه \ سنه ١١٦٤

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî / Hak subhânehû ve teâlâ / hazretleri merhum / ve mağfur Dramalı / Halil Ağanın ruhunu şâd / ve handân eyleyip taksiratını af / eylemesiçün el-Fâtiha / sene 1164

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır. Kapak taşı sonradan beton ile yapılmıştır.

Kat. no : 429, Şehide Zâhide Hanım, 1153 / 1740-41.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (206x74cm.) Bş. (124x30-36cm.) Aş. (115x23-34cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

Yazıları silik olduğu için okunamıyor.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 430, İmameciler esnafından Abdülhamid, Ramazan 1275 / Nisan-Mayıs 1859.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (162x54cm.) Bş. (147x28-33cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, on iki satır, mâil yazım.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ حیف امامه جیلر اصنافندن اول عبد الحمید \ جام موت نوش ایدوب کتدی جهاندان ناکهان \ کرچه رند مشرب ایدی امّا سلیم الاعتقاد \ مآه صونك هفته سنده اولدی عقبایه روان \ بش عدد اولادنی یاندردی نار حسرته \ فرقتیله آنلرروز و شب ایدر آه و فغان \ بر حکیم بوضیق صدرینه دوالر بولمدی \ شیخ وفانك قولتوغنده اولدی فردوس اشیان \ آب کوثر قطره سی تاریخ کریم فوتنه \ اوله عبد الحمید اغایه مکان قصر جنان \ روحیچون و جمله مؤمنلر ارواحیچون \ فاتحه سنه ١٢٧٥ ن

Huve'l-Bâkî / Hayf imameciler esnafından ol Abdülhamid / Câm-ı mevt nuş edip gitti cihandan nâgehan / Gerçi rindmeşreb idi emmâ selimü'l-itikad / Mâh-ı sonun haftasında oldu ukbâya revân / Beş adet evladını yandırdı nâr-ı hasrete / Firkatiyle ruz u şeb ânlar eder âh u figân / Bir hekim bu dayyık sadrına devalar bulmadı / Şeyh Vefâ'nın koltuğunda oldu firdevs-âşiyan / Âb-ı kevser katresi tarih-i kerim-i fevtine / Ola Abdülhamid Ağaya mekan kasr-ı cenan / rûhiçün ve cümle müminler ervâhiçün / Fâtiha sene 1275 N.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Ayak kısmında 431 nolu taş bulunmaktadır.

Kat. no : 431, Müderisîn-i kiramdan Boluvî Abdullah Efendi, 1266 / 1849-50.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (120x27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî tâlik, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ --- باقی دکلدر چونکی دهر بی ثبوت \ کل اوقو اخلاص ایله بر فاتحه ایتمه سکوت \ کل نظر ایله بو موتا قبرینه عبرت آل \ کل نفس فانیه فالله حی لایموت \ مدرسین کرامدان بولوی عبدالله \ افندینك روحیچون فاتحه \سنه ١٢٦٦

Huve'l-Bâki / --- bâki değildir çünkü dehr bî-sübût / Gel oku İhlas ile bir Fâtiha etme sükut / Gel nazar eyle bu mevta kabrine ibret al / Küllü nefsin fâniye fallâhu hayyun lâ yemût / müderrisîn-i kiramdan Boluvî Abdullah / Efendinin rûhiçün Fâtiha / sene 1266

Genel bilgiler : 430 nolu taşın kapak taşının ayak kısmında bulunmaktadır.

Kat. no : 432 Sâbıkan enfiye emini Mustafa Efendizâde *İsmet Ömer Bey*, 15 Şaban 1215 / 1 Ocak 1801.

İnceleme tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Kt. (131x60cm.) Bş. (70x21cm.) Aş. (64x23-27cm.)
Malzeme ve teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

بو جوانم اوچدی جنت باغنه \ فراقی قالدی والدینی جاننه \ سابقا انفیه امینی مصطفی \ افندی زاه
مرحوم عصمت \ عمر بك روحیچون \ فاتحه سنه ١٢١٥ ١٥ ش

Nev-civanım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı valideyni canına / Sâbıkan enfiye emini Mustafa / Efendizâde merhum İsmet / Ömer Bey rûhiçün / Fâtiha sene 1215 15 Ş.

Genel bilgiler : Kapaklı mezar şeklinde olup baş ve ayak şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 433, Mîr-i piyade Osman Ağanın kerimesi *Afife Hatun.*

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (29x24cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

میر پیاده الحاج \ عثمان اغانك كریمه سی \ عفیفه حاتون روحنه \ - - -

Mîr-i piyade el-Hâc / Osman Ağanın kerimesi / Afife Hatun ruhuna / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 434, Trabzon tüccarlarından Veli Ağanın mahtumu *Muhammed Emin Efendi*, 17 Rebiyülahir 1227 / 30 Nisan 1818.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (75x21cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dokuz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ بو باغ کلشنده غنچه کل ایکن \ بادی اجل بنی ایلدی حزان \ بر کلی زیباده نو جوان ایکن \ ایلدی بنی حق خاکیله یکسان \ طرابزان تجارلرندن ولی اغانك \ محتومی مرحوم محمّد امین افندی \ روحنه فاتحه سنه ۱۲۲۷ فی ۱۷ ر

Huve'l-Bâki / Bu bağı gülşende gonca gül iken / Bâd-ı ecel beni eyledi hezan / Bir gül-i zibâde nev-civan iken / Eyledi beni Hak hâkle yeksan / Trabzon tüccarlarından Veli Ağanın / mahtumu merhum Muhammed Emin Efendi / ruhuna Fâtiha sene 1227 fi 17 R.

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 435, Toscalı Muhammed Ağanın --- *Ahmed*, 1247 / 1831-32.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (34x18cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ طوسجه لی محمّد اغانك \ --- مرحوم احمد \ روحنه الفاتحه \ سنه ۱۲٤۷

--- / Toscalı Muhammed Ağanın / --- merhum Ahmed / ruhuna el-Fâtiha / sene ۱۲٤۷

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 436, Halil Beyefendinin kerimesi *Şerife Rukiye Hanım.*

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (33-16cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

حليل بك افندينك \ كريمه سى مرحومه \ شريفه رقيه \ خانم روحيچون \ ---

Halil Beyefendinin / kerimesi merhume / Şerife Rukiye / Hanım rûhçün / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 437, Teberdâr el-Hacı Mustafa Ağanın oğlu *İbrahim Ağa*, 1164 / 1750-51.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (44-18cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

حالا باش قادين ... \ تبردار الحاجى مصطفى \ اغانك اوغلى مرحوم \ ابراهيم اغا روحنه \ فاتحه سنه ١١٦٤

Hâlâ baş kadın … / teberdâr el-Hacı Mustafa / Ağanın oğlu merhum / İbrahim Ağa ruhuna / fatiha sene 1164

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 438, Trabzonî Hacı … Süleyman Efendinin kerimesi *Mihri Hanım*, 1260 / 1844-45.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (66-24cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî talik, yedi satır.
Kitabe : Türkçe.

اه من الموت \ غنجه كلوم اوجدى جنت باغنه \ فراقى قالدى والده سى جاننه \ طروبزونى حاجى ... \ سليمان افنديڭ كريمه سى \ مهرى حانم روحنه \ سنه ١٢٦٠

Ah mine'l-mevt / Gonca gülüm uçtu cennet bağına / Firakı kaldı validesi canına / Trabzonî Hacı … / Süleyman Efendinin kerimesi / Mihri Hanım ruhuna / sene ١٢٦٠

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 439.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (68-30cm.)
Malzeme ve Teknik : Küfeki, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ لااله الا الله - - - \ - - -

Huve'l-Bâki / Lâilahe illallah --- / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 440.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (48x27-32cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, iki satır.
Kitabe : Türkçe.

... \ مرحوم ... \ مرقديدر

… / merhum … / merkadidir

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır.

Kat. no : 441, Sadrı esbak müteve[ffa] el-Hâc Koca Yusuf Paşazâdesi müderrisîn-i kira[mdan] züyi'l ihtiramdan --- Muhammed Kamil Beyefendinin mahdumu *Abdülham[id] Bey.*

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (60-19cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, sekiz satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ صدر اسباق متو[فى] \ الحاج قوجه يوسف پاشا \ زاده سى مدرسين كرا[مدان] \ ذوى الاحترامدن ـ ـ ـ \ محمّد كامل بك افندينك \ مخدوم پاكلرى عبدالحم[يد] \ بك روحيچون الفاتحه \ ـ ـ ـ

Huve'l-Bâkî / Sadrı esbak müteve[ffa] / el-Hâc Koca Yusuf Paşa / zâdesi müderrisin-i kira[mdan] / züyi'l ihtiramdan --- / Muhammed Kamil Bey Efendinin / mahdumu pakları Abdulham[id] Bey rûhçün el-Fâtiha / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı ve sol kenarı boydan boya kırıktır.

Kat. no : 442, --- Mustafa Paşanın ruznamacisinin kerimesi *Zeliha Hanım*, Şevval 1208 / Mayıs 1794.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (44x24cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ - - - مصطفی پاشانك \ روزنامجه سنك كریمه سی \ زلحا خانم روحنه فاتحه \ سنه ١٢٠٨ ل

Huv'l-Bâkî / --- Mustafa Paşanın / ruznamecisinin kerimesi / Zeliha Hanım ruhuna Fâtiha / sene 1208 .

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 443, Şeyh Vefâ Camii imamı ---.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (56-29cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحی الباقیی \ کل نفس ذائقة الموت \ مرحوم و مغفور المحتاج \ الی رحمة ربه الغفور \ شیخ وفا جامع امامی \ - - -

Huve'l Hayyu'l Bâkî / Külli nefsin zaikatü'l mevt / Merhum ve mağfur el-muhtac / ila rahmete rabbehu'l gafur / Şeyh Vefâ Camii imamı / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 444, Mahmud Ağa, 1119 / 1707-08.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (79-11cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs.
Kitabe : Türkçe.

مرحوم \ محمود اغا \ روحیچون \ الفاتحه \ سنه ۱۱۱۹

Merhum / Mahmud Ağa / rûhiçün / el-Fâtiha / sene 1119

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 445, Pamukçu el-Hâc Ömer, 1157 / 1744-45.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (35x26cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ مرحوم پاموقجی \ الحاجی عمر \ روحنه الفاتحه سنه ۱۱۵۷

--- / merhum pamukçu / el-Hâc Ömer / ruhuna el-Fâtiha sene 1157

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 446, Ümmü Gülsüme Kadın.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (31x10cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ ام كلسومه \ قادين رو \ حنه - - -

Merhume / Ümmü Gülsüme / Kadın ru- / huna ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 447, Abide Kadın.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (36-10cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ عابيده \ قادين \ روحنه \ فاتحه \ سنه - - -

Merhume / Abide / kadın / ruhuna / Fâtiha / sene ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 448, Şerife Rukiye.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (30x11cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

مرحومه \ شريفه \ رقيه \ روحنه \ فاتحه \ سنه ---

Merhume / Şerife / Rukiye / ruhuna / Fâtiha / sene ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 449, Fatmatü-z Zehra Hanım, 17 Zilkade 1237 / 5 Ağustos 1822.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (43-28cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ مرحومه و مغفوره لها \ فاطمة الزهرا خانمك \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٣٧ فى ١٧ ذا

--- / merhume ve mağfure leha / Fatmatü-z Zehra Hanımın / rûhçün Fâtiha / sene 1237 fi 17 Za.

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 450, Develî Muhammed Ağanın kerimesi *Naime*.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (37-18cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الباقی \ دیویلی محمّد اغانك \ کریمه سی مرحومه \ جنتمکان نعیمه \ - - - روحونه فاتحه \ - - -

el-Bâki / Develî Muhammed Ağanın / kerimesi merhume / cennet-mekan Naime / --- ruhuna Fâtiha

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 451.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (31-20cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ نو جوانم اوجدی جنت باغنه \ فراقی قلدی والدینك جاننه \ - - - الحاج - - - \ - - -

Huve'l-Bâki / Nevcivanım uçtu cennet bağına / Firakı kaldı valideynin canına / --- el-Hâc --- / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 452, *Seyyid Mahmud* ibn-i Muhammed Elvâtî, 22 Ramazan 1257 / 7 Kasım 1841.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (35-21cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

---\ ... بالعفو و الغفران \ مرحوم المغفورسيد محمود ابن \ محمّد الواتى روحنه الفاتحه \ سنه ١٢٥٧ فى ٢٢ ن

--- / … bilafv ve'l gufran / merhum el-mağfur Seyyid Mahmud ibn-i / Muhammed Elvâtî ruhuna el-Fâtiha / sene 1257 fi 22 N.

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 453, Abide Hanım, 9 Zilkade 1164 / 29 Eylül 1751.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (39x25cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

---\ كرمه محترمه مرحومه \ و مغفور لها عابده خانم \ روحنه الفاتحه \ سنه ١١٦٤ فى ٩ ذا

--- / kerime-i muhtereme merhume / ve mağfur leha Abide Hanım / ruhuna el-Fâtiha / sene 1164 fi 9 za

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 454.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (66x26cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ مرحوم و مغفور \ وفا جامعی قیّمی - - -

Huve'l-Bâki / merhum ve mağfur / Vefâ Camii kayyumu ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 455, --- Ağa, 15 Şaban 1181 / 6 Ocak 1768.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (58-28cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

- - - \ ربه الغفور الحاج \ - - - اغا روحنه \ الفاتحه سنه \ سنه ۱۱۸۱ \ فی ۱۵ ش

--- / rabbehu'l gafur el-Hâc / --- ağa ruhuna / el-Fâtiha sene 1181

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 456, Fehim Efendinin ehli *Emine Hanım*, 7 Rebiyülevvel 1227 / 21 Mart 1812.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (67x20-30cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, iki satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ فهيم افنديڭ اهلى امينه خانم روحنه \ فاتحه سنه ١٢٢٧ فى ٧ را

--- / Fehim Efendinin ehli Emine Hanım ruhuna / Fâtiha sene 1227 fi 7 Ra.

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 457, Mısır Çarşısı'nda attar çaviş Mustafa Ağanın ehli *Safiye Hanım*, 1241 / 1825-26.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (54x32-34cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ ايدلر روحمه بر فاتحه احسان \ مصر چارشوسنده مرحوم \ عطار چاويش مصطفى اغانك \ اهلى صفيه حانم روحنه \ الفاتحه سنه ١٢٤١

--- / İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsan / Mısır Çarşısı'nda merhum / attar çaviş Mustafa Ağanın / ehli Safiye Hanım ruhuna / el-Fâtiha sene ١٢٤١

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst ve alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 458, Kara kalfa mütevellisi Vefâ türbedârı Abdurrahman Efendi, 1222 / 1807-08.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (122x26cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

قره قلفه متوليسى \ وفا توربدارى \ مرحوم و مغفور \ عبدالرحمن افندى \ روحيچون فاتحه \ سنه ١٢٢٢

Kara kalfa mütevellisi / Vefâ türbedârı / merhum ve mağfur / Abdurrahman Efendi / rûhçün Fâtiha / sene 1222

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. İki parça halinde olan taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 459, … el-Hâc Ahmed Ağanın menkuhası.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (73x33-35cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقى \ اى دريغا بر نهال عصمتك دست اجل \ دوكدى برك عمرينى مانندهٔ باخزان \ ... الحاج احمد اغانك منكوحه سى \ دوش اولوب - - - \ حاصلى بر وجهله سج - - -

Huve'l-Bâkî / Ey deriğa bir nihal-i ismetin dest-i ecel / Döktü berk-i ömrünü manende-i bâhezan / … el-Hâc Ahmed Ağanın menkuhası / düş olup --- / hasılı bir vechle sec ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. İki parça halinde olan taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 460, Süleymaniye muvakkıtı damadı Yağlıkçı el-Hâc Mustafa Ağanın kayınvalidesi ---.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (53x35-39cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ سلیمانیه موقتی دامادی \ یغلقجی الحاج مصطفی اغانك \ قائن والده سی مرحومه و مغفوره \ ---

Huve'l-Bâkî / Süleymaniye muvakkitı damadı / Yağlıkçı el-Hâc Mustafa Ağanın / kayınvalidesi merhume ve mağfure / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 461, Ümmü Gülsüm, 11 Şevval 1228 / 7 Ekim 1813.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (126x33-46cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, on satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الباقی \ اه ای ساقی چرخ صوندوکمی اخر موت ... \ کلشنی باغ جهاندە ایلریکن او خرام \ ارجعی حق دعوتی کم شربتی نوش اجل \ بوله مز چاره اطبا قلسه لرده سعی تام \ دیدی عارف تاریخك اوله عطایی جنتان \ ام کلسوم منزلین حق ایلیه ماوی مقام \ امین اوکنده برنجی مصطفی اغانك \ --- \ سنه ۱۲۲۸ فی ۱۱ ل

Huve'l-Bâkî / Ah ey sâki … … … / Gülşen-i bağ-ı cihanda eylerken o hıram / İrci‘î Hak daveti kim şerbet-i nûş-i ecel / Bulamaz çare etıbbâ kalsalarda sa‘y-ı tam / Dedi Arif tarihin ola atâ-yı cennatân / Ümmü Gülsüm menzilin Hak eyleye me’vâ makam / Eminönünde birinci Mustafa Ağanın / --- / sene 1226 fi 11 L.

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. İki parça halinde olan taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 462.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (55x35-37cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, dört satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ بنی قیل ای مغفرت ای یذدان \ بحق عرش اعظم نوری قران \ کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان \ ---

Huve'l-Bâkî / Beni kıl ey mağfiret ey yezdan / Bihakkı arş-ı azam nur-i kuran / Gelüb kabrim ziyaret eden ihvan / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 463.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (70x32cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقی \ باش محاسبه قلمنده \ التنجی خلیفه سی مرحوم \ ---

Huve'l Hallaku'l-Bâkî / Baş muhasebe kaleminde / altıncı halifesi merhum / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 464, Mevlidhân-i şehriyâr-î Süleymaniye'de müezzinbaşı na‘thân Muhammediyyehân Hadarzâde Mustafa Efendi.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (130x40cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

هو \ مولدخوان شهریاری \ سلیمانیده مؤذن باشی \ نعت خوان محمّدیه خوان \ حضر زاده مصطفی افندی

Hu / Mevlidhân-i şehriyârî / Süleymaniye'de müezzinbaşı / na‘thân Muhammediyyehân / Hadarzâde Mustafa Efendi

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taş kırık oluo yedi parça halinde bulunmaktadır.

Kat. no : 465, 1253 / 1740-41.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (52x22cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

رضاء لله \ الفاتحه \ سنه ١١٥٣

Rızâen lillah / el-Fâtiha / sene 1153

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. İki parça halinde olan taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 466, Mustafa, 1143 / 1730-31.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (55x19cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, beş satır.
Kitabe : Türkçe.

الها \ وريجق دارى بقا \ شفيع اوله \ حبيبك مصطفى يه \ سنه ١١٤٣

İlaha / Varıcak dâr-ı bekâ / şefi‘ ola / habibin Mustafa'ya / sene 1143

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 467, 22 Ramazan 1265 / 12 Ağustos 1849.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (45x20cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, iki satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ روحيچون الفاتحه \ سنه ١٢٦٥ فى ٢٢ رمضان

--- / rûhçün el-Fâtiha / sene 1265 fi 22 Ramazan

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 468.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (45x36-40cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, üç satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الخلاق الباقى \ كنج ياشنده ايلدى ترك فناء \ هم حرارت ايله يانوب ايليور ترك حدا \ ---

Huve'l Hallaku'l Bâki / Genç yaşında eyledi terk-i fenâ / Hem hararet ile yanub eyliyor terk-i hoda / ---

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın alt kısmı kırıktır.

Kat. no : 469, Nâile Hatun, 27 Ramazan 1219 / 30 Aralık 1804.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (123x26-43cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, altı satır.
Kitabe : Türkçe.

هو الحى الباقى \ مرحومه و مغفوره لها \ المحتاجه الى رحمت ربه \ الغفور نائله خاتون \ روح شريفيچون فاتحه \ سنه ١٢١٩ فى ٢٧ رمضان

Huve'l Hayyu'l Bâki / merhume ve mağfure lehâ / el-muhtace ilâ rahmete rabbehu'l / gafur Nâile Hatun / ruh-i şerifiçün Fâtiha / sene 1219 fi 27 Ramazan

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taş iki parça halinde bulunmaktadır.

Kat. no : 470, Ali Bey duhteri *Fatma Nigâne Hanım*, 12 Rebiülâhir 1267 / 14 Şubat 1851.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (108x23cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, oniki satır.
Kitabe : Türkçe.

آه من الموت \ على بك دحترى حيفا \ اولوب بر غنجه زيبا \ جمرنى بز اولجه ... \ انى صولدردى ... \ ياقوب والدنى حسرت \ ايدرلر روز شب ويلا \ دوينجه بايله يازدم \ تمام تاريخنى جانه \ ايلدى جنه دعوت \ فاطمة نكانه حانمى مولا \ سنه ١٢٦٧ ١٢ ربيع الاخر

Âh mine'l mevt / Ali Bey duhteri hayfâ / Olub bir gonca-i zîba / Cümrünü biz evvelce … / Anı soldurdu … / Yakıb vâlideni hasret / Ederler ruz şeb veylâ / Duyunca böyle yazdım / Tamam tarihini cana / Eyledi cene davet / Fatma Nigâne Hanımı Mevlâ / sene 1268 12 Rabiülahir

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 471, 1151 / 1738-39.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005
Ölçüleri : Bş. (47x24cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, iki satır.
Kitabe : Türkçe.

---\ روحنه فاتحه \ سنه ١١٥١

--- / ruhuna Fâtiha / sene 1151

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

Kat. no : 472, (gurre) Rabıyulevvel 1259 / 2 Nisan 1843.

İnceleme Tarihi : Eylül 2005.
Ölçüleri : Bş. (70x20cm.)
Malzeme ve Teknik : Mermer, alçak kabartma, mâil kesim.
Yazı nev'î : Celî sülüs, iki satır.
Kitabe : Türkçe.

--- \ روحیچون الفاتحه \ سنه ۱۲۵۹ فی غره را

--- / rûhçün el-Fâtiha / sene 1259 fi gurre Ra.

Genel Bilgiler : Taş serbest durumda olup sadece baş şâhidesi bulunmaktadır. Taşın üst kısmı kırıktır.

4. DEĞERLENDİRME

4.1. Hazirenin Kronolojisi

Haziredeki en erken tarihli mezar 902/1496–97 (Kat. no: 43), en geç tarihli mezar ise 1315/1897–98 (Kat. no: 369) yılına aittir. İlk defin ile son defin arasında miladî olarak tam dört yüz yıl bulunmaktadır. Hazire her ne kadar 15 yy. da oluşmaya başlamışsa da gerek bu yüzyıla gerekse 16 ve 17. yy.a ait mezar sayısının toplamı % 3'ler de kalmaktadır (Hazire planı 1). Hazire asıl gelişimini 18 ve 19. yy.da sağlamıştır (Hazire planı 2–3). Hazirede bulunan taşların % 33'ü 18. yy.a, % 64'ü ise 19 yy.a aittir (Grafik 10).[1] Sayısı belli olmamakla beraber 16 ve 17. yy.a ait başka mezarların da önceden var olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü hazirede gövdeleri olmayan ama bu dönemlere ait olduğu anlaşılan birkaç kavuk bulunmaktadır. Hazirede yapılacak küçük bir kazı ve yüzey taraması belki erken döneme ait taşlara ulaşmamızı sağlayabilir. 15 ve 17. yy.lar arasında doğmuş olan hazire (Grafik 1–5) 18. yy.da gelişmiş (Grafik 5–7) 19. yy.da ise gelişimini tamamlamış (Grafik 7–9) bir şehir içi mezarlığıdır.

Hicrî 1227/1812–13 tarihi, on dört mezarla en çok defin yapılan yıl olmaktadır. 18. yy.da defin yapılmayan yıllara daha çok rastlanmaktadır. Eldeki verilere göre 19. yy.ın başları olan hicrî 1221 tarihiyle üçüncü çeyreğinin ortaları olan 1281 yılları arasında defin yapılmayan yıl sadece 1244 yılıdır (Grafik 7–8). 19. yy. hem defin yapılan yıl hem de defin sayısı itibariyle hazirenin doyum noktasına ulaşmasını sağlamıştır (Hazire planı 4). Hazirede medfun bulunan erkek sayısı kadınlardan fazladır (Hazire planı 5–6).

Burada hazirede bulunan en erken tarihli taştan başlayıp en geç tarihli taşa kadar mezarların katalog numarası defin yapılan yılların yanında verilerek tarih dizini oluşturulmuştur. Bu veriler grafik ve yüzyıllara göre hazirenin durumunu gösteren planlara dönüştürülerek hazirenin kronolojik gelişimi gösterilmiştir. Böylece hem hangi tarihte kaç kişinin defnedildiğini hem de hazirenin zaman içerisindeki gelişimini tarihsel olarak takip edebilmekteyiz. Hazire planlarında toprak mezarlar daire, kapaklı ve lahit mezarlar dikdörtgen şeklinde gösterilmiş olup yeri belli olmayan şâhidelerin katalog

[1] Bu değerlendirmeler üzerinde tarih olan taşlar üzerinden yapılmıştır. Çünkü kırılma veya yazıların zamanla tahribatı sebebiyle tarihleri belli olmayan taşlar bulunmaktadır.

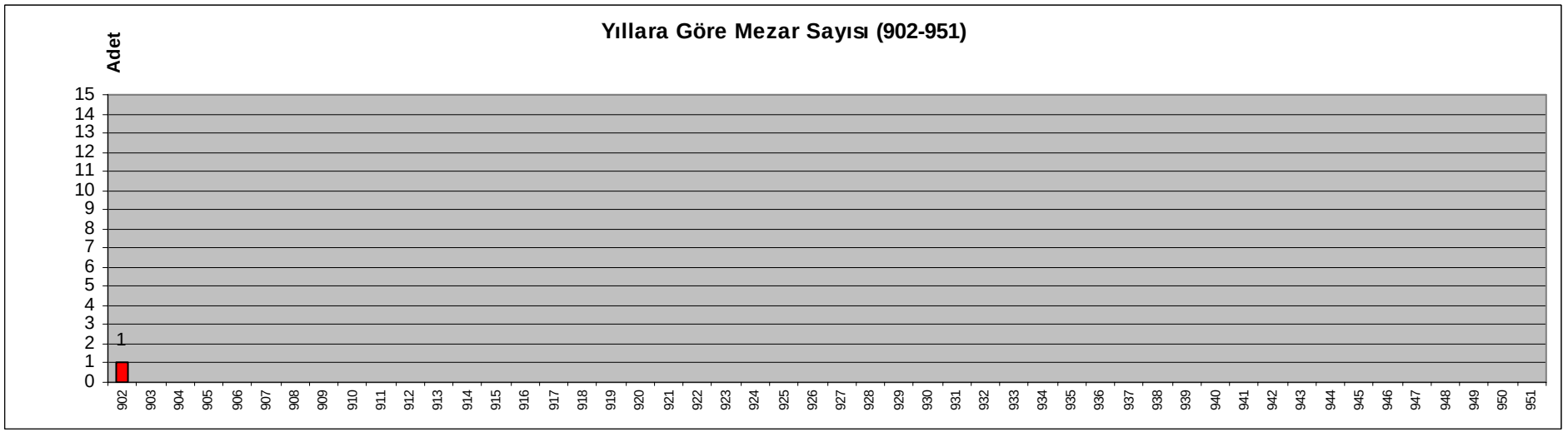
numaraları bulunduğu adanın yanında verilmiştir. Hazire planlarında kadın mezarları pembe erkek mezarları ise mavi renktedir. Dizin ve grafik sıralamasında hicrî tarih kullanılmıştır.

Tarih Dizini

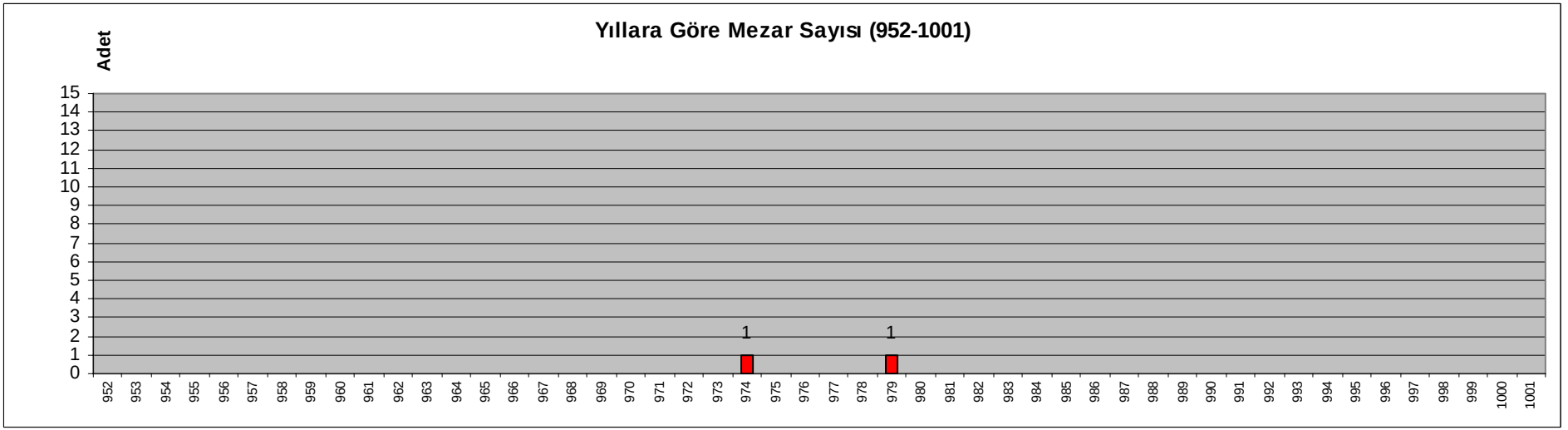

Yıl	Kat. no	Yıl	Kat. no	Yıl	Kat. no
902:	43.	**1133:**	122.	**1157:**	95, 445.
974:	272.	**1135:**	4.	**1159:**	319, 330, 422, 427.
979:	273.	**1137:**	9.		
1002:	129.	**1138:**	314, 337.	**1160:**	68, 404.
1003:	127.	**1139:**	364.	**1162:**	24, 92, 104, 408.
1011:	230.	**1140:**	225.	**1163:**	418.
1013:	126.	**1141:**	87, 163, 327.	**1164:**	40, 139, 362, 406, 428, 437, 453.
1023:	130.	**1143:**	7, 54, 231, 466.		
1035:	305.	**1145:**	355.	**1165:**	121.
1065:	99.	**1146:**	23.	**1166:**	184, 205, 268.
1083:	105.	**1147:**	52, 63, 294, 325.	**1167:**	39.
1090:	260.	**1148:**	48, 50, 75, 409.	**1168:**	331.
1098:	188.	**1151:**	34, 41, 42, 143, 196, 207, 209, 394, 415, 471.	**1169:**	56, 66, 83.
1108:	88.			**1170:**	74.
1117:	173.	**1152:**	30, 97, 214, 215, 289.	**1171:**	273.
1118:	20.			**1174:**	390.
1119:	444.	**1153:**	351, 373, 413, 414, 429, 465.	**1175:**	98, 165.
1123:	101, 158.			**1176:**	328.
1124:	118, 123, 133.	**1154:**	19, 256, 381, 423.	**1177:**	283.
1125:	251, 259.			**1178:**	271, 291, 301.
1127:	114, 392.	**1155:**	345.	**1181:**	275, 455.
1129:	65, 297-A.	**1156:**	36, 354, 387, 393.	**1182:**	212, 276.
1130:	47.			**1186:**	191, 282.
1131:	162-A.				

1189: 67, 288, 316.
1191: 309.
1192: 60, 263.
1193: 253, 298, 329.
1195: 159, 261, 389.
1196: 307.
1197: 317.
1199: 113, 295.
1200: 277, 379.
1202: 242, 248, 280.
1203: 412.
1205: 284, 311.
1206: 233, 258, 318, 335.
1208: 442.
1210: 204.
1211: 388.
1212: 378, 402.
1213: 103, 219, 322.
1215: 297, 432.
1216: 424.
1217: 353, 356, 400.
1218: 46.
1219: 55, 398, 469.
1221: 224, 245, 257, 376.
1222: 14, 458.
1223: 300.
1224: 221, 229, 315.
1225: 21, 49, 91, 166, 374.
1226: 5, 58, 62, 93, 115, 312, 377, 391.
1227: 86, 147, 150, 181, 223, 237, 262, 286, 313, 360, 370, 410, 434, 456.
1228: 102, 112, 162, 183, 197, 203, 461.
1229: 211, 228, 236.
1230: 132.
1231: 12, 175, 222, 384.
1232: 117, 177, 213, 358.
1233: 71,100, 136, 178, 179, 193, 216, 250, 274.
1234: 199, 226, 235, 243.
1235: 59, 189, 190, 239, 240, 357.
1236: 77, 200.
1237: 22, 73, 134, 321, 338, 367, 375, 449
1238: 82, 246, 265, 296, 385, 397.
1239: 339, 396, 420.
1240: 266, 361, 369-A, 380.
1241: 79, 89, 148, 395, 457.
1242: 25, 187, 365, 371, 372.
1243: 137, 142, 234, 366, 425.
1245: 10, 64, 110, 124, 170, 382, 399, 405.
1246: 135, 180, 359.
1247: 3, 35, 69, 154, 164, 278, 279, 435.
1248: 217, 299, 368, 403.
1249: 106, 407.
1250: 27, 153, 182, 247, 302, 310, 336, 340, 383, 411.
1251: 138, 218, 326.
1252: 8, 15, 38, 61, 116, 186, 303, 346.
1253: 37, 84, 119, 168, 292.
1254: 85.
1255: 57, 151, 176.
1256: 344.
1257: 2, 160, 172, 194, 304, 452.

1258: 227, 255, 304, 421.
1259: 16, 109, 185, 210, 267, 287, 293, 324, 426, 472.
1260: 6, 45, 96, 244, 252, 290, 438.
1261: 31, 169, 202.
1262: 417.
1263: 28, 33, 76, 78, 206, 306, 350.
1264: 17, 53, 254, 320.
1265: 13, 29, 146, 467.
1266: 1, 125, 220, 249, 332, 431.
1267: 32, 349, 470.
1268: 174, 341.
1269: 192, 348, 401, 419.
1270: 107, 155.
1271: 157, 241, 342.
1272: 90, 141, 232, 281, 308, 333, 334, 386, 416.
1273: 11, 51, 108, 238, 323.
1274: 26, 269, 347.
1275: 343, 352, 430.
1276: 44, 149.
1277: 72, 156.
1278: 198, 363.
1279: 111.
1280: 264, 285.
1281: 145, 167.
1285: 152.
1292: 60.
1312: 270.
1315: 369.

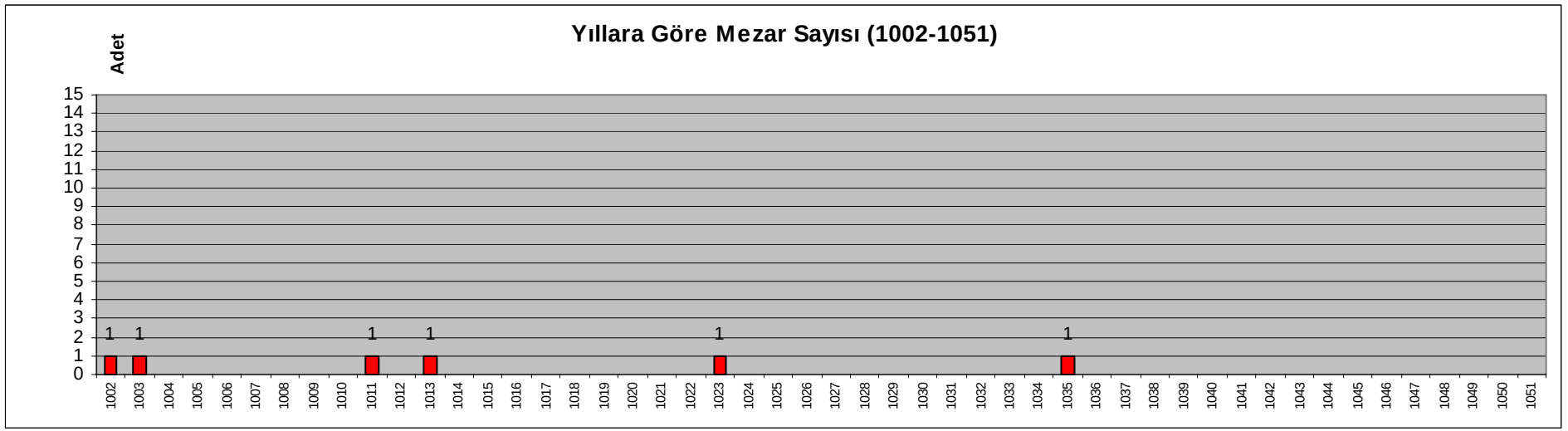

Grafik 1

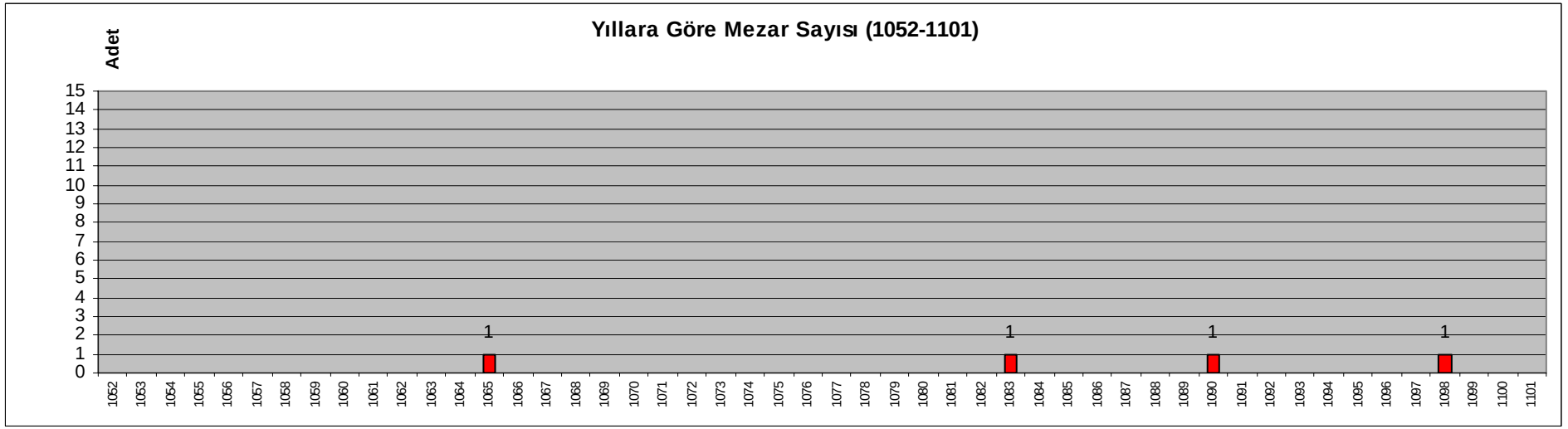

Grafik 2

*****Sütun rakamları mezar sayısını gösterir.

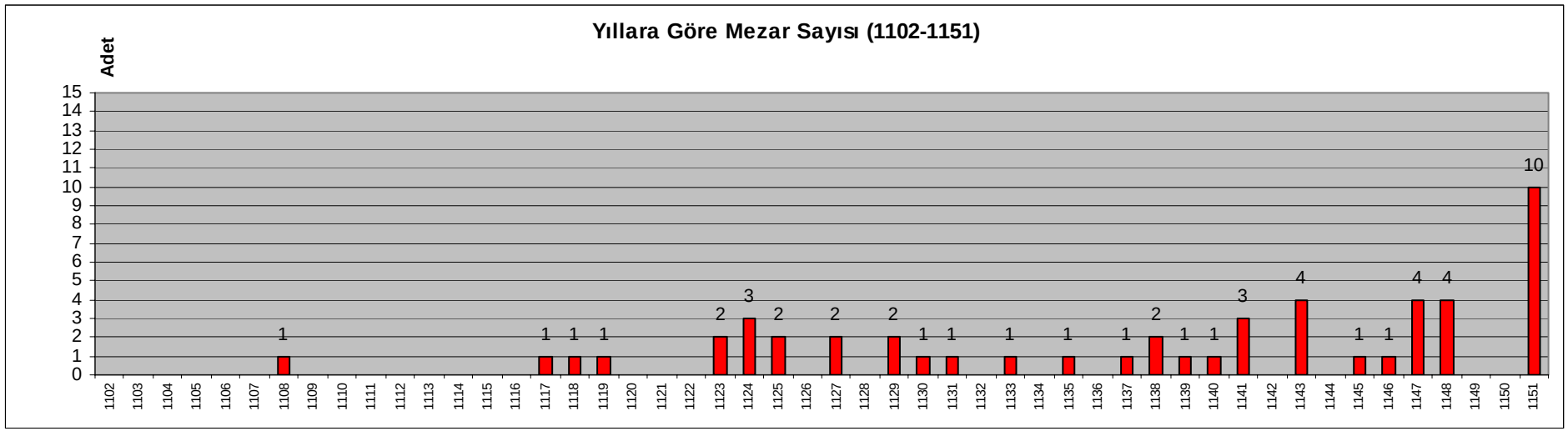

Grafik 3

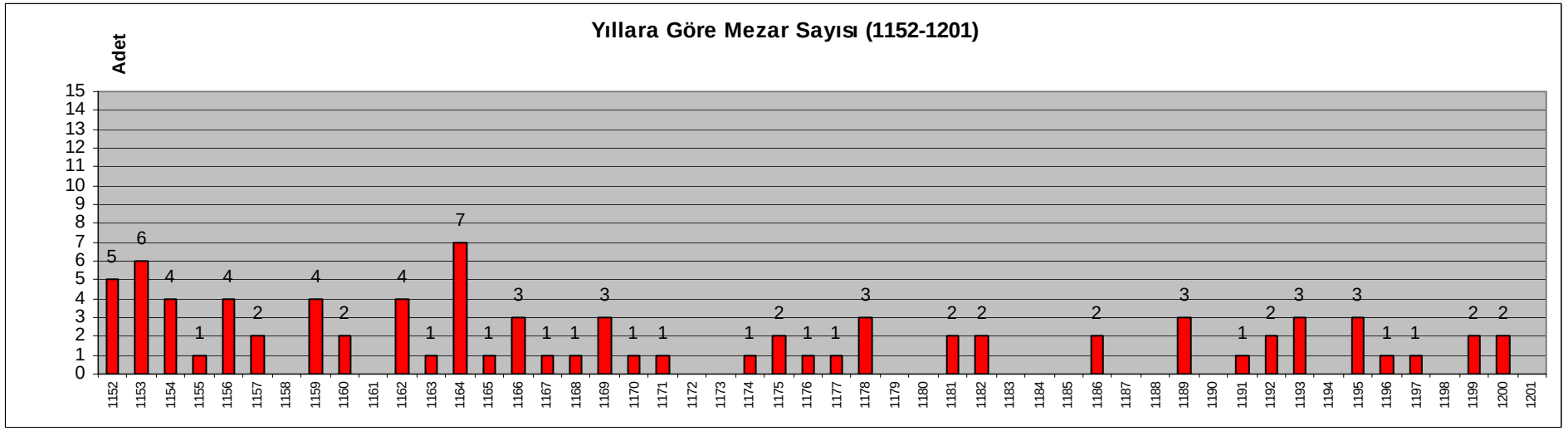

Grafik 4

*Sütun rakamları mezar sayısını gösterir.

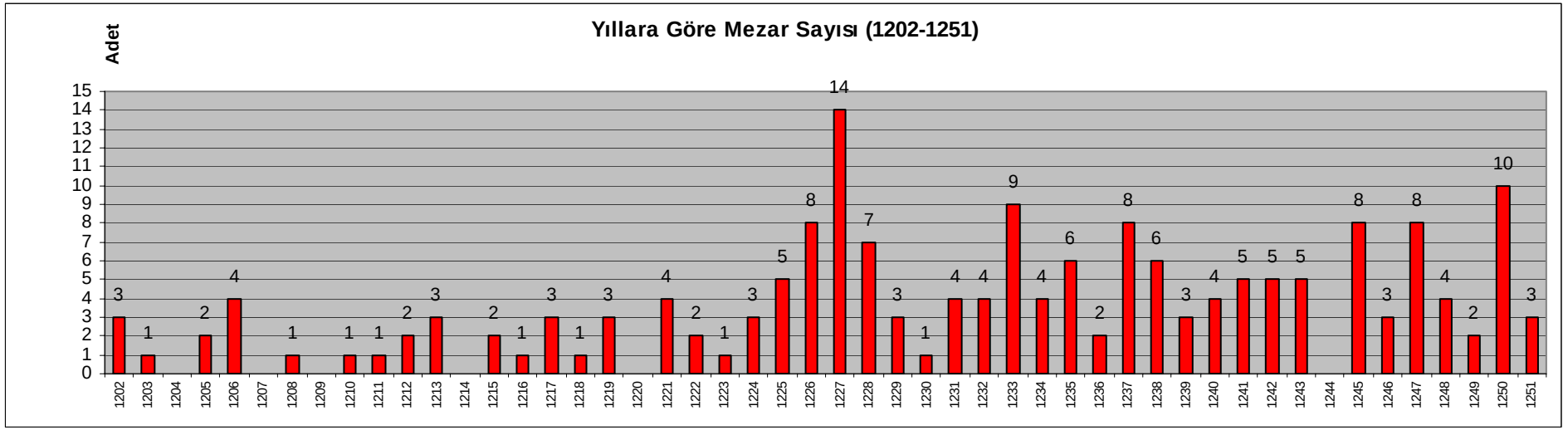

Grafik 5

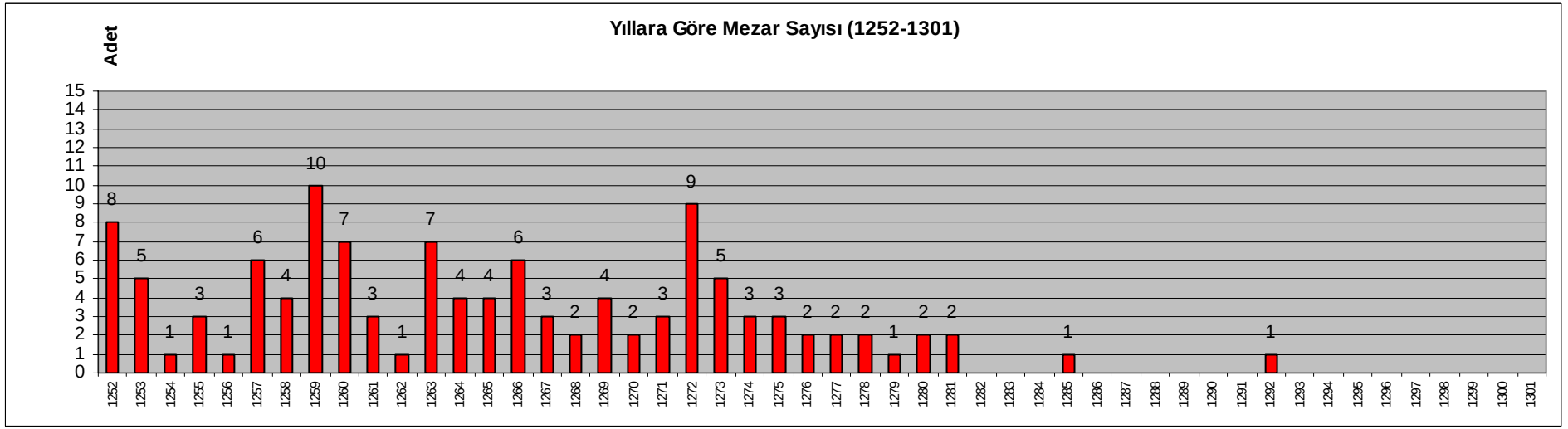

Grafik 6

*Sütun rakamları mezar sayısını gösterir.

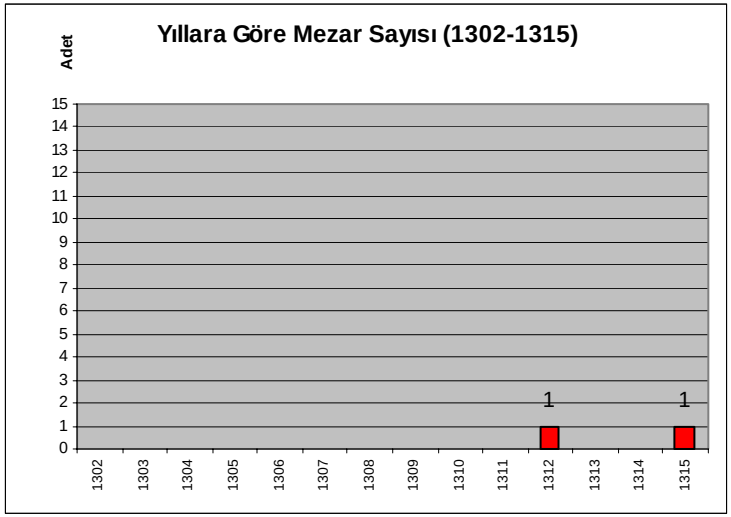

Grafik 7

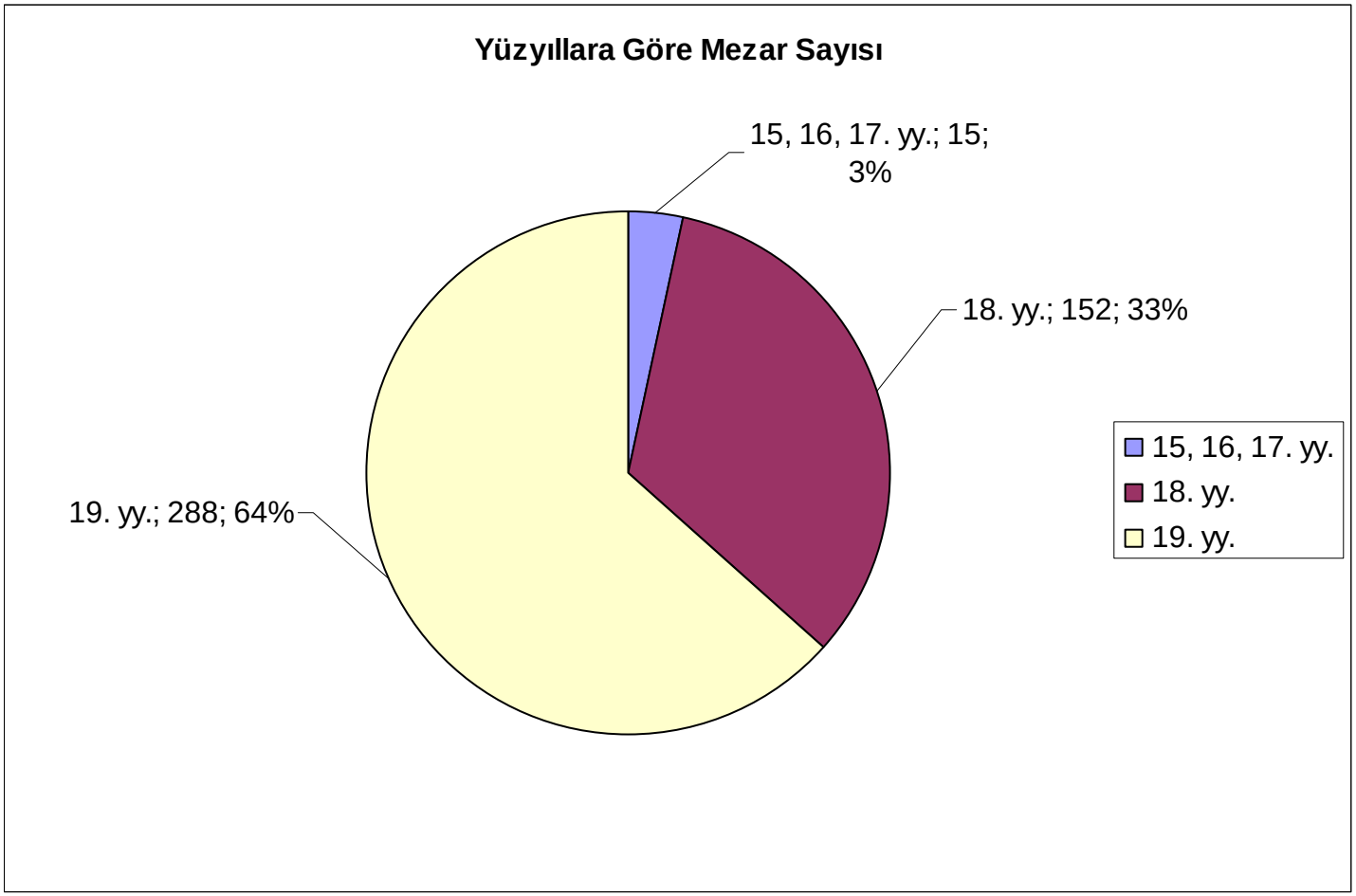

Grafik 8

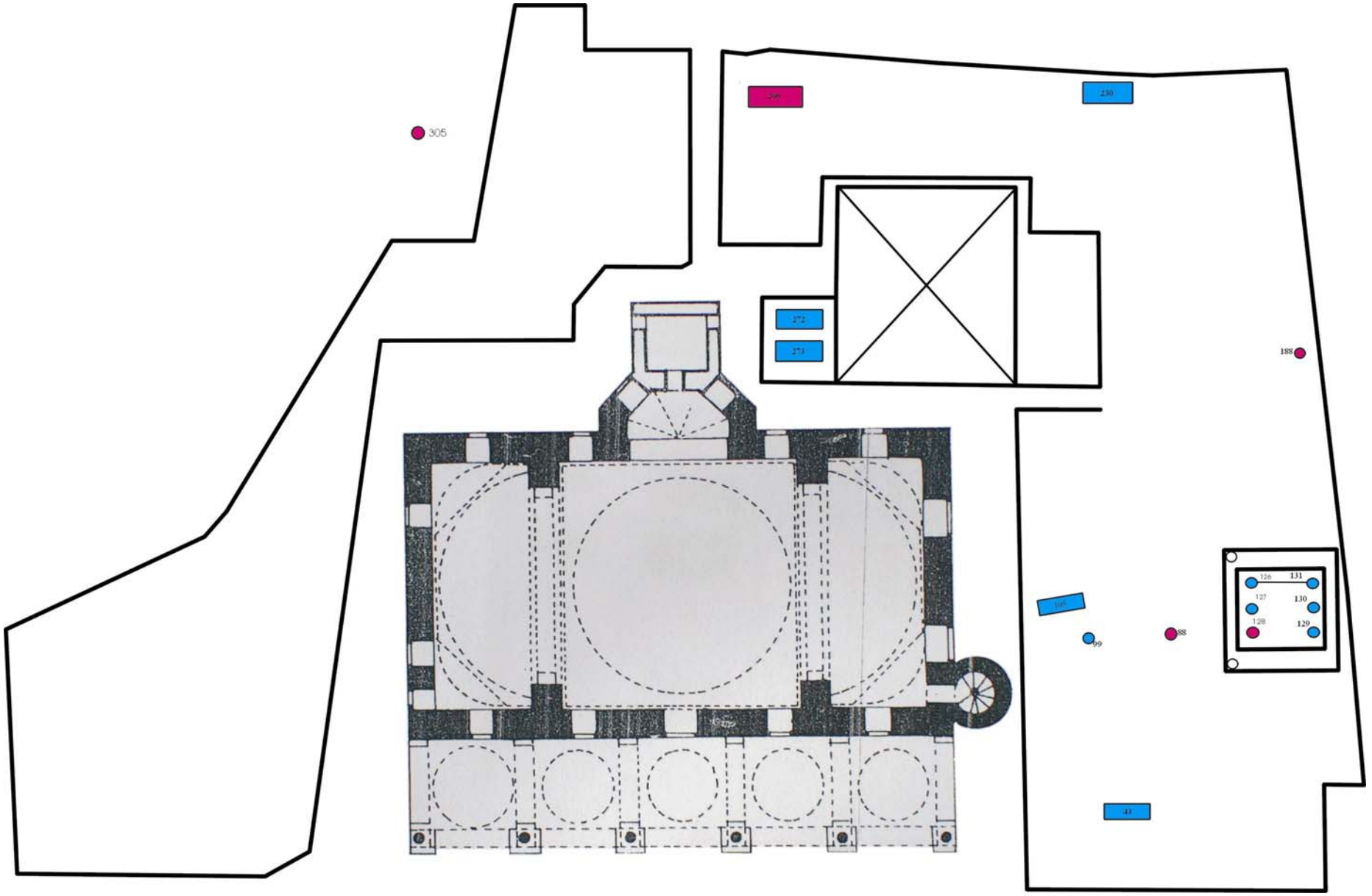
***Sütun rakamları mezar sayısını gösterir.

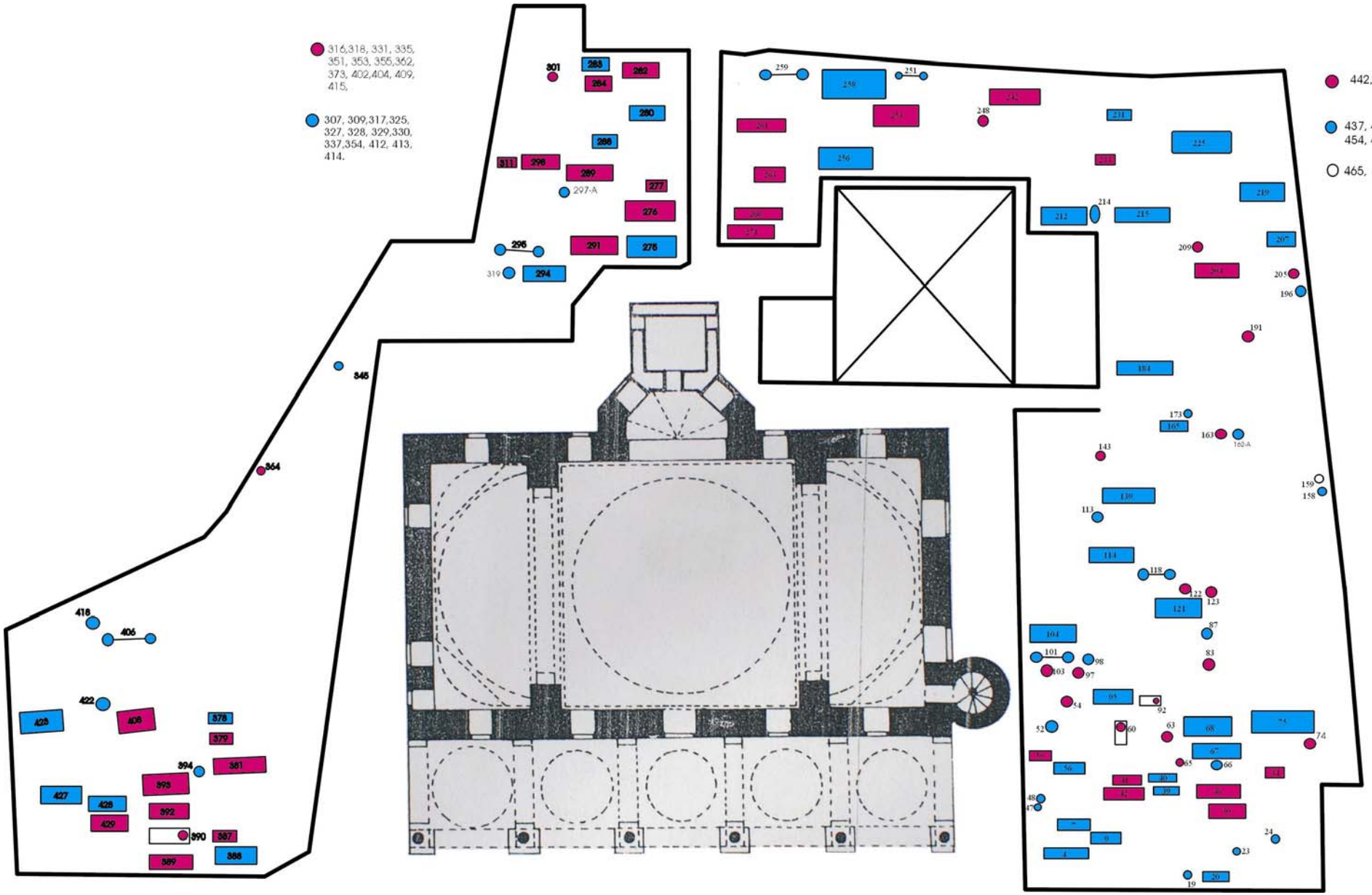

Grafik 9 *Sütun rakamları mezar sayısını gösterir.

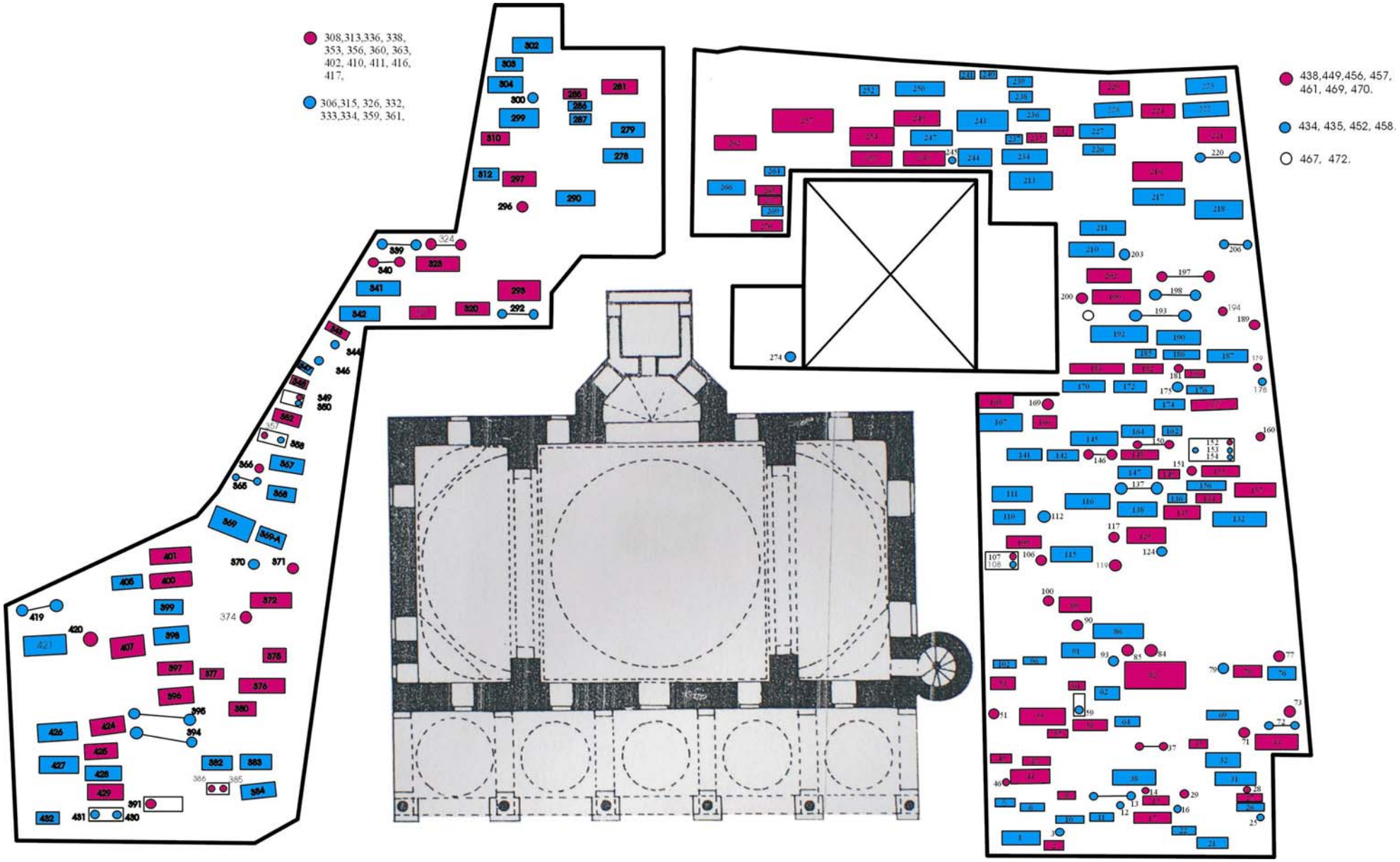

Grafik 10 *****Dilim rakamları yüzyıl, mezar sayısı ve yüzde oranı olarak sıralanmıştır.
**Mezar sayıları ve yüzde oranları tarihi olan taşlar üzerinden değerlendirilmiştir.

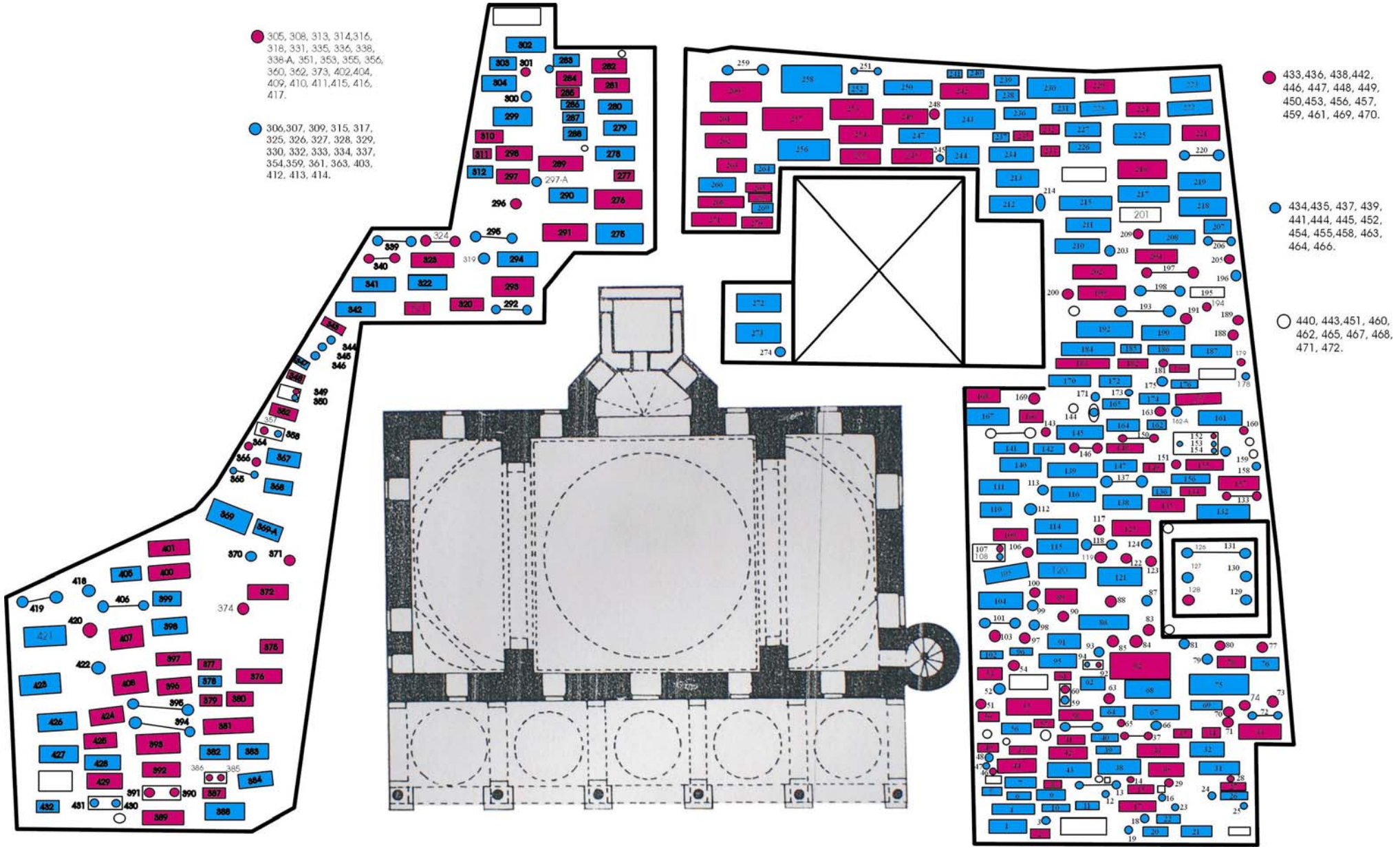

Hazire planı 1: XV, XVI ve XVII. yy.a ait mezarlar.

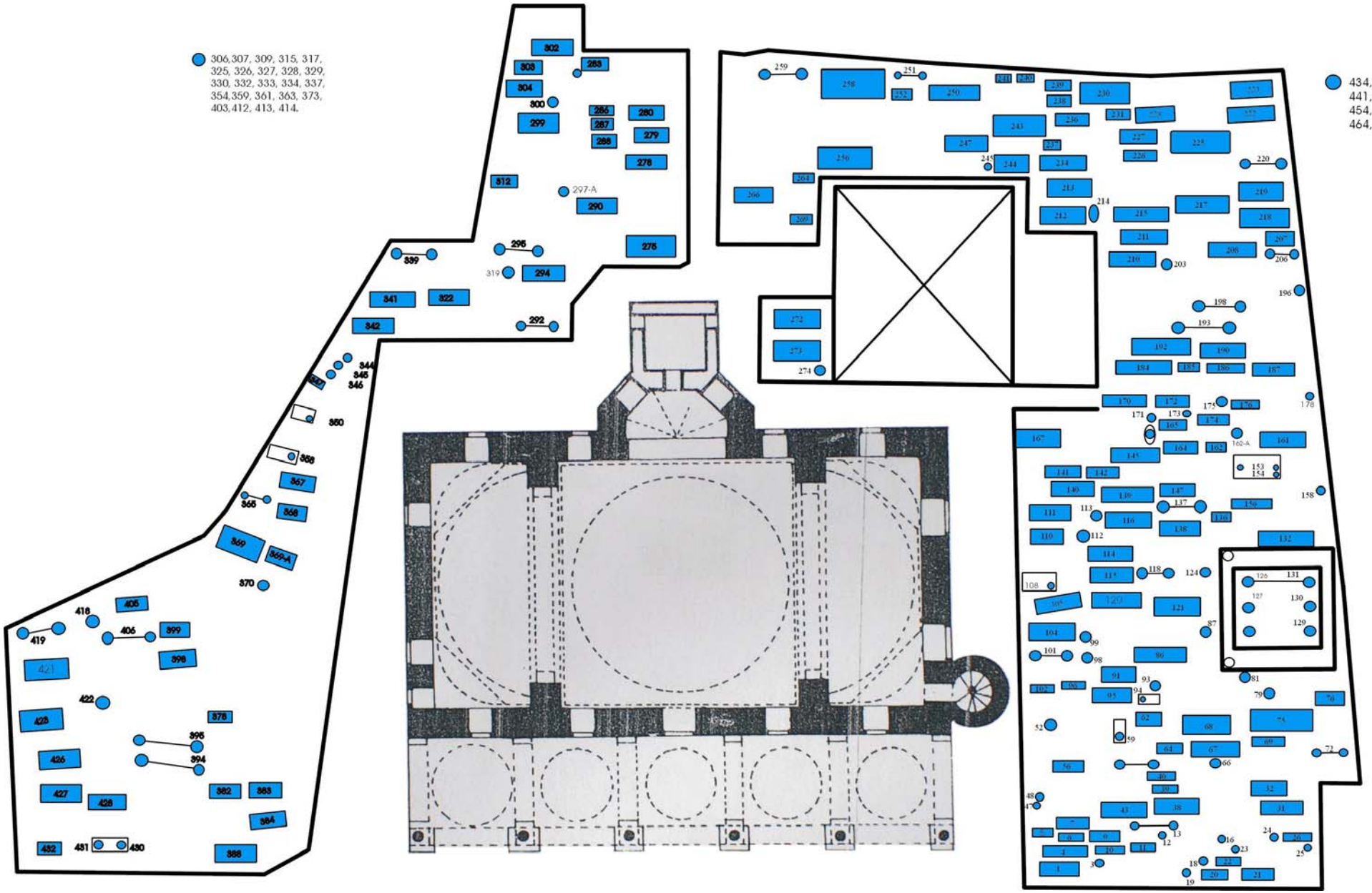

Hazire planı 2: XVIII. yy. a ait mezarlar.

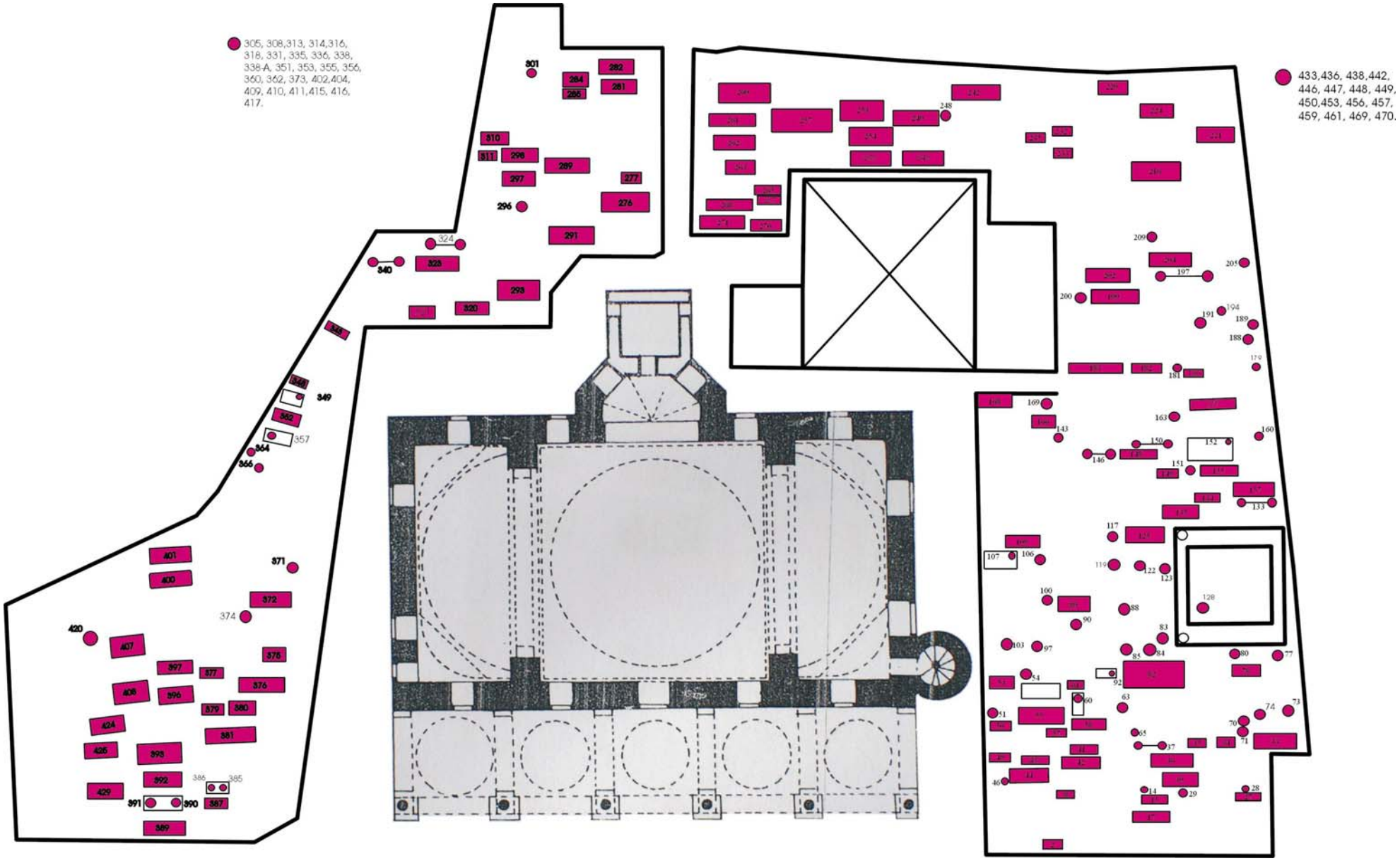

Hazire planı 3: XIX. yy.a ait mezarlar.

Hazire planı 4: Hazirenin genel planı.

Hazire planı 5: Hazirede bulunan erkeklerin mezarları.

Hazire planı 6: Hazirede bulunan kadınların mezarları.

4.2. Mezar Taşlarında Tipolojik Tasnif

Osmanlı mezar taşlarının en ilgi çekici yanlarından bir tanesi erkelere ait şâhidelerin başlıklı, kadınlarınki ise zamanın beğenisine göre değişen ve kadın letafetine ve mülayemetine uygun güzellikte tezyinata sahip taşlar olmasıdır. Mezar taşlarının geçirmiş olduğu form ve tezyinî değişimler sanat tarihinin araştırma konuları arasında yer almaktadır. Genelde çalışmaların tek bir hazire çerçevesinde olması sebebiyle Osmanlı mezar taşları hakkında bütüncül değerlendirmeler yapılamamaktadır. Tabi ki müstakil hazire çalışmalarının bu bütünü yakalama açısından önemi vardır. Ama kanaatimizce karşılaştırmalı hazire çalışmaları özellikle başlık ve şâhide formlarının zaman içerisindeki çeşitliliğinin ortaya konması açısından daha faydalı olacaktır. Çünkü bir başlık veya şâhide türünün hangi tarihler arasında hangi meslekler için kullanıldığı ve alt türlerinin olup olmadığı bir çok hazirede yapılan incelemelerle elde edilebilir. Bizim çalışmamız da bir hazire araştırması olmasına rağmen mezar sayısının biraz fazla olması bize bir takım değerlendirmeler yapma imkânı sağlamaktadır.

Çalışmamızın bu bölümünde önce başlıklar daha sonra da şâhideler kendi içerisinde gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma yapılırken en erken tarihli örnekten hareketle sıralama yapılmıştır. Tiplerin kendi içerisindeki sıralama da kronolojik olarak verilmiştir. Tarihi belli olmayan taşlar listenin sonuna katalog numarası sırasına göre eklenmiştir. Böylece başlık ve şâhidelerin hangi zaman dilimi içerisinde kullanıldığı saptanmaya çalışılmıştır. Gruplamaların sonunda tarihlerin yanı sıra kişinin kimlik bilgileri de verilerek başlıkların meslek türleri, şâhidelerin ise kadın veya erkek için mi kullanıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çok yaygın kullanım alanı olan başlıklarda farklı meslekler karşımıza çıkabilmektedir.

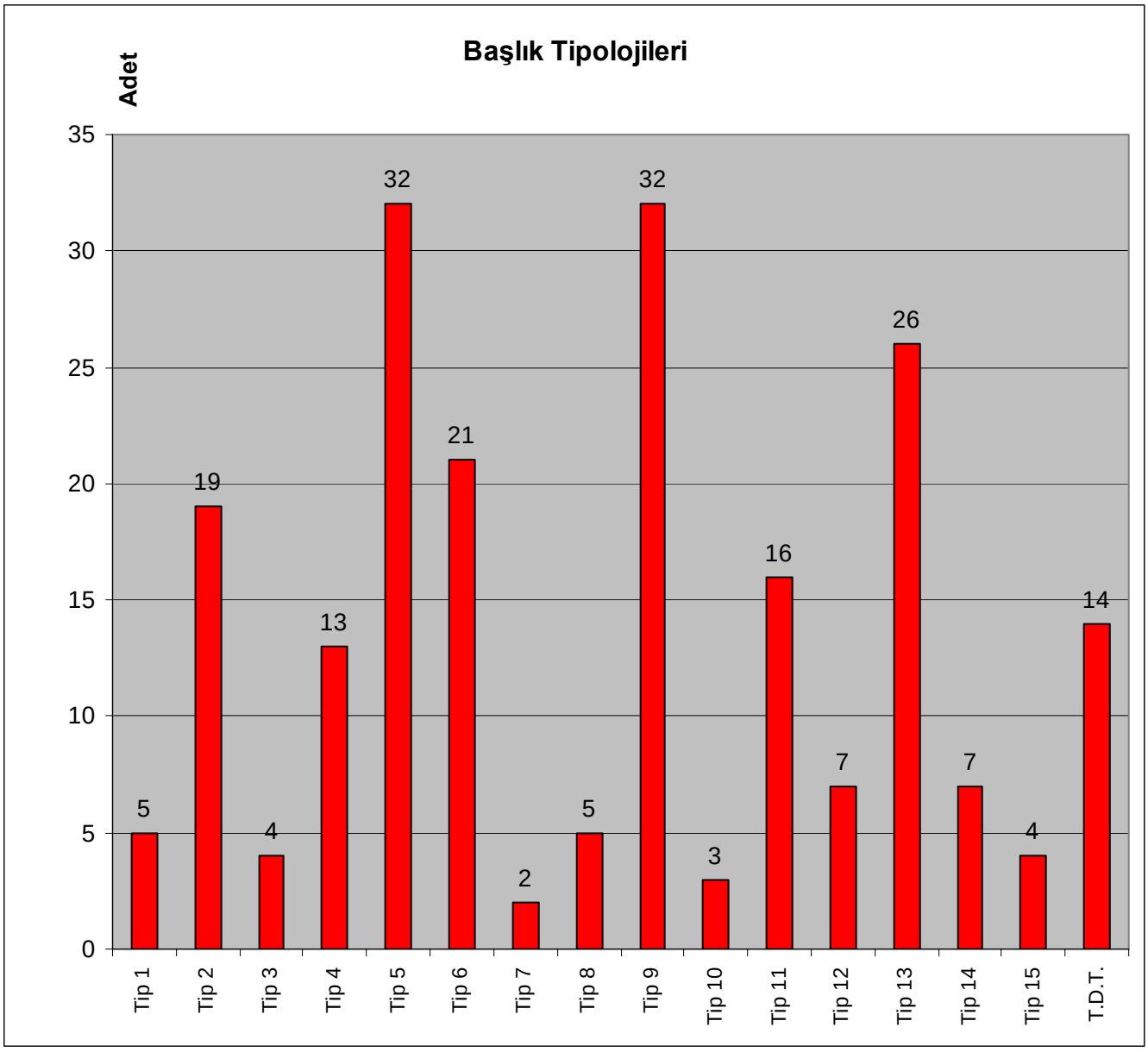
Başlıklı şâhideler sadece serpuşları açısından değerlendirilmiştir. Çünkü başlıklı taşların gövde kısımları fazla çeşitlilik göstermez. Başlıklar ince, uzun bir gövde üzerinde olabildiği gibi kenarı düz veya dalgalı daha geniş gövdeler üzerinde de bulunabilmektedir. Taşların gövde kısımları alttan yukarıya doğru hafif genişleyebilmektedir. Gövdelerin kapak taşına bağlantı noktaları bazen gövdeye nazaran daha dar olup dip kısmından gövdeye kıvrak geçişler olabilmektedir (Çizim 1–4). Başlıklı taşlarda gövde kısmının çok farklı formlara sahip olamamasının sebebi taşın

üst kısmında bulanan başlığın gövdeyle olan uyumu ve gövdeden başlığa geçiş zorunluluğu olabilir.

Başlıksız taşlar çeşit olarak daha geniş bir yelpazeye sahiptir. Çünkü taş ustaları başlıksız taşlarda daha rahat hareket alanı yakalayıp daha farklı formlar ortaya koyabilmektedirler. Başlıksız şâhidelerde formlar kadar dönemsel tespit yapma olanağı sağlayan tepe noktalarında kullanılan tezyinatlar da önemlidir.

Bir tipoloji oluşturmak için hazirede örnek sayısı az olan serpuş ve şâhideler "Tasnif Dışı Tipler" adı altında toplanarak kronolojik sıralamaya tâbi tutulmuşlardır. Aslında bu tipler çalışma alanımız olan hazirede az sayıda olsa da birçok hazirede yapılacak tarama sonucu bunların da tarihî ve meslekî kullanım alanları belirlenebilir.

Mezar taşlarında dönemsel farklılıklar aslında sadece başlıklar ve baş şâhideleriyle sınırlı değildir. Bunların yanı sıra kapak taşları, ayak şahideleri, mezar çeşitleri ve tezyinatla beraber mezar taşlarının metin muhtevaları bile zaman içerisindeki değişimleri gösterebilmektedir. Fakat çalışmamızı mezar taşlarının en belirleyici özellikleri olan başlık ve şâhide çeşitleri üzerinde yoğunlaştırdık. Bunun sonucunda haziredeki başlıkları on beş, şâhideleri ise on yedi tip olarak gruplandırıp örnek sayısı az olanları tasnif dışı tipler adı altında değerlendirdik. Başlıklardan Tip1–11 arası erkeklerin kullandığı farklı başlık türleri olup Tip 12–15 arası ise kadın taşlarında bulunan hotoz türleridir. "Bütün başlıksız şâhideler kadınlar için kullanılmıştır." diyemeyiz. Ama başlıksız şâhidelere baktığımızda çoğunun kadınlar için kullanıldığını görmekteyiz. Tip 1 ve Tip 4 hem kadın hem erkek için kullanılan bir formdur, Tip 3 sadece erkekler için kullanılmıştır. Tip 2 ve Tip 5–17 ise tamamı veya sayıca çoğunluğu kadınlar için kullanılan şâhidelerdir.

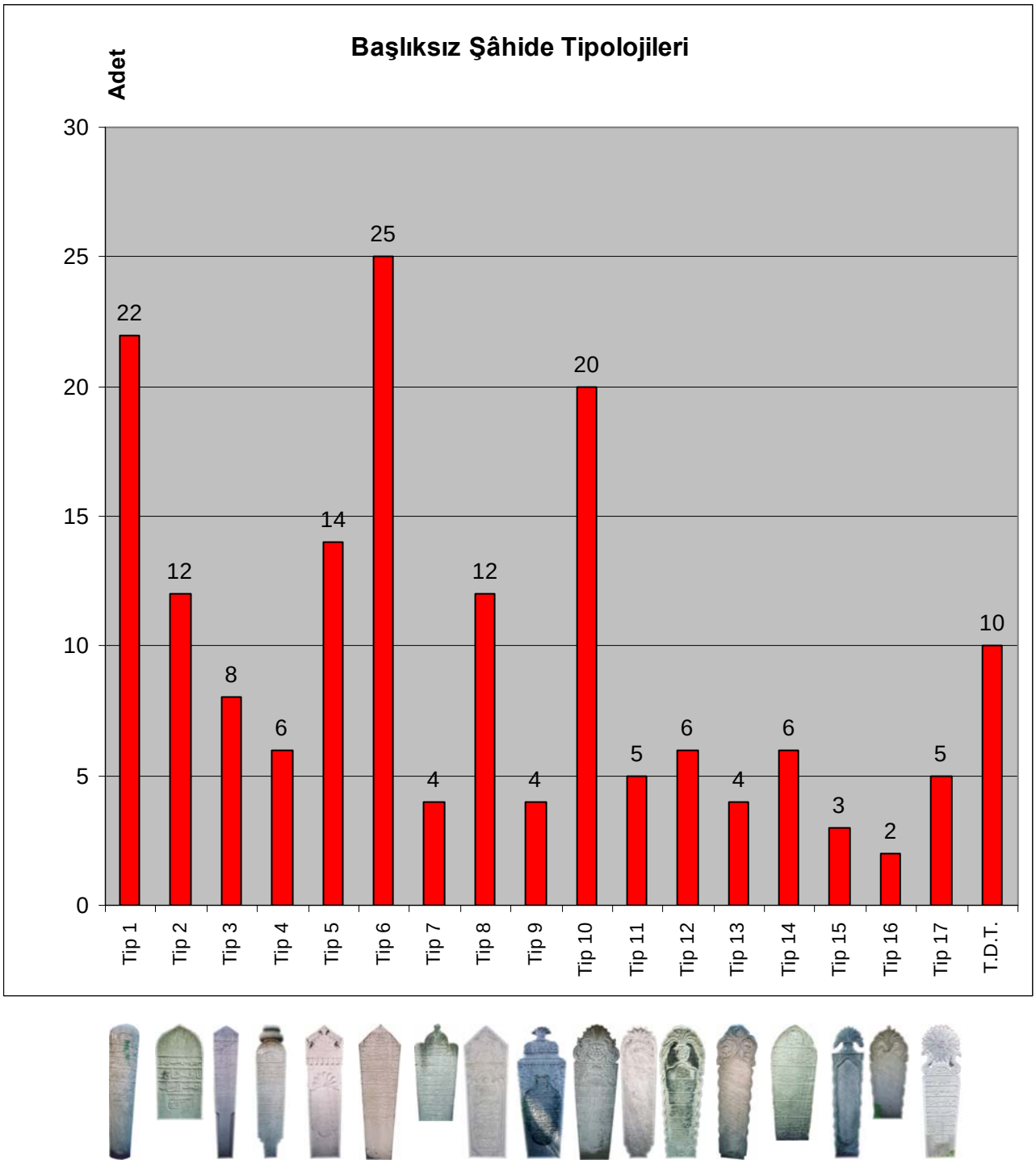

Grafik 11

*T.D.T.i tasnif dışı tipler demektir.

**Sütun rakamları başlıkların kullanıldığı taş sayısını gösterir.

Grafik 12

*T.D.T.i tasnif dışı tipler demektir.

**Sütun rakamları taş sayısını gösterir.

4.2.1. Başlık Tipolojileri

Tip 1

18. yy.ın ilk çeyreğinin ortalarından ikinci çeyreğinin ortalarına kadar (1713–14/1741–42 arası) tarihlenmekte olan bu şerpuştan hazirede beş tane bulunmaktadır (Çizim 5). Kafesî destar olarak isimlendirilen bu başlık türü Divân-ı hümayun üyeleri tarafından kullanmış olup kaynaklarda hakkında şu bilgiler verilmektedir:

"Başa giyilen takke, fes ve emsali şeyler üzerine sarılan sarık nevilerinden birine verilen addır. Kafesî destar; hacegan kavuklarında görüldüğü gibi katmerli kafes teşkil eden kordelâ inceliğinde bir sarıktı. Sarılış şekli kafese benzediği için bu ad verilmiştir."[1]

"Çuhadan yapılan ve içine pamuk konulan bir kavuğun adı; başa geçen alt kısmına nisbetle üst kısmı daha geniş olurdu ve kafes, yâni şebeke tarzında tülbend (destar) sarılırdı. Hâcegânı Dîvanı Hümâyuna (Divânı Hümayunun seçkin, rütbeli bir sınıf kâtiblerine) mahsusdu."[2]

Kitabelerde divân-ı hümayunda görevli olduğu belirtilmemiş olabilmektedir. Bu durumda ileride bu unvanı alabilecek kişilerde de kafesî kavuğun kullanıldığını görebilmekteyiz.[3]

---

[1]Mehmet Zeki Pakalın, "Kafesî Destar", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1993, c. II, s. 133-134.

[2] Reşat Ekrem Koçu, "Kafesi Kavuk ve Destar", **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları, 1967, s. 137.

[3] Hans-Peter Laqueur, **Hüve'l-Baki, İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları**, çev. Selahattin Dilidüzgün, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997, s. 144 – 147.

1

2

3

4

5

1. Kat. no: 68, 1713–14, Dergâh-ı âlide bir zaman halife olan İsmail Efendi.

2. Kat. no: 4, 1722–23, (yazıları silik olduğu için okunamadı).

3. Kat. no: 225, 1727–28, el-Hâc Süleyman halife.

4. Kat no: 215, 1739–40, Kisedâr-ı cizye-Haraç kisedârı el-Hâc Muhammed Efendi.

5. Kat. no: 256, 1741–42, Hâcegân-ı dîvân-ı âli sâbıkan maliye tezkirecisi Köfti Ahmed Efendi.

Tip 2

18. yy.ın birinci çeyreğinin sonlarından üçüncü çeyreğinin ortalarına kadar (1725-26/1768) tarihlenmekte olan bu tip başlıklı mezar taşından hazirede on dokuz tane bulunmaktadır (Çizim 6-7). Katibî olarak isimlendirilen bu başlık çeşidi İstanbul hazirelerinde hem sayı hem de çeşit olarak çokça bulunan bir türdür. Hazirede bulunan örnekleri dört grup altında tasnif ettik. Birinci grup her ne kadar diğer gruplara göre farklılık arz etse de katibî olarak isimlendirilen başlık türü içerisinde değerlendirilmektedir.[1] Katibî kavuk 1828 de II. Mahmud zamanında çıkarılan kıyafet nizamnamesinden önce mevki ve unvanları ne olursa olsun memurların giydikleri kavuk çeşididir.[2] Birinci grupta yer alan katibî kavuklar diğerlerine göre daha erken döneme tarihlenmektedirler. Şekil olarak da sarıkları yanlara doğru biraz şişkince olup bazılarının üzerlerinde çiçek bezemeleri bulunmaktadır

1 **2** **3** **4**

5 **6** **7** **8**

[1] Hans-Peter Laqueur, **Hüve'l-Baki, İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları**, çev. Selahattin Dilidüzgün, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997, s. 149–153.
[2] İlhan Ayverdi, "KÂTİBÎ", **Kubbe Altı Lügatı - Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 2005, c. II, s. 1605; Reşat Ekrem Koçu, "KÂTİBİ", **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları, 1967, s. 148.

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

1. Kat. no: 337, 1725–26, Ali Ağa.

2. Kat. no: 466, 1730–31, Mustafa.

3. Kat. no: 52, 1734–35, Hâlâ ihtisab emini Hüseyin Ağazade *es-Seyyid Muhammed Emin*.

4. Kat. no: 325, 1735, İsmail.
5. Kat. no: 196, 173–839, Arnavud Belgradlı Molla Ebubekr.
6. Kat. no: 19, 1741–42, Kitabcı Hacı Osman'ın oğlu *Halil*.
7. Kat. no: 423, 1741–42, Ömer Ağanın oğlu *Hüseyin Ağa*.
8. Kat no: 345, 1742–43, Baş bâki kolu Abdi Ağazâde İbrahim Efendi.
9. Kat. no: 95, 1744–45, Kitabcı el-Hâc Osman Ağa.
10. Kat. no: 319, 1746–47, Genç Mehmed Ağanın oğlu *el-Hâc Ahmed Ağa.*
11. Kat. no: 24, 1748–49, Mîr Muhammed Emin.
12. Kat. no: 104, 1748–49, Sâbıkan teberdârân kethüdâsı ve sürre-i hümâyun emin olan el-Hacı Mustafa Ağa.
13. Kat. no: 418, 1749–50, Monlacıkzâde Ali Bey oğlu *Süleyman Efendi*.
14. Kat. no: 40, 1751, Kitabcı el-Hac Ali'nin ciğer köşesi *Osman Ağa*.
15. Kat. no: 121, 1751–52, Teberdâr Hacı Mustafa Efendi.
16. Kat. no: 39, 1753, Kitabcı el-Hâc Ali'nin oğlu *Osman Ağa*.
17. Kat. no: 56, 1755–56, Muhammed.
18. Kat. no: 165, 1761, es-Seyyid Osman.
19. Kat. no: 283, 1763–64, Ahmedeyn.
20. Kat. no: 212, 1768, Avni Efendi'nin biraderi *es-Seyyid Ali Efendi*.

Tip 3

18. yy.ın ikinci çeyreğinin ortalarından üçüncü çeyreğinin ortalarına kadar (1735–36/1784–85) tarihlenmekte olan bu tip başlıklı mezar taşından hazirede dört tane bulunmaktadır (Çizim 8). 18. yüzyılın başlarıyla 19. yüzyılın ortaları arasındaki zaman diliminde görülen bu başlık türü farklı meslek grupları arasında görülebilmektedir.[1]

1 **2** **3** **4**

1. Kat. no: 75, 1735–36, Hattat tabib-i havassa Hasan.
2. Kat. no: 139, 1750–51, Sâbıkan Babadağı Kadısı el-Hâc Osman Efendi.
3. Kat. no: 113, 1784–85, Ahiçelebi mahkemesi başkâtibi İsmail Efendi.
4. Kat. no: 120, (tarih yok), Mustafa Efendi.

[1] Hans-Peter Laqueur, **Hüve'l-Baki, İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları**, çev. Selahattin Dilidüzgün, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997, s. 147-149.

Tip 4

18. yy.ın son çeyreğinin ortalarından 19. yy.ın ilk çeyreğinin sonlarına kadar tarihlenmekte olan (1782–83/1821–22) bu tip başlıklı mezar taşlarından hazirede on üç tane bulunmaktadır (Çizim 9–10). Bu başlıklar kâtibelerin ikinci grubunu oluşturmaktadır.

1

2

3

4

5

6

7

8

9 **10** **11** **12**

13

1. Kat. no: 317, 1782–83, Âtıf Efendinin kitaphânesinde hafiz'ul-kütüb el-Hâc Hüseyin Efendi.
2. Kat. no: 295, 1784–85, Hacı Hafız Mustafa Efendi.
3. Kat. no: 280, 1787, Yeniceli Vefâlı el-Hâc İsmail Ağa.
4. Kat. no: 378, 1797–98, Hüseyin Efendinin mahdumu *Muhammed Emin Efendi*.
5. Kat. no: 322, 1799, Kapanlı Kettânî el-Hâc Mustafa Ağa.

6. Kat. no: 398, 1805, Sâbıkan kethüdâ-yı sadr-ı âli Ahmed Âtıf Efendinin imamı *el-Hâc Hafiz Muhammed Numan Efendi*.

7. Kat. no: 312, 1811, Vefâlı Hacı İsmail Ağanın oğlu Feyzullah Efendinin mahdumu *es-Seyyid Muhammed Sadettin Efendi*.

8. Kat. no: 286, 1812, Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendinin mahdumu *es-Seyyid İbrahim Hakkı Efendi*.

9. Kat. no: 239, 1820, Müderrisîn-i kiram zevi'l-ihtiramdan el-Hâc Mehmed Kâmil Bey Efendinin mahdumu *Muhammed Atıf Bey*.

10. Kat. no: 240, 1820, Müderrisîn-i kiramdan el-Hâc Mehmed Kamil Bey Efendinin mahdum-i pakları *Süleyman Neşat Bey*.

11. Kat. no: 367, 1821–22, *es-Seyyid Ali Efendi* bin es-Seyyid Memiş Efendi.

12. Kat. no: 439, (taş kırık olduğu için tarih ve isim yok).

13. Kat. no: 454, (taş kırık olduğu için tarih ve isim yok).

Tip 5

18. yy.ın sonlarından 19. yy.ın birinci çeyreğinin sonuna kadar (1791–92/1824–25) tarihlenmekte olan bu tip başlıklı mezar taşlarından hazirede otuz iki tane bulunmaktadır (Çizim 11). Bu başlıklar kâtibinin üçüncü grubunu oluşturmaktadır.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

1. Kat. no: 258, 1791–92, Sâbıkan tersane-i âmire emini ve serbevvâbin dergâh-ı âli Muhammed Emin Ağa.
2. Kat. no: 171, 1796, Mîr-i mîran kiram-ı bahrü'l-ihtişamdan sâbıkan Niğde sancağı mutasarrıfı Vidinî İsmail Paşa.
3. Kat. no: 388, 1796, İskeçeli es-Seyyid el-Hâc Süleyman Ağa.
4. Kat. no: 432, 1801, Sâbıkan enfiye emini Mustafa Efendizâde *İsmet Ömer Bey*.

5. Kat. no: 245, 1806, Hacegân-ı divân-ı hümayundan Yanyavî Ali Bey Efendinin mahdum-i mükerremleri *Muhammed Emin Efendi*.

6. Kat. no: 300, 1808–09, *el-Hâc İsmail* ibn-i İsmail.

7. Kat. no: 21, 1810, İzmitli Altunîzâde Kâtib es-Seyyid Muhammed Efendi.

8. Kat. no: 115, 1811, Duhan tüccarlarından merhum Müderriszâde Mustafa Ağa.

9. Kat. no: 86, 1812, Erzengan sakin kiracıbaşı es-Seyyid Abdullah Ağa.

10. Kat. no: 114, 1812, Şevki Hasan Efendinin hazinedârı *İsa Ağa*.

11. Kat. no: 147, 1812, Estefe handânlarından Salih Ağanın mahdumu *Halil Bey*.

12. Kat. no: 237, 1812, İltizamcı Hüseyin Ağanın mahdumu *Monla Emin*.

13. Kat. no: 112, 1813, Eşraf-ı kazadan el-Hâc Ahmed Efendinin mahdumu *es-Seyyid Muhammed Emin Ağa*.

14. Kat. no: 162, 1813, Süleyman Fehmi Efendinin oğlu *Muhammed Nuri*.

15. Kat. no: 211, 1814, Başmuhasebe kaleminin altıncı halifesi Seyyid Yusuf Aziz Efendinin oğlu *Seyyid Osman Nuri*.

16. Kat. no: 228, 1813–14, Hâlâ silahdarağa biraderi Ekrem Abdurrahman Bey.

17. Kat. no: 236, 1813–14, Vefâ kâtibi Abdurrahman Şakir.

18. Kat. no: 132, 1815, Trabzonî el-Hâc Mustafa Kapudanın mahdumu *Hattat Osman Efendi*.

19. Kat. no: 190, 1815, Abdülcabbarzâde müderrisîn-i kiramdan [Ham]za Beyefendinin mahdumu *Muhammed Arif Bey*.

20. Kat. no: 175, 1815–16, Sadrazam-ı esbak [Yu]suf Paşa hazretlerinin vekil --- *Hafız Ahmed Nuri Efendi*.

21. Kat. no: 222, 1815–16, Sâbıkan rikab çukadârı Halil Ağanın kerimesinin oğlu *es-Seyyid Halil Efendi*.

22. Kat. no: 213, 1816–17, Salih Ağanın biraderi *İbrahim Efendi*.

23. Kat. no: 358, 1817, Darphâne-i âmirede dökmecibaşısı es-Seyyid Ahmed Ağa.

24. Kat. no: 136, 1817–18, Ondokuz Ağanın oğulluğu *İbrahim Halid*.

25. Kat. no: 193, 1817–18, Mîr-i mîran-ı kiramdan Vidinli İsmail Paşanın mahdumu *Kamil Muhammed Bey*.

26. Kat. no: 250, 1818, Sadr-ı esbak müteveffa el-Hâc Koca Yusuf Paşa biraderi sâbıkan kethüdâ-yı bevvâbîn hazret-i cihandârı *Süleyman Bey Efendi*.

27. Kat. no: 243, 1818–19, Dergâh-ı âli kapucubaşılarından Abdulcabbarzâde Süleyman Bey merhumun mahdumu dergâh-ı âli kapucubaşılarından *Selim Sırrı Bey*.

28. Kat. no: 59, 1819–20, Ondokuz Ağanın oğlu *Seyyid Muhammed Arif*.

29. Kat. no: 22, 1822, Sahibayar es-Seyyid Said Efendinin oğlu *es-Seyyid Ahmed Ragıb Efendi*.

30. Kat. no: 339, 1824, Sadr-ı âlî mektubî hülafalarından Dökümcüzâde Seyyid Mustafa Efendi.

31. Kat. no: 361, 1824–25, Muhammed ustanın zevcesi merhume Rukiye Hatunun mahdumu *Seyyid Süleyman Efendi*.

32. Kat. no: 463, (taş kırık olduğu için tarih ve isim yoktur).

Tip 6

19. yy.ın ilk çeyreğinin ortalarından üçüncü çeyreğinin ortalarına kadar (1812-1865 arası) tarihlenmekte olan bu tip başlıklı mezar taşlarından hazirede yirmi bir tane bulunmaktadır (Çizim 12–13). Bu başlık 19. yy.dan sonra ilmiye mensuplarının kullandığı bir tür olmakla beraber aralarında tüccarlar da bulunmaktadır. İlmiye sarığı diyebileceğimiz bu başlık hakkında kaynaklar ilgili maddelerde şu bilgileri vermektedir.

"Bunların umumen başlarında sarıkların üzerini devren ihata eder dört parmak genişliğinde teller bulunur ve böyle telli bir sarık parçası taylesan namıyla sarığın üstüne iliştirilip enselerine sarkıtırlardı."[1]

"İlmiyye kıyafeti şalvar, cüppe ve sarıktı"[2]

"İlmiye sınıfının bir alâmeti olan sarığı hâfızlar, şeyhler hattâ yaşlıca kimseler sararlardı.

Ulema beyaz sarık sardıkları halde şeyhlerin bir kısmı beyaz, bir kısmı da yeşil, siyah ve hattâ kırmızı sarık sararlardı. Avam halk tabakasından olanlar daha ziyade âbâni sarık sararlardı."[3]

"Başa giyilen kisveler üzerine sarılan tülbend, ince bez veya şal. Buna destar denirdi. Aynı zamanda üstüne böyle bir bez sarılmış baş kisvelerine de denir. Eskiden giyilen kavuklar hep sarıklı olduğu için sarık denilince kavuk manası da anlaşılır. Sarıklar kavukların şekline ve sarılış tarzlarına göre muhtelif isimler alırlardı. Eskiden her sınıfa mahsus bir sarık şekli vardı ki sınıf ve rütbeler bu sarıklardan anlaşılırdı. Tanzimattan sonra sarık yalnız ulemaya ve din adamlarına münhasır kalıp halk yalnız fes giyerdi."[4]

---

[1] Mehmet Zeki Pakalın, "İlmiyye", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1993, c. II, s. 57.
[2] Mehmet Zeki Pakalın, "İlmiye Kıyafeti", a.g.e., c. II, s. 57.
[3] Mehmet Zeki Pakalın, "İmame", a.g.e., c. II, s. 59.
[4] Celal Esad Arseven**,** "Sarık"**, Sanat Ansiklopedisi**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1975, c. IV, s. 1767.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

1. Kat. no: 223, 1812, Evliyazâde Hafız Muhammed Ağa.
2. Kat. no: 79, 1825–26, Şeyh Ebu'l-Vefâ imamı Kütahyalı Hafız Muhammed.
3. Kat. no: 395, 1826, --- müderrisîn-i kiramdan Kastamonulu Muhammed.
4. Kat. no: 124, 1830, Enderun-i hümâyundan kilar-ı hassadan mahrec duhaniyan kethüdâsı Karanfil Osman Efendi.
5. Kat. no: 180, 1830–31, Sâbıkan sadr-ı Anadolu Arabzâde Hamdullah Efendi Hazretleri etbâ'ından Edhem Ağanın semere-i fuâdı *Ahmed Raşid Molla*.
6. Kat. no: 3, 1832, Hatab Kapusu'nda soğancı es-Seyyid Osman Efendinin oğlu *es-Seyyid Akif Salih Efendi*.
7. Kat. no: 154, 1831–32, … önünde kuru kahveci Seyyid Hasan Efendinin mahdumu *Seyyid Mustafa Tevfik Efendi*.
8. Kat. no: 278, 1832, Mevâlî-i izamdan paye-i Üsküdar es-Seyyid Mustafa Cûdî Efendi.
9. Kat. no: 279, 1832, Rumeli eşrafından Vefâlızâde Mevlana es-Seyyid Feyzullah Efendi.
10. Kat. no: 153, 1834–35, Eşrâf-ı kudâttan es-Seyyid Mustafa Enes Efendinin mahdumu *es-Seyyid Mehmed İzzeddin Efendi*.
11. Kat. no: 383, 1834, Trabzonî Ruşen Ağanın oğlu *Molla Hasan*.
12. Kat. no: 326, 1836, Sâbıkan örücüler kethüdası Muhammed ibn-i Ali.
13. Kat. no: 346, 1837, Fârisi hocası Buharalı Abdüssettar.
14. Kat. no: 164, 1842, Trabzon tüccarlarından el-Hâc Mustafa Ağa.
15. Kat. no: 290, 1844, Haleblizâde Şam tüccarlarından el-Hâc Ahmed Efendizâde *es-Seyyid el-Hâc Said Harirî Efendi*.

16. Kat. no: 431, 1849–50, Müderrisîn-i kiramdan Boluvî Abdullah Efendi.

17. Kat. no: 341, 1852, Akşehrî Keşşaf Efendinin mahdumu *Ahmed Şükrü Efendi*.

18. Kat. no: 419, 1853, Şeyh Vefa[5] Hazretlerinin imamı *Hacı Osman Efendi*.

19. Kat. no: 333, 1855–56, Kısmet-i askeri ketebesinden Seyyid Ahmed Refik Bey.

20. Kat. no: 156, 1860–61, Hâdim-râh-ı şeriat-ı eşrâf-ı kudâttan Mustafa Enis Efendi.

21. Kat. no: 145, 1865, Şeyh Ebu'l-Vefâ medresesi müderrisi Akşehîrî Mustafa Keşşâf Efendi.

[5] Kitabe metninde "Şeyh Mefâ" olarak geçmekte.

Tip 7

Bir tanesi 1767 diğeri de 1824–25 yılına tarihlenmekte olan bu serpuş türünden hazirede iki tane bulunmaktadır (Çizim 14). Örfî kavuk olarak isimlendirilen bu başlık 18. yüzyıldan sonra kadılar ve ilmiye sınıfına ait yüksek rütbeli kişiler tarafından kullanılmaktaydı. Kaynaklarda örfî kavuk ve örfî destar hakkında şu bilgiler verilmektedir:

"Şeyh-ül-İslâmlarla Kazaskerlerin ve İstanbul kadısı'nın resmi günlerde giydikleri büyük kavuğun adıdır. Örfe benzeyen ve yalnız daha küçük olup ricalden bazılarının giydiği serpuşa (başlık) da küçük tepeli denilirdi."[1]

"Hind tülbenti ile burma şeklinde, tepesinin üst kenarı yeşil ve altı sırma tel şeritli Örfî denilen bu kavuk, Divanda, resmî günlerde Şeyhülislâmlar tarafından giyilirdi."[2]

"Ulemanın giydikleri takke, fes ve emsali başlıkların üzerine sardıkları sarık nevilerinden birinin adıdır. Destar dahi denilen sarık Osmanlılarda gelişigüzel sarıldığı halde birinci sultan Ahmed devrinde usule tâbi tutulmuş ve o münasebetle de muhtelif isimler meydana gelmiştir."[3]

[1] Mehmet Zeki Pakalın, "ÖRF", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1993, c. II, s. 746.
[2] İzzet Kumbaracılar, **Serpuşlar**, İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını, s. 18.
[3] Mehmet Zeki Pakalın, "ÖRFÎ DESTAR", a.g.e., c. II, s. 746.

1 **2**

1. Kat. no: 275, 1767, Süleymaniye hazreti Ebu Eyyub Ensarî müderrisi ve Şeyh Vefâ mütevellisi Mahmud Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendi.

2. Kat. no: 266, 1824–25, Mekke-i mükerreme payesi olup sâbıkan Bursa kadısı Yalvacı es-Seyyid Muhammed Efendi.

Tip 8

19. yy.ın ikinci çeyreğine tarihlenmekte olan (1827-1828) bu tip başlıklı mezar taşından hazirede beş tane bulunmaktadır (Çizim 15). Bu başlıklar katibîlerin dördüncü grubunu oluşturmaktadır

1

2

3

5

4

5

1. Kat. no: 25, 1827, Hatab kapusu tüccarlarından Soğanî Salih Ağa.

2. Kat. no: 187, 1827, Rumeli Valisi Raşid Muhammed Paşa Efendinin kaftan ağası *Seyyid Ali*.

3. Kat. no: 365, 1827, Başmuhasebe kalemi ketebelerinden Ali Beyin mahdumu *Seyyid Muhammed Şekak Efendi*.

4. Kat. no: 142, 1827–28, Kapan-ı ‘asl tüccarlarından Tulumbacızâde es-Seyyid Muhammed Salih Şükrü Ağa.

5. Kat. no: 234, 1827–28, Dergâh-ı âli kapucubaşılarından *Salih Koç Ağa* ibn-i İslam Ağa.

Tip 9

19. yy.ın ikinci çeyreğine (1828–29/1849–50 arası) tarihlenmekte olan bu tip fesli mezar taşından hazirede otuz iki tane bulunmaktadır. Osmanlı'da fes ilk olarak II. Mahmud zamanında kullanılmaya başlanmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın 1826 senesinde kaldırılmasından sonra yerine kurulan Asakir-i Mansûre-i Muhammediye ordusunda bulunan askerlere önceleri başlık olarak "şubara" denilen ve yeniçeriler tarafından hiç giyilmemiş olan bir başlık kullandırılmış olup daha sonraları çıkan nizamnameyle askerlerin, bütün memurların ve ulemâ efendilerin fes giymesi kararlaştırılmıştır.[1] Mahmudiye fes olarak isimlendirilen ve kullanılan ilk tür olan bu tip fesler alttan üste doğru hafifçe genişlemektedir (Çizim 16). Fesin düz olan tepe kısmına "tabla" adı verilir ve bunun merkezindeki "ibik" denilen çıkıntıya lâcivert veya siyah bir ipek püskül bağlanır. II. Mahmud devri mavi ipek püskülünün arkası uzun, önü kâkül gibi kısa ve oldukça genişti. Yüksekliğin muntazam görüntüsünün bozulmaması için fesin içi kartonla desteklenmiştir.

Genel görünüşü bu şekilde olan fes, ortaya çıkışından sonra padişahların istekleri doğrultusunda değişikliğe uğramış ve Abdülmecid döneminde küçülmeye başlayarak aşağı yukarı son zamanlardaki şeklini almıştır (mecidiye kalıp); Abdülaziz yayvan (aziziye kalıp), II. Abdülhamid ise daha dik bir fes (hamidiye kalıp) tercih etmiştir.[2] Her ne kadar mahmudiye olarak isimlendirilse de bu tip feslerin Abdülmecid (1839–1861) döneminde de kullanıldığını mezar taşlarındaki tarihlerden anlamaktayız. 1829 yılından sonra Osmalı'da kullanılmaya başlanan fes memur sınıfını temsil eden bir başlık türü olup üst kademeden olanların feslerinin alt kısmında süslü bir şerit (Kat. no: 208) veya üst kısmında birçok püskül (Kat. no: 10, 12, 15, 16, 19, 23, 25, 30) bulunmaktadır (Çizim 17–18).

---

[1] Reşat Ekrem Koçu, "Fes", **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları, 1967, s. 113–116.
[2] Hülya Tezcan, "Fes", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1995, c. 12, s. 415–416.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

20

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

1. Kat. no: 64, 1829–30, Fesçi Ahmed Ağa ibn-i Yunus oğlu Süleyman.
2. Kat. no: 110, 1829–30, Darphâne-i âmirede sahibayar Said Efendinin mahdumu *es-Seyyid Süleyman Hakkı Efendi*.
3. Kat. no: 69, 1831–32, Yakup Fâik Efendinin mahdumu *Muhammed Rauf*.
4. Kat. no: 217, 1832, Trabzonî Hilalîzâde Mustafa İzzet Efendi.
5. Kat. no: 299, 1832, Hâlâ asâkir-i mansûre-i Muhammed seraskeri Hüsrev Muhammed Paşa Efendimizin gulam ağalarından birinci alayın sağ kol ağası *Halil Ağa*.
6. Kat. no: 368, 1832–33, Üsküdar'da Atik Valide Cami-i şerifin başkâtibi Muhammed Emin Efendi.
7. Kat. no: 403, 1832–33, Rical-i devlet-i aliyyeden tezkire-i sanî Ali Râik Bey Efendinin daireleri hademelerinden vekilharç *Muhammed Hüsrev Ağa*.
8. Kat. no: 247, 1250/1834, Sâbıkan tersâne-i âmire emini tophâne-i âmire nezâreti tevcihiyle duhul-i tarik ve mir-i ilm-i hassa râddesiyle tekmil-i tarik iderek ve başkapucubaşı Çil Emin Ağazâde *Mustafa Arif*.
9. Kat. no: 302, 1250/1834, Trabzonî Marnel Muhammed kapudânın mahdumu *es-Seyyid Mustafa Efendi*.
10. Kat. no: 218, 1835–36, Muhammed Evliyâzâde.
11. Kat. no: 38, 1837, Darphâne-i âmire mektubî serhalifesi hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan es-Seyyid Muhammed Raşid Efendi.
12. Kat. no: 116, 1836–37, Hasan Efendizâde.
13. Kat. no: 186, 1836, el-Hâc Said Efendi mahdumu *Muhammed Emin Efendi*.

14. Kat. no: 303, 1836–37, Sâbıkan asâkir-i mansure-i Muhammediyye seraskeri devletlu Muhammed Hüsrev Paşa Hazretlerinin gulamı *Osman Ağa*.

15. Kat. no: 176, 1840, Kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu *Muhammed Fazlı Efendi*.

16. Kat. no: 344, 1840, Rütbe-i sâlise ricalinden muâvin mektubî hazret-i sadr-ı âlî Feyzullah Efendizâde Şefik Bey Efendinin mahdumu *Muhammed Fevzi Bey*.

17. Kat. no: 172, 1841–42, Kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu *Edhem İbrahim Efendi*.

18. Kat. no: 227, 1842, Muhimmat-ı harbiyede ambar emini Fethullah Efendinin mahdumu *Muhammed Tevfik Efendi*.

19. Kat. no : 304, 1842, Hâcegân-ı divân-ı hümâyundan sâbıkan Tokat Kalhânesi müdürü Hüseyin Bey.

20. Kat. no : 421, 1842, Mîr Yusuf.

21. Kat. no: 210, 1843, Sâbıkan tahmis nâzırı Hüseyin Ağa.

22. Kat. no: 16, 1843, Sancaktar İbrahim Ağanın mahdumu es-*Seyyid Hüseyin Efendi*.

23. Kat. no: 287, 1843, Trabzon tüccarı Süleyman Efendinin mahdumu *Ahmed Efendi*.

24. Kat. no: 244, 1844, Hacegân-ı divân-ı hümâyundan dahiliyye kalemi hülefasından Çil Emin Ağazâde *Mehmed Efendi*.

25. Kat. no: 252, 1260/1844, İhtisab ketebesinden Emin Efendinin mahdumu Âtıf Bey.

26. Kat. no: 31, 1845, Helvacı kethüdâsı Receb Ağa.

27. Kat. no: 306, 1845, Hayriyye tüccarlarından Galvazâde Hacı Hâşim Efendinin mahdumu *Süleyman Efendi*.

28. Kat. no: 76, 1846, Hacegândan Fâik Efendinin mahdumu *İbrahim Raşid Efendi*.

29. Kat. no: 350, 1847, Mahmud Ağanın mahdumu *Mehmed Sâid Efendi*.

30. Kat. no: 13, 1848–49, Dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Hasan Çelebizâde *es-Seyyid Ahmed Bey*.

31. Kat. no: 220, 1266/1849–50, Asâkir-i hassa-i cenab-ı şâhane binbaşılarından yaver-i harb hazret-i seraskeri Mehmed Zeki Efendi mahdumu *Mustafa Vedat Efendi*.

32. Kat. no: 81, (tarih ve isim yok).

Tip 10

19. yy.ın ortalarına tarihlenmekte olan (1835–36/1856) bu başlık türünden hazirede üç tane bulunmaktadır (Çizim 19). Bu başlık çeşidinin tüccarlar tarafından kullanıldığını kitabelerde geçen meslek isimlerinden anlayabilmekteyiz. Birinci taşta meslek adı geçmemektedir. Ama ikinci taşta medfunun "benderi"[1] üçüncü taşta ise "kapan-ı 'asl (bal kapanı)[2] tüccarlarından" olduğu yazmaktadır. Bu sarık çeşidinin ismini tam olarak bilememekteyiz ama zamanında esnaf ve tüccarların ağabâni sarık kullandığından kaynaklar bahsetmektedir:

"Bir çeşid beyaz bez olup üzerine safran sarısı ipek ile yapraklı dallar işlenmiştir. En güzelleri Bursa'da yapılmış olan, "Bursa ağabânisi" diye aranmıştır.

Ağabâniden sarık, yorgan yüzü, boğça, bebek kundağı yapılmıştır. Ağabani sarık saranlar da esnaf tabakası, tüccar olmuşdur ve onların günlük hayat içinde alâmeti fârikaları sosyal sınıflarını bildiren nişanları olmuştur"[3]

1 **2** **3**

[1] Bender: Ticaretgâh olan iskele, liman, kasaba ve şehir hakkında kullanılır bir tâbirdi. Bendergâh, bendergeh de bu makamda istimal olunurdu. Mehmet Zeki Pakalın, "Bender" **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1993, c. I, s. 203.
[2] Kapan: Yiyecek ve giyecek şeylerin toptan satıldığı yerler hakkında kullanılır bir tâbirdir. "Balkapanı", "Unkapanı", "Yağkapanı" gibi satılan şeylerin isimleriyle birlikte de kullanılırdı. Mehmet Zeki Pakalın, "Kapan", a.g.e., c. II, s. 164.
[3] Reşat Ekrem Koçu, "AĞABANİ", **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Ankara: Sümerbank Kütür Yayınları, 1967, s. 10.

1. Kat. no.: 138, 1835-36, Mukaddeman saray-ı hümâyunda vâkı göz bekçiler ocağından Mora salyaneciliği ile çirağ buyurulmuş olan Mudurlulu es-Seyyid Muhammed Ağa.

2. Kat. no: 292, 1838, Benderi es-Seyyid el-Hâc Muhammed Ağa.

3. Kat. no: 141, 1856, Kapan-ı ‘asl tüccarlarından Tulumbacızâde es-Seyyid Muhammed Emin Efendi.

Tip 11

19. yy.ın üçüncü ve dördüncü çeyreğine (1852/1897–98 arası) tarihlenmekte olan bu tip fesli mezar taşlarından hazirede on altı tane bulunmaktadır (Çizim 20). Abdülmecid, Abdülaziz ve Abdülhamid dönemine ait olan bu fesler yine kullanıldıkları döneme göre mecidiye, aziziye ve hamidiye fes olarak isimlendirilmektedir. Bu fesler yukarıya doğru genişlemekte olup alt ve üst kısmı arasındaki mesafe daha kısadır.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

1. Kat. no: 174, 1852, Hâlâ teşrifatî-i dîvân-ı hümâyun Nazif Beyefendi emekdarlarından *el-Hac Ahmed Ağa*.

2. Kat. no: 241, 1854–55, Cidde defterdârı Mehmed Şakir Efendizâde Ahmed Bey Efendinin mahdumu *Ali Bey*.

3. Kat. no: 342, 1854–55, Reisülküttab-ı esbak Seyyid Efendi merhumun hemşiresi hanım efendinin kethüdâsı Mahmud Ağa.

4. Kat. no: 11, 1856, Kapıçukadarı Süleyman Ağanın mahdumu *İsmail Hakkı Efendi*.

5. Kat. no: 108, 1856–57, Masârifât muhasebecisi müteveffa Râşid Beyin ağalarından Hasan Ağanın mahdumu *Muhammed Nedim Efendi*.

6. Kat. no: 238, 1856, Vâhid Paşanın mahdumu *Sâib Bey*.

7. Kat. no: 334, 1856, Ricali devlet-i aliyyeden Rumeli masârifât muhasebecisi es-Seyyid Muhammed Râşid Beyefendinin ağvatından kassab *Muhammed Ağa*.

8. Kat. no: 347, 1857–58, Nalbur Ömer Efendinin mahdumu *Ali Rıza Efendi*.

9. Kat. no: 26, 1858, (isim yok).

10. Kat. no: 269, 1858, Muhammed.

11. Kat. no: 430, 1859, İmameciler esnafından Abdülhamid.

12. Kat. no: 44, 1859–60, Ali Bey.

13. Kat. no: 111, 1862, Râkım.

14. Kat. no: 167, 1865, Müteyahhirân hacegân-ı dîvân-ı humâyunda ve defterhâne-i hâkânî kuyudât odası kudemay-ı hulefâsından es-Seyyid Mustafa Besim Efendi .

15. Kat. no: 369, 1897–98, Yaverân-ı hazret-i şehr-yârîden erkan-ı harbiye-i bahriye reisi Faik Paşanın peder-i muhteremi *Hasan Rıfat Efendi*.

16. Kat. no: 161, (tarih yok), Eşrâf-ı kudâtdan merhum Seyyid Mustafa Enîs Efendizâde meclis-i vâlâ tahrirat odası hülafası mütehayyirâtdan *Seyyid Mehmed Emin Efendi*.

Tip 12

18. y.y.ın ikinci çeyreğinin ortalarından 19. y.y.ın birinci çeyreğinin ortalarına kadar (1735–36/1817–18) tarihlenmekte olan bu tip hotozlu mezar taşından hazirede yedi tane bulunmaktadır. Birinci grubu oluşturan bu tip hotozlu mezar taşları hazirede bulunan en erken örneklerdir. İnce, uzun ve son derece sade bir boyna sahip olup boynun orta kısmında kademe sağlayan ve etrafını dolaşan bir geçiş vardır (Çizim 21). Hotozların üst kısımları düzdür. Osmanlı kadın mezar taşları genelde tezyinatlarıyla erkek mezar taşlarından ayrılırlar fakat 16. yy.da ve daha sonraki dönemlerde başlıklı mezar taşları da kullanılmıştır. 16. yy.da fesli kadın şâhideleri 18. yy. dan itibaren hotozlu taşlar kullanılmaya başlanmıştır.[1] İlk dönemde son derece sade olan bu hotozlu taşlar zamanla daha müzeyyen hâle gelmişlerdir. Özellikle boyun kısımlarında çiçekler ve gerdanlık gibi takılar yer almaya başlamıştır.

1 **2** **3** **4**

[1] Reşat Ekrem Koçu, "Fes, Kadın Fesi", **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları, 1967, s. 116.

5 **6** **7**

1. Kat. no: 50, 1735–36, Zeynep Kadın.
2. Kat. no: 143, 1738–39, Nimetî Hatun.
3. Kat. no: 97, 1739, Şerife Rabia.
4. Kat. no: 191, 1772–73, Fatma Hanım.
5. Kat. no: 316, 1775, Sermevlüdhân hazret-i şehriyarî merhum Muhammed Sadık Efendinin kerimesi *Hatice Molla*.
6. Kat. no: 204, 1795–96, Zahide Sultan merhumenin teberdâr kethüdâsı Emin Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*.
7. Kat. no: 100, 1817–18, Vefâ Kasım Seyyid Ömer Efendinin kerimesi *Emine Monla*.

Tip 13

18. yy.ın ikinci çeyreğinin ortalarından 19.yy.ın üçüncü çeyreğinin ortalarına kadar (1738–39 / 1862) tarihlenmekte olan bu tip hotozlu mezar taşından hazirede yirmi altı tane bulunmaktadır. Üçüncü grubu oluşturan bu hotozların boyunları daha kısa ve tezyinatsız olup hotozların alt kısmında sadece küçük yuvarlak bir çıkıntı bulunmaktadır (Çizim 22). Hotozların üst kısmı iki tanesi hariç (Kat. no: 2, 420) kademelidir.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25 **26**

1. Kat. no: 209, 1738–39, Fatma Dudu.
2. Kat. no: 61, 1739, Mekâda türbedârı Ahmed Ağa kerimesi *Aişe Hanım*.
3. Kat. no: 313, 1813, Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendinin hafidesi *Şerife Rukiyye Lebibe Hanım*.
4. Kat. no: 235, 1818–19, İbrahim Ağanın kerimesi *Şerife Emine Hanım*.
5. Kat. no: 73, 1821, Yağlıkçızade el-Hâc es-Seyyid İsmail Efendinin kerimesi *Şerife Fatma Hanım*.
6. Kat. no: 134, 1821–22, Ondokuz Ağanın kerimesi *Hafize Hanım*.
7. Kat. no: 375, 1822, Hâcegândan ve âmedi hulefasından es-Seyyid Ahmed Akif Efendinin kerimesi Mihaliçli merhume Emine Hanımın hafidesi *Şerife Saliha Redâyî Hanım*.
8. Kat no: 420, 1823–24, Trabzonî Pir Hocanın kerimesi *Cedide Hanım*.
9. Kat. no: 380, 1824–25, Ulema-i kibardan Hasan Efendinin yeğeni Süleyman Efendinin kerimesi *Fatma Hanım*.
10. Kat. no: 366, 1827, Esbak meyve-i terkemekçisi el-Hâc Muhammed Derviş Ağanın kerimesi *Süeda Hanım*.
11. Kat. no: 425, 1827, Tersâne-i âmire kapudanlarından Trabzonî el-Hâc Kara Alizâde Osman Kapudan kerimesi *Fatma Hanım*.

12. Kat. no: 35, 1831–32, Toscalı Muhammed Ağanın kerimesi *Aliyye Hanım*.

13. Kat. no: 27, 1834, Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi *Fatma Saniye Hanım*.

14. Kat. no: 8, 1836, Süleymaniye aşçıbaşı es-Seyyid Ali Beyin kerimesi *Şerife Esma Hanım*.

15. Kat. no: 168, 1837–38, Said Efendinin dohteri *Aişe Sıdıka Hanım*.

16. Kat. no: 151, 1839, Sudûr-i ‘izâmdan Esad Efendinin kerime-i muhteremesi *Fâtımatü'z-Zehra Hanım*.

17. Kat. no: 57, 1839–40, Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi *Aişe Raife Hanım*.

18. Kat. no: 2, 1841–42, Yakovalı İbrahim Efendinin zevcesi *Hadice Atiyye Hanım*.

19. Kat. no: 109, 1843–44, el-Hâc İbrahim Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*.

20. Kat. no: 6, 1844–45, Topuzluzâde Vodin eyâleti reisi Mehmed Râif Bey Efendinin kerimesi *Emine Sâye Hanım*.

21. Kat. no: 438, 1844-45, Trabzonî Hacı … Süleyman Efendinin kerimesi *Mihri Hanım*.

22. Kat. no: 78, 1846–47, Hacegândan Fâik Efendinin kerimesi *Ayşe Refika Hanım*.

23. Kat. no: 33, 1847, Tahterevancıbaşı es-Seyyid Mehmed Ağanın kerimesi Şerife Fatma Hanım… cariyesi *Zibfer Kalfa*.

24. Kat. no: 348, 1853, Trabzon tüccarından el-Hâc Hasanzâde Süleyman Efendi kerimesi *Feride Hanım*.

25. Kat. no: 343, 1859, Nalbur Ömer Efendinin kerimesi *Rahime Fatma Hanım*.

26. Kat. no: 363, 1862, Evkaf-ı hümayun mahlulât odası ketebesinden Hasan Efendinin kerimesi *İsmet Hanım*.

Tip 14

18. yy.ın üçüncü çeyreğinin sonlarından 19. yy.ın birinci çeyreğinin sonlarına kadar (1772–73/1825) tarihlenmekte olan bu tip hotozlu mezar taşlarından hazirede yedi tane bulunmaktadır. İkinci gurubu oluşturan bu taşlar form açısından birinci gurubun benzeri olmakla beraber boyun kısımları çiçekler ve takılarla bezenmiştir.

1

2

3

4

5

6

7

1. Kat. no: 282, 1772–73, Ruveyda.
2. Kat. no: 277, 1785–86, Şerife --- Hanım.
3. Kat. no: 103, 1798, Sâbıkan Akhisar a‘yânı silahşorân-i hassa es-Seyyid Abdi Bey Efendinin kerimesi *Şerife Emine Hanım*.
4. Kat. no: 14, 1808, Müderrisîn-i kiramdan Uryânîzâde Muhammed Arif Efendinin kerimesi *Emetullah Kadın*.
5. Kat. no: 49, 1810, Tatarbazarcıklı Hafız Ahmed Ağanın kerimesi *Aişe Sıdıka Hanım*.
6. Kat. no: 181, 1812, Emine.
7. Kat. no:148, 1825, Hamide Hanım.

Tip 15

19. yy.ın birinci ve ikinci çeyreğine tarihlenmekte olan (1809–10/1843) bu tip hotozlu mezar taşından hazirede dört tane bulunmaktadır. Dördüncü gurubu oluşturan bu hotozlar form açısından üçüncü gurubun benzeridirler ama onlara nazaran daha müzeyyen olan bu taşların boyun kısımlarında çiçek ve takılar bulunmaktadır. Kademeli olarak yükselen bu hotozların üst kısımları da boş bırakılmayarak tezyin edilmiştir.

1

2

3

4

1. Kat. no: 229, 1809–10, Ağa karakulağı merhum İbrahim Ağanın kerimesi *Aişe Sıdıka Hanım*.

2. Kat. no: 199, 1818–19, Abdülcabbar Süleyman Beyin kerimesi *Fatma Hanımefendi*.

3. Kat. no: 189, 1819, Seyyid Osman Efendinin kerimesi *Şerife Fatma Hanım*.

4. Kat. no: 267, 1843, Fatma Fitnat.

Tasnif Dışı Tipler

Bu kısımda bir tipoloji oluşturmak için sayısı yeterli olmayan başlık türleri kronolojik olarak sıralanmıştır. Bu taşlar 18. yy.ın başlarından 19. y.y.ın ikinci çeyreğinin başlarına kadar (1705–06/1828) tarihlenmektedir (Çizim 23–35).

1

2

3

4

5

6

7

8

9 **10** **11** **12**

13 **14**

1. Kat. no: 173, 1705–06, Derviş Mehmed.
2. Kat. no: 9, 1724–25, Cezayirli Hasan Kapudanzâde.
3. Kat. no: 364, 1726–27, Mehmed Said.
4. Kat. no: 163, 1728–29, Emetullah Kadın.
5. Kat. no: 422, 1746–47, Kaftancı Hüseyin Çelebi.
6. Kat. no: 428, 1750–51, Dramalı Halil Ağa.
7. Kat. no: 67, 1775, Çirbaşı Receb Ağazâde *Mustafa Ağa*.

8. Kat. no: 309, 1777, Cemil Mustafa Bey.
9. Kat. no: 329, 1779–80, Boşnak Hüseyin Ağa.
10. Kat. no: 315, 1809–10, Fesçi Seyyid Muhammed Ağa.
11. Kat. no: 12, 1815–16, Üçüncü bölüğün mütevellisi Salih Odabaşı Ağa.
12. Kat. no: 384, 1815-16, Konyalı mesci altıncı bölüğün Seyyid Mustafa Odabaşı.
13. Kat. no: 274, 1817–18, Kastamonulu yirmi yedi bölüğün Salih Alemdâr Ağa.
14. Kat. no: 137, 1828, (isim yok).

4.2.2. Başlıksız Şâhide Tipolojileri

Tip 1

16. yy.ın son çeyreğinden 19. yy.ın üçüncü çeyreğine kadar (1571–72/1869) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede yirmi iki tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru hafifçe genişleyen silindir veya sekizgen (Kat. no: 188 ve 208) şeklindedir. Bu şâhideler sahip oldukları form sebebiyle üstüvanî (silindirik) olarak isimlendirilir (Çizim 36–40). Taşların üst kısmı yuvarlak, düz veya hafif yukarıya doğru sivriltilmiştir. Taşların on dört tanesinde celî sülüs sekiz tanesinde ise celî talik hat kullanılmıştır. Boyları 65 ila 200 cm. arasında değişmektedir. Bu şâhide formu hem erkekler hem de kadınlar için kullanılmıştır.

1 **2** **3** **4** **5**

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

1. Kat. no: 273, 1571–72, Muallim-i Sultan Selim Hân-i Sanî Hoca Ataullah Efendi.
2. Kat. no: 129, 1593–94, *Mustafa* bin İbrahim.
3. Kat. no: 127, 1594–95, Lala Ramazan Paşa.
4. Kat. no: 230, 1602–03, Şems Efendi.
5. Kat. no: 126, 1604–05, Lala.
6. Kat. no: 130, 1614–15, Mehmed Sadık.
7. Kat. no: 188, 1686–87, Havva.
8. Kat. no: 259, 1713–14, Mîr-i piyade Osman Ağanın validesi.
9. Kat. no: 7, 1730–31, Kasımpaşalı Cerrah el-Hâc Muhammed.
10. Kat. no: 91, 1810, Eşrâf-ı kudâttan Muhammed Said Efendi ibn-i el-Hâc Hasan Efendi.
11. Kat. no: 170, 1830, Zecriye kâtibi Manastırlı el-Hâc Numan Efendi.
12. Kat. no: 426, 1843, Şeyh Halil Efendi.
13. Kat. no: 1, 1849–50, Süleymaniye Aşçıbaşısı Ali Bey.
14. Kat. no: 192, 1852, Saray-ı hümâyun yağlıkçıbaşı Mustafa Ağa.
15. Kat. no: 281, 1855, Rical-i devlet-i aliyyeden hariciyye katibi Vefalızâde Şefik Beyefendinin zevcesi *Fatma Melek Hanım*.
16. Kat. no: 72, Divan-ı hümâyun kalemi hulefasından es-Seyyid Ahmed Şemseddin Efendinin validesi *Şerife Aişe Sıdıka Hanım*.

17. Kat. no: 198, 1862, Sadr-ı esbak merhum Hüsrev Muhammed Paşanın imamı eşrâf-ı kudâttan *es-Seyyid Osman Efendi*.

18. Kat. no: 264, 1863, Metruk meclis muhasebe azasından Münire Sultan aliyyetü'ş-şân hazretlerinin kethüdâsı Mehmed Şakir Efendinin mahdumu *Ali Hâdi Bey*.

19. Kat. no: 285, 1863, Vefâlızâde zâdesi rikâb-ı şâhane kapucubaşılarından Hâc Şemseddin Beyfendinin kerimesi ve ricâl-i devlet-i alîden Manastır defter-i bârî esbak müteveffa Haşim Beyin halilesi *Emine Hanım*.

20. Kat. no: 152, 1869, Eşrâf-ı kudâttan Mustafa Enîs Efendinin halilesi *Münire Hatun*.

21. Kat. no: 128, (tarih yok), *Halime Hatun* dâye-i Sultan Muhammed Han.

22. Kat. no: 208, (tarih yok), Seyyid Abdullah.

Tip 2

17. yy.ın ilk çeyreğinden 18. yy.ın ilk çeyreğinin sonuna kadar (1625–26/1721) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede on iki tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişleyip üst kısımda sivri kemer şeklini almaktadır (Çizim 41–42). Bazı taşların uç kısımları hafif sivri bir çıkıntıya sahiptir. Boyları 29 ila 121 cm. arasında değişmektedir. Taşlar son derece sade olup kitabelerin çoğu yazı tarhına bile sahip değildir. Şâhidelerin bir tanesinin üst kısmında tezyinat bulunmaktadır (Kat. no: 70, Çizim 43). Taşların on tanesinde celî sülüs bir tanesinde de celî talik hat kullanılmıştır. Bu şâhide formu genelde kadınlar için kullanılmıştır. Hazirede bulunan on iki taşın onu kadınlara iki tanesi ise erkeklere aittir (Kat. no: 99–101).

1 **2** **3**

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1. Kat. no: 305, 1625–26, *Fatma Hatun* bint-i Veli kethüdâ.
2. Kat. no: 99, 1654–55, İbn-i Hüseyin Çavuş Selanikli.
3. Kat. no: 260, 1679–80, Bint-i İbrahim Paşa *Fatma Hanım*.
4. Kat. no: 88, 1697, *Rabia* bint-i Muhammed.
5. Kat. no: 101, 1711–12, Seyyid Muhammed Ağa.
6. Kat. no: 123, 1712–13, Kezban Hatun.
7. Kat. no: 133, 1713–14, *Tekirdağlı Emine* bint-i Hacı Ali Odabaşı.
8. Kat. no: 65, 1717, Fahri Hatun.
9. Kat no: 162-A, 1718–19, Muhammed Ağa.
10. Kat no: 122, 1721, Aişe Hatun.
11. Kat no: 70, (tarih yok), Afife Kadın.
12. Kat. no: 433, (tarih yok), Mîr-i piyade Osman Ağanın kerimesi *Afife Hatun*.

Tip 3

17. yy.ın son çeyreğinden 18.yy.ın ortalarına (1672–73/1750–51 arası) kadar tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede sekiz tane bulunmaktadır. Bu şâhideler benlik duygusunu arttıran ve kendilerini halktan ayıran özel giysi ve sembollere itibar etmemiş olan[1] Melâmi tarikatı tarafından kullanılmıştır. Bu taşlara "Bî-ser ü pâ" (başsız ayaksız) denilmektedir.[2] Şâhideler alttan yukarıya doğru hafif genişleyen köşeli bir gövdeye sahip olup ön yüzünde alt ve üst kenarları pahlanmış kitabesi bulunmaktadır (Çizim 44). Taşların altı tanesinde celî sülüs, iki tanesinde ise celî talik (Kat. no: 23, 105) hat kullanılmıştır. Boyları 75 ila 190 cm. arasında değişmektedir. Bu şâhide formu erkekler için kullanılmıştır. Çünkü hazirede bulunan sekiz taşın hepsi erkeklere aittir.

1 **2** **3** **4**

[1] Ekrem Işın, "Melâmilik", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. 5, s. 381.

[2] "Hacı Bayram-ı Veliden sonra tarikatı; Şemsiye-i Bayramiyye (Akşemseddin kolu), Melâmiyye-i Bayramiyye (Bıçakcı Ömer Dede Kolu) ve İnce Bedreddin'in kurduğu bir şube ile üçe ayrılmıştı. Bunlardan Melâmiler, devlet tarafından sıkı takibe alınmış, başta Oğlan Şeyh İsmail Ma'şuki ve Bosnalı Hamza Balî olmak üzere çeşitli şeyhler idam olunmuştur. Çok sayıda şehid verdikleri için, Melâmiler, özellikle Hamzavîler mezar taşlarını, başları kesik, kolları ve ayakları kırık olarak yapmaya başlamışlardı. İşte bu mezar taşlarına, "Melâmi Taşı" veya "Bî-ser ü pâ" (Başsız ve Ayaksız) denir. Bu, Melâmilerin, başsız, ayaksız olduklarını, yani canlarından geçtiklerini, kendilerini tamamen Allah'a teslim ettiklerini bildirir." Ethem Cebecioğlu, "BÎ-SER Ü PÂ", **Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü**, Ankara: Rehber Yayınları, 1997, s. 159–60.

5 **6** **7** **8**

1. Kat. no: 105, 1672–73, Mustafa.
2. Kat. no: 118, 1712–13, Mütevelli Mahmut Ağa.
3. Kat. no: 251, 1713–14, el-Hâc Süleyman Efendi.
4. Kat. no: 297-A, 1717, Üskübî Ahmed Çelebinin oğlu *Yusuf*.
5. Kat. no: 87, 1728–29, *Kanlıcalı Numan Efendi* ibn-i Salih Efendi.
6. Kat. no: 23, 1733–34, el-Hâc Yahya.
7. Kat. no: 354, 1743, Zülüflüler Hocası eş-Şeyh el-Hâfız Muhammed Nakşibendî.
8. Kat. no: 406, 1750–51, Beyşehri müftüsüzâde müderrisîn-i kiramdan Muhammed Said Efendi.

Tip 4

18. yy.ın başından 19. yy.ın ortalarına (1706–1842 arası) kadar tarihlenmekte olan bu şâhideden hazirede altı tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru hafif genişleyip, tepe noktasında ovalleşmekte olup en üst kısmında boğumlu, yuvarlak topuz bulunmaktadır (Çizim 45–46). Boyları 83 ile 164 cm. arasında değişmektedir. Taşların beş tanesinde celî sülüs, bir tanesinde ise mâil yazım celî talik (Kat. no: 195) hat bulunmaktadır. Bu şâhide formu hem bayan hem de erkekler için kullanılmıştır. Hazirede bulunan beş taştan ikisi kadın ikisi erkek için kullanılmış olup iki tanesi de isimsiz ve tarihsizdir.

1 **2** **3** **4**

5 **6**

1. Kat. no: 20, 1706, Mükabele-i süvari başhalifesi kara halife *Muhammed Efendi* ibn-i Musa.

2. Kat. no: 219, 1798–99, Baş muhasebe kaleminin altıncı halifesi Yusuf Aziz Efendi.

3. Kat. no: 15, 1836–37, Merhum el-Hâc İbrahim Ağanın kerimesi *Dervişe Şerife Şefika Hanım*.

4. Kat. no: 255, 1842, Serbevvâbîn Çil Emin Ağazâde Mustafa Ağa halilesi ve Ahmed Beyin validesi *Fatma Lebgüzar Kadın*.

5. Kat. no: 195, (tarih ve isim bulunmamaktadır).

6. Kat. no: 201, (tarih ve isim bulunmamaktadır), Baş muhasebe kalemi hulefalarından üçüncü halife ---.

Tip 5

18. yy.ın ikinci çeyreğinden dördüncü çeyreğinin başına kadar (1735–1779 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede on dört tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişleyen ve tepe noktası üçgen şeklini alan veya kenarlarında birer tane küçük ortada ise daha büyük ve üst kısmı hafif daraltılarak uzatılmış bir kubbeyi andıran yarım daire şeklinde üç çıkıntıdan oluşmaktadır (Çizim 47–48). Bu tip kendi arasında da gruplandırılabilmektedir. Birinci grubu sağında ve solunda genelde bitkisel motiflerin bulunduğu yarım daire şeklinde istiridye formundan bir sıra mukarnasla tepelik kısmına geçişin sağlandığı tip oluşturmaktadır (Kat. no: 30, 42, 253, 268, 289, 294, 381, 429). İkinci grupta bir sıra mukarnastan sonra tepelik kısmı bulunmaktadır (Kat. no: 36, 205, 408). Üçüncü grup ise istiridye formundan tepelik kısmına geçilen taşlardır (Kat. no: 63, 393, 390) Boyları 110 ila 194 cm. arasında değişmektedir. Taşların hepsinde düz yazım celî sülüs hat kullanılmıştır. Bu şâhide formu genelde kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan on dört taşın on biri kadınlara bir tanesi ise erkeğe aittir.

1 **2** **3** **4**

5

6

7

8

10

12

9

10

11

12

13 **14**

1. Kat. no: 63, 1734–35, Hatice Kadın.
2. Kat. no: 294, Zeyneb Kadın ibn-i *Hâc İbrahim*.
3. Kat. no: 42, 1738–39, Emine Saliha.
4. Kat. no: 30, 1739, Ümmü Gülsüm Hatun.
5. Kat. no: 429, 1740–41, Şehide Zâhide Hanım.
6. Kat. no: 289, 1739–40, Hatice.
7. Kat. no: 381, 1741–42, Sâbıkan cebecibaşı Sarı Abdullah Paşa merhumun zevcesi *Fatma Hatun*.
8. Kat. no: 36, 1743–44, Fatma ibn-i Dürrî Ahmed Efendi.
9. Kat. no: 393, 1743–44, Ayşe Hanım.

10. Kat. no: 205, 1753, Mühürdar el-Hâc Muhammed Efendinin validesi *Ayşe Hatun*.

11. Kat. no: 408, 1748–49, Fatma Hatun.

12. Kat. no: 268, 1753, Saray-ı cedid-i âmirede hâlâ müsahib Küçük Mehmed Ağanın mutekası nalbur Hacı İsmail zevcesi saraylı *Hadice Hatun*.

13. Kat. no: 390, 1760, Fatma Hatun.

14. Kat. no: 253, 1779, Sâbıkan dergâh-ı âli yeniçeri ağası Osman Ağanın kerimesi *Aişe Hanım*.

Tip 6

18. yy.ın ortalarından 19. yy.ın ortalarına kadar (1746–47/1845–46 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede yirmi beş tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru hafif genişlemekte ve tepe noktasında üçgen oluşturmakta olup son derece sade ve tezyinatsız bir forma sahiptir (Çizim 49–50). Boyları 54 ila 195. cm. arasında değişmektedir. Taşların hepsinde düz yazım celî sülüs hat kullanılmıştır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır diyebiliriz çünkü yirmi beş taşın yirmi tanesi kadınlara dört tanesi de erkeklere (Kat. no: 66, 135, 399, 427) aittir. Taşlardan bir tanesinin isim ve tarih kısmı kırıktır.

1 **2** **3** **4**

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1. Kat. no: 427, 1746–47, el-Hacı Ali.
2. Kat. no: 66, 1755–56, Vefâlı Kasımpaşalı Cerrah Hacı Hüseyin Ağa.
3. Kat. no: 356, 1802, Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin validesi *Aişe Hatun.*
4. Kat. no: 353, 1803, Ağakapısı imamı Emin Efendinin zevcesi *Hanife Hatun.*
5. Kat. no: 469, 1804, Nâile Hanım.
6. Kat. no: 221, 1809–10, Uruscuklu Yeniçeri Ağası Mustafa Ağanın kerimesi *Şerife Zeynep Hatun*.
7. Kat. no: 374, 1810, Süleymaniye vakfı … Feyzullah Rafet Efendinin teyzesi *Şerife Aişe Hatun*.
8. Kat. no: 391, 1811–12, Şeyh Vefâ Hamamı ustalarından *Zeyneb* bint-i Mustafa.
9. Kat. no: 197, 1813, Attar es-Seyyid Abdullah Efendinin kerimesi *Şerife Aişe Hanım*.
10. Kat. no: 71, 1817–18, Ispartalı Boğazcı Mehmed Ağanın zevcesi *Fatma Hatun.*
11. Kat. no: 179, 1817–18, Mîr-i mîran-ı kiramdan Vidinli İsmail Paşanın cariyesi *Hâtem Kadın*.
12. Kat. no: 321, 1822, Vefâlı Yağlıkçı Seyyid el-Hâc Ağanın zevcesi *Nefise Hatun*.
13. Kat. no: 296, 1823, Haffaf İsmail Ağanın zevcesi *Şerife Emetullah Hatun*.
14. Kat. no: 396, 1823, eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Aişe Hanım*.
15. Kat. no: 372, 1826, Başmuhasebe kalemi ketebelerinden sâbıkan kazar emini Seyyid Ali Beyin halilesi *Şerife Hatice Hanım*.
16. Kat. no: 399, 1829, Sâbıkan Hatapkapusu kethüdası Sinesonlu Hacı Hasan Ağa.

17. Kat. no: 135, 1830-31, Sâbıkan ordu ve livâ-i şerif şeyhi Kırîmî el-Hâc Halil Efendi.

18. Kat. no: 340, 1834–35, el-Hâc Hasan Ağanın kerimesi *Habibe Hatun*.

19. Kat. no: 411, 1834–35, el-Hâc Ebubekr Efendinin kerimesi *Hafize Hatun*.

20. Kat. no: 182, 1835, Devletlû Arapzâde el-Hâc Hamdullah Molla Efendimizin duhancıbaşısı Edhem Ağanın zevcesi *Hadice Hanım*.

21. Kat. no: 37, 1837, Tosyalı tacir Kara Muhammed Ağanın kerimesi *Fatma Hanım*.

22. Kat. no: 84, 1837, Tosyalı tacir Kara Muhammed Ağanın ehli *Emine Hanım*.

23. Kat. no: 85, 1838–39, Hatice Hatun.

24. Kat. no: 417, 1845-46, Şemseddin Monla Gürani müezzini attar es-Seyyid İsmail Efendinin halilesi *Aişe Kadın* .

25. Kat. no: 462, (tarih ve isim yok).

Tip 7

18. yy.ın ortalarına tarihlenmekte olan (1747/1756–57) bu tip şahideden hazirede dört tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişlemekte olup üst kısmında yarım daire şeklinde üç tane çıkıntı bulunmaktadır (Çizim 51). Ortada bulunanı diğerlerinden daha geniş ve yüksektir. Boyları 48 ila 180 cm. arasında değişmektedir. Birinci taş (Kat. no: 404) diğerlerine göre daha ince ve uzundur. Taşların hepsinde düz yazım celî sülüs hat kullanılmıştır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır diyebiliriz çünkü dört taşın üçü kadınlara aittir.

1 **2** **3** **4**

1. Kat. no: 404, 1747, Rukiyye Hatun.
2. Kat. no: 331, 1754–55, Hoca Emine Hatun.
3. Kat. no: 74, 1756–57, Kitabcı el-Hâc Ali'nin hatunu *Hatice Hatun*.
4. Kat. no: 440, (tarih ve isim yok).

Tip 8

18. yy. ın üçüncü çeyreğinin ortalarından 19. yy.ın ikinci çeyreğinin ilk yıllarına kadar (1764–1826 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede on iki tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişlemekte olup üst kısımda üçgen oluşturmaktadır. Taşların teslim levhasının sağında ve solunda köşebentler bulunmakta olup yatay bir bordürden sonra tepe noktada etrafı barok tarzda tezyin edilmiş içerisinde meyve dolu tabakların veya bitkisel motiflerin bulunduğu tepelik kısmı vardır. Boyları 114 ila 225 cm. arasında değişmektedir. Taşların hepsinde düz yazım celî sülüs hat bulunmaktadır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan on iki taşın on biri kadınlara aittir. Bir tanesinde kırık olduğu için tarih ve isim yoktur.

1 **2** **3** **4**

5

6

7

8

9

10

11

12

1. Kat. no: 271, 1764, Saraylı el-Hâce Fatma Kadın.
2. Kat no: 301, 1765, Sâbıkan Şeyh Vefâ merhum mütevellisi olan Genç Muhammed Ağanın kerimesi Emine Hatun bint-i Ayşe.
3. Kat. no: 276, 1768, Mahmud Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendinin halilesi ve kaşıkçı Mustafa Efendi merhumun kerimesi Hacı Afife Hatun.
4. Kat. no: 298, 1779–80, Nefise Hatun.
5. Kat. no: 389, 1780–81, Duhan tüccarlarından İskeçelili Hacı Seyyid Süleyman Ağanın zevcesi Emine Hatun.
6. Kat. no: 284, 1790, Yeniceli Vefâlı Hacı İsmail Ağanın kerimesi Şerife Havva Hatun.
7. Kat. no: 318, Vefâlı merhum el-Hâc İsmail Ağanın halilesi Çelebi kapudan es-Seyyid Muhammed Ağanın kerimesi Şerife Fatma Hatun.
8. Kat. no: 353, 1803, Ağa kapısı imamı Emin Efendinin zevcesi Hanife Hatun.
9. Kat. no: 263, 1812, Âkile Hanım bint-i Ebubekir Ağa.
10. Kat. no: 338, 1821–22, Attar Seyyid Osman Efendinin zevcesi Şerife Zübeyde Hanım.
11. Kat. no: 89, 1826, Sultan Süleyman Camii Şerif imaret aşçıbaşısı Ali Beyin validesi Şerife Emine Hanım.
12. Kat. no: 468, Tarih ve isim yok.

Tip 9

18. yy.ın üçüncü çeyreğinin ortalarından 19. yy.ın başına kadar (1765–1802 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede dört tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişlemekte olup tepe kısmında hareketli bir forma sahiptir. Tepe kısımlarının içleri müzeyyen olup uç noktalarında çıkıntı bulunmaktadır (Çizim 52). Boyları 125 ila 191 cm. arasında değişmektedir. Taşların hepsinde düz yazım celî sülüs hat kullanılmıştır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır. Hazirede bulunan dört taş kadınlara aittir.

1 **2** **3** **4**

1. Kat. no: 242, 1788, Darphâne-i amire nâzırı Yusuf Ağanın halilesi *Zeliha Hanım*.
2. Kat. no: 261, 1781, Gazi Sultan Mustafa Han hazretlerinin kerime-i muhteremeleri ismetlu Şah Sultan âliyetü'ş-şân hazretlerinin ebesi *Ebezâde Fatma Hatun*.
3. Kat. no: 291, 1765, Saraylı Fehim Fatma Kadın.
4. Kat. no: 424, 1802, Yağlıkçı Hacı İbrahim Ağanın cariyesi.

Tip 10

19. yy.ın başından, 20. yy.ın başına (1800–1900) arası) kadar tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede yirmi tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarı doğru genişlemekte olup üst kısımda kase içerisinde meyvelerin veya vazodan çıkan natüralist üslupta çiçeklerin bulunduğu etrafı barok üslupta çevrelenmiş tepelik kısmı bulunmaktadır (Çizim 53). Taşların tamamının kenarları düzdür. Boyları 111 ila 255 cm. arasında değişmektedir. Taşların on sekiz tanesinde düz yazım celî sülüs, iki tanesinde ise biri düz (Kat. no: 265) diğeri mâil olmak üzere celî talik (Kat. no: 293) hat bulunmaktadır. Bu şahide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan yirmi taş kadınlara aittir.

1 **2** **3** **4**

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

1. Kat. no: 297, 1800–01, Rikâb çukadârı es-Seyyid Halil Ağanın zevcesi *Şerife Zeyneb Hatun*.

2. Kat no: 55, 1805, Sâbıkan Mekke-i Mükerreme kadısı Muradzâde es-Seyyid Muhammed Efendinin kerimesi *Şerife Rukiye Hanım*.

3. Kat. no: 224, 1806–07 Vefâ kâtibi merhum Abdurrahman Efendi kerimesi *Şerife Esma Hanım*.

4. Kat. no: 376, 1807, Emine Hatun.

5. Kat. no: 166, 1810, es-Seyyid el-Hâc Ahmed Ağanın kerimesi *Şerife Saliha Hatun*.

6. Kat. no: 58, 1811, Kiracıbaşı Seyyid Abdullah Ağanın zevcesi *Hatice Hatun*.

7. Kat no: 150, 1812, Sâbıkan Bosna Valisi Hüsameddin Paşa hazretlerinin kerime-i muhteremleri Fatma Uluvve Hanımın dadısı *Leftâre Kadın*.

8. Kat no: 262, 1812, Sadr-ı esbak el-Hâc Koca Yusuf Paşa birâderzâdesi müderrisîn-i kiramdan Kâmil Bey halileleri *Hodâded Kadın*.

9. Kat. no: 183, 1814, Abdi Ağanın kerimesi *Şerife Rukiye Hanım*.

10. Kat. no: 117, 1816–17, Mısır çarşı kapusu ağzında attar merhum Seyyid el-Hâc Said Ağanın halilesi *Fatma Hanım*.

11. Kat. no: 177, 1816–17, Vidinli İdris Paşanın ehli *Fatma Hanım*.

12. Kat. no: 216, 1817–18, Eşrâf-ı kudâttan Kadrizâde merhum Muhammed Tahir Efendinin kerimesi *Şerife Nimetullah*.

13. Kat. no: 200, 1820–21, Nefise Kadın.

14. Kat. no: 82, 1822–23, Mihrişah Valide Sultanın kethüdâsı Yusuf Ağanın halilesi *Mehpare Kadın*.

15. Kat. no: 265, 1823, Sadr-ı esbak Yusuf Paşa biraderi merhum Süleyman Bey Efendinin halileleri *el-Hâce Rukiye Hanım*.

16. Kat. no: 397, 1823, Sâbık mâlikane kalfası el-Hâc Osman Efendinin zevcesi *Aişe Hanım*.

17. Kat. no: 382, 1829, Müderrisîn-i kiramdan Kastamonulu Mehmed Efendinin kerimesi müderrisîn-i kiramdan Mehmed Efendinin halilesi *Aişe Hanım*.

18. Kat. no: 119, 1837, Kilârî Hasan Ağanın halilesi *Emine Hanım*.

19. Kat. no: 293, 1843, Kâtibi gümrük eminin mâdırı ve el-Hâcı İsmail Ağanın zevcesi *Ayşe Sıdıka*.

20. Kat. no: 400, 1900, Nalbur Salih Efendi zevcesi *Şerife Zübeyde*.

Tip 11

19. yy.ın birinci çeyreğinin sonlarından ikinci çeyreğinin ortalarına (1819–20/1834–35 arası) kadar tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede beş tane bulunmaktadır. Şahide alttan yukarıya doğru genişlemekte olup üst kısmında ise yukarıya doğru keskin hatlara sahip istiridye formuna benzer bir şeklin yanlarından kenarlara sarkan bitkisel motifler bulunmaktadır (Çizim 54). Üst kısımdaki tezyinat taşların iki tanesinde (Kat. no: 106, 357) sadece kabartma olarak verilmişken üç tanesinde (Kat. no: 310, 336, 371) ise desenlerin kenarları boşaltılarak plastik etkisi arttırılmıştır. Boyları 90 ila 183 cm arasında değişmektedir. Taşların hepsinde celî sülüs hat bulunmakta olup sadece bir tanesi (Kat. no: 310) mâil yazımdır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan beş taşın dördü kadınlara bir tanesi de erkeğe aittir.

1 **2** **3**

4 **5**

1. Kat. no: 357, 1819-20, eş-Şeyh el-Hâc Abdullah el-Kangarî'nin validesi.
2. Kat. no: 371, 1827, Esbak meyve terkemekcisi el-Hâc Muhammed Derviş Ağanın halile-i muhteremleri *Emetullah Kadın*.
3. Kat. no: 106, 1833, Emine Hatun.
4. Kat. no: 310, 1834, Trabzonî Ruşen Ağanın zevcesi *Aişe Hanım*.
5. Kat. no: 336, 1834-35, Balmumcu Muhammed Efendinin kayınvalidesi *Şerife Fatma Hanım*.

Tip 12

19. yy.ın ortalarına (1841/1858–59 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede altı tane bulunmaktadır. Şahide alttan yukarıya doğru genişlemekte olup üst kısımda kenarlara doğru sarkmakta olan bitkisel motifler bulunmaktadır (Çizim 55). Şâhidelerden dört tanesi dalgalı kenarlara (Kat. no: 51, 125, 157, 194) iki tanesi ise düz kenarlara (Kat. no: 324, 352) sahiptir. Boyları 93 ila 180 cm. arasında değişmektedir. Taşların üç tanesinde düz yazım celî sülüs (Kat. no: 125, 157, 324) bir tanesinde düz yazım celî talik (Kat. no: 194) iki tanesinde de mâil yazım celi talik (Kat. no: 51, 352) hat bulunmaktadır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan altı taş da kadınlara aittir.

1 **2** **3** **4**

5 **6**

5

6

1. Kat. no: 194, 1841, Kudât kapukethüdâsı es-Seyyid Mehmed İsmet Efendinin zevcesi *Şerife Şefika Hanım*.
2. Kat. no: 324, 1843, Trabzonlu Seyyid Derviş Ali Paşanın kayınvalidesi *Şerife Fatma Hanım*.
3. Kat. no: 125, 1850, el-Hâc Ali babanın zevcesi *el-Hâce Nefise Hanım*.
4. Kat. no: 157, 1854–55, Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan ve mektûbî mâliyesinden hulefa Fâik Efenidinin validesi *Şerife Nefise Hanım*.
5. Kat. no: 51, 1857, Bekir Efendinin zevcesi *Şerife Hatice Hakika Hanım*.
6. Kat. no: 352, 1858–59, Hatice Hanım.

Tip 13

19. yy.ın ortalarına (1844/1855–56 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede dört tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru hafif genişlemekte olup tepe noktasında helezonik biçimde üç veya beş kıvrıma sahip bitkisel motif bulunmaktadır (Çizim 56). Taşların hepsinin kenarları dalgalıdır. Boyları 142 ila 182 cm. arasında değişmektedir. Taşların ikisinde mâil yazım celî ta'lik (Kat. no: 45, 90), bir tanesinde mâil yazım celî sülüs (Kat. no: 202), diğerinde ise düz yazım celî sülüs (Kat. no: 169) hat kullanılmıştır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan dört taş kadınlara aittir.

1 2 3 4

1. Kat. no: 45, 1844, Zeliha.
2. Kat no: 169, 1845, Saray-ı hümâyun çirağlarından Emine Gülzemin Hanım.
3. Kat no: 202, 1845, Kurukahveci Abdullah Ağanın kerimesi *Şerife Hatice Hanım*.
4. Kat. no: 90, 1855–56, es-Seyyid Şevket Efendinin validesi ve hemşiresi ve hemşirezâdesi ve diğer hemşiresi *Seyide Ümmü Gülsüm ve Esmâ ve Hâlide ve Rukiye Hanımlar.*

Tip 14

19. yy.ın ortalarına (1846–47/1855) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede altı tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişleyip üst kısımda oval oluşturmaktadır (Çizim 57). Boyları 81 ila 155 cm. arasında değişmektedir. Taşların beş tanesinde celî sülüs bir tanesinde celî ta‘lik (Kat. no: 459) hat kullanılmıştır. Şâhidelerin hepsi kadınlara aittir.

1

2

3

4

5

6

1. Kat no: 206, 1846–47, Merhum Evliyazâde Hafız Muhammed Ağanın zevcesi *Hatice Hanım*.

2. Kat no: 146, 1848–49, Yahyagüzel Mahallesi muhtarı Hacı Hüseyin Efendinin halilesi *Fatma Zehra Hatun*.

3. Kat no: 107, 1854, Hatice Hanım.

4. Kat no: 416, 1855, Hâcegândan ve maliyye mektupçusu hulefâsından Faik Efendinin kayınvaliddesi *Hamide Hatun*.

5. Kat. no: 459, (tarih yok), … el-Hâc Ahmed Ağanın menkuhası.

6. Kat. no: 460, (tarih yok), Süleymaniye muvakkıtı damadı Yağlıkçı el-Hâc Mustafa Ağanın kayınvalidesi ---.

Tip 15

19. yy.ın tam ortalarına (1847–48, 1855 ve 1859–60) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede üç tane bulunmaktadır. Şâhideler alttan yukarıya doğru hafif genişlemekte olup üst kısmında bir yaprak buketine sahiptir (Çizim 58). Bir tanesinin yaprak buketi içerisinde üç adet gül bulunmaktadır. İki tanesinin kenarları dalgalı bir tanesi ise düzdür. Boyları 63 ila 157 cm. arasında değişmektedir. Taşların üçünde de mâil yazım ta'lîk hat vardır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan üç taş da bayanlara aittir. Her ne kadar birinci taşta isim yoksa da kitabede bulunan şiirden bayan olduğu düşünülmektedir.

1 **2** **3**

1. Kat. no: 17, 1847–48, Hasibe Hasene.
2. Kat. no: 308, 1855, Trabzon tüccarı Hacı Hasanzâde el-Hâc Süleyman Efendinin kerimesi *Besime Hanım*.
3. Kat. no: 149, 1859–60, Hacı İsmailzâde İbrahim Ağanın kerimesi *Fatma Hanım.*

Tip 16

19. yy.ın tam ortalarına (1848) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede iki tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişlemekte olup üst kısmında boynuz içerisinden çıkan yapraklar bulunmaktadır (Çizim 59). Boynuzun alt kısmı bir tanesinde sağa diğerinde ise sola doğru kıvrılmıştır. Boyları 105 ve 145 cm.dir. Taşlardan biri dalgalı diğeri ise düz kenarlara sahiptir. Taşların birinde (Kat. no: 53) düz diğerinde (Kat. no: 29) ise mâil olarak celî sülüs hat kullanılmıştır. Şâhidelerin ikisi de kadınlara aittir.

1 **2**

1. Kat no: 53, 1848, Fesçi Yahya Ağanın zevcesi Kasım Ağanın validesi *Emine Hatun*.

2. Kat. no: 29, 1848–49, Fârisihandan Sahaf Muhammed Hatıf Efendi zevcesi *Şerife Halide Hanım*.

Tip 17

19 yy.ın tam ortalarına (1848–1856 arası) tarihlenmekte olan bu tip şâhideden hazirede beş tane bulunmaktadır. Şâhide alttan yukarıya doğru genişleyen ve tepe noktasının sağında ve solunda birer "S" kıvrımı üzerinde yükselen şemse motifinden oluşmaktadır (Çizim 60). Taşlardan dört tanesinin kenarları dalgalı, bir tanesinin kenarları ise düzdür. Boyları 74 ila 180 cm. arasında değişmektedir. Taşların hepsinde ta'lîk hat bulunmakta olup üç tanesi düz, iki tanesi ise mâil (Kat. no: 232, 323) yazımdır. Bu şâhide formu kadınlar için kullanılmıştır çünkü hazirede bulunan beş taş kadınlara aittir.

1 **2** **3** **4** **5**

1. Kat. no: 320, 1848, Aişe Sıdıka Hanım Efendi.

2. Kat. no: 249, 1849–50, Mevali-i izamdan es-Seyyid Mustafa Cûdi Efendi merhumun kerimeleri *Şerife Fatma Hanım*.

3. Kat. no: 401, 1853, Evkaf-ı hümâyun hazinesinde mahlûlat odası ketebesinden Hasan Efendinin halilesi *Zekiye Hanım*.

4. Kat. no: 232, 1855, Mektûbî-i hâriciyye muâvini Saib Beyin kerimesi *Şerife Sâmiye Hanım*.

5. Kat. no: 323, 1856, Trabzon tüccar-ı mu‘tebarânından Kara Alzâde el-Hâc Muhammed Ağanın kerime-i muhteremesi *Zehra Hanım*.

Tasnif Dışı Tipler

Burada tipoloji oluşturmak için sayıca az olan şâhideler (on tane) bir araya getirilmiş olup kendi içerisinde kronolojik sıraya konulmuştur (Çizim 61–63).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1. Kat. no: 43, 1496–97, Mevlana Ebu Bekir Çelebi bin Mevlana Hüseyin el-Yegânî.

2. Kat. no: 272, 1566–67, eş-Şeyh Mehmed ibn-i Seydî Ahmed eş-Şehir bi-Hekim Çelebi.

3. Kat. no: 248, 1788, Hâlâ darphâne-i âmire nazırı Yusuf Ağanın halilesi *Zeliha Hanım*.

4. Kat. no: 233, 1791–92, Âbide Hanım.

5. Kat. no: 257, 1806, Sâbıkan tersane emini Muhammed Emin Ağanın kerimesi *Cemile Hanım*.

6. Kat. no: 360, 1812–13, Beşinci kadın kalfalardan Biyale Kalfa.

7. Kat. no: 246, 1823, Sâbıkan tersane-i âmire emini ve serbevvâbin dergâh-ı âli merhum Muhammed Ağanın halilesi *Zeliha Hanım*.

8. Kat. no: 405, 1829–30, Kütahyalı Hattat Hocazâde Abdurrahman Efendi.

9. Kat. no: 407, 1833-34, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Hakkı Efendinin zevcesi Şerife Saliha bint-i … .

10. Kat. no: 28, 1846–47, Hacı Osman Ağanın dohteri Zekiye Hanım.

4.3. Mezar Taşlarında Kitabe İçerikleri

4.3.1. İsimler

Burada hazirede medfun bulunan kişilerin isimleri alfabetik olarak dizilip parantez içerisinde katalog numaraları verildikten sonra medfunun mesleği ve kimliğiyle ilgili bilgiler verilmiştir.

Abdurrahman Efendi: (405) Kütahyalı Hattat Hocazâde.

Abdurrahman Efendi: (458) Kara kalfa mütevellisi Vefâ türbedârı.

Abdurrahman Şâkir: (236) Vefâ kâtibi.

Abdülbâkî: (413)

Abdülhalim Ağa: (359) Mollacıkzâde Efendizâde Ali Ağa --- mahdumu.

Abdülham[id] Bey: (441) Sadrı esbak müteve[ffa] el-Hâc Koca Yusuf Paşazâdesi müderrisîn-i kira[mdan] züyi'l ihtiramdan --- Muhammed Kamil Beyefendinin mahdumu.

Abdülhamid: (430) İmameciler esnafından.

Âbide Hanım: (233)

Abide Hanım: (453)

Abide Kadın: (447)

Afife Hatun: (433) Mîr-i piyade Osman Ağanın kerimesi.

Afife Kadın: (70)

Ahmed: (435) Toscalı Muhammed Ağanın ---.

Ahmed Ağa: (47) İsmail Ağazâde.

Ahmed Efendi : (140) Haremeyn-i şerifeyn başhalifesi.

Ahmed Efendi: (287) Trabzon tüccarı Süleyman Efendinin mahdumu.

Ahmed Efendi: (412)

Ahmed Raşid Molla: (180) Sâbıkan sadr-ı Anadolu Arabzâde Hamdullah Efendi Hazretleri etbâ'ından Edhem Ağanın semere-i fuâdı.

Ahmed Şakir: (226) Feyzî Efendizâde.

Ahmed Şükrü Efendi: (341) Akşehrî Keşşaf Efendinin mahdumu.

Ahmedeyn: (283)

***Aişe* binti Ebu Bekir Ağa:** (60)

Aişe Hanım: (253) Sâbıkan dergâh-ı âli yeniçeri ağası Osman Ağanın kerimesi.

Aişe Hanım: (310) Trabzonî Ruşen Ağanın zevcesi.

Aişe Hanım: (382) Müderrisîn-i kiramdan Kastamonulu Mehmed Efendinin kerimesi müderrisîn-i kiramdan Mehmed Sadık Efendinin halilesi.

Aişe Hanım: (387)

Aişe Hanım: (396) eş-Şeyh Ebu'l Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi.

Aişe Hanım: (397) Sâbık mâlikane kalfası el-Hâc Osman Efendinin zevcesi.

Aişe Hanım: (61) Mekadâ türbedârı Ahmed Ağa kerimesi.

Aişe Hatun: (122)

Aişe Hatun: (356) Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin validesi.

Aişe Kadın: (417) Şemseddin Monla Gürani müezzini attar es-Seyyid İsmail Efendinin halilesi.

Aişe Râife Hanım: (57) Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi.

Aişe Sıdıka: (293) Kâtibi gümrük eminin mâdırı ve el-Hacı İsmail Ağanın zevcesi.

Aişe Sıdıka Hanım: (168) Said Efendinin dohteri.

Aişe Sıdıka Hanım: (229) Ağa karakulağı merhum İbrahim Ağanın kerimesi.

Aişe Sıdıka Hanım: (254) Defterdar Muhammed Efendinin kerimesi.

Aişe Sıdıka Hanım: (49) Tatarbazarcıklı Hâfız Ahmed Ağanın kerimesi.

Aişe Sıdıka Hanım Efendi: (320)

***Akile Hanım* binti Ebubekir Ağa:** (263)

Akşehrî Mustafa Keşşaf Efendi: (145) Şeyh Ebu'l Vefâ medresesi müderrisi.

Ali Ağa: (337)

Ali Bey: (1) Süleymaniye aşçıbaşısı.

Ali Bey: (241) Cidde defterdârı Mehmed Şâkir Efendizâde Ahmed Bey Efendinin mahdumu.

Ali Bey: (44)

Ali Hâdi Bey: (264) Metruk meclis muhasebe azasından Münire Sultan aliyyetü'ş-şân hazretlerinin kethüdası Mehmed Şakir Efendinin mahdumu.

Ali Rıza Efendi: (347) Nalbur Ömer Efendinin mahdumu.

Aliyye Hanım: (35) Toscalı Muhammed Ağanın kerimesi.

Arnavud Belgradlı Molla Ebubekr Ağa: (196)

Atıf Bey: (252) İhtisab ketebesinden Emin Efendinin mahdumu.

Ayşe Hanım: (160)

Ayşe Hanım: (393)

Ayşe Hatun: (205) Mühürdâr el-Hâc Muhammed Efendinin vâlidesi.

Ayşe Refika Hanım: (78) Hacegândan Fâik Efendi'nin kerimesi.

Behiyye Hanımefendi: (270) Efâhim-i ricâl-i devlet-i aliyyeden Hacı Hüssam Efendizâde Selahaddin Beyefendinin halilesi.

Benderi es-Seyyid el-Hâc Muhammed Ağa: (292)

Besime Hanım: (308) Trabzon tüccarı Hacı Hasanzâde el-Hâc Süleyman Efendinin kerimesi.

Bint-i İbrahim Paşa *Fatma Hanım*: (260)

Biyale kalfa: (360) Beşinci kadın kalfalarından.

Boluvî Abdullah Efendi: (431) Müderrisîn-i kirâmdan.

Boşnak Hüseyin Ağa: (329)

Buharalı Abdüssettar : (346) Fârisi hocası.

Cedide Hanım: (420) Trabzoni Pir Hocanın kerimesi.

Cemil Mustafa Bey: (309)

Cemile Hanım: (257) Sâbıkan tersane emini Muhammed Emin Ağanın kerimesi.

Derviş Mehmed: (173)

Dervişe Şerife Şefika Hanım: (15) Merhum el-Hâc İbrahim Ağanın kerimesi.

Dramalı Halil Ağa: (428)

Ebezâde Fatma Hatun: (261) Gazi Sultan Mustafa Han hazretlerinin kerime-i muhteremeleri ismetlu Şah Sultan âliyetü'l-şân hazretlerinin ebesi.

Edhem İbrahim Efendi: (172) Kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu.

Ekrem Abdurrahman Bey: (228) Hâlâ silahdarağa biraderi.

el-Hâc Ahmed Ağa: (174) Hâlâ teşrifatî-i dîvân-ı hümâyun Nazif Beyefendi emekdarlarından.

el-Hâc Ahmed Ağa: (319) Genç Mehmed Ağanın oğlu.

el-Hâc Ahmed Ağa: (32) Şeyh Ebu'l Vefâ türbedârı.

el-Hâc Hâfız Muhammed Numan Efendi: (398) Sabıkan kethüdâ-yı sadr-ı âlî Ahmed Âtıf Efendinin imamı.

el-Hâc Hüseyin Efendi: (317) Atıf Efendinin kitaphânesinde hâfız'ul-kütüb.

el-Hâc İsmail Ağa: (280) Yeniceli Vefâlı.

***el-Hâc İsmail* ibn-i İsmail:** (300)

el-Hâc Muhammed: (7) Kasımpaşalı Cerrah.

el-Hâc Mustafa: (327) eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ aşçısı.

el-Hâc Mustafa Ağa: (164) Trabzon tüccarlarından.

el-Hâc Osman Ağa: (95) Kitapçı.

el-Hâc Osman Efendi: (139) Sâbıkan Babadağı Kadısı.

el-Hâc Ömer: (445) Pamukçu.

el-Hâc Süleyman Efendi: (251)

el-Hâc Süleyman Halife: (225)

el-Hac Yahya: (23)

el-Hâce Nefise Hanım: (125) el-Hâc Ali Babanın zevcesi.

el-Hâce Rukiye Hanım: (265) Sadr-ı esbak Yusuf Paşa biraderi merhum Süleyman Bey Efendinin halileleri.

el-Hacı Ali: (427)

el-Hacı Lütfullah: (98) Keresteci.

el-Hacı Mustafa Ağa: (104) Sâbıkan teberdârân kethüdâsı ve sürre-i hümâyun emin olan.

Emetullah Kadın: (14) Müderrisin-i kiramdan Uryânîzâde Muhammed Arif Efendinin kerimesi.

Emetullah Kadın: (163)

Emetullah Kadın: (371) Esbâk meyve terkemekcisi el-Hâc Muhammed Ağanın halile-i muhteremleri.

Emine: (181)

Emine Gülzemin Hanım: (169) Saray-ı hümâyun çirağlarından.

Emine Hanım: (119) Kilârî Hasan Ağanın halilesi.

Emine Hanım: (285) Vefâlızâde zâdesi rikâb-ı şâhâne kapucubaşılarından Hâc Şemseddin Beyfendinin kerimesi ve ricâl-i devlet-i alîden Manastır defter-i bâri esbak müteveffa Haşi Beyin halilesi.

Emine Hanım: (456) Fehim Efendinin ehli.

Emine Hanım: (83) Mustafa Paşazâde İsmail Beyin kerimesi.

Emine Hanım: (84) Tosyalı tâcir Kara Muhammed Ağanın ehli.

Emine Hatun: (106)

Emine Hatun: (376)

Emine Hatun: (389) Duhan tüccarlarından İskeçeli Hacı Seyyid Ağanın zevcesi.

Emine Hatun: (53) Fesçi Yahya Ağanın zevcesi Kasım Ağanın vâlidesi.

Emine Hatun bint-i Ayşe: (301) Sâbıkan Şeyh Vefâ merhum mütevellisi olan Genç Muhammed Ağanın kerimesi.

Emine Monla: (100) Vefâ Kasım Seyyid Ömer Efendinin kerimesi.

Emine Monla: (402) Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi.

Emine Sâliha: (42)

Emine Sâye Hanım: (6) Topuzluzâde Vodin eyâleti reisi Mehmed Râif Efendinin kerimesi.

Esmâ Hatun: (351) Mollacık Muhammed Efendizâde Ali Ağanın kerimesi.

es-Seyyid Abdullah Ağa: (86) Erzengan sakin kiracıbaşı.

es-Seyyid Ahmed Ağa : (358) Darphâne-i âmirede dökmecibaşısı.

es-Seyyid Ahmed Bey: (13) Dergâh-ı âli kapucubaşılarından Hasan Çelebizâde.

es-Seyyid Ahmed Ragıb Efendi: (22) Sahibayar es-Seyyid Said Efendinin oğlu.

es-Seyyid Akif Salih Efendi: (3) Hatab Kapusu'nda soğancı es-Seyyid Osman Efendinin oğlu.

es-Seyyid Ali Efendi: (212) Avni Efendinin birâderi.

es-Seyyid Ali Efendi **bin es-Seyyid Memiş Efendi:** (367)

es-Seyyid Derviş Hasan Ağa: (231)

es-Seyyid el-Hâc Said Harirî Efendi: (290) Haleblizâde Şam tüccarlarından el-Hâc Ahmed Efendizâde.

es-Seyyid Halil Ağa: (48) İhtisab Emini Hüseyin Ağazâde.

es-Seyyid Halil Efendi: (222) Sâbıkan rikab çukadârı Halil Ağanın kerimesinin oğlu.

es-Seyyid Hüseyin Efendi: (16) Sancaktar İbrahim Ağanın mahdumu.

es-Seyyid İbrahim Edhem: (5) Kiracıbaşı karındaşı Seyyid Süleyman Ağanın mahdumu.

es-Seyyid İbrahim Hakkı Efendi: (286) Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendinin mahdumu.

es-Seyyid Mehmed İzzettin Efendi: (153) Eşrâf-ı kudâttan es-Seyyid Mustafa Enîs Efendinin mahdumu.

es-Seyyid Muhammed Efendi: (21) İzmitli Altunîzâde Kâtib.

es-Seyyid Muhammed Emin: (52) Hâlâ ihtisab emini Hüseyin Ağazâde.

es-Seyyid Muhammed Emin: (94) Hâlâ ihtisab emini Hüseyin Ağazâde.

es-Seyyid Muhammed Emin Ağa: (112) Eşrâf-ı kazadan el-Hâc Ahmed Efendinin mahdumu.

es-Seyyid Muhammed Emin Efendi: (141) Kapan-ı ‘asl tüccarlarından Tulumbacızâde.

es-Seyyid Muhammed Emin Nâil Efendi: (102) … … hafidi İbrahim Beyin daire müdürü Bekir Efendinin mahdumu tarîk-i kâdiriyyeden.

es-Seyyid Muhammed Raşid Efendi: (38) Darphâne-i âmire mektubî serhalifesi hacegân divân-ı hümâyundan.

es-Seyyid Muhammed Sadettin Efendi: (312) Vefâlı Hacı İsmail Ağanın oğlu Feyzullah Efendinin mahdumu.

es-Seyyid Muhammed Salih Şükrü Ağa: (142) Kapan-ı ‘asl tüccarlarından Tulumbacızâde.

es-Seyyid Mustafa Ağa: (115) Duhan tüccarlarından merhum Müderriszâde

es-Seyyid Mustafa Besim Efendi: (167) Müteyahhirân hacegân-ı dîvân-ı humâyunda ve defterhâne-i hâkânî kuyudât odası kudemay-ı hulefâsından.

es-Seyyid Mustafa Cudi Efendi: (278) Mevâli-i izamdan pâye-i Üsküdar.

es-Seyyid Mustafa Efendi: (302) Trabzonî … Muhammed kapudanın mahdumu.

es-Seyyid Osman: (165)

es-Seyyid Osman Efendi: (198) Sadr-ı esbâk merhum Hüsrev Muhammed Paşanın İmamı eşrâf-ı kudâttan.

es-Seyyid Süleyman Hakkı Efendi: (110) Darphâne-i âmirede sahibayar Said Efendinin mahdumu.

eş-Şeyh el-Hâfız Muhammed Nakşibendî: (354) Zülüflüler Hocası.

***eş-Şeyh Mehmed* İbn Seydî Ahmed eş-Şehir bi-Hekim Çelebi:** (272)

Evliyazâde Hâfız Muhammed Ağa: (223)

Fahri Hatun: (65)

Fatma: (41)

Fatma Dudu: (209)

Fatma Fitnat: (267) Duhter-i pâk-ı Emin Efendi.

Fatma Hanım: (109) el-Hâc İbrahim Ağanın kerimesi.

Fatma Hanım: (117) Mısır Çarşı kapusu ağzında attar merhum seyyid el-Hâc Said Ağanın halilesi.

Fatma Hanım: (149) Hacı İsmailzâde İbrahim Ağanın kerimesi.

Fatma Hanım: (177) Vidinli İdris Paşanın ehli.

Fatma Hanım: (191)

Fatma Hanım: (204) Zahide Sultan merhumenin Teberdâr kethüdası Emin Ağanın kerimesi.

Fatma Hanım: (37) Tosyalı tacir Kara Muhammed Ağanın kerimesi.

Fatma Hanım: (380) Ulema-i kibardan Hasan Efendinin yeğeni Süleyman Efendinin kerimesi.

Fatma Hanım: (381) Sâbıkan cebecibaşı Sarı Abdullah Paşa merhumun zevcesi.

Fatma Hanım: (425) Tersâne-i âmire kapudanlarından Trabzonî el-Hâc Kara Alizâde Osman Kapudan kerimesi.

Fatma Hanımefendi: (199) Abdülcabbar Süleyman Beyin kerimesi.

Fatma Hatun: (259) Mîr-i piyade Osman Ağanın validesi.

Fatma Hatun: (390)

Fatma Hatun: (408)

Fatma Hatun: (71) Ispartalı Boğazcı Mehmed Ağanın zevcesi.

***Fatma Hatun* binti Veli kethüda:** (305)

***Fatma* ibn-i Dürrî Ahmed Efendi:** (36)

Fatma Lebgüzar Kadın: (255) Serbevvâbin Çil Emin Ağazâde Mustafa Ağa halilesi ve Ahmed Beyin validesi.

Fatma Melek Hanım: (281) Rical-i devlet-i aliyyeden hariciyye katibi Vefalızâde Şefik Beyefendinin zevcesi.

Fatma Nigane Hanım: (470) Ali Bey duhteri.

Fatma Saniye Hanım: (27) Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi.

Fatma Zehra: (349) Mahmud Ağanın kerimesi.

Fatma Zehra Hatun: (146) Yahya Güzel Mahallesi muhtarı Hacı Hüseyin Efendinin halilesi.

Fatmatü'z Zehra Hanım: (151) Sudûr-i ‘izâmdan Esad Efendinin kerime-i muhteremesi.

Fatmatü-z Zehra Hanım: (449)

Feride Hanım: (348) Trabzon tüccarından el-Hâc Hasanzâde Süleyman Efendi kerimesi.

Habibe Hatun: (340) el-Hâc Hasan Ağanın kerimesi.

Hâc Muhammed Efendi: (215) a yüzünde kisedâr-ı cizye, b yüzünde ise haraç kisedâr-ı yazmakta.

Hâc Mustafa Efendi: (121) Teberdâr.

Hâce Afife Hatun: (276) Mehmed Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendi merhumun halilesi ve kaşıkçı Mustafa merhumun kerimesi.

Hacı Hafız Mustafa Efendi: (295)

Hacı Hüseyin Ağa: (328)

Hacı Hüseyin Ağa: (66) Vefâlı Kasımpaşalı Cerrah.

Hacı Muhammed: (332) Trabzon tüccarlarından Kara Alizâde.

Hacı Osman Efendi: (419) Şeyh Mefâ hazretlerinin imamı.

Hadarzâde Mustafa Efendi: (464) Mevlidhân-i şehriyâr-î Süleymaniye'de müezzinbaşı na‘thân Muhammediyye-hân

Hafız Ahmed Nuri Efendi: (175) Sadrıazam-ı esbâk [Yu]suf Paşa hazretlerinin vekili ---.

Hafize Hanım: (134) Ondokuz Ağanın kerimesi.

Hafize Hanım: (77) Seyyid Muhammed Ağanın ehli.

Hafize Hatun: (411) el-Hâc Ebu Bekir Efendinin kerimesi.

Halil: (19) Kitabcı Hacı Osman'ın oğlu.

Halil Ağa: (299) Hâlâ asâkir-i mansûre-i Muhammed seraskeri Hüsrev Muhammed Paşa Efendimizin gulam ağalarından birinci alayın sağ kolağası.

Halil Bey: (147) Estefe handânlarından Salih Ağanın mahdumu.

Halime Hatun: (128) Dâye-i Sultan Muhammed Han Gazi.

Hamide Hanım: (148)

Hamide Hatun: (416) Hâcegândan ve maliyye mektupçusu hulefâsından Faik Efendinin kayınvalidesi.

Hanife Hatun: (353) Ağakapısı İmamı Emin Efendinin zevcesi.

Hasan: (75) Hattat tabib-i havassa.

Hasan Efendizâde: (116)

Hasan Kapudanzâde: (9) Cezayirli.

Hasan Rıfat Efendi: (369) Yâverân-ı hazret-i şehr-yârîden erkân-ı harbiye-i bahriye reisi Fâik Paşanın pederi muhteremi.

Hasibe Hasene: (17)

Hâtem Kadın: (179) Mîr-i mîran-ı kiramdan Vidinli İsmail Paşanın cariyesi.

Hatice: (289)

Hatice Atiyye Hanım: (2) Yakovalı İbrahim Efendinin kerimesi.

Hatice Hanım: (107)

Hatice Hanım: (182) Devletlû Arapzâde el-Hâc Hamdullah Molla Efendimizin duhancıbaşısı Edhem Ağanın zevcesi.

Hatice Hanım: (206) Merhum Evliyazâde Hâfız Muhammed Ağanın zevcesi.

Hatice Hanım: (352)

Hatice Hanım: (377) Yorgancı Hacı Ağanın kerimesi.

Hatice Hatun: (268) Saray-ı cedid-i âmirede hâlâ müsahib Küçük Mehmed Ağanın mutekası nalbur Hacı İsmail zevcesi.

Hatice Hatun: (58) Kiracıbaşı Seyyid Abdullah Ağanın zevcesi.

Hatice Hatun: (74) Kitabcı el-Hâc Ali'nin hâtunu.

Hatice Hatun: (85)

Hatice Kadın: (63)

Hatice Molla: (316) Sermevlüdhân hazret-i şehriyâri merhum Muhammed Sadık Efendinin kerimesi.

Hattat Osman Efendi: (132) Trabzonî el-Hâc Mustafa Kapudanın mahdumu.

Havva: (188)

Heraz Kalfa: (386) Azm-i rical devlet-i aliyyeden tophâne-i âmire nazırı Tevfik Beyefendi hazretlerinin cariyelerinden.

Hibetullah: (314)

Hoca Ataullah Efendi: (273) Muallim-i Sultan Selim Han-i Sanî.

Hoca Emine Hatun: (331) İmaretçi.

Hodâded Kadın: (262) Sadr-ı esbak el-Hâc Koca Yusuf Paşa birâderzâdesi müderrisîn-i kiramdan Kâmil Bey halileri.

Hüseyin Ağa: (210) Sâbıkan tahmis nâzırı.

Hüseyin Ağa: (423) Ömer Ağanın oğlu.

Hüseyin Bey: (304) Hâcegân divân-ı hümâyundan sâbıkan Tokat Kâlhânesi müdürü.

Hüseyin Çelebi: (422) Kaftancı.

Hüseyin Hüsnü Efendi: (62) Bazarcık kapıçukadarı Hâfız Ahmed Ağanın oğlu.

Hüseyin: (10) Hacı Edhem Beyin evladı.

İbn-i Hüseyin Çavuş Selanikli: (99)

İbrahim Ağa: (437) Teberdâr el-Hacı Mustafa Ağanın oğlu.

İbrahim Efendi: (213) Salih Ağanın birâderi.

İbrahim Efendi: (345) Baş bâki kolu Abdi Ağazâde.

İbrahim Halid: (136) Ondokuz Ağanın oğolluğu.

İbrahim Râşid Efendi: (76) Hacegândan Fâik Efendinin mahdumu.

İsa Ağa: (114) Şevki Hasan Efendinin hazinedârı.

İskiçeli es-Seyyid el-Hâc Süleyman Ağa: (388)

İsmail: (325)

İsmail Efendi: (113) Ahiçelebi mahkemesi başkâtibi.

İsmail Efendi: (68) Dergâh-ı âli halifelerinden.

İsmail Hakkı Efendi: (11) Kapıçukadarı Süleyman Ağanın mahdumu.

İsmet Hanım: (363) Evkâf-ı hümayun mahlulât odası ketebesinden Hasan Efendinin kerimesi.

İsmet Ömer Bey: (432) Sâbıkan enfiye emini Mustafa Efendizâde.

Kamil Muhammed Bey: (193) Mîr-i mîran-ı kiramdan Vidinli İsmail Paşanın mahdumu.

Kanlıcalı Numan Efendi **ibn-i Salih Efendi :** (87)

Kapanlı Kettânî el-Hâc Mustafa Ağa: (322)

Kara halife Muhammed Efendi **ibn-i Musa:** (20) Mükâbele-i süvari baş halifesi.

Karanfil Osman Efendi: (124) Enderun-i hümâyundan kilar-ı hassadan mahrec duhaniyan kethüdası.

Kastamonlu Muhammed: (395) --- müderrisîn-i kirâmdan.

Kezban Hatun: (123)

Köfti Ahmed Efendi: (256) Hacegân-ı dîvân-ı âli sâbıkan maliye tezkirecisi.

Kütahyalı Hâfız Muhammed: (79) Şeyh Ebu'l Vefa İmamı.

Lala: (126)

Leftâre Kadın: (150) Sâbıkan Bosna Valisi Hüsameddin Paşa hazretlerinin kerime-i muhteremeleri Fatma Uluvve Hanımın dadısı.

Mahmud Ağa: (342) Reisülküttab-ı esbak Seyyid Efendi merhumun hemşiresi hanım efendinin kethüdası.

Mahmud Ağa: (444)

Mahmud Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendi: (275) Süleymaniye Hazreti Ebu Eyyub Ensarî müderrisi ve Şeyh Vefâ mütevellisi.

Mahmut Ağa: (118) Mütevelli.

Manastırlı el-Hâc Numan Efendi: (170) Zecriyye kâtibi.

Mehmed Efendi: (244) Hacegân-ı divân-ı hümâyundan dahiliyye kalemi hülefasından Çil Emin Ağazâde.

Mehmed Fazlı: (176) Kudâttan Mustafa Enis Efendinin mahdumu.

Mehmed Sadık: (130)

Mehmed Said: (364)

Mehmed Sâid Efendi: (350) Mahmud Ağanın mahdumu.

Mehpare Kadın: (82) Mihrişah Valide Sultanın kethüdâsı Yusuf Ağanın halilesi.

Monla Emrullah: (414)

***Mevlana Ebubekir Çelebi* bin Mevlana Hüseyin el-Yegânî:** (43)

Mihri Hanım : (438) Trabzonî Hacı … Süleyman Efendinin kerimesi.

Mîr Muhammed Emin: (24)

Mîr Yusuf: (421)

Monla Emin: (237) İltizamcı Hüseyin Ağanın mahdumu.

Molla Hasan: (383) Trabzonî Ruşen Ağanın oğlu.

Mudurlulu es-Seyyid Muhammed Ağa: (138) Mukaddeman saray-ı hümâyunda vâkı göz bekçiler ocağından Mora sâlyâneciliği ile çirağ buyurulmuş olan Mudurlulu es-Seyyid Muhammed Ağa.

Muhammed : (269) Mahdum-i Emin Efendi.

Muhammed: (56)

Muhammed Ağa: (162-A)

Muhammed Ağa: (214)

Muhammed Ağa: (334) Rical-i devlet-i aliyyeden Rumeli masârifat muhasebecisi es-Seyyid Muhammed Râşid Bey Efendinin ağvatından kassab.

Muhammed Ağa: (96) Âsakir-i hâssa-i şâhaneden kol ağası Ahmed Efendinin mahdumu âsakir-i hâssa-i şâhâneden kol ağası.

Muhammed Arif Efendi: (190) Abdulcabbarzâde müderrisîn-i kiramdan [Ham]za Beyefendinin mahdumu.

Muhammed Atıf Bey: (239) Müderrisîn-i kiramdân zevi'l-ihtiramdan el-Hâc Mehmed Kâmil Bey Efendinin mahdumu.

Muhammed Efendi ibn-i Musa: (20) Mükabele-i süvari başhalifesi Kara Halife.

Muhammed Emin: (394) Zaim Ömer Ağanın oğlu.

Muhammed Emin Ağa: (258) Sâbıkan tersâne-i âmire emini ve serbevvâbin dergâh-ı âli.

Muhammed Emin Efendi: (186) el-Hâc Said Efendi mahdumu.

Muhammed Emin Efendi: (245) Hacegân-ı divân-ı hümâyundan Yanyavî Ali Bey Efendinin mahdum-i mükerremleri.

Muhammed Emin Efendi: (368) Üsküdar'da Atik Vâlide Cami-i Şerifin başkâtibi.

Muhammed Emin Efendi: (378) Hüseyin Efendinin mahdumu.

Muhammed Emin Efendi: (434) Trabzon tüccarlarından Veli Ağanın mahtumu.

Muhammed Evliyâzade: (218)

Muhammed Fevzi Bey: (344) Rütbe-i sâlise ricalinden muâvin mektubî hazret-i sadr-ı âlî Feyzullah Efendizâde Şefik Bey Efendinin mahdumu.

Muhammed Hüsrev Ağa : (403) Rical-i devlet-i aliyyeden tezkire-i sanî Ali Raik Bey Efendinin daireleri hademelerinden vekiliharc.

Muhammed İbn-i Ali: (326) Sâbıkan örücüler kethüdâsı.

Muhammed Nedim Efendi: (108) Masârifât muhasebecisi müteveffa Râşid Beyin ağalarından Hasan Ağanın mahdumu.

Muhammed Nuri: (162) Süleyman Fehim Efendinin oğlu.

Muhammed Rauf: (69) Yakup Fâik Efendinin mahdumu.

Muhammed Sadık: (288) Mustafa Beyin oğlu… .

Muhammed Said Efendi: (406) Beyşehrî müftüsüzâde müderrisîn-i kiramdan.

***Muhammed Said Efendi* ibn-i el-Hâc Hasan Efendi:** (91) Eşrâf-ı kudattan.

Munise Hanım: (155)

Mustafa: (105)

Mustafa: (466)

Mustafa Ağa: (192) Saray-ı hümâyun yağlıkçıbaşı.

Mustafa Ağa: (67) Çirbaşı Receb Ağazâde.

Mustafa Arif: (247) Sâbıkan tersâne-i âmire emini tophâne-i âmire nezâreti tevcihiyle duhul-i tarik ve mir-i ilm-i hassa râddesiyle tekmil-i tarik iderek ve başkapucubaşı Çil Emin Ağazâde.

***Mustafa* bin İbrahim:** (129)

Mustafa Cemal Efendi: (185) Sâbıkan Bozdoğan dibeki pazar voyvadası Ziyâeddin Efendinin mahdumu.

Mustafa Efendi: (184) Cizye kalemi kesedârı.

Mustafa Efendi:(120)

Mustafa Enis Efendi: (156) Hâdim-râh-ı şeriat-ı eşrâf-ı kudâttan.

Mustafa Vedat Efendi: (220) Asâkir-i hassa-i cenab-ı şâhane binbaşılarından yaver-i harb hazret-i seraskeri Mehmed Zeki Efendi mahdumu.

Münire Hatun: (152) Eşraf-ı kudâttan Mustafa Enîs Efendinin halilesi.

Nâile: (373)

Nâile Hatun: (469)

Naime: (450) Develî Muhammed Ağanın kerimesi.

Nazife Kalfa: (424) Yağlıkçı Hacı İbrahim Ağanın cariyesi.

Nefise Hatun: (298)

Nefise Hatun: (321) Vefâlı Yağlıkçı Seyyid el-Hâc Mustafa Ağanın zevcesi.

Nefise Kadın: (200)

Nesibe Kadın: (92) Kitabcı el-Hacı Ali'nin kerimesi.

Nimetî Hanım: (143)

Numan Bey: (207)

Osman Ağa: (303) Sâbıkan asâkir-i mansure-i Muhammediyye seraskeri devletlu Muhammed Hüsrev Paşa Hazretlernin gulamı.

Osman Ağa: (39) Kitabcı el-Hâc Ali'nin oğlu.

Osman Ağa: (40) Kitabcı el-Hâc Ali'nin ciğer köşesi.

Ömer Efendi: (370) Sadr-ı Anadolu mahzar ağalarından Süleyman Ağazâde eşrâf-ı kudât-ı kiramdan.

Pir Muhammed Ağa: (54) Süleyman Efendinin Oğlu.

Rabia: (415)

***Rabia* bint-i Muhammed:** (88)

Rahime Fatma Hanım: (343) Nalbur Ömer Efendinin kerimesi.

Râkım: (111)

Ramazan Paşa: (127)

Receb Ağa: (31) Helvacı kethüdâsı.

Rukiye Hatun: (135) Sâbıkan Ordu ve Livâ-i şerif Şeyhi Kırımî el-Hâc Halil Efendi merhumun halilesi.

Rukiye Hatun: (404)

Rukiye Kadın: (355)

Ruveyda: (282)

Safiye Hanım: (457) Mısır Çarşısı'nda attar çaviş Mustafa Ağanın ehli.

Sâib Bey: (238) Vâhid Paşanın mahdumu.

Salih Alemdar Ağa: (274) Kastamonulu yirmi yedi bölüğün.

***Salih Koç Ağa* ibn-i İslâm Ağa:** (234) Dergâh-ı âli kapucubaşılarından.

Salih Odabaşı Ağa: (12) Üçüncü bölüğün mütevellisi.

Saraylı el-Hâce Fatma Kadın: (271)

Saraylı Fehim Fatma Kadın: (291) Sultan Numan cariyelerinden.

Selim Sırrı Bey: (243) Dergâh-ı âli kapucubaşılarından Abdulcabbarzâde Süleyman Bey merhumun mahdumu dergâh-ı âli kapucubaşılarından.

Seyyid Abdullah: (208)

Seyyid Ahmed Refik Bey: (333) Kısmet-i askeri ketebesinden.

Seyyid Ali Ağa: (187) Rumeli Valisi Raşid Muhammed Paşa Efendinin kaftanağası.

Seyyid Hafız Muhammed Tahir Efendi: (307) Ebu'l feth Sultan Muhammed Cami-i Şerifi hatibi olan

Reyhanzâde es-Seyyid el-Hâc Said Muhammed Efendizâde.

***Seyyid Mahmud* ibn-i Muhammed Elvâtî:** (452)

Seyyid Mehmed Emin Efendi: (161) Eşrâf-ı kudâttan merhum Seyyid Mustafa Enîs Efendizâde meclis-i vâlâ tahrirat odası hülefası mütehayyeratından.

Seyyid Muhammed Ağa : (315) Fesçi.

Seyyid Muhammed Ağa: (101)

Seyyid Muhammed Ağa: (158)

Seyyid Muhammed Arif: (59) Ondokuz Ağanın oğlu.

Seyyid Muhammed Efendi: (369-A) Sâbıkan İstanbul Kadısı Arapzâde Hamdullah Efendinin imamları es-Seyyid Salih Hakkı Efendinin pederi.

Seyyid Muhammed Şekak Efendi: (365) Başmuhasebe kalemi ketebelerinden Ali Beyin mahdumu.

Seyyid Mustafa: (384) Konyalı mesci altıncı bölüğün odabaşı.

Seyyid Mustafa Efendi: (339) Sadr-ı âlî mektûbî hülefalarından Dökümcüzâde.

Seyyid Mustafa Tevfik Efendi: (154) ... önünde kurukahveci Seyyid Hasan Efendinin mahdumu.

Seyyid Numan: (330)

Seyyid Osman Nuri: (211) Baş muhasebe kaleminin altıncı halifesi Seyyid Yusuf Aziz Efendinin oğlu.

Seyyid Ömer Ağa: (93) Kiracıbaşı Seyyid Abdullah Ağanın mahdumu.

Seyyid Süleyman Efendi: (361) Muhammed ustanın zevcesi merhum Rukiye Hatunun mahdumu.

Seyyide Ümmü Gülsüm ve Esmâ ve Hâlide ve Rukiye Hanımlar: (90) Ashab-ı menâsıb-ı divânîden dersaâdet ordu-yi hümâyunu muhasebecisi es-Seyyid Mehmed Şevket Efend'nin vâlidesi ve hemşiresi ve hemşirezâdesi ve diğer hemşiresi.

Sinesonlu Hacı Hasan Ağa: (399) Sâbıkan hatap kapusu kethüdâsı.

Soğanî Salih Ağa: (25) Hatab Kapusu tüccarlarından.

Solak Ali Ağa: (18)

Süedâ Hanım: (366) Esbak meyve-i terkemekçisi el-Hâc Muhammed Derviş Ağanın kerimesi.

Süleyman: (64) Fesçi Ahmed Ağa ibn-i Yunus oğlu.

Süleyman Ağa: (203) Kahveci es-Seyyid Abdullah Efendinin damadı.

Süleyman Beyefendi: (250) Sadr-ı esbak müteveffa el-Hâc Koca Yusuf Paşa biraderi sâbıkan kethudâ-yı bevvâbîn hazret-i cihandârı.

Süleyman Efendi: (306) Hayriyye tüccarlarından Galvazâde Hacı Hâşim Efendinin mahdumu.

Süleyman Efendi: (418) Monlacıkzâde Ali Bey oğlu.

Süleyman Neşat Bey: (240) Müderrisîn-i kiramdan el-Hâc Mehmed Kamil Bey Efendinin mahdum-i pakları.

Şehide Zâhide Hanım: (429)

Şems Efendi: (230)

Şerifa Rabia: (97)

Şerife --- Hanım: (277)

Şerife Aişe Hanım: (197) Attar es-Seyyid Abdullah Efendinin kerimesi.

Şerife Ayşe Hatun: (374) Süleymaniye vakfı... Feyzullah Rafet Efendinin teyzesi.

Şerife Ayşe Sıdıka Hanım: (72) Divân-ı hümâyun kalemi hulafasından es-Seyyid Ahmed Şemseddin Efendinin vâlidesi.

Şerife Ayşe: (410) --- Ağanın kerimesi.

Şerife Ayşe Hanım: (338-A) Kapuhalifesi Ahmed efendinin kerimesi.

Şerife Ayşe Hanım: (80) Uryanîzâde Efendinin kerimesi.

Şerife Emetullah Hatun: (296) Haffaf İsmail Ağanın zevcesi.

Şerife Emine Hanım: (103) Sâbıkan Akhisar a'yânı silahşorân-ı hassa es-Seyyid Abdi Efendinin kerimesi.

Şerife Emine Hanım: (235) İbrahim Ağanın kerimesi.

Şerife Emine Hanım: (46) Uryânizâde Efendinin kerimesi.

Şerife Emine Hanım: (89) Sultan Süleyman Camii Şerifi imâret aşçıbaşısı Ali Beyin vâlidesi.

Şerife Emine Kadın: (362)

Şerife Esmâ Hanım: (224) Vefâ kâtibi merhum Abdurrahman Efendi kerimesi.

Muhammed Tevfik Efendi: (227) Muhimmat-ı harbiyede anbar emini Fethullah Efendinin mahdumu.

Şerife Esmâ Hanım: (8) Süleymaniye aşçıbaşısı es-Seyyid Ali Beyin kerimesi

Şerife Fatma: (409)

Şerife Fatma Hanım: (189) Merhum Seyyid Osman Efendinin kerimesi.

Şerife Fatma Hanım: (249) Mevali-i izamdan es-Seyyid Mustafa Cûdî Efendi merhumun kerimeleri.

Şerife Fatma Hanım: (324) Trabzonlu Seyyid Derviş Ali Paşanın kayınvâlidesi.

Şerife Fatma Hanım: (336) Balmumcu Muhammed Efendinin kayınvâlidesi.

Şerife Fatma Hanım: (73) Yağlıkçızâde el-Hâc es-Seyyid İsmail Efendinin kerimesi.

Şerife Fatma Hatun: (318) Vefâlı merhum el-Hâc İsmail Ağanın halilesi

çelebi kapudan es-Seyyid Muhammed Ağanın kerimesi.

Şerife Hafife Hanım: (178) İbrâilde binâ emini ve kapucubaşı Süleyman Ağa merhumun kerimesi.

Şerife Hâlide Hanım: (29) Fârisihandan Sahaf Muhammed Hatıf Efendinin zevcesi.

Şerife Hatice Hakika Hanım: (51) Bekir Efendinin zevcesi.

Şerife Hatice Hanım: (202) Kurukahveci Abdullah Ağanın kerimesi.

Şerife Hatice Hanım: (372) Baş muhasebe kalemi ketebelerinden sâbıkan kazar emini Seyyid Ali Beyin halilesi.

Şerife Hatice Monla: (311) Yeniceli Vefâlı merhum Hacı İsmail Ağanın damadı Hasan Efendi kerimesi.

Şerife Havva Hatun: (284) Yeniceli Vefâlı Hacı İsmail Ağanın kerimesi.

Şerife Nefise Hanım: (157) Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan ve mektûbî mâliyesinden hulefa Fâik Efendinin vâlidesi.

Şerife Nimetullah: (216) Eşrâf-ı kudâttan Kadrizâde merhum Muhammed Tahir Efendinin kerimesi.

Şerife Rukiye: (448)

Şerife Rukiye Hanım: (183) Abdi Ağanın kerimesi.

Şerife Rukiye Hanım: (436) Halil Beyefendinin kerimesi.

Şerife Rukiye Hanım: (55) Sâbıkan Mekke-i Mükerreme kadısı Murâdzâde es-Seyyid Muhammed Murad Efendinin kerimesi.

Şerife Rukiye Lebibe Hanım: (313) Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendinin hafidesi.

Şerife Safiyye: (385) Sertahteravânî es-Seyyid Muhammed Ağanın kerimesi.

Şerife Sâliha bint-i ... : (407) Şeyh Ebu'l Vefâ türbedârı Hüseyin Hakkı Efendinin zevcesi.

Şerife Saliha Hanım: (166) es-Seyyid el-Hâc Ahmed Ağanın kerimesi.

Şerife Saliha Redâyî Hanım: (375) Hâcegândan ve âmedi hulefasından es-Seyyid Ahmed Akif Efendinin kerimesi Mihaliçli merhume Emine Hanımın hafidesi.

Şerife Sâmiye Hanım: (232) Mektûbî-i hariciye muavini Saib Beyin kerimesi

Şerife Şefika Hanım: (194) Kudât kapukethüdâsı es-Seyyid Mehmed İsmet Efendinin zevcesi.

Şerife Ümmü Gülsüm Tûtî: (335)

Şerife Zeyneb Hatun: (221) Uruscuklu Yeniçeri Ağası Mustafa Ağanın kerimesi.

Şerife Zeyneb Hatun: (297) Rikâb çukadârı es-Seyyid Halil Ağanın zevcesi.

Şerife Zübeyde: (400) Nalbur Salih Efendi zevcesi.

Şerife Zübeyde Hanım: (338) Attar Seyyid Osman Efenidinin zevcesi.

Şeyh Halil Efendi: (426)

Tekirdağlı *Emine* bint-i Hacı Ali Odabaşı: (133)

Trabzonî Hilalîzâde Mustafa İzzet Efendi: (217)

Ümmü Gülsüm: (461)

Ümmü Gülsüm Hatun: (30)

Ümmü Gülsüm Monla: (379) Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi.

Ümmü Gülsüme Kadın: (446)

Vefâlızâde es-Seyyid Feyzullah Efendi: (279) Rumeli eşrafından.

Vidinî İsmail Paşa: (171) Mîr-i mîran kiram-ı bahrü'l-ihtişamdan sâbıkan Niğde sancağı mutasarrıfı.

Yalvacı es-Seyyid Muhammed Efendi: (266) Mekke-i mükerreme pâyesi olup sâbıkan Bursa kadısı.

Yusuf: (297-A) Üsküdârî Ahmed Çelebi'nin oğlu.

Yusuf Aziz Efendi: (219) Baş muhasebe kaleminin altıncı halifesi.

Zehra Hanım: (323) Trabzon tüccar-ı mu'teberânından Kara Alzâde el-Hâc Muhammed Ağanın kerime-i muhteremesi.

Zekiye Hanım: (401) Evkaf-ı hümâyun hazinesinde mahlûlat odası ketebesinden Hasan Efendinin halilesi.

Zekiyye Hanım: (28) Hacı Osman Ağanın duhteri.

Zeliha: (34) el-Hâc Osman Ağanın kerimesi.

Zeliha: (45)

Zeliha Hanım: (242): Darphâne-i amire nâzırı Yusuf Ağanın halilesi.

Zeliha Hanım: (246) Sâbıkan tersâne-i âmire emini ve serbevvâbîn dergâh-ı âli merhum Muhammed Emin Ağanın halilesi.

Zeliha Hanım: (248) Hâlâ darphâne-i âmire nâzırı Yusuf Ağanın halilesi.

Zeliha Hanım: (442) --- Mustafa Paşanın ruznamacisinin kerimesi.

Zeyneb kadın ibn-i *Hâc İbrahim*: (294)

***Zeynep* binti Mustafa :** (391)

Zeynep Kadın: (50)

Zibfer Kalfa: (33) Tahterevancıbaşı es-Seyyid Mehmed Ağanın kerimesi Şerife Fatma Hanımın... cariyesi.

4.3.2. Meslekler

Mezar taşlarının içeriğinden elde edebileceğimiz bilgilerin başında meslek isimleri gelmektedir. Geçmişte kullanılan bir çok memuriyet ve mesleğin isimlerini bu taşlardan öğrenebilmekteyiz. Çünkü genelde kişinin ismiyle beraber yapmış olduğu meslek de mezar taşlarında geçmektedir.

Osmanlı'da bazen aynı mesleği icra eden kişilerin defnedildiği mezarlık veya özel sofalar oluşturulmuştur. Örneğin zamanında Eyüp mezarlığının üst kısımlarında günümüze ulaşmayan ve sadece cellatların defnedildiği bir cellatlatlar mezarlığı olduğu bilinmektedir. Karacaahmet mezarlığı içerisinde de hattatların defnedidiği bir hattatlar sofası bulunmaktadır. Özellikle tekke hazireleri meslekî olarak olmasa bile aynı tarikata mensup olan kişilerin defnedildiği yerler olması sebebiyle kendi içerisinde bir bütünlük oluşturabilmektedir. Şeyh Vefâ haziresi büyük bir hazire olduğu için toplumun her kesiminden kişi ve mesleklere rastlanabilmektedir.

Külliyenin farklı birimlerinde bir zamanlar görev yapmış kişi ve yakınları da hazirede bulunmaktadır. Tamamı 18 ve 19. yy.da görev yapmış olan bu kişiler arasında Vefâ aşçısı, mütevellisi, müderrisi, türbedârı, katibi, imamı ve yakınları bulunmaktadır. Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendi buraya defnedilen yakınlarıyla dikkati çekmektedir (annesi, eşi ve üç kızı). Bunları tarih sırasına göre şu şekilde sıraladık:

- Kat. no: 327, 1728-29, eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ aşçısı el-Hâc Mustafa.
- Kat. no: 331, 1754-55, İmaretçi Emine Hatun (Hazret-i eş-Şeyh Ebu'l Vefâ neslinden).
- Kat. no: 301, 1765, Sâbıkan Şeyh Vefâ merhum mütevellisi olan Genç Muhammed Ağanın kerimesi *Emine Hatun bint-i Ayşe*.
- Kat. no: 275, 1767, Süleymaniye Hazreti Ebu Eyyub Ensarî müderrisi ve Şeyh Vefâ mütevellisi Çavişzâde el-Hâc Feyzullah Efendi.
- Kat. no: 379, 1785-86, Şeyh Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Ümmü Gülsüm Monla*.

- Kat. no: 402, 1797-98, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Emine Monla*.
- Kat. no: 356, 1802, Şeyh Vefâ türbedârı Hüeyin Efendinin vâlidesi *Ayşe Hatun*.
- Kat. no: 224, 1806-07, Vefâ katibi merhum Abdurrahman Efendi kerimesi *Şerife Esma Hanım*.
- Kat. no: 458, 1807, Kara kalfa mütevellisi Vefâ türbedârı Abdurrahman Efendi.
- Kat. no: 391, 1811-12, Şeyh Vefâ Hamamı ustalarından *Zeynep* bint-i Mustafa.
- Kat. no: 236, 1813-14, Vefâ katibi Abdurrahman Şâkir.
- Kat. no: 396, 1824, eş-Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Efendinin kerimesi *Aişe Hanım*.
- Kat. no: 79, 1825-26, Şeyh Ebu'l-Vefâ İmamı Kütahyalı Hafız Muhammed.
- Kat. no: 407, 1833-34, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı Hüseyin Hakkı Efendinin zevcesi *Şerife Sâliha* bint-i … .
- Kat. no: 32, 1852, Şeyh Ebu'l-Vefâ türbedârı el-Hâc Ahmed Ağa.
- Kat. no: 419, 1863, Şeyh Vefâ hazretlerinin imamı Hacı Osman Efendi.[1]
- Kat. no: 443, Şeyh Vefâ Camii imamı ---.
- Kat. no: 454, Vefâ Camii kayyumu ---.

Meslek isimlerinin başında bazen "hâlâ, sâbıkan veya esbak" gibi kelimeler kullanılır. Bunlar medfunun görevde bulunduğu dönemi belirten ifadelerdir. Kişi hayattayken o meslek veya işi yapmaktaysa "şimdi, henüz" manasına gelen "hâlâ" ifadesi, eğer ki o tarihte aynı işi yapmakta olandan daha önce o görevde bulunduysa "şimdikinden bir evvel memuriyette bulunmuş olan" manasına gelen "sâbık" veya "sâbıkan" ifadesine yer verilir. Esbak ise "öncekinden daha önceki, geçmişten önceki, daha eski, çok daha evvel olan" manalarına gelir.

[1] Kitabede "Şeyh Mefâ" olarak geçmektedir.

Burada mezar taşlarında adı geçen meslek isimlerinin listesi oluşturulmuş ve yanlarına katalog numarası verilmiştir. Taşlarda adı geçen bütün meslekler listeye dâhil edilmiş olup medfunun mesleğini belirtenler kalın puntoyla belirtilmiştir. Daha sonra sadece hazirede medfun olanların meslekleri alfabetik olarak grafiklerde gösterilmişitir.

Meslek Dizini

Meslekler	**Kat. no**
Ağa karakulağı:	229.
Ağakapusu İmamı:	353.
Ahiçelebi mahkemesi başkâtibi:	**113**.
Asâkir-i hassa-i cenâb-ı şâhane binbaşılarından yaver-i harb hazret-i seraskeri:	220.
Âsakir-i hâssa-i şâhaneden kol ağası:	**96.**
Asâkir-i mansûre-i Muhammed seraskeri Hüsrev Muhammed Paşa Efendimizin ğulam ağalarından birinci alayın sağ kol ağası:	299.
Ashab-ı menâsıb-ı divânîden dersaâdet orduyu hümâyunu muhasebecisi:	90.
Âtıf Efendinin kitaphânesinde hâfızu'l-kütüb:	**317**.
Attar:	117, 197, 338, 457.
Azm-i rical devlet-i aliyyeden tobhâne-i âmire nazırı Tevfik Beyefendi hazretlerinin cariyelerinden:	**386**.
Balmumcu:	336.
Baş bâki kolu:	**345**.
Baş muhasebe kaleminin altıncı halifesi:	**219**.
Baş muhasebe kalemi hulefalarından üçüncü halife ---:	**201**.
Başmuhasebe kalemi ketebelerinden:	365.
Başmuhasebe kalemi ketebelerinden sâbık kazar emini:	372.
Başmuhasebe kaleminin altıncı halifesi:	211, 463.
Bazarcık kapıçukadarı:	62.

Benderi: **292**.
Beşinci kadın kalfalarından: **360**.
Beyşehri müftüsüzâde müderrisîn-i kiramdan: **406**.
Boğazcı: 71.
Cariye: **33**, **179**, **291**, **386**, **424**.
Cerrah: **7**, **66**.
Cidde defterdarı: 241.
Cizye kalemi kesedârı: **184**.
Çirbaşı: 67.
Çukadâr-ı rikab: 298.
Dadı: 150.
Daire müdürü: 102.
Darbhâne-i âmirede sahibayar: 110.
Darphâne-i âmire mektubî serhalifesi hacegân-ı divan-ı hümâyundan: **38**.
Darphâne-i âmirede dökmeci başısı: **358**.
Dâye: **128**.
Defterdar: 254.
Dergâh-ı âli halifelerinden: **68**.
Dergâh-ı âli kapucubaşılarından: **13**, **234**, **243**.
Divan-ı hümâyun kalemi hulafasından: 72.
Duhan tüccarlarından: 115, 389.
Duhancıbaşısı: 182.
Ebe: 261.
Ebu'l-Feth Sultan Muhammed Cami-i Şerifi hatibi: 307.
Efâhim-i rical-i devlet-i aliyyeden: 270.
Enderun-i hümayunda kilar-ı hassadan mahrec duhaniyan kethüdası: **124**.
Erzengan sâkin kiracıbaşı: **86.**
Esbak meyve terkemekcisi: 366, 371.
Estefe handânlarından: 147.

Eşrâf-ı kazadan: 112.
Eşrâf-ı kudât-ı kiramdan: **370**.
Eşrâf-ı kudâttan: **91**, 152, 153, 161, 216.
eş-Şeyh Ebu'l Vefâ aşçısı: **327**.
Evkâf-ı hümâyun hazinesinde mahlûlat odası ketebesinden: 401.
Evkâf-ı hümayun mahlulât odası ketebesinden: 363.
Fârisi hocası: **346**.
Fârisihandan sahaf: 29.
Fesçi: 53, 64, 315.
Hacegândan: 76, 78.
Hâcegândan ve âmedi hulefasından: 375.
Hâcegândan ve maliyye mektupçusu hulefâsından: 416.
Hacegân-ı dîvân-ı âli sabıkan maliye tezkirecisi: **256**.
Hacegân-ı dîvân-ı humâyunda ve defterhâne-i hâkânî kuyudât odası kudemay-ı hulefâsından: **167**.
Hacegân-ı dîvân-ı âli sâbıkan maliye tezkirecisi: **256**.
Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan: 245.
Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan dahiliyye kalemi hülefasından: **244**.
Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan sâbıkan Tokat Kalhânesi müdürü: **304.**
Hacegân-ı dîvân-ı hümâyundan ve mektûbî mâliyesinden hulefa: **157.**
Hâdim-râh-ı şeriat-ı eşrâf-ı kudâttan: **156**.
Haffaf: 296.
Hâlâ asâkir-i mensure-i Muhammed seraskeri Hüsrev Muhammed Paşa Efendimizin gulam ağalarından birinci alayın sağ kol ağası: **299**.
Hâlâ darphâne-i âmire nâzırı: 242, 248.
Hâlâ teşrifatî-i dîvân-ı hümâyun Nazif Beyefendi emekdarlarından: **174**.
Haraç kisedârı: **215**.

Haremeyn-i şerifeyn başhalifesi: **140**.
Hatab Kapusu tüccarlarından: **25**.
Hatab Kapusu'nda soğancı: 3.
Hattat: **132**, **405**.
Hattat tabib-i havassa: **75**.
Hayriyye tüccarlarından: 306.
Hazinedâr: **114**.
Hekim: 272.
Helvacı kethüdâsı: **31**.
İbrâilde bina emini ve kapucubaşı: 178.
İhsab emini: 48, 52, 94.
İhtisab ketebesinden: 252.
İltizamcı: 237.
İmameciler esnafından: 430.
İmaretçi: **331**.
Kaftancı: **422**.
Kahveci: 203.
Kapan-ı ‘asl tüccarlarından: **141**, **142**.
Kapanlı Kettânî: **322**.
Kapu halifesi: 338-A.
Kapuçukadarı: 11.
Kapudan: 132, 302, 318.
Kara kalfa mütevellisi Vefâ türbedârı: **458**.
Kassab: **334**.
Kastamonlu yirmi yedi bölüğün alemdar ağa: **274**.
Kaşıkçı: 276.
Kâtib: **21**.
Keresteci: **98**.
Kethüdâ: 264, **342**.
Kısmet-i askeri ketebesinden: **333**.
Kiracıbaşı: 5, 58, 93.
Kisedâr-ı cizye: **215**.

Kitapçı: 19, 39, 40, 74, 92, **95.**
Konyalı mesci altıncı bölüğün odabaşı: **384**.
Kudât kapukethüdâsı: 194.
Kurukahveci: 202.
Kudâttan: 172, 176.
Lala: **126**, **127**.
Masârifat muhasebecisi: 108.
Meclis-i vâla tahrirat odası mütehayyerâtdan : **161**.
Mekada türbedârı: 61.
Mekke-i mükerreme payesi olup sâbıkan Bursa kadısı: **266**.
Mektûbî-i hâriciyye muâvini: 232.
Metruk meclis muhasebe azasından: 264.
Mevali-i izamdan paye-i Üsküdar: **278**.
Mevâli-i izamdan: 249.
Mevlidhân-'î şehriyâr-î Süleymaniye'de müezzinbaşı na'thân Muhammediyyehân: **464**.
Mihrişah Valide Sultanın kethüdâsı: 82.
Mîr: **24**, **421**.
Mîr-i mîran kiram-ı bahr ül-ihtişamdan sâbıkan Niğde sancağı mutasarrıfı: **171**.
Mîr-i mîran-ı kiramdan: 179, 193.
Mîr-i piyade: 259, 433.
Muallim-i Sultan Selim Hân-i Sâni: **273.**
Mukabele-i süvari başhalifesi: **20**.
Mukaddeman saray-ı hümâyunda vâkı göz bekçiler ocağından Mora sâliyeneciliği ile çirağ buyurulmuş olan: **138**.
Müderisîn-i kiramdan: 14, 190, 240, 262, 382, **395**, **431**.
Müderrisîn-i kiram zevi'l-ihtiramdan: 239, 441.
Mühimmat-ı harbiyede ambar emini: 227.
Mühürdar: 205.
Mütevelli: **118**.

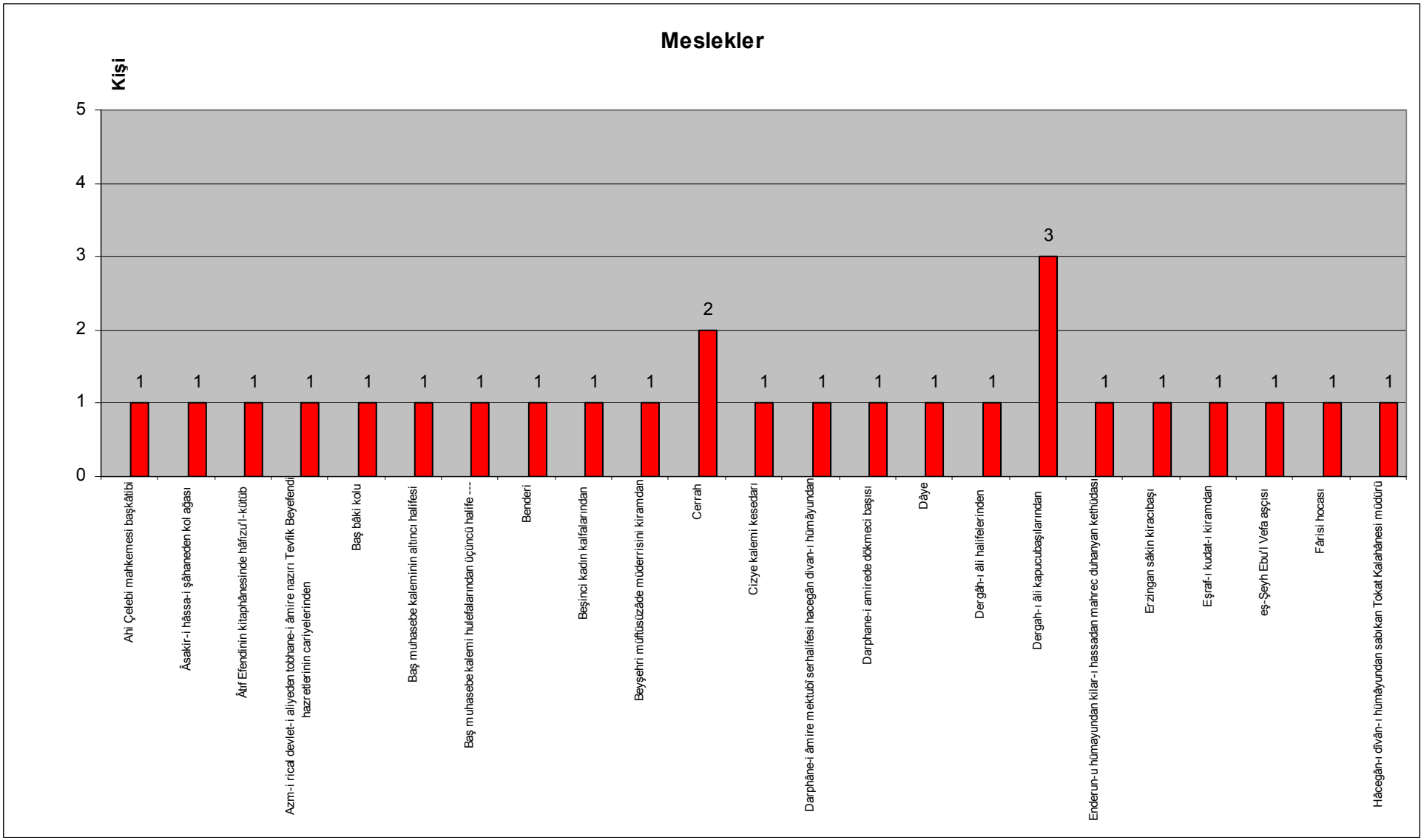
Nalbur: 45, 268, 343, 347, 400.
Odabaşı: 133.
Pamukçu: **445**.
Reisülküttab-ı esbak: 342.
Ricâl-i devlet-i aliden Manastır defter-i bâri esbak: 285.
Rical-i devlet-i âliyyeden tezkire-i sanî Ali Raik Bey Efendinin daireleri hademelerinden vekiliharc: **403**.
Rical-i devlet-i aliyyeden hariciye katibi: 281.
Rical-i devlet-i aliyyeden Rumeli masârifat muhasebecisi: 334.
Rikâb çukadârı: 297.
Rikâb-ı şâhâne kapucubaşılarından: 285.
Rumeli Valisi Raşid Muhammed Paşa Efendinin kaftanağası: **187**.
Ruznameci: 442.
Rütbe-i sâlise ricalinden muâvin mektubî hazret-i sadr-ı âlî: 344.
Sâbık mâlikane kalfası: 397.
Sâbıkan Akhisar a'yânı silahşorân-ı hassa: 103.
Sâbıkan asâkir-i mansure-i muhammadiyye seraskeri devletlu Muhammed Hüsrev Paşa Hazretlerinin gulamı: 303.
Sâbıkan Babadağı Kadısı: **139**.
Sâbıkan Bosna vâlisi: 150.
Sâbıkan Bozdoğan dibeki pazar voyvadası: 185.
Sâbıkan cebecibaşı: 381.
Sâbıkan dergâh-ı âli yeniçeri ağası: 253.
Sâbıkan enfiye emini: 432.
Sâbıkan hatab kapusu kethüdâsı: **399**.
Sâbıkan İstanbul Kadısı Arapzâde Hamdullah Efendinin imamları: 369-A.
Sâbıkan kethudâ-yı bevvâbîn hazret-i cihandârı: **250**.
Sâbıkan kethüdâ-yı sadr-ı âlî Ahmed Âtıf Efendinin imamı: **398**.
Sâbıkan Mekke-i Mükerreme kadısı: 55.
Sâbıkan örücüler kethüdâsı: **326**.
Sâbıkan rikab çukadârı: 222.

Sâbıkan sadr-ı Anadolu: 180.
Sâbıkan Şeyh Vefâ mütevellisi: 301.
Sâbıkan tahmis nâzırı: **210**.
Sâbıkan teberdârân kethüdâsı ve sürre-i hümâyun emin olan: **104**.
Sâbıkan tersâne emini: 257.
Sâbıkan tersâne-i âmire emini tophâne-i âmire nezâreti tevcihiyle duhul-i tarik ve mir-i ilm-i hassa râddesiyle tekmil-i tarik iderek ve başkapucubaşı: 247.
Sâbıkan tersane-i âmire emini ve serbevvâbîn dergâh-ı âli: 246, **258**.
Sâdât-ı tarikat-i aliyye-i Nakşibendiyyeden Hasan Paşa Hanı verasında hanesinde postnişin: **426**.
Sadr-ı âlî mektûbî hülafalarından: **339**
Sadr-ı esbak: 250, 262, 265, 441.
Sadr-ı esbak merhum Hüsrev Muhammed Paşanın imamı eşrâf-ı kudattan : **198**.
Sadrıazam-ı esbak [Yu]suf Paşa hazretlerinin vekil --- : **175**.
Sadr-i Anadolu mahzar ağalarından: 370.
Sancaktar: 16.
Saray-ı cedid-i âmirede hâlâ müsahib: 268.
Saray-ı hümâyun çirağlarından: **169**.
Saray-ı hümâyun yağlıkçıbaşı: **192**.
Serbevvâbîn: 255.
Sermevlüdhân hazret-i şehriyarî: 316.
Sertahtarevânî: 385.
Silahdar Ağa: 228.
Soğancı: 3.
Sudûr-i ‘izâmdan: 151.
Sultan Süleyman Camii Şerif imaret aşçıbaşı: 89.
Süleymaniye Aşçıbaşısı: **1**, 8.
Süleymaniye hazreti Ebu Eyyub Ensari müderrisi ve Şeyh Vefâ mütevellisi: **275**.
Süleymaniye muvakkıtı: 460.

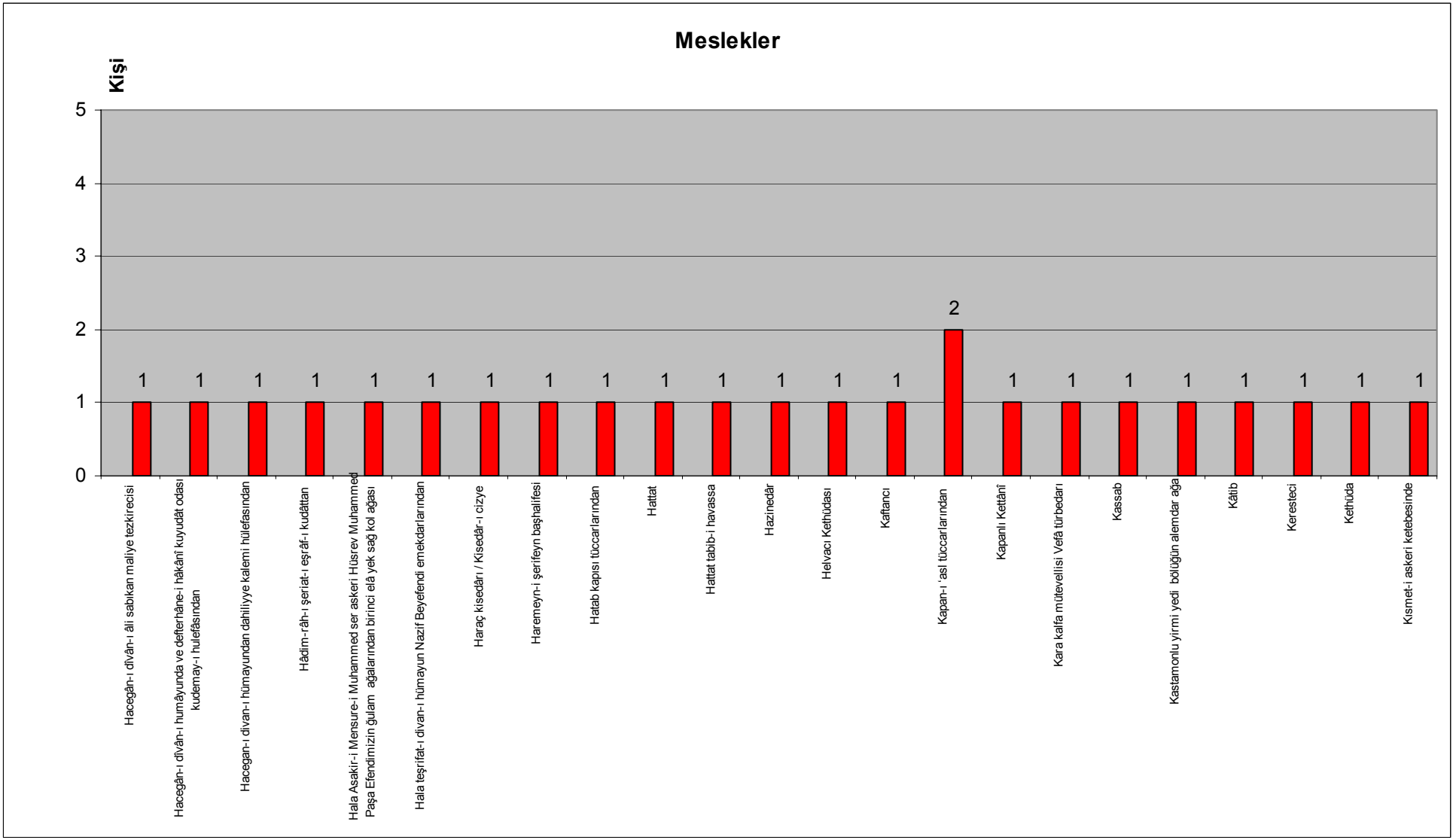
Süleymaniye vakfı ...: 374.
Şam tüccarlarından: 290.
Şemseddin Monla Gürani müezzini attar: 417.
Şeyh Ebu'l Vefâ İmamı: **79**.
Şeyh Ebu'l Vefâ türbedârı: **32**, 356, 379, 396, 402, 407.
Şeyh Ebu'l Vefâ medresesi müderrisi: **145**.
Şeyh Vefa hazretlerinin imamı: **419**.
Şeyh Vefâ Cami imamı: 443.
Şeyh Vefâ Hamamı ustalarından: 391.
Şeyh Vefâ Hazretlerinin imamı: 419.
Tabib: **272**.
Tacir: 37.
Tahteravancıbaşı: 33.
Teberdâr: **121**, 437.
Teberdâr kethüdası: 204.
Tersâne-i âmire kapudanlarından: 425.
Tosyalı tâcir: 84.
Trabzaon tüccarı: 287, 308.
Trabzon tüccar-ı mu'teberânından: 323.
Trabzon tüccarlarından: **164**, 332, 348, 434.
Ulema-i kibardan: 380.
Üçüncü bölüğün mütevellisi odabaşı : **12**.
Üsküdar'da Atik Valide Camii Şerifin başkâtibi: **368**.
Vefâ Camii kayyumu: 454.
Vefâ kâtibi: 224, **236**.
Vodin eyâleti reisi: 6.
Yağlıkçı: 73, 321, 424.
Yahyagüzel mahallesi muhtarı: 146.
Yaveran-ı hazret-i şehr-i yârîden erkân-ı harbiye-i bahriye reisi: 369.
Yeniçeri ağası: 221.
Yorgancı: 377.

Zecriyye kâtibi: **170**.

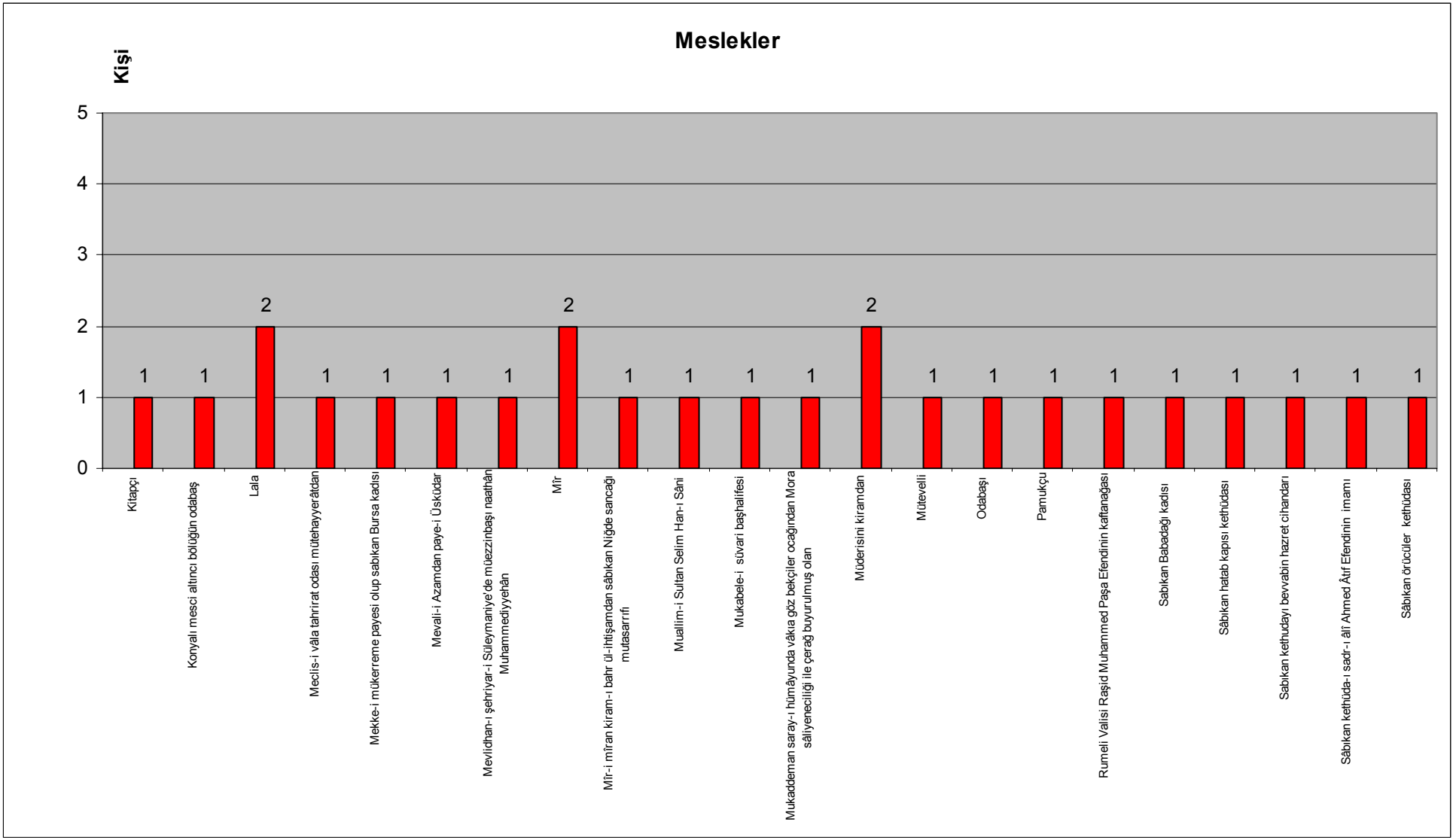
Zülüflüler Hocası: **354**.

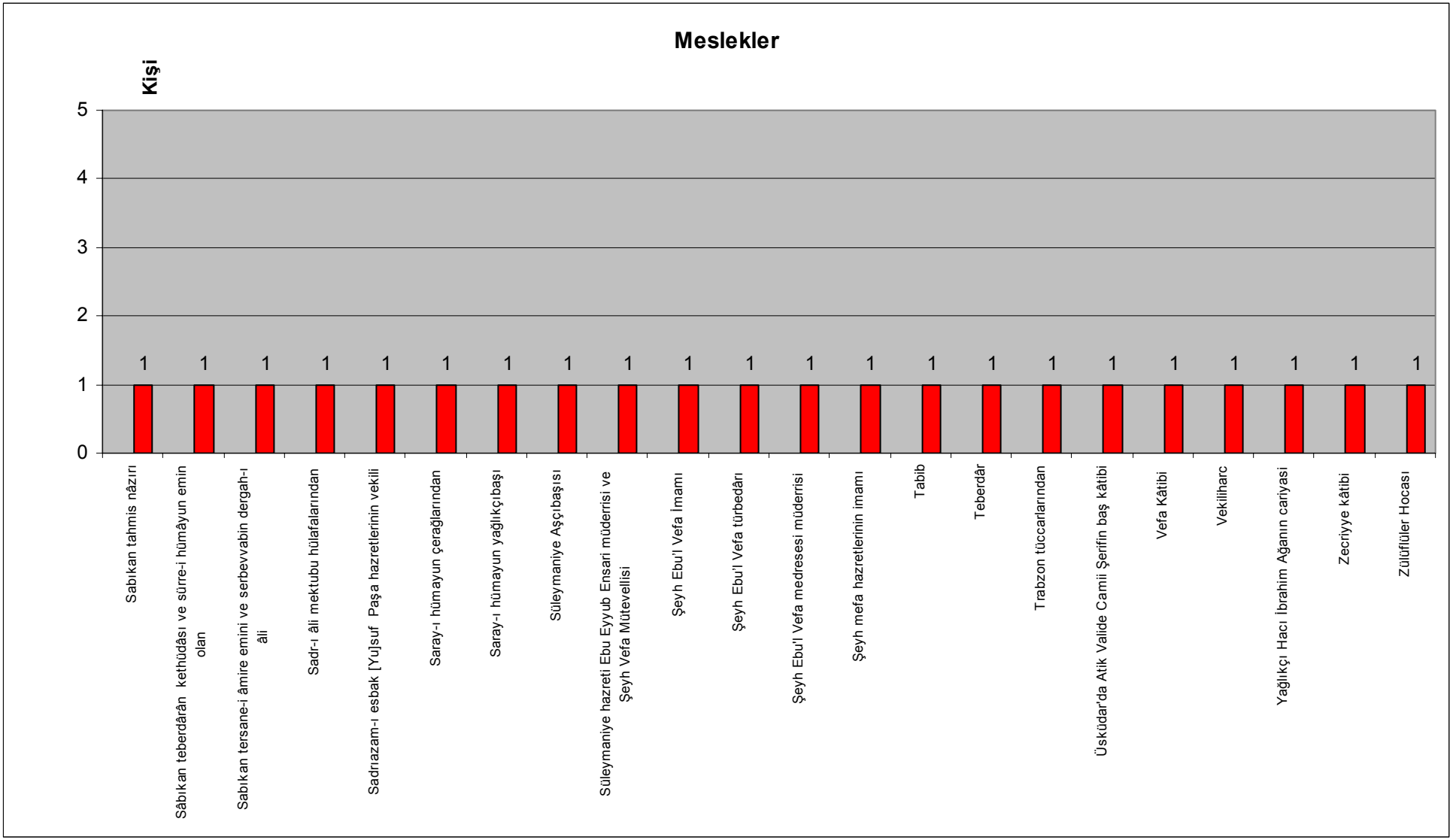

Grafik 13 *Sütunların üzerinde bulunan rakamlar hazirede metfun olup zamanında o mesleği yapmış olan kişi sayısını gösterir.

Grafik 14 *Sütunların üzerinde bulunan rakamlar hazirede metfun olup zamanında o mesleği yapmış olan kişi sayısını gösterir.

Grafik 15 *Sütunların üzerinde bulunan rakamlar hazirede metfun olup zamanında o mesleği yapmış olan kişi sayısını gösterir.

Grafik 16 *Sütunların üzerinde bulunan rakamlar hazirede metfun olup zamanında o mesleği yapmış olan kişi sayısını gösterir.

4.3.3. Yer İsimleri

Mezar taşlarında Osmanlı dönemine ait birçok yerin ismiyle karşılaşabilmekteyiz. Bu yer isimleri kişinin nereli olduğunu veya nerede görev yaptığını belirtirken kullanılmaktadır. Yer isimleri bir köy, kasaba veya şehir olabildiği gibi bir yapı da olabilmektedir. Hazire İstanbul'da bulunduğu için İstanbul'la ilgili daha noktasal yer isimlerine rastlanabilmektedir (Altunîzâde**,** Atıf Efendi Kitaphânesi, Ebu'l-Feth Sultan Muhammed Cami-i Şerifi, Hatab kapısı, Kapan-ı asl, Mısır çarşı kapısı, Mısır Çarşısı, Sultan Süleyman Cami-i Şerifi, Süleymaniye, Üsküdar, Üsküdar'da Atik Vâlide Camii, Vefâ Meydanı, Vefâ, Vefâlı, Vefâlı Kasımpaşalı, Yahya Güzel Mahallesi, Şeyh Vefâ Hamamı, Şeyh Vefâ Camii gibi). Sadece Şeyh Vefâ haziresi bile Osmanlı'nın, zamanında sahip olduğu coğrafya hakkında bize fikir vermesi açısından önemlidir. Çünkü haziredeki taşlara baktığımızda Balkanlar'dan Anadolu'ya, Kuzey Afrika'dan Arap Yarımadası'na kadar pek çok bölgenin ismini görebilmekteyiz. Bu yer isimlerinden çoğu günümüzde hâlâ kullanılmaktadır. Bazı yerlerin geçmişte hangi isimlerle adlandırıldığına mezar taşları bize kaynaklık etmektedir. İstanbul için " Şehr-i Stanbuli" (Kat. no: 421) kullanılması bunun güzel bir örneğidir.

Bununla beraber özellikle şehir içi mezarlıkları bulundukları semtin sakinlerinin memleketleri hakkında da fikir vermektedir. Çalışmamızın ikinci bölümünde Evliya Çelebi'den rivayetle Fâtih Sultan Mehmed'in Vefâ ve çevresine Tirelileri iskan ettiğini belirtmiştik. Vefâ'da bulunan diğer hazirelerle birlikte bir değerlendirme yapılırsa bu bölgenin zaman içerisindeki demografik yapısı ortaya konabilir. Şeyh Vefâ haziresinde özellikle Trabzonlular dikkati çekmektedir (Grafik 19).

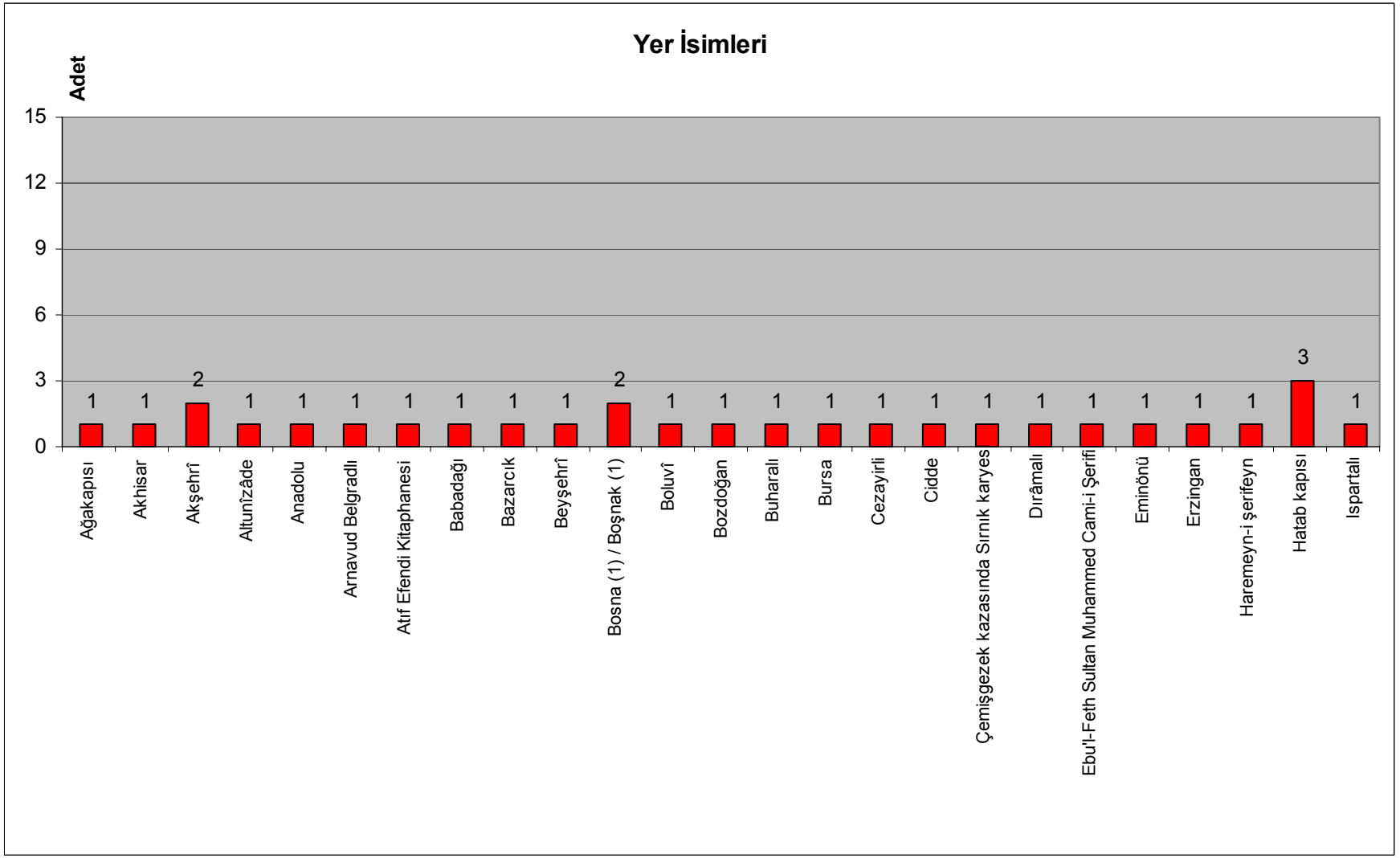
Yer isimleri listesi alfabetik olarak oluşturulmuş olup yan tarafına katalog numaraları verilmiştir. Osmanlı mezar taşlarında kadınlar babalarına veya eşlerine isnad edilerek konumlandırıldığından bazı erkek isimleri birden çok taşta geçebilmektedir. Bu yüzden yer isimlerinin yanında bulunan katalog numaralarının hepsinin ayrı kişiler olarak değerlendirilmemesine dikkat etmeliyiz. Çünkü burada yer isimleri aynı kişiyle birlikte anılsa bile farklı taşlarda kullanıldığı için yan tarafına katalog numarası verilerek hangi taşlarda kullanıldığı tespit edilmiştir. Meselâ Trabzonî Ruşen Ağanın

ismi hem zevcesi Ayşe Hanımın taşında (Kat. no: 310) hem de oğlu Molla Hasan'ın (Kat. no: 383) taşında kullanılmıştır. Daha sonra bu yer isimleri grafikler üzerinde gösterilmiştir.

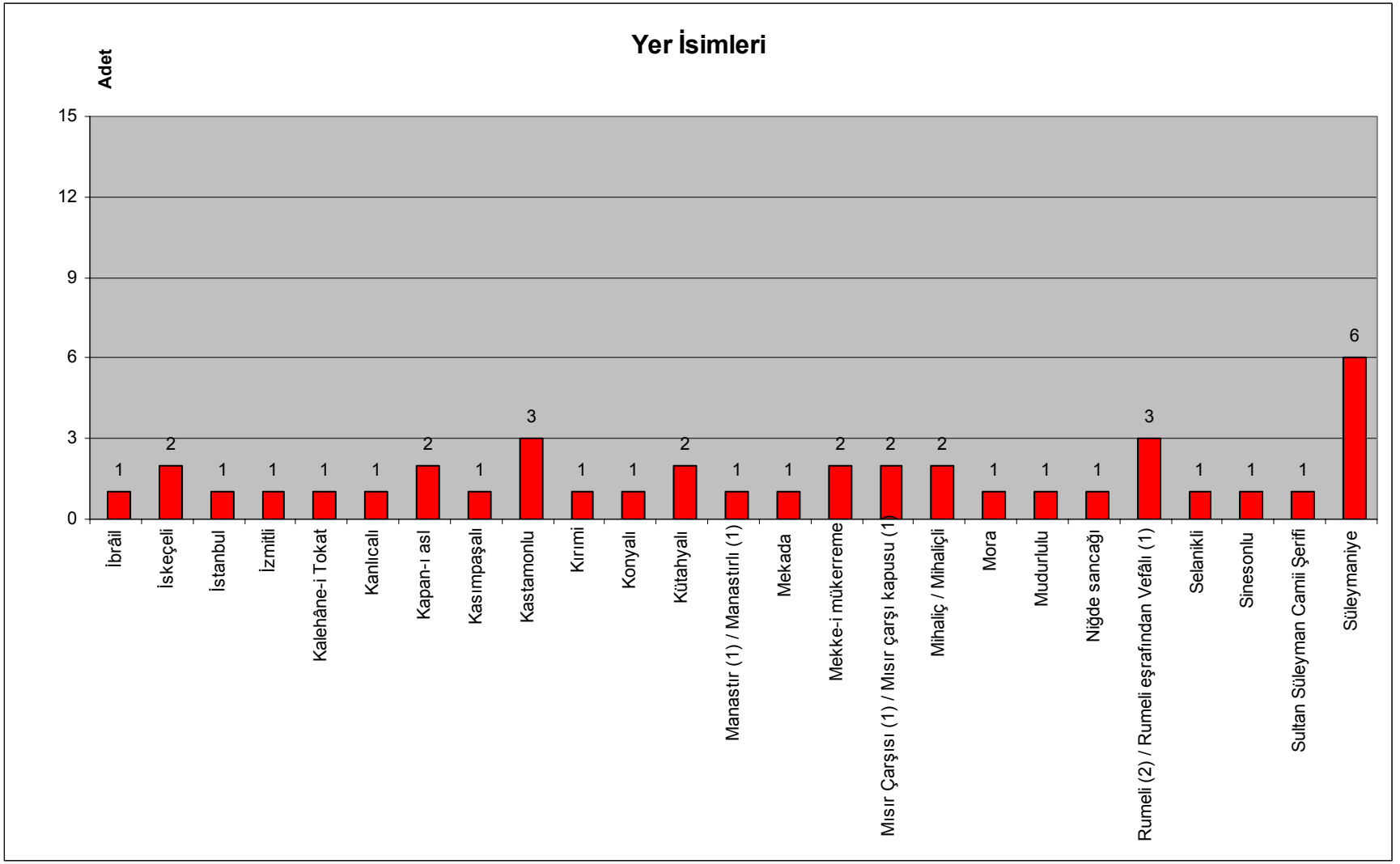
Yer İsimleri Dizini

Yer ismi	Kat. no	Yer ismi	Kat. no
Ağakapısı:	353.	**Eminönünde:**	461.
Akhisar:	103.	**Erzingan:**	86.
Akşehrî:	145, 341.	**Haremeyn-i şerifeyn:**	140.
Altunîzâde:	21.	**Hatab kapısı:**	3, 25, 399.
Anadolu:	180.	**Ispartalı:**	71.
Arnavud Belgradlı:	196.	**İbrâil:**	178.
Atıf Efendi Kitaphanesi:	317.	**İskeçeli:**	388, 389.
Babadağı:	139.	**İstanbul:**	69-A.
Bazarcık:	62.	**İzmitli:**	21.
Beyşehrî:	406.	**Kalehâne-i Tokat:**	304.
Bosna:	150.	**Kanlıcalı:**	87.
Boluvî:	431.	**Kapan-ı asl:**	141, 142.
Boşnak:	328.	**Kasımpaşalı:**	7.
Bozdoğan:	185.	**Kastamonlu:**	274, 382,
Buharalı:	346.		395.
Bursa:	266.	**Kırımi:**	135.
Cezayirli:	9.	**Konyalı:**	384.
Cidde:	241.	**Kütahyalı:**	79, 405.
Çemişgezek kazasında		**Manastır:**	285.
Sırnık karyesi:	149.	**Manastırlı:**	170.
Dırâmalı:	428.	**Mekada:**	61.
Ebu'l-Feth Sultan Muhammed		**Mekke-i mükerreme:**	55, 266.
Cami-i Şerifi:	307.	**Mısır çarşu kapusu:**	117.

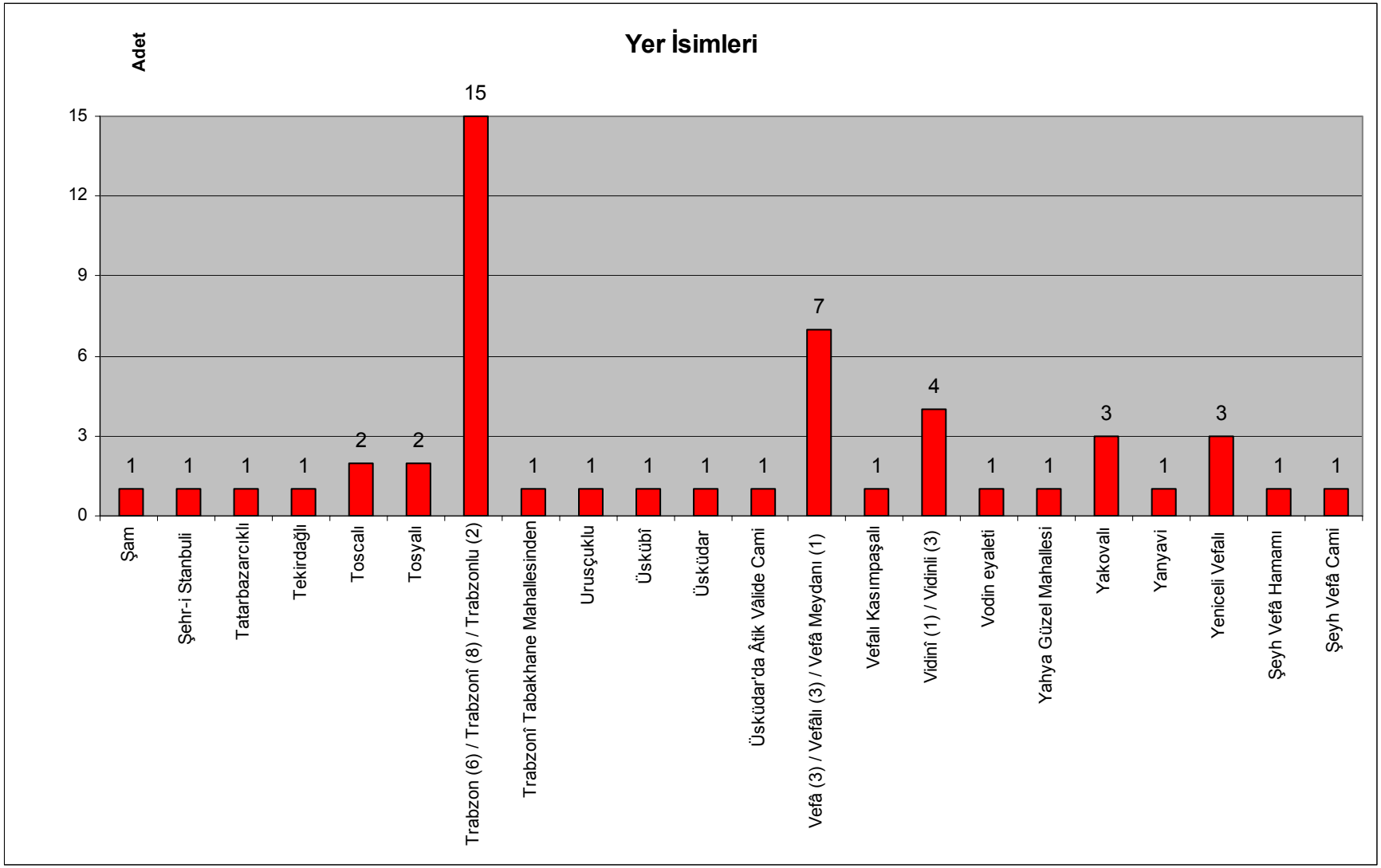
Mısır Çarşısı: 457.
Mihaliç: 376.
Mihaliçli: 375.
Mora: 138.
Mudurlulu: 138.
Niğde sancağı: 171.
Rumeli eşrafından Vefâlı: 279.
Rumeli: 187, 334.
Selanikli: 99.
Sinesonlu: 399.
Sultan Süleyman Camii Şerifi: 89.
Süleymaniye: 1, 8, 275, 374, 460, 464.
Şam: 290.
Şehr-i Stanbuli: 421.
Tatarbazarcıklı: 49.
Tekirdağlı: 133.
Toscalı: 35, 435.
Tosyalı: 37, 84.
Trabzon: 164, 287, 308, 323, 332, 348.
Trabzonî tabakhane mahallesinden: 96.
Trabzonî: 132, 217, 302, 310, 383, 420, 425, 438.
Trabzonlu: 318, 324.
Urusçuklu: 221.
Üskübî : 297-A.
Üsküdar: 278.
Üsküdar'da Âtik Vâlide Camii: 368.
Vefâ Meydanı: 105.
Vefâ: 224, 236, 258.
Vefalı Kasımpaşalı: 66.
Vefâlı: 312, 318, 321.
Vidinî: 171.
Vidinli: 177, 179, 193.
Vodin eyaleti: 6.
Yahya Güzel Mahallesi: 146.
Yakovalı: 2, 27, 57.
Yanyavi: 245.
Yeniceli Vefalı: 280, 284, 311.
Şeyh Vefâ Hamamı: 391.
Şeyh Vefâ Cami: 443.

Grafik 17 *****Sütunların üzerinde bulunan rakamlar yer isimlerinin taşlarda kaç kere kullanıldığını gösterir.

Grafik 18 *Sütunların üzerinde bulunan rakamlar yer isimlerinin taşlarda kaç kere kullanıldığını gösterir.

Grafik 19 ***** Sütunların üzerinde bulunan rakamlar yer isimlerinin taşlarda kaç kere kullanıldığını gösterir.

4.3.4. Ölüm Sebepleri ve Ölüm Yaşları

Mezar taşlarının bazısında medfun bulunan kişinin ölümüne sebep olan hastalığın ismi veya ölüm yaşı verilebilmektedir. Hazirede bulunan taşların otuz tanesinde ölüm sebebi, on iki tanesinde ise ölüm yaşı verilmiştir.[1]

Ölüm sebepleri arasında en çok veba (7 kişi) ve taun-matûnen (8 kişi) göze çarpmaktadır. Kadınların ölümüne sebep olan olaylar arasında doğum (5 kişi) ve çocuk düşürme (1 kişi) görülmektedir. Doğum esnasında vefat edenler için "Haml-ı vaz, haml-ı vaz eylemişken, vaz-ı cenin esnasında, vaz-ı haml eylerken", çocuk düşürme için ise "Iskat-ı cenin" ifadesi kullanılmıştır. Bunların dışında çiçek (1 kişi), kızamık (1 kişi), şirpençe (1 kişi) verem (1 kişi), maktulen şehid, pistane (meme) üzre bir yara sebebiyle (1 kişi) vefat eden kişiler bulunmaktadır. Hastalığın adı verilmemekle beraber bir hastalık sebebiyle vefat ettiği anlaşılan kişiler için "Azîb illete düçar olup, çaresiz bir dert, çaresiz bir illet, maraz-ı müzmin" gibi ifadeler kullanılmıştır.

Kişinin ölümü salgın bir hastalık sebebiyle olabilmektedir. Mezar taşları salgın hastalıkların hangi tarihlerde görüldüğünü ve etkisinin ne kadar olduğunu göstermesi açısından bizlere bir takım istatiksel bilgiler sağlayabilir. Ama sağlıklı sonuçlar elde edebilmek ve genellemeler yapabilmek için bir çok hazirede bu araştırmanın yapılması gerekir. Bu hazirde vebadan ölen kişilerin tarihlerinin çoğu 19. yy.ın ilk yarısını göstermektedir. Bu da bize İstanbul'daki veba salgınları hakkında fikir verebilir.

Medfunun kaç yaşında öldüğü mezar taşlarında bazen belirtilmektedir. Fakat hazirede genel bir yaş ortalaması bulmamız mümkün değildir. Çünkü mezar taşlarında özellikle gençken dünyayı terk eden kişilerin ölüm yaşları verilmiştir. Bunlar da genelde gençlerin arkasından duyulan hüznü ifade eden şiirlerin beyitleri arasında kulanılır. Kişilerin yaşlarını verirken bazen Farsça kelimelere rastlanabilmektedir. Meselâ üç yıl iki ay sekiz gün hayat süren bir çocuk için "otuz sekiz mâh sekiz gün" ifadesi

[1] Taşlardan bir tanesinde (Kat. no: 197) medfunun tâun hastalığına yakalanmış olup doğum esnasında vefat ettiği belirtilmiştir. Bu yüzden taş sayısı otuz olmasına rağmen ölüm sebepleri otuz bir olmaktadır.

kullanılmıştır. On dört yaşında ölen iki kişi için de “çârdeh” tabiri kullanılmıştır. Elli yaşında ölen bir kişi için ise yaş manasına gelen “sin” kelimesi kullanılmıştır.

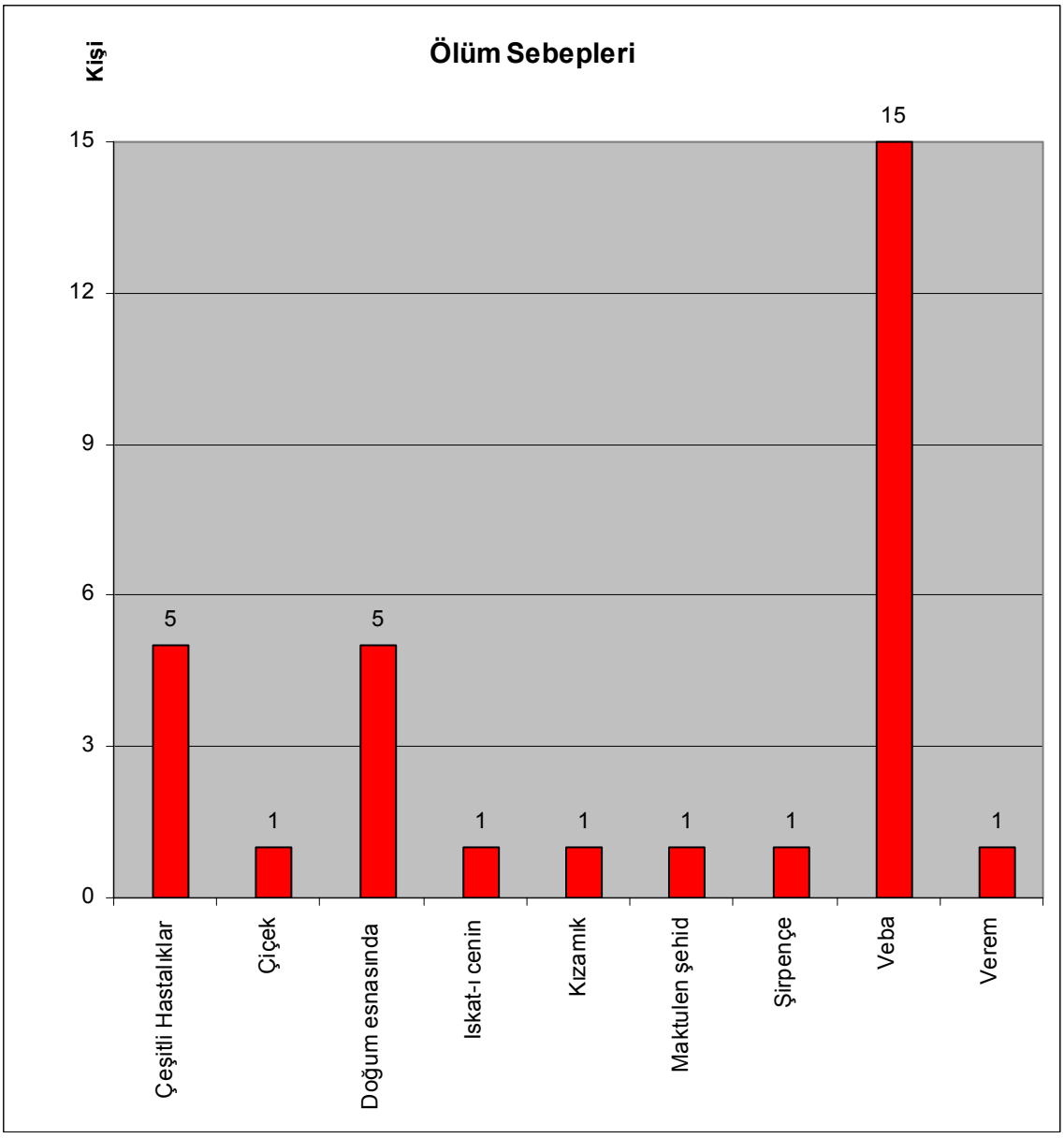
Aşağıda ölüm sebepleri ve ölüm yaşlarıyla ilgili listeler oluşturulmuş olup yan tarafına katalog numaraları verilmiştir daha sonra bunlar grafiklerde gösterilmiştir.

Ölüm Sebepleri:

Açıldı sinede pistane üzre bir yâre: 352.
Azîb illete düçar olup: 352.
Çaresiz bir dert: 190.
Çaresiz bir illet: 155.
Çiçek: 49.
Haml-ı vaz: 202.
Haml-i vaz eylemişken: 202.
Iskat-ı cenin: 281.
Kızamık: 76.
Maktulen şehid: 171.
Maraz-ı müzmin: 225.
Mat'ûnan: 203, 228. 303.
Şirpençe: 23.
Taun: 81, 137, 183, 189, 197.
Vaz-ı cenin esnasında: 257.
Vaz-ı haml eylerken: 28, 197.
Veba: 15, 86, 114, 177, 193, 213, 228.
Verem: 329.

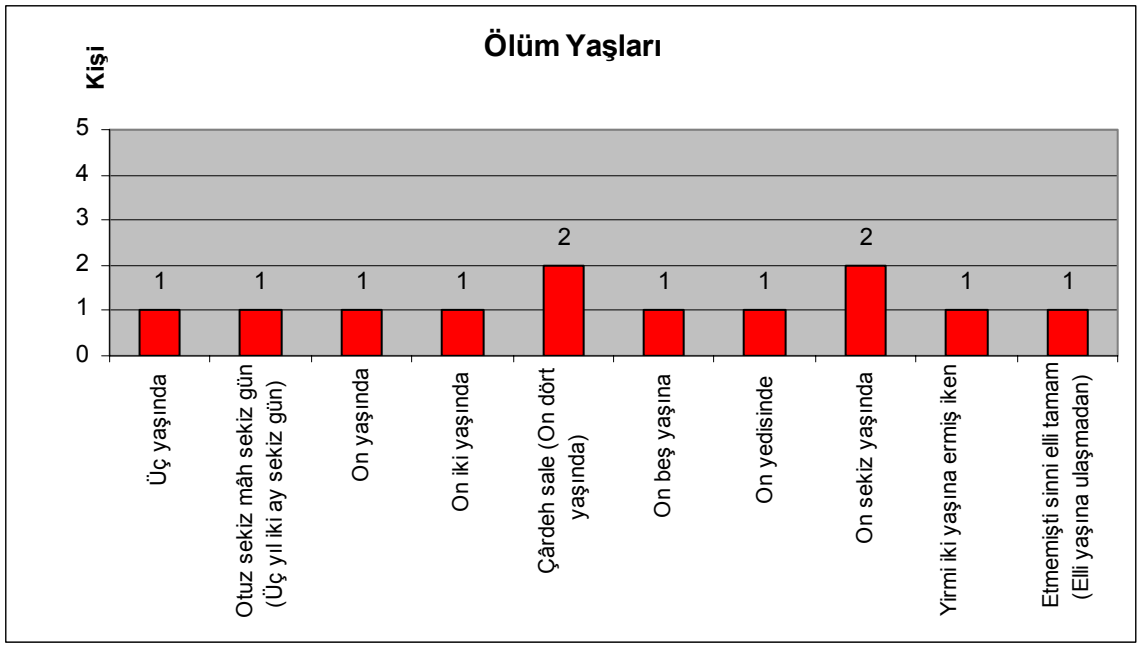
Ölüm Yaşları:

Yirmi iki yaşına ermiş iken bu nev-civan, Davet etti kendüni ol hâlik-i ferdü'l-hakîm: 58.
On yaşında bu nihâlin çün tamam oldu ömrü: 97.
Otuz sekiz mâh sekiz gün dünyada ömür sürüp irtihâl-i dâr-ı bekâ iden: 102.
On iki yaşımda turab oldum taş dikildi başıma: 109.
Etmemişti **sinni elli** tamam: 111.
On sekiz yaşında gitti bekâya âh: 112.
Üç yaşında tekmil almış vadesi: 176.
On sekiz yaşında almadım felekten kamımı: 213.
Çârdeh sale resid olmuşken olmâh-i münîr: 226.
Çârdeh sale …: 233.
Bekâyı **on yedisinde** bulup zîbâ tecellâyı: 341.
Henüz kadem bastım **on beş yaşına** heman, Dünyada murad almadan cenâna oldum revan: 343.

Grafik 20

* Ölüm sebepleri grafiği az olandan çok olana doğru hazırlanmıştır. Hastalığın ismi verilmeyip ifadelerden bir hastalık sebebiyle vefat ettiği anlaşılanlar "Çeşitli Hastalıklar", doğum yaparken vefat eden kadınlar için birbirine yakın ifadeler kullanıldığı için bu ifadeler de "Doğum esnasında" başlığı altında toplanmıştır. Vebâdan vefat edenler için tâun veya matûnen (tâuna tutularak) ifedeleri kullanıldığı için bunların hepsi "Veba" başlığı altında toplanmıştır.

Grafik 21 * Ölüm yaşları grafiği küçükten büyüğe doğru hazırlanmıştır.

4.3.5. Teslim Kitabeleri

Osmanlı eserlerinde farklı kitabeler kullanmıştır. Bunlardan bir kısmı eserin bânisi, mimarı, yapım veya tamir tarihi hakkında bilgi vermektedir. Kitabelerin bir kısmında ise âyet-i kerimeler, hadis-i şerifler, kelâm-ı kibarlar veya esmâü'l-hüsnâdan isimler bulunmaktadır. Fakat Osmanlı bu ibareleri kullanırken bilinçli bir tercih yapmaktaydı ve eserlerin işlevselliği göz önünde bulundurularak araçtaki amaca uygun ifadeler seçmekteydi. Meselâ çeşmelerde suyla ilgili, kütüphanelerde kitapla ilgili, çarşı kapılarında ticaretle ilgili âyet ve hadisler kullanılmaktaydı. Binaların üzerine Allah'ın koruyucu ismi olan "Yâ Hâfîz", kapı kollarına veya makasların parmak takılan yerlerine Allah'ın açıcı ismi olan "Yâ Fettâh" yazılmaktaydı.

Bu kitabelerde hat sadece dekoratif bir unsur olmayıp insanlara dinî inançları doğrultusunda mesajlar iletmekteydi. Bu amacın en belirgin olduğu kullanım yerlerinden bir tanesi de mezar taşlarıdır. Mezar taşları genelde Allah'ın bâkiliğini ve kulun fâniliğini vurgulayan ifadelerle başlamaktadır. Bu ifadeler metnin en üstünde genelde ana metinden ayrı bir yazı tarhı içinde yer alırlar. Başlıklı mezar taşlarını göz önünde bulundurduğumuzda kişinin mesleğine delâlet eden başlığın hemen altında bu ibarenin yer alması son derece anlamlıdır. Çünkü bu başlıklar kendi zamanı içerisinde düşünüldüğünde dönemin insanları tarafından orada medfun bulunan kişinin hayattayken yapmış olduğu mesleği ve toplumsal statüsü hemen anlaşılabilmekteydi. Medfun bulunan kişinin mezar taşında kişi eğer sadrazamsa kallavi, kadıysa örfî kavuk, memur ise fes bulunmaktaydı. Bu başlıkların hemen altında Allah'ın bâkiliğini ifade eden iberelerin yer alması aslında herkesin mesleği ne olursa olsun ölümlü olduğu hatırlatılmak istenmiştir.

Bu ibareler aslında tek başına bir kitabe olmayıp kitabede bulunan metne giriş teşkil etmektedir. Fakat genelde asıl metinden ayrı ve kendine has istiflerle yazılan bu kelimeler kulun Allah karşısında ki acziyet ve fâniliğini ifede etmesi sebebiyle tarafımızdan "teslim kitabesi" olarak isimlendirilmiştir.

Mezar taşlarının çok azında bu ifedeler yer almamaktadır. Hazirede bulunan 475 taş üzerine yapılan taramada yirmi beş çeşit teslim kitabesi ortaya çıkmıştır.

Taşların katolog numarası teslim kitabelerinin yanında verilerek daha sonra bunlar grafik üzerinde gösterilmiştir.

Âh min el-mevt : 11, 26, 150, 152, 172, 176, 241, 254, 270, 285, 308, 333, 343, 347, 352, 360, 363, 438, 470

Allah el-Bâkî : 307

Allah-ı Subhânehu ve Teâlâ : 75, 118, 123, 251

ed-Dünya Faniyyetün : 256

el-Bâkî : 35, 41, 42, 59, 64, 69, 71, 73, 79, 151, 154, 164, 178, 235, 243, 286, 295, 296, 313, 378, 336, 365, 366,384, 385,391, 397, 411, 450

el-Bâkî Hu Allah : 250

el-Fâtiha : 4, 7, 36, 120, 139, 173, 215, 331, 423, 427

el-Hayyü'l Bâki : 404

Fâtiha : 140, 305

Hak Subhanehu ve Teâlâ : 158

Hu : 288, 464

Huve'l-Bâkî : 1, 2, 3, 6, 8, 10, 13, 14, 16, 17, 22, 25, 27, 31, 32, 33, 37, 39, 44, 45, 46, 53, 55, 57, 60, 61, 72, 76, 78, 80, 84, 86, 89, 91, 92, 93, 103, 106, 107, 108, 109, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 124, 125, 132, 137, 138, 141, 146, 147, 148, 149, 153, 157, 161, 169, 174, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 189, 190, 194, 197, 199, 200, 202, 203, 204, 205, 206, 210, 213, 216, 218, 219, 220, 229, 232, 236, 238, 239, 240, 243, 244, 252, 257, 258, 263, 265, 266, 267, 279, 280, 281, 283, 287, 291, 292, 293, 298, 300, 301, 303, 304, 306, 312, 315, 318, 323, 324, 326, 332, 334, 335, 339, 340, 341, 342, 344, 348, 349, 350, 351, 353, 356, 357, 359, 368, 369-A, 370, 372, 375, 376, 377, 380, 383, 389, 390, 396, 398, 399, 401, 402, 403, 405, 408, 412, 416, 417, 419, 421, 424, 425, 430, 431, 434, 439, 441, 442, 451, 454, 459, 460, 461

Huve'l-Hallâku'l-Bâkî : 28, 29, 40, 51, 58, 66, 74, 85, 95, 110, 112, 135, 143,

156, 162, 168, 171, 175, 184, 192, 211, 224, 227, 234, 242, 247, 248, 249, 253, 255, 258, 277, 278, 297, 310, 320, 321, 322, 367, 371, 382, 388, 395, 407, 420, 428, 462, 463, 468

Huve'l-Hayy : 369

Huve'l Hayy Lâyemût : 111, 145, 167, 201, 282
Huve'l-Hayy ellezî Lâyemût : 90

Huve'l-Hayyu'l-Bâkî : 15, 20, 21, 30, 38, 81, 82, 97, 142, 162, 166, 170, 177, 193, 198, 212, 217, 221, 222, 223, 228, 233, 245, 246, 261, 269, 271, 275, 276, 282, 284, 290, 299, 302, 317, 321, 322, 329, 358, 400, 443, 469

Huve'l-Hayyu'l-Kadîr : 24

Huve'l Hayy el-Kerim el-Bâki : 268

Huve'r-Rahîm Allah Sübhanehu ve Teâlâ : 325

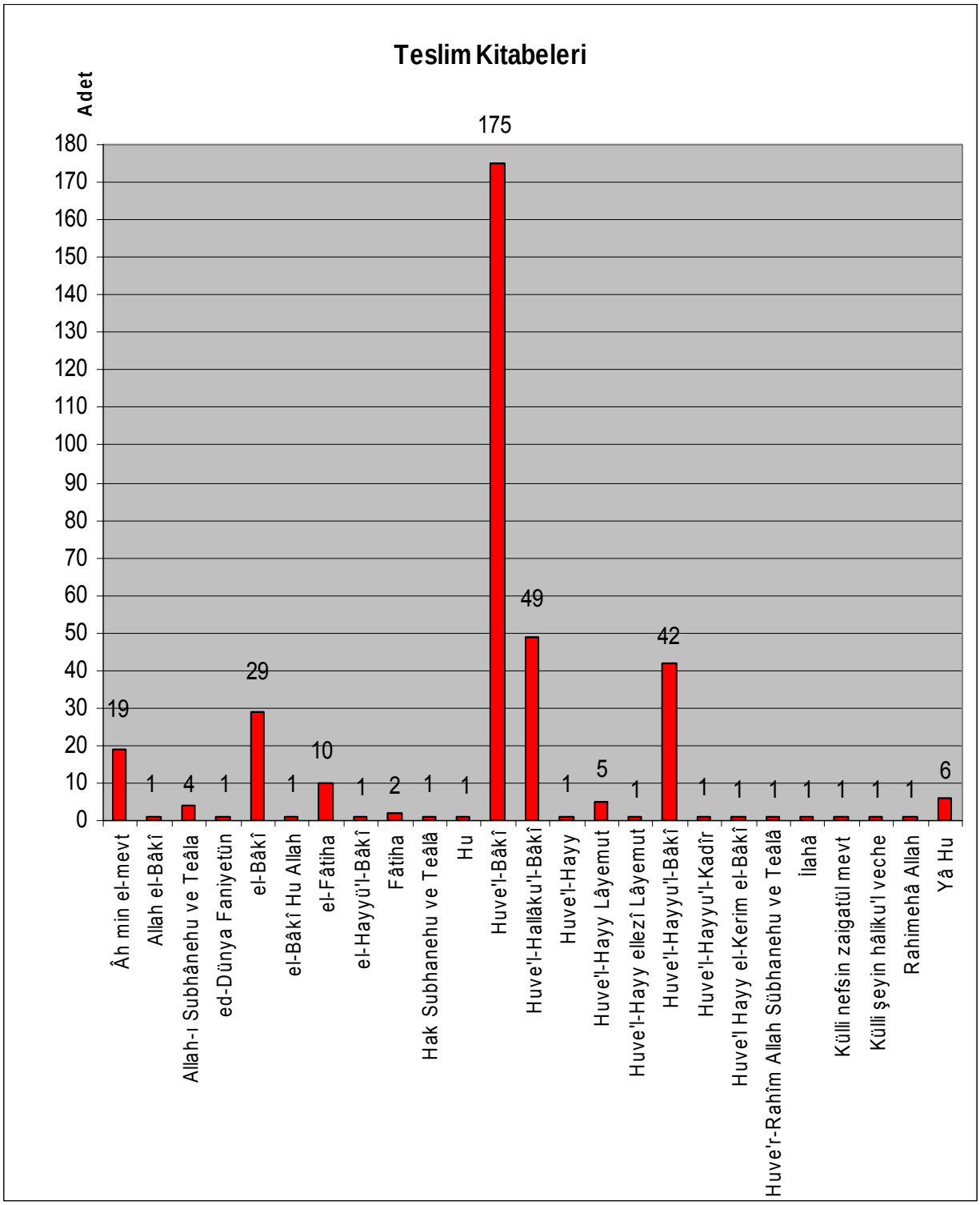
İlahâ : 466

Külli nefsin zaigatül mevt : 316

Külli şeyin hâliku'l veche : 262

Rahimehâ Allah : 374

Yâ Hu : 102, 247, 264, 346, 354, 426

Grafik 22 *Sütunların üzerinde bulunan rakamlar teslim kitabelerinin kaç taşta kullanıldığını gösterir.

4.3.6. Kitabe Terminolojisi

Kısaltmalar

astr. : astronomi.
i. : isim
mec. : mecazen
s. : sıfat
tar. : tarih
tas. : tasavvuf
zf. : zarf

A

âb-ı kevser: Cennet'teki sulardan biri.
a'zam: (daha, pek, en, çok) büyük.
abd: kul.
adem: yokluk, bulunmama.
adn: 1. ikametgâh. **2.** cennet.
âguş: kucak.
ahbâb: dost, bildik, tanıdık.
âhir: nihayet, son olarak.
ahvâl: oluşlar, bulunuşlar, durumlar.
âkıbet: nihâyet, son.
âkıl: akıllı kimse.
aks: çarpma, çarpıp geri dönme.
âlem-i fânî: fâni dünya
âlî: yüce, ulu.
âmedî-âmedci: [eskiden] bakanlar kurulu başkâtibi.
âmürz-gâr: affeden, günahları affeden Tanrı.
andelîb: bülbül.
ârâm-gâh: dinlenilecek yer, dinlenme yeri.
arş-ı a'zam: en yüksek gök tabakası, Tanrı'nın katı.
âsâ: gibi.
asel: bal.
âsûde: rahat, gailesiz, dinç (olan).
âsûde-nişîn: rahatça oturan.
âşiyân: 1. kuş yuvası. **2.** mesken, ev.
atâ': bağışlama, bahşiş.
attâr: güzel kokular, iğne iplik vesaire satan; aktar.
atûfet: şefkat, merhamet.
ayn: göz.
azm: kasıt, niyet, karar.

B

bâd: yel, rüzgâr.
bâğ-ı gülşen: gül bahçesi.
bâğ-i cennet: cennet bahçesi
bâğ-i cihân: dünyâ bahçesi
bâğ-i cinân: cennet.
bâhir: belli, açık, zâhir.
bahşâ: bahşeden, bağışlayan, veren; affeden.
baîd: uzak, ırak.
bâkî: dâimî, kalıcı.
bâr-i hodâ: Tanrı.
basîret: önden görüş, seziş.

bedr: ayın on dördüncü gecesi, dolunay.

begam: mesut, bahtiyar.

behişt: cennet, uçmak.

beka: devam, sebat, evvelki hal üzere kalmak, bâkilik.

bekâm: maksat ve merâmına ulaşan.

benât: kızlar.

bendegî: bendelik, kulluk, kölelik.

berk: yaprak.

bezm-i cihân: cihan, dünyâ meclisi.

bî-behre: 1. behresiz, nasipsiz, mahrum. 2. değersiz.

bî-bekâ: bekasız.

bî-devâ: devâsı bulunmayan, çâresiz.

bî-gâne: 1. kayıtsız, ilgisiz. **2.** yabancı. **3. tas.** Dünya ile ilgisini kesmiş.

bî-sübût: sâbit olmama.

bî-misâl: eşsiz, eşi bulunmayan.

bîmâre: hasta.

bint: kız.

C

câh: îtibar, makam, mevki.

câm: sırça, cam; bardak, kadeh, şişe ve toprak cinsinden şarap kadehi.

câm-ı şehâdet: şehâdet kadehi.

cân: 1.cân, ruh. **2.** hayat, yaşayış. **3.** gönül.

câr: komşu.

câri: cereyân eden, akan, geçen, yürüyen.

cây: yer.

cedd: dede, büyük baba, ananın veya babanın babası.

cemâl: yüz güzelliği.

cemî': cümle, bütün, hep.

cennât-i adn: cennet bahçeleri.

cennet-i a'lâ: cennet katlarının en yükseği, sekizinci cennet.

cennet-mekân: yeri cennet olan.

cerrâh: oparetör (doktor)

cevher: yalnız noktalı harfler hesâbedilmek sûretiyle ve "ebced" hesabıyla yazılan, çok defâ manzum olan târih.

cevr: haksızlık, ezâ, cefâ, zulüm.

ciger-pâre: ciğer parçası. **mec.**evlât.

cihân: Dünya, âlem.

cihân-dârî: hükümdarlık, pâdişahlık.

cinân: cennetler, uçmaklar; bahçeler.

cism: 1. beden, gövde. **2.** madde.

cismâni: bedenle ilgili.

cizye: (evvelce) müslüman olmayan teb'adan alınan vergi.

cürm: suç

Ç

çâre-sâz: çâre bulan.

çeşm: göz.

çevgân: 1. cirit oyununda atlıların birbirine attıkları değnek. **2.** ucu eğri değnek,

baston, çevgen. **3. tas.** Allah'ın ezeldeki takdiri.

çirağ: 1. fitil, kandil, mum. **2.** çırak. **3. i.** talebe.

çûha-dâr: 1. hizmetçi; kapıcı. **2.** me'mur.

D

dâm: tuzak.

dâder: kardeş.

dâne: tâne, tohum.

dâne-i kısmet: nasip, kader tanesi.

dâr-ı fenâ: dünyâ.

dâr-üs-selâm: Cennet.

dayyık: pek dar.

def': 1. öteye itme, savma, savulma. **2.** verme, ortadan kaldırma. **3.** giderme.

defter-i a'mâl: yapılan iyilik ve köülüklerin yazıldığı mânevi defter.

defter-i hâkanî: devletin mal, mülk ve arâzî işleriyle uğraşan dâiresi, tapu ve kadastro.

dehr: 1. dünya. **2.** zaman, devir.

dem: an, vakit, saat, zaman.

dem-â-dem: her vakit, sık sık.

der-'akab: hemen arkasından.

derd-mend: dert sahibi, tasalı, kaygılı.

dergâh-ı âli: pâdişah kapısı.

deriğa: yazık, hayfa.

Dersaadet: İstanbul.

deryâ-yı rahmet (rahmet denizi): Allah'ın rahmeti.

dest: el.

devletlü: (eskiden) refâh, saâdet ve nîmet sâhibi, vezir ve müşir gibi büyük rütbe sâhiplerine verilen bir unvan.

dîde: göz.

dil: gönül, yürek, kalb.

dil-cû[y]: gönül arayan, gönül çelen.

dîvân-ı âlî: yüce divan.

dîvân-ı hümâyun: halkın dâvâ ve şikâyetlerinin dinlenip hallolunduğu, devlet işlerinin görüldüğü pâdişah huzûru. (bu mecliste, sadrâzam, şeyhülislâm, kazaskerler, defterdarlar ve sâir devlet ricâli bulunurdu.)

dûçâr: tutulmuş, uğramış, yakalanmış.

duhân: tütün.

duhter: kız, kerîme.

dûn: aşağı, aşağılık.

dü: iki.

dürr: inci.

dürr-i girân: iri inci.

E

ebeveyn: ana baba.

ecnâb: yan taraflar.

ecnâd: askerler, taburlar.

ecniha: kanatlar.

ecr: 1. bir iş, hizmet karşılığında verilen şey. **2.** ahrete âit mükâfat, sevap. **3.** ücret.

ecr-i cezîl: bol sevap.

efser: tâc.

ehibbâ: dostlar, sevgililer, tanıdıklar, bildikler.

efâhim: en ulu, pek büyük ve saygıya lâyık kimseler.

ehl: karıkocadan herbiri.

ehl-i beyt: hâne halkı, aile.

ehl-i îmân: îman etmişler, îman sâhipleri, inanmışlar.

el-fâtiha: hazır olan cemaati 'Fâtiha' sûresini okumaya da'vet eden nidâ.

eltâf: iyi muâmeleler, iyilikler, iyilikseverlikler; okşamalar; nezâketler.

emân: 1. eminlik, korkusuzluk. **2.** yardım isteme, aman dileme. **3.** şikâyet. **4.** ricâ.

emek-dâr: bir işte emeği çok geçmiş olan; eski ve sâdık hizmetçi.

emrâz: illetler, hastalıklar.

emr-i bâr: Allah'ın emri.

emr-i hakk (Allah'ın emri):ölüm.

emr-i muhâl: gerçekleştirmesi imkansız olan emir.

encâm: nihâyet, son.

enguşt-i şehâdet: şehâdet parmağı.

enîs: dost, arkadaş; yar, sevgili.

ervâh: ruhlar.

esbâk: 1. Öncekinden daha önceki, geçmişten önceki, daha eski. **2.** çok daha evvel olan.

eşk: gözyaşı.

eşrâf: şeref ve îtibar sâhibi kimseler, ileri gelenler.

etbâ': 1. birinin sözüne, işine, mesleğine uyanlar. **2.** hizmetçiler, uşaklar.

etfâl: çocuklar.

etıbbâ: hekimler, doktorlar, tıp ilmini bilenler.

etvâr: hal ve hareketler, işler, tarzlar.

evâhir: sonlar, ayın son günleri.

evâsıt: ortalar, ortadakiler, ortada bulunanlar; orta günler, orta zamanlar.

evc: yüce, yüksek, bir şeyin en yüksek noktası, doruk.

evkâf-ı hûmayun: tar. Pâdişahların ve onlara mensup olanların vakıfları.

evsâf: sıfatlar, kaliteler.

eyyam: günler, gündüzler.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

F

fahr-i âlem: Hz. Muhammed

fânî: 1. ölümlü. **2.** muvakkat, geçici. **3.** ihtiyar, yaşlı.

fâtiha hân: fâtiha okuyan.

felek: 1. gökyüzü, semâ. **2.** âlem, dünya. **3.** tâlih, baht, kader.

fenâ: yok olma, yokluk, geçip gitme. 'bekâ'nın zıddı. (tasavvufta maddî varlıktan sıyrılıp hakka ulaşma.)

ferâmûş: unutma, hatırdan çıkma.

fermân: emir, buyruk.

fermân-ber: aldığı emri yerine getiren.

fetâ: genç, delikanlı, yiğit; mert.

fetânet: zihin açıklığı, anlayış.

fevt: 1. bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma. **2.** ölüm.

firâk: 1. ayrılık, ayrılma; sevişenlerin ayrılığı. **2.** hüzün, keder, sıkıntı.

firdevs: 1. cennet, uçmak. **2.** bostan, bahçe.

firdevs-âşiyân: cennetlik, merhûm.

firkât: dostlardan ve sâireden ayrılık, ayrılış.

füc'eten: birdenbire, ansızın olarak.

G

gafil: gaflette bulunan, ihmâl eden, ilerisini iyi düşünmeyen, dikkatsiz.

garîk: gark olmuş, suya batmış.

gaybî: göze görünmeyen şeylere âit, görünmezlik dünyâsına mensub.

gerdûn: 1. dönücü, dönen, devreden. **2.i.** felek, dünya, sema.

geşt ü güzâr: 1. gezme, gezip tozma. **2.** geçme.

gılmân: tüyü, bıyığı çıkmamış delikanlılar, gençler.

giryân: ağlayıcı, ağlayan.

girye: ağlama, ağlayış; gözyaşı.

gonce-i ter: taze gonca.

gûnâ-gûn: renk renk, türlü türlü; alaca.

gurre: arabî ayın birinci gecesi ve günü.

gûş: kulak

gûş etme: dinleme.

gûşiş: çalışma.

gûşmâl: kulak bükme, yola getirme.

gül-berg: gül yaprağı.

gül-çin: gül toplayan, gül devşiren.

gül-gonce: henüz açılmamış gül

gülistân: gül bahçesi.

gül-şen: gül bahçesi.

gül-zâr: gül bahçesi, gül tarlaması.

H

hâcce: hacca giden, Kâbe'yi ziyaret eden, hacı. (kadın, kız.).

hâcegân: 1. Hocalar 2. (eskiden) yüzbaşı rütbesinin karşılığı olan bir sivil rütbe.

hâcegân-ı divân-ı hümâyun: [eskiden] dîvâni âlî efendileri mânâsında kullanılan devlet ricâline verilen bir ad.

hâdim: hizmet eden

hâdim-i râh-ı şerîat: şerîat yoluna hizmet eden.

haffâf: kavaf, ayakkabı, terlik ve saire yapan ve satan.

hafız: 1. hıfzeden, saklayan, koruyan. **2.** ezberleyen. **3. i.** Kur'ân-ı Kerîm'i başından sonuna kadar ezberleyen.

hâfız-ı kütüb: kitapları hıfzeden, saklayan, kütüphâne me'muru, kütüphâneci.

hafid: evlat oğlu, torun.

hafîde: kız torun. (oğul evlâttan).

hâil: korkunç.

hâk ile yeksân: toprakla bir, yıkık.

hâk: toprak**.**

hakir: îtibarsız, değersiz, aşağı, âdî, bayağı.

hâlâ: şimdi, henüz.

hâle: bazen Ay ve Güneş'in etrafında görülen parlak dâire.

halel: bozma, bozukluk, eksiklik.

Hâlik: yaratan, yoktan var eden, yaratıcı, Allah.

halîle: zevce, nikâhlı kadın.

halîm: tabîatı yavaş olan, yumuşak huylu.

-hân: okuyan, okuyucu, çağıran.

handân: gülen, gülücü, güler; sevinçli.

hannan: çok acıyan, çok acıyıcı. [Allah'ın adlarındandır].

hâr: diken.

harâb: yıkık, viran.

harâc: vaktiyle Müslüman olmayan teb'adan alınan vergi.

haşr: 1. toplama, cem'etme. **2.** ölüleri dirilitip mahşere çıkarma; kıyamet.

hatab: odun.

hâtif: 1. sesi işitilip de kendisi görülmeyen [kimse], seslenici, çağırıcı. **2. i.** gaipten haber veren melek.

hâtûn: kadın.

hayfa': yazık ki, heyhat, vah!.

hayli: 1. epeyice, çokça. **2.** bir takım. **3. zf.** oldukça.

hayrât: 1. sevap kazanmak için yapılan hayırlı işler, iyilikler. **2.** sevap için kurulan müessese. **Sâhib-ül-hayrât ve-l-hasenât:** sevap işler ve güzel şeyler sâhibi.

hazân: sonbahar, güz.

hazinedâr: hazinenin idare ve muhafazasına memur edilen kimse.

hekîm: doktor.

helâk: 1. mahvolma, ölme. **2.**harcanma. **3.** çok yorulma.

hemân: 1. hemen, derhal, o anda, çarçabuk. **2.** öylece, böylece.

hembezm: meclis-i ışret arkadaşı, refik, nedim.

hemegân: hepsi, cümlesi.

hemnâm: adları bir olan, adaş.

hem-nişîn: berâber oturup kalkan, teklifsiz arkadaş.

hemşîre: "sütleri bir olan": kız kardeş.

hemşîre-zâde: kız kardeş çocuğu, yeğen.

hem-tâ: benzer, taydaş, denk, müsâvî.

her dem: her zaman.

hezârân: 1. bülbüller. **2.s.** binler.

hırâm: sallanma, salınarak naz ve eda ile yürüme.

hicret: 1. tar. Memleketten memlekete göç. **2.** Hz.Peygamber'in Mekke'den

Medîne'ye göç etmsi ki, İslâm takvîminde târih başı sayılır.

hilm: insanın tabîatında olan yavaşlık, yumuşaklık.

himem: gayretler, emekler, çalışmalar, yüksek irâdeler.

hîtab: bir veyâ bir çok kimselere ağızdan veyâ yazı ile söyleme.

Hudâ: Tanrı.

huld-i berîn: kutsal cennet.

hulk: huy, tabîat.

hûrî: 1. cennet kızı. **2.** sevgili.

hûriyân: hûriler.

hurrem: şen, sevinçli, güler yüzlü, gönül açan; tâze.

hûşe-çîn: harman sonu tarlada kalan kesik, döküntü başakları toplayıcı, toplayan.

hükemâ: hakimler, âlimler, bilginler.

hüsn: 1. güzel, iyi. **2. i.** güzellik, iyilik.

hüve-l-bâkî: bâkî kalan O'dur. (Allah'tır).

İ

ibn: oğul

icâbet-i bârızâ: rızâ ile kabul/icâbet etme.

îd: bayram.

iffet: 1. afîflik, temizlik. **2.** nâmus.

ifnâ': yok etme, tüketme.

iftirâk: 1. ayrılma, dağılma; perişan olma. **2.** ayrılık, hicrân.

ihda': 1. hediye verme, hediye etme, hediye gönderme, armağan yollama. **2.** (hidâyet'den) doğru yola götürme.

ihlâs: 1. Hâlis, temiz, doğru sevgi. **2.** gönülden gelen dostluk, samîmiyet, doğruluk, bağlılık.

ihrâz: 1. alma, kazanma, elde etme. **2.** erişme.

ihsân: 1. iyilik etme. **2.** bağış, bağışlama. **3.** verilen, bağışlanan şey. **4.** lûtuf, iyilik.

ihtisab: 1.[eskiden] belediye memurunun işi ve dairesi. **2.** ihtisap dairesinin aldığı vergi.

ihtiyâr: seçme, seçilme.

ihvân: 1. sâdık, samîmî, candan dostlar. **2.** bir tarîkat arkadaşları.

ikbâl: baht, tâlih.

ile-l-ebed: ebede kadar, sonsuz olarak.

illet: hastalık; sakatlık.

iltizâm: (eskiden a'şar resmi gibi) devlet gelirlerinden birinin toplanması işini üzerine alma.

imâret: yoksullara yiyecek dağıtılmak üzere kurulmuş olan hayır evi.

in'âm: nîmet verme, iyilik etme.

infisâl: ayrılma, yerinden ayrılma, yerini bırakıp gitme.

irci'î:dön.

irsâl: 1. gönderme, gönderilme, yollama. **2.** salıverme, koyuverme.

iskât-ı cenîn: çocuk düşürme.

ismet: 1. masumluk, günahsızlık, temizlik. **2.** haramdan, nâmusa dokunur hallerden çekinme.

istişmâm: 1. koklama, koku alma. **2.** Karîne ile anlama, hissetme.

i'tâ: verme, verilme; ödeme.

K

kabr: mezar.

kadem: 1. ayak. **2.** adım.

kâffe: hep, bütün, cümle.

kail: 1. söyleyen, diyen. **2.** râzı olmuş, boyun eğmiş.

kâm: meram, arzu, emel, istek.

kâmyâb: meramını bulan, arzusuna nâil olan.

kârger: 1. iş yapan, iş işleyen, işleyici. **2.** tesirli, nüfuzlu.

kâr eylemek: işlemek, tesir etmek.

karîn: 1. yakın. **2.** bir şeye sahip olan, bir şeye nâil olan. 3.hısım, komşu, aekadaş gibi

karye: köy.

kasd: 1. niyet, kurma. **2.** bile bile yapma.

kassâm: 1. vârisler, mirasçılar arasında mirası taksim eden ve küçüklerin hakkını koruyan şerîat memuru. **2.s.** kısım kısım ayıran, kısım kısım veren.

katre: damla, damlayan şey.

kazâ: kaymakamlık, ilçe.

kazâ: 1. olacağı ezelden Cenâb-ı Hak tarafından takdîr olunan şeylerin vukua gelmesi. **2.** davaları görme işi, hüküm, hüküm verme, kadılık vazifesi.

kerem: 1. asâlet, asillik, soyluluk. **2.** cömertlik, elaçıklığı, lûtuf, bağış, bahşiş.

kerîme: kız evlâd

kerîme-i muhteremleri: saygıdeğer kızı.

kerrûbiyân: Allah'a en yakın kabul edilen meleklerin en büyükleri.

kesb: çalışıp, kazanma.

ketebe: kâtipler.

kethüda: bir daire ve konağın ve yahut bir nevi umurun idaresine memur olan mutemet adam.

kevneyn: 1. cismânî ve rûhânî âlem. **2.** dünyâ ve âhiret.

kısmet-i askeriyye: kassamlık, kassam dairesi.

kirâm: 1. soydan gelenler, soyu temizler; ulular, şerefliler. **2.** cömertler, eli açıklar.

kîse-dâr: para hesâbını tutan, parayı toplayan kimse, vekilharç.

kitâb-hâne: kütübhâne, kitbaevi; kitapsaray, kitap satılan veyâ kitap okunan yer.

kudat: kadılar.

kusûr-i cinân: cennetlerdeki köşkler.

kuyûdât: resmî muâmeleler ve haberleşmeler defteri.

kuzât: kadılar.

küşâde: 1. açık**. 2.** ferah, şen, mesrur.

Küllü nefsin zâikatü'l-mevt: 'Her nefis (can) ölümü tadacaktır.' mealindeki âyet-i kerime.

L

lâne: yuva

lâhze: göz ucu ile bir kere bakıncaya kadar geçen zaman.

lebbeyk: "buyurunuz, emri sizindir efendim!" manasına kullanılan bir kelime.

leyl: gece.

lûtf:1. hoşluk, güzellik. **2.** İyi muâmele; iyilik.

M

mâder: anne, ana.

mağfiret: Allah'ın, kullarının günahlarını bağışlaması, yarlıgaması.

mağfûr, mağfûre: Allah tarafından günahları affedilmiş olması için duâ edilen (kimse), ölmüş, yargılanmış (kimse).

mağfûrün-leh: yarlıganmış, Allah tarafından günahları affedilmiş.

mâh: 1. astr. Ay. **2.** senenin on ikide bir kısmı.

mahbûb: muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen, sevgili.

mahdûm: 1. oğul, evlât. (aslı: 'hizmet edilmiş' manasındadır). **2.** hizmet eden nispetle efendi veyâ hanım.

mahdûme: kız evlât.

mahlûlât: mirasçısı olmayan bir ölünün evkafa veyâ mîriye kalan mirası.

mahrûse: muhâfaza edilen, gözetilen, korunan.

mâil: 1. bir yana eğilmiş, eğik, eğri. **2.** hevesli, istekli, düşkün.

maktûlen: katledilerek, öldürülerek.

mâlikâne: 1. kanunda gösterilen şartlara göre birine verilen beylik arâzi. **2.** büyük ve zengin köşk.

mânende: benzeyen.

mâ-sadak: tasdik edilen, olunan husus, uygun, tıpkı.

masârifât: harcanan paralar, giderler.

mat'ûnen: taûna, vebâya tutularak.

mazhar: nâil olma, şereflenme.

meâb: 1. geri dönülecek yer. **2.** sığınılacak yer.

mebrûr: hayırlı, makbûl, beğenilmiş [iş,şey].

mebzûl: bol, çok.

meded: 1. yardım, imdat. **2.** aman, eyvâh.

medhûş: dehşete uğramış, şaşırmış; korkmuş, ürkmüş.

meh-pâre: 1. ay parçası. **2. mec.** çok güzel kimse.

mefhâr: 1. övünme. 2. övünmeye sebep olan, övünmeyi gerektiren.

mehveş: yüzü ay gibi olan, güzel, dilber.

mekârim: keremler, cömertlikler, elaçıklıkları; iyi ahlâklar.

mektûbî: mektupçu, nezâret, vilâyet veyâ diğer resmî dâirelerde yazı işlerini idâre etmekle vazîfeli bulunan en büyük memur.

melâl: 1. usanç, usanma, bıkma. **2.** sıkılma, sıkıntı.

menkûha: nikahlı kadın.

menkut: 1. noktalanmış, noktalı. **2.** 'ebced' hesâbıyla ve noktalı harfelere göre tertîbedilmiş târih.

me'luf: alışmış, alışık.

memdûha: medholunmuş, övülmüş; övülecek.

menkabet: çoğu tanınmış veya tarihe geçmiş kimselerin ahvaline ait fıkralar, hikayeler.

mennân: (Allah adlarındandır) çok ihsân eden, veren, ihsânı bol.

menzilet: 1. derece, rütbe, yükseklik derecesi. **2.** inecek yer, konak yeri; ev; hâne.

merci': rücû edilecek, dönülecek yer.

merhûm, merhûme: 1. Allah'ın rahmetine kavuşmuş, Allah'ın rahmetiyle müjdelenmiş.

merk: ölüm, vefât, irtihal.

merkad: mezar, kabir.

mesken: sâkin olacak, oturulacak yer, oturulan ev.

mesrûr: sürurlu, memnun, sevinmiş; merâmına ermiş.

mest: sarhoş.

meşamm: koku alacak mahal.

metâ': 1. satılacak mal, eşyâ. **2.** sermâye, elde bulunan varlık.

me'vâ: yurt, mesken, yer, makam, sığınacak yer.

mevâlî-i i'zam: yüksek rütbeli kadılar, hâkimler.

mevlâna: 1. 'efendimiz' manasındadır. **2.** Bâzı sarıklı ilim adamlarının ve şeyhlerinin lâkabı

mevt: ölüm.

mevtâ: ölüler, ölmüşler.

mezra': ziraat olunacak, ekilecek tarla, yer.

mihmân: misafir, konuk.

mihnet: 1. zahmet, eziyet. **2.** gam, keder, sıkıntı, dert. **3.**belâ, musîbet.

mihnet-âbâd: gam, keder dolu olan yer, dünya.

mihr: 1. güneş. **2.** sevgi.

mir'ât-ı mücellâ: parlak ayna.

mîr-i mîran: beylerbeyi.

miskin: âciz, zavallı, beceriksiz, hareketsiz (adam).

mukaddemâ: önce, eskiden.

molla-monla: 1. (eskiden) büyük kadı, büyük âlim. **2.** (sonradan) medrese talebesi.

muallâ: 1.yüce, yüksek. **2.** makamı, rütbesi yüksek.

muallim: tâlim eden, öğreten, öğretmen, hoca.

muîn: yardımcı.

muâvin: 1. muâvenet, yardım eden, yardımcı. **2.** bir me'murun işlerine veyâ kendi bulunmadığı zaman yerine geçerek yardım eden kimse.

muhassıl: 1. husule getiren, hâsıl eden, meydana getiren. **2.i.** vergi tahsildârı[Tanzîmat'tan önce]. **3.** [eskiden] mutasarrıftan küçük, kaymakam ve müdürler derecesinde bir memur.

murâd: 1. Arzu, istek, dilek. **2.** maksat, meram.

musaffâ: tasfiye edilmiş, süzülmüş, yabancı maddelerden ayrılmış.

mutasarrıf: 1. tasarruf eden, kendinde kullanma hakkı ve salâhiyeti bulunan. **2.** bir sancağın en büyük idâre âmiri. (Tanzîmat'dan sonra).

muteberân: 1. îtibarlı, şerefli, haysiyetli kimseler. **2.** bir yerin, bir mesleğin, bir sınıfı ileri gelenleri.

mu'tek: azad edilmiş.

mu'terif: itiraf eden, kendi kusur ve kabahatini gizlemeyerek söyleyen, anlatan.

mutî: itaat eden, boyun eğen.

mutmain: gönlü kanmış, içi rahat, şüphesi yok (kimse).

muvakkit : vakti tâyin eden kimse.

müderrisîn: medrese dersi okutanlar.

mühmel: 1. ihmâl edilmiş, boşlanmış, bakılmamış, bırakılmış. **2.** alfabede noktasız harf.

mühimmât: 1. lüzumlu şeyler. **2.** harb malzemesi.

mü'minât: îmân etmiş, İslâm dînine inanmış olanlar, Müslümanlar.(kadın, kız)

mü'minîn: îmân etmiş, İslâm dînine inanmış olanlar, İslâmlar, Müslümanlar.

müderris: ders veren, ders okutan; medrese dersi okutan.

müderrisîn: 1.medrese dersi okutanlar. 2.profesörler.

mühr-dâr: (eskiden) bir dâire veyâ nezâretin resmî mührünü kullanmakla vazîfeli olan kimse; husûsî kalem müdürü.

mülâhık: bitişik, yapışık.

münevver: nurlandırılmış, parlatıl- mış, aydınlatılmış; ışıklı.

müntakil: 1. intikal eden. **2.** miras kalmış. **3.** ölmüş, göçmüş, göçen.

mürg-i cennet: cennet kuşu.

mürg-i dil: gönül kuşu.

mürg-i ruh: ruh kuşu.

mürûr: 1. geçme, bir yandan girip öte yandan çıkma. **2.** geçip gitme.
mürüvvet: 1. insâniyet, mertlik, yiğitlik. **2.** cömertlik, iyilikseverlik.
müsbet: olumlu.
müstağrak: batmış.
müstagrık: 1. gark olmuş, dalmış, daldırılmış, batmış. **2.** kendini bilmeyecek derecede dalgın, düşüngen.
müstedâm: 1. devâmı istenilen. **2.** devamlı, sürekli, sürüp giden.
mütecâviz: geçen, aşan.
müteveffâ: vefât etmiş olan, ölen, ölmüş, ölü.
mütevelli: 1. birinin yerine geçen **2.** bir vakfın idâresi, kendisine verilmiş olan kimse.
müzmin: üzerinden zaman geçmiş, eskimiş, süreğen.

N

nâ-gehân: ansızın, birdenbire.
nâib: 1. vekil, birinin yerine geçen. **2.** kadı vekili. **3.** nöbet bekleyen, nöbetle gelen.
nâil: murâdına eren, ermiş, ele geçiren.
nâlân: inleyici, inleyen.
nâm-dâr: namlı, ünlü.
nâ-murad: murâdına erişememiş.
nâr: 1. ateş, od. **2.** cehennem.
nâr-ı vebâ: vebâ ateşi.
na'thân: na't-ı şerif okuyan kimse.
nâ-ümîd: ümitsiz, ümidi kırılmış.
nâyâb: bulunmaz.
nâyiha: para ile ölüye ağlayan kadın, sağucu.
nazar: bakma, göz atma.
nâzenîn: 1. cilveli, oynak. **2.** çok nazlı yetiştirilmiş, şımarık. **3.** nârin, ince yapılı. **4.** mahut.
nâzır: vekîl, bakan.
nâzik-ter: fazla nâzik.
nâzil: 1. yukarıdan aşağı inen, inici. **2.** bir yere konan, bir yerde konaklayan.
necâbet: soyluluk, soy temizliği.
necîb: soyu sopu temiz, nesli pâk olan kimse.
nefer: bir adam, tek kişi.
nefs-i emmâre: insanı kötülüğe sürüklüyen nefis, (öfke, hırs, şehvet ve benzeri haller).
nergis: mec. güzelin gözü.
nev: 1. yeni. **2.** yeni, son zamanlarda çıkmış. **3.** tâze, körpe.
nev-civân: tâze, genç delikanlı.
nev-res: yeni yetişen, yeni biten.
nev-resîde: yeni yetişmiş, yeni olgunlaşmaya başlamış, genç, tâze.
nevreste: yeni bitmiş, yeni yetişmiş, yeni meydana gelmiş.
nezâret: nâzırlık, vekillik.
nigâh: bakış, bakma.

nihâl: tâze, düzgün fidan, sürgün.

niyâz: 1. yalvarma, yakarma. **2.** duâ. **3.** bâzı tarîkatlarda küçüğün büyüğe karşı olan selâm, saygı ve duâsı. **4.** ihtiyaç, muhtaçlık.

nûr-i dîde: pek sevgili kimse. (en çok evlât için kullanılır).

nûş: **1.** tatlı; bal. **2.** içki, işret.

-nûş: "içen, içici" mânâlarıyla kelimelere takılır.

-nümâ: "gösteren, bildiren" manalarıyla kelimelere takılır.

P

pâk: 1. temiz, arık, pâk. **2.** saf, hâlis; hîlesiz. **3.** kutsal, mubârek.

pâk-dâmen: namuslu; temiz dinli, dürüst.

pâkize: 1. temiz, lekesiz. **2.** hâlis, saf.

pâyân: 1. son, nihâyet. **2.** uc, kenar.

pâye: 1. rütbe, derece. **2.** ilmiyenin bir rütbesi.

peder: baba.

penâh: sığınma, sığınılacak yer.

pend: nasîhat, öğüt

pervâz: uçma, uçuş.

perverde: beslenmiş, terbiye edilip yetiştirilmiş, büyütülmüş.

perverd-gâr: besleyici, terbiye edici, rızıklandırıcı: Allah (c.c.).

perverî: 1.besleyicilik, büyütücülük; terbiye. **2.** seçme. **3.** sevme.

peymâne: büyük kadeh; şarap bardağı.

pesendîde: beğenilmiş, seçilmiş.

pîr: 1. yaşlı, ihtiyar. **2.mec.** iyi ve kötü günleri olan, insanı güldüren ve ağlatan hayat, dünyâ.

pistân: meme.

pister: yatak, döşek.

pür: 1. dolu. **2.** çok fazla **3.** sâhip, mâlik.

pür-nûr: nur dolu, nur içinde, nurlu, aydınlık.

R

Rabbb-ül-enâm: bütün mahluklârın Tanrısı.

râdde: sır, mertebe, derece, kerte.

râh: yol.

râh-ı hakk: hak yolu, Allah yolu.

rahm : acıma, esirgeme, koruma.

Rahmân:dünyâda her canlıya, mü'min, kâfir ayırdetmeksizin herkese merhmaet eden Allah (Allah adlarındandır).

ravza: ağacı, çayırı, çimeni bol olan yer, bahçe.

revzen: pencere.

râyiha: koku.

recâ': 1. ümit, umma. **2.** yalvarma. **3.** istek, dilek.

ref: kaldırma.

refîk: 1. arkadaş, yoldaş. **2.** ortak.

renc: 1. ağrı, sızı. **2.** zahmet, eziyet, sıkıntı.

resid: yetişti, erişti.

reşk: 1. kıskanma, hased günü. **2.s**. kıskanılmış.

revân: 1. yürüyen, giden, akan, su gibi akıp giden (söz). **2. i.** ruh, can; nefs-i nâtıka. **3.** hemen, derhal.

reviş: 1. gidiş, yürüyüş. **2.** tarz, üslup. **3.** tutum, yol. **4.** geçiş, oluş.

rıdvân: râzı olma, hoşnutluk.

rihlet : 1. göç, göçme. **2.** ölme.

Rızâen-li-llâh: Allah'ı hoşnut etmek için.

ricâl-i devlet: devlet ricâli, devletin ileri gelenleri.

rihlet: 1. göç, göçme. **2.** Ölme

rikâb: 1. üzengi. **2.** büyük bir kimsenin katı, önü.

rû-nümâyî: yüz göstericilik, meydana çıkma:

rûhâni: rûha âit, ruh ile ilgili.

rûşen: 1. aydın, parlak. **2.** belli, meydanda.

rûz: gün.

rûz-i cezâ: kıyâmet günü.

rûz-i hisab: Kıyamet günü.

rûz-i mahşer: mahşer günü.

S

sa'y: çabalama, geyret etme.

sâbık: 1. geçici, geçen, geçmiş. **2.** şimdikinden bir evvel me'mûriyette bulunmuş olan. **3.** ilerde bulunan, zamanca, rütbece önde bulunan.

sâbıkan: evvelce, bundan önce.

sad: yüz (sayı olarak).

sadâ: 1.ses. **2.** yankı.

sâdât: seyyitler, ulular.

sa'dî: saâdete, uğura mensup.

sadr: 1. göğüs. **2.** yürek. **3.** Baş. başkan. **4.** kazasker **5.** sadrâzam sözünün kısaltılmışı.

sadr-ı a'zam: 'sadrazam': (saltanat devrinde) başvekil.

sadr-ı Anadolu: Anadolu kazaskeri.

sâhib-i ayâr: darphanede kesilen paraların ayar ve ölçülerini düzenleyen kimse.

sâhib-i hayrat: hayırlı işler yapmış olan kimse [cami, çeşme gibi].

sahrâ: kır, ova, çöl.

sâkî: 1. su veren, su dağıtan. **2.** kadeh, içki sunan. **3.** insan ruhuna Allah sevgisi, Allah nuru saçan kimse.

sâkine: 1. hareketsiz olan, oynamayan. **2.** uslu, kendi halinde olan, yavaş. **3.** oturan (bir yerde).

sâl: yıl, sene.

sâliha: dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan.

sâmân: 1. servet, zenginlik. **2.** rahat; dinçlik. **3.** düzen.

sancaktar: sancağı tutan asker.

sarây-ı hümâyûn: pâdişah sarayı.

sarsar : pek şiddetli soğuk rüzgar.

sath: bir şeyin dış tarafı, dış yüzü.

savt: 1. Ses, sadâ. **2.** bağırma, haykırma, çığlık.

sayha: bağırma, nâra atma.

sayyad-i ecel (ecelin avcısı) : mec. ölüm, azrail.

sebâvet: çocukluk.

sebt: yazma, kaydetme, deftere geçirme.

sehl: kolay.

selh: her arabî ayının son günü.

semere-i fuâd (gönül meyvesi): evlât.

serv-i âzâd: çok uzayan düz bir selvi; düzgün, başı dik.

seyr-i seyrân: gezinme.

seyyâre: kervan, kafile.

seyyid: 1. efendi, bey; ağa; ileri gelen, baş, başkan. **2.** Hz.Muhammed'in torunu Hz.Hasan'ın soyundan olan kimse.

sıbyân: çocuklar.

sıdk : 1. doğruluk, gerçeklik. **2.** iç, yürek temizliği.

sinn: yaş, ömrün derecesi.

sîne: 1. göğüs. **2.** yürek (kalb).

subh: sabah.

surre-i hümâyun: tar. Hac münasebetiyle haremeyn'e gönderilen para ve hediyeler.

sükkan: oturanalar.

sükût: susma, söz söylememe.

Ş

şâd: sevinçli

şâdân: 1. sevinçli, keyifli. **2.** şad kimseler.

şâm: akşam.

şefâat: birinin suçundan geçilmesi veyâ dileğinin yerine getirilmesi için edilen aracılık.

şefî': şefaat eden, bir suçun bağışlanması için aracılık eden.

şefîk: şefkatli, merhametli, acıyıcı, esirgeyici.

şehd-âb : bal şerbeti.

şehide: din veyâ yüksek bir ülkü uğruna ölen kimde. (kadın ve kız).

şehrî: 1. şehirli. **2. mec.** ince, kibar.

şehr-yâr: pâdişah, hükümdar.

şeref-yâb: şeref bulan, şeref kazanan.

şikest: 1. kırılmış, kırık**. 2.i.** kırma, kırılma.

şitâ: kış.

şükûfe : çiçek.

-şüküfte: "açılmış" manasına gelerek birleşik kelimeler yapar.

T

tabib: hekim, doktor.

tahallüs: halâs olma, kurtulma.

tahmis: döğülmüş kahve satılan yer.

tahrirât: bir dâirece yazılan resmi mektuplar.

takdîr: ezelde Allah'ın olmasını istediği şeyler.

taksîrât: 1. kusurlar, suçlar. **2.** alın yazısı.

tal'at: 1. yüz, surat, çehre. **2.** güzellik.

tarîk: yol.

tarümar: karmakarışık, dağınık; perişan.

tâûn: vebâ, yumurcak denilen salgın hastalık.

tayran: uçma, uçuş.

tayyibe: iyi, güzel, hoş.

tebâh: 1. bozuk, çürük, berbat, harap, mahvolma. **2.** yıkılmış, yıkıntı; tükenme.

teberdârân: baltacılar.

tebşîr: müjde verme, müjdeleme, müjdelenme.

teessüf: eseflenme, kederlenme, tasalanma; acıma.

tefevvuk: üste çıkma, üstün olma, yükselme.

tekmîl: 1. kemâle erdirme. **2.** bitirme, bitirilme, tamamlama. **3. s.** Tam, eksiksiz, bütün, hep.

ten: 1. insan vücudunun dış yüzü. **2.** gövde, vücut, beden.

terahhum: merhamet etme.

teşrîfât: protokol, büyük, resmî olan ziyâretlerde, kabûl resimlerinde ve törenlerindeki uyulması gereken âdetler, usuller.

tevcîh: 1. çevirme, yöneltme, döndürme. **2.** rütbe, mevki verme.

tezkire: 1. tezkere, pusula. **2.** hükümetten alınan izin kâğıdı.

tıfl: küçük çocuk.

tîg: kılıç.

tîg-i tâun: taun kılıcı

tîr-i kazâ : [ok gibi gelen] kaza ve kader.

tûl: 1. Uzunluk, boy. **2.** zaman çokluğu, uzun müddet.

tûtî: dudu, papağan cinsinden taklit yapan bir kuş.

tûtîveş : papağan gibi**.**

türâb: toprak.

türbedâr: türbeyi bekleyen ve ona hizmet eden kimse.

U

ukbâ: 1. cezâ **2.** âhiret, öbür dünyâ.

ulyâ: pek yüce.

ulemâ: âlimler, ilim sâhipleri, bilginler. (evvelce müderris, kadı gibi ilmiye mensublarına denirdi.)

uryân: çıplak.

uzlet: bir yana çekilip kendi kendine tenhada yaşama, yalnızlık köşesine çekilme.

Ü

ülfet: **1.** alışma, kaynaşma. **2.** görüşme, konuşma. **3.** ahbaplık, dostluk.

V

va'de: 1. bir iş için önden belirtilen zaman. **2.** bir işi geciktirmek için belirtilen zaman. **3.** ecel. **4.** (eski) söz verme.

vâlâ: yüksek, yüce.

vâlide: doğuran; ana.

vâlideyn: Ana ile baba.

vârid: gelen, vasıl olan, erişen.

vâsıl: 1. erişen, ulaşan, kavuşan. **2. tas.** hakk'a eren.

vasl-ı rahmet: rahmete kavuşma.

vaz'-ı haml: doğurma

vaz'ı-cenîn: doğurma.

vâzıha: açık, meydanda, belli, kapalı olmayan.

vefât:ölüm, ölme. (yalnız insan hakkında).

vekilharç: masraf görmekle vazîfeli kimse, kâhya.

velâ : yakınlık, sahiplik.

verâ': arka, geri, öte.

vesâire: ve başkaları, ve bunun gibiler, ve benzerleri.

veş : gibi manasını veren bir benzetme edâtı.

Y

yâ ilâhi: ey Allah'ım.

yâd: hatırlama, anma.

yârân : dostlar.

yâre: yara.

yâver: yardımcı, imdatçı.

Yezdân: Allah.

Z

zâde: evlât, oğul.

zâr: ağlayan, inleyen.

zehi: ne güzel!ne mutlu!

zevc: 1. karı ve kocanın her biri. **2.** koca.

zevce: nikâhlı kadın, eş.

zevi'l-ihtiramdan: saygı, hürmet sahibi.

zıll: gölge, **mec.** koruma, sâhip çıkma.

-zî: "sahip" manasına kelimelerin başlarına getirilerek birleşikler yapar.

zîb: süs, bezek.

zîbâ : 1. süslü. **2.** yakışıklı, güzel.

zî-şân: canlı, şerefli

zuhûr: görünme, meydana çıkma, başgösterme, türeme.

zûy-i ihtirâm: saygı, hürmet sahibi.

KAYNAKÇA

ARSEVEN, Celâl Esad. "Sarık", **Sanat Ansiklopedisi**, İstanbul: M.E.B., 1965, c. IV, s. 1767.

AYDÜZ, Salim. "Vefa (Şeyh)", **Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi**, İstanbul: YKY, c. II, s. 654–5.

AYVANSARÂYÎ Hüseyin Efendi, ALİ Sâtı Efendi, SÜLEYMAN Besim Efendi. **Hadikatü'l-Cevâmi, İstanbul Camileri ve Diğer Dini-Sivil Mimari Yapılar**, haz. Ahmed Nezih Galitekin, İstanbul: İşaret Yayınları, 2001.

AYVERDİ, Ekrem Hakkı. **Fatih Devri Mimarisi**, İstanbul: İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, 1953.

_____ **Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri, Şehrin İskânı ve Nüfusu**, Ankara: Vakıflar Umum Müdürlüğü Neşriyatı, 1958.

_____ **Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri III**, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1973.

AYVERDİ, İlhan. "KÂTİBÎ", **Kubbealtı Lügatı – Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 2005, c. II, s. 1605.

BARKAN, Ömer Lütfi, AYVERDİ, Ekrem Hakkı. **İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546) Tarihli**, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1970.

BERGER, Albrecht. "Kostantianai", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. V, s. 57.

CEBECİOĞLU, Ethem. "BÎ-SER Ü PÂ" **Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü**, Ankara: Rehber Yayınları, 1997, s. 159–60.

DAĞLI, Yücel, ÜÇER, Cumhure. **Tarih Çevirme Kılavuzu,** Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1997.

DEMİRCANLI, Yüksel Yoldaş. **İstanbul Mimarisi İçin Kaynak Olarak Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, İstanbul: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 1989.

DEVELLİOĞLU, Ferit. **Osmanlıca-Tükçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara: Aydın Kitabevi, 2000.

DOĞANAY, Aziz. "Ebü'l Vefâ Külliyesi", **İstanbul Şehir ve Medeniyet**, İstanbul: Klasik Yayınları, 2004, s. 147–69.

ERDOĞAN, Abdülkadir**. Fatih Mehmed Devrinde İstanbul'da Bir Türk Mütefekkiri: Şeyh Vefa Hayatı ve Eserleri**, İstanbul: Ahmed İhsan Basımevi, 1941.

ERÜNSAL, İsmail E. "Şeyh Vefâ Vakıfları Hakkında Yeni Bir Belge", **İslâm Araştırmaları Dergisi**, 1997, sy. 1, s. 47–64.

EYİCE, Semavi. "Tauri Formu", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 225–7.

Fatih Mehmed II Vakfiyeleri, Ankara: Vakıflar Umum Müdürlüğü, 1938.

GAZİOĞLU, Hayrettin. **Vefa Külliyesi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Yayınlanmamış Mezuniyet Tezi, 1964–65, 82 sayfa + plan.

GÖKYAY, Orhan Şaik. **Evliya Çelebi Seyahatnamesi-1**, İstanbul: YKY, 1996.

GÖNCÜOĞLU, Süleyman Faruk. "İstanbul'un Unutulmuş Bir Semti: Vefa", **İstanbul Şehir ve Medeniyet**, İstanbul: Klasik Yayınları, 2004.

GURLITT, Cornelius. **İstanbul'un Mimari Sanatı**, çev. Rezan Kızıltan, Ankara: Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, 1999.

Hoca Sadettin Efendi. **Tacü't-Tevarih**, haz. İsmet Parmaksızoğlu, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1992.

IŞIN, Ekrem. "Melâmilik", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. V, s. 380-6.

KAHRAMAN, Seyit Ali, DAĞLI, Yücel. **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi: İstanbul**, İstanbul, YKY, 2003.

KANAR, Mehmed. **Büyük Sözlük Farsça-Türkçe**, İstanbul: Birim Yayınları, 1998.

KARAÇAĞ, Demet. **Bursa'daki 14-15. Yüzyıl Mezartaşları**, Ankara: Övendire Danışmanlık-Tanıtım H., 1994.

KARAMÜRSEL, Alım. "Eyüp'ten İki Zeyni Mezar Taşı", **Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla V. Eyüpsultan Sempozyumu: Tebliğler 11–13 Mayıs 2001**, İstanbul: Eyüp Belediyesi, 2002.

KOÇU, Reşat Ekrem. "AĞABANİ", s. 10, **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları, 1967.

_____ "FES, KADIN FESİ", a.g.e., s. 116.

_____ "FES", a.g.e., s. 113–16.

_____ "KÂTİBİ", a.g.e., s. 148.

_____ "KAFESİ KAVUK VE DESTAR", a.g.e., s. 137.

KÖMÜRCÜYAN, Eremya Çelebi. **İstanbul Tarihi (XVII. Asırda İstanbul)**, çev. Hrand D. Andreasyan, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1952.

KUBAN, Doğan. "Mese", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. V, s. 404–5.

KUMBARACILAR, İzzet. **Serpuşlar**, İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını.

LAQUEUR, Hans-Peter. **Hüve'l-Bâki: İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları**, çev. Selahattin Dilidüzgün, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997.

ÖNGÖREN, Reşat. **Tarihte Bir Aydın Tarikatı Zeynîler**, İstanbul: İnsan Yayınları, 2003.

PAKALIN, Mehmet Zeki. "Bender", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1993, c. I, s. 203.

_____"İlmiye Kıyafeti", a.g.e., c. II, s. 57.

_____"İlmiye", a.g.e., c. II, s. 57.

_____"İmame", a.g.e., c. II., s. 59.

_____"Kafesî Destar", a.g.e., c. II, s. 133–34.

_____"Kapan", a.g.e., c. II, s. 164.

_____"Örf", c. II, a.g.e., s. 746.

_____"Örfî Destar" a.g.e., c. II, s. 746

PERVİTİTCH, Jacques. **Sigorta Haritalarında İstanbul,** haz. Seden Ersoy-Çağatay Anadol, İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları, [t.y].

PINARDAĞ, Fuat. "İstanbul Vefa Semti", **Sebilürreşad**, Mart 1957, c. X, sy. 241, s. 253–6.

ŞEŞEN, Ramazan, İZGİ, Cevat, AKPINAR, Cemil. **Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu**, İstanbul: Tarih Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), 1986.

TANMAN, Baha. "Osmanlı Mimarisinde Tarikat Yapıları/Tekkeler", **Türkler**, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, c. XII, s. 149–61.

_____ "Şeyh Vefâ Külliyesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 173–6.

TURSUN BEY. **Târih-i Ebü'l-Feth**, haz. Mertol Tulum, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1977.

TEZCAN, Hülya, "Fes", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1995, c. XII, s. 415–16.

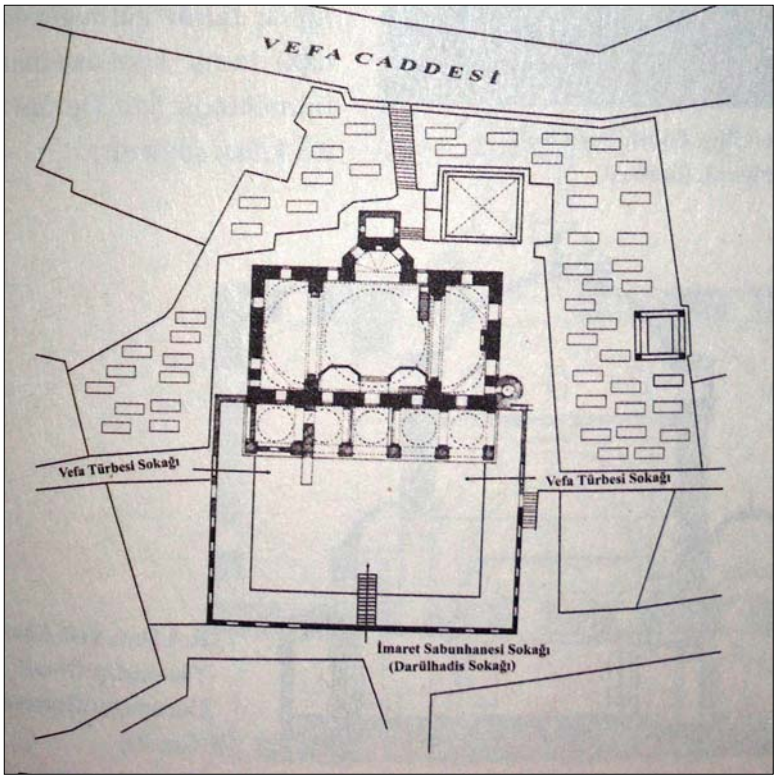
"Türk ve İslâm Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri Hakkında Uluslararası Bir Kaynakça Denemesi", **İslâm Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri**, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1996, s. 209–265.

TÜRKMENOĞLU, Hüseyin. **Mezar, Mezarlık ve Mezartaşları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi**, Ankara: Kültür Bakanlığı Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, 1989.

ÜNVER, Süheyl. "Mihr-i Vefâ", **İslam Medeniyeti**, 15 Eylül 1967, c. I, sy. 2, s. 16–17.

"Vefâ", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994, c. VII, s. 372–3.

YÜKSEL, İ. Aydın. **Osmanlı Mimarisinde II. Bayezid-Yavuz Selim Devri (886–926/1481–1520)**, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1983.

Fot. 1: Vefâ külliyesi ve haziresinin genel planı. Aziz Doğanay'dan.

Fot. 2: Caminin 1171 / 1757 yılında tamir edildiğini bildiren kitabe.

Fot. 3: Medreseden günümüze ulaşan hücre duvarları.

Fot. 4: Caminin kıble yönünden genel görünümü.

Fot. 5: Ana kubbenin oturduğu aslan göğsü ve kemerin iç kısımdan görünümü.

Fot. 6: Kubbe kasnağında bulunan sivri kemerli pencere.

Fot. 7: Yarım kubbe ve kasnağında bulunan sivri kemerli pencere.

Fot. 8 : Yan beden duvarlarında bulunan pencereler.

Fot. 9: Kirpi saçaklar.

Fot. 10: Son cemaat mahallinin genel görünümü.

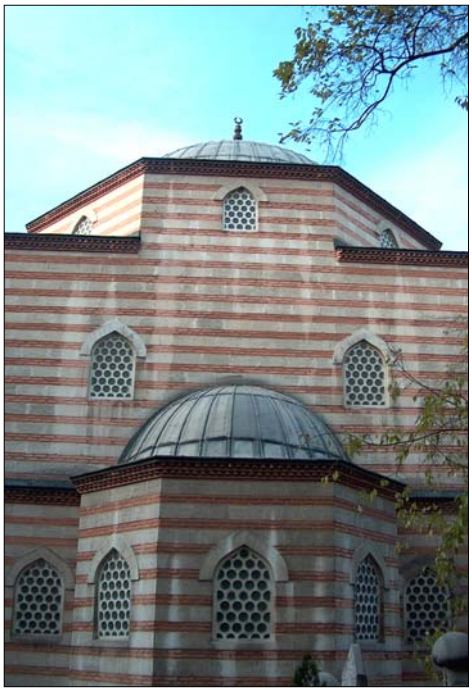
Fot. 11: Son cemaat mahallinin günümüzde doğramalarla kapatılmış hali.

Fot. 12: Minarenin genel görünümü.

Fot.13: Minarenin genel görünümü.

Fot.14: Mihrap sofasının genel görünümü.

Fot.15: Mihrap sofasında bulunan pencereler.

Fot. 16: Kıble yönünde ki beden duvarında bulunan pencereler.

Fot. 17: Günümüzde caminin içerisinden çilehaneye geçiş bulunmamaktadır.

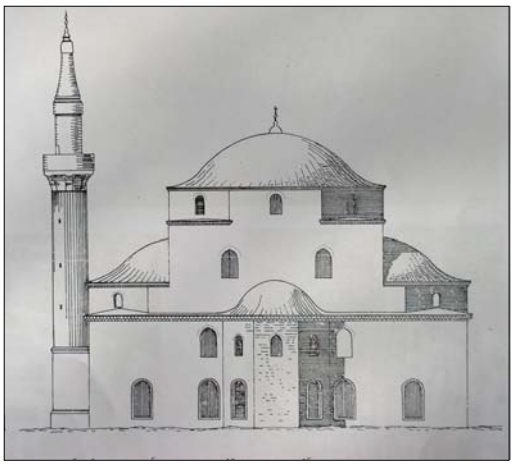
Fot. 18: Caminin içeriden görünümü.

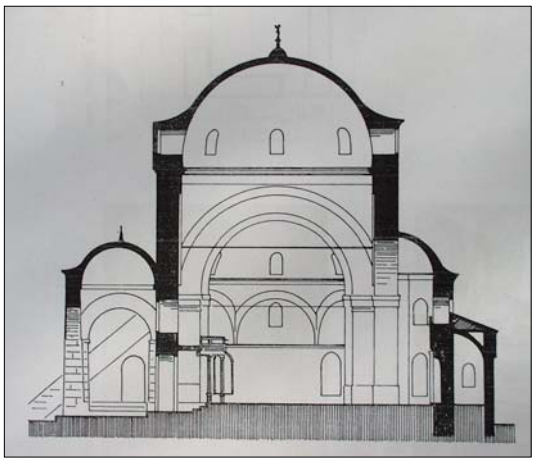
Fot. 19: Tromplarda bulunan kalem işleri.

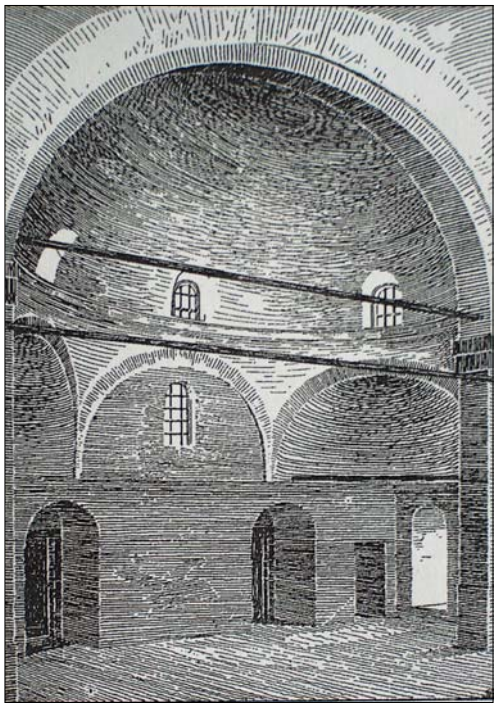
Fot. 20: Mihrabın genel görünümü.

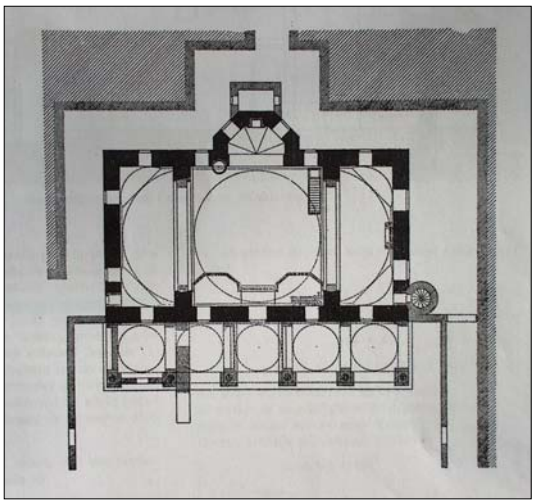
Fot. 21: Gurlitt'in çizimiyle caminin kesiti.

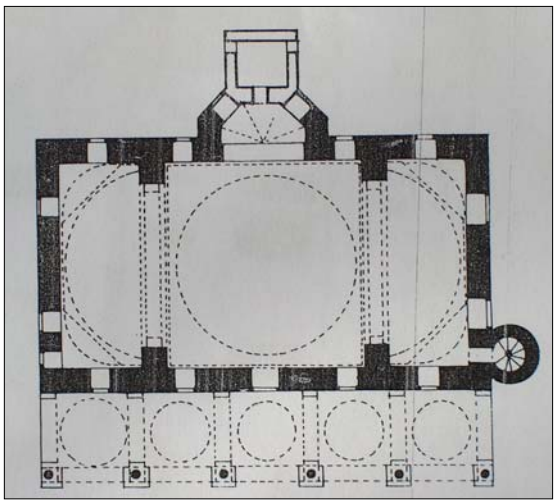
Fot. 22 : Gurlitt'in çizimiyle caminin dıştan görünümü.

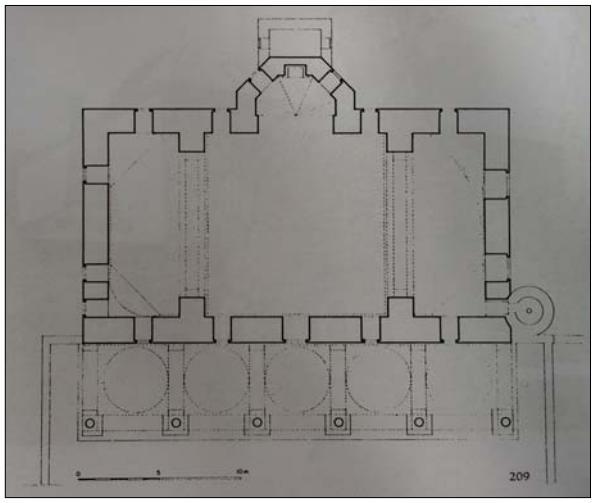
Fot. 23: Gurlitt'in çizimiyle caminin içten görünümü.

Fot. 24: Gurlitt'in cami planı.

Fot. 25: Ekrem Hakkı Ayverdi'nin cami planı.

Fot. 26: Abdullah Kuran'ın cami planı.

Fot. 27: Çilehanenin günümüzdeki durumu.

Fot. 28: Çilehanenin yandan görünümü.

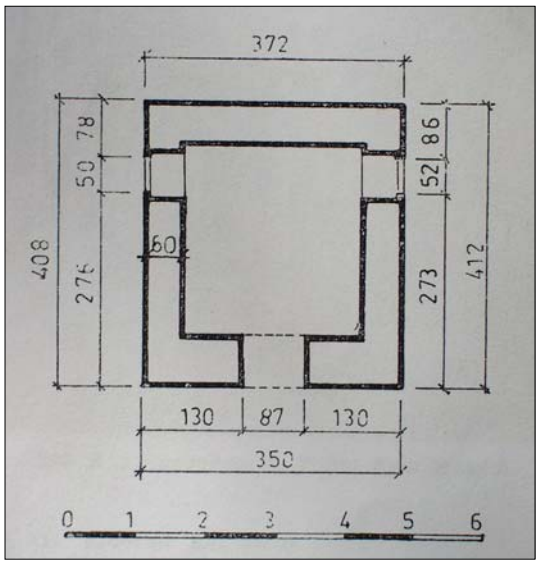
Fot. 29: Çilehanenin günümüzdeki girişi.

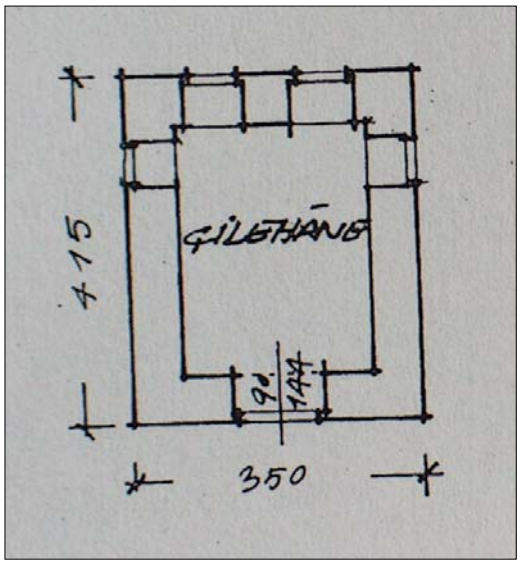
Fot. 30: Çilehane girişinin içten görünümü.

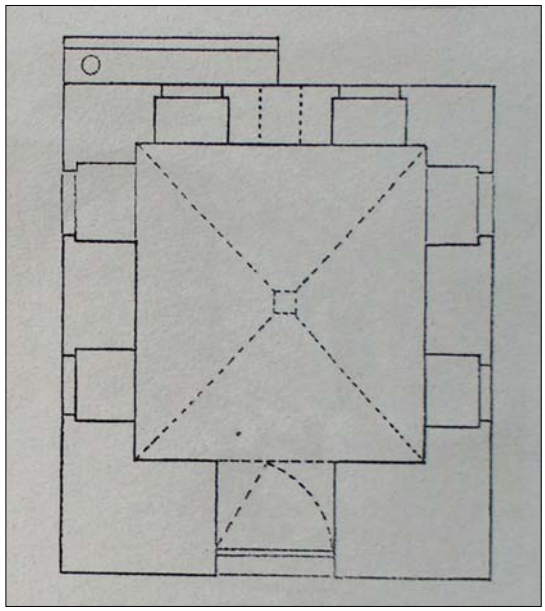
Fot. 31: Şeyh Vefa'nın kedisine ait olduğu söylenilen mezar.

Fot. 32: Ekrem Hakkı Ayverdi'nin çilehane planı.

Fot. 33: İ.Aydın Yüksel'in çilehane planı.

Fot. 34: Aziz Doğanay'ın çilehane planı.

Fot. 35: Medresenin kuzey duvarı.

Fot. 36: Medresenin kuzey ve batı duvarının kesiştiği nokta.

Fot. 37: Medresenin batı duvarı.

Fot. 38: Medresenin kuzey duvarında bulunan giriş kapısı.

Fot. 39: İmam lojmanı.

Fot. 40: İmam lojmanın alt katında bulunan abdesthâne.

Fot. 41: Medreseden günümüze ulaşan alanın bahçe olarak kullanılması.

Fot. 42: Medresenin kuzey duvarında bulunan pencereler.

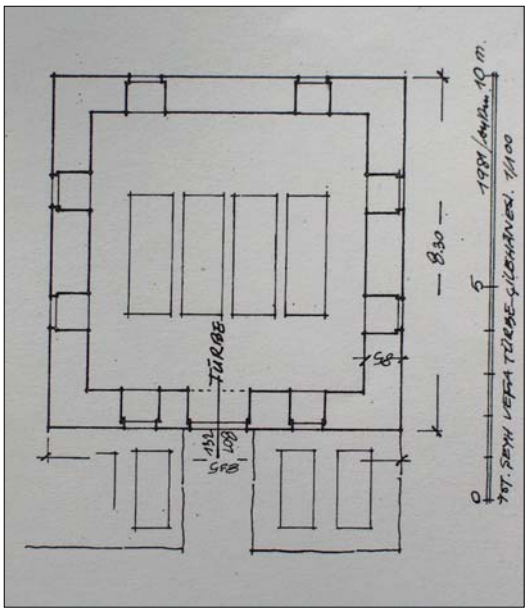
Fot. 43: Medresenin kuzey ve batı duvarının birleştiği çalık köşe.

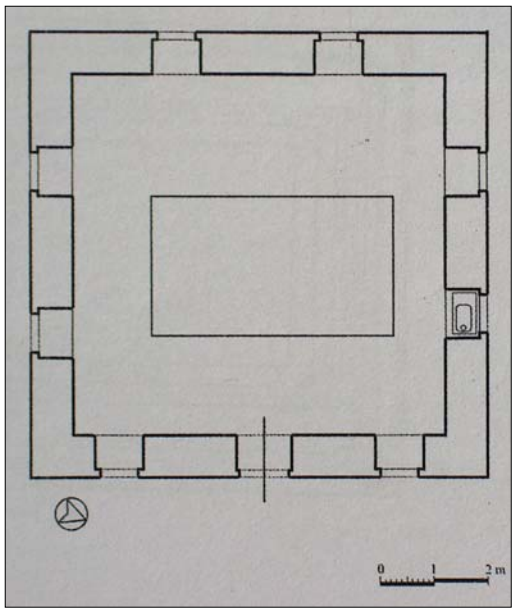
Fot. 44: Medresenin batı kapısı.

Fot. 45: Medresenin batı kapısı üzerindeki tamir kitabesi.

Fot. 46: İ.Aydın Yüksel'in çizimiyle Şeyh Vefâ türbesi planı.

Fot. 47 : Aziz Doğanay'ın çizimiyle Şeyh Vefâ türbesi planı.

Fot. 48: Şeyh Vefâ Hazretlerinin türbesinin genel görünümü.

Fot. 49: Türbenin girişi.

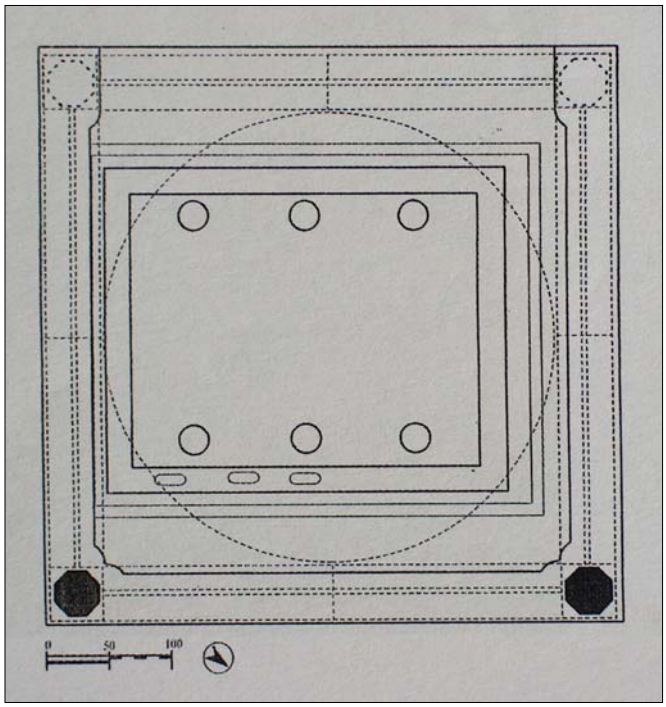
Fot. 50: Türbenin giriş kapısı üzerinde bulunan farsça manzum kitabe.

Fot. 51: Şeyh Vefâ Hazretlerinin sandukası.

Fot. 52: Türbedeki diğer sandukalar.

Fot. 53 : Aziz Doğanay'ın çizimiyle Lala Paşalar türbesi planı.

Fot. 54: Lala paşalar Türbesi**.**

Fot. 55 : Lala paşalar türbesinin ayakta kalan sütunu.

Fot. 56 : Türbede metfun bulunanların şâhideleri.

Fot. 57: Sandukanın üzerinde bulunan hançer motifi.

Fot. 58 : Molla Gürani Camii haziresinde bulunan zeynî mezar taşının ön yüzü.

Fot. 59 : Molla Gürani Camii haziresinde bulunan zeynî mezar taşının arka yüzü.

Fot. 60 : Cendercizâde Muhittin Çelebi Türbesi haziresinde bulunan zeynî mezar taşı.

Fot. 61 : Aynı mezarın baş şâhidesinin iç yüzü.

Fot. 62 : Aynı mezarın baş şâhidesinin arka yüzü.

Fot. 63: Aynı mezarın ayak şâhidesinin iç yüzü.

Fot. 64: Aynı mezarın ayak şâhidesinin arka yüzü.

Fot. 65: Külliyenin güney tarafında bulunan ve hazireyi kuşatan ihata duvarının yolun alt tarafından görünümü.

Fot. 66 : Külliyenin güney tarafında bulunan ve hazireyi kuşatan ihata duvarının yolun üst tarafından görünümü.

Fot. 67: İhata duvarında bulunan cami girişi.

Fot. 68 : İhata duvarında bulunan pencereler.

Fot. 69: İhata duvarında bulunan büyük hacet penceresi.

Fot. 70: İhata duvarında bulunan büyük hacet penceresi.

Fot. 71: Hacet penceresinden detay.

Fot. 72: Hacet penceresinden detay.

Fot. 73: İhata duvarında bulunan Osmanlıca kitabe.

Fot. 74: Sağ adanın genel görünümü.

Fot. 75: Sağ adanın bir kısmının kuş bakışı görünümü.

Fot. 76: Sağ adanın devamının kuş bakışı görünümü.

Fot. 77: Sağ adanın devamının kuş bakışı görünümü.

Fot. 78: Sağ adanın yol tarafında bulunan mezarlar.

Fot. 79: Sol adanın alt kısmının genel görünümü.

Fot. 80: Sol adanın devamı.

Fot. 81: Sol adanın devamı.

Fot. 82: Sol adanın yol tarafında bulunan kısmı.

Fot. 83

Fot. 84

Fot. 85

Fot. 86

Fot. 87

Fot. 83–87: Sol adada bulunan ve yeri belli olmayan mezarlar.

Fot. 88

Fot. 89

Fot. 90

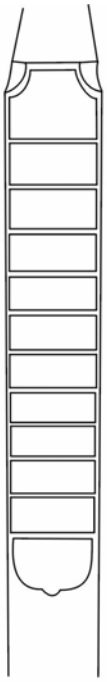
Fot. 91

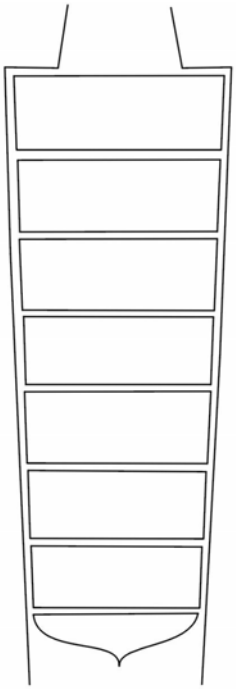
Fot. 92

Fot. 88–92: Hazirenin sağ adasının farklı yerlerinden topladığımız kırık şâhide parçaları.

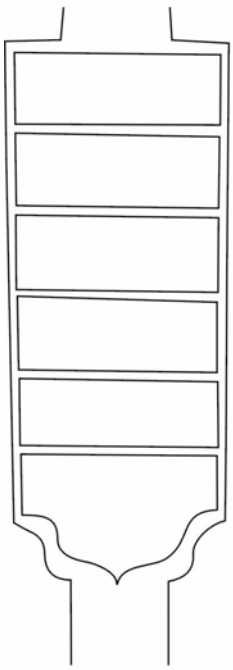
Başlıklı Taşların Gövde Tipleri

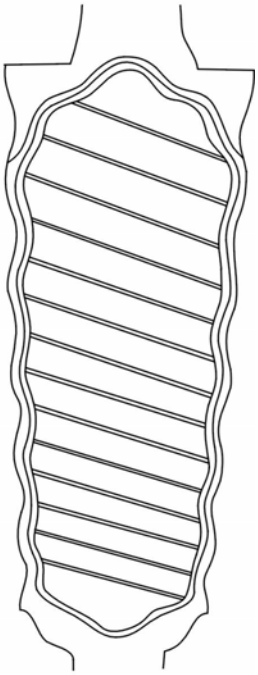
Çizim 1

Çizim 2

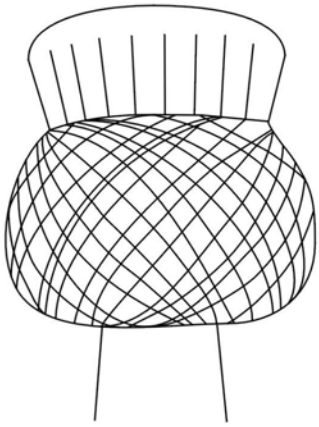

Çizim 3

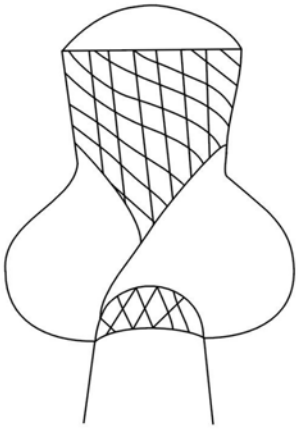

Çizim 4

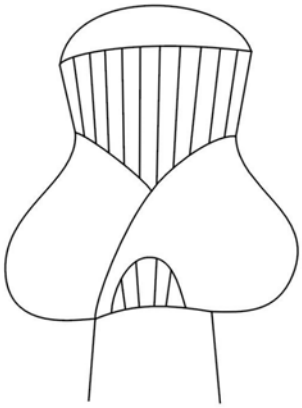
Başlık Tipleri

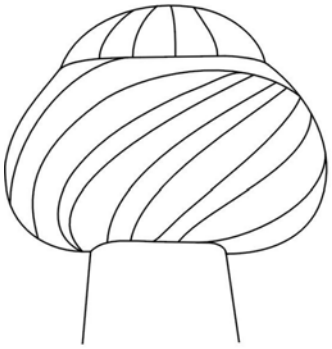
Çizim 5

Çizim 6

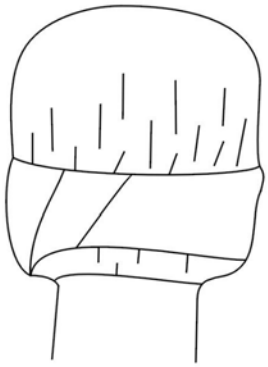
Çizim 7

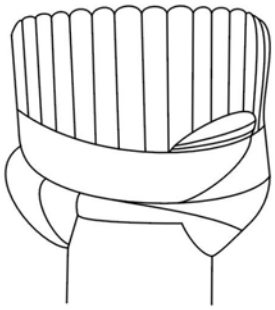
Çizim 8

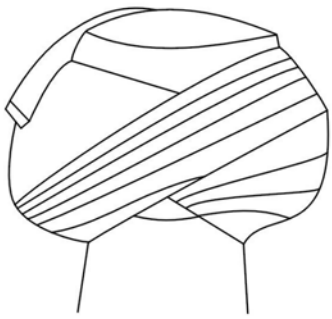
Çizim 9

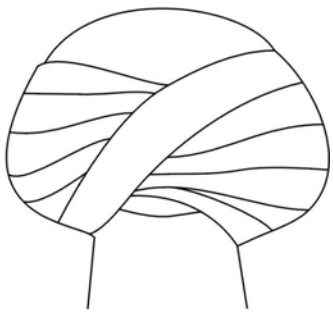
Çizim 10

Çizim 11

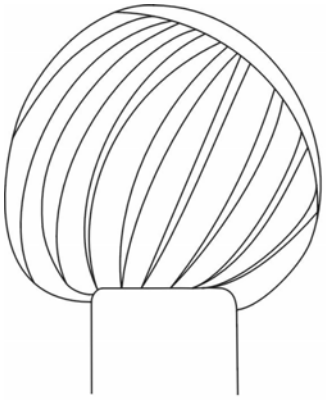

Çizim 12

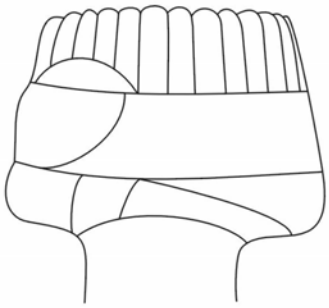

Çizim 13

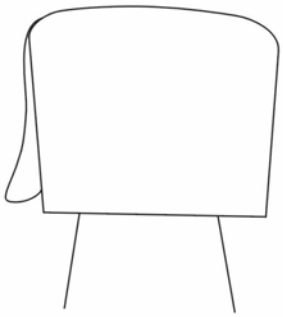
Başlık Tipleri

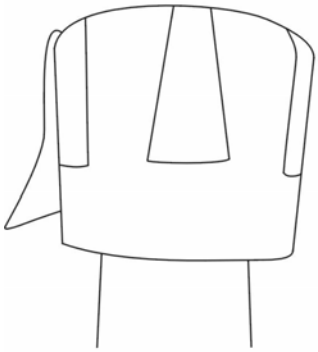
Çizim 14

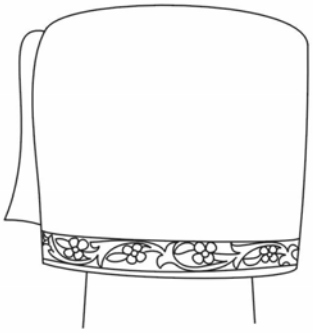
Çizim 15

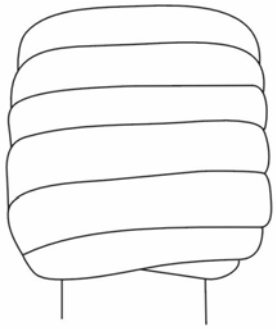
Çizim 16

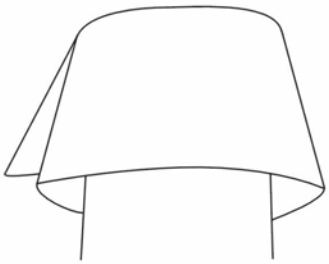
Çizim 17

Çizim 18

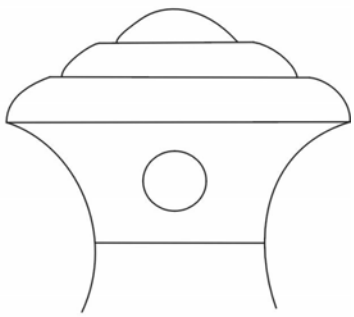
Çizim 19

Çizim 20

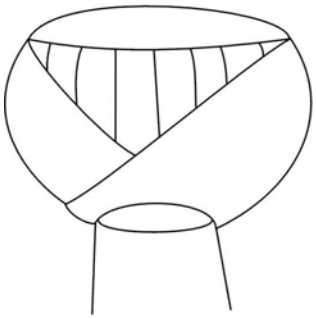

Çizim 21

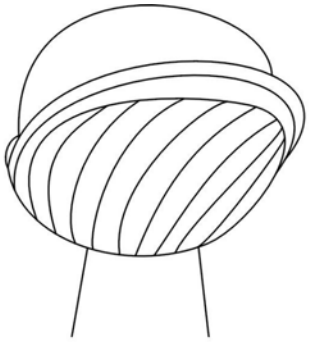

Çizim 22

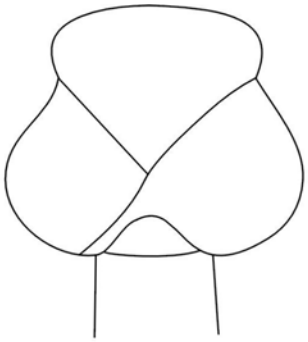
Başlık Tipleri

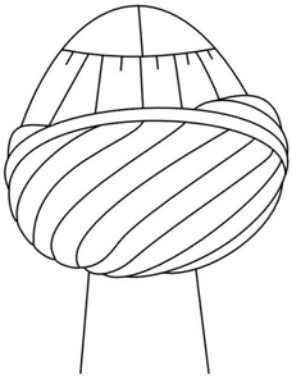
Çizim 23

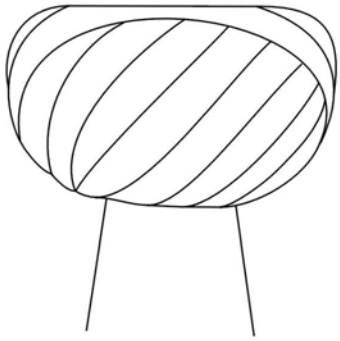
Çizim 24

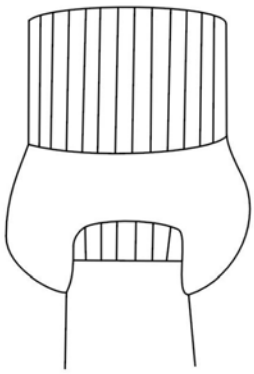
Çizim 25

Çizim 26

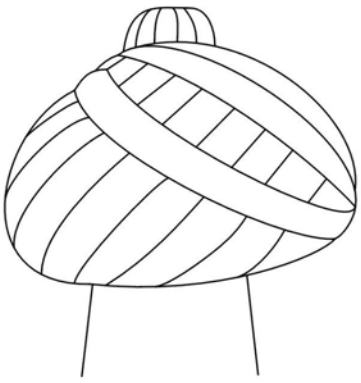
Çizim 27

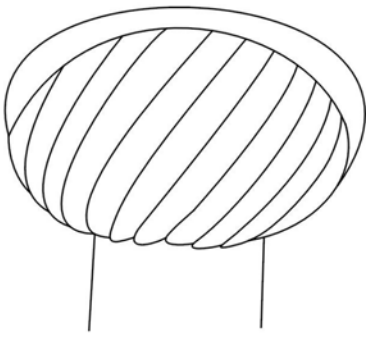
Çizim 28

Çizim 29

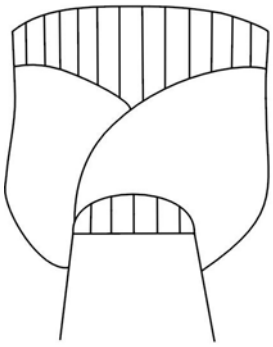

Çizim 30

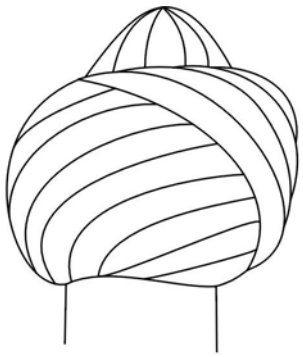

Çizim 31

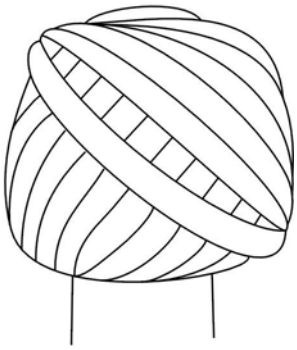
Başlık Tipleri

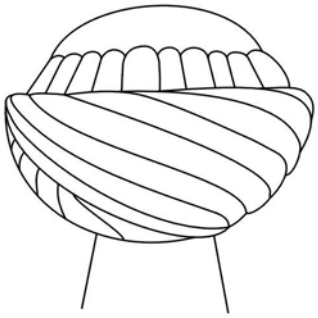
Çizim 32

Çizim 33

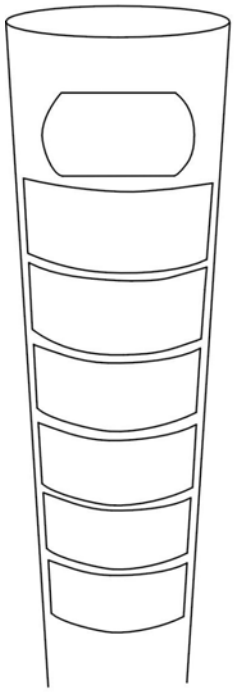

Çizim 34

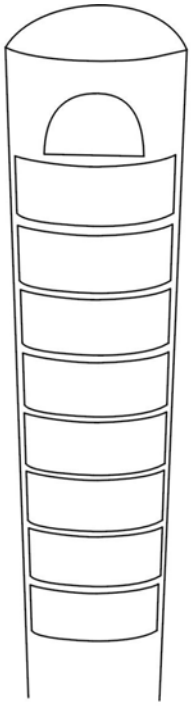

Çizim 35

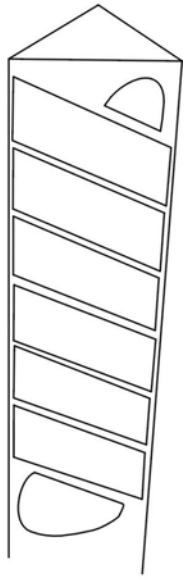
Başlıksız Şâhide Tipleri

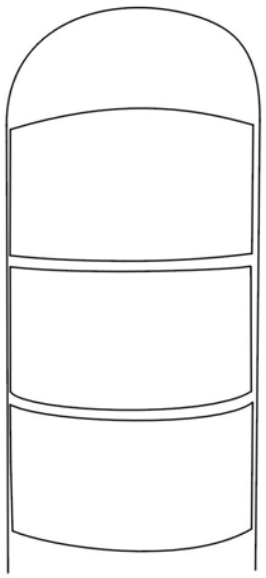
Çizm 36

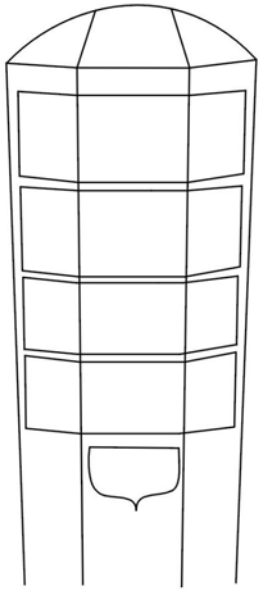
Çizim 37

Çizim 38

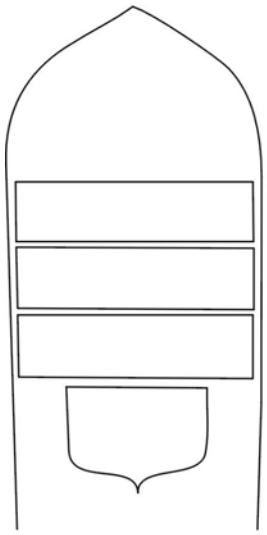

Çizim 39

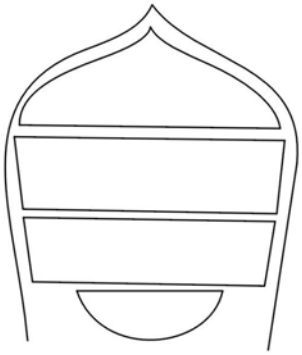

Çizim 40

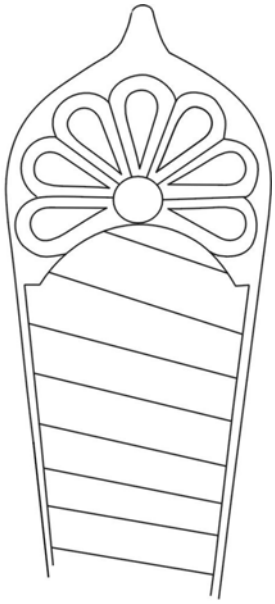
Başlıksız Şâhide Tipleri

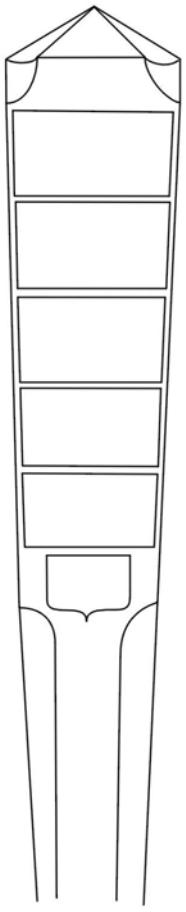
Çizim 41

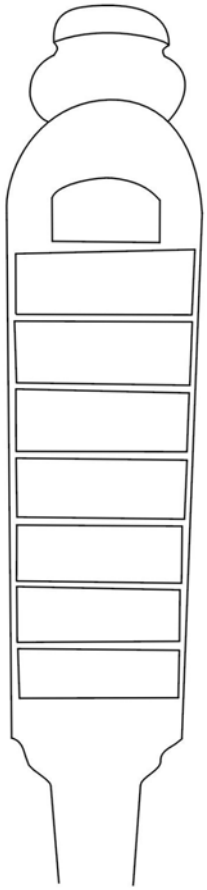
Çizim 42

Çizim 43

Çizim 44

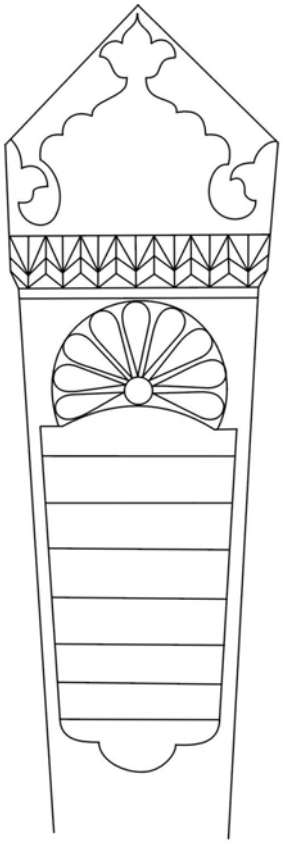

Çizim 45

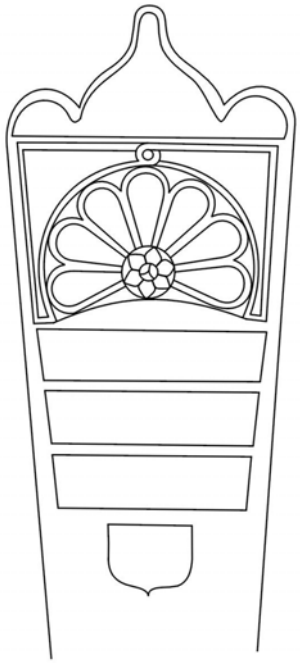

Çizim 46

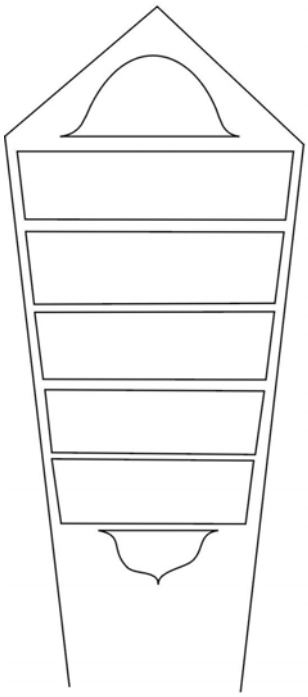
Başlıksız Şâhide Tipleri

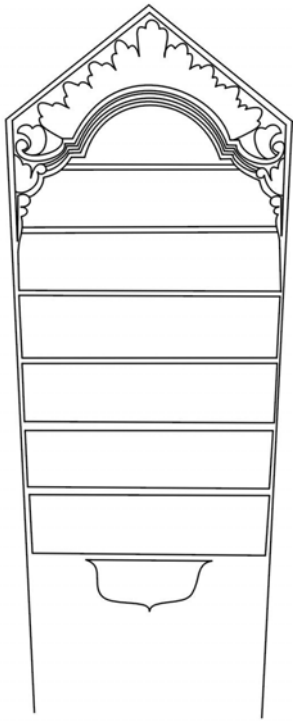
Çizim 47

Çizim 48

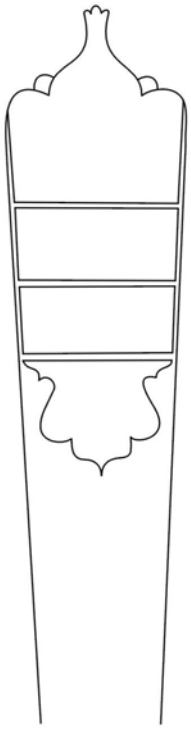

Çizim 49

Çizim 50

Başlıksız Şâhide Tipleri

Çizim 51

Çizim 52

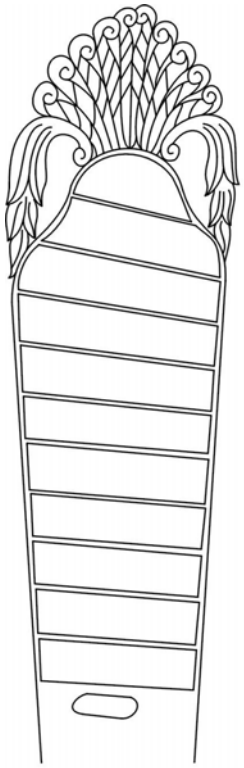

Çizim 53

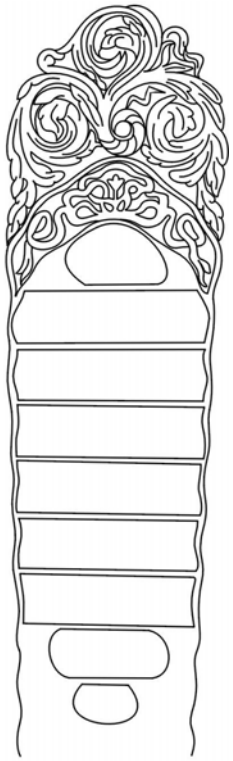

Çizim 54

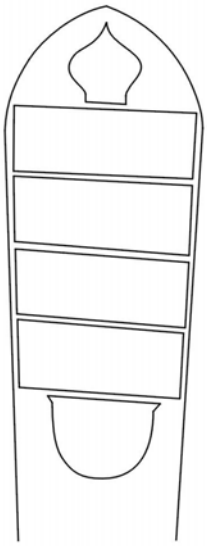
Başlıksız Şâhide Tipleri

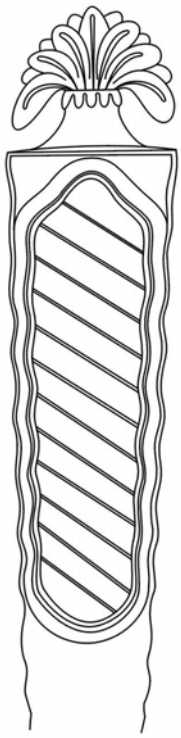
Çizim 55

Çizim 56

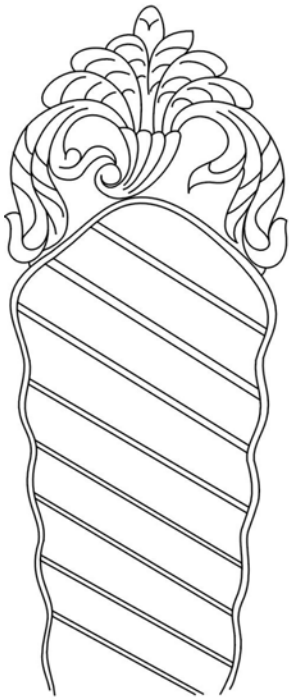

Çizim 57

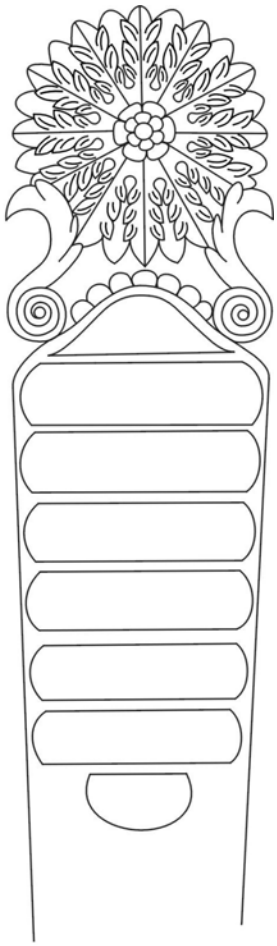

Çizim 58

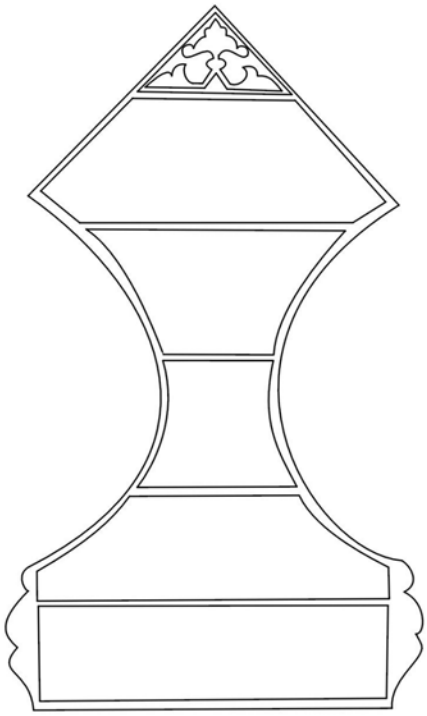
Başlıksız Şâhide Tipleri

Çizim 59

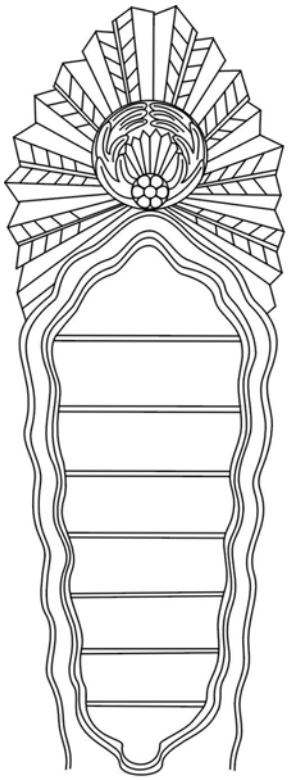

Çizim 60

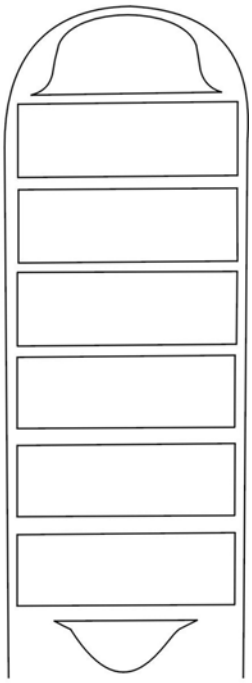

Çizim 61

Başlıksız Şâhide Tipleri

Çizim 62

Çizim 63